GREGORY BENFORD

TIMPERFECT

Gregory BENFORD

TIMPERFECT

Traducere Gabriel Stoian

După textul ediţiei a II-a, revizuită
Postfaţă de Susan Stone-Blackburn

Timescape
- Simon & Suster, 1980 –

Premiul British Science Fiction Association, 1980
Premiul Nebula , 1980
Premiul John W. Campbell, 1981
Nominalizat la Premiul Locus SF, 1981

GREGORY BENFORD (n. 1941), scriitor şi fizician, face parte din departamentul de fizică şi astronomie al Universităţii California din Irvine şi din consiliul directorial al Societăţii Marte. A început să publice în 1965 şi de atunci a câştigat de două ori Premiul Nebula pentru romanul *Timperfect* (1980) şi pentru nuvela *Dacă stelele ar fi zei* (1974, în colaborare cu Gordon Eklund).

A formulat în 1980 o celebră lege a controversei – „Pasiunea este invers proporţională cu cantitatea de informaţii reale disponibile” – şi este autorul unui ciclu de şase romane, *Saga centrului galactic,* ce postulează o galaxie în care inteligenţa organică se găseşte în permanent război cu inteligenţa mecanică. Fascinat de viitoruri alternative, a conceput împreună cu Martin H. Greenberg o serie de patru antologii: *Imperii alternative, Eroi alternativi, Războaie alternative* şi *Americi alternative.*

Lui Richard Curtis,
cu mulţumiri

Menţiune specială

Doresc să mulţumesc din inimă cumnatei mele, Hilary Foister Benford, pentru sprijinul acordat în scrierea acestui roman. Ea a contribuit substanţial la redactarea manuscrisului, îmbogăţindu-l prin cunoştinţele sale despre oameni. În bună parte, unele personaje sunt creaţiile ei. Născându-se în Anglia şi fiind absolventă a Universităţii Cambridge, mi-a oferit un ajutor nepreţuit în ceea ce priveşte folosirea consecventă a exprimării britanice. Fără intervenţia ei, romanul acesta ar fi arătat cu totul altfel.

Gregory Benford
Cambridge, august 1979

Mulţumiri

Îmi exprim recunoştinţa faţă de doctorii Riley Newman, David Book şi Sidney Coleman pentru consultaţiile tehnice acordate. Multe pasaje ale acestui roman au fost retuşate de soţia mea, Joan Abbe. Răbdarea şi sprijinul ei, precum şi al copiilor mei, Alyson şi Mark, s-au dovedit esenţiale.

Îi mulţumesc lui Asenath Hammond pentru corectura şi pregătirea formei finale a materialului. Rămân recunoscător lui David şi Marilee Samuelson, Charles Brown, Malcolm Edwards, Richard Curtis, Lawrence Littenberg şi îndeosebi lui David Hartwell pentru observaţiile făcute pe marginea manuscrisului. Multe elemente ştiinţifice prezentate în aceste pagini sunt corecte. Altele sunt speculaţii şi, prin urmare, s-ar putea dovedi false. Eu mi-am propus în primul rând să evidenţiez unele probleme filozofice importante cu care se confruntă fizica. Dacă totuşi cititorul va rămâne cu convingerea că timpul reprezintă o enigmă fundamentală pentru fizica modernă, atunci romanul meu şi-a atins scopul.

Gregory Benford
Cambridge, august 1979

„Timpul matematic, absolut şi real, în sine şi prin propria sa natură, curge imperturbabil, neavând nici o legătură cu ceva extern.”

NETWON

„Cum se poate explica diferenţa dintre trecut şi viitor dacă examinarea legilor fizicii nu evidenţiază decât simetria timpului?... Fizica modernă nu ţine deloc seama de timpul care curge sau de momentul prezent aflat în mişcare.”

P.C.W. Davies
The Physics of Time Asymmetry, 1974

1.
1998, PRIMĂVARA

Nu uita să zâmbeşti tot timpul, gândi iritat John Renfrew. Se pare că oamenii ţin la asta. Nu se întreabă de ce, indiferent de subiectul discuţiei. Trebuie să fie vreun gest unanim recunoscut drept solicitudine, bănui el, un rafinament pe care nu l-ai stăpânit niciodată.

— Tati, uite...

— Fii atent, ce naiba! se răsti Renfrew. Nu vezi că-ţi moi hârtia în farfuria mea? Marjorie, ce caută afurisiţii ăştia de câini în bucătărie, cât noi mâncăm?

Se trezi privit fix de trei siluete, parcă împietrite. Marjorie, lângă aragaz, pe jumătate întoarsă şi ţinând o spatulă în mână. Nicky, ducând lingura spre buzele întredeschise, exprimând uimirea. Alături de el, Johnny, întinzându-i un caiet, gata să izbucnească în plâns. Renfrew îşi dădu imediat seama ce gânduri îi treceau soţiei sale prin minte. *Pe John îl frământă ceva. Nu-i stă în obicei să se înfurie.*

Aşa era, nu-i stătea. Încă un lux pe care nu şi-l puteau permite.

Imaginea îngheţată căpătă viaţă. Marjorie se repezi la câinii care scheunau şi-i dădu afară pe uşa din dos. Nicky îşi lăsă capul spre farfuria ei, căutând parcă o explicaţie în fulgii de ovăz cu lapte. După aceea, Marjorie îl conduse pe Johnny la locul lui. Renfrew respiră lung, adânc, şi muşcă din felia de pâine prăjită.

— Johnny, nu-l mai sâcâi pe tati! În dimineaţa asta are o întâlnire foarte importantă.

O plecare spăşită a capului.
— Iartă-mă, tati.
Tati. Toţi îi spuneau astfel. Nu tăticu', aşa cum pretindea tatăl lui Renfrew. Acesta era un nume pentru taţii cu mâini aspre, care purtau şapcă atunci când munceau. Încă aşezat la masă, Renfrew aruncă o privire nemulţumită în jur. Uneori se simţea străin chiar şi aici, în propria sa bucătărie. Şi totuşi, cel îmbrăcat cu bluză sport, uniforma Şcolii Perse, vorbind cu glas limpede şi afectat, era fiul lui. Renfrew îşi aduse aminte de amestecul încâlcit de dispreţ şi invidie pe care-l simţise faţă de asemenea băieţi când era de vârsta lui Johnny. Câteodată i se întâmpla să dea cu ochii de el şi atunci imaginile din vremea aceea renăşteau. În asemenea momente îşi făcea curaj ca să poată înfrunta bine cunoscuta atitudine de indiferenţă studiată de pe chipul fiului său – şi rămânea tulburat descoperind, de fapt, un sentiment de admiraţie.
— Ar trebui să-mi cer scuze, băiete. N-am vrut să strig la tine. Are dreptate mama, astăzi sunt cam iritat. Ia spune, ce-i cu lucrarea pe care voiai să mi-o arăţi?
— Cum să-ţi spun, s-a organizat un concurs pentru cea mai bună lucrare, începu Johnny sfios, despre contribuţia şcolarilor la depoluarea mediului, la economisirea energiei şi alte chestii de-astea. Voiam să te uiţi pe ea înainte de a o preda.
Renfrew îşi muşcă buzele.
— Azi n-am timp, Johnny. Când trebuie să o predai? Dacă pot, o să încerc s-o citesc diseară. E bine aşa?
— Sigur. Mulţumesc, tati. O las aici. Ştiu că lucrezi la ceva grozav de important. Aşa a zis profesorul de engleză.
— Serios? Cum s-a exprimat?

— Vezi tu, de fapt... Spunea că oamenii de ştiinţă ne-au adus în situaţia asta cumplită şi că doar ei ne-ar mai putea salva, sigur, dacă mai există vreo şansă.

— Nu-i primul care vorbeşte astfel, Johnny. E un truism.

— Truism? Ce-i acela un truism, tati?

— Diriginta *mea* are cu totul altă părere, interveni brusc Nicky. Susţine că oamenii de ştiinţă au provocat deja destule nenorociri. După părerea ei, numai Dumnezeu ne-ar putea ajuta, dar probabil că nici măcar El n-o va face.

— Of, Doamne, încă un profet care anunţă sfârşitul lumii. În fine, mai bine aşa decât primitivii şi prostiile lor cu întoarcerea la Epoca de Piatră. Din nefericire, cei care propovăduiesc sfârşitul lumii trăiesc printre noi şi ne retează tuturor aripile.

— Domnişoara Crenshaw spune că nici primitivii nu vor scăpa de judecata Domnului, indiferent unde s-ar ascunde, rosti apăsat Nicky.

— Marjorie, ce se-ntâmplă la şcoală? Nu vreau să-i bage în cap asemenea idei. Femeia asta nu pare în toate minţile. Te rog să vorbeşti cu diriginta lui Nicky despre ea.

— Nu prea cred să folosească la ceva, răspunse împăciuitor Marjorie. Există mult mai mulţi „profeţi ai zilei de apoi”, cum le zici tu, decât îţi închipui.

— Domnişoara Crenshaw ne îndeamnă să ne rugăm, urmă Nicky cu încăpăţânare. Spune că asta e *judecata.* Şi probabil sfârşitul lumii.

— Draga mea, dar e prostie, o linişti Marjorie. Unde am ajunge dacă am începe cu toţii să lâncezim şi să ne rugăm? Trebuie să ne vedem de rosturile noastre. Şi pentru că tot veni vorba, hai, copii, mişcaţi-vă, altfel o

să întârziaţi la şcoală.

— Domnişoara Crenshaw zice mereu: „Luaţi seama la crinii câmpului”, bolborosi Nicky în timp ce ieşea din bucătărie.

— Ei bine, eu nu-s crin, spuse Renfrew, împingându-şi scaunul în spate şi ridicându-se, aşa că plec să trudesc şi astăzi.

— Şi mă laşi pe mine să torc? zâmbi Marjorie. Singura soluţie, nu? Să nu-ţi uiţi pacheţelul pentru prânz. Nici săptămâna asta n-avem carne, dar am făcut rost de nişte brânză de la fermă şi am scos câţiva morcovi timpurii. S-ar putea să mai fie şi nişte cartofi. Nu-i aşa că-ţi plac? Se ridică puţin pe vârfuri şi-l sărută. Sper din toată inima să-ţi meargă bine la discuţia de azi.

— Mulţumesc, iubito.

Simţi cum încordarea din ultima vreme îşi face din nou simţită prezenţa. Trebuie să obţină finanţarea. Acest proiect i-a răpit prea mult timp şi efort de gândire. Are nevoie de echipamente ca de aer. Trebuie neapărat să încerce.

Ieşi din casă şi încălecă pe bicicletă. Renunţase deja la aerul de cap de familie şi gândurile i-o luară înainte, spre laborator, la instrucţiunile pe care le va da tehnicienilor şi spre iminenta discuţie cu Peterson.

Pedală hotărât, lăsând în urmă Grantchester şi ocolind Cambridge. În cursul nopţii plouase. Deasupra câmpurilor arate plutea o ceaţă uşoară care îndulcea lumina zilei. De frunzele verzi, abia mijite, ale copacilor atârnau stropi de apă. Peticele de zambile sălbatice care acopereau luminişurile străluceau umed. Drumul trecea de-a lungul unui pârâu tivit cu tufişuri pitice de arin şi urzică. Pe suprafaţa apei văzu micile valuri

stârnite de gândacii numiţi vâslaşi, care ţâşneau încoace şi încolo, dând din picioruşele lor ca nişte rame. Florile broşteşti apăruseră deja, formând o pânză aurie pe maluri, iar sălciile dăduseră mâţişori moi şi pufoşi. Era o dimineaţă răcoroasă de aprilie, la fel ca multe altele care îi umpluseră de încântare copilăria petrecută în Yorkshire, când privea soarele palid risipind ceaţa de deasupra ţinutului mlăştinos şi iepurii luând-o la goană la apropierea lui. Poteca pe care pedala se adâncise mult de-a lungul anilor, iar acum rădăcinile copacilor ce o străjuiau îi veneau până în dreptul capului. Simţi mirosurile de pământ reavăn şi de iarbă spălată de ploaie amestecându-se cu aroma înţepătoare a fumului de cărbune.

O femeie şi un bărbat îl măsurară cu indiferenţă când trecu pe lângă ei. Amândoi se rezemau leneş de un gard din lemn, pe jumătate prăbuşit. Renfrew se strâmbă. Lună de lună tot mai mulţi nomazi pătrundeau în ţinut, socotind că orăşelul Cambridge ar fi bogat. Departe, spre dreapta, se aflau ruinele unei ferme părăsite. În cursul ultimei săptămâni ferestrele negre şi căscate fuseseră acoperite cu scânduri, cârpe şi ziare. Părea surprinzător că nomazii nu descoperiseră locul acela mai de mult.

Ultima etapă a călătoriei, scurtătura printre casele de la periferia oraşului Cambridge, era cea mai neplăcută. Îi venea greu să meargă pe străzile acelea înţesate de automobile parcate alandala sau abandonate. Guvernul iniţiase un program naţional de reciclare, dar Renfrew nu ţinea minte ca el să fi trecut de stadiul interminabilelor dezbateri televizate. Se strecură printre maşinile care zăceau ca nişte gândaci fără ochi şi picioare, uşurate de tot ce putea fi demontat. În

unele dintre ele locuiau studenţi. Câţiva, cu chipuri adormite, îl urmăriră trecând legănându-se în şa. În faţa clădirii Cavendish îşi legă bicicleta de stelaj. Observă o maşină în parcare. Doar n-o fi venit chiar atât de devreme nesuferitul acela de Peterson? Nu era nici 8.30. Urcă scările cu paşi vioi şi traversă holul de la intrare.

Actualul complex, format din trei clădiri, i se părea anonim. Acel Cav dintru începuturi, unde Rutherford descoperise nucleul, era o construcţie veche din cărămidă, aşezată în centrul Cambridge-ului, care devenise muzeu. Venind dinspre Madingley Road, de la o distanţă de două sute de metri, era lesne să iei locul acesta drept o instituţie de asigurări, fabrică sau centru de afaceri. Atunci când fusese inaugurat, pe la începutul anilor şaptezeci, „noul Cav” arăta imaculat, având culori armonioase, covoare în biblioteci şi rafturi pline de cărţi. Acum însă, coridoarele erau prost luminate, iar unele laboratoare se căscau trist, golite de aparatură. Renfrew porni spre propriul său laborator, situat în clădirea Mott.

— Bună dimineaţa, doctore Renfrew.

— A, 'neaţa, Jason. A sosit cineva?

— Păi, a venit George să pornească pompele de dedurizare, dar...

— Nu, mă refeream la cineva din afară. Aştept un domn de la Londra. Îl cheamă Peterson.

— A nu. Nimeni necunoscut. Deci pot să încep aici, da?

— Te rog. Cum funcţionează aparatura?

— Destul de bine. Se videază. Am ajuns deja la zece microni. Am introdus o mostră proaspătă de azot lichid şi am verificat partea electronică. S-ar părea că un

amplificator merge. Efectuăm câteva calibrări şi va trebui să verificăm echipamentul peste vreo oră.

— Bun aşa. Ascultă, Jason, omul ăsta, Peterson, vine din partea Consiliului Mondial. El va aprecia dacă fondurile vor fi suplimentate. Vom face o demonstraţie în prezenţa lui şi în câteva ore vom trece prin toate etapele. Dă-ţi silinţa să pari optimist şi fă puţină ordine aici, bine?

— Am înţeles. Îi dau drumul.

Renfrew coborî de pe pasarelă pe podeaua laboratorului şi păşi cu fereală peste fire şi cabluri. Încăperea din beton avea un aer sever şi, din cauza dotării cu o instalaţie electrică demodată, era înţesată de cabluri care şerpuiau pe spaţiile libere dintre aparate. Renfrew îl salută pe fiecare dintre tehnicienii pe care-i întâlni, se interesă cum funcţionau focalizatoarele de ioni şi dădu câteva indicaţii. Ajunsese să cunoască bine tot vălmăşagul acela de echipamente pe care le procurase cu greutate sau le proiectase el însuşi. Azotul lichid curse în vas, cu un pleoscăit scurt. Aparatele electrice bâzâiau de fiecare dată când apărea un uşor dezechilibru de tensiune. Pe ecranele verzi ale osciloscoapelor începu dansul şi vălurirea nesfârşitelor curbe gălbui. Se simţea acasă.

Renfrew băga în seamă arareori zidurile austere şi unghiurile rigide ale laboratorului; pentru el, toate reprezentau concentrarea acelor elemente familiare care funcţionau doar împreună şi-i dădeau o senzaţie de confort. Nu-şi putea explica repulsia, acum la modă, faţă de tot ce însemna mecanism; bănuia că asta era doar o faţă a monedei, cealaltă fiind spaima respectuoasă. Oricum ar fi privit lucrurile, era o prostie. Puteai simţi aceleaşi emoţii şi în faţa unui zgârie-nori,

de exemplu, şi totuşi clădirea nu avea cum să fie mai măreaţă decât omul – la urma urmei, oamenii o făcuseră, nu invers. Universul artefactelor aparţinea omului. Uneori, când umbla pe aleile dintre masivele aparate electronice, se închipuia un peşte înotând prin apele călduţe ale propriului său ocean, având în minte, ca pe o diagramă multietajată, câte o schemă complicată de desfăşurare a experimentului, verificând totul, comparând cu realitatea, niciodată perfectă, pe care o vedea în faţa ochilor. Îi plăcea mult să gândească, să corecteze şi să caute defecţiunea ascunsă care ar fi putut distruge efectul de ansamblu, la care ţinea atât de mult.

Strânsese majoritatea aparaturii preluând lucruri netrebuincioase altor grupuri din Cav. Activitatea de cercetare fusese dintotdeauna un lux care sărea în ochi şi de aceea era abandonată cu uşurinţă. Ultimii cinci ani însemnaseră un dezastru. De fiecare dată când se destrămase vreun grup, Renfrew încercase să salveze tot ce se mai putea. Începuse să lucreze ca specialist în producerea de fascicule de ioni de înaltă energie cu un grup care studia rezonanţa nucleară. Acest lucru s-a dovedit important în descoperirea tahionului, un nou tip de particulă subatomică, despre care se emiseseră teorii cu decenii în urmă. Renfrew se dedicase acestui nou domeniu. Îşi păstrase intactă mica echipă, prin manevre abile menite să-i aducă subvenţii, şi se slujise de faptul că prin tahioni, ca noutate de ultimă oră, putea emite pretenţii la fondurile secătuite ale Consiliului Naţional pentru Cercetare. Însă acesta fusese dizolvat cu un an în urmă.

În prezent, cercetarea se transformase într-o

marionetă ale cărei sfori erau trase chiar de Consiliul Mondial. Naţiunile occidentale îşi uniseră eforturile din domeniul cercetării, ca gest de mărinimie în folosul economiei. Consiliul Mondial era un animal politic. Renfrew avea impresia că politica generală a Consiliului se mărginea la sprijinirea eforturilor evidente, şi nimic mai mult. În ciuda progreselor care întârziau să apară, programul de construire a reactorului de fuziune beneficia de partea leului. Cele mai bune grupuri de cercetare de la Cav, precum cel de radioastronomie, se desfiinţaseră cu un an în urmă, când Consiliul considerase că, în ansamblul ei, astronomia era o ştiinţă care nu aducea foloase imediate; prin urmare, trebuia ca toate aceste activităţi să fie suspendate „pentru moment”. Consiliul evita cu abilitate să precizeze cât avea să dureze „momentul”. Necazul era că, pe măsură ce criza se adâncea, trebuia ca ţările occidentale să renunţe la cercetările extravagante şi costisitoare, pentru a se concentra, pline de râvnă, asupra problemelor ecologice şi a altor dezastre care dominau primele pagini ale ziarelor. Trebuia însă ca el să reziste pe linia de plutire, Renfrew era conştient de asta. Reuşise să demonstreze că tahionii îşi pot găsi o utilizare „practică” şi printr-o asemenea stratagemă îşi păstrase până acum grupul neatins.

Termină de calibrat câteva aparate electronice – mai toate pe ducă – şi rămase nemişcat, ascultând vreme de câteva clipe zumzetul din laborator.

— Jason, strigă el. Mă duc să fac rost de cafea. Lasă totul să meargă aşa, te rog.

Îşi luă haina din catifea reiată de pe un cui bătut în perete şi se întinse cu voluptate, ridicând braţele şi

dând la iveală petele de sudoare de la subsuori. Tocmai când se simţea mai bine, îi observă pe cei doi bărbaţi de pe pasarelă. Vorbind, unul dintre tehnicieni arătă cu degetul spre el şi, în vreme ce Renfrew îşi lăsă braţele în jos, celălalt bărbat coborî scările spre laborator.

Îşi aminti brusc de începuturile studenţiei la Oxford. Mergea pe un coridor, iar paşii lui stârneau acel ecou puternic şi pătrunzător, caracteristic încăperilor pardosite cu piatră. Era o dimineaţă frumoasă de octombrie, iar în el clocotea dorinţa de a începe neîntârziat această viaţă nouă, scopul mult aşteptat al atâtor ani de studiu. Ştia că e inteligent; aici, printre intelectuali de aceeaşi clasă, îşi va găsi locul, în sfârşit. Sosise cu o seară înainte, călătorind cu trenul tocmai de la York, şi acum voia să se bucure de dimineaţa însorită şi să vadă tot.

Doi tineri veneau pe coridor, îndreptându-se spre el. Purtau robe studenţeşti scurte, ca ale curtenilor, şi păşeau de parcă întreaga clădire ar fi fost a lor. Vorbeau fără fereală şi, când se apropiară mai mult, îl măsurară din cap până în picioare, ca pe un provincial. După ce trecură mai departe, unul dintre ei mormăi: „Of, Doamne, încă un ţărănoi venit cu vreo bursă.” Vorbele astea îl urmăriseră toţi anii petrecuţi la Oxford. Terminase primul, desigur, şi acum îşi dobândise un renume în lumea fizicii. Simţise însă mereu că studenţii aceia, chiar dacă-şi pierduseră timpul pe acolo, se bucuraseră de viaţă mai mult decât va reuşi el vreodată.

Când îl văzu pe Peterson apropiindu-se, simţi din nou arsura acelei amintiri. După atâta vreme, nu-şi mai putea aduce aminte chipurile celor doi snobi din

ultimul an şi poate că nici nu exista vreo asemănare fizică între ei, însă bărbatul acesta înainta cu aceeaşi eleganţă şi siguranţă de sine vecină cu aroganţa. Nu-i scăpă modul în care era îmbrăcat Peterson şi-şi adresă un reproş că bagă în seamă astfel de detalii. Peterson era înalt, subţirel şi cu părul negru. Privit de departe, lăsa impresia unui tânăr spilcuit, cu o statură atletică. Păşea uşor, nu ca Renfrew, care făcuse rugby în tinereţe, ci mai curând ca un jucător de tenis sau de polo sau poate ca un aruncător de suliţă. Văzut mai de aproape, părea să aibă în jur de patruzeci de ani şi arăta, fără umbră de îndoială, ca un bărbat învăţat să-şi folosească puterea. Atrăgător, dar cu trăsături severe. Expresia de pe chip nu trăda nici urmă de dispreţ, însă Renfrew se gândi cu amărăciune că omul, în mod sigur, învăţase să-şi ascundă asemenea sentimente. *Linişteşte-te, John,* se mustră el în gând. *Tu eşti expertul, nu el. Şi nu uita să zâmbeşti.*

— Bună dimineaţa, doctore Renfrew.

Vocea distantă era exact cum şi-o închipuise.

— Bună dimineaţa, domnule Peterson, murmură el, întinzându-i mâna pătrăţoasă. Încântat să vă cunosc.

La naiba, de ce i-a scăpat asta? Parcă auzea vocea tatălui său: „Ce bucurii să ti văd, fiule.” O luase razna. Pe chipul lui Peterson se vedea doar expresia serioasă a omului venit să-şi facă meseria.

— Acesta este experimentul? întrebă Peterson, privind în jur cu un aer degajat.

— Da, doriţi să asistaţi?

— Vă rog.

Trecură prin dreptul câtorva console de provenienţă britanică şi al altor echipamente montate pe rasteluri viu colorate, primite de la Tektronics, Physics

International şi de la alte firme americane. Aceste aparate vopsite strident în galben şi roşu fuseseră cumpărate cu micile fonduri acordate de Consiliu. Renfrew îl conduse pe Peterson către un voluminos mănunchi de cabluri, aflat între polii unui magnet mare.

— Instalaţia supraconductoare, desigur. Avem nevoie de un câmp cu forţă mare pentru a obţine o linie precisă şi continuă în cursul transmisiei.

Peterson privi cercetător labirintul de cabluri şi instrumente de măsură. Dulapurile pe care erau aşezate şiruri de aparate electronice îi copleşeau prin înălţime. Arătă către unul dintre ele şi întrebă la ce folosea.

— A, nu ştiam că doriţi să cunoaşteţi mai multe detalii despre partea tehnică, spuse Renfrew.

— Puneţi-mă la încercare.

— Deci avem înăuntru un eşantion mare de antimoniură de indiu, înţelegeţi, şi Renfrew făcu un semn către caseta închisă aflată între polii magnetului. O bombardăm cu ioni de mare energie. Când aceştia lovesc indiul, se produc tahioni. E vorba de o reacţie ioni-nuclee, foarte complexă şi delicată. Îi aruncă o privire lui Peterson. Ştiţi, tahionii sunt particule care se deplasează cu viteze mai mari decât a luminii. Pe de altă parte, arătă către magneţi şi-l conduse pe Peterson până în apropierea unei cuve cilindrice înalte, situate la zece metri depărtare de magneţi, receptăm tahionii şi-i concentrăm într-un fascicul. Ei au anumite valori energetice şi de spin, şi rezonează doar cu nucleele de indiu într-un câmp magnetic puternic.

— Şi când se ciocnesc de ceva?

— Tocmai aici e *problema,* spuse Renfrew apăsat.

Tahionii trebuie să ciocnească un nucleu în stare adecvată de energie şi spin înainte de a-şi pierde din energie. Ei trec prin materia obişnuită. De aceea îi putem propaga la distanţe de ani-lumină, fără ca ei să se abată de la traiectorie.

Peterson nu scoase o vorbă. Se uită încruntat la aparatură.

— Când însă unul dintre aceşti tahioni se ciocneşte de un nucleu aflat în stare optimă – situaţie care în natură nu se petrece prea frecvent – el este absorbit. Acest lucru schimbă mişcarea de spin a nucleului de indiu. Imaginaţi-vă nucleul de indiu ca pe o mică săgeată care se răstoarnă. Dacă toate săgeţile ar fi orientate într-o singură direcţie înainte de sosirea tahionilor, atunci ordinea s-ar strica. Acest amănunt ar fi detectabil şi...

— Înţeleg, înţeleg, spuse Peterson dispreţuitor. Renfrew se întrebă dacă nu cumva întrecuse măsura insistând asupra exemplului cu săgeţile. Ar fi fost cumplit dacă Peterson şi-ar fi închipuit că-l ia de prost – ceea ce nu era chiar departe de adevăr.

— Vă referiţi probabil la eşantionul de indiu al altcuiva.

Renfrew rămase o clipă fără grai. Aceasta era partea cea mai spinoasă.

— Da. O experienţă care se petrece în anul 1963, rosti el rar.

— Am citit raportul preliminar, spuse sec Peterson. Astfel de studii sunt deseori înşelătoare, dar pe acesta l-am înţeles. Tehnicienii mă asigură că e inteligibil, dar nu pot da crezare unor lucruri pe care le-aţi scris acolo. Chestiunea referitoare la modificarea trecutului...

— O clipă numai, trebuie să sosească şi Markham, şi

vă va explica el cum stau lucrurile.

— Dacă va fi în stare.

— Cum credeţi. Vedeţi dumneavoastră, dacă stăm să ne gândim, este evident de ce nimeni n-a încercat vreodată să transmită mesaje spre trecut. Putem construi un emiţător, înţelegeţi, dar nu există receptor. Nimănui din trecut nu i-ar fi venit ideea să-şi facă unul.

Peterson se încruntă.

— Da, bineînţeles.

— *Noi* însă am construit unul, desigur, pentru a efectua experienţele preliminare, continuă Renfrew entuziasmat. Dar oamenii din 1963 nu ştiau de existenţa tahionilor. Prin urmare, ideea noastră e să intervenim în vreun experiment în desfăşurare la acea dată. E singura soluţie.

— Hm!

— Încercăm să concentrăm fascicule de tahioni şi să le dirijăm exact atât cât să...

— Staţi puţin, interveni Peterson, făcându-i semn cu mâna să se oprească. *Încotro* le dirijaţi? *Unde este* 1963?

— Undeva foarte departe, după cum rezultă din calcule. Din 1963 până acum, Pământul s-a rotit în jurul Soarelui, timp în care şi Soarele s-a rotit în jurul centrului galaxiei şi aşa mai departe. Dacă ţineţi seama de toate astea, veţi vedea că 1963 e foarte departe.

— Faţă de ce anume?

— Păi, faţă de centrul de masă al grupului local de galaxii, desigur. Dar, atenţie, şi grupul local se deplasează faţă de cadrul de referinţă format de fundalul radiaţiei de microunde şi...

— Dacă nu vă supăraţi, să lăsăm limbajul ştiinţific.

Susţineţi că 1963 se află undeva în *cer*?

— Exact. Emitem un fascicul de tahioni pentru a bombarda acel loc. Măturăm volumul din spaţiu ocupat de Pământ în acel moment din timp.

— Mi se pare imposibil.

Renfrew încercă să se controleze:

— Cred că nu. Problema e să creăm tahioni cu viteză practic infinită.

Pe chipul lui Peterson apăru un zâmbet strâmb, plictisit.

— Aha, „practic infinită”. Ce comic pare limbajul tehnic.

— Vreau să spun, cu viteză practic incomensurabilă, preciză Renfrew. Vă cer scuze dacă terminologia ştiinţifică vă deranjează.

— Nu-i vorba de asta, încerc doar să mă lămuresc.

— Da, sigur, iertaţi-mă, poate că am sărit calul. Renfrew se calmă vizibil, pregătindu-se pentru o nouă ofensivă. Vedeţi, elementul esenţial este să obţinem aceşti tahioni de mare viteză. Apoi, dacă vom bombarda punctul exact din spaţiu, vom putea transmite un mesaj înapoi în timp.

— Aceste fascicule de tahioni pot traversa stelele?

Renfrew se posomori.

— Nu ştim precis. Există posibilitatea ca diverse reacţii dintre aceşti tahioni şi nucleele altor substanţe decât indiul să fie destul de puternice. Deocamdată nu deţinem date privind secţiunile transversale. Dacă s-ar întâmpla aşa, apariţia unei stele sau planete în calea fasciculului ar putea provoca necazuri.

— Teste mai simple aţi făcut? În raport am văzut că...

— Da, da, şi au reuşit.

— Bine, totuşi... Peterson făcu un gest larg spre

munţii de aparatură. Ca experienţă de fizică superioară, mă frapează. Lăudabil. Însă... Ei bine, mă uimeşte faptul că aţi obţinut fonduri pentru ea.

Chipul lui Renfrew se înăspri.

— Nu reprezintă mare lucru.

Peterson oftă.

— Ascultaţi, doctore Renfrew, voi fi cinstit cu dumneavoastră. Mă aflu aici pentru a face o evaluare în numele Consiliului, fiindcă o serie de persoane importante au afirmat că experienţele acestea pot fi utile. Eu nu am pregătirea tehnică pentru a aprecia totul cum se cuvine. Nimeni din cadrul Consiliului n-ar putea înţelege în amănunt. Majoritatea suntem ecologi, biologi şi specialişti în sisteme.

— Ar trebui să cuprindeţi un spectru mai bogat.

— Da, de acord. Când a fost nevoie, am convocat specialişti, continuă el netulburat.

— Atunci luaţi legătura cu Davies de la King's College din Londra, spuse el pe un ton înţepat. Pe el îl interesează foarte mult problema şi...

— N-avem timp de aşa ceva. Ne-am gândit la măsuri de urgenţă.

— Chiar atât de gravă e situaţia? întrebă Renfrew încet.

Peterson tăcu o clipă, de parcă ar fi divulgat deja prea multe.

— Da, aşa se pare.

— M-aş putea grăbi şi eu, dacă asta încercaţi să-mi sugeraţi, reveni Renfrew, înviorat.

— Tot ce se poate.

— Ar fi bine dacă am avea o generaţie mai recentă de echipamente, începu Renfrew şi arătă cu mâna spre laborator. Americanii au creat noi aparate electronice

care ar da rezultate superioare. Ca să fim cu adevărat siguri că reuşim, avem nevoie de ajutorul lor. Majoritatea circuitelor pe care le folosim aici sunt produse în laboratoarele naţionale, la Brookhaven şi în alte părţi.

Peterson încuviinţă.

— Aşa scria şi în raport. De aceea vreau ca Markham să vină azi aici.

— Are atâta trecere, încât să influenţeze lucrurile în bine?

— Eu aşa cred. Din câte am auzit, se bucură de prestigiu şi e singurul american aflat aici. Exact ce-i trebuie Fundaţiei Naţionale de Ştiinţe din America pentru a găsi o justificare în caz că...

— Da, înţeleg. Păi Markham va sosi dintr-un moment într-altul. Veniţi să beţi o cafea în biroul meu.

Peterson îl urmă în bârlogul întors cu susul în jos. Renfrew adună cărţile şi hârtiile de pe un scaun, agitându-se de colo-colo, aşa cum fac oamenii când înţeleg, la fel de bine ca şi oaspeţii lor, că în birou domneşte harababura. Peterson se aşeză, îşi ridică pantalonii ca să nu facă genunchi şi puse picior peste picior. Vrând să câştige timp de gândire, Renfrew transformă aducerea cafelei, ce avea un miros înţepător, într-un ritual mai mult inutil. Lucrurile luau o întorsătură neplăcută; se întrebă dacă nu cumva amintirile de la Oxford îl îndemnau să nu-l prea înghită pe Peterson. În fine, n-avea cum s-o mai dreagă; mai toată lumea era irascibilă în vremurile astea. Poate că sosirea lui Markham va aduce o schimbare în bine.

2.

Marjorie încuie uşa bucătăriei şi porni să dea ocol casei, având în mână o găleată cu mâncare pentru găini. Peluza din spatele gospodăriei era riguros împărţită în patru prin poteci pardosite cu cărămizi, având un ceas solar la intersecţia lor. Ca de obicei, merse cu grijă, ferindu-se să calce pe iarbă. Mai departe se afla o grădiniţă de trandafiri, ideea şi pasiunea ei. Mergând printre tufe şi agăţând în trecere pânze de păianjen, se opri ici şi colo să îndepărteze câte o floare uscată sau să miroasă vreun boboc. Trandafirilor nu le sosise încă vremea, dar câţiva înfloriseră deja. Trecând pe lângă tufe, Marjorie se adresă fiecăreia:

— Charlotte Armstrong, te-ai dezvoltat foarte bine. Şi ce muguri ai! O să fii o frumuseţe la vară! Tiffany, tu cum o mai duci? Văd că ai făcut păduchi. Va trebui să te stropesc. Bună dimineaţa, Queen Elizabeth, pari sănătoasă, dar te-ai cam întins până pe potecă. Ar fi cazul să te mai tund în partea asta.

De undeva de departe auzi un ciocănit. Alterna cu trilul unui piţigoi albastru cocoţat pe gardul viu. Cu o tresărire, îşi dădu seama că bătăile se auzeau de la uşa din faţă. Nu puteau fi Heather sau Linda; ei obişnuiau să vină pe aici. Se întoarse. Când porni pe lângă tufele de trandafiri, de pe frunzele lor săriră stropi. Traversă peluza în grabă şi, după ce lăsă găleata lângă uşa bucătăriei, dădu colţul casei.

O femeie îmbrăcată sărăcăcios, având o cană mare

în mână tocmai se pregătea să plece din faţa uşii. Arăta de parcă şi-ar fi petrecut noaptea sub cerul liber; părul încurcat i se lipise de ţeastă şi avea urme de noroi pe faţă. Era cam de aceeaşi înălţime cu Marjorie, însă mult mai slabă şi cu umerii căzuţi.

Marjorie ezită un moment. La fel şi femeia. Aflate de o parte şi de alta a drumului de acces pentru maşină, se priviră fix una pe cealaltă. Apoi Marjorie făcu primul pas:

— Bună dimineaţa.

Vru să adauge: Cu ce te pot ajuta? Dar rămase tăcută, neştiind sigur dacă era dispusă să facă totuşi ceva pentru femeia aceea.

— 'Neaţa, do'n'şoară. Ce zici, n-ai putea să-mi dai cu împrumut niţel lapte? Io l-am terminat p-al meu şi n-am ce să le dau plozilor să mănânce.

Se purta cu îndrăzneală, dar părea oarecum ostilă.

Marjorie o privi printre gene.

— De unde eşti?

— Tocma' ne-am aşezat la ferma cea veche de lângă şosea. Doar niţel lapte, doamnă.

Femeia făcu câţiva paşi către Marjorie, întinzând cana.

Ferma cea veche – dar e părăsită, se gândi Marjorie. *Trebuie să fie nomazi.* Se simţi cuprinsă de nelinişte.

— Şi de ce vii la mine? Magazinele s-au deschis de mult. Ceva mai încolo, pe şosea, e o fermă, pricepi, de unde poţi cumpăra lapte.

— Asta-i bună, doamnă, doar n-o să mă laşi să bat kilometri întregi şi să-i fac p-ăia mici să aştepte?! Ţi-l dau înapoi. Nu mă crezi?

Nu, gândi Marjorie. De ce nu s-o fi dus la cineva de teapa ei? Mai erau câteva căsuţe ale Consiliului Local,

nu departe.

— Îmi pare rău, spuse ea ferm, dar n-am lapte de prisos.

Rămaseră o clipă cu privirile încleştate. Apoi străina se întoarse spre tufişuri.

— Vino-ncoa', Rog! strigă ea.

Dintre rododendroni apăru un bărbat înalt, slăbănog, târând după el un băieţaş.

Făcând un efort, Marjorie reuşi să nu-şi trădeze teama. Rămase pe loc, cu capul uşor lăsat pe spate, încercând să arate că stăpâneşte situaţia. Omul veni târşâindu-şi picioarele şi se opri lângă femeie. Marjorie strâmbă din nas când o adiere aduse spre ea un iz acru, de sudoare şi fum. Bărbatul purta o adunătură de obiecte de îmbrăcăminte, care sigur proveneau din mai multe surse: o şapcă din pânză, un fular lung şi vărgat care aparţinuse probabil unui student, mănuşi din lână cu toate degetele destrămate, o pereche de sandale albastre şi scâlciate, dintre care uneia i se desprinsese talpa, pantaloni cu câţiva centimetri prea scurţi pentru el şi, lucru de mirare, o vestă cu broderie bogată pe sub haina veche şi prăfuită, din vinilin. Avea probabil aceeaşi vârstă ca şi Marjorie, însă arăta cu cel puţin zece ani mai bătrân. Faţa îi era uscată, ochii adânciţi în orbite şi tuleiele de pe bărbie dovedeau că nu se răsese de câteva zile. Aşa cum stătea acolo, plinuţă şi bine hrănită, cu părul scurt şi spălat de curând, cu pielea catifelată de creme şi loţiuni, îmbrăcată cu ceea ce ea numea „haine vechi” pentru grădinărit, o fustă din lână albastră şi moale, un pulover lucrat de mână şi cojoc din piele, Marjorie îşi dădu seama de contrastul izbitor dintre ea şi cei doi.

— Şi vrei să te credem că n-ai pic de lapte-n casă,

cucoană? mârâi bărbatul.

— N-am spus asta. Vocea îi era tăioasă. Am cât îmi trebuie pentru familia mea, nimic în plus. Mai sunt şi alte case la care puteţi încerca, dar vă sfătuiesc să mergeţi în sat să cumpăraţi. E doar vreun kilometru până acolo. Îmi pare rău, dar nu vă pot ajuta.

— Îţi pare rău pe dracu'! Nu vrei şi gata! Eşti cu nasu' pe sus, ca toţi bogaţii. Ţii totul numa' pentru voi. Uite câte ai – o casă mare, doar pentru tine, pun pariu. Habar n-ai ce grea ni-i viaţa. Nu găsesc slujbă de patru ani, n-am un' să locuiesc, în timp ce tu dormi în puf...

— Rog, spuse femeia prevenitor, strângându-l de braţ ca să-l mai domolească.

El îi îndepărtă mâna cu o smucitură şi mai făcu un pas către Marjorie. Ea nu se dădu înapoi şi simţi cum o cuprinde furia. Ce drept aveau să vină aici şi să strige la ea, la naiba, în propria ei grădină?

— V-am *spus* că am atât cât să ajungă familiei mele. Cu toţii trăim vremuri grele, zise ea cu multă răceală.

Dar nu m-aş duce să cerşesc, se gândi. *Oamenii ăştia şi-au pierdut până şi ultima fărâmă de demnitate.*

Bărbatul mai înaintă un pas. Ea se dădu instinctiv înapoi, ţinându-se la distanţă de el.

— Trăim cu toţii vremuri grele, nu? începu el, maimuţărindu-i accentul. Păcat, nu? Foarte rău pentru ceilalţi, numai tu să ai o casă frumoasă, mâncare şi poate chiar televizor şi maşină.

Măsură clădirea din ochi, nu-i scăpă garajul, antena TV de pe acoperiş, ferestrele. Slavă Cerului că erau încuiate, la fel ca şi uşa principală, gândi ea.

— Asta e, nu vă pot ajuta. Şi-acum vă rog să plecaţi. Se întoarse şi porni cu gând să dea colţul casei. Bărbatul ţinu pasul cu ea, în timp ce femeia şi copilul îl

urmară în tăcere.

— Da, asta e, ne întorci spatele şi intri în locuinţa ta încăpătoare. N-o să scapi aşa uşor de noi. Are să vină ziua când ai să cazi din...

— Te sfătuiesc să...

— Ajunge, Rog!

— Cei ca tine-au făcut tot ce-au vrut. Are să vină odată revoluţia şi atunci, da, *atunci* o să cerşeşti ajutor. Ţi-nchipui că o să te ajute cineva? Mira-m-aş!

Marjorie mări pasul până ce ajunse aproape să alerge, încercând să scape de el măcar până se va apropia de uşa bucătăriei. Tocmai bâjbâia după cheia din buzunar, când omul o prinse din urmă. Temându-se că o va atinge, se răsuci brusc şi rămase cu faţa la el.

— Plecaţi de aici! Hai! Nu mai veniţi să mă deranjaţi. Mergeţi la autorităţi să vă ajute. Ieşiţi din curtea mea!

Bărbatul făcu un pas înapoi. Ea luă de jos găleata cu mâncare pentru păsări, să nu rămână ceva la vedere, ceva care să poată fi furat. Cheia se răsuci uşor în broască, *slavă Cerului,* şi reuşi să trântească uşa exact când bărbatul făcea primul pas pe scară. Trase zăvorul. El răcni de afară:

— Târfă împuţită şi sătulă! Nu-ţi pasă nici cât negru sub unghie că noi *crăpăm de foame,* aşa-i?

Marjorie începu să tremure din tot corpul, dar reuşi să strige la el:

— Dacă nu plecaţi imediat, chem poliţia!

Merse din cameră-n cameră, verificând din ochi toate ferestrele. Erau uşor de spart. Se simţea vulnerabilă, încolţită în propria-i casă. Respira precipitat. Avea o senzaţie de greaţă. Bărbatul încă mai striga, iar vorbele lui deveniseră din ce în ce mai obscene.

Telefonul era pe masa din hol. Ridică receptorul şi-l

lipi de ureche. Nimic. Apăsă pe furcă de câteva ori. Tot nimic. La naiba, la naiba, la naiba! Tocmai acum şi-a găsit să nu funcţioneze. Asta se întâmpla frecvent, bineînţeles. *Dar nu acum, te rog*, se rugă ea. Îl scutură. Tot mort. Era izolată de restul lumii. Dacă omul acela spărgea uşa? Se gândi în fugă la posibile arme, vătraiul, cuţitele de bucătărie – of, Doamne, nu, mai bine să nu treacă la violenţă, erau doi, iar bărbatul părea greu de dovedit. Nu, va ieşi pe uşa din spate. Va alerga spre sat să ceară ajutor.

Nu-l mai auzi strigând, dar îi era teamă să apară la vreo fereastră, încercă din nou telefonul. Aceeaşi situaţie. Trânti receptorul. Îşi concentră atenţia asupra uşilor şi ferestrelor, trăgând cu urechea şi temându-se că omul va încerca să pătrundă în casă. Apoi auzi un ciocănit la uşa principală. Era o uşurare să ştie măcar că bărbatul se afla încă afară. Aşteptă, strângând cu putere tăblia mesei din hol. *Pleacă de-aici, du-te naibii*, gândi ea, vrând parcă să i transmită mesajul. Ciocăniturile se repetară. După un moment de tăcere, auzi paşi pe pietriş. Oare pleca în sfârşit? Apoi răsunară bătăi la uşa bucătăriei. Of, Iisuse! Cum să scape de el?

— Marjorie! Hei, Marjorie, eşti acasă? răsună o voce.

Se simţi străbătută de o undă de uşurare şi-i veni să plângă. Rămase pe loc, incapabilă să facă vreo mişcare.

— Marjorie ! Unde eşti?

Vocea venea mai de departe. Se îndreptă de spate, merse la uşa bucătăriei şi o deschise.

Prietena ei, Heather, se îndrepta spre magazia din grădină.

— Heather! strigă ea. Sunt aici!

Heather se întoarse şi porni spre ea.

— Ce s-a întâmplat? Arăţi îngrozitor!

Marjorie ieşi din bucătărie şi privi în jur.

— A dispărut? A fost pe aici un bărbat care m-a înspăimântat.

— Un bărbat arătând cam jerpelit, cu o femeie şi un copil? Când am venit, tocmai plecau. Dar ce s-a întâmplat?

— Voia să-i dau nişte lapte. Începu să râdă, fără să se poată controla. A fost atât de vulgar. Apoi a devenit insolent şi a început să strige. Sunt nomazi. Noaptea trecută s-au instalat la ferma aceea părăsită. Se prăbuşi, istovită, pe un scaun. Doamne, Heather, ce m-am speriat!

— Te cred. Eşti răvăşită. Nu-ţi stă în fire. Şi eu care îmi închipuiam că poţi face faţă la orice, chiar şi la nomazi periculoşi.

Lua lucrurile în glumă, iar Marjorie intră în joc.

— Păi sigur c-am fost în stare. Aveam de gând să-i dau cu vătraiul în cap şi să bag cuţitul în el.

Râdea, dar situaţia nu era amuzantă deloc. Chiar îi trecuse prin minte o asemenea idee?

3.

1962, TOAMNA

Trebuie găsită o modalitate de a elimina zgomotul acela, se gândi Gordon iritat, şi-şi ridică de jos geanta ponosită. A naibii perturbare, nu voia să dispară. Dacă nu reuşea să găsească punctul nevralgic pentru a-l elimina, tot experimentul se ducea pe apa sâmbetei.

Palmierul din faţa casei îl făcea să se oprească de fiecare dată când îl vedea. Dimineaţă de dimineaţă, după ce trântea uşa mai tare decât s-ar fi cuvenit, se întorcea, dădea cu ochii de el şi rămânea locului. Această ezitare de o clipă era un prilej de aducere-aminte. Se afla cu adevărat în California. Nu avea în faţă un decor de film, ci însăşi realitatea. Palmierul, tăcut şi exotic, împungea cerul senin cu frunzele lui ascuţite. Planta asta, care aici nu reprezenta ceva ieşit din comun, îl impresiona mai mult decât autostrăzile ciudat de albe sau vremea permanent blândă.

Îşi petrecea majoritatea serilor stând cu Penny până târziu, citind sau ascultând discuri cu muzică folk. Nimic nu se schimbase faţă de anii petrecuţi la Columbia. Îşi păstrase mai toate obiceiurile şi uitase aproape cu desăvârşire că în apropiere se găsea Plaja Windansea cu valuri înspumate. Când ţinea ferestrele deschise, vuietul lor îi amintea de zgomotul traficului de pe Second Avenue, o agitaţie confuză a vieţii altor oameni, pe care, din apartamentul lui, reuşise să-i ocolească. De aceea rămânea puţin surprins în fiecare dimineaţă când se încumeta să plece, zornăind precipitat cheile maşinii, cu gândurile învălmăşite, iar

palmierul îl readucea la noua realitate.

La sfârşit de săptămână îi era mai uşor să-şi dea seama că trăia în California. Se trezea şi vedea părul lung şi blond al lui Penny răsfirat pe pernă. În restul zilelor, Penny avea cursuri şi pleca devreme, lăsându-l să doarmă. Se mişca atât de uşor şi discret, încât niciodată nu-i tulbura somnul. În fiecare dimineaţă la fel, de parcă nici n-ar fi trecut pe acolo. Prin cameră nu rămânea împrăştiat nici un obiect de-al ei. Nici măcar vreo cută în partea de pat pe care dormise.

Gordon dădu drumul cheilor în buzunar, merse de-a lungul unui gard viu de coada-mânzului şi o apucă spre bulevardele largi din La Jolla. Şi asta îi sporea sentimentul de uimire. Străzile de aici erau atât de largi, încât îşi putea parca Chevrolet-ul tip '58 la rigolă şi tot rămâneau libere două benzi imense pe centru. Drumurile, la fel de impresionante prin dimensiuni ca şi spaţiile destinate clădirilor, asemenea unor terenuri spaţioase de distracţie pentru specia dominantă, automobilul, păreau să caracterizeze peisajul. În comparaţie cu Second Avenue, care aducea mai curând cu o coloană de ventilaţie între zidurile înalte din piatră cenuşie, acesta era un exces vecin cu risipa. În New York, ştiind că imediat ce deschidea uşa principală cu geam armat, dădea brusc cu ochii de zeci de oameni, trebuia să-şi ia inima în dinţi înainte de a coborî în stradă. Apoi o pornea hotărât, trecând pe lângă vârtejul altor vieţi. Putea fi întotdeauna sigur de presiunea inevitabilă a trupurilor. Aici însă, nimic din toate astea. Parcă depopulată, Nautilus Street era o câmpie albicioasă şi întinsă care se cocea sub soarele dimineţii. Se urcă în Chevy şi uruitul motorului întrerupse brusc tăcerea, făcând să apară pe oglinda

retrovizoare, parcă printr-un efect de magie, imaginea unui automobil Chrysler, lung şi lipit de şosea, care coborî vertiginos panta din spate şi trecu pe lângă el cu un foşnet grăbit.

În drum spre campus luă o mână de pe volan şi răsuci butonul radioului, cufundându-se în vâltoarea de sunete discordante, considerate aici muzică pop. El unul prefera folk-ul, dar simţea o atracţie bizară faţă de câteva cântece mai vechi de-ale lui Buddy Holly, pe care în ultima vreme se trezea fredonându-le când făcea duş – *Cu fiecare zi totul se-apropie / Da, aceea va fi ziua...* Nimeri peste o melodie interpretată în falset de Beach Boys şi-i dădu pace butonului. Amintind despre soare şi nisip, vocea puternică de tenor descria perfect imaginile ca de film care defilau pe lângă el. Urmă La Jolla Boulevard şi zări în depărtare nişte siluete care alunecau cu surf-uri pe coamele largi şi înspumate ale valurilor. Copii care, surprinzător, la ora asta nu erau la cursuri, cu toate că anul şcolar începuse de două săptămâni.

Coborând grăbit panta dealului, ajunse din urmă un grup de maşini, majoritatea Cadillac şi Lincoln, care rulau cu viteză redusă. Frână uşor şi observă noile clădiri de pe Mount Soledad. Pământul era dezgolit şi terasat, iar camioanele, ca nişte insecte mari, se căţărau pe solul întors pe dos. Gordon zâmbi trist; chiar dacă ar da de cap experimentului, obţinând rezultate strălucite şi ar deveni titular pe post, primind, în consecinţă, un salariu mai mare, tot nu şi-ar putea permite să cumpere vreuna dintre casele din lemn de cedru şi sticlă ce vor apărea pe coasta dealului. Nu ar căpăta o leafă cu mult mai mare nici măcar dacă s-ar apuca să predea ore suplimentare de consultanţă şi ar

urca rapid în ierarhia universitară, ajungând să-şi croiască drum prin metode nu tocmai cinstite ca să devină decan. Dar acest lucru era al dracului de puţin probabil.

Zâmbi strâmb în barba neagră şi deasă, schimbă viteza, în vreme ce melodia grupului Beach Boys se stinse făcând loc refrenului *Când Tide apare / Orice pată dispare,* şi, cu un mârâit gutural, automobilul îşi făcu loc prin trafic, îndreptându-se spre Universitatea California din La Jolla.

Gordon lovi distrat cu degetele în vasul Dewar care conţinea azot lichid încercând să-şi ordoneze ideile pentru a explica tot ce dorea să obţină, şi-şi dădu seama că pur şi simplu nu putea să-l înghită pe Albert Cooper. Tipul cu păr nisipiu părea destul de agreabil: vorbea rar, uneori bolborosind de-a dreptul, dar impresiona prin statura atletică, dezvoltată prin practicarea tenisului şi înotului submarin, care îl pasionau. Însă calmul morocănos al lui Cooper tăia mereu din entuziasmul lui Gordon. Purtarea lui lasă-mă-să-te-las şi chipul zâmbitor păreau să reflecte o atitudine de îngăduinţă distrată şi rezervată faţă de Gordon, care îl făcea pe acesta din urmă să devină irascibil.

— Ascultă, Al, spuse el întorcându-se puţin şi îndepărtându-se de gâtul aburit al vasului Dewar. Eşti cu mine de-un an, da?

— Corect.

— Te-ai înţeles foarte bine cu profesorul Lakin, apoi am venit şi eu la Catedră, Lakin era prea ocupat, aşa că ai fost repartizat la mine. Iar eu te-am luat în echipă. Gordon se balansă uşor, lăsându-se pe tocuri

şi-şi vârî mâinile în buzunarele de la spate ale pantalonilor. Şi asta fiindcă Lakin a spus că eşti bun.

— Sigur.

— Iar acum te canoneşti la experimentul ăsta cu antimoniura de indiu de – oare atât să fie? – de-un an şi jumătate, pe puţin.

— Exact, răspunse Cooper destul de înţepat.

— Cred c-ar fi vremea să termini cu prostia asta.

Cooper rămase impasibil.

— Hm! Nu prea... ăă... nu înţeleg ce vrei să spui.

— Când am sosit în dimineaţa asta te-am întrebat despre sarcina pe care ţi-am dat-o. Şi mi-ai zis că ai verificat fiecare amplificator, fiecare componentă Varian, totul.

— Îhî. Aşa am făcut.

— Iar zgomotul persistă.

— Am verificat. Am parcurs tot lanţul.

— Vorbe goale.

Cooper oftă teatral:

— Deci ai aflat deja.

Gordon se încruntă.

— Aflat? Ce anume?

— Doctore Bernstein, ştiu că eşti încăpăţânat ca un catâr şi duci experimentele până la capăt, de la A la Z, şi fără întârziere. Sunt la curent. Cooper ridică din umeri în semn de scuză. Numai că n-am reuşit să termin totul aseară. M-am dus cu băieţii la o bere. După aceea m-am întors şi-am continuat.

Gordon ridică mirat din sprâncene.

— N-am nimic împotrivă. Poţi face pauză oricând doreşti. Numai să meargă treaba ca lumea, să nu laşi preamplificatoarele sau osciloscoapele să se decalibreze.

— Nu, astea erau în ordine.

— Păi atunci... Gordon îşi desfăcu braţele, exasperat... Atunci ai dat rasol undeva. Nu berea cu băieţii mă interesează, ci *experimentul.* Ascultă, după cum e obiceiul locului, îţi trebuie minimum patru ani ca să primeşti treapta următoare. Vrei să te încadrezi în termenul ăsta?

— Bineînţeles.

— Atunci faci cum îţi spun eu şi nu te culca pe-o ureche.

— Dar nici vorbă de-aşa ceva.

— Ba da. N-ai fost atent. Ţi-aş putea da...

— Zgomotul a rămas, spuse Cooper cu o certitudine care-l făcu pe Gordon să se oprească din plin avânt.

Îşi dădu brusc seama că-l trata de sus pe omul acesta care era doar cu trei ani mai tânăr, fără să aibă vreun motiv întemeiat, ci numai din cauza frustrării.

— Uite ce e... începu Gordon, dar se trezi că următoarele cuvinte i se opriră în gât. Se simţi stânjenit pe neaşteptate. Bine, te cred, spuse el, pe un ton sprinten şi precis. Să ne uităm la diagramele pe care le-ai înregistrat.

Cooper rămăsese rezemat de magnetul masiv ce reprezenta baza experimentului. Se întoarse şi păşi printre magistralele de cabluri şi ghidaje de microunde. Procesul era în plină desfăşurare. Pe balonul argintiu, suspendat între polii magnetului, abia vizibil din cauza cablurilor de intrare, se formase un strat de gheaţă. Înăuntrul lui, heliul lichid bolborosea şi făcea spumă, fierbând la o temperatură situată doar cu câteva grade peste zero absolut. Gheaţa era formată din apa aflată în aerul din jurul învelişului şi scotea câte un *poc* de fiecare dată când echipamentul se dilata şi se

contracta, ca să elimine tensiunile interne. În laboratorul iluminat orbitor, aparatele electronice zumzăiau discret. Câţiva metri mai departe, şirurile de aparate de diagnosticare tranzistorizată emiteau căldură care dădea naştere unei perdele de aer fierbinte. Gordon simţea însă un curent rece nu prea puternic venind dinspre balonul cu heliu. În ciuda atmosferei răcoroase, Cooper avea pe el doar un tricou rupt şi o pereche de blue jeans. Gordon purta o cămaşă cu mânecă lungă, din poplin, pantaloni din catifea reiată şi o haină din lână. Încă nu se învăţase cu lipsa de etichetă din laboratoarele de aici. Dacă asta însemna să se îmbrace la fel, nu va reuşi să se obişnuiască vreodată.

— Am obţinut o mulţime de date, spuse Cooper netulburat, neluând în seamă tensiunea ce plutea în aer doar cu câteva clipe mai înainte.

Gordon porni printre grupurile de osciloscoape şi dulapuri pe rotile, îndreptându-se spre Cooper care desfăşura metodic diagramele înregistrate automat. Linii roşii trasau pătrăţele pe hârtie, astfel încât conturul sinuos al semnalului ieşea în evidenţă, iar prin acest contrast pagina părea tridimensională.

— Vezi? Cooper urmări cu degetele groase punctele de maxim şi de minim ale curbei. Aici ar trebui să fie rezonanţa nucleară a indiului.

Gordon îl aprobă.

— O valoare maximă continuă, asta trebuie să găsim, spuse el.

Însă pe hârtie apărea doar un haos de linii verticale apropiate una de alta, de parcă acul se balansase încoace şi încolo pe hârtie sub acţiunea unor impulsuri aleatorii.

— Un adevărat ghiveci, murmură Cooper.

— Aşa e, recunoscu Gordon, simţind că rămâne fără aer şi că umerii i se pleoştesc.

— Şi totuşi am obţinut astea.

Cooper întinse o altă foaie cu linii verzi. Prezenta o structură amestecată. În partea dreaptă se vedea o valoare maximă limpede, cu laturile continue şi nealterate. Însă centrul şi partea stângă a paginii înfăţişau o învălmăşeală de zgârieturi fără noimă.

— Drace, şopti Gordon, mai mult pentru sine. Pe diagramele acestea, frecvenţa de emisie din eşantioanele de antimoniură de indiu creşte de la stânga la dreapta. Zgomotul elimină frecvenţele înalte.

— Nu tot timpul.

— Ce?

— Uite altă încercare. Am făcut-o la câteva minute după cealaltă.

Gordon studie cea de-a treia foaie în coordonate x-y. Aici apărea o valoare maximă destul de pronunţată în partea stângă, la frecvenţe joase, apoi spre dreapta, zgomot de fond.

— Nu pricep.

— Te asigur că nici eu.

— Până acum am avut doar un zgomot plat, constant.

— Da.

Cooper îl privi nedumerit. Gordon era profesorul acum, şi prefera să lase descâlcirea enigmei pe seama lui. Gordon se concentră, privind printre gene.

— Obţinem valorile maxime, dar nu tot timpul.

— Aşa s-ar părea.

— Timp. Timpul, murmură Gordon absent. Hei, peniţei îi trebuie aproximativ treizeci de secunde, să

zicem, ca să parcurgă toată foaia, aşa e?

— Păi, am putea face o modificare, dacă socoţi...

— Nu, nu, ascultă, spuse Gordon precipitat. Să presupunem că zgomotul nu apare tot timpul. În asta de aici – desfăcu din nou a doua foaie – a apărut o sursă de zgomot tocmai când peniţa înregistra frecvenţele joase. Zece secunde mai târziu ea a dispărut. Iar aici – înfipse un deget bont în cea de-a treia diagramă, în coordonate – a început ghiveciul ăsta tocmai când peniţa atingea frecvenţele înalte. Zgomotul a revenit.

Cooper se încruntă.

— Dar... credeam că-i un experiment în regim continuu. Mai precis, nimic nu se schimbă, asta-i toată chestia. Păstrăm temperatura scăzută, dar constantă. Osciloscoapele, amplificatoarele şi redresoarele sunt încălzite şi menţin structura. Şi atunci...

Gordon îi făcu semn să tacă.

— Nu e din vina *noastră.* Ne-am pierdut săptămâni întregi verificând partea electronică; totul funcţionează în limita parametrilor normali. Nu, după părerea mea, e vorba de altceva.

— Dar ce anume?

— Ceva din afară. Interferenţe.

— Cum ar fi posibil să?...

— Cine ştie? spuse Gordon cu avânt renăscut. Începu să păşească agitat de colo-colo, cum îi era obiceiul când îl preocupa ceva. La fiecare întoarcere, tălpile scoteau câte un scârţâit. E vorba de o altă sursă de semnal în antimoniura de indiu. Or, indiul recepţionează un semnal variabil în timp din afara laboratorului.

— Tot nu înţeleg.

— La naiba, nici eu. Dar ceva influenţează detecţia de rezonanţă nucleară. Trebuie să descoperim ce anume.

Cooper privi concentrat la liniile dezlânate, de parcă ar fi măsurat din ochi modificările necesare studierii problemei în continuare.

— Cum?

— Dacă nu putem elimina zgomotul, măcar să-l analizăm. Să vedem de unde provine. Apare în toate eşantioanele de antimoniură de indiu? Se infiltrează din alt laborator? Ori e ceva nou? Cam aşa trebuie să pornim.

Cooper dădu din cap. Gordon schiţă din creion o nouă diagramă a circuitului pe dosul uneia dintre foi, notând şi componentele. Acum putea vedea noi soluţii. Un reglaj ici, un echipament înlocuit colo. Puteau împrumuta câteva componente de la Lakin, convingându-l cu vorba bună să le dea analizorul de spectru pentru o zi-două.

Creionul scârţâi, dar nici nu-l băgă în seamă din cauza fâsâitului pompelor de vid şi a bâzâitului constant şi pătrunzător al aparaturii electronice. Părea că ideile îi veneau în flux neîntrerupt şi le notă cu creionul pe pagină chiar înainte de a le fi analizat complet; avu senzaţia că ştia de unde trebuie să pornească pentru a da de cap acestei probleme legate de zgomot. Dincolo de date ar putea apărea o nouă structură, aidoma unui vânat mare dintr-un desiş. Era convins că avea să descopere adevărul.

4.
1998

Gregory Markham pedală pe lângă clădirile învăluite în mirosuri aspre, aparţinând Catedrei de Medicină Veterinară, şi coti pe drumul ce ducea spre Laboratorul Cavendish. Îi plăcea adierea uşoară şi umedă pe care o simţea pe faţă când lua turnantele, dând din picioare într-un ritm precis şi riguros. Scopul lui era să găsească acea curbă minimă care să-l aducă exact la intrarea în laborator, o linie geodezică pentru curbura locală particulară a spaţiului. Un ultim efort şi coborî în viteză, alergând cu paşi mărunţi pe lângă bicicletă, folosindu-i mişcarea de inerţie pentru a o sui pe unul dintre postamentele din beton.

Îşi îndreptă haina cenuşie şi urcă treptele câte două, un obicei care-l făcea să aibă un aer de veşnic întârziat. Cu un gest absent, îşi împinse ochelarii pe nas, aşezându-i exact pe urma roşiatică făcută de purtarea lor, şi-şi trecu degetele printre firele bărbii. Avea o barbă bine conturată, care urma linia dreaptă a maxilarelor, începând de la perciuni şi terminându-se la mustaţă dar, la fel ca şi părul, părea să se încâlcească mereu. După plimbarea asta cu bicicleta respira mai precipitat decât de obicei. Ori mai pusese ceva kilograme în ultima săptămână, se gândi el, ori uzura cauzată de vârstă se făcea simţită mai acut. Avea cincizeci şi doi de ani şi se menţinea destul de bine. Cercetările medicale dovedeau că există o legătură directă între efortul fizic şi longevitate, aşa că

nu abandonase mersul pe bicicletă.

Deschise uşile din sticlă şi porni spre laboratorul lui Renfrew. Venea aproape săptămânal, privea cercetător şi precaut aparatura, aproba din cap, dar în realitate afla puţine lucruri în cursul acestor vizite. Pe el îl interesa de fapt adevărul care se ascundea dincolo de labirintul de aparate electronice. Intră vioi în vâltoarea de zgomote a încăperii din beton.

Îl zări pe Renfrew prin fereastra biroului – scund şi solid, cu hainele mototolite ca de obicei, cămaşa ieşită din pantaloni, cu părul cărunt revărsându-i-se în dezordine pe frunte. Răsfoia nişte hârtii aflate pe biroul ticsit cu tot felul de lucruri. Markham nu-l recunoscu pe celălalt bărbat. Bănui că era Peterson şi contrastul dintre cei doi îl făcu să surâdă. Peterson avea părul pieptănat fără cusur şi purta haine scumpe, cu o croială elegantă. Părea curtenitor şi sigur de sine şi, gândi el, greu de dus cu vorba. Învăţase din propria sa experienţă că era dificil să ajungi la sufletul unui englez rece şi necomunicativ precum acesta.

Bătu înainte să deschidă uşa, mai mult de formă. Cei doi bărbaţi se întoarseră spre el. Renfrew păru dintr-odată uşurat şi făcu o mişcare bruscă, dărâmând o carte de pe masa de lucru.

— A, Markham, ai sosit, spuse el inutil. Ţi-l prezint pe domnul Peterson de la Consiliu.

Peterson se ridică imediat cu eleganţă şi-i întinse mâna.

— Bună ziua, doctore Markham.

Markham îi strânse mâna cu convingere.

— Mă bucur să vă cunosc. Aţi urmărit deja experimentul lui John?

— Da, tocmai am terminat. Peterson părea uşor

deranjat de graba cu care Markham atinsese subiectul. Ce părere are FNS despre el, puteţi să-mi spuneţi?

— Până acum nici una. N-am prezentat un raport. Săptămâna trecută mi s-a solicitat să acţionez ca mediator. Putem lua loc?

Fără să mai aştepte răspuns, Markham traversă încăperea, luă cărţile de pe singurul scaun rămas liber şi se aşeză picior peste picior. Ceilalţi doi îşi reluară locurile fără multă ceremonie.

— Sunteţi specialist în fizica plasmei, adevărat, doctore Markham?

— Da. Îmi petrec aici anul de concediu de studii. Am lucrat cândva în acest domeniu. Am scris mai demult o lucrare privind teoria tahionilor, asta înainte ca ei să fie descoperiţi şi să devină o modă. Presupun că de aceea m-au rugat cei de la FNS să vin aici.

— Aţi citit propunerea pe care v-am trimis-o? întrebă Peterson.

— Da. E bună, spuse convins Markham. Teoria e interesantă. De câtva timp lucrez la ideile care stau la baza experimentului pe care-l face Renfrew.

— Prin urmare, consideraţi că va da roade?

— Ştim doar că *tehnica* dă rezultate. Dar nu ştim dacă putem să comunicăm cu trecutul.

— Dar prin pregătirile de aici – şi Peterson făcu un gest larg spre laborator – se poate?

— Dacă avem noroc. Am aflat că la Cavendish şi în alte câteva locuri din Statele Unite şi din Uniunea Sovietică s-au desfăşurat experimente similare de rezonanţă nucleară imediat după 1950. În principiu, ele ar putea recepţiona semnalele coerente transmise prin tahioni.

— Deci le putem transmite telegrame?

— Da, dar nimic mai mult. E o formă foarte limitată de călătorie în timp. Asta e singura modalitate de a transmite mesaje spre trecut. Nu putem trimite obiecte sau persoane.

Peterson clătină din cap.

— Eu mi-am luat doctoratul cu o lucrare privind problemele sociale şi computerele. Nici măcar eu...

— La Cambridge? interveni Markham.

— Da, la King's College. Markham încuviinţă mai mult pentru sine şi Peterson ezită o clipă. Nu agrea obiceiul americanilor de a plasa orice persoană într-o categorie. Şi el făcea la fel, desigur, dar din motive mai întemeiate. Vag iritat, preluă iniţiativa. Uitaţi-vă, până şi eu ştiu că există un paradox. Povestea aceea în care-ţi împuşti bunicul, aşa e? Dar dacă el ar muri, nici tu nu te-ai mai naşte. Cineva din Consiliu şi-a amintit şarada asta. De aceea eram pe cale să resping tot programul.

— Aveţi dreptate. Şi eu am făcut aceeaşi greşeală într-o lucrare din 1962. Apar tot felul de paradoxuri, dar dacă priveşti lucrurile din alt unghi, ele dispar. V-aş putea explica, însă ne-ar lua prea mult timp.

— Nu acum, dacă nu vă supăraţi. Aşa cum văd eu problema, esenţialul e să transmitem aceste telegrame şi să comunicăm cuiva de prin anii şaizeci situaţia noastră de acum.

— Da, cam aşa ceva. Să-i avertizăm asupra folosirii hidrocarburilor clorurate, să evidenţiem efectele lor asupra fitoplanctonului. Primind sugestii referitoare la anumite domenii de cercetare, ei ar putea crea premisele pentru ceea ce ne trebuie nouă acum...

— Spuneţi-mi, vă rog, credeţi că experimentul acesta ne-ar putea ajuta *cu adevărat?*

Renfrew se foi neliniştit, dar nu zise nimic.

— Fără a fi melodramatic, rosti rar Markham, cred că ar salva milioane de vieţi.

Se lăsă un moment de tăcere. Peterson puse picior peste picior şi culese o scamă invizibilă de pe genunchi.

— Trebuie să stabilim priorităţile, înţelegeţi? începu el într-un târziu. Suntem siliţi să privim lucrurile în ansamblu. Consiliul de Criză se află în şedinţă de la ora nouă. Din cauza lipsei de precipitaţii şi a rezervelor nutritive scăzute, pe suprafeţe întinse ale Africii s-a înregistrat o nouă epidemie de mană. Veţi afla mai multe amănunte din buletinele de ştiri, nici nu mă îndoiesc. Până una-alta, această situaţie de criză, şi nu e singura, trebuie să devină prioritară. Africa de Nord nu e unica zonă care se confruntă cu probleme grave. Există şi o înflorire provocată de alge silicioase pe o arie mare din largul coastei sud-americane. Şi într-un loc şi-n celălalt, pier mii de oameni. Dumneavoastră ne cereţi să finanţăm un experiment izolat, care ar putea la fel de bine să dea sau nu rezultate – fiind, în esenţă, o teorie emisă de un singur om.

Markham îl întrerupse grăbit:

— Ar mai fi ceva. Teoria tahionilor nu e nouă. Chiar acum există un grup la Caltech – de teorie gravitaţională – care lucrează la un alt aspect al aceleiaşi probleme. Cei de acolo încearcă să determine rolul tahionilor în chestiunile cosmologice – de exemplu, imaginea universului în expansiune, şi nu numai atât.

Renfrew dădu din nou aprobator din cap.

— Da, am văzut recent o lucrare în *Physical Review* privind fluctuaţiile uriaşe de densitate.

— Şi la Los Angeles sunt probleme, spuse Peterson gânditor. În primul rând incendiul, desigur. Dacă vântul îşi va schimba direcţia, s-ar petrece un dezastru. Nu ştiu cât îi afectează aceste necazuri pe cei de la Caltech. Nu ne putem permite să aşteptăm ani întregi.

Renfrew îşi drese glasul.

— Credeam că se va acorda prioritate maximă finanţării experimentelor ştiinţifice.

Vorbele trădau o anumită surescitare.

Peterson îi răspunse cu un aer uşor condescendent:

— A, vă referiţi la alocuţiunea ţinută de Rege la televiziune acum câteva zile. Da, explicabil, desigur, vrea să-şi creeze o imagine favorabilă în Anul încoronării. De aceea încurajează finanţarea experimentelor ştiinţifice – dar bineînţeles că nu are pregătire ştiinţifică, nici măcar politică nu face. Însă e animat de intenţii bune. Comitetul nostru i-a recomandat ca pe viitor să se limiteze la generalizări optimiste. Cu o undă de umor. La asta se pricepe. Oricum, esenţialul e că nu prea avem fonduri şi de aceea trebuie să alegem cu multă atenţie. Date fiind condiţiile actuale, vă pot promite că voi înainta un raport către Consiliu. Vă voi informa cât de curând ce decizie s-a luat în legătură cu acordarea unei finanţări în regim de urgenţă. Personal, cred că e pe muchie de cuţit. Nu ştim dacă ne putem permite să riscăm.

— Noi nu ne putem permite să *nu* riscăm, spuse Markham, brusc înviorat. De ce să tot peticim ba ici, ba colo, blocând bani în fonduri de ajutorare pentru secetă sau mană? Chiar dacă vom remedia situaţia pe moment, stăvilarul tot se va rupe. Numai dacă…

— Numai dacă vom modifica trecutul? Sunteţi *siguri* că tahionii pot ajunge în trecut?

— Am realizat asta. Am încercat câteva experienţe simple şi dau rezultate bune. Le găsiţi în raport.

— Deci tahionii *sunt* recepţionaţi?

Renfrew aprobă din cap cu convingere.

— Îi putem folosi pentru a încălzi un eşantion din trecut, deci ştim sigur că sunt recepţionaţi.

Peterson ridică din sprâncene.

— Şi dacă, după ce măsuraţi această creştere de temperatură, aţi hotărî să nu mai trimiteţi tahionii?

— Experimentele acestea nu oferă o asemenea posibilitate. Trebuie ca tahionii să parcurgă o distanţă considerabilă, înţelegeţi, dacă vrem să ajungă în trecutul îndepărtat...

— O clipă, vă rog, murmură Peterson. Ce legătură există între deplasarea cu viteză mai mare decât a luminii şi călătoria în timp?

Markham se ridică şi merse până la tablă.

— Rezultă direct din legea relativităţii speciale, vedeţi? începu el şi se lansă într-o demonstraţie.

Desenă scheme de spaţiu-timp şi-i explică lui Peterson cum să le interpreteze, accentuând asupra coordonatelor. Peterson rămase concentrat pe tot parcursul analizei. Markham trasă linii ondulate reprezentând tahionii propulsaţi dintr-un anumit punct şi arătă modul în care, dacă se ciocneau de ceva din laborator, puteau să apară într-o altă zonă a lui, la un moment anterior.

Peterson clătină rar din cap.

— Prin urmare, ideea care rezultă din experimentele efectuate este că se pot face reexaminări? Propagaţi tahionii. Ei încălzesc eşantionul de indiu cu câteva nanosecunde, să zicem, *înainte* de pornirea fasciculului de tahioni.

Renfrew îl aprobă.

— Chestiunea e că nici *nu dorim* să declanşăm o contradicţie. Dacă, de pildă, am conecta detectorul de căldură la punctul de plecare a tahionilor, căldura care s-ar produce ar opri fluxul lor.

— Paradoxul cu bunicul.

— Exact, interveni Markham. În acest caz ar apărea şi câteva probleme de fineţe. Credem că asta ar conduce la un fel de stare intermediară în care se generează căldură, dar se lansează şi câţiva tahioni. Dar încă nu sunt sigur.

— Înţeleg... Străduindu-se să priceapă, Peterson privi concentrat la tablă. Aş vrea să mai discutăm problema, dar după ce voi citi cu atenţie materialele tehnice. De fapt, nu iau hotărârea de unul singur – se uită la cei doi bărbaţi încordaţi de lângă el – cred că v-aţi dat seama de asta. Am primit o evaluare făcută de Sir Martin, de la Consiliu, şi de la tipul de care vorbeaţi, Davies. Ei susţin că ideea este fundamentală.

Markham zâmbi; Renfrew radia de încântare. Peterson ridică o mână.

— Nu vă pripiţi să trageţi concluzii. Eu am trecut pe aici doar ca să-mi fac o idee despre felul cum stau lucrurile, nu să iau o hotărâre finală. Trebuie să-mi susţin poziţia în faţa Consiliului. Dumneavoastră solicitaţi urgent aparatură electronică folosită în laboratoarele americane, iar asta înseamnă să mă lupt cu FNS.

— Americanii gândesc la fel? întrebă Renfrew.

— Cred că nu. Consiliul promovează ideea concentrării propriilor resurse. Eu voi face recomandarea ca dumneavoastră să primiţi sprijin, iar americanii să contribuie cu ceva.

— Iar sovieticii? se interesă Markham.

— Ei spun că nu au preocupări în acest domeniu, pufni Peterson dispreţuitor. Mint din nou, probabil. Nu-i nici un secret că noi, englezii, deţinem un rol important în Consiliu doar pentru că sovieticii vor să rămână în umbră.

— De ce procedează astfel? se miră Renfrew, cu un aer nevinovat.

— Îşi închipuie că eforturile noastre vor da rezultate nedorite, îl lămuri Peterson. De aceea oferă sprijin mai mult de formă şi-şi păstrează probabil resursele pentru mai târziu.

— Asta-i cinism, spuse Markham.

— Exact, îl aprobă Peterson. În fine, trebuie să mă întorc la Londra. Mai am şi alte propuneri – majoritatea chestii obişnuite – la care Consiliul aşteaptă răspuns. Voi face tot ce-mi stă în puteri să vă ajut. Le strânse mâna protocolar. Doctore Markham. Doctore Renfrew...

— Vă conduc eu, se oferi Markham dezinvolt. John?

— Bineînţeles. Apropo, am aici un dosar cu lucrări privind tahionii. I-l înmână lui Peterson. Plus câteva idei despre ceea ce ar trebui să transmitem, dacă reuşim.

Cei trei ieşiră împreună din clădire şi se opriră în parcarea pustie. Peterson se întoarse spre automobilul pe care Renfrew îl observase la sosire.

— Deci aceea era maşina dumneavoastră, făcu Renfrew, fără să vrea. Nu-mi închipuiam că veţi veni atât de devreme de la Londra.

Peterson făcu ochii mari.

— Mi-am petrecut noaptea la un prieten, spuse el.

Sclipirea jucăuşă care-i apăru în ochi vreme de o clipă la amintirea nopţii trecute îl lămuri pe Markham că prietenul cel vechi era de fapt o femeie. Lui Renfrew

îi scăpă acest amănunt, fiind preocupat să-şi fixeze pantalonii cu cleme. Oricum, bănui Markham, lui Renfrew nu i-ar trece prin minte asemenea gânduri. Era băiat bun, dar cam mărginit. În vreme ce Peterson, deşi aproape sigur nu intra în categoria foarte restrânsă a celor buni, nu era nicidecum mărginit.

5.

Marjorie se simţea în largul ei. Familia Renfrew nu primea prea des oaspeţi, dar când avea loc un asemenea eveniment, Marjorie îi făcea întotdeauna pe invitaţi şi pe John să rămână cu impresia că muncise sârguincios şi că se confruntase cu mici dezastre gospodăreşti pe care le evitase în ultima clipă. În realitate, nu era doar o bucătăreasă excelentă, ci şi o organizatoare deosebit de eficientă. Fiecare moment al acestei petreceri fusese plănuit minuţios cu mult timp înainte. Doar intuiţia înnăscută o făcea să nu-şi intimideze oaspeţii prin perfecţiunea primirii şi de aceea alerga ba în bucătărie, ba înapoi, vorbind fără astâmpăr şi dându-şi mereu părul pe spate, de parcă toate acestea o depăşeau.

Fiind cei mai vechi prieteni ai lor, Heather şi James sosiră primii. Apoi familia Markham, întârziind politicos doar zece minute. Cu rochia neagră şi decoltată pe care o îmbrăcase, Heather avea un aer de rafinament surprinzător. Purtând pantofi cu toc, era la fel de înaltă ca şi James care, măsurând doar un metru şi şaizeci şi şapte de centimetri, suferea din pricina asta. Ca de obicei, era îmbrăcat impecabil.

Pentru început băură sherry, în afară de Greg Markham, care alesese whisky Guinness. Înainte de masă, asta i se păru o mică ciudăţenie lui Marjorie, dar Markham avea poftă de mâncare, aşa că nu puteau apărea probleme. Se simţea puţin deconcertată în faţa lui. Când John făcuse prezentările, Markham stătuse

cam prea aproape de ea, o privise insistent şi îi pusese întrebări neaşteptate şi uimitoare. Mai apoi, când ea bătuse în retragere – atât fizic cât şi prin răspunsurile date – el lăsase impresia că o respinge. Mai târziu, oferindu-i nişte alune pe care le procurase cu mare greutate, el luase un pumn în timp ce vorbea cu altcineva şi nici măcar n-o băgase în seamă.

Marjorie hotărî să nu se lase deranjată de nimic. Trecuse mai mult de o săptămână de la îngrozitorul incident cu nomazii şi... alungă acest gând din minte. Îşi îndreptă întreaga atenţie asupra petrecerii strălucitoare şi elegante, şi, evident, către Jan, soţia lui Markham. Jan era mai tăcută, desigur – lucru nu tocmai de mirare, deoarece, chiar de cum sosiseră, bărbatul ei acaparase toate temele de conversaţie. Tehnica lui era să vorbească foarte repede, sărind de la un subiect la altul, aşa cum îi veneau în minte, într-un soi de cursă verbală pe teren accidentat. Spunea multe lucruri interesante, dar Marjorie nici nu apuca să se gândească şi să facă vreo remarcă, pentru că discuţia lua brusc o altă turnură. Pe Jan salturile acestea o făceau să surâdă cu înţelepciune, gest pe care Marjorie îl interpreta drept profunzime de caracter.

— Pari puţin englezoaică, o îmboldi Marjorie. Te-ai molipsit deja?

Asta le ajută să se rupă de restul participanţilor la discuţie.

— Mama e englezoaică. Locuieşte în Berkeley de zeci de ani, dar şi-a păstrat accentul.

Marjorie dădu din cap în semn că a înţeles şi o trase deoparte. Află astfel că mama lui Jan locuia în Arcology, care se construise în Zona Bay. Putea să-şi permită asta fiindcă scria romane.

— Ce gen? interveni Heather.

— Gotic. Romane gotice. Publică sub un pseudonim absurd. Cassandra Pye.

— Doamne Dumnezeule, exclamă Marjorie, i-am citit câteva cărţi. Se numără printre cele mai bune ale genului. Ce surpriză să aflăm că eşti fiica ei!

— Mama ei e o bătrânică minunată, se băgă în vorbă Greg. Nu c-ar fi cu adevărat bătrână. Are – cât oare, Jan? – a sărit de şaizeci de ani şi probabil c-o să ne îngroape pe toţi. Sănătoasă-tun şi puţin zărghită. Ajunsă în fruntea Mişcării Culturale Studenţeşti. Berkeley s-a umplut de astfel de oameni, iar ea şi-a găsit locul potrivit. Vâjâie de colo-colo pe bicicletă, doarme cu tot felul de oameni, cochetează cu misticismul... Şarpele transcendent. A luat-o puţin razna, nu-i aşa, Jan?

Se vedea că era un permanent subiect de glumă între ei. Jan îi răspunse cu seninătate:

— Greg, ai o gândire riguroasă, ca orice om de ştiinţă. Tu şi mama nu trăiţi în acelaşi univers. Ia închipuieşte-ţi cât de uimit ai fi dacă ai muri şi ai afla că mama a avut perfectă dreptate. Recunosc totuşi că în ultima vreme a devenit mai excentrică.

— Aşa cum s-a întâmplat săptămâna trecută, când a hotărât să-şi doneze toate bunurile lumeşti săracilor din Mexic, adăugă el.

— Pentru ce, mă rog? întrebă James.

— Ca să-şi dovedească sprijinul faţă de Cauza Regionalistă Hispanică, explică Jan. Adică o organizaţie care vrea să transforme Mexicul şi vestul Statelor Unite într-o zonă liberă, pentru ca oamenii să poată circula după cum o cer interesele economice.

James rămase cu gura căscată.

— Şi asta nu înseamnă deplasarea masivă către nord a mexicanilor?

Jan ridică din umeri.

— Da, probabil. Dar susţinătorii de limbă spaniolă din California sunt atât de puternici, încât ar putea impune ideea.

— Ciudat soi de stat al bunăstării sociale, murmură Heather.

— Mai curând un stat al bunăstării pe ducă, nu se lăsă Greg.

Corul de râsete pe care-l stârni această remarcă o luă prin surprindere pe Marjorie. Încordarea de până atunci începea să se risipească.

Ceva mai târziu, Markham îl luă deoparte pe Renfrew şi-l întrebă despre progresele înregistrate.

— Îmi pare rău, dar fără o reacţie promptă din partea lor suntem legaţi de mâini şi de picioare, îi spuse John.

— Da, componentele electronice americane. Markham încuviinţă din cap. Ascultă, am făcut calculele despre care am discutat – cum să dirijăm fasciculul de tahioni către 1963 cu mai multă precizie, şi altele. Cred că va merge perfect. Limitele nu sunt chiar aşa de înspăimântătoare cum am crezut la început.

— Excelent. Sper să avem prilejul să folosim tehnica.

— Am mai tras şi eu de limbă pe câte cineva. Îl cunosc pe Sir Martin, şeful lui Peterson, de pe vremea când lucra la Institutul Astronomic. I-am telefonat. Mi-a promis că ne va da un răspuns curând.

Renfrew se lumină la faţă şi pentru o clipă făcu uitat aerul său, oarecum nesigur, de gazdă.

— Ce-ar fi să trecem cu băuturile pe terasă? E o

seară frumoasă, destul de caldă, şi încă nu s-a întunecat.

Marjorie deschise larg uşile şi reuşi treptat să-şi scoată oaspeţii afară, unde soţii Markham, aşa cum nădăjduise, exclamară admirativ la vederea grădinii. Parfumul caprifoiului din gardul viu ajungea până la ei. Când traversară terasa se auzi scrâşnetul pietrişului sub picioare.

— California progresează binişor, din câte am înţeles, spuse James, iar Marjorie, trăgând cu urechea şi la discuţiile celorlalţi, reuşi să prindă frânturi din răspunsul lui Greg Markham.

— Guvernatorul ţine deschis campusul Davis... Noi, restul... Acum primesc jumătate din salariu. Sindicatul m-a ajutat să-l am şi pe ăsta... Presiuni... Profesorii sunt aliaţi cu funcţionarii. Ai naibii, studenţii vor să urmeze cursuri la fără frecvenţă...

Greg se desprinse din grup şi cu chipul îngândurat se duse până la marginea terasei.

— Nu-mi închipuiam că activitatea s-a redus atât de drastic, începu ea.

— Aşa e peste tot, spuse el pe un ton calm şi resemnat.

— Noi, cei de aici, continuă ea cu glas limpede, vesel şi în uşor crescendo, sperăm ca lucrurile să se îndrepte şi să se redeschidă şi restul laboratoarelor. Colegiile sunt destul de optimiste.

— Când dorinţele vor deveni cai, toţi cerşetorii vor fi călăreţi, bombăni el. Apoi, privind-o, păru să alunge starea de indispoziţie. Sau, când caii s-or sălbătici, toţi călăreţii vor cerşi. Surâse. Îmi place să operez permutări în clişee verbale, ţie nu?

Marjorie ajunsese să asocieze acest mod neaşteptat

şi fulgerător de a gândi cu un anumit tip de oameni de ştiinţă, teoreticienii. Erau greu de înţeles, de acord, dar mai interesanţi decât experimentatori ca John al ei. Îi întoarse zâmbetul.

— Dar sper că anul petrecut la Cambridge ţi-a alungat temerile legate de problemele băneşti.

— Mm. Da, presupun că-i mai bine să trăieşti aici, în trecutul altora, decât într-al tău. Frumuseţea locului te face să uiţi de lume. Îmi place comoditatea cursurilor teoretice.

— În turnul tău de fildeş? Dulce oraş cu turle visătoare, parcă aşa sună un poem.

— Oxfordul e oraşul cu turle visătoare, o corectă el. Cambridge aduce mai curând a visuri tulburătoare.

— Ambiţia ştiinţifică.

El se strâmbă.

— O regulă empirică îţi cere să nu dai opere măreţe după patruzeci de ani. Regula asta păcătuieşte prin inexactitate, desigur. Sunt multe descoperiri mari făcute şi la vârste înaintate. Dar, în general, simţi că te lasă imaginaţia. Ca la compozitori, bănuiesc. Iluminări venite de niciunde în tinereţe şi apoi... Când îmbătrâneşti, totul seamănă mai mult a efort de consolidare, de stratificare.

— Problema asta de comunicare, la care lucrezi împreună cu John, pare deosebit de interesantă. Foarte *îndrăzneaţă.*

Greg se însenină.

— Da, e o şansă ce trebuie să fie folosită. Uite un subiect fierbinte, şi în afară de mine, nimeni nu-l exploatează. Dacă nu s-ar fi desfiinţat cea mai mare parte a Catedrei de Matematici Aplicate şi de Fizică Teoretică, am fi avut acum o mulţime de tineri geniali

care să se ocupe de el.

Marjorie păşi mai departe de restul grupului, către verdeaţa care invadase grădina.

— Voiam să întreb pe cineva care se pricepe, începu ea cu un aer de nesiguranţă, ce e cu problema asta a tahionilor de care se ocupă John. De fapt, el mi-a dat unele explicaţii, dar pregătirea mea e preponderent umanistă, şi nu înţeleg mare lucru.

Greg îşi împreună mâinile la spate, într-un gest îndelung studiat, şi privi cerul. Marjorie mai observă la el o nouă schimbare; expresia îi devenise impenetrabilă, de parcă ar fi căutat soluţie la vreo întrebare care nu-i dădea pace. Rămase cu privirea aţintită în sus, neluând în seamă tăcerea jenantă care se prelungea. Marjorie văzu pe cer arcul trasat de un avion, lumina de poziţie a ampenajului care clipea ritmic, şi avu un sentiment ciudat de nesiguranţă. Urma de vapori se împrăştie ca argintul-viu pe cerul de culoarea ardeziei.

— După părerea mea, cel mai greu e să înţelegi, începu Greg, de parcă ar fi dictat un articol din memorie, de ce trebuie ca particulele care se deplasează cu viteză superioară luminii să dea un sens timpului.

— Da, tocmai aici e nelămurirea mea. John sare întotdeauna peste partea asta, trecând la lucruri privind receptori şi focalizări.

— Miopia caracteristică omului care trebuie să facă ideea asta să dea roade. E de înţeles. Ei, bine, ascultă, îţi aminteşti ce-a demonstrat Einstein cu un secol în urmă: că lumina e un fel de limită a vitezei?

— Da.

— Modul simplist, de popularizare a teoriei

relativităţii susţine că „totul este relativ”, spuse el, ridicând dispreţuitor din sprâncene. O afirmaţie fără sens, desigur. O exprimare mai scurtă şi mai precisă e că în Univers nu există observatori privilegiaţi.

— Nici măcar fizicienii nu sunt?

Greg zâmbi la gluma ei răutăcioasă.

— *Mai ales* fizicienii, deoarece ei ştiu ce se petrece. Problema stă cam aşa: Einstein a arătat că doi oameni care se mişcă unul faţă de celălalt nu se pot pune de acord asupra a două evenimente simultane. Asta fiindcă luminii îi trebuie un timp finit ca să parcurgă distanţa de la eveniment până la ei, timpul fiind diferit pentru fiecare, îţi pot demonstra asta prin matematică elementară.

— A, nu te deranja, te rog, zâmbi ea.

— De acord. La urma urmei, suntem la o petrecere. Chestia e că soţul tău a prins un peşte gras. Într-un fel, experimentul cu tahioni duce ideile lui Einstein cu un pas mai departe. Descoperirea particulelor care se deplasează mai repede decât lumina îi face pe cei doi observatori aflaţi în mişcare să nu se pună de acord asupra evenimentului care a avut loc mai întâi. Vreau să spun că până şi percepţia timpului se distorsionează.

— Dar asta-i doar o problemă de comunicare. Legată de fasciculul de tahioni, şi aşa mai departe.

— Nu, absolut greşit. E fundamentală. Vezi tu, „bariera de viteză a luminii”, cum a fost ea numită, ne-a menţinut într-un univers care a dat un înţeles neclar noţiunii de *simultaneitate.* Dar puteam spune măcar în ce direcţie curge timpul. Acum nici de asta nu mai suntem siguri.

— Prin folosirea acestor particule? întrebă Marjorie

nelămurită.

— Da. Ele sunt produse rar în natură, aşa credem, deci până acum nu am văzut ce efecte au. Însă în prezent...

— N-ar fi mai bine să construim o navă tahionică? Să plecăm spre stele?

El clătină din cap, hotărât.

— Nici gând. John poate obţine doar un flux de particule, nu obiecte solide. Şi apropo, cum te îmbarci pe o navă care trece pe lângă tine cu o viteză mai mare decât cea a luminii? Ideea e un nonsens. Nu, marea realizare e semnalizarea, un nou fel de fizică. Iar eu... Eu mă consider norocos că pot lucra la proiect.

Marjorie întinse instinctiv mâna şi-l bătu pe braţ; simţise o undă de bucurie reţinută auzind ultimele lui cuvinte. Era plăcut să constate că totuşi cineva se dăruia cu totul unei probleme care-i depăşea, mai ales în asemenea vremuri. Şi John era la fel, numai că el se manifesta altfel. Emoţiile lui erau oarecum inhibate de problema obsesivă a aparaturii şi de revolta interioară, vecină cu sfidarea furioasă la adresa Universului care refuza să-şi dezvăluie secretele. Aceasta era probabil diferenţa dintre simpla concepere a experimentelor, ca în cazul lui Greg, şi ducerea lor la bun sfârşit. Când ai mâinile mânjite de unsoare, îţi vine mai greu să crezi în frumuseţile limpezi ale matematicii.

James se apropie de ei.

— Greg, n-ai informaţii privind atmosfera politică de la Washington? Mă gândeam să...

Marjorie simţi că legătura dintre ea şi Greg se destramă şi, observând un grup de oaspeţi, se îndepărtă. James şi Greg se apucară să discute politică. Greg schimbă imediat cursul discuţiei. Trecură repede

în revistă grevele ce se ţineau lanţ, situaţie de care se făcea vinovat Consiliul Sindicatelor. James întrebă când va hotărî guvernul american să redeschidă bursa de mărfuri. John plutea stângaci de colo-colo. Ce ciudat, gândi Marjorie, să te simţi nelalocul tău chiar şi acasă. După expresia lui uşor încruntată, Marjorie îşi dădu seama că nu se putea hotărî dacă să se alăture celor doi bărbaţi sau nu. Nu ştia nimic despre bursă, pe care o dispreţuia, considerând-o o formă a jocurilor de noroc. Oftă, plină de milă.

— John, ajută-mă, te rog! Vreau să aduc primul fel.

El se întoarse uşurat şi o urmă în casă. Marjorie verifică pateul şi aranjă farfuriile cu feliuţe de morcov şi foi de salată culese din grădină. John o ajută să aşeze rotocoalele de unt şi feliile de pâine prăjită făcută în casă. Apoi deschise cu pricepere câteva sticle de vin din producţia proprie.

Marjorie se apropie de grupurile de oaspeţi absorbiţi de discuţii şi-i pofti cu îndemnuri vesele la masă. Întorcându-se mereu să-i împingă de la spate pe cei care ajunseseră la un punct interesant al conversaţiei şi încă zăboveau în grădină, se simţea ca un câine ciobănesc. În curând se auziră numai laude, oaspeţii remarcând aranjamentele din flori de grădină şi lumânările învelite discret în şerveţele, îi ajută să ia loc la masă după preferinţe, John alături de James, întrucât păreau să se înţeleagă bine. Greg se aşeză lângă Heather şi asta păru să o irite puţin.

— Marjorie, eşti o comoară, se entuziasmă Heather. Pateul e delicios, iar asta-i pâine de casă, adevărat? Cum Dumnezeu te descurci cu raţionalizarea şi cu celelalte greutăţi?

— Da, aşa e. Groaznic, exclamă Greg. Mă refer la

raţionalizarea energiei, adăugă el iute. Pateul e excelent. Pâinea grozavă. Dar cu numai patru ore de electricitate pe zi, mi se pare incredibil. Nu-mi dau seama cum suportă oamenii... Conversaţia din jurul mesei continuă pe aceeaşi temă: „E o măsură experimentală, înţelegi?... Crezi că va dura?... Prea multe inegalităţi... Fabricile au curent, bineînţeles... Program redus de muncă... Unii care suferă – descurcăreţi ca noi... Săracilor nu le pasă, am dreptate?... Atâta vreme cât pot desface o conservă de fasole şi au o halbă de bere în faţă... Cei înstăriţi, care au numai aparate casnice electrice... Eu fac de toate în acelaşi timp: spăl, aspir... Între ora zece şi amiază şi seara... Luna viitoare are să fie şi mai rău... East Anglia are acelaşi orar ca Midlands, de la douăsprezece la două şi de la opt la zece...”

— Cât va mai dura până reintră şi East Anglia în programul ăsta, de la şase la opt? interveni John. Măcar se potriveşte cu ora petrecerilor.

— Abia în noiembrie, răspunse Marjorie. Luna încoronării.

— A, da, murmură Greg. Dans în bezna jilavă.

— Ei, s-ar putea să facă o excepţie, interveni Heather, provocată de remarca răutăcioasă.

— Cum?

— Lăsând curentul în continuare.

— Aşa e, întări Marjorie, Londra nu va avea nevoie de energie suplimentară pentru festivităţi. Dacă ne gândim mai bine, încoronarea are un aspect ecologic.

— Dai cuvântului „ecologic” înţelesul de „virtuos”? întrebă Greg.

— Si-ii-gur. Marjorie lungi cuvântul încercând să înţeleagă mai bine la ce se referise Greg. Ştiu că-i o

folosire arbitrară, dar chiar aşa, la încoronare se folosesc totuşi căleşti trase de cai, iar Westminster Abbey e luminată doar de lumânări. Şi nici n-au nevoie de încălzire, pentru că lorzii poartă robe îmblănite.

— O, ce mult aş vrea să-i văd şi eu, spuse Jan. Sunt atât de pitoreşti...

— Da, şi animaţi de sentimente civice, afirmă James plin de înţelepciune. Au sprijinit foarte mult guvernul aprobând legislaţia în regim de urgenţă.

— A, da, îl susţinu Greg zâmbind. Sunt în stare să facă orice pentru muncitori, numai să nu fie în locul lor.

Vorbele lui stârniră hohote de aprobare, iar Heather adăugă:

— Păi bineînţeles, e preferabil să vorbeşti decât să munceşti.

Chipul lui James încremeni. Marjorie îşi aduse aminte brusc de o rudă influentă din Camera Lorzilor. Se ridică în grabă, pretextând că trebuie să aducă friptura de pui. În timp ce pleca, Markham începu să vorbească despre părerile americanilor în legătură cu partidul aflat în opoziţie, şi James se calmă, iar trăsăturile feţei i se îndulciră. Cum cei de la capătul celălalt al mesei acordau atenţie comentariilor politice caustice ale lui Greg, James interveni:

— Mi se pare totuşi ciudat să spun Rege după ce o viaţă întreagă am fost învăţat cu Regină.

Marjorie reveni cu un platou plin cu friptură de pui în sos de smântână, cu garnitură de legume proaspete şi pilaf. Murmure de apreciere însoţiră adierea aburindă şi aromată care se răspândi în jur în clipa în care luă capacul de deasupra. Cât servi friptura, conversaţia se mai fragmentă, James şi Greg discutând despre legea muncii, iar ceilalţi despre apropiata ceremonie a

încoronării. În preajma Crăciunului, Regina Elisabeta abdicase în favoarea fiului său mai mare, iar acesta alesese ca dată a încoronării ziua din luna noiembrie în care avea să împlinească cincizeci de ani.

John plecă să mai aducă vin, de astă dată alb.

— Consider că încoronarea e o risipă *îngrozitoare* de bani, susţinu Heather. Cu ei s-ar putea face multe lucruri *mai importante. Cancerul,* de exemplu. Statisticile sunt înspăimântătoare. O persoană din patru, parcă asta-i situaţia în prezent, nu? Apoi tăcu brusc.

Marjorie ştia motivul, totuşi părea inutil să treacă totul sub tăcere. Se aplecă peste masă.

— Cum se mai simte mama ta?

Heather acceptă subiectul fără să ezite. Marjorie îşi dădu seama că Heather simţea nevoia să se descarce.

— Mami e bine, dacă ţinem seama de situaţia ei. Vreau să spun că e din ce în ce mai slăbită, dar pare să-şi fi acceptat soarta. Ştii că se temea cumplit să nu i se dea tranchilizante în faza finală.

— Şi nu va fi cazul? întrebă John.

— Nu, aşa zic doctorii. S-a inventat un aparat electronic de anesteziere.

— Se conectează la centrii superficiali ai creierului, explică James. Blochează percepţia durerii. Riscul e mai mic decât în cazul anestezicelor chimice.

— Şi bolnavul e mai puţin dependent de el, presupun, interveni Greg.

Heather clipi, nesigură.

— La asta nu m-am gândit. Poţi deveni dependent?

— Poate că nu, dacă durerea se elimină, spuse James. Dar dacă s-ar găsi o modalitate de a stimula şi centrii nervoşi ai plăcerii?

— S-a realizat şi asta, murmură Greg.
— Serios? făcu Marjorie. Şi se foloseşte?
— Încă nu îndrăzneşte nimeni, rosti James cu un aer hotărât.
— Ei, în orice caz, continuă Heather, pentru mama tot nu mai are importanţă. Doctorii nu ştiu cum să stopeze înaintarea bolii ei.
Înainte ca interesul tuturor să se concentreze asupra detaliilor legate de prognozare, Marjorie reuşi să schimbe subiectul discuţiei.

John se repezi să răspundă la telefon. Peterson se prezentă cu o voce stridentă.
— Voiam să vă anunţ înainte de a mă duce la culcare, spuse el. Mă aflu la Londra, întrunirea la nivel european a Consiliului s-a încheiat acum câteva minute. Cred că am obţinut ceea ce doriţi, sau măcar parţial.
— Grozav, exclamă John precipitat. Extraordinar.
— Am zis „parţial”, deoarece nu sunt sigur dacă americanii vor trimite tot ce vă trebuie. Afirmă că au în vedere alte utilizări. Vreau să zic, în afară de problema tahionilor.
— Aş putea primi lista cu ce ne pot oferi?
— Lucrez la ea. Nu vă supăraţi, trebuie să plec. Voiam doar să vă transmit ştirea asta.
— Am înţeles. Foarte bine. Şi mulţumiri!
Vestea mai înveseli atmosfera petrecerii. Heather şi James nu ştiau nimic despre experimentul lui John, astfel că trebui să li se explice îndelung până să poată înţelege importanţa acelei convorbiri telefonice. Renfrew şi Markham oferiră lămuriri asupra ideii de bază, sărind peste complicata problemă a

transformărilor Lorenz şi a modului în care tahionii se puteau propaga înapoi în timp; ar fi avut nevoie de o tablă ca să se facă înţeleşi. Marjorie veni din bucătărie ştergându-şi mâinile de şorţ. Pline de autoritate, vocile bărbaţilor făceau să vuiască sufrageria destul de mică. Lumânările aprinse scăldau feţele celor din jurul mesei într-o strălucire palidă. Femeile vorbeau cu inflexiuni ascuţite, punând mereu întrebări.

— Pare ciudat să te gândeşti la oamenii din propriul trecut ca la fiinţe reale, spuse Marjorie cu detaşare. Ceilalţi se întoarseră imediat spre ea. Adică să ţi-i imaginezi încă în viaţă şi, într-un anume fel, în schimbare.

Tăcură cu toţii. Câţiva se încruntară. Modul în care vedea Marjorie lucrurile îi luase prin surprindere. În seara asta discutaseră în mai multe rânduri despre transformarea viitorului. Dar să-şi imagineze şi trecutul ca fiind ceva viu, mişcător şi flexibil...

Momentul de cumpănă trecu, iar Marjorie se întoarse în bucătărie. Reapăru, nu cu un fel de desert, ci cu trei. Când le aşeză pe masă, *la pièce de resistance* – mereng cu zmeură şi frişcă – stârni valul de exclamaţii de încântare pe care-l anticipase. Imediat după aceea le aduse castronaşe cu sufleu de căpşuni cu frişcă şi un platou mare cu şarlote de vişine frumos ornate.

— Marjorie, te-ai ostenit prea mult, protestă James.

John stătea tăcut şi radia de încântare văzând cum o lăudau oaspeţii. Până şi Jan luă două porţii, deşi refuză şarlota.

— Am impresia că dulciurile sunt înlocuitorul britanic pentru sex, comentă Greg.

După desert se dădură cu toţii mai aproape de şemineu, iar Greg şi John strânseră farfuriile şi le

duseră în bucătărie. Marjorie se simţi pătrunsă de o căldură odihnitoare şi veni cu serviciul de ceai. Pe măsură ce întunericul se îndesea, camera părea să se răcească; aduse şi un stativ cu o lumânare pâlpâitoare pentru a încălzi ceştile. Focul trosnea şi arunca străluciri roşiatice pe covorul uzat.

— Nu prea se recomandă cafea la ora asta, dar dacă vreţi, ar merge cu lichior, propuse Marjorie. E cineva amator? Avem Drambuie, Cointreau şi Grand Marnier. Astea *nu sunt* din producţia proprie.

Acum, după masă, avea o senzaţie de relaxare, de împlinire. Îndatoririle de gazdă se încheiaseră odată cu servirea cafelei. Afară începuse să bată vântul. Printre perdelele date în lături văzu ramurile pinilor mişcându-se. Sufrageria rămânea o oază de lumină, de pace şi stabilitate.

Parcă ghicindu-i gândurile, Jan recită încet: *„S-a oprit ceasul turlei 'nainte de trei? / Mai avem pentru ceai nişte miere de tei?”*

Exagerăm cu toţii, gândi Marjorie, mai ales presa. La urma urmei, istoria era o serie de crize cărora omenirea le supravieţuise. Pe John îl îngrijora situaţia, ştia asta, dar lucrurile nu se schimbaseră chiar atât de mult.

6.

25 SEPTEMBRIE 1962

Gordon Bernstein apropie creionul de hârtie cu o încetineală premeditată. Rămase cu el aşa, strâns între degetul mare şi arătător, şi privi cum îi tremură vârful. Era un test care nu dădea greş; când îl coborî mai mult spre tăblia melaminată a mesei, auzi ritmul sacadat tic-tic-tic. Cu toate că-şi concentră voinţa, încercând să-şi domolească tremurul mâinii, ticăitul nu se opri. Ascultând cu atenţie, avu impresia că sunetul creşte în intensitate, devenind mai puternic decât gâfâitul înfundat al pompelor.

Cu o mişcare fulgerătoare, Gordon trânti cu forţă creionul de masă, făcând o gaură negricioasă în tăblie, iar mina plesni, sfâşiind lemnul şi vopseaua gălbuie.

— Hei, am...

Gordon tresări surprins. Albert Cooper era lângă el. Oare de cât timp stătea acolo?

— Am... Am verificat împreună cu doctor Grundkind, spuse Cooper, luându-şi privirea de la creion. Nu mai emite nimic.

— Ai văzut cu ochii tăi? întrebă Gordon cu voce gâtuită.

— Da, păi s-au cam săturat de vizitele mele, relată Cooper râzând prosteşte. De data asta şi-au scos toate aparatele din priză.

Gordon dădu din cap, rămânând tăcut.

— Atunci, am încurcat-o.

— Ce vrei să spui? întrebă Gordon, calm.

— Uite ce e, de când lucrăm la chestia asta? De patru zile, nu?

— Şi?

— Ne-am împotmolit.

— De ce?

— Grupul de joasă temperatură era ultimul de pe lista noastră. I-am făcut pe toţi din clădire să-şi întrerupă lucrările.

— Exact.

— Atunci, zgomotul ăsta nu poate fi de la ei.

— Îhî.

— În plus, *ştim* că nu pătrunde din afară.

— Cu plasa în care am înfăşurat aparatele, sunt convins, îl aprobă Gordon, arătând din cap spre plasa metalică din jurul întregului montaj al magnetului. *Ar trebui* să ecraneze semnalele parazitare.

— Da. Deci trebuie să fie vreo defecţiune a aparaturii.

— Ba nu.

— De ce nu? întrebă Cooper iritat. Ce naiba, poate că tipii de la Hewlett-Packard îşi bat joc de specificaţiile noastre. Cum să ne dăm seama dacă le respectă?

— Am verificat împreună aparatura.

— Dar *acolo* trebuie să fie beleaua.

— Ba nu, îl contrazise Gordon cu tărie. Nu, e vorba de altceva. Întinse mâna şi înşfăcă un vraf de diagrame în coordonate. Înregistrez astea de două ore. Uite aici.

Cooper răsfoi paginile cu pătrăţele trasate în roşu.

— Zgomotul pare să fi scăzut. Mai precis, a căpătat nişte impulsuri regulate.

— L-am acordat eu. Am îmbunătăţit rezoluţia.

— Şi? Tot zgomot se cheamă, izbucni Cooper, iritat.

— Nu, nu e.
— Ce? E-aşa cum zic eu.
— Uită-te la impulsurile pe care le-am extras din ghiveciul de acolo. Vezi ce spaţiate sunt?
Cooper întinse foile pe masa melaminată. După o vreme, spuse:
— Casc ochii la ele, dar... S-ar părea că apar la două intervale diferite.
Gordon dădu din cap, energic.
— Corect. Asta am observat şi eu. Avem aici mult zgomot de fond – să mă ia naiba dacă-mi dau seama de sursă – cu unele semnale ritmice, în partea de sus.
— Cum ai obţinut diagramele astea?
— Am sincronizat corelatorul prin efect de antrenare, ca să izolez zgomotul autentic. Structura şi spaţierea au rămas; probabil că au existat tot timpul.
— Deci nu le-am studiat noi cu destulă atenţie.
— „Ştiam” că sunt parazitare, de ce ne-am fi bătut mintea să le studiem? Ar fi fost o tâmpenie. Gordon clătină din cap şi zâmbi strâmb, mai mult pentru sine.
Cooper privi în gol şi se încruntă.
— Tot nu pricep. Ce legătură au impulsurile astea cu rezonanţa nucleară?
— Nu ştiu. Poate că nici una.
— Ei, la naiba, doar *ăsta* este scopul experimentului. Măsor efectul tranzitoriu al rezonanţei nucleare când reorientăm spinii nucleilor atomici. Impulsurile astea...
— Nu-s rezonanţe. Sau, oricum, nu aşa înţelegem simpla rezonanţă. Ceva basculează spinii nucleari, de acord, dar... Ia stai o clipă.
Gordon rămase cu privirea fixă la diagramele în coordonate. Cu mâna stângă răsucea absent un nasture de la cămaşa albastră şi boţită.

— Cred că nu reprezintă un fenomen dependent de frecvenţă.

— Dar tocmai *asta înregistrăm* pe grafic. Intensitatea semnalului recepţionat în relaţie cu frecvenţa.

— Da, dar asta presupune că totul e stabilizat.

— Păi este.

— Cine ne dă certitudinea? Dacă zgomotul vine în impulsuri inegale?

— De ce-ar trebui să fie aşa?

— La dracu'! explodă Gordon şi bătu cu pumnul în masă, făcând creionul mutilat să salte în loc şi apoi să se rostogolească pe jos. Cum se face că fiecare vrea să i se dea explicaţia mură în gură?

— Bine, bine.

Chipul lui Cooper căpătă o expresie îngrijorată şi preocupată. Gordon văzu că asistentul lui era prea ocupat ca să se mai poată concentra. Nici el nu se mai simţea în stare. Problema aceasta nu le dăduse pace zile întregi; dormiseră pe apucate şi se duseseră să mănânce la localuri expres de mâna a şaptea. Nici măcar nu mai coborâse pe plajă să facă jogging. Cât despre Penny – Hristoase, abia dacă o văzuse în treacăt. Seara trecută ea îi adresase câteva vorbe repezite şi arţăgoase, înainte de a adormi, şi înţelesul lor i se lămurise pe deplin abia azi-dimineaţă, când se îmbrăca. Acum, când va sosi acasă, va trebui să încerce o împăcare. Dacă va mai ajunge acasă, fiindcă nici de-al naibii n-avea de gând să renunţe până nu-i dădea de cap acestei...

— Hei, ce-ar fi să încercăm altfel? spuse Cooper, trezindu-l pe Gordon din visare. Să presupunem că interpretăm asta drept un semnal variabil în timp, aşa cum sugerai cu câteva zile în urmă, ţii minte? – când

am început să căutăm surse externe de zgomot. Peniţa de transcriere se mişcă pe hârtie cu viteză constantă, corect? Gordon aprobă. Deci impulsurile astea sunt spaţiate la vreun centimetru unul de altul, şi apoi încă două la jumătate de centimetru. Apoi un interval de un centimetru, trei de jumătate, şi aşa mai departe.

Gordon pricepu imediat încotro mergea raţionamentul lui Cooper, dar îl lăsă să termine.

— Aşa vine semnalul, spaţiat în *timp.* Ca timp, nu ca frecvenţă.

Gordon lăsă capul în jos. Privi atent oscilaţiile pe direcţie longitudinală şi punctele de maxim ale înregistrării.

— E ceva care vine în valuri, traversând spectrul de frecvenţă pe care-l studiem. Strânse din buze. Impulsuri la intervale mari între ele, apoi altele la intervale mai mici.

— Corect. Cooper îl aprobă entuziasmat. Asta e.

— Scurte. Lungi. Punct, linie, punct, punct. Parcă-i...

— Un cod nenorocit, completă Cooper. Apoi se şterse la gură şi rămase cu ochii pironiţi la înregistrările în coordonate x-y.

— Te pricepi la codul Morse? îl întrebă Gordon calm. Fiindcă eu n-am habar.

— A, da. Mă pricepeam când eram mic.

— Hai să întindem foile astea în ordinea în care am obţinut datele. Gordon se ridică, simţindu-se brusc înviorat. Luă creionul rupt de pe podea, îl vârî într-o ascuţitoare mecanică şi începu să învârtă de manivelă, scoţând un uruit strident, ca de moară.

Când Isaak Lakin intra în laboratorul de rezonanţă nucleară, avea un aer de stăpân absolut. Bineînţeles,

Fundaţia Naţională de Ştiinţă plătise mai toată aparatura electronică, în afara celei disponibilizate şi achiziţionate de la Marină, iar Universitatea California era proprietarul imenşilor magneţi plaţi furnizaţi pentru Experimentul Grantor, dar, în rest, laboratorul îi aparţinea. Îşi căpătase reputaţia la Massachussetts Institute of Technology (MIT), după un deceniu de activitate intensă, făcând cercetări aureolate în câteva rânduri de sclipiri de geniu. De acolo plecase la General Electric şi Laboratoarele Bell, fiecare pas ducându-l tot mai sus pe scara ierarhică. Atunci când Universitatea California a început să construiască noul campus în jurul Institutului de Oceanografie Scripps, Lakin a devenit una dintre primele „achiziţii”. Avea legături cu persoane importante din Washington şi venirea lui adusese fonduri substanţiale, care însemnau aparatură, spaţii pentru laboratoare şi posturi de asistenţi. Gordon fusese unul dintre primii care prinseseră un asemenea post, dar încă de la început el şi Lakin nu reuşiseră să cadă la pace. Ori de câte ori venea în laboratorul lui Gordon, Lakin găsea ceva în neregulă, vreun colac de cabluri în care se împiedica, un vas Dewar prost asigurat, ceva care să-i strice buna dispoziţie.

Lakin îl salută din cap pe Cooper şi-i adresă lui Gordon un vag bună dimineaţa, după care aruncă o privire cercetătoare prin laborator. Gordon îi prezentă în câteva cuvinte un rezumat al operaţiunii de eliminare pe care o încheiaseră. Când Cooper îi descrise săptămânile petrecute pentru verificarea şi răsverificarea instalaţiei, Lakin aprobă cu o umbră de zâmbet pe faţă. În timp ce Cooper vorbea, Lakin începu să se plimbe, ici atingând câte un buton, colo studiind

câte un circuit

— Bornele astea sunt inversate, descoperi el şi ridică firele care aveau în capăt cleme-crocodil.

— Oricum nu folosim aparatul acela, răspunse domol Gordon.

Lakin cercetă circuitele montate de Cooper, aduse critici spunând că puteau fi asamblate mai bine şi trecu mai departe. Cooper continuă să-i explice, urmărindu-l prin tot laboratorul. La el, descrierea unui experiment semăna cu dezasamblarea unei puşti, fiecare piesă fiind indispensabilă şi pusă la locul ei. Se pricepea şi era atent, însă nu avea experienţă suficientă pentru a ataca punctul nevralgic şi a atinge doar chestiunile esenţiale, constată Gordon. Ei bine, tocmai de aceea era doar asistent, iar Lakin profesor plin.

Lakin basculă un comutator, studie dansul liniilor pe ecran şi spuse:

— Alinierea e de vină.

Cooper reacţionă imediat. Detectă dereglarea şi o remedie în câteva clipe. Lakin dădu aprobator din cap. Gordon simţi cum încordarea se mai risipeşte, de parcă el ar fi fost pus la încercare, nu Cooper.

— Aşa, foarte bine, mormăi Lakin într-un târziu. Şi rezultatele?

Acum era rândul lui Gordon să intre în scenă. Explică ideile, desenând în acelaşi timp la tablă, după care şi le susţinu cu datele obţinute. Se declară de acord cu bănuiala lui Cooper privind existenţa unui mesaj codificat în acel zgomot. Alese o foaie cu înregistrări şi i-o arătă lui Lakin, evidenţiind spaţierile şi faptul că atingeau întotdeauna un centimetru sau jumătate de centimetru lungime, niciodată altfel.

Lakin privi cercetător la liniile tremurătoare care se

frângeau în unghiuri ascuţite, ca nişte turnuri ce ţâşneau prin plafonul de ceaţă înveşmântând vreun oraş.

— Prostii, spuse el impasibil.

Gordon făcu o pauză.

— La început şi eu am crezut la fel. Apoi am decodificat semnalele, considerând puncte intervalele de 0,5 centimetri şi linii pe cele lungi, ca în Morse.

— N-are nici un sens. Nu există efect fizic în stare să producă asemenea date.

Vădit exasperat, Lakin îi aruncă o privire lui Cooper.

— Dar uitaţi-vă la traducerea din codul Morse, insistă Gordon, mâzgălind pe tablă: B. INHIBAT DE ENZIME.

Lakin se uită la litere printre gene.

— Asta a rezultat din înregistrarea pe o singură foaie.

— A, nu. Pe trei.

— Şi cum erau despărţite cuvintele?

— BINHI pe prima, BAT DE pe a doua, şi NZIME pe a treia.

— Deci n-ai recepţionat un cuvânt complet.

— Păi *sunt* în serie. Le-am înregistrat unul după altul, cu o mică pauză pentru a schimba hârtia.

— Cât de lungă?

— Ăă... Douăzeci de secunde.

— Timp suficient pentru ca multe dintre litere să scape nedetectate.

— Da, se poate. Dar structura...

— Nu văd nici o structură, doar bănuieli.

Gordon se încruntă.

— Dar probabilitatea de a recepţiona un grup de cuvinte dintr-un zgomot aleatoriu, aranjate astfel...

— Cum le delimitezi? întrebă Lakin. Până şi în semnalele Morse există o pauză care să-ţi spună unde

sfârşeşte un cuvânt şi începe altul.

— Doctore Lakin, noi atât am descoperit. Pe înregistrări există spaţii de doi centimetri între cuvinte. Asta s-ar potrivi...

— Am priceput. Lakin acceptă totul cu stoicism. E foarte convenabil. Mai sunt şi alte... mesaje?

— Câteva, spuse Gordon calm. Nu prea am înţeles.

— Bănuiam eu.

— A, dar sunt şi cuvinte. „Acesta" şi „saturate" – ce probabilitate există de a recepţiona un cuvânt de opt litere ca „saturate" care să aibă spaţieri de câte doi centimetri la fiecare capăt?

— Mda, făcu Lakin şi ridică din umeri. Gordon avea întotdeauna senzaţia că în astfel de momente lui Lakin îi venea în minte vreo expresie în maghiară, limba lui maternă, dar nu putea s-o traducă în engleză. Cu toate astea, eu cred că e... un nonsens. Nu poate exista un asemenea efect fizic. Interferenţe din afară, da. Asta o înţeleg. Dar chestia asta ca-n James Bond, cu semnale Morse, nici gând.

Spunând acestea, Lakin scutură grăbit din cap, de parcă şi-ar fi şters din minte subiectul, şi-şi trecu degetele prin părul rărit. Cred c-am pierdut destulă vreme.

— Nu prea...

— Vă sfătuiesc să vă concentraţi asupra problemei pe care o studiaţi. Adică de a descoperi sursa de zgomot din aparatura folosită. Nu reuşesc să înţeleg de ce n-o puteţi găsi. Lakin se întoarse, îl salută scurt pe Cooper, şi plecă.

O oră mai târziu, după ce opri aparatele sau le goli, Gordon strânse datele, notă în jurnalul de laborator,

completând detaliile, îi făcu un semn de rămas-bun lui Cooper şi ieşi pe coridorul care ducea afară din clădire. Rămase surprins; prin uşile de sticlă văzu că se întunecase binişor şi că Luceafărul răsărise. Crezuse că era încă după-amiază. Geamurile mate ale celorlalte birouri erau neluminate; toată lumea plecase acasă, până şi Shelly, cu care sperase să aibă o discuţie.

În fine, pe mâine. Mereu amân câte ceva de pe o zi pe alta, se gândi Gordon. Păşi ţeapăn de-a lungul holului, ferindu-se într-o parte, pentru că geanta care-i atârna moale în mână îl lovea peste genunchi. Laboratoarele se aflau în subsolul noii clădiri destinate fizicienilor. Din cauza terenului deluros şi în pantă de aici, clădirea se termina pe teren plat. Dincolo de uşile de la capătul coridorului pândea pătratul negru al nopţii. Gordon simţi că pereţii holului trec în viteză ameţitoare pe lângă el, şi-şi dădu seama că era mai obosit decât îşi închipuise. Ar trebui să facă mai multă mişcare, să-şi păstreze forma fizică.

Şi cum privea aşa, în pătratul de întuneric apăru Penny, care tocmai intra pe uşă.

— O, exclamă el, cu ochii goliţi de orice expresie. Îşi aminti că dimineaţă îndrugase ceva, promiţând să vină devreme ca să pregătească masa de seară. Of, la naiba.

— Da. Până la urmă m-am săturat să tot aştept.

— Doamne, iartă-mă, am...

Făcu un gest stângaci. Adevărul era că uitase cu desăvârşire, dar nu i se păru prudent să recunoască.

— Scumpule, munceşti prea mult.

După ce-i privi chipul mai cu luare-aminte, vocea lui Penny se mai îndulci.

— Da, ştiu, eu... Iartă-mă, Doamne, ce...

Autoacuzator, se gândi: *Nici măcar nu-s în stare să găsesc o scuză.* O privi lung şi se minună de această fiinţă atrăgătoare, vie, feminină şi delicată, care-l făcea să se simtă mătăhălos şi stângaci. Ar trebui să-i explice situaţia, cum îl acaparau problemele la care căuta răspuns, cum ea îi fugea din minte – într-un fel, până şi ea. Suna brutal, dar era adevărat, şi încercă să găsească o cale să-i spună asta fără s-o...

— Uneori mă-ntreb cum de sunt în stare să iubesc un asemenea căscat, spuse ea, scuturând din cap, cu un început de zâmbet pe buze.

— Pfui, *iartă-mă,* dar... Să-ţi povestesc de ciocnirea pe care am avut-o cu Lakin.

— Da, spune-mi, te rog.

Se aplecă să-i ridice geanta. Era vânjoasă şi o luă de jos aşa, burduşită, fără nici un efort, doar cu o unduire din şolduri. În ciuda oboselii, Gordon se trezi studiindu-i mişcarea. Fusta strâmtă făcu şoldurile să iasă în evidenţă prin stofă. El începu să-i povestească. Ea îl aprobă, gânditoare, şi îl conduse pe lângă staţia de alimentare cu azot lichid, apoi coborâră spre parcarea mică, unde, în lumina felinarelor, balustradele aruncau umbre care făceau ca pământul reavăn să pară o întindere întreruptă, aidoma unei urzeli lucrate la traforaj.

7.

Penny răsuci cheia în contact şi aparatul de radio prinse viaţă, pornind să urle strident: „Pepsi Cola-n cutii noi! O savoare pentru voi!” Gordon se aplecă şi-l reduse la tăcere.

Penny ieşi din parcare şi porni pe bulevard. Aerul răcoros al serii îi răsfiră părul. La rădăcină, şuviţele erau castaniu-închis, apoi deveneau mai deschise la culoare, aproape blonde, decolorate de soare şi de apa cu clor a piscinelor. Briza uşoară aduse cu ea aroma mării.

— A telefonat mama ta, începu Penny cu fereală.

— Aha. I-ai spus că o voi suna eu? întrebă Gordon, sperând să pună capăt discuţiei.

— Vine în vizită.

— Ce? Mama naibii, de ce?

— A zis că nu i-ai scris deloc şi oricum voia să vadă cum e viaţa pe coastă. Se gândeşte să se mute aici.

Penny spuse toate acestea cu o voce calmă şi egală, continuând să şofeze cu mişcări rapide şi precise.

— Off, Iisuse! Şi-o imagină dintr-odată pe mama îmbrăcată în rochie neagră, mai scundă cu un cap decât cei din jur, umblând pe Girard Avenue în soarele strălucitor, iscodind vitrinele magazinelor. Ar apărea la fel de distonantă ca o măicuţă de la mănăstire într-o colonie de nudişti.

— Nu ştia de mine.

— Poftim? făcu el distrat.

Imaginea chipului mamei încruntându-se la vederea

fetelor îmbrăcate subţirel, fâţâindu-se pe Girard Avenue îl furase cu totul.

— M-a întrebat dacă sunt menajera.

— Oh.

— Nu i-ai spus că trăim împreună, aşa e?

O ezitare.

— O să-i spun.

Penny zâmbi, abătută.

— Până acum de ce n-ai făcut-o?

Privi pe fereastra care era pătată de grăsime în locurile în care-şi rezemase capul şi urmări atent luminile împrăştiate ca nişte pietre preţioase. La Jolla, nestemata. Coborau în viteză pe şoseaua denivelată ce semăna cu un canion, şi aroma mentolată a eucalipţilor pătrunse în maşină. Încercă să se vadă din nou în Manhattan şi să privească lucrurile din această perspectivă, să intuiască poate ce va gândi mama despre toate, dar realiză că-i este imposibil.

— Fiindcă eu nu sunt evreică?

— Doamne Dumnezeule, nu.

— Dar dacă i-ai fi spus asta, ar fi venit aici valvârtej, am dreptate?

— Îhî, încuviinţă el cu amărăciune.

— Ai de gând să-i zici înainte de a sosi?

— Uite ce e, începu el cu o energie neaşteptată, răsucindu-se pe scaun ca s-o privească. Nu vreau să-i zic *nimic.* N-am chef să se amestece în viaţa mea. În viaţa noastră.

— Gordon, are să pună întrebări.

— N-are decât.

— Şi n-o să-i răspunzi?

— Ascultă, n-o să stea în apartamentul nostru, nu-i nevoie să ştie că locuim împreună.

Penny îşi dădu ochii peste cap.

— A, da, pricep. Cu puţin timp înainte de a ajunge ea aici, o să începi să baţi apropouri că n-ar fi rău să-mi strâng lucrurile împrăştiate prin apartament. Să-mi scot crema de faţă şi pilulele anticoncepţionale din dulăpiorul de medicamente, nu? Câteva aluzii subtile.

Gordon dădu înapoi în faţa tonului ei agresiv. Nu gândise chiar aşa, dar, desigur, îi trecuseră prin minte câteva idei asemănătoare. Vechiul joc: apără ce trebuie, dar ascunde restul. Oare de când se stabilise relaţia asta între el şi mama? De când murise Tati? Iisuse, când o să se maturizeze?

— Iartă-mă, eu...

— Hai, vino-ţi în fire. Am glumit.

Ştiau amândoi că, departe de a fi glumă, situaţia plutea în acel spaţiu situat între fantezie şi imaginaţia pe cale de a se materializa, şi chiar dacă ea n-ar fi spus nimic, el tot ar fi ajuns până la urmă să-i sugereze anumite lucruri. Straniul ei talent de a simţi felul în care mintea lui, puţin obişnuită cu situaţii delicate, căuta soluţii la o problemă, ajungând la aceleaşi concluzii ca şi el, i-o făcea şi mai dragă lui Gordon tocmai în momentele cele mai neaşteptate. Ca şi cum, răsturnând o stâncă şi scoţând la lumină vieţuitoarele de dedesubt, ea îi luase o piatră de pe suflet; nu putea să o mintă.

— La naiba, ce mult te iubesc, spuse el brusc şi zâmbi.

În ciuda surâsului, faţa ei căpătă un aer uşor încordat.

Rămase cu ochii aţintiţi la şoseaua ce sclipea în lumina lămpilor.

— Asta-i necazul când permanentizezi o relaţie.

Trăieşti alături de un bărbat şi curând, când îţi zice că te iubeşte, înţelegi că de fapt îţi mulţumeşte. Prin urmare, pentru puţin.

— Ce-i asta, înţelepciune discriminatorie?

— Făceam o simplă remarcă.

— Cum de reuşesc fetele de pe Coastă să devină isteţe atât de repede? Se aplecă în faţă, de parcă s-ar fi adresat şi peisajului californian.

— Le ajută mult faptul că renunţă de timpuriu la virginitate, spuse ea zâmbind larg.

Aceasta era o altă slăbiciune a lui, care-l rodea. Penny era prima fată cu care se culcase şi când îi mărturisise asta, la început ea refuzase să-l creadă. Când glumise zicând că-i dă lecţii unui profesor, el simţise cum faţada de rafinament, specifică persoanelor de pe Coasta de Est, se năruie. Tot atunci se lămurise că se ascundea sub carapacea intelectuală pentru a se apăra de frecuşurile şi incertitudinile vieţii, în special de decepţiile sentimentale. Privind casele din stuc de lângă plajă defilând pe lângă el, Gordon se gândi cu oarecare amărăciune că simpla recunoaştere a slăbiciunilor nu însemna şi depăşirea lor. Se simţea încă neliniştit în faţa atitudinii directe, lipsite de prejudecăţi a lui Penny. De aceea probabil că nici nu putea concepe existenţa celor două femei în aceeaşi lume, cu atât mai puţin întâlnirea lor în propriul său apartament, în care îmbrăcămintea lui Penny stătea în dulapuri ca o dovadă mută.

Întinse mâna instinctiv şi porni aparatul de radio. Din difuzor se auzi o voce metalică: „Feetelee mari nu plâng...” şi-l închise imediat.

— Lasă-l să meargă, spuse Penny.

— E-o porcărie.

— Mai înveseleşte atmosfera, făcu ea cu subînţeles.

El îl redeschise şi se strâmbă. Când se auzi din nou refrenul cu „Feetee mari”, Gordon exclamă:

— Hei, azi e în 25, nu-i aşa? Ea dădu afirmativ din cap. În seara asta are loc meciul dintre Liston şi Patterson. Stai o clipă. Răsuci butonul de acord şi prinse vocea sacadată a prezentatorului galei dând statisticile dinaintea meciului. Gata. Nu-l televizează. Să mergem spre Pacific Beach. Mâncăm în oraş. Vreau să ascult meciul.

Penny aprobă în tăcere şi Gordon avu un ciudat sentiment de uşurare. Da, era plăcut să te debarasezi de propriile tale probleme şi să asculţi cum doi indivizi se lovesc unul pe celălalt până la desfigurare. Luase obiceiul de a urmări meciurile de box de la tatăl lui, pe când avea vreo zece ani. Stăteau pe scaunele tapiţate din camera de zi şi ascultau vocile exaltate care răzbăteau din difuzorul aparatului Motorola, mare, cenuşiu şi demodat. Tata îşi arunca ochii încoace şi încolo, parcă văzând loviturile şi eschivele descrise de la o mie de mile distanţă. Era supraponderal chiar şi pe vremea aceea şi când, instinctiv, lansa câte un pumn imaginar, aruncându-şi cotul drept înainte, grăsimea de pe braţe tremura. Gordon vedea carnea vibrând prin cămaşa albă a tatei, şi stătea cu ochii mari, să nu-i scape clipa în care scrumul ţigării de foi va cădea pe covor, făcând o pată cenuşie. Asta se întâmpla măcar o dată la fiecare meci, iar mama apărea exact în momentul culminant al luptei şi începea să bombăne, apoi ieşea să aducă făraşul. Tata clipea şmechereşte spre el, ori de câte ori unul dintre boxeri nimerea o lovitură în plin sau când vreunul se prăbuşea la podea, iar Gordon zâmbea. Tot acum îşi aminti că asta se

întâmpla mereu vara, în timp ce zgomotul surd al traficului luneca dinspre 12th Street şi Second Avenue, iar la terminarea partidei tata avea întotdeauna pete umede de sudoare la subsuorii cămăşii. După aceea amândoi beau ceva răcoritor. Trăise vremuri frumoase.

Imediat ce intrară în Limehouse, Gordon arătă cu mâna către o masă şi constată:

— Ia te uită, familia Carroway. Cum stăm cu statistica?

— Şapte din douăsprezece, preciză Penny.

Soţii Carroway, achiziţii recente ale Catedrei de Fizică, erau astronomi străluciţi de origine britanică. Se ocupau de probleme de avangardă în specialitatea lor, străduindu-se să lămurească recenta descoperire a unor surse cvasistelare. Elizabeth se ocupa de partea de observare şi-şi petrecea mai toată vremea la observatorul de la Palomar, făcând fotografii de profunzime ale cerului şi căutând surse de lumină roşie. Deplasările spre roşu arătau că sursele se aflau la distanţe foarte mari şi, prin urmare, erau incredibil de puternice. Bernard, teoreticianul familiei, socotea că aproape sigur nu era vorba de galaxii îndepărtate. Pregătea un model care să considere aceste surse drept porţiuni ale propriei noastre galaxii, propulsate spre exterior cu o viteză apropiată de cea a luminii, motiv pentru care sufereau o deplasare spre roşu. Oricum ar fi stat lucrurile, nici unul dintre ei nu avea vreme să gătească şi se părea că amândoi preferau aceleaşi restaurante pe care le frecventau Gordon şi Penny. Gordon remarcase frecvenţa întâlnirilor cu ei, iar Penny ţinea statistica la zi.

— Efectul de rezonanţă pare să persiste, îi spuse

Gordon lui Bernard când trecu pe lângă el.

Elizabeth auzi şi pufni în râs, apoi îi prezentă celei de-a treia persoane de la masă, un bărbat solid care obişnuia să-şi privească fix interlocutorii. Bernard îi invită să se aşeze şi curând astrofizica şi controversa declanşată de deplasarea spre roşu deveniră subiecte de discuţie. Între timp comandară cele mai exotice feluri de mâncare pe care le cuprindea meniul. Limehouse era un restaurant chinezesc de mâna a doua, singurul din oraş, iar oamenii de ştiinţă considerau că un asemenea local îi putea satisface mai bine decât unul tipic american, cu pretenţii. Gordon se întrebă într-o doară dacă asta se datora internaţionalizării ştiinţei când, brusc, îşi dădu seama că nu reţinuse corect numele bărbatului. Era John Boyle, renumit astrofizician care se putea mândri cu un lung şir de succese. Surprizele stârnite de asemenea întâlniri cu vârfurile comunităţii ştiinţifice făceau din La Jolla un loc cu totul deosebit. Se arătă foarte încântat când Penny dădu câteva replici amuzante, şi Boyle o studie râzând. Astfel de discuţii cu oameni deosebiţi ar impresiona-o pe mama; din această pricină hotărî pe dată să nu-i povestească nimic. Gordon urmări atent fluctuaţiile conversaţiei, încercând să descopere ce calităţi îi făceau pe aceşti colegi ai săi să se deosebească de ceilalţi. Poate elasticitatea gândirii, desigur, un scepticism uşor amuzat faţă de politică şi de modul în care era condusă lumea. Dacă ignora aceste amănunte, semănau foarte bine cu restul cunoştinţelor lui. Se hotărî să-i pună la încercare, schimbând discuţia pe un alt făgaş.

— Aţi auzit că Liston l-a făcut KO pe Patterson?

Ceilalţi se uitară la el, nedumeriţi.

— L-a pus la podea chiar în prima rundă, după numai două minute.

— Regret, nu prea urmăresc aşa ceva, spuse Boyle.

— Îmi imaginez că spectatorii au fost cam dezamăgiţi, mai ales dacă biletul o fi costat o groază de bani.

— O sută de dolari pentru un loc în primul rând.

— Aproape un dolar secunda, chicoti Bernard, iar asta îi făcu să treacă la o comparaţie a preţului în dolari pe unitatea de timp în diverse activităţi umane. Boyle se strădui să o găsească pe cea mai costisitoare şi Penny îl dădu gata arătând că sexul le bătea pe toate: cinci minute de plăcere şi, în absenţa măsurilor preventive, un copil extrem de scump de crescut. Boyle clipi amuzat şi-i spuse:

— Cinci minute? Asta nu prea e un motiv de mândrie pentru tine, Gordon.

Datorită hohotelor nestăvilite de râs, nimeni nu-l observă pe Gordon cum scrâşneşte din dinţi. Era uşor contrariat de supoziţia lui Boyle că el şi Penny ar dormi împreună, şi de gluma făcută pe socoteala lor. Al naibii de agasant. Dar conversaţia urmă pe alte subiecte şi încordarea sâcâitoare se risipi.

Apoi sosi mâncarea şi Penny continuă să plaseze replici inteligente, fermecându-l în mod vădit pe Boyle. Gordon o admiră în sinea sa, mirat că Penny putea reacţiona cu atâta naturaleţe în situaţii dificile. Pe de altă parte, se trezi gândind câte-o remarcă originală, dar la o clipă-două după ce conversaţia se purta pe alt subiect. Penny băgă de seamă şi-l atrase în discuţie, servindu-i din când în când idei la care ştia sigur că el putea da replici pline de haz. Învăluit în aroma sosurilor, Limehouse răsuna de zumzetul discuţiilor de

la mese. Când Boyle scoase o agendă din buzunarul hainei ca să-şi noteze ceva, Gordon povesti despre o petrecere de la Princeton, unde un fizician scria mereu câte ceva într-un carneţel, iar Einstein, care stătea alături de el, l-a întrebat de ce făcea asta. „Când îmi vine o idee bună, mi-o notez, ca să n-o uit”, a răspuns omul. „Poate c-ar trebui să faceţi şi dumneavoastră la fel – e simplu.” Einstein a clătinat trist din cap şi a răspuns: „Mă îndoiesc. N-am avut decât vreo două-trei idei bune în toată viaţa.”

Gluma stârni hohote de râs. Gordon privi triumfător spre Penny. Ea îl scosese din starea de apatie, iar acum se simţea în largul lui.

După cină, toţi cinci căzură de acord să meargă la un film împreună. Penny voia să vadă *Anul trecut la Marienbad,* iar Boyle propuse *Lawrence al Arabiei,* pe motiv că, de vreme ce nu viziona decât un film pe an, era cazul să-l aleagă pe cel mai bun. Supuseră la vot şi *Lawrence* câştigă cu patru la unu. Ajunşi în parcare, Gordon o luă în braţe pe Penny, gândindu-se, în timp ce se apleca să o sărute, la mirosul pe care-l radia în pat.

— Te iubesc, spuse el.

— Cu plăcere, răspunse ea zâmbind.

Mai târziu, în timp ce stătea întins în pat lângă ea, avu impresia că profită de geana de lumină ce se strecura pe fereastră pentru a recrea imaginea ei mereu proaspătă. O mângâie cu mâinile şi cu limba. La rândul ei, Penny îl îndrumă, dezmierdându-l. El se gândi că în preferinţele şi mişcările ei sigure putea detecta tipare aproape uitate ale bărbaţilor pe care-i cunoscuse înaintea lui. Ciudat, ideea nu-l deranja, deşi

simţea că, într-un fel, aşa s-ar cuveni. Percepea ecouri ale altor bărbaţi. Însă aceştia dispăruseră şi rămăsese doar el; i se părea suficient.

Gâfâia uşor, iar asta îi aduse aminte că ar trebui să coboare mai des pe plajă ca să alerge, apoi, în lumina cenuşie ce pătrundea din stradă, îi studie chipul. Trăsăturile îi erau drepte, fără ocolişuri, singurele linii rotunjite rămânând doar şuviţele umede de păr care i se lipiseră de obraji. Studentă în ultimul an la Facultatea de Litere, fiică îndatoritoare a unui investitor din Oakland, lirică sau practică, după cum era cazul, cu o orientare politică ambivalentă, care descoperea virtuţi atât la Kennedy, cât şi la Goldwater. Uneori cinică, alteori timidă, apoi zburdalnică şi destrăbălată, îngrozită de ignoranţa lui în probleme de sex, uimită de izbucnirile pline de vigoare, devenind apoi protectoare, dovedind tact şi delicateţe, când el se prăbuşea epuizat lângă ea.

De undeva răzbătu până la ei glasul cuiva care cânta subţirel „Lămâiul”, lansat de Peter, Paul şi Mary.

— La naiba, eşti tare, spuse Penny. Pe o scară de unu la zece, ai primi unsprezece.

El se încruntă, gânditor, analizând această nouă ipoteză.

— Ba nu, noi suntem tari. Nu poţi rupe rezultatele de participanţii la joc.

— Oho, ce analitic eşti!

El se strâmbă. Cu fetele contradictorii din est, lucrurile ar fi stat altfel. Sexul oral ar fi devenit o problemă complicată, presupunând nesfârşite târguieli preliminare, starturi false şi vorbe care nu s-ar fi potrivit, dar necesare totuşi: „Ce-ai zice dacă am...” Sau: „Dacă, înţeleg, aşa vrei tu...” Care ar fi dat

naştere la tot soiul de stângăcii, coate care nu-şi găsesc locul şi poziţii incomode pe care, o dată găsite, ţi-ar fi teamă să le mai schimbi dintr-o jenă aproape imposibil de exprimat. Cu siguranţă că aşa s-ar fi întâmplat cu toate fetele pline de viaţă pe care le cunoscuse. Cu Penny însă nu era aşa.

O privi încă o dată, apoi îşi mută atenţia spre pereţii din lemn. Pe chip îi apăru o cută de îngrijorare pe care nu şi-o putea lămuri. Ştia că trebuie să fie degajat şi cuviincios, dar mai important i se părea să pună lucrurile la punct.

— Nu, nu e vorba de mine sau de tine, repetă el, ci de noi.

Ea începu să râdă şi-l înghionti.

8.

14 OCTOMBRIE 1962

Gordon răsfoi teancul de scrisori ridicate din căsuţa poştală. O reclamă pentru o nouă comedie muzicală, „Opriţi lumea – Vreau să cobor”, trimisă de mama. Puţin probabil că va reuşi să ajungă acolo în toamna asta pentru a vedea premierele de pe Broadway; aruncă reclama la coşul de hârtii. O mişcare numită Cetăţenii pentru o Literatură Decentă îi trimisese o broşură bătătoare la ochi, în care prezentau excesele din *Aventurierii politici* şi din *Tropicul Capricornului* de Miller. Gordon citi cu interes extrasele din aceste romane. În învălmăşeala de picioare larg desfăcute, orgasme nemaiîntâlnite şi exerciţii complicate de gimnastică, nu descoperi nimic în stare să dărâme statul. Însă aşa considera Generalul Edwin Walker, iar Barry Goldwater, ca savant, avea o poză în relief şi un text scris cu cuvinte alese, în care avertiza asupra pericolului erodării voinţei publice prin practicarea pe ascuns a viciilor. Apărea şi gargara de rigoare care făcea o analogie între Statele Unite şi declinul Imperiului Roman. Gordon pufni în râs şi o azvârli şi pe aceasta. Aici, în vest, întâlnise o civilizaţie cu totul aparte. Pe Coasta de Est o asemenea mişcare cu vederi puritane nu ar solicita vreodată contribuţii din partea corpului profesoral; şi-ar da seama că era o încercare sortită eşecului, bani risipiţi pe taxe poştale. Nătărăii de aici îşi închipuiau probabil că analogia cu

Imperiul Roman îi va convinge chiar şi pe erudiţi.

Gordon aruncă o privire prin ultimul număr din *Physical Review,* făcând câte un semn în dreptul articolelor pe care intenţiona să le citească mai târziu. Claudia Zinnes publica o lucrare interesantă despre rezonanţa nucleară, cu date aparent exacte; vechiul grup de la Columbia îşi păstra reputaţia neştirbită.

Gordon oftă. Poate că trebuia să fi rămas în continuare la Columbia, la cursuri postdoctorat, decât să se arunce atât de devreme în scaunul de asistent. La Jolla era o universitate puternică şi competitivă, care tânjea după faimă şi „recunoaştere”. O revistă lunară locală avea o rubrică permanentă intitulată *O universitate în căutarea măreţiei,* plină de vorbărie şi de fotografii în care apăreau tot felul de profesori privind iscoditor la instrumente complicate, sau rumegând în faţa vreunei ecuaţii. California se îndreaptă spre stele, California face un salt înainte, California cumpără inteligenţă cu bani grei. Reuşiseră să-l aducă pe Herb York, fost director adjunct la Ministerul Apărării, care devenise primul consilier al campusului universitar. Apoi sosiseră Harold Urey, soţii Mayer, Keith Brueckner, specialist în teorie nucleară şi, încet-încet, firicelul de talente se transformase într-un adevărat torent. În asemenea ape, un asistent îşi vedea existenţa asigurată la fel ca o nadă vie pusă în cârlig.

Gordon porni pe coridoarele de la etajul al treilea, uitându-se la plăcuţele cu nume de pe uşi. Rosenbluth, specialist în plasmă, despre care unii afirmau că ar fi cel mai bun din lume. Matthias, artistul în obţinerea temperaturilor scăzute, cel care deţinea recordul pentru superconductorul cu temperatura cea mai

ridicată de funcţionare. Kroll, Suhl, Piccioni şi Feher, fiecare nume amintind de cel puţin o mare descoperire, de un calcul genial sau de vreun experiment memorabil. Iar aici, la capătul holului luminat cu neon şi pardosit cu gresie: Lakin.

— A, deci ai primit bileţelul meu, spuse Lakin când îi deschise lui Gordon. Bun. Trebuie să luăm nişte hotărâri.

— Da? De ce? făcu Gordon şi se aşeză în faţa biroului, foarte aproape de fereastră. Afară, grohăind mecanic, buldozerele scoteau câţiva eucalipţi din rădăcini, pregătind terenul pentru clădirea destinată chimiştilor.

— Subvenţia mea din partea FNS urmează să fie reînnoită, începu Lakin cu subînţeles.

Gordon băgă de seamă că Lakin nu zisese „subvenţia noastră”, deşi pe baza ei îşi efectuau cercetările toţi trei, adică el, Shelly şi Gordon. Lakin era cel care aproba cecurile, CP-ul, după cum se exprimau secretarele – Cercetătorul Principal. Cu totul altceva.

— Propunerea pentru prelungire trebuie să fie înaintată până în jurul Crăciunului, spuse Gordon. S-o redactăm de pe acum, nu?

— Nu la redactare mă refer. *Ce* scriem în ea?

— Experimentele privind evaluarea spinului...

Lakin clătină din cap şi pe chip îi apăru o expresie de nemulţumire.

— Sunt încă în faza de explorare. Nu le pot folosi ca atuuri.

— Atunci, rezultatele lui Shelly...

— Da, sunt promiţătoare. O treabă bine făcută. Dar au deocamdată un caracter convenţional, simple prelungiri ale unor lucrări anterioare.

— Deci rămân doar eu.
— Da. Tu.
Ţinându-şi coatele pe birou, Lakin îşi împreună palmele în unghi ascuţit. Ordinea din jur sărea în ochi: fiecare foaie aliniată la margine, creioanele aşezate paralel cu hârtia.
— Încă n-am aflat nimic clar.
— Ţi-am încredinţat problema rezonanţei nucleare, plus un colaborator excelent – Cooper – pentru a urgenta lucrarea. Mă aşteptam deja la date complete.
— Ştii necazul pe care-l avem cu zgomotul acela.
— Gordon, nu întâmplător ţi-am dat problema, spuse Lakin zâmbind subţire. Pe fruntea lui lată apărură cute, o expresie de amiciţie şi îngrijorare. Am considerat că va fi un sprijin valoros pentru consolidarea carierei tale. Recunosc, aparatura nu este asemănătoare celei folosite până acum. Problema pe care ai abordat-o s-a dovedit mai directă. Dacă ai obţine un rezultat clar, l-am publica în *Physical Review Letters,* şi asta sigur ne-ar ajuta să obţinem prelungirea subvenţiei. Iar tu ţi-ai consolida poziţia în cadrul Catedrei.
Gordon privi din nou la utilajele care mursecau peisajul, apoi îşi întoarse ochii spre Lakin. *Physical Review Letters* era o revistă de prestigiu în care se publicau cele mai recente rezultate la câteva săptămâni după prezentarea lucrării, fără a mai trebui să se aştepte cu lunile apariţia în *Physical Review,* sau prin alte asemenea jurnale. Explozia informaţională îi obliga pe cercetători să-şi restrângă lecturile la câteva reviste, întrucât fiecare dintre ele devenea din ce în ce mai cuprinzătoare. Era ca şi cum ar fi încercat să-şi astâmpere setea de la un hidrant. Pentru a câştiga timp, cercetătorii începuseră să se bazeze pe scurte

prezentări apărute în *Physical Review Letters,* promiţându-şi că vor citi revistele mai voluminoase când vor găsi timp.

— Asta-i întru totul adevărat, recunoscu domol Gordon. Numai că nu am rezultate publicabile.

— Ba da, ai, continuă Lakin încurajator. Efectul acesta al zgomotului. E deosebit de interesant.

Gordon se încruntă.

— Acum câteva zile ai spus că e vorba de tehnică defectuoasă.

— În ziua aceea eram cam nervos. N-am apreciat pe deplin dificultăţile pe care le întâmpinaţi. Îşi plimbă degetele prin părul rărit, dându-l pe spate şi scoţând la iveală ţeasta deschisă la culoare, în vădit contrast cu tenul măsliniu. Zgomotul pe care l-ai descoperit, Gordon, nu e o simplă întâmplare. M-am gândit la el şi cred că e vorba de un nou efect fizic.

Gordon îl privi neîncrezător.

— Ce fel de efect? întrebă el calm.

— Nu ştiu. Este evident că totuşi ceva perturbă procesul normal de rezonanţă nucleară. Îţi sugerez să-l numim „rezonanţă spontană”, asta doar ca să avem o temă de cercetare. Mai târziu, dacă se dovedeşte important, aşa cum bănuiesc eu, efectul ar putea primi numele tău, Gordon – ce zici?

— Isaak, dar nu-l înţelegem! Cum am putea să-i dăm un asemenea nume? Prin „rezonanţă spontană” s-ar înţelege că în cristal există ceva care face spinii magnetici să se reorienteze mereu.

— Da, aşa e.

— Dar nu suntem siguri că aşa stau lucrurile!

— E singurul mecanism posibil, spuse distant Lakin.

— S-ar putea.

— Sper că nu ai luat în serios chestiunea cu semnalele, vorbi Lakin, cu sarcasm.

— O studiem. Chiar în această clipă, Cooper culege date suplimentare.

— E o prostie. Îl faci pe Cooper să-şi piardă timpul.

— După părerea mea, nu.

— Din păcate, „părerea” ta nu e singurul element al ecuaţiei, zise Lakin măsurându-l cu răceală pe Gordon.

— Şi ce înseamnă asta?

— N-ai experienţă în asemenea probleme. Muncim contra cronometru. Reînnoirea finanţării de către FNS e mai importantă decât obiecţiunile tale. Regret că trebuie să ţi-o spun fără menajamente, însă...

— Da, înţeleg, ai în vedere interesele întregului grup.

— Cred că nu-i nevoie să mă completezi.

Gordon se mulţumi să clipească şi privi pe fereastră.

— Iartă-mă.

Deşi se lăsă tăcere, scrâşnetul supărător al buldozerelor îl împiedica pe Gordon să se concentreze. Aruncă o privire spre pâlcul de palisandri situat ceva mai departe, şi văzu o gheară mecanică sfârtecând un gard din lemn, vechi şi putred. Arăta ca un ţarc, o relicvă din istoria Vestului care se ştergea acum din memorie. Pe de altă parte putea foarte bine să fie o rămăşiţă de pe terenul Marinei, cumpărat recent de Universitate. Baza Mathews, unde erau antrenaţi infanteriştii pentru războiul din Coreea. Prin urmare, se dărâmă un centru de pregătire pentru a ridica un altul în loc. Gordon se întrebă în ce scop se pregătea aici. Pentru ştiinţă? Sau pentru obţinerea de fonduri?

— Gordon, reluă Lakin, vocea lui devenind un murmur liniştitor, cred că nu apreciezi însemnătatea reală a acestei „probleme de zgomot” cu care te

confrunţi. Te rog să reţii, nu e nevoie să pricepi totul despre un efect fizic pentru a intra în rândul descoperitorilor. Goodyear a descoperit absolut întâmplător procedeul de obţinere a cauciucului, scăpând cauciuc natural amestecat cu sulf pe o sobă încinsă. Roentgen a descoperit razele X în timp ce bâjbâia la un experiment de descărcare electrică în gaz.

Gordon făcu o grimasă.

— Asta înseamnă că tot ce nu înţelegem capătă importanţă?

— Sigur că nu. Dar în cazul acesta ai încredere în judecata mea. *Phys Rev Letters* publică exact acest tip de enigme. Şi va contribui la crearea unei imagini favorabile în faţa FNS.

Gordon protestă cu încăpăţânare.

— Cred că e un semnal.

— Gordon, anul ăsta va trebui să susţii un examen pentru evaluarea activităţii. Putem să-ţi mai dăm o gradaţie în cadrul funcţiei de asistent. Chiar să-ţi acordăm un concediu de studii plătit.

— Şi? Lakin uitase să menţioneze că, din punct de vedere birocratic, se putea alege cu o „anulare a contractului”.

— O lucrare fundamentată în *Phys Rev Letters* se bucură de autoritate.

— Îhî.

— Iar dacă experimentul tău continuă să nu dea roade, cu tot regretul, nu voi avea prea multe argumente în sprijinul tău.

Gordon îl măsură pe Lakin, ştiind că discuţia nu-şi mai avea rostul. Situaţia era clară. Lakin se rezemă de spătarul scaunului de şef, radiind o forţă ascunsă şi

aşteptând efectul cuvintelor lui. Observă cămaşa impecabilă evidenţiindu-i pieptul atletic şi pantalonii bine întinşi pe picioarele musculoase. Se simţea în elementul lui în California, profitând de soare şi îmbunătăţindu-şi lovitura de rever. Laboratoarele aglomerate şi prost iluminate de la MIT deveniseră ceva de domeniul trecutului. Lui Lakin îi pria aici şi dorea nespus să se bucure din plin de luxul de a trăi într-un oraş al bogătaşilor. Era dispus să răzbată oricum, numai să-şi păstreze poziţia; voia să rămână pe loc.

— O să mă mai gândesc, spuse Gordon controlându-şi vocea. În faţa staturii atletice a lui Lakin, se simţea supraponderal, palid, stângaci. Şi voi continua să culeg date, adăugă el în final.

La întoarcerea de la Aeroportul Lindbergh, Gordon menţinu discuţia pe teme neutre. Mama sporovăi despre vecinii de pe 12th Street, ale căror nume nu le mai ţinea minte, astfel încât certurile lor de familie, căsătoriile, naşterile şi decesele nu-l interesau câtuşi de puţin. Mama bănui că el va pricepe de îndată semnificaţia gestului soţilor Goldberg de a cumpăra în sfârşit o casă în Miami, şi va trage concluzia că fiul lor, Jeremy, a ales New York University în locul colegiului Yashiva. Toate acestea făceau parte din spectacolul ieftin şi melodramatic al vieţii. Fiecare segment îşi avea înţelesul său. Unii vor ajunge sus.

Alţii, după multe suferinţe, îşi vor primi răsplata finală, în cazul mamei sale, el însuşi reprezenta o răsplată, cel puţin în viaţa asta. Se extazie în faţa fiecărei minunăţii care se profila în lumina din ce în ce mai scăzută, în timp ce goneau pe Autostrada 1 către

La Jolla. Palmieri care creşteau pe marginea drumului, fără a fi îngrijiţi. Nisipul alb din Mission Bay, pustiu şi curat. Fără ceva care să semene cu Coney Island . Fără trotuare înguste şi aglomerate. O vedere spre ocean, de pe Mount Soledad, care ajungea până spre infinitul albastru în locul priveliştii cenuşii ce se oprea în haosul din New Jersey. Era impresionată de toate; îi aminteau de cele ce i se povestiseră despre Israel. Tatăl lui fusese un sionist înfocat, făcând permanent economii pentru a-şi ajuta patria. Gordon era convins că mama continua să contribuie, deşi nu-l rugase niciodată să facă acelaşi lucru; simţea probabil că el avea nevoie de *gelt* pentru a face faţă poziţiei universitare, însă deocamdată nu se simţea îndemnat să dea nimic pentru cauza evreiască. Părăsind New Yorkul, se rupsese de toate gogoriţele privind regimul alimentar şi adevărurile talmudice. Penny îi spusese deja că nu semăna a evreu, dar el ştia că doar ignoranţa o făcea să afirme aşa ceva. Atmosfera conservatoare în care crescuse n-o învăţase nici unul dintre micile secrete revelatoare. Pe de altă parte, majoritatea californienilor nu băga în seamă asemenea amănunte şi asta îi convenea lui Gordon. Nu voia ca oamenii să aibă rezerve înainte de a-i strânge mâna. Se stabilise în La Jolla şi pentru a scăpa din mediul claustrofobic evreiesc al New Yorkului.

Ajunseseră aproape de casă şi intraseră pe Nautilus Street, când mama zise, ca din întâmplare:

— Această Penny, s-ar cuveni să-mi spui câteva lucruri despre ea înainte de a o întâlni.

— Ce să-ţi spun? E o fată din California, ca atâtea altele.

— Ce să înţeleg din asta?

— Joacă tenis, urcă pe munte, a fost în Mexic, dar nu mai departe de Las Vegas. Face şi surfing. A încercat să mă convingă şi pe mine, dar întâi trebuie să mă simt în formă. Eu fac alergări.

— Totul pare frumos, spuse ea bănuitor.

Gordon o cază la Motelul Surfside, apoi îşi continuară drumul până la apartamentul lui, situat în apropiere. Intrară în cameră şi fură învăluiţi de mirosul unei mâncări cubaneze, pe care Penny învăţase să o gătească de la o fostă colegă de cameră de origine latino-americană. Penny apăru din bucătărie dezlegându-şi cordonul şorţului, arătând ca o gospodină perfectă. Deci Penny, în ciuda obiecţiunilor ei, dădea un adevărat spectacol. Mama se arătă entuziasmată şi vorbăreaţă. Năvăli în bucătărie pentru a ajuta la pregătirea salatei, interesându-se de reţetă şi aşezând cratiţele la loc. Gordon îşi găsi de lucru cu vinul, ritual pe care începuse să-l deprindă recent. Până să ajungă în California, abia dacă băuse vreodată altceva decât must de struguri. Acum păstra în bar un stoc de Krug şi de Martini, şi putea înţelege jargonul în care apăreau cuvinte precum buchet sau tărie, deşi nu era sigur ce semnificaţie aveau toate acestea.

Mama veni din bucătărie, aşeză masa cu mişcări rapide şi precise şi întrebă unde era baia. Gordon îi spuse, în timp ce se întorcea la sticla de vin pe care o desfăcea, Penny îl căută din priviri şi-i zâmbi. El îi răspunse. Flaconul cu Enovid avea să fie steagul independenţei lor.

Când se întoarse, doamna Bernstein arăta preocupată. Păşea mai greoi şi mai legănat decât îşi amintea Gordon, iar invariabila rochie neagră făcea cute în timpul mersului. Ceva o tulburase. Începură să

mănânce şi pe parcurs discuţia se limită la noutăţi lipsite de importanţă. Vărul Irv voia să intre în afaceri cu articole de galanterie, undeva în Massachussetts, unchiul Herb făcea bani cu lopata, ca de obicei, iar sora lui – şi aici mama făcu o pauză de parcă şi-ar fi amintit dintr-o dată că era un subiect care trebuia să fie evitat – încă mai umbla cu nişte trăsniţi din Village. Gordon zâmbi. Sora lui, cu doi ani mai mare şi mult mai curajoasă, îşi purta singură de grijă. Făcu o remarcă referitoare la preocupările ei artistice şi la perioada de adaptare la această lume, iar mama se întoarse către Penny şi spuse:

— Presupun că şi pe tine te interesează arta.

— A, da, îndeosebi literatura europeană.

— Şi ce părere ai de ultimul roman al domnului Roth?

— A, făcu Penny, încercând clar să câştige timp. Nu cred că l-am citit până la capăt.

— Ar trebui s-o faci. Te-ar ajuta să-l înţelegi mai bine pe Gordon.

— Poftim? se miră el. Ce vrei să spui?

— Păi, dragul meu, începu doamna Bernstein pe un ton compătimitor, i-ar putea da unele idei despre... Cum să zic... Cred că domnul Roth – sper că mă aprobi, Penny – e un scriitor foarte profund.

Gordon zâmbi, întrebându-se dacă-şi putea îngădui să-i râdă în nas. Înainte de a apuca să deschidă gura, Penny murmură:

— Ţinând seama că Faulkner a murit în luna iulie, iar Hemingway anul trecut, după părerea mea, Roth intră în grupul celor mai buni o sută de scriitori americani, dar...

— Da, dar ei scriau despre *trecut,* Penny, începu doamna Bernstein, neînduplecată. Ultima lui carte, *Fie*

ce-o fi, e plină de...

Văzând cum stau lucrurile, Gordon se aşeză mai comod şi se lăsă în voia gândurilor. Mama îşi expunea teoria despre dezvoltarea şi superioritatea literaturii evreieşti, iar Penny, aşa cum era de prevăzut, răspundea precis. Curând, în mintea mamei ideile se amestecară cu fapte de viaţă. Îşi găsise însă un interlocutor încăpăţânat, care nu era dispus să cedeze doar ca să păstreze o atmosferă paşnică. Gordon simţi tensiunea crescândă dintre ele, dar nu putea face nimic pentru a pune capăt discuţiei. Controversa nu avea absolut nici o legătură cu teoria literară, ci cu relaţia despre *shiksa* şi dragostea de mamă. Urmări cum faţa mamei se aspreşte. Ridurile din jurul ochilor, care ieşeau în evidenţă când râdea, formate de fapt din cauza căutăturii severe, se adânciseră. Putea interveni, dar ştia ce se va întâmpla: fără să-şi dea seama cum, vocea lui va deveni piţigăiată şi va ajunge să vorbească la fel de scârţâit ca un adolescent care abia a trecut de Bar Mitzvah. Mama îl făcea mereu să aibă o asemenea reacţie de răspuns. Ei bine, de data asta va evita capcana.

Vocile lor crescură în intensitate. Penny cita cărţi, autori; mama respingea totul, ferm convinsă că puţinele cursuri urmate la seral îi dădeau dreptul să aibă păreri de nezdruncinat. Gordon termină de mâncat, savură îndelung vinul, privi în tavan, dar în cele din urmă nu se mai putu abţine:

— Mamă, s-a făcut destul de târziu, şi dacă mai punem şi diferenţa de fus orar...

Doamna Bernstein se opri în mijlocul peroraţiei şi-l privi, nedumerită, parcă trezită dintr-o transă.

— Doar discutăm, dragule, nu trebuie să te

îngrijorezi, îi zâmbi.

Penny reuşi să-şi descreţească puţin fruntea.

Doamna Bernstein îşi pipăi cocul, un castel clădit din păr, care rezistase timpului. Penny se ridică şi strânse farfuriile, făcând mult zgomot. Tăcerea apăsătoare dintre ele se menţinu.

— Hai, mamă. E mai bine să mergem.

— Întâi masa, zise ea, începând să adune tacâmurile.

— Las-o pe Penny.

— Bine, atunci să mergem.

Se sculă de pe scaun scuturându-şi de firimituri inexistente rochia neagră şi strălucitoare şi-şi luă poşeta. Coborî scările cu paşi din ce în ce mai grăbiţi, toc-toc, mai repezi la ieşire, ca şi cum ar fi fugit de la locul unei bătălii neterminate. Merseră pe o alee despre care Gordon ştia că scurtează drumul şi o vreme ascultară ecoul propriilor paşi. La mică distanţă se auzea zgomotul valurilor care se spărgeau de ţărm. Fuioare de ceaţă pluteau şi se cuibăreau sub felinare.

— Ei bine, e diferită, nu-i aşa? întrebă doamna Bernstein.

— În ce sens?

— Aşa.

— Nu, serios nu ştiu.

Cu toate că ştia.

— Voi sunteţi... făcu un semn, neavând încredere în cuvinte, încolăcindu-şi degetul mijlociu peste arătător, imaginând o pereche înlănţuită... Aşa, da?

— Asta înseamnă ceva?

— La noi acasă e altfel.

— Am mai crescut şi eu.

— Puteai să spui. Să-ţi previi mama.

— Preferam s-o cunoşti mai întâi.

— Tu, cadru universitar...

Oftă. Poşeta i se legăna, descriind un arc larg, în ritmul paşilor, iar unghiul la care cădea lumina o făcea să aibă o umbră alungită. Gordon socoti că mama se resemnase cu ideea. Dar nici gând:

— N-ai cunoscut nici o evreică în California?

— Hai, mamă.

— Nu mă refer la relaţii întâmplătoare. Se opri locului. E vorba de o viaţă întreagă.

El ridică din umeri.

— E prima dată. O să învăţ.

— Să înveţi ce? Să fii altceva?

— Nu ţi se pare că eşti prea ostilă cu prietenele mele? Nu-i nevoie de prea mult spirit analitic pentru a înţelege atâta lucru.

— Unchiul Herb ar zice...

— Dă-l încolo pe unchiul Herb! Filozofie de târfă.

— Ce urât vorbeşti. Dacă i-aş spune ce...

— Spune-i că am bani în bancă. O să priceapă el.

— Sora ta măcar e aproape de casă.

— Doar geografic.

— Habar n-ai.

— Înşiră vopsele de ulei pe pânză ca să-şi lecuiască psihoza. Asta e. Psiho-surioara mea.

— Termină.

— E adevărat.

— Trăieşti cu ea?

— Sigur. Am nevoie de experienţă.

— De când a murit taică-tău...

— Nu începe iar cu asta. Făcu un gest tăios cu mâna. Ascultă, ai văzut cum stau lucrurile. Şi aşa vor rămâne.

— De dragul lui taică-tău, Dumnezeu să-l odihnească...

— Nu poţi... Vru să spună *să mă sperii cu o fantomă,* şi chiar aşa simţea, dar încheie scurt: ştii cum sunt acum.

— O mamă să nu-şi dea seama?

— Exact, uneori se înşeală.

— Îţi spun, ţi-o cer, nu-i frânge inima mamei tale.

— Fac ce vreau. Mie îmi convine situaţia asta.

— E... O fată care face aşa ceva, care trăieşte cu tine fără să fiţi căsătoriţi...

— Nu-s încă sigur dacă vreau...

— Dar ea ce vrea?

— Uite ce e, o să aflăm noi. Fii înţelegătoare, mamă.

— Tu-mi zici mie să fiu înţelegătoare? Când mie-mi vine să mor aici fără să mai scot o vorbă? Nu pot rămâne să vă văd ca pe două păsărele amorezate.

— Nu te obligă nimeni să te uiţi. Trebuie să afli cine sunt, mamă.

— Taică-tău ar... Dar nu continuă. Cu o mişcare bruscă, se îndreptă de spate. Părăseşte-o.

Avea chipul împietrit.

— Nu.

— Atunci du-mă la culcare.

Când se întoarse, Penny citea revista *Time* şi mânca seminţe de acaju.

— Cum te-ai descurcat?

Obosită, strâmbă puţin din colţul gurii.

— N-o să câştigi concursul de Susie Semita.

— Nici nu-mi făceam iluzii. Iisuse, am mai întâlnit persoane cu fixuri, dar nici chiar aşa.

— Da. Prostiile alea ale ei, cu Roth.

— Nu despre el era vorba.

— Da, ai dreptate, aprobă el.

A doua zi dimineaţă, mama îi telefonă de la motel. Plănuia să-şi petreacă ziua plimbându-se prin oraş. Nu dorea să-i răpească din timp, făcându-l să absenteze de la Universitate, şi de aceea va merge singură. Gordon n-o contrazise, deoarece avea o zi plină în faţă; o prelegere, un seminar, prânzul cu prezentatorul seminarului, două întruniri ale comitetului după-amiază, şi o discuţie cu Cooper.

Reveni seara, mai târziu decât de obicei. Telefonă la motel, dar nu primi răspuns. După ce sosi şi Penny, cinară împreună. Penny avea nişte probleme de rezolvat şi trebuia să mai citească puţin. În jur de nouă terminară curăţenia, apoi Gordon îşi întinse o parte dintre materialele pentru prelegere pe masa din sufragerie şi se apucă să corecteze nişte lucrări mai vechi. Pe la unsprezece încheie, trecu notele în agendă şi abia după aceea îşi aminti de mama. Telefonă la motel. I se spuse că mama agăţase biletul cu „Nu deranjaţi” de clanţa uşii şi ceruse să nu i se dea legătura în cameră. Gordon se gândi să plece până acolo. Dar era prea obosit şi hotărî să facă asta în ziua următoare, la prima oră.

Se trezi târziu. Mâncă un castron cu fulgi de grâu, timp în care trecu prin notiţele pentru prelegerea de Mecanică Clasică, revăzând etape din unele probleme-model pe care le va lucra în faţa studenţilor. Tocmai îşi aranja hârtiile în geantă când îşi aminti că trebuia să telefoneze. Mama era din nou plecată.

După-amiază se simţi cuprins de remuşcări. Veni devreme acasă şi plecă direct la motel. Bătu, dar nu-i răspunse nimeni. Se duse la recepţie şi funcţionarul se uită în căsuţa de scrisori a camerei. Pescui un plic alb şi i-l înmână lui Gordon.

— Doctor Bernstein? Da. V-a lăsat asta, domnule. A părăsit motelul.

Gordon îl desfăcu, simţindu-se total ameţit. Înăuntru era o scrisoare lungă, repetând în detaliu temele discutate pe drum. Nu înţelegea cum de putea fiul ei, altădată atât de devotat, să-şi jignească mama în felul acesta. Era rănită de moarte. Ce făcea era greşit din punct de vedere moral. Să se combine cu o fată atât de diferită, să trăiască astfel – cumplită greşeală. Să-şi piardă vremea cu o *shtunk!* Mama plângea, era îngrijorată foc din cauza lui. El nu se va răzgândi prea curând. Ea are să-i dea pace. Are să-l lase să priceapă şi singur. Fata n-o să moară din asta. Pleca la Los Angeles, s-o viziteze pe verişoara Hazel, Hazel care avea trei copii buni, pe care ea nu-i văzuse de şapte ani. De la Los Angeles se va întoarce la New York cu avionul. Peste câteva luni va veni probabil din nou. Sau mai curând să vină el acasă. Să-şi reîntâlnească prietenii de la Columbia. Să le facă vizite cunoştinţelor din cartier; se vor bucura cu toţii să-l vadă pe marele profesor născut pe strada lor. Până atunci îi va scrie şi va spera. Mamele nu-şi pierd speranţa.

Gordon vârî scrisoarea în buzunar şi plecă acasă. I-o arătă lui Penny şi discutară o vreme despre ea, apoi se hotărâră să uite şi să se ocupe de problema asta altă dată. Cu timpul, rănile de genul acesta se lecuiau de la sine.

9.
1998

— Ei, unde dracu' e? explodă Renfrew. Se agita încoace şi încolo prin birou, cinci paşi în fiecare direcţie.

Gregory Markham stătea tăcut, urmărindu-l pe Renfrew. În această dimineaţă făcuse meditaţie jumătate de oră, iar acum se simţea relaxat şi echilibrat. Privi dincolo de Renfrew, pe ferestrele mari pe care Cav le etala ca articole de lux esenţiale în construcţie. La început de vară, câmpia întinsă era netedă şi nemişcată, de un verde incredibil. Câţiva ciclişti rulau, netulburaţi, pe drumul Coton, cu nişte baloturi cocoţate pe portbagaje. Aerul dimineţii era deja cald şi apăsător. Albastrul cerului înveşmânta turlele îndepărtate din Cambridge şi încadra soarele auriu care atârna deasupra oraşului. Era o părticică binecuvântată a zilei, când simţeai că ai în faţă un interval imens de timp, gândi Markham, ca şi cum în marea de minute ce te aştepta puteai să realizezi orice.

Renfrew încă se foia nervos. Markham făcu o mişcare şi întrebă:

— La ce oră a spus că soseşte?

— Zece, la naiba. A plecat de-acolo acum câteva ore. A trebuit să-i telefonez la birou şi am întrebat dacă mai e acolo. Mi-au spus că a pornit foarte devreme, înaintea orei de vârf. Unde-o fi?

— E abia trecut de zece, zise Markham împăciuitor.

— Da, dar ce naiba, nu pot începe înainte de a sosi el. Îi ţin pe tehnicieni degeaba. Nici nu-i pasă de experiment şi ne face şi greutăţi.

— Finanţarea ai primit-o, aşa e? Şi echipamentele de la Brookhaven.

— Fonduri limitate. Cât să continuăm, nimic mai mult. Trebuie şi altele. Ne strâng de gât, asta e. Ştim amândoi la fel de bine că asta-i singura şansă de a ieşi din impas. Iar ei ce fac? Mă silesc să continuu experimentul cu te-miri-ce şi *după aceea,* blestematul ăsta nici nu se deranjează să apară la vreme pentru a-l urmări.

— E administrator, nu om de ştiinţă. Sigur, politica de finanţare pare mioapă. Dar uite, FNS n-ar mai trimite nimic dacă nu s-ar exercita presiuni. Poate folosesc banii în alte scopuri. Doar nu te aştepţi ca Peterson să facă minuni.

Renfrew se opri şi-l privi fix.

— Cred că ţi-e destul de limpede că nu-l înghit. Sper să nu-şi dea seama de asta, altfel s-ar putea opune experimentului.

Markham ridică din umeri.

— Sunt sigur că ştie. Se vede de la o poştă că aveţi temperamente diferite, iar Peterson nu-i prost. Ascultă, dacă vrei, vorbesc eu cu el... Chiar am s-o fac. Cât despre ideea de a-l elimina de la experiment – să i-o scoateţi din cap. Fără îndoială că s-a obişnuit să fie detestat. Cred că nici nu-l deranjează. Nu, după părerea mea, poţi conta pe sprijinul lui. Dar numai parţial. Omul se străduie să-i iasă toate pasienţele, iar asta înseamnă subţierea substanţială a fondurilor de ajutorare.

Renfrew se aşeză pe scaunul rotativ.

— Iartă-mă, Greg, dar azi sunt cam încordat. Îşi trecu degetele groase prin păr. Am lucrat de dimineaţă până spre seară, şi am obosit. Dar în primul rând sunt dezamăgit. Îmi apar tot felul de zgomote care distorsionează semnalul.

Freamătul activităţii febrile din laborator le reţinu brusc atenţia. Tehnicienii, care cu câteva clipe mai devreme flecăreau fără grijă, păreau acum gata de treabă. Peterson se strecură printre aparatele prezente peste tot. Veni la uşa biroului lui Renfrew şi îi salută scurt din cap.

— Regret c-am întârziat, doctore Renfrew, spuse el, fără a mai da explicaţii. Putem începe imediat.

Când Peterson se întoarse către laborator, Markham observă cu uşoară surprindere noroiul uscat de pe pantofii lui eleganţi, cu care părea să fi mers prin arătură.

Era 10.47. Renfrew începu să apese rar pe tasta de semnalizare. Markham şi Peterson rămaseră în spatele lui. Tehnicienii controlau celelalte semnale de ieşire şi făceau reglaje.

— E chiar aşa de uşor să transmiţi un mesaj? se interesă Peterson.

— Simple semnale Morse, îl lămuri Markham.

— Înţeleg, pentru a mări şansele de a fi decodificate.

— Drace! făcu Renfrew şi se ridică. Iar a crescut nivelul zgomotului.

Markham se aplecă în faţă şi privi la ecranul osciloscopului. Linia dansa şi vibra, creând un câmp de dispersie aleatoriu.

— Cum de poate apare atât zgomot într-un eşantion de indiu îngheţat? întrebă Markham.

— Iisuse, de unde să ştiu? Am avut mereu necazuri de genul ăsta.

— Nu poate fi termic.

— Din cauza fenomenului, transmisia e imposibilă, nu?

— Bineînţeles, răspunse îmbufnat Renfrew. Lărgeşte linia de rezonanţă tahionică şi alterează semnalul.

— Deci experimentul nu dă rezultate?!

— Ce mama dracului, n-am spus asta. E doar o întârziere. Sunt sigur că voi descoperi defecţiunea.

Un tehnician strigă de pe pasarelă:

— Domnule Peterson! Cineva la telefon, susţine că-i urgent.

— Bine, vin. Peterson urcă grăbit scările şi dispăru. Renfrew se sfătui cu câţiva tehnicieni, verifică indicaţiile aparatelor şi pierdu astfel câteva minute. Markham urmări cu atenţie curbele de pe osciloscop.

— Ai idee ce-ar putea fi? strigă el către Renfrew.

— Scurgeri de căldură, probabil. Ori eşantionul nu e bine izolat împotriva şocurilor.

— Te referi la paşii celor de aici?

Renfrew ridică din umeri şi-şi văzu de treabă. Gânditor, Greg îşi duse un deget la gură şi studie spectrul de zgomot de culoare galbenă de pe ecranul verzui al osciloscopului. După o clipă, întrebă:

— Ai un corelator, ca să-l foloseşti în montaj?

Renfrew rămase nemişcat şi se gândi.

— Nu, n-avem aici. N-am avut nevoie.

— Ei, propun s-o facem. Mai durează până procuri unul potrivit.

Peterson apăru deasupra.

— Iertaţi-mă, trebuie să merg la un telefon sigur. S-a întâmplat ceva.

Renfrew se întoarse fără să spună o vorbă. Markham urcă scara.

— Oricum cred că vom întârzia cu experimentul.

— A, perfect. N-aş vrea să mă întorc la Londra fără să văd totul. Dar va trebui să vorbesc cu câteva persoane pe o linie telefonică specială. Există una în Cambridge. Are să-mi ia probabil vreo oră.

— Chiar atât de gravă e situaţia?

— Aşa se pare. Înflorirea aceea de diatomee din largul coastei Americii de Sud se extinde şi nu poate fi controlată.

— Înflorire?

— Aşa o numesc biologii. Înseamnă că fitoplanctonul se adaptează la hidrocarburile clorurate folosite la îngrăşăminte. Dar mai e ceva. Specialiştii se chinuiesc să descopere care sunt efectele asupra lanţului trofic din ocean.

— Înţeleg. Putem să vă ajutăm cu ceva?

— Nu ştiu. Americanii desfăşoară experimente controlate în Oceanul Indian, dar am înţeles că progresele sunt neînsemnate.

— Asta e, n-o să vă mai reţinem. Am ceva de lucru, o idee în legătură cu experimentul lui John. Ştiţi unde se află restaurantul Whim?

— Da, pe Trinity Street. Lângă Bowes & Bowes.

— Peste vreo oră aş vrea să mănânc şi să beau ceva. Ne întâlnim acolo.

— Bună idee. Ne vedem la prânz.

Localul Whim gemea de studenţi. Ian Peterson îşi făcu loc prin aglomeraţia de lângă uşă şi rămase o clipă în loc, încercând să se orienteze. Studenţii din apropierea lui îşi treceau halbele cu bere din mână în

mână, pe deasupra capetelor, şi dintr-una se vărsară câteva picături şi pe Peterson. Îşi scoase batista şi se şterse dezgustat. Tinerii nici nu observaseră. Era sfârşitul anului universitar şi se simţeau într-o dispoziţie de zile mari. Câţiva dintre ei erau deja beţi. Vorbeau tare într-o latină de baltă, o parodie a vreunei ceremonii la care probabil că tocmai participaseră.

— *Eduardus, dona mibi plus beerus ?* strigă unul.

— *Beerus? O Deus, quid dicit? Ecce sanguinus barbarus!* declamă un altul.

— *Mea culpa, mea maxima culpa!* răspunse primul, mimând pocăinţa. Dar cum se zice la bere în scârba asta de latină?

— *Alum! Vinum barbaricum! Imbibius hopius!* îi răspunseră mai mulţi.

Se auziră hohote puternice de râs. Îşi închipuiau că sunt foarte spirituali. Unul dintre ei sughiţă, lunecă moale la podea şi rămase nemişcat. Cel de-al doilea ridică mâna deasupra lui şi intonă cu un aer solemn:

— *Requiescat in pace. Et lux perpetua,* şi-aşa mai departe.

Peterson se îndepărtă de ei. Venind din lumina orbitoare de pe Trinity Street, ochii i se obişnuiseră deja cu semiobscuritatea de aici. Un afiş îngălbenit, lipit pe perete, anunţa că unele feluri de mâncare nu puteau fi oferite – temporar, fireşte. În centrul localului se afla un foc mare de cărbuni, care trosnea şi sfârâia. Un bucătar asaltat din toate părţile muta cratiţele de pe ochiurile mici pe cele mari, şi invers. Când ridica vreun vas, flacăra dinăuntru îi lumina mâinile şi faţa transpirată, iar în asemenea clipe se profila ca o fantomă roşiatică şi agitată. Studenţii de la mesele din jurul sobei îl îndemnau să se grăbească.

Peterson traversă spaţiul aglomerat unde se mânca, trecând prin vălătucii albăstrui de fum care pluteau straturi-straturi. Adierea acră de marijuana ajunse până la el, amestecată cu mirosuri de tutun, ulei încins şi sudoare. Se auzi strigat pe nume. Privi în jur până îl zări pe Markham într-un separeu.

— Doar din întâmplare poţi întâlni pe cineva aici, nu? spuse Peterson aşezându-se.

— Tocmai comandam. Mai mult salate, ce zici? Şi feluri cu carbohidraţi căcăcioşi. S-ar părea că-n zilele astea nici nu merită să mai mănânci.

Peterson studie meniul.

— Cred c-o să comand nişte limbă, deşi e incredibil de scumpă. Orice alt fel de mâncare mi se pare imposibil.

— Da, aşa e. Se strâmbă. Nu înţeleg cum poţi mânca limbă ştiind că provine din gura unui animal.

— Şi-atunci să cer ouă?

Markham râse.

— Cred că nu prea e loc de-ntors. Dar eu o să mă destrăbălez şi-o să cer nişte cârnaţi. Se potrivesc mai bine cu bugetul meu.

Chelnerul aduse bere slabă pentru Peterson, iar pentru Markham tare şi neagră. Peterson bău cu sete.

— Deci se permite consumul de marijuana?

Markham aruncă o privire în jur şi adulmecă aerul.

— Droguri? Sigur. Toate euforicele slabe sunt legale aici, ce crezi?

— Legale sunt de un an-doi. Dar convenţiile sociale, dacă le-o mai respecta cineva, cer să nu fumezi aşa ceva în locuri publice.

— Suntem într-un oraş universitar. Bănuiesc că studenţii fumau în public şi înainte de legalizare.

Oricum, guvernul vrea să-i facă pe oameni să mai uite de veştile alarmante, aşa că n-ar avea rost să le ceară să se drogheze numai acasă, explică Markham cu multă răbdare.

— Mm, murmură Peterson.

Markham rămase cu halba la buze şi-l privi.

— Eşti evaziv. Deci am avut dreptate, aşa-i? A avut guvernul în minte aşa ceva?

— Să zicem că s-a discutat şi aspectul ăsta.

— Atunci, ce va hotărî guvernul liberal în legătură cu medicamentele care îmbunătăţesc inteligenţa umană?

— De când am fost transferat în Consiliu, nu am mai avut de-a face cu aceste probleme.

— Chinezii au avansat serios în domeniu, aşa am auzit un zvon.

— Zău? Păi doar atât am prins şi eu, Consiliul a primit luna trecută un raport referitor la chestia asta.

— Culege informaţii despre propriii săi membri?

— Chinezii sunt membri doar cu numele, însă... Ei, uite, problemele din ultimii ani au avut un caracter tehnic. La Beijing au destule pe cap şi fără să se vâre în tematici pentru care nu posedă capacităţi de cercetare.

— Credeam că o duc bine.

Peterson făcu un gest din umeri.

— Cât de bine se poate când trebuie să te ocupi de un miliard de suflete. În prezent, problemele externe îi preocupă mai puţin. Încearcă să împartă în porţioare matematic egale plăcinta care e din ce în ce mai mică.

— În sfârşit, comunismul în stare pură.

— Nu chiar pură. Feliile egale descurajează tulburările pe care le-ar stârni inegalitatea. Pentru a creşte producţia, au redescoperit agricultura terasată,

chiar dacă necesită mai multă forţă de muncă. În China, legumele sunt opiul maselor. Dintotdeauna a fost aşa. Au pus capăt folosirii de produse chimice consumatoare de energie la culturi. Cred că se tem de efectele secundare.

— Cum ar fi înflorirea sud-americană?

— Absolut corect. Peterson se strâmbă. Cine-ar fi fost în stare să prevadă?...

Din mulţime se auzi deodată un strigăt gâlgâit. O femeie ţâşni de la o masă apropiată, ţinându-se de gât. Încerca să spună ceva. O alta, care o însoţea, o întrebă:

— Elinor, ce ai? Gâtul? Te-ai înecat?

Femeia gâfâi, tuşi hârâit. Se agăţă de un scaun. Câteva persoane se întoarseră într-acolo. Duse mâinile la pântece şi faţa i se schimonosi de durere.

— Eu... Mă doare, aşa...

Vomită brusc, direct pe masă. Făcu o mişcare spasmodică în faţă, trăgându-se cu mâinile de îmbrăcăminte. Un şuvoi verzui se împrăştie peste farfuriile cu mâncare. Consumatorii de la mesele alăturate, rămaşi până în acest moment împietriţi, îşi împinseră scaunele înapoi şi se retraseră. Femeia încercă să mai strige ceva, dar nu reuşi decât să verse. Se auziră pahare căzând pe jos şi spărgându-se; mulţimea se trase mai departe de ea.

— A... ajutor! răcni femeia, cutremurându-se în convulsii. Încercă să stea în picioare şi se mânji de vomă. Se întoarse către prietena ei care se refugiase la o altă masă. O privi cu ochi sticloşi şi-şi apăsă palmele peste burtă. Făcu un pas nesigur, înapoi. Alunecă brusc şi se prăbuşi la podea.

Peterson fusese atât de şocat, încât rămăsese

împietrit, ca şi Markham, de altfel. Când femeia căzu, sări în picioare şi se repezi spre ea. Mulţimea vocifera, însă nimeni nu făcea nici o mişcare. Se aplecă deasupra femeii. Avea şalul încurcat în jurul gâtului. Răsucit şi mirosind acru a vomă. Trase de el folosind ambele mâini. Materialul se sfâşie. Femeia gâfâi. Peterson vântură şalul, făcând un curent de aer. Ea începu să respire şuierător. Ochii îi jucau în cap.

— Doa... doare... Aşa de...

Peterson se uită urât la oamenii care se buluceau.

— Chemaţi un doctor, ce mama dracului!

Ambulanţa plecase. Personalul localului era ocupat să spele pe jos. Izgoniţi de duhoare, consumatorii se cam risipiseră. Peterson se întoarse de afară, unde ieşise să se asigure că se recoltase şi o mostră din ceea ce mâncase femeia.

— Ce-au spus că are? întrebă Markham.

— N-aveau idee. Le-am dat cârnatul din care tocmai mânca. Medicul a zis că ar fi o toxiinfecţie alimentară, dar ce-am văzut nu mi-a lăsat impresia asta.

— Câte-am auzit despre impurităţi...

— Probabil. Peterson alungă subiectul, făcând un gest larg cu mâna. În zilele astea ar putea fi orice.

Markham sorbi gânditor din bere. Un chelner se apropie aducându-le mâncarea.

— Limbă pentru dumneavoastră, domnule, i se adresă lui Peterson punându-i farfuria în faţă. Şi cârnaţi pentru dumneavoastră.

Amândoi se uitară lung la farfurii.

— Cred că... începu Markham ezitant.

— De acord, îl susţinu Peterson cu vioiciune. Sărim peste astea. Ne-ai putea aduce o salată?

Chelnerul privi şovăitor la farfurii.

— Aşa aţi comandat dumneavoastră.

— Aşa e. Dar după cele întâmplate mai devreme, cred că nu te aştepţi să mai şi mâncăm. Într-un asemenea restaurant...

— Eu habar n-am, şefu' a zis...

— Spune-i să verifice marfa primită, altfel o să-i închid localul. M-ai înţeles?

— Dumnezeule, dar ăsta nu-i un motiv să...

— Atât să-i spui. Şi adu-i prietenului meu încă o bere neagră.

După ce chelnerul bătu în retragere, neavând chef să fie luat la întrebări nici de Peterson, nici de patron, Markham şopti:

— Grozav. Cum de-ai ştiut că mai vreau o bere?

— Intuiţie, răspunse Peterson amical.

După ce mai băură câte o halbă, Peterson începu:

— Ascultă, Sir Martin e singurul om cu pregătire tehnică din delegaţia britanică. Eu sunt nespecialistul, cum zic ei. Vreau să ştiu: cum dracu' rezolvaţi chestia cu paradoxul bunicului? Omul acela, Davies, mi-a explicat destul de clar despre descoperirea tahionilor, şi accept ideea că pot parcurge drumul spre trecutul nostru, dar tot nu văd cum l-am putea *schimba.*

Markham oftă.

— Până la descoperirea tahionilor, toată lumea a considerat comunicarea cu trecutul drept o imposibilitate. Sună incredibil, dar fizica comunicaţiilor în timp s-a conturat de mult, aproape accidental, încă de prin anii patruzeci. Doi fizicieni, John Wheeler şi Richard Feynmann, au făcut o descriere corectă a luminii însăşi, arătând, de pildă, că ori de câte ori se

încearcă transmiterea unei unde radio există *două* unde lansate.

— Două?

— Exact. Pe una o recepţionăm cu aparatele de radio. Cealaltă călătoreşte înapoi în timp – „undă înaintată”, după cum au numit-o Wheeler şi Feynmann.

— Dar nu primim nici un mesaj înainte de a fi transmis.

Markham dădu aprobator din cap.

— Adevărat, însă unda înaintată există *acolo*, în ecuaţia matematică. N-ai cum s-o ocoleşti. Ecuaţiile în fizică sunt simetrice faţă de timp. Asta-i una dintre enigmele fizicii moderne. Cum se face totuşi că percepem scurgerea timpului şi ecuaţiile fizicii spun că timpul poate curge în ambele direcţii, şi înainte şi înapoi?

— Şi atunci, ecuaţiile sunt greşite?

— Nu. Ele anticipează tot ce se poate măsura – dar *numai* atâta vreme cât folosim „unda întârziată”, cum au botezat-o Wheeler şi Feynmann. Cea pe care o auzi prin intermediul radioului.

— Ei, dar trebuie să existe şi o modalitate de a răsturna ecuaţia până când recepţionezi doar partea întârziată.

— Nu, nu există. Dacă procedezi aşa în cazul ecuaţiilor, nu poţi păstra unda întârziată la aceeaşi valoare.

— În regulă, şi *unde* sunt spectacolele radio transmise înapoi în timp? Cum de nu putem prinde veştile din secolul următor?

— Wheeler şi Feynmann au demonstrat că undele acestea nu pot ajunge aici.

— În anul acesta? Adică în timpul prezent?

— Corect. Vezi tu, unda avansată poate interacţiona cu întregul Univers; ea se deplasează înapoi, spre trecutul nostru, astfel că atinge toată materia care s-a creat vreodată. Problema e că unda avansată bombardează toată materia înainte ca semnalul să fi fost transmis.

— Da, sigur. Peterson se gândi că acum, de dragul discuţiei, accepta ideea „undei avansate” pe care cu câteva momente înainte ar fi respins-o.

— Deci unda loveşte toată materia, iar electronii ce o compun trepidează în *aşteptarea* mesajului pe care îl va transmite postul de radio.

— Efect care precede cauzei? se miră Peterson.

— Exact. Pare să contrazică experienţa, nu?

— Absolut.

— Dar trebuie să se ţină seama şi de vibraţia electronilor din restul Universului. La rândul lor, şi *ei* transmit atât „unde avansate”, cât şi întârziate. Ca şi cum ai arunca două pietre într-un lac. Amândouă propagă unde. Dar cele două unde nu se însumează.

— Nu? De ce?

— Interferează una cu alta. Dau naştere unei reţele reticulare de maxime şi minime locale. Acolo unde maximele şi minimele din modelele separate coincid, ele se amplifică una pe alta. Dar când maximele produse de prima piatră se întâlnesc cu minimele celei de-a doua, ele se anulează. Apa nu se mai vălureşte.

— Aha. În regulă.

— Wheeler şi Feynmann au arătat că restul Universului, lovit de o „undă avansată”, acţionează ca o mulţime de pietre azvârlite în lac. „Unda avansată” merge înapoi în timp, produce toate celelalte unde. Ele interferează şi rezultatul este zero. Nimic.

— Aa! Până la urmă, „unda avansată” se anulează singură.

Deodată, din difuzoarele localului, răzbătu: „Iar diavolul dansează, *da, da, da,* cu Ioana d’Arc”.

— Dă muzica mai încet, n-auzi? strigă Peterson. Gălăgia se stinse. Se aplecă spre Markham. Foarte bine. Mi-ai arătat de ce nu funcţionează această „undă avansată”. Comunicarea în timp e imposibilă.

Markham zâmbi.

— Orice teorie are şi o ipoteză ascunsă. Problema pe care o ridică modelul Wheeler-Feynmann e că s-ar putea ca electronii din Univers şi din trecut să *nu* reflecte undele potrivite. Acest lucru e valabil pentru semnalele radio. Pentru tahioni, nu. Wheeler şi Feynmann nu ştiau de existenţa tahionilor; nici n-au fost concepuţi teoretic decât pe la mijlocul deceniului şase. Tahionii nu sunt absorbiţi în acelaşi mod. Ei nu interacţionează cu materia la fel ca undele.

— De ce?

Markham făcu o grimasă.

— Nu-i uşor de explicat. Soluţia a fost intuită cu zeci de ani în urmă, dar nimeni n-a dezvoltat-o într-o teorie, în lucrarea originală a celor doi există chiar o frază care sună astfel: „Este necesar numai ca descrierea să fie consecventă cu ea însăşi.” Prin asta, ei vor să spună că modul de înţelegere a curgerii timpului, care merge într-o singură direcţie, este o prejudecată. Ecuaţiile din fizică nu se supun prejudecăţilor noastre – ele sunt simetrice faţă de timp. Singurul standard pe care-l putem impune unui experiment e să fie consecvent din punct de vedere *logic.*

— Dar e ilogic să trăieşti chiar după ce ţi-ai ucis bunicul cu un foc de armă. Să-l omori înainte de

naşterea tatălui tău.

— Noi suntem obişnuiţi să concepem aceste lucruri ca şi cum ar exista un soi de comutator care ar avea două poziţii. Altfel spus, tatăl tău e mort ori inexistent.

— Da, *aici* ai dreptate.

Markham scutură din cap.

— Nu chiar. Dacă e rănit şi-şi revine? Apoi, ieşind din spital, o poate cunoaşte pe bunica. Depinde de scop.

— Nu înţeleg...

— Gândeşte-te la transmiterea de mesaje, nu la uciderea bunicilor. Toată lumea presupune că receptorul – aflat în trecut – poate fi legat de un comutator, de pildă. Dacă semnalul soseşte din viitor, comutatorul e programat să închidă emiţătorul – *înainte* ca semnalul să fi fost transmis. Acesta-i paradoxul.

— Exact.

Peterson se lăsă peste masă, simţindu-se absorbit de problemă, în ciuda îndoielilor pe care le avea. Îi plăcea modul în care oamenii de ştiinţă prezentau problemele ca pe nişte experimente cerebrale precise, făcând ca lumea să fie sigură şi precisă. Problemele sociale erau mai încâlcite şi mai neplăcute. Din acest motiv, ele îşi găseau rareori rezolvarea.

— Din nefericire, nu există comutator care să aibă ceva între cele două poziţii – închis şi deschis.

— Ei, asta-i acum. Dar comutatorul cu care aprind lumina ce este?

— De acord, deci îl basculezi. Există un moment când comutatorul se află la mijloc, nici închis, nici deschis.

— Înţeleg că e vorba de un interval de timp extrem de scurt.

— Sigur, dar nu-l poţi reduce la zero. Şi, de

asemenea, există un anumit impuls pe care trebuie să-l dai comutatorului pentru ca el să sară de la închis la deschis. În realitate, e posibil să-l loveşti atât cât să-l faci să rămână la mijloc – încearcă. Sigur ţi s-a întâmplat asta măcar o dată. Comutatorul se blochează – echilibrat la jumătatea drumului.

— Bine, de acord, spuse Peterson nerăbdător. Dar care-i legătura cu tahionii? Adică unde-i *noutatea?*

— Noutatea e cum gândeşti aceste evenimente – transmiterea şi receptarea – ca fiind legate într-un lanţ, o *buclă.* De exemplu, transmit spre trecut un mesaj de genul: „închide emiţătorul!” Gândeşte-te la comutatorul care se mişcă spre „închis”. Acest eveniment e ca o undă care se mişcă din trecut spre viitor. Emiţătorul se schimbă de la „deschis” la „închis”. Acum această aşa-numită undă de informaţii se mişcă înainte, în timp. Deci semnalul original nu este transmis.

— Exact. Paradox.

Markham surâse şi ridică un deget. Îi făcea plăcere să explice:

— Stai puţin! Gândeşte-te la toate aceste timpuri existând într-un fel de buclă. În ea cauza şi efectul n-au nici un înţeles. Există doar *evenimente.* Când comutatorul trece pe poziţia „închis”, informaţia se propagă înainte, spre viitor. Concepe-o ca pe un emiţător din ce în ce mai slab, pe măsură ce comutatorul se apropie de poziţia „închis”. Atunci fasciculul de tahioni transmis de emiţător devine mai slab.

— Aha! se lumină brusc Peterson. Deci, la rândul lui, receptorul primeşte un semnal mai slab din viitor. Comutatorul nu e lovit prea puternic, deoarece

semnalul care se deplasează înapoi în timp devine mai slab. Nu se mişcă prea repede spre „închis”.

— Asta e. Cu cât ajunge mai aproape de „închis”, cu atât se deplasează mai încet. Există o undă de informaţii care călătoreşte înainte, spre viitor şi – ca o reflexie – fasciculul de tahioni se întoarce spre trecut.

— Atunci *ce realizează* experimentul?

— Păi, să zicem că acest comutator se apropie de poziţia „închis”, şi atunci fasciculul de tahioni slăbeşte. Comutatorul nu parcurge tot drumul până la „închis” şi, la fel ca şi întrerupătorul de la lumină, începe să revină spre „deschis”. Dar, cu cât se apropie mai mult de „deschis”, cu atât mai puternic devine emiţătorul în viitor.

— Deci fasciculul de *tahioni* creşte ca forţă, încheie Peterson în locul lui. Ceea ce, din nou, deplasează comutatorul de la „deschis” înapoi, spre „închis”. Comutatorul rămâne pe o poziţie intermediară.

Markham se rezemă de spătar şi goli halba. Pe chipul bronzat, devenit acum palid după iarna lipsită de soare de la Cambridge, apăru un zâmbet puţin strâmb care-i evidenţie ridurile.

— Vibrează la mijloc.

— Nici un paradox.

— Vezi... Markham ridică uşor din umeri. Nu există contradicţii logice. Dar noi încă nu ştim precis ce înseamnă acea stare intermediară, de echilibru. Ea *evită* paradoxurile. I se pot aplica formule de mecanică cuantică, dar nu am idee ce rezultă dintr-un experiment practic.

— De ce nu?

Markham ridică din umeri.

— Încă nu s-au desfăşurat experimente. Renfrew n-a

avut nici timp, nici bani.

Peterson ignoră critica implicită; sau doar i se păruse? Era evident că activitatea din aceste domenii se redusese an de an. Markham nu făcea decât să exprime realitatea.. Trebuia să ţină seama că un om de ştiinţă se simte înclinat să evalueze mai curând situaţia aşa cum este, fără să calculeze efectele afirmaţiilor sale. Pentru a schimba subiectul, Peterson întrebă:

— Nu cumva efectul acela de blocare în poziţie intermediară vă împiedică să transmiteţi informaţii spre trecut, adică spre 1963?

— Uite cum se prezintă problema; percepţia noastră privind cauza şi efectul este o iluzie. Micul experiment despre care discutăm reprezintă o buclă *cauzală* – fără început şi fără sfârşit. Asta voiau să spună Wheeler şi Feynmann când cereau ca descrierea noastră să fie coerentă din punct de vedere logic. În fizică *domneşte logica,* nu mitul cauzei şi efectului. Stabilirea unei ordini în desfăşurarea evenimentelor reprezintă punctul *nostru* de vedere. O părere umană ciudată, presupun. Legilor fizicii nu le pasă. Acesta-i noul concept asupra timpului – ca grup de evenimente în perfectă interrelaţie, consecvent cu el însuşi. *Noi* considerăm că ne deplasăm în timp, dar asta-i doar o prejudecată.

— Dar ştim că evenimentele se petrec totuşi *acum,* nu în trecut sau în viitor.

— Dar unde este acel *acum*? A spune că „acum” este clipa de faţă reprezintă un cerc vicios. Fiecare moment este „acum” când „se petrece”. Mai e ceva: cum măsori viteza de mişcare de la o clipă la alta? Şi răspunsul vine: nu poţi. Care e viteza de curgere a timpului?

— Păi, e... Peterson se opri şi rămase pe gânduri.

— Cum se poate deplasa timpul? Viteza e de o secundă pe secundă! În fizică nu poate exista un sistem de coordonate cu ajutorul căruia să putem măsura trecerea timpului. Asta e. Când ne referim la Univers, timpu-i îngheţat.

— Şi atunci... Peterson ridică un deget pentru a-şi masca deruta şi se încruntă. Patronul apăru ca din pământ.

— Da, domnule? spuse el cu politeţe exagerată.

— A, încă un rând.

— Da, *domnule.*

Plecă imediat să aducă el însuşi berea. Această hârjoană îi dădu o mică satisfacţie lui Peterson. Obţinerea unei asemenea reacţii printr-o demonstraţie de forţă era un joc pe care-l practica de mult, iar fiecare reuşită îl umplea de mulţumire.

— Şi crezi, *totuşi,* începu Peterson revenind la subiect, că experimentul lui Renfrew are vreun rost? Problema asta cu buclele şi imposibilitatea de a închide comutatoarele...

— Sigur va da roade. Markham primi paharul întunecat, plin cu bere neagră. Patronul aşeză precaut berea blondă în faţa lui Peterson şi începu:

— Domnule, vreau să vă cer scuze...

Nerăbdător să-l asculte pe Markham, Peterson îl întrerupse cu un gest:

— E în ordine, spuse el expeditiv.

Markham urmări retragerea patronului.

— Foarte eficient. Chestia asta se predă în şcolile cele mai bune?

— Bineînţeles, zâmbi Peterson. Există prelegeri, apoi călătorii de documentare la restaurante

reprezentative. Trebuie să deprinzi corect mişcarea din încheietura mâinii.

Markham ridică paharul în semn de salut. După acest toast mut, spuse:

— A, da, Renfrew. Wheeler şi Feynmann nu au observat ceva. Dacă transmiţi un mesaj înapoi, care nu are nimic de-a face cu închiderea emiţătorului, nu e nici o problemă. Să spunem că vreau să fac un pariu la o cursă de cai. Hotărăsc să trimit rezultatele cursei unui prieten din trecut. O fac. Prietenul pariază şi câştigă banii. Asta nu înseamnă schimbarea rezultatului cursei. Mai târziu, amicul îmi dă o parte din câştig. Faptul că-mi dă bani nu mă împiedică să-i transmit şi alte informaţii – de fapt, pot aranja lesne asta, astfel încât să primesc bani *după* ce am trimis mesajul.

— Nici un paradox.

— Exact. Deci *poţi* schimba trecutul, dar numai dacă *nu* încerci să produci un paradox. Dacă încerci, experimentul rămâne în starea aceea incertă.

Peterson se concentră.

— Şi cum e? Vreau să spun, cum ar apărea lumea dacă ai putea s-o schimbi?

— Nu se ştie, răspunse Markham uşor amuzat. Până acum n-a încercat nimeni.

— N-au existat emiţători tahionici.

— Şi nici motive pentru a încerca transmiterea de mesaje spre trecut.

— Vreau să înţeleg clar. Cum va evita Renfrew crearea unui paradox? Dacă le dă multe informaţii, vor rezolva problema, şi atunci n-ar mai avea motive să transmită mesajul.

— Tocmai ăsta-i trucul. Evită crearea paradoxului,

altfel blochezi comutatorul. Prin urmare, Renfrew va transmite *un element* vital de informaţie – cât să impulsioneze cercetarea, nu să rezolve problema cu totul.

— Şi pentru noi cum va fi? Lumea se va schimba în jurul nostru?

Markham îşi muşcă buza de jos.

— Cred că da. Vom fi într-o stare diferită. Deteriorarea va fi de mai mici proporţii, oceanele mai curate...

— Dar starea *asta* ce e? Adică situarea noastră aici? Noi ştim că oceanele sunt în pericol.

— Sigur? Cum să aflăm dacă nu cumva tocmai acesta e rezultatul experimentului pe cale de realizare? Cu alte cuvinte, dacă Renfrew n-ar fi existat ca să conceapă această idee, poate că ne-am afla într-o stare şi *mai gravă.* Necazul este că ideea noastră despre timp nu acceptă buclele cauzale. Dar gândeşte-te din nou la comutatorul blocat.

Peterson clătină din cap, ca şi cum ar fi vrut să-şi limpezească gândurile.

— Greu de conceput aşa ceva.

— Seamănă cu legarea de noduri în timp, recunoscu Markham. Eu ţi-am oferit doar o interpretare matematică. *Ştim:* tahionii sunt reali; nu ştim, însă, ce presupune existenţa lor.

Peterson privi în jur, constatând că localul Whims aproape se golise.

— E ciudat să te gândeşti că ăsta ar putea fi rezultatul a ceea ce încă n-am făcut. Totul prins într-o relaţie indisolubilă, ca un covor ţesut manual. Clipi amintindu-şi de trecut, de alte prilejuri când mâncase aici. Soba asta cu cărbuni – de când se află aici?

— De ani de zile, presupun. Pare un fel de semn distinctiv. Face cald iarna şi revine mai ieftin decât o plită electrică sau cu gaz. În plus, se poate găti în orice moment al zilei, nu doar când se distribuie energie. Şi le oferă clienţilor o privelişte în timp ce aşteaptă să fie serviţi.

— Da, cărbunele rămâne combustibilul pe termen lung al bătrânei Anglii, murmură Peterson mai mult pentru sine. Soba e totuşi cam butucănoasă.

— Când ai fost student aici?

— Prin anii şaptezeci. De atunci n-am revenit de prea multe ori.

— S-au schimbat mult lucrurile pe care le ştiai?

Peterson surâse melancolic.

— Îndrăznesc să spun că apartamentul meu nu s-a schimbat esenţial. O vedere pitorească spre râu şi haine mucegăite din cauza umezelii. Îşi alungă uşoara întristare. Curând va trebui să plec la Londra.

Îşi croiră drum cu coatele printre studenţii din dreptul uşii şi ieşiră în stradă. După lumina scăzută din interior, soarele de iunie îi orbi. Rămaseră nemişcaţi pe trotuarul îngust, clipind, total dezorientaţi. Câţiva trecători o luară pe stradă ca să-i ocolească, iar nişte biciclişti cotiră brusc şi claxonară strident. Se întoarseră şi porniră spre King’s Parade. Se opriră la colţ, peste drum de biserică, pentru a se uita în vitrina librăriei Bowes & Bowes.

— Te superi dacă intru o clipă? întrebă Peterson. Vreau să caut ceva.

— Foarte bine, te însoţesc. Şi eu bat librăriile; rareori îmi scapă vreuna.

Librăria Bowes & Bowes era la fel de aglomerată ca şi Whim, numai vocile păreau ceva mai potolite. Se

strecurară cu atenţie printre piramidele de cărţi expuse şi printre grupurile de studenţi îmbrăcaţi cu robe negre. Peterson arătă către o masă mai puţin bătătoare la ochi, aflată în partea din spate a magazinului.

— Ai văzut asta? întrebă el şi ridică un exemplar pe care i-l dădu lui Markham.

— Cartea lui Holdren? Nu, n-am citit-o încă, deşi am vorbit amândoi despre ea. E bună? Markham se uită la titlul imprimat cu roşu pe fond negru – *Geografia Mizeriei: geopolitica degradării umane,* de John Holdren. În partea din dreapta jos se afla o mică reproducere după o pictură medievală, înfăţişând un schelet rânjind, având o coasă în mână. O răsfoi, se opri la o pagină şi începu să citească. Ia uite aici, spuse el îndreptând volumul spre Peterson care-şi aruncă ochii la tabel şi încuviinţă.

Decese

(Estimări)

1984-96	Java	8 750 000
1986	Malawi	2 300 000
1987	Filipine	1 000 000
1987 – până în prezent	Congo	3 700 000
1989 – până în prezent	India	68 000 000
1990 – până în prezent	Columbia, Ecuador, Honduras	1 600 000
1991 – până în prezent	Rep. Dominicană	

750 000
1991 – până în prezent Egipt, Pakistan 3
800 000
1993 –până în prezent Asia de Sud-Est
113 000 000

Markham fluieră printre dinţi.

— Sunt cifre reale?

— A, da. Subevaluate, mai mult ca sigur.

Peterson se îndreptă spre capătul magazinului. O fată stătea cocoţată pe un scaun înalt şi aduna o coloană de cifre folosind un calculator. Părul blond şi lung îi cădea peste ochi, acoperindu-i faţa. Peterson o studie fără fereală în timp ce răsfoi câteva cărţi. Îmbrăcată după ultima modă, dar oarecum strident. O eşarfă albastră, aranjată cochet la gât. Încă suplă, dar peste o vreme, cine ştie? Părea să aibă în jur de nouăsprezece ani. Parcă simţindu-i privirea, fata ridică ochii spre el. El continuă să o studieze. Da, nouăsprezece ani, foarte drăguţă şi tare conştientă de asta. Ea se dădu jos de pe scaun şi, ţinându-şi hârtiile ca o pavăză lângă corp, se apropie.

— Vă pot fi de folos cu ceva?

— Nu ştiu, răspunse el cu un zâmbet vag. Poate. O să te anunţ dacă va fi cazul.

Ea luă vorbele drept o încercare de flirt şi-i adresă câteva cuvinte-şablon cu care probabil îi dădea gata pe băieţii din oraş. Se întoarse şi se îndepărtă aruncându-i o privire peste umăr, rostind cu o voce guturală:

— Atunci să mă anunţi.

Îl privi lung printre gene, apoi zâmbi provocator şi porni legănându-se spre partea din faţă a librăriei. Peterson era amuzat. La început crezuse că fata

cochetează cu el în mod serios, lucru comic dacă n-ar fi fost atât de atrăgătoare. Zâmbetul dovedea că juca teatru. Se simţi dintr-o dată foarte bine dispus şi observă aproape imediat cartea pe care o căuta.

O luă şi plecă să-l caute pe Markham. Fata era acum cu două prietene şi stătea cu spatele la el. Acestea râdeau şi-l măsurau din ochi. Zău că era extraordinar de drăguţă. Luă hotărârea pe loc. Markham se uita printr-o antologie SF.

— Am câteva treburi de rezolvat, îi spuse Peterson. Ce-ar fi să pleci înainte şi să-l informezi pe Renfrew că sosesc peste jumătate de oră?

— Foarte bine, aprobă Markham.

Peterson îl urmări ieşind pe uşă, păşind elastic şi dispărând pe aleea din spatele clădirii cunoscută sub numele de Schools.

Peterson o căută din ochi pe fată. Servea pe altcineva, un student. O studie făcând din nou acelaşi joc, aplecându-se mai mult decât era nevoie ca să scrie o chitanţă, dar de ajuns ca studentul să poată privi prin decolteul bluzei. Apoi se îndreptă de spate, îl fixă fără jenă şi-i înmână cartea într-o pungă din hârtie albă. Tânărul ieşi cu o expresie de mirare pe chip. Peterson o privi drept în ochi şi arătă volumul pe care îl ţinea în mână. Ea închise sertarul maşinii de casă şi veni spre el.

— Da, vă rog. V-aţi hotărât?

— Cred că da. O iau pe asta. Şi poate mă ajuţi în alt fel. Locuieşti în Cambridge, da?

— Da. Dumneavoastră nu?

— Nu, sunt din Londra. Fac parte din Consiliu. Se dispreţui imediat. Era ca şi cum ar fi doborât un iepure cu tunul. Lipsă de tact. În fine, acum se bucura de

atenţia ei, aşa că era cazul să profite de situaţie. Mă întrebam dacă n-ai putea să-mi recomanzi vreun restaurant bun pe aici.

— Păi ar fi Mistreţul Albastru. Şi mai e unul franţuzesc în Grantchester despre care am auzit vorbindu-se, Le Marquis. Şi altul, italian, Il Pavone.

— Ai fost la vreunul dintre ele?

— Eu, nu... Se îmbujoră uşor şi Peterson îşi dădu seama că fata regretă lumina dezavantajoasă în care se punea. Era sigur că numise trei dintre cele mai scumpe restaurante. Preferatul lui nu fusese menţionat; nu chiar ostentativ şi ceva mai ieftin, dar cu o bucătărie excelentă.

— Dacă ar fi să alegi, la care te-ai duce?

— O, Le Marquis. Pare un local grozav.

— Data viitoare când voi veni aici, aş considera o mare favoare dacă ai lua masa cu mine acolo, în caz că nu ai alte treburi. Îi zâmbi cuceritor. E plictisitor să călătoreşti singur, să mănânci singur...

— Serios? exclamă ea. Vreau să spun... Se zbătu să-şi tempereze emoţia triumfătoare. Da, tare mult aş vrea.

— Foarte bine. Dacă mi-ai da şi numărul de telefon... Ea ezită şi Peterson bănui că nu avea telefon. Sau dacă preferi, pot trece pe la magazin.

— Da, aşa ar fi cel mai bine, acceptă ea, bucuroasă, această soluţie salvatoare.

— Abia aştept.

Merseră spre casă, unde Peterson plăti pentru carte. După ce părăsi Bowes & Bowes dădu colţul spre Market Square. Prin vitrina librăriei o văzu consultându-se cu cele două amice. Ei, ce uşor a fost. Doamne Dumnezeule, nici măcar nu ştiu cum o

cheamă.

Traversă piaţa şi trecu prin Petty Cury, unde cumpărători nenumăraţi ieşeau din magazinul Christ de peste drum. Prin poarta deschisă se vedeau peluza verde şi, dincolo de ea, culorile vii ale bordurii de verdeaţă de lângă peretele cenuşiu de la Master’s Lodge. În uşă stătea un portar care citea ziarul. Câţiva studenţi parcurgeau nişte liste puse la avizier. Peterson îşi continuă drumul şi intră pe Aleea Hobson. Găsi în cele din urmă locul pe care-l căuta: Foster şi Jagg, negustori de cărbune.

10.

John Renfrew îşi petrecu dimineaţa de sâmbătă instalând rafturi noi pe peretele liber din bucătărie. Marjorie se ţinuse de el luni de zile ca să le facă. Aluziile nevinovate privind locul de aşezare al scândurilor „când te vei hotărî” se tot acumulaseră, devenind apăsătoare. Pieţele erau deschise doar câteva zile pe săptămână – „pentru evitarea fluctuaţiilor în aprovizionare”, venea de obicei explicaţia oferită la buletinele de ştiri din cursul serii – şi, din cauza întreruperii curentului, nu se putea refrigera nimic. Marjorie începuse să pună legume la conservat şi adunase o mulţime de borcane. Aşezate în cutii de carton, acestea aşteptau cuminţi să fie plasate pe rafturile promise.

Renfrew îşi montă minuţios sculele, acordându-le aceeaşi atenţie ca şi instrumentelor de laborator. Casa era veche şi stătea puţin înclinată, parcă bătută permanent de vreun vânt nevăzut. Renfrew descoperi că firul cu plumb se abătea cu mai bine de 7,5 centimetri faţă de stâlpul din beton. Podeaua ceda, obosită ca un covoraş de şters picioarele, îndelung folosit. Se îndepărtă la un pas faţă de pereţii înclinaţi, privi atent şi observă că liniile casei erau total aiurea. Dai o mulţime de bani pe o locuinţă, cugetă el, şi te alegi cu un păienjeniş de stâlpi, grinzi şi scafe, toate abătute de la verticală. O uşoară afundare în colţul de aici, dincolo o diagonală care nu merge unde trebuie, îşi aminti o scenă din copilărie când îl urmărise pe tatăl

său care se uita fix la tavanul din paiantă, calculând probabilitatea prăbuşirii lui.

În timp ce studia problema, copiii trecură valvârtej prin casă. Paşii lor duduiau pe porţiunile lustruite de podea, neacoperite de covoarele subţiate. Ajunseră la uşa principală şi ţâşniră afară, continuându-şi joaca. Îşi dădu seama că pentru ei avea o căutătură preocupată, iar chipu-i trăda concentrarea de altădată a tatei.

Îşi aranjă sculele şi se apucă de lucru. Tăie şipcile la dimensiuni potrivite. Încetul cu încetul, stivele din spatele casei se micşorară. Pentru a fixa scândurile subţiri de lângă tavan, trebui să le taie oblic cu un ferăstrău de mână. La mişcarea puternică de du-te-vino, aşchiile zburară peste tot, iar tăietura ieşi dreaptă. Apăru şi Johnny, obosit de fugăreala cu sora lui. Renfrew îl puse la treabă, cerându-i să aducă sculele necesare. Prin fereastră auzi vocea metalică a unui prezentator de la radio anunţând că Argentina intrase în Clubul Ţărilor Nuclearizate.

— Tati, ce înseamnă Clubul Ţărilor Nuclearizate? întrebă Johnny, făcând ochii mari.

— Oameni care aruncă bombe.

Johnny îşi trecu degetul mare pe un raşpel, rămânând cu privirea ţintă la striaţiile care îi agăţau pielea.

— Pot să intru şi eu?

Renfrew se opri, îşi umezi buzele şi se uită spre cerul de un albastru-închis.

— Numai nebunii ajung să intre, spuse el şi-şi reluă treaba.

Vocea de la radio prezentă în detaliu respingerea de către Brazilia a acordurilor comerciale preferenţiale care ar crea o Zonă Americană Extinsă. Se afirma că

americanii condiţionaseră acceptarea unor importuri mai ieftine de sprijinul pe care voiau să-l acorde în problema înfloririi din sudul Atlanticului.

— O floare, tati? Cum poate să înflorească oceanul?

— E un alt fel de floare, spuse Renfrew cu o voce răguşită.

Luă câteva scânduri sub braţ şi le duse înăuntru.

Tocmai îndrepta marginile aspre când, din grădină, apăru şi Marjorie să vadă ce progrese făcuse. Avusese cu ea aparatul de radio care funcţiona cu baterii.

— De ce iese în afară la bază? spuse ea în loc de bună ziua.

Puse radioul pe masă. De la o vreme părea să umble cu el peste tot, observă Renfrew, de parcă nu mai suporta solitudinea şi liniştea.

— Rafturile sunt drepte, iar pereţii înclinaţi.

— Arată ciudat. Eşti sigur?

— Încearcă şi tu. Îi întinse nivela. Ea o aşeză cu delicateţe pe o scândură a unui raft. Bula se opri exact în locul dintre cele două repere de ghidare. Vezi? Perfect plană.

— Da, aşa se pare… recunoscu Marjorie împotriva voinţei ei.

— Nu te-ngrijora, nu ţi se vor răsturna borcanele.

Puse câteva pe un raft. Acest gest-ritual însemna încheierea misiunii lui. Cadrul pătrat ieşea în evidenţă; scânduri din brad şi lambriuri din stejar. Johnny mângâie temător lemnul, parcă uimit că dăduse şi el o mână de ajutor la construirea acestui ansamblu.

— Mă gândeam să dau o fugă până la laborator, spuse Renfrew, strângându-şi ferăstrăul şi dălţile.

— Las-o mai moale, mai ocupă-te şi de copii. Trebuie să-l iei pe Johnny şi să mergeţi să strângeţi mercur.

— Of, *drace,* mi-a ieşit din minte. Uite, mă gândisem...

— Că vei lucra puţin şi după-amiază, termină Marjorie cu o undă de reproş în glas. Renunţă, te rog.

— Păi mă duc doar să-mi notez câteva rezultate obţinute de Markham.

— Poate-l iei şi pe Johnny cu tine. Chiar nu poţi să ai un sfârşit de săptămână numai al tău? Credeam c-ai rezolvat totul de ieri.

— Am pregătit un mesaj împreună cu Peterson. În primul rând chestia cu oceanul. Transmitem şi despre fermentaţia masei de trestie de zahăr care se foloseşte la producerea de combustibili.

— Şi ce-i rău în asta? Alcoolul e mai curat decât benzina proastă care se găseşte acum.

Renfrew se spălă pe mâini la chiuvetă.

— Foarte adevărat. Nenorocirea e că brazilienii defrişează o mare parte a junglei pentru a cultiva trestie de zahăr. Asta reduce numărul plantelor care pot absorbi bioxidul de carbon din aer. Gândeşte-te la efectele ce rezultă pe termen lung, şi aşa îţi explici şi modificările climatice la nivel planetar, efectul de seră, ploile şi câte altele.

— Consiliul a constatat asta?

— Nu, nu, echipele de cercetători din întreaga lume. Consiliul doar stabileşte politica generală pentru rezolvarea problemelor. Mandat ONU, puteri extraordinare, şi aşa mai departe.

— Acest domn Peterson pare să fie un tip foarte influent.

Renfrew ridică din umeri.

— El afirmă că Regatul Unit exercită un rol major doar din întâmplare. Şi asta deoarece mai avem echipe

de cercetare care lucrează la probleme „vizibile”. Altfel am ocupa locul Nigeriei, al Vietnamului sau al altor ţări aproape necunoscute.

— Ceea ce faci *tu* e... cum ai spus, „vizibil”?

Renfrew râse înfundat.

— Nu, e-al naibii de transparent. Peterson a dirijat nişte fonduri de sprijin pentru noi, dar cred c-o face dintr-un soi de ambiţie personală; pariez chiar.

— Foarte frumos din partea lui.

— Frumos? Renfrew se şterse pe mâini şi rămase o clipă gânditor. Îl interesează din punct de vedere intelectual, îţi spun eu, deşi nu-i tipul de intelectual aşa cum îl concep eu. Aş zice că mi se pare un târg cinstit. El se alege cu amuzamentul, iar eu cu banii.

— O fi convins că vei reuşi.

— Crezi? Poate. Deşi nici eu nu sunt sigur că voi reuşi.

Marjorie păru şocată.

— Atunci de ce perseverezi?

— E o problemă de fizică. Nu ştiu dacă putem modifica trecutul. Nici alţii n-au idee. În privinţa asta, fizica e un haos. Dacă cercetarea n-ar fi fost desfiinţată aproape complet, acum s-ar fi lucrat la ea. Mie mi s-a oferit şansa de a efectua experimentele cele mai importante. *Acesta* e motivul. Ştiinţa, iubito...

Marjorie se încruntă, dar nu spuse nimic. Renfrew îşi admiră lucrarea. Ea începu să aranjeze borcanele pe rafturi. Fiecare dintre ele avea o garnitură din cauciuc şi cleme de fixare etanşă. Înăuntrul lor pluteau legume cu forme rotunde, imprecise. Văzându-le, Renfrew simţi că-i piere pofta de mâncare.

Marjorie se opri brusc din treabă şi spuse cu un aer îngrijorat:

— Îl tragi pe sfoară, nu-i aşa?

— Nu, dragă, eu... Cum să-ţi spun... Îi dau speranţe.

— Şi el ce *speră?*

— Uite ce e, pe Peterson îl interesează problema. Nu e treaba mea să ghicesc ce gânduri îl animă. Iisuse, curând o să-l inviţi să se întindă pe canapea să-ţi povestească despre copilărie.

— Nu l-am cunoscut pe omul ăsta, spuse ea, înţepată.

— Păi, după cum vezi, discuţia n-are nici un rost.

— De fapt, discutam despre *tine.* Tu...

— Stai puţin. Înţelege, fată dragă, nimeni nu ştie *nimic* despre experimente. Încă nu mă poţi acuza de pretenţii absurde. Şi fiindcă veni vorba, pe Peterson îl îngrijorează la fel de mult problema interferenţelor şi cred că nu m-am înşelat.

— Bruiază cineva experimentele?

— Nu, *ceva.* Foarte mult zgomot din afară. Îl voi filtra. Exact asta voiam să fac după-amiază.

— Întâi colectarea de mercur, zise Marjorie, îndârjită, şi deschise radioul care începu să urle o reclamă: *Consoarta înseamnă soartă în noul plan de împărţire a slujbelor! Exact, un cuplu care împarte o slujbă îşi poate aduce contribuţia la actuala...*

Renfrew îl închise.

— Fii bună şi ascultă în altă parte, spuse el hotărât.

Pedală alături de Johnny până la Cav. Trecură pe lângă ferme ocupate de nomazi şi Renfrew se strâmbă. Se apropiase de câteva dintre ele, încercând să găsească perechea care o băgase în sperieţi pe Marjorie. Fusese primit cu priviri ostile şi cu invitaţii brutale de: „Ia cară-te de-aici!” Nici poliţistul din

localitate nu-l ajutase cu ceva.

Când trecu pe lângă zidurile dărăpănate ale unui grajd, Renfrew simţi în nări mirosul acru al fumului de cărbune. Cineva aflat înăuntru ardea cărbune de proastă calitate, lucru interzis de lege, dar nu se vedea fumul albăstrui care să-l alerteze pe poliţist. Fenomenul era tipic. Oamenii aruncau o groază de bani pentru reducerea poluării, apoi recuperau cheltuielile prin folosirea de combustibil ieftin.

Renfrew îi auzise pe unii oameni, altfel respectabili, lăudându-se cu exact asemenea isprăvi, ca nişte copii care fac diverse năzbâtii interzise de părinţi şi scapă neprinşi asupra faptului. Aceştia aparţineau acelei categorii de excursionişti care lasă în urma lor mormane de sticle şi cutii goale de conserve în pădure, în loc să se ostenească să le recicleze. Uneori se gândea că singurii care respectau legile erau cei din clasa de mijloc, mereu subţiată.

Când ajunseră la Cav, Johnny umblă fără ţintă pe coridoarele cufundate în umbră, timp în care Renfrew luă notiţe. Johnny îl convinse până la urmă să facă un ocol pe la Institutul Astronomic, aflat pe Madingley Road. Băiatul se jucase deseori pe acolo şi, de când Institutul fusese închis, îl vedea rar. Pe Madingley erau tot felul de gropi făcute de şenilele tancurilor aduse pentru înăbuşirea revoltei din '96. Renfrew nimeri cu roata într-una dintre ele şi se stropi cu noroi pe pantaloni. Trecură pe lângă clădirile joase ale biroului Institutului, care aveau ferestre supradimensionate, o modă americană foarte îndrăgită într-o epocă bogată în ţiţei. Ajunseră la corpul central, construit din gresie în secolul al nouăsprezecelea, care avea o cupolă demodată deasupra etajelor ce adăposteau biblioteca,

birourile şi arhivele cu hărţi stelare. Pedalară pe lângă cupola mai mică, a telescopului de 36 de inci, pe lângă magazii şi ateliere de reparaţii, ale căror ferestre fuseseră sparte de răufăcători. Când intrară pe alee, roţile împrăştiară pietrişul. De un alb-strălucitor, ramele ferestrelor încadrau interiorul scufundat în întuneric. Renfrew tocmai cotea pe drumul de acces al maşinilor ca să coboare panta spre Madingley când uşile mari de la intrare se deschiseră brusc. Văzu un bărbat scund care-i privea. Era îmbrăcat cu un costum de culoare închisă, vestă şi cravată asortată, bine strânsă la gât. Avea în jur de şaizeci de ani şi purta ochelari cu lentile bifocale.

— Nu sunteţi poliţistul, constată omul cu surprindere.

Renfrew, căruia ideea i se păru normală, se opri, dar nu spuse nimic.

— Domnule Frost! strigă Johnny. Vă mai amintiţi de mine?

Frost se încruntă, apoi se lumină la faţă.

— Johnny, dar nu te-am văzut de ani de zile. Veneai la Serile Observatorului cu regularitatea cu care răsar stelele.

— Până când s-au desfiinţat, îl acuză băiatul.

— S-a închis Institutul, spuse Frost scuzându-se, aplecându-se puţin ca să-l vadă mai bine pe Johnny. N-au mai fost bani.

— Dar dumneavoastră aţi *rămas.*

— Asta aşa e. Dar nu mai avem lumină electrică, şi pe întuneric nu pot primi publicul.

Renfrew îl întrerupse:

— Apropo, sunt John Renfrew... tatăl lui Johnny.

— Da. Credeam că sunteţi poliţistul. I-am trimis vorbă azi-dimineaţă, zise Frost, arătând către o

fereastră. Rama era ruptă. Au spart-o cu picioarele.

— S-a furat ceva?

— Foarte multe. Am încercat să înlocuiesc ferestrele pe vremea când au fost blocate coridoarele cu plasă de sârmă. Le-am *spus* eu că biblioteca reprezintă o tentaţie. Dar cine să mă asculte pe mine, un simplu custode? Nimeni, şi mare prostie au făcut.

— Au furat telescopul? întrebă Johnny.

— Nu, n-are nici o valoare, sau aproape. Au şterpelit cărţile.

— Atunci pot să mă uit şi eu? întrebă Johnny.

— Ce cărţi? Renfrew nu-şi putea imagina că nişte cărţi de strictă specialitate aveau acum mare valoare.

— Cele de colecţie, bineînţeles, făcu Frost, cu mândria justificată a custodelui. Au luat ediţia a doua din Kepler şi Copernic, originalul atlasului astronomic din secolul al şaptesprezecelea – tot ce era vechi şi valoros. Sigur erau hoţi specializaţi. N-au dat nici o atenţie volumelor mai recente. S-au priceput chiar să deosebească tomurile din ediţia a cincea faţă de a treia, scoţându-le din supracoperte. Nu-i uşor să faci asta când operezi într-o grabă nebună, la lumina lanternei.

Renfrew rămase impresionat, unul dintre motive fiind că auzea pentru prima oară pe cineva folosind cuvântul „tom” într-o conversaţie.

— De ce se grăbeau?

— Fiindcă ştiau că mă voi întoarce. Plecasem pe la apusul soarelui să-mi fac plimbarea de seară, până la Cimitirul Eroilor şi înapoi.

— Locuiţi aici?

— Când s-a închis Institutul, n-am mai avut unde să plec. Frost îşi umflă pieptul cu mândrie. Suntem câţiva.

Astronomi bătrâni, majoritatea, daţi afară din colegiile la care au lucrat. Locuiesc în altă clădire – vara e mai plăcut. Cărămida ţine cald. Vă spun sincer, era o vreme când colegiilor le păsa de angajaţii lor. Când Boyle a fondat Institutul, aveam de toate. Acum suntem aruncaţi la gunoi, laolaltă cu toţi ceilalţi; trecutul nu mai contează, criza actuală e totul...

— Parcă-l văd pe poliţist îndreptându-se încoace.

Încercând să pună capăt torentului de plângeri academice, Renfrew arătă cu mâna către o siluetă pe bicicletă, aflată încă departe. În ultimii ani auzea mereu aceleaşi lucruri care, departe de a mai avea vreun efect asupra lui, ajunseseră chiar să-l plictisească. Sosirea poliţistului obosit şi transpirat îl determină pe Frost să arate singurul volum pe care nu-l furaseră hoţii, o ediţie mai târzie a operei lui Kepler. Renfrew cercetă cartea câteva momente, timp în care Frost îl asaltă pe poliţist, cerându-i să declanşeze o alarmă generală pentru a prinde hoţii care mişunau pe toate drumurile. Paginile uscate şi fragile foşneau la cea mai mică atingere. Învăţat cu noile metode de tipărire a cărţilor, Renfrew uitase cum un rând de pe o pagină putea apărea pe dosul ei, ca şi cum fiecare cuvânt suferea sub apăsarea istoriei. Literele bogat ornamentate erau largi, iar cerneala de un negru-intens. Marginile ample, desenele precise ale bolţii cereşti, greutatea volumului din mâinile lui păreau să grăiască despre o vreme când fiecare carte reprezenta o piatră de hotar într-un marş hotărât înainte, o presiune asupra viitorului.

Flecărind şi râzând, numeroşii taţi prezenţi aveau un aer sărbătoresc. Câţiva băteau o minge de fotbal pe

pavajul cenuşiu. Era un prilej de distracţie, un eveniment menit să ajute financiar autorităţile locale din Cambridge. Un funcţionar citise despre operaţiuni similare desfăşurate în oraşe americane şi ideea prinsese contur la Londra.

Coborâră în canalele de colectare cu lanterne puternice care despicau bezna mohorâtă. Pe sub laboratoarele şi platformele industriale ale oraşului tunelurile pietruite erau îndeajuns de mari, permiţându-i chiar şi unui bărbat în toată firea să meargă în picioare. Renfrew îşi strânse mai bine masca pe faţă şi-i zâmbi lui Johnny. Ploile de primăvară mai curăţaseră mizeria, astfel că duhoarea nu era chiar insuportabilă. Vorbind animat, tovarăşii de vânătoare porniră înainte.

Mercurul nu era deosebit de rar şi costa o mie de lire kilogramul. În risipa de la mijlocul secolului, mercurul cu valoare comercială fusese vărsat la canalizare. Pe vremea aceea revenea mai ieftin să arunci mercurul contaminat cu alte substanţe şi să cumperi altul pur. Fiind metal greu, el îşi găsea locurile cele mai adânci din sistemul de canalizare şi se acumula acolo. Până şi recuperarea unui kilogram justifica osteneala căutării.

Curând se strecurară prin tuneluri mai înguste, îndepărtându-se de restul grupului. Lumina lanternelor era reflectată de pelicula încreţită a apei ce băltea.

— Hei, pe aici, tati, strigă Johnny.

Acustica tunelului făcea ca fiecare cuvânt să sune a gol. Renfrew se întoarse şi, pe neaşteptate, alunecă. Se prăbuşi într-o baltă şi înjură. Johnny se aplecă. Fasciculul de lumină dădu la iveală conturul mat al argintului-viu. Bocancul lui Renfrew se agăţase într-o crăpătură de la îmbinarea imperfectă a două ţevi. Sub

pelicula de murdărie de la suprafaţa apei mercurul strălucea de-ţi lua ochii. Licărirea caldă, ca de fum, era un şarpe subţire, prins într-o capcană, valorând o sută de guinee.

— O captură! O captură! repetă Johnny. Aspirară mercurul în sticle. Descoperirea metalului luminos îi înviorase; bine dispus, Renfrew începu să râdă nestăvilit. Continuară să meargă înainte, descoperind peşteri neexplorate şi cotloane întunecate, doar plimbând fasciculele de lumină gălbuie de-a lungul pereţilor curbaţi. Johnny găsi o nişă situată la înălţime, scobită şi acoperită cu o saltea mucegăită.

— Căminul vreunui vagabond, cred, murmură Renfrew. Găsiră mucuri de lumânări şi cărţi jerpelite.

— Hei, asta-i din 1968, tati, spuse Johnny. Lui Renfrew conţinutul i se păru pornografic, aşa că o azvârli înapoi cu faţa în jos pe saltea.

— Ar trebui să ne întoarcem, propuse el.

Consultând harta pe care o aveau la ei dădură de o scară de fier. Johnny se strecură primul afară şi clipi orbit de lumina după-amiezii. Se aşezară la rând să predea Şefului Expediţiei captura de mercur. În acord cu noua teorie la modă, observă Renfrew, grupurile sociale erau încurajate, nu conduse. Îl urmări pe Johnny vorbind, sfădindu-se şi încercând să se apropie de alţi doi băieţi aflaţi aproape de el la coadă. Johnny depăşise deja vârsta la care părinţii îl mai puteau influenţa profund. De acum încolo intervenea presiunea egalilor şi a mediului; jocul cu mingea în limita regulilor, etalarea unui dispreţ moderat faţă de fete, câştigarea unei poziţii de mijloc între bătăuşii înnăscuţi şi cei care o luau mereu pe coajă, mimarea unei anumite familiarităţi uşor vulgare, dar încă

nedesluşite, faţă de sex şi de rostul acelor organe misterioase, rareori văzute, dar percepute. Curând se va confrunta cu arzătoarea problemă a adolescenţei – cum să se culce cu vreo fată, să treacă astfel prin flacără spre bărbăţie şi să evite totuşi capcanele pe care societatea i le punea în cale. Sau poate că părerea aceasta, suficient de cinică, era destul de învechită. Pesemne valul de libertate sexuală prin care trecuseră generaţiile anterioare mai uşurase situaţia. Lucrurile stăteau totuşi altfel, socoti Renfrew. Mai rău era că nu-i venea nici o idee clară prin care să lămurească problema aceasta cu Johnny. Cel mai bine ar fi fost, probabil, să se bazeze chiar pe intuiţia băiatului. În concluzie, ce sfaturi îi putea oferi lui Johnny? „Ascultă fiule, să ţii minte un lucru – nu primi sfaturi.” Parcă-l vedea făcând ochi mari şi răspunzând: „Dar e caraghios, tati. Dacă ţi-aş urma sfatul, aş face invers de cum spui.” Renfrew surâse. Paradoxurile apăreau la tot pasul.

O mică fanfară studenţească făcu mare larmă la anunţarea cantităţii colectate, în total câteva kilograme.

— Trăim din resturile zilei de ieri, murmură un bărbat aflat lângă el.

— Al naibii de-adevărat.

Avea sentimentul că regăseşte înţelepciunea populară şi lucrurile preţioase ale trecutului, fără să realizeze nimic nou. *Ca însăşi ţara,* gândi el.

În drum spre casă, Johnny vru să se oprească să vadă Bluebell Country Club, un nume insuportabil de atrăgător pentru o casă construită din piatră în secolul al optsprezecelea, aflată în apropiere de Cam. O oarecare doamnă Bell găzduia acolo pisici pe perioada

cât stăpânii lor erau plecaţi. Marjorie îşi luase demult o pisică nesuferită pe care Renfrew o încredinţase în cele din urmă doamnei Bell, deoarece nu-l lăsase inima să o arunce în Cam. Casa trăsnea a urină de pisică şi a umezeală propice apariţiei tuberculozei.

— N-avem timp, strigă Renfrew către Johnny, şi pedalară prin dreptul citadelei. După aceea, Johnny se arătă mai lenevos decât înainte şi deveni mai reţinut. Lui Renfrew îi păru rău imediat că fusese atât de tranşant. Îşi dădu seama că mai trecuse prin starea asta în ultima vreme. Absenţa prelungită de acasă, probabil, munca până târziu la laborator, îl făceau să se îndepărteze treptat de Marjorie şi de copii. Ori poate că existau momente în viaţă când aveai un sentiment nedesluşit că semeni cu părinţii tăi şi că reacţiile nu-ţi mai aparţin întru totul. Acţiunea genelor şi a mediului nu putea fi împiedicată.

Renfrew zări un nor ciudat şi gălbui dominând orizontul şi-şi aminti după-amiezile de vară pe care el şi Johnny le petrecuseră urmărind sculptorii de nori care lucrau deasupra Londrei.

— Ia uită-te acolo! strigă el şi arătă cu mâna. Johnny se supuse şi aruncă o privire la norul gălbui. Îngeri care se pregătesc să facă pipi, explică Renfrew, aşa spunea babacul meu. Învioraţi de acest fragment din istoria familiei, zâmbiră amândoi.

Se opriră la o brutărie de pe King’s Parade; Fitzbillies. Johnny deveni un şcolar englez rupt de foame care se dă în spectacol fără să-i pese. Renfrew îşi îngădui să spună că nu va mânca decât două bucăţi, nimic mai mult. O tăbliţă scrisă cu creta, aşezată în faţa chioşcului de ziare, anunţa groaznica ştire că *The Times Literary Supplement* îşi dăduse duhul, o

informaţie pe care Renfrew o găsi la fel de neinteresantă ca şi producţia de banane din Borneo. Titlurile de pe primele pagini nu precizau dacă încetarea apariţiei fusese provocată de faliment sau – ceea ce lui Renfrew i se părea mult mai sigur – de absenţa cărţilor demne de a fi citite.

Johnny intră în casă ca un vârtej, provocând strigătul de protest al soră-sii. Renfrew îl urmă, simţindu-se, după atât pedalat, cam fără vlagă şi ciudat de abătut. Se instală în camera de zi, încercând să nu se gândească la nimic, măcar acum, dar nu reuşi. Jumătate dintre obiectele de acolo îi erau total necunoscute. Un prespapier vechi din sticlă, o lumânare ciudat de mată, un abajur creţ cu o floare pe el, o reproducere ieftină după un Gauguin, un porc vărgat din porţelan aşezat lângă vatră, o copie în alamă înfăţişând o doamnă în costum medieval, o scrumieră din porţelan sub forma unei pisici, având scris pe margine cu litere cursive un citat dintr-o poezie. Abia dacă scăpase vreun centimetru pătrat care să nu fie transformat în ceva greţos de drăguţ. În vreme ce lua aminte la toate acestea, glasul metalic şi persistent ce răzbătea din aparatul de radio purtat peste tot de Marjorie ajunse până la el, anunţând din nou ce se întâmpla în Nicaragua. Americanii voiau să obţină aprobarea guvernelor de diverse coloraturi politice ale ţărilor învecinate pentru construirea unui canal. Se înţelegea de la sine că avea să intre în competiţie cu cel din Panama, de vreme ce acesta era blocat aproape jumătate din an. Renfrew îşi aminti un interviu difuzat de BBC pe această temă, în cadrul căruia un nătărău din Argentina sau de undeva din

zonă se luase de ambasadorul american dorind să ştie de ce americanii se numeau aşa, iar cei din sudul SUA, nu. Argumentaţia logică ajunsese să includă şi ideea că, dacă tot îşi atribuiseră numele de „american”, puteau să-şi însuşească şi orice nou canal. Ambasadorul, neînvăţat cu trucurile televiziunii, dăduse o explicaţie raţională. El susţinea că nici una dintre naţiunile americane nu includea în numele ei cuvântul „America” şi, prin urmare, nu putea emite pretenţii privind folosirea lui. Vulgaritatea acestei păreri în faţa torentului de energie psihică a argentinianului îl făcuse pe ambasador să piardă masiv din popularitate când telespectatorii au telefonat pentru a-şi exprima părerile despre dezbatere. Ei bine, ambasadorul acela abia catadicsise să zâmbească sau să se întoarcă spre cameră, şi nici nu bătuse cu pumnul în masa din faţa lui. Cum se putea aştepta să-i convingă cât de cât pe telespectatori?

Intră în bucătărie şi o găsi pe Marjorie reaşezând borcanele cu conserve, poate pentru a treia oară.

— Nu ştiu cum se face, dar nu arată *drept,* îi spuse ea cu o iritare vecină cu disperarea.

El se aşeză la masă şi-şi puse o cafea care, exact cum se aştepta, avea un gust insuportabil. Aşa se întâmpla mereu în ultima vreme.

— Sunt sigur că-s drepte, murmură el.

Apoi însă îi urmări mişcările prin care ridica şi aranja cilindrii aurii şi, într-adevăr, rafturile păreau înclinate. Urmărind exact linia care ducea spre centrul planetei, el le făcuse impecabile din punct de vedere geometric. Casa lor era deplasată şi înclinată, apăsată de istoria prin care trecuse. Ştiinţa nu mai avea nici o valoare în asemenea vremuri. Bucătăria aceasta era cadrul de

referinţă local şi drept, constanta galileană. Da. Privind-o pe Marjorie răsucind borcanele şi tot schimbându-le locul şi simţind rigiditatea prusacă alcătuită din şipci de brad, îşi dădu seama că de data asta pereţii erau drepţi, iar rafturile stăteau înclinate.

11.

Peterson se trezi şi se uită pe fereastră. Pilotul făcuse o curbă largă pentru a se apropia de San Diego dinspre ocean. De la această înălţime se vedea mai toată coasta de la nord de Los Angeles. Oraşul părea înveşmântat într-o eternă ceaţă; în rest, ziua era senină şi sclipitoare. Scânteind orbitor, razele soarelui erau reflectate de ferestrele clădirilor cu multe etaje, care adăposteau birouri. Privi absent suprafaţa mării. Liniile minuscule şi încreţite ale valurilor se târau imperceptibil spre ţărm. Pe măsură ce avionul cobora, văzu ici şi colo rotunjimi de spumă albă pe fondul albastru, cu mult diferite de apele oceanului pe care-l traversase cu o zi în urmă.

Zburase cu o cursă regulată. Din aer, înflorirea diatomeelor din Atlantic i se păruse înfiorător de clară. Avea acum peste o sută de kilometri diametru. Numele de înflorire i se potrivea, gândi el abătut. Arăta ca o floare gigantică, o camelie sângerie desfăcându-se în largul coastei Braziliei. Toţi pasagerii fuseseră impresionaţi de acea apariţie, alergând ca o turmă de la o fereastră la alta ca să vadă mai bine, punând întrebări care le trădau agitaţia. Interesant, remarcă el, cum roşul, culoarea sângelui, era asociat cu pericolul în mintea omului. Se cutremurase când zărise oceanul nemişcat, rănit, şi marginile rozalii ale valurilor.

Mintea se distanţase de realitatea de jos, transformând-o într-o operă de artă suprarealistă. Mai adaugă jaguari purpurii şi copaci galbeni: un tablou de

Jesse Allen. Şi peşti portocalii zburând prin aer...

Cum suna poemul acela de Bottomley? Strofa a doua – ceva despre păsări silite să zboare prea sus -*...unde aburii tăi ciudaţi se strecoară / Când păsările se-apropie prea mult, pietrele toate dau să moară.* Versuri proaste din secolul al nouăsprezecelea. Cu câtă disperare ne agăţăm de fărâmele de civilizaţie.

În Rio avuseseră loc tulburări. Chestiuni politice obişnuite, marxism pop şi încleştări locale având oarece legături cu înflorirea. La aeroport îl aşteptase un elicopter pentru a-l transporta în grabă la o întâlnire secretă pe un iaht mare, ancorat în larg, la nord de oraş. Era prezent preşedintele brazilian, împreună cu Consiliul de Miniştri, McKerrow de la Washington şi Jean-Claude Rollet, un coleg de-al lui Peterson, membru al Consiliului. Discutaseră de la zece dimineaţa până după-amiaza târziu, mâncând acolo la ora prânzului. Urma să se ia măsuri pentru a stopa extinderea înfloririi, dacă era posibil aşa ceva. Era crucial să se dea procesul înapoi; de aceea se efectuau unele experimente în Oceanul Indian şi în bazinele din sudul Californiei. Se votaseră proceduri de urgenţă pentru Brazilia, cu scopul de a se compensa pagubele produse prin interzicerea pescuitului. Trebuia ca preşedintele brazilian să prezinte semnificaţia acestor hotărâri şi să evite declanşarea unei panici generale. O încercare de a stăpâni apele dezlănţuite cu mâinile goale, un reazem fragil împotriva marşului de nestăvilit al mării bolnave din jurul lor. După încheierea reuniunii, Rollet plecase să prezinte un raport direct în faţa Consiliului.

Peterson se văzuse obligat să apeleze la subterfugii pentru a scăpa de povara altor sarcini şi alergături, şi a

amestecului din afară. Rezolvarea unei asemenea crize cerea diplomaţie şi multe deplasări extenuante. Trebuia ca naţiunile să fie calmate la nivel individual, promovate interesele Angliei (deşi nu aceasta era misiunea lui oficială prioritară) şi să se evite comentariile alarmiste ale atotprezenţilor reporteri obraznici şi băgăreţi. Peterson demonstră cu succes că era nevoie să se acorde sprijin oficial experimentelor din California. Nu era suficient să faci treabă bună, ci, mai presus de toate, să fii văzut muncind. Prin asta câştigă răgazul de care avea nevoie. Adevăratul scop era un mic experiment pe care-l concepuse el însuşi.

Imediat după aterizare, din difuzoare se auzi muzică şi pasagerii începură să-şi pregătească bagajele de mână pentru a coborî. Lui Peterson acesta i se părea cel mai dezagreabil aspect al călătoriei pe curse regulate şi regretă că nu insistase mai mult pe lângă Sir Martin pentru a primi ordinul de deplasare cu un avion supersonic destinat persoanelor oficiale. Era costisitor, ar fi fost o risipă etc. etc., dar, la naiba, mult mai convenabil decât să călătorească într-un vagon de vite înzestrat cu aripi. Argumentul standard, potrivit căruia transportul privat îngăduia persoanei oficiale să se odihnească şi astfel să-şi păstreze energia pentru rezolvarea problemelor, nu rezistase într-o epocă a subţierii bugetelor.

Părăsi avionul înaintea tuturor, folosind uşa din faţă, aşa cum stabilise dinainte. Văzu o gardă de securitate liniştitor de numeroasă, toţi membrii dispozitivului purtând cizme din piele şi căşti. Se obişnuise deja cu imaginea pistoalelor automate purtate la vedere.

Limuzina avea ca însoţitor un angajat de la protocol care se porni să vorbească fără nici o noimă, dar

Peterson îl reduse curând la tăcere şi călătoria se dovedi agreabilă. Automobilul care asigura protecţia se ţinea foarte aproape, observă el. Nu se vedea nici o urmă a recentelor „neplăceri”. Câteva blocuri arse până la temelii, desigur, şi un drum de acces către Autostrada 45 sfârtecat de proiectilele armelor de mare calibru, însă în aer nu se simţea câtuşi de puţin încordarea. Străzile erau destul de curate, iar autostrada practic pustie. De când, în ciuda planurilor vădit optimiste, câmpiile mexicane se uscaseră, California încetase a mai fi paradisul celor ce venerau automobilul. Acest lucru, la care se adăugau pasiunile politice ale mexicanilor care cereau respectarea promisiunilor fără acoperire de redresare economică, se contopise cu restul urzelilor politice de aici şi duseseră la declanşarea „tulburărilor”.

Ceremoniile, obişnuite în astfel de ocazii, îi răpiră foarte puţin timp. Institutul de Oceanografie Scripps degaja un aer de soliditate ce rezistase vremii; gresie albastră, o aromă sărată şi aşa mai departe. Personalul se învăţase cu prezenţa demnitarilor care umblau peste tot. Membrii echipei TV se aleseră cu o casetă înregistrată – numai că acum nu se mai numea aşa, îşi reaminti Peterson, misteriosul termen de „dexer” apărând ca din senin în locul lui – şi fură daţi afară cu vorba bună. Peterson zâmbi, strânse mâini, discută pe teme neimportante. Apăru şi pachetul pe care Markham îl solicitase celor de la Caltech, şi Peterson îl puse bine în valiza-diplomat. Markham ceruse acest material spunând că era legat de experimentul cu tahioni, iar Peterson consimţise să-şi folosească poziţia şi relaţiile pentru a-l obţine de la americani.

Deocamdată lucrarea nu putea fi publicată, o stratagemă bine cunoscută pentru a evita divulgarea de secrete, dar demersurile inteligente rezolvaseră şi problema asta.

Dimineaţa decurse conform planului. O prezentare generală făcută de un oceanograf, diapozitive şi grafice în faţa unui public format din douăzeci de persoane. Apoi o rundă de discuţii deschise şi mult mai pesimiste într-un grup restrâns, format din cinci oameni. După aceea, o întrevedere particulară cu Alex Kiefer, şef peste toate.

— Nu doriţi să vă scoateţi haina? Azi e destul de cald. De fapt, e o zi mare.

Kiefer vorbea repede, agitat, clipind mai tot timpul. Eliberat acum de presiunea grupului, Kiefer părea să clocotească de energie. Păşea grăbit, parcă sărind pe vârfuri, şi privea permanent în jur, salutând cu mişcări precipitate pe cei câţiva oameni cu care se întâlniră pe drum. Îl invită pe Peterson în biroul său.

— Poftiţi, poftiţi, spuse el frecându-şi mâinile. Luaţi loc. Daţi-mi mie haina. Nu? Da, frumoasă privelişte, nu-i aşa? Frumoasă.

Această ultimă replică veni ca răspuns la un comentariu pe care Peterson nici măcar nu-l făcuse, deşi traversase instinctiv biroul, mergând spre ferestrele largi, atras de suprafaţa sclipitoare a Pacificului.

— Da, spuse el într-un târziu, rostind remarca mult aşteptată. E o privelişte magnifică. Nu vă distrage atenţia?

Plaja largă se întindea spre La Jolla şi apoi se arcuia, întreruptă de stânci şi de golfuri mici, către un promontoriu înconjurat de palmieri, ca un paradis. Mai

spre larg, şiruri de surferi îmbrăcaţi în costume impermeabile se legănau pe planşe, ca nişte păsări mari şi negre.

Kiefer râse.

— Când constat că nu mă mai pot concentra, îmi pun costumul şi mă duc să înot. Mă ajută să-mi limpezesc gândurile. Încerc să înot zilnic. În realitate, nici nu prea am nevoie de un costum impermeabil. Apa s-a încălzit deja. Tinerilor de colo li se pare rece. Arătă către surferii aşezaţi în genunchi pe planşe, vâslind cu braţele către un val de mărime apreciabilă. Pe vremuri era rece de-a binelea în perioada asta. Înainte de a se inaugura centralele nucleare de mare putere de la San Onofre, înţelegeţi? Ei, îmi închipui că *ştiţi asta.* Astfel de lucruri sunt de competenţa dumneavoastră, nu? Oricum, temperatura apei a crescut cu câteva grade, exact în porţiunea aceasta de coastă. Interesant. Până în prezent pare să fi stimulat dezvoltarea vieţii acvatice. Desigur, urmărim cu atenţie fenomenul. De fapt, reprezintă una dintre preocupările noastre majore. Dacă va continua, ar putea modifica unele cicluri trofice, dar, din câte am constatat, a atins maxima. În ultimii ani nu s-au mai înregistrat creşteri de temperatură.

Pe măsură ce-şi prezenta activitatea, Kiefer deveni mai puţin agitat. Peterson aprecie că se apropia de cincizeci de ani. Avea riduri în jurul ochilor şi părul negru încărunţit la tâmple, dar era zvelt şi cu o bună condiţie fizică. Părea un ascet, însă înfăţişarea biroului dezminţea această impresie. Cu acel amestec de invidie şi dispreţ pe care îl simţea deseori faţă de America, Peterson observase deja preferinţele lui Kiefer: grosimea covorului verde-oliv, care se asorta cu

biroul mare şi elegant din lemn de trandafir, ferigi şi alte plante bine îngrijite, stampe japoneze pe pereţi, reviste cu coperte lucioase şi colorate aşezate pe măsuţa de cafea cu tăblia din ceramică şi, desigur, ferestrele largi cu vedere spre ocean. Îi reveni în minte imaginea odăiţei aglomerate, ce-i aparţinea lui Renfrew, de la Cambridge. În afară de privelişte, Kiefer nu părea totuşi să fie mândru sau conştient de mediul pe care şi-l crease. Se aşezară, nu la birou, ci pe scaunele confortabile de lângă măsuţă. Peterson socoti că putea pune capăt acţiunii de intimidare a vizitatorului, puse la cale de Kiefer, şi că acum era nevoie de un gest care să dovedească nepăsarea.

— Vă deranjează dacă fumez? întrebă el scoţându-şi o ţigară de foi şi bricheta din aur.

— A... Nu... Poftiţi. Vreme de o clipă, Kiefer păru tulburat. Sigur, fumaţi. Se ridică şi deschise puţin fereastra, apoi merse la birou şi vorbi prin interfon: Carrie, adu, te rog, o scrumieră.

— Îmi pare rău, spuse Peterson. După cât se pare, încalc o regulă. Credeam că fumatul e permis în birourile personale.

— Da, este, este, îl asigură Kiefer. Întâmplător eu nu fumez şi încerc să descurajez obiceiul acesta. Îi adresă lui Peterson un zâmbet strâmb şi dezarmant. Din fericire, veţi înţelege curând de ce o fac. V-aş fi recunoscător dacă *staţi* oarecum pe direcţia vântului, ca să zic aşa.

Peterson consideră acel „oarecum” drept o încercare obişnuită a unui american de a vorbi engleza britanică, efect ratat însă prin folosirea greşită a prezentului în fraza rostită.

Uşa se deschise şi secretara lui Kiefer aduse o

scrumieră pe care o aşeză în faţa lui Peterson. Îi mulţumi şi trecu tăcut în revistă calităţile ei fizice, dându-i un opt pe scara lui de zece puncte. Realiză, plin de încântare, că doar statutul său de membru în Consiliu anulase interdicţia pe care o impusese Kiefer în legătură cu fumatul în acest birou.

Kiefer se instală pe marginea scaunului, faţă în faţă cu Peterson.

— Aşa... Spuneţi-mi cum vi se pare situaţia din America de Sud. Îşi frecă mâinile nerăbdător.

Peterson pufăi satisfăcut.

— Rea. Nu disperată, dar gravă, totuşi. În ultima vreme, Brazilia a devenit tot mai dependentă de pescuit, din cauza politicii mioape de defrişări şi incendieri de acum zece-douăzeci de ani – şi această înflorire afectează, bineînţeles, foarte serios pescuitul.

Kiefer se aplecă şi mai mult în faţă, dornic să audă şi alte detalii, ca orice gospodină bârfitoare, iar Peterson începu imediat să repete lecţia pe care o învăţase perfect. Dezvălui numai ce socoti de cuviinţă şi obţinu de la Kiefer câteva detalii tehnice extrem de interesante. Ştia mai multă biologie decât fizică, aşa că îi merse mai bine decât cu Renfrew sau cu Markham. Kiefer povesti despre situaţia fondurilor – tristă, bineînţeles; nici nu era posibil să audă altă placă – şi Peterson îl struni discret spre subiecte care să-i folosească.

— Credem că întregul lanţ trofic ar putea fi ameninţat, spuse Kiefer. Fitoplanctonul moare din cauza hidrocarburilor clorurate – cele folosite la îngrăşăminte. Kiefer răsfoi câteva rapoarte. Mai precis, manodrina.

— Manodrina?

— Da, o hidrocarbură clorurată folosită la insecticide. A creat o nouă verigă de viaţă între algele microscopice. A apărut o nouă varietate de diatomee. Ea utilizează o enzimă care descompune manodrina. Diatomeele excretă de asemenea un produs de descompunere care întrerupe transmiterea impulsurilor nervoase la animale. Legăturile arborescente nu se mai realizează. Dar sigur s-au menţionat toate acestea în timpul conferinţei.

— Discuţia a fost preponderent politică, referindu-se la măsurile ce trebuie luate pentru a se face faţă crizei imediate.

— Ce se poate face?

— Se va încerca transferarea resurselor prevăzute pentru experimentele din Oceanul Indian, referitoare la limitarea înfloririi, dar nu ştiu dacă se vor obţine rezultatele dorite. Testările încă nu s-au încheiat.

Kiefer bătu darabana pe ceramica tăbliei.

— Aţi văzut personal cum evoluează înflorirea? întrebă el brusc.

— Am zburat pe deasupra ei, răspunse Peterson. E urâtă ca păcatul. Culoarea bagă în sperieţi satele de pescari.

— Cred c-ar fi bine s-o văd şi eu, murmură Kiefer mai mult pentru sine. Se ridică şi începu să se plimbe prin birou. Ştiţi, eu simt totuşi că e vorba de altceva.

— Da?

— Unul dintre cercetători crede că acolo se petrece ceva ieşit din comun, după modul în care se modifică procesul. Kiefer făcu un semn de renunţare. Totu-i doar o ipoteză. Vă voi informa când apare ceva.

— Apare?

— Voiam să spun „rezultă”.

— A, chiar vă rog.

Peterson plecă de la Scripps mai târziu decât îşi planificase. Acceptă invitaţia lui Kiefer de a cina la el acasă, în ideea de a păstra faţada de colaborare, gând înţelept care mai dăduse roade şi cu alte ocazii. Oricât de plictisitoare ar fi conversaţia, nu-ţi vine să te superi pe un nătărău atunci când e puţin cherchelit, când spune glume şi devorează în tovărăşia ta o tavă cu mâncare.

Urmată îndeaproape de echipa de asigurare a securităţii, limuzina îl duse pe Peterson în La Jolla, pentru întâlnirea de la Banca San Diego First Federal Savings. Aceasta se afla într-o clădire masivă şi simplă, aşezată exact între magazine cu un aer obosit şi cu mărfuri pentru toate gusturile. Se gândi să cumpere ceva drept amintire, ca orice soldat-care-se-întoarce-acasă-după-război, lucru pe care-l făcea mai des când era tânăr, dar, după ce deliberă câteva clipe, respinse ideea. Magazinele făceau parte din categoria locurilor în care sigur eşti fraierit şi, în ciuda situaţiei şubrede a dolarului, lira o ducea şi mai prost. Nimic din toate acestea n-ar fi contat dacă marfa ar fi fost cu adevărat interesantă, însă vitrinele expuneau mărunţişuri ieftine, lămpi încărcate de zorzoane şi scrumiere, strident colorate. Se strâmbă şi intră în clădirea băncii.

Directorul îl întâmpină la uşă, impresionat de prezenţa pazei de corp. Da, fusese anunţat de sosirea domnului Peterson, da, căutaseră prin arhivele băncii. Imediat ce ajunseră în biroul lui, Peterson îl întrebă fără menajamente:

— Ei, bine?

— O, domnule, a fost o surpriză pentru noi, vă asigur, spuse el cu un aer serios. O casetă de valori cu taxa plătită pe zeci de ani înainte. Nu suntem obişnuiţi cu aşa ceva.

— Tot ce se poate.

— Am înţeles eu bine, sau nu aveţi cheia? întrebă el, sperând să nu fie adevărat, pentru că astfel scăpa de explicaţiile obligatorii faţă de superiorii lui.

— Exact, n-o am. Dar n-aţi descoperit caseta înregistrată pe numele meu?

— Ba da. Nu înţeleg...

— Să zicem pur şi simplu că e o problemă de, hm, securitate naţională.

— Totuşi, fără cheie, proprietarul...

— Securitate naţională. Timpul de care dispunem este foarte scurt, în acest caz. Sper că înţelegeţi ce vreau să spun.

Peterson îi zâmbi cât se poate de distant.

— Da, subsecretarul mi-a explicat într-un fel la telefon, iar eu m-am consultat cu şeful meu direct, însă...

— Ei, atunci mă bucur să aflu că lucrurile s-au rezolvat atât de repede. Vă felicit pentru promptitudine. E o încântare să constat cât de eficient lucraţi.

— Da, noi…

— Aş dori să verific chiar acum, spuse Peterson cu un aer ferm.

— Da, atunci, pe aici, poftiţi...

Îndepliniră inutilul ritual de semnare şi notare a orei exacte şi trecură de poarta dotată cu sisteme de alarmă. Dincolo de uşile uriaşe din oţel, se vedeau şiruri de casete strălucitoare aşezate pe toată

lungimea peretelui. Directorul pescui cheile potrivite din buzunarul vestei. Găsi caseta dorită şi o extrase. Ezită o clipă, apoi i-o cedă lui Peterson.

— Da, mulţumesc, murmură el politicos şi se duse direct în cămăruţa alăturată pentru a-i cerceta conţinutul fără să fie tulburat.

Lui îi venise ideea asta şi ţinuse la ea. Dacă tot ceea ce spunea Markham se dovedea adevărat, era posibil să transmită ceva în trecut şi să modifice prezentul. Însă nu rezulta limpede modul precis în care această acţiune afecta prezentul. Întrucât trecutul, aşa cum îl vedea acum, putea fi cel creat de Renfrew, cum l-ar fi deosebit oare de un altul, potenţial, care de fapt nu existase? Modul acesta de a privi lucrurile era o greşeală, spunea Markham, fiindcă imediat ce se transmitea un fascicul de tahioni printre două perioade, ele erau legate pentru totdeauna, formând o buclă închisă. Dar lui Peterson i se părea esenţial să ştie dacă se putea realiza legătura. Experimentele de laborator ale lui Markham, incluzând comutatoare şi întrerupătoare care se mişcă într-o parte şi-n alta între ploturi, îi rămâneau nelămurite. De aceea propusese o modalitate de verificare. Foarte adevărat, trebuia să fie transmise spre trecut datele preliminare privind starea oceanului, şi câte altele... Dar se putea cere trecutului un soi de piatră de hotar. Un semn de netăgăduit că fuseseră recepţionate – asta era suficient să-l convingă pe Peterson de soliditatea ideilor. Prin urmare, cu două zile înainte de a părăsi Londra, îi telefonase lui Renfrew şi-i dăduse un anumit mesaj pentru a-l transmite. Markham avea o listă a grupurilor experimentale care ar fi putut primi un mesaj tahionic pe aparatele lor de măsurare a rezonanţei magnetice nucleare. Se

transmiseră mesaje fiecărui asemenea loc – New York, La Jolla, Moscova – cu rugămintea de a se închiria pe numele lui Peterson casete de valori care să conţină un bilet şi să nu fie contestate. Atât era de ajuns.

Peterson nu se putea deplasa la Moscova fără să-i explice lui Sir Martin motivul. New Yorkul era exclus, pentru moment, din cauza actelor teroriste. Rămânea doar La Jolla.

Peterson îşi simţi pulsul crescând în clipa în care încuietoarea cutiei de valori se deschise cu un declic. Ridică apoi capacul şi văzu doar o foaie gălbuie de hârtie împăturită în trei. O luă şi-i îndreptă îndoiturile. Foşnea ca un pergament.

MESAJ PRIMIT. LA JOLLA.

Atâta tot. Era suficient. În aceeaşi clipă se simţi cuprins de două stări contradictorii: bună dispoziţie şi o bruscă dezamăgire că nu ceruse mai mult. Cine scrisese biletul? Ce altceva se recepţionase? Îşi dădu seama cu tristeţe că făcuse nişte presupuneri: amărâtul care va primi mesajul va respecta instrucţiunile şi apoi va povesti cum îl recepţionase, ce semnificaţie îi atribuia sau se va lăuda măcar cu priceperea lui.

Ba nu, nu, se gândi aşezându-se. Atât era de ajuns. Rezultatul dovedea că acţiunea fusese corect gândită. Incredibil, dar adevărat. De acord, implicaţiile păreau neclare, însă realitatea nu putea fi contestată.

Şi în plus, cugetă el cu oarecare mândrie, totul fusese opera lui. Se întrebă în treacăt dacă asta însemna să fii om de ştiinţă, să vezi lumea deschizându-se, fie şi numai pentru o clipă.

Apoi directorul bătu şovăitor la uşă, sentimentul dispăru şi Peterson strecură foaia îngălbenită în buzunar.

Se cază la Hotel Valencia într-un apartament cu vedere spre un mic golf. Parcul de dedesubt era ros de năvala valurilor, lucru evidenţiat de modul abrupt în care se terminau aleile. Valurile măcinaseră solul de-a lungul întregii coaste. Lespezi mari de stâncă atârnau deasupra mării, gata să se prăbuşească oricând. Nimeni nu părea să se sinchisească.

Le spuse celor din echipa de însoţire şi şoferului limuzinei să-şi petreacă noaptea cum doresc. Îl făceau să fie prea bătător la ochi şi socotea că se aflase destul sub lumina reflectoarelor în cursul zilei. Ideea succesului obţinut la bancă nu-i dădea pace. Alungă o parte din încordarea acumulată înotând treizeci de lungimi în piscina hotelului şi apoi făcând câteva incursiuni dezamăgitoare prin prăvăliile din preajmă. Îl interesau îndeosebi cele de îmbrăcăminte, însă ele aparţineau categoriei de magazine care nu se mulţumeau doar să-şi expună mărfurile cu discreţie, ci se simţeau obligate să le plaseze în scene înfăţişând conace englezeşti sau castele franţuzeşti. America nu ducea lipsă de bani, numai că părea să le dea o destinaţie nepotrivită. Oamenii erau inteligenţi, curaţi şi eleganţi. În Anglia, prosperitatea te plasa pe o treaptă aparte; aici ea nu-ţi garanta nimic, nici măcar bunul-gust.

Trotuarele erau înţesate de oameni în vârstă, unii de-a dreptul nepoliticoşi dacă nu te dădeai la o parte din calea lor. Bărbaţii mai tineri, însă, arătau atletici şi sclipitori. Fiind îmbrăcate cu gust după ultima modă şi

dovedind o educaţie impecabilă, femeile îl interesară mai mult. Radiau o anumită amabilitate, un aer ciudat de nonşalanţă prosperă. Într-o oarecare măsură, Peterson invidia această viaţă. Ştia că oamenii care păşeau atât de siguri de ei pe Girard suportau aceleaşi îngrădiri şi restricţii ca şi englezii – sudul Californiei era un munte de interdicţii privind imigrarea, cumpărarea de case, utilizarea apei menajere, schimbarea locului de muncă, folosirea automobilului şi altele – dar păreau liberi. Aici nu ieşea prea mult în evidenţă plictisul faţă de viaţă, pe care europenii îl asociau cu maturizarea. Simţise dintotdeauna nevoia de a descoperi o anumită complexitate la femei. Toate păreau în mişcare, având chipuri frumoase, bine îngrijite şi sincere. Legăturile amoroase cu ele erau directe, dovedind pricepere şi lipsă de fantezie. Dacă li se făceau avansuri, niciodată nu se arătau surprinse sau şocate. Un *nu* însemna *nu,* iar *da* rămânea *da.* I se făcuse dor de provocarea acelui *nu* care însemna poate, de jocul elegant al seducţiei. Aceste femei americane nu practicau jocul; erau energice şi abile, dar niciodată viclene, secretoase sau subtile. Preferau întrebările directe şi dădeau răspunsuri fără ocolişuri. Le plăcea să stăpânească situaţia.

Tot gândindu-se la aceste lucruri, se opri în faţa unui magazin de vinuri şi hotărî să vadă dacă putea să cumpere câteva sticle cu vin bun californian pentru a-l trimite în Anglia. Nu avea de unde să ştie când se va mai ivi şansa de a trece pe aici.

Îl aştepta pe Kiefer în bar, când îi veni o idee. Ce-ar fi fost dacă i-ar fi trimis direct lui Renfrew o scrisoare cu mesajul în ea? După cum mergea poşta acum, s-ar fi putut să nici n-o primească, iar de împlinirea rugăminţii

nici nu mai putea fi vorba. În acest caz, după ce primise azi hârtia îngălbenită, l-ar fi putut suna pe Renfrew cerându-i să nu trimită mesajul. Cum ar interpreta Markham un asemenea gest?

Termină de băut ginul şi apoi îşi aminti chestiunea cu buclele. Da, planul pe care-l concepuse ar fi aruncat totul într-o nebuloasă. Acesta era răspunsul. Dar ce fel de răspuns?

— La naiba cu străzile astea, se plânse Kiefer. Au ajuns ca la mahala. Trase brutal de volan ca să ia o curbă strânsă. Pneurile scrâşniră.

Această schimbare a subiectului reprezenta un retuş necesar pentru Peterson. Kiefer enumerase pe nerăsuflate virtuţile şi avantajele consumului de legume proaspete aduse aproape cu viteza luminii din „vale”, un soi de paradis care nici n-avea nevoie de alt nume.

Ca să încurajeze turnura pe care o căpătase discuţia, Peterson îndrăzni să spună calm:

— Totul îmi pare foarte prosper.

— Da, sigur, dacă mergeţi numai pe bulevarde, nu aveţi cum să vedeţi. Dar e din ce în ce mai greu de menţinut un standard de viaţă. Priviţi zona de aici, de exemplu. Observaţi ceva?

Se aflau pe dealuri, urmând drumuri înguste şi întortocheate care le permiteau să zărească frânturi de ocean printre locuinţe în stil spaniol şi castele franţuzeşti în miniatură.

— Vedeţi ce ziduri au? Când am sosit noi aici, oho, acum aproape douăzeci de ani, erau toate neîngrădite. Privelişti minunate de la fiecare casă. Acum nici cu vecinul de alături nu poţi schimba o vorbă fără să ieşi

în stradă şi să apeşi pe butoane pentru a te prezenta la interfon. Şi, zdrang, merită să vedeţi sistemele antifurt! Componente electronice valorând cât o sută de ciobăneşti germani. Au şi baterii auxiliare pentru cazurile de întrerupere a curentului.

— Deci criminalitatea e ridicată? întrebă Peterson.

— Groaznic. Străini sosiţi ilegal, prea multă lume, slujbe insuficiente. Toţi cred că au dreptul la lux – sau cel puţin la confort – de aceea, când visul se năruie, apar nemulţumiri şi resentimente.

Peterson începu să-şi replanifice programul. Îşi va lăsa timp pentru a găsi cel mai bun sistem de securitate posibil. Mare prostie din partea lui că nu se gândise la asta mai de mult. Americanii excelau exact în domeniul acesta. Va avea nevoie de un sistem bun, adaptabil şi rezistent. La o adică, îl va lua cu el acum. Regretă din nou că nu ceruse un avion personal.

— Oraşul s-a divizat în enclave închise ermetic, reluă Kiefer. Majoritatea populaţiei e înaintată în vârstă.

Peterson dădu absent din cap când Kiefer îi cită statistici despre California, care ocupa locul al doilea, după Florida, în ceea ce priveşte procentajul de persoane vârstnice. De la prăbuşirea sistemului de Asigurări Sociale, Mişcarea Vârstnicilor a exercitat presiuni din ce în ce mai mari pentru a obţine privilegii, reduceri de taxe şi alte înlesniri. Peterson cunoştea mult mai bine decât Kiefer problemele demografice; în urmă cu doi ani, Consiliul îşi făcuse o imagine globală în această privinţă, beneficiind şi de unele informaţii confidenţiale. Prezentând o rată de creştere a populaţiei egală cu zero, SUA şi Europa aveau un excedent de populaţie care atingea acum vârsta pensionării. Toţi aceşti oameni aşteptau cecuri grase,

care ar fi trebuit să provină din taxele încasate de la numărul redus de tineri activi. Aşa se născuse „sindromul drepturilor”. Vârstnicii considerau că plătiseră taxe mari cât munciseră, şi fuseseră daţi la o parte înainte de a fi ajuns să câştige salariile imense pe care le încasau în prezent managerii tineri. Se simţeau „îndreptăţiţi”, susţinea Mişcarea Vârstnicilor, şi era cazul ca societatea să scoată banii. Bătrânii votau mai frecvent şi vegheau cu ochi ageri la respectarea intereselor proprii. Aveau putere. În California, părul alb devenise un simbol al activismului politic.

— ...Cu sistemele tele-video dichisite pe care şi le-au cumpărat, nu au nevoie să iasă în oraş *săptămâni* la rând. Ele îi scutesc de cumpărături, deplasări la bancă sau de vizite la alte persoane sub şaizeci de ani. Fac totul prin electronică. Asta ucide oraşul. Cel mai vechi cinematograf din La Jolla, Unicorn, s-a închis luna trecută. Mare păcat.

Gândindu-se încă la reorganizarea programului, Peterson dădu din cap, prefăcându-se interesat. Maşina coti pe o alee în pantă şi poarta se deschise. Urcară până în apropierea unei case mari şi albe. Imitaţie spaniolă, o încadră Peterson în sinea sa. Scumpă, dar lipsită de stil. Kiefer parcă maşina şi Peterson observă nişte biciclete şi un automobil familial. Iisuse, copii. Dacă se trezea silit să ia masa cu o gloată de puşti americani...

Temerile i se confirmară parţial când fură întâmpinaţi la uşă de doi băieţi care-i săriră în braţe lui Kiefer, vorbind amândoi în acelaşi timp. Kiefer reuşi să-i potolească doar atât cât să-i poată prezenta lui Peterson. Copiii îşi îndreptară apoi atenţia asupra lui

Peterson. Cel mai mare sări peste orice preparative şi-l întrebă de-a dreptul:

— Sunteţi om de ştiinţă ca şi tata?

Cel mic îl privi ţintă fără să clipească, mutându-şi greutatea de pe un picior pe celălalt, într-un mod enervant. Dintre ei, părea cel mai zgomotos şi mai zurbagiu, consideră Peterson. Cunoştea felul de a fi al celor de vârsta celuilalt – curioşi, vorbăreţi, siguri de sine şi cu convingeri aproape de neclintit.

— Nu chiar, începu el, dar nu apucă să termine.

— Tăticul meu studiază diatomeele din ocean, spuse băiatul, considerând că Peterson vorbise de ajuns. E ceva foarte important. Şi eu o să mă fac om de ştiinţă când o să fiu mare, dar astronom, iar David astronaut, da' deocamdată are doar cinci ani şi nu s-a hotărât. Vreţi să vedeţi modelul sistemului solar pe care l-am construit pentru şcoală?

— Nu, nu, Bill, interveni Kiefer precipitat. Ştiu că-i foarte frumos, dar domnul Peterson nu vrea să fie deranjat acum. Noi vom bea ceva şi vom vorbi chestiuni de oameni mari.

O luă înainte către camera de zi, urmat de Peterson şi de cei doi băieţi. Kiefer era exact tipul de părinte care-i numea pe adulţi „oameni mari", gândi Peterson plictisit.

— Şi *eu* pot să discut chestiuni de oameni mari, mormăi Bill indignat.

— Da, sigur că poţi. Voiam să spun că vom discuta despre lucruri care nu te-ar interesa. Ce beţi? Vă pot oferi whisky cu sifon, vin, tequila…

— De unde ştii că nu m-ar interesa? Mă interesează multe, nu se dădu bătut copilul înainte ca Peterson să poată răspunde.

O voce fermă, dar calmă, se auzi din altă cameră şi salvă situaţia:

— Băieţi! Veniţi aici imediat, vă rog!

Cei doi dispărură fără să mai protesteze. Peterson păstră pentru altă ocazie palma verbală pe care avusese de gând să i-o administreze puştiului.

— Văd că aveţi nişte Pernod. Aş vrea Pernod şi tequila cu un strop de lămâie, vă rog.

— Doamne, ce amestec. E bun? Eu nu beau nimic tare. Ficatul, înţelegeţi? Luaţi loc. Sigur avem nişte suc de lămâie. Soţia mea ştie mai bine. Băutura asta are vreun nume sau aţi inventat-o dumneavoastră?

Kiefer se purta din nou ciudat.

— Cred că se numeşte macho, spuse Peterson fără chef.

Îşi roti privirea prin cameră. Mobilată simplu şi elegant, albul fiind culoarea predominantă, cu excepţia câtorva piese orientale. Lângă peretele din partea opusă se afla un paravan minunat. În dreapta şemineului, un sul japonez, iar într-o mică nişă remarcă un aranjament floral. De la ferestrele largi, fără perdele, se vedeau acoperişurile caselor, coroane de copaci şi Pacificul. Oceanul părea o suprafaţă întunecată în comparaţie cu luminile ce sclipeau pretutindeni de-a lungul coastei, cât putea cuprinde cu privirea. Preferă o sofa albă şi joasă, aşezându-se puţin pieziş la un capăt al ei pentru a putea admira atât camera, cât şi priveliştea. În ciuda câtorva vrafuri de hârtii amestecate ici şi colo, aparţinând evident lui Kiefer, camera degaja o anumită seninătate.

— Sper să nu fi greşit. Cantităţi egale de Pernod şi de tequila, e bine? Mă duc să caut suc de lămâie. A, vine şi soţia mea.

Peterson se întoarse către uşă, privi, apoi se mai uită o dată. Se ridică încet în picioare. Soţia lui Kiefer îl lăsase fără grai. Japoneză, tânără, zveltă şi foarte frumoasă. Fără să-şi dezlipească ochii de la ea, încercă să-şi facă ordine în vălmăşagul de gânduri. Până în treizeci de ani, socoti el, ceea ce explica vârsta copiilor lui Kiefer. A doua căsătorie, fără îndoială. Purta pantaloni Levis albi şi o bluză albă, pe gât, dintr-un material lucios. Nimic pe dedesubt, observă el încântat. Părul îi cădea drept şi neted până aproape de talie, atât de negru, încât părea să aibă o strălucire albăstruie. Dar ochii îi reţinură atenţia în mod deosebit. Îmbrăcată doar în alb, în camera luminată discret, capul femeii părea să plutească liber şi senzaţia aceasta stranie îl tulbură. Se oprise în prag, nu neapărat pentru a crea un efect, dar apariţia ei fusese dramatică. Se simţi incapabil de vreo mişcare până când făcu ea primul pas. Kiefer se repezi agitat spre ea.

— Mitsuoko, draga mea, vino, vino. Vreau să-l cunoşti pe oaspetele nostru, Ian Peterson. Peterson, soţia mea, Mitsuoko.

Îi privi înflăcărat, când pe unul, când pe celălalt, asemenea unui copil care a adus acasă un premiu.

Ea intră în cameră mişcându-se cu o graţie fluidă care-l încântă pe Peterson. Îi întinse mâna: rece şi uşoară.

— Bună seara, spuse ea.

Peterson simţi că măcar acum putea folosi cu toată sinceritatea salutul tipic american „încântat să vă cunosc”.

— Bună seara, murmură el, privind-o scurt printre gene pentru a-i transmite ceea ce salutul banal nu

reuşea.

Mesajul nerostit trezi o umbră de zâmbet. Se priviră cu o fracţiune de secundă mai mult decât impuneau convenţiile sociale. Apoi ea îşi retrase mâna şi se aşeză pe sofa.

— Scumpa mea, avem în casă suc de lămâie? întrebă Kiefer frecându-şi mâinile cu un aer stângaci. Iar tu? Vrei să bei ceva?

— Da, la amândouă întrebările, răspunse ea. Găseşti suc de lămâie în frigider şi vreau nişte vin alb. Se întoarse către Peterson şi-i zâmbi. Nu pot să beau mult. Mi se suie la cap.

Kiefer plecă în căutarea sucului de lămâie.

— Cum e situaţia în Anglia, domnule Peterson? întrebă ea lăsându-şi capul uşor pe spate. Potrivit veştilor pe care le-am auzit aici, pare sumbră.

— *Este* grea, deşi mulţi nu înţeleg cât de grea. Cunoaşteţi Anglia?

— Mi-am petrecut un an acolo, mai demult. Mi-a plăcut în mod deosebit.

— Da? Unde aţi lucrat?

— Am fost la un curs postdoctoral la Imperial College din Londra. Sunt matematician. Acum predau la UCSD. Surâse în timp ce-l urmărea atent, anticipând o reacţie de surpriză. Peterson rămase impenetrabil. Îmi dau seama că vă aşteptaţi la studii de filozofie.

— A, nu ceva chiar atât de comun, spuse el calm, întorcându-i zâmbetul. Îi considera pe filozofi oameni care-şi petreceau timp îndelungat căutând răspuns la întrebări de genul: „Dacă nu există Dumnezeu, cine scoate următorul şerveţel Kleenex din pachet?”

Tocmai se pregătea să formuleze fraza într-o epigramă, când Kiefer reveni cu un pahar de vin şi cu o

sticlă de mici dimensiuni.

— Poftim vinul, iubito. Şi către Peterson: Şi sucul. Cât să fie, o idee?

— Splendid, mulţumesc.

Kiefer se aşează şi-l privi pe Peterson.

— V-a spus Mitsuoko despre anul petrecut la London University? Soţia mea e o femeie sclipitoare. Doctor la douăzeci şi cinci de ani. Sclipitoare şi frumoasă. Sunt un bărbat norocos. Zâmbi mândru spre ea.

— Alex, nu mai vorbi aşa. Cuvintele îi erau tăioase, dar surâsul afectuos le mai îndulci. Ridică din umeri dezaprobator către Peterson. E jenant când Alex se laudă cu mine faţă de prieteni.

— Înţeleg motivele.

Afişând un zâmbet curtenitor, Peterson îşi făcu socoteli. Îi mai rămăsese doar o seară. Cei doi aveau o căsătorie fără prejudecăţi? Cât de direct s-o abordeze fără a o jigni? Cum să atingă subiectul în prezenţa lui Kiefer? Soţia dumneavoastră mi-a spus că şi aici situaţia e gravă, deşi unui vizitator nu i se pare chiar aşa.

Oare cum să interpreteze zâmbetul ei? Era ca şi cum ar fi împărtăşit amândoi un secret. Îi ghicise gândurile? Sau făcea doar un joc? Ori era vorba – îi trecu fulgerător prin minte – de o stare de iritare? Sigur îi transmitea nişte semnale.

— Există o incapacitate psihologică de a renunţa la standarde foarte ridicate, spuse Kiefer. Oamenii nu sunt dispuşi să abandoneze un stil de viaţă pe care-l consideră tipic american.

— Asta-i o frază-şablon în mare vogă? întrebă Peterson. Am întâlnit-o şi în câteva reviste pe care le-am citit în avion.

Kiefer acordă atenţie acestei ipoteze şi, preocupat, se încruntă şi spuse:

— Hm, „tipic american”? Da, cred că da. Chiar săptămâna trecută am citit un articol de fond pe tema asta. Vă rog să mă iertaţi, mă duc să văd ce mai fac băieţii.

Ieşi din cameră în stilul lui caracteristic, amintind de un terier dornic să facă pe plac stăpânului. Curând Peterson îl auzi vorbindu-le băieţilor în hol pe un ton blând, dar ferm. Ei îl întrerupeau mereu cu izbucniri de tenor, tipice pentru băieţii-care-ştiu-că-sunt-inteligenţi. Peterson luă o gură din pahar şi se gândi dacă ar fi înţelept să continue tatonările cu Mitsuoko. Kiefer reprezenta o verigă din lanţul prin care el putea culege informaţii, o părticică esenţială din maşinăria pusă în slujba oricărui cadru de decizie. Adevărat, se afla în California, la o dată ce trecuse binişor de secolul al nouăsprezecelea, dar niciodată nu puteai fi sigur de modul în care va reacţiona un soţ într-o asemenea situaţie, fără a mai pune la socoteală ce spunea teoria despre astfel de chestiuni. Dar, dincolo de principii şi obiceiuri, realitatea era că individul îl enerva prin fanatismul lui privind alimentele pure, fumatul şi devotamentul orb faţă de copiii aceia care nu-i plăceau câtuşi de puţin.

La urma urmei, cadrele de conducere trebuie să ia pe loc decizii importante, corect? Corect.

Se întoarse către Mitsuoko, preocupat să descopere cum ar putea folosi momentele acestea, cât erau singuri.

Ea se uita pe geam, admirând priveliştea pe care, în mod sigur, o cunoştea perfect.

Înainte ca el să poată spune câteva cuvinte

introductive, ea îl întrebă fără să-l privească:

— Unde locuiţi, domnule Peterson?

— La Valencia. Iar numele meu este Ian.

— A, da. La sud de golfuleţ există o porţiune de plajă la care ţin. Seara am obiceiul să fac o plimbare pe acolo. Apoi îl privi direct: în jur de zece.

— Am înţeles, răspunse el.

Simţi pulsaţia sângelui. Era singura manifestare vizibilă a emoţiei. Dumnezeule, ea făcuse primul pas. Reuşise să stabilească o întâlnire cu el aproape sub nasul soţului. Iisuse, ce femeie!

Kiefer se întoarse în cameră.

— Ne confruntăm cu o criză care se ascute, spuse el.

Peterson pufni în râs, dar imediat, abil, începu să tuşească.

— Cred că aveţi dreptate, reuşi el să spună sec. Nu îndrăzni să-şi arunce ochii spre Mitsuoko.

În cursul îndelungatului zbor pe deasupra Polului, Peterson avu vreme să răsfoiască dosarul primit de la Caltech. Simţea o relaxare şi o oboseală plăcută, având acea senzaţie lenevoasă pe care o încerca de fiecare dată când ştia că făcuse tot ce se putea pentru a ceda în faţa plăcerilor. Fără regrete, acesta era cuvântul de ordine; să nu rateze nici o ocazie. Ar fi cel puţin o consolare dacă ar trăi cu certitudinea asta până la sfârşitul vieţii.

Mitsuoko se ridicase la înălţimea dezmierdărilor sugerate subliminal. Plecase după trei ore, înarmată, desigur, cu argumente solide sau, mai curând, având acordul tacit al lui Kiefer de a nu pune întrebări. O încununare fericită a unei călătorii obositoare.

Dosarul de la Caltech reprezenta cu totul altă

chestiune. Conţinea câteva rapoarte minuţioase şi sumbre de uz intern, care lui i se părură o învălmăşeală de cuvinte şi simboluri matematice. Markham va zburda prin ele, dacă va avea chef. I se dăduse de înţeles că dosarul nu-i fusese încredinţat de bună voie. O copie a unei scrisori oficiale, întocmită la sugestia lui Peterson, care prezenta poziţia Consiliului faţă de problemă, avea câteva cuvinte mâzgălite în partea de jos: *Purtaţi-i cu vorba – să nu dăm ştiri-bombă.* Sigur autorul biletului va elimina asta înainte de a face parţial cunoscut conţinutul. Explicaţia venea de la sine. Guvernul american avea servicii foarte eficiente de securitate internă. În loc să apeleze la un schimb de scrisori cu cei de la Caltech, preferaseră să fotografieze în mod clandestin tot ce reuşiseră să găsească. Peterson oftă. O metodă cam riscantă dar, bineînţeles, nu era treaba lui.

Singura parte inteligibilă din dosar era o scrisoare personală, inclusă mai mult ca sigur datorită unor cuvinte-cheie.

Dragul meu Jeff,

Nu voi reuşi să vin de Paşti; am prea multe de făcut aici, la Caltech. Ultimele săptămâni au fost extrem de interesante. Lucrez alături de alţi câţiva oameni şi n-am vrea să lăsăm baltă calculele, nici măcar pentru o vacanţă la Baja. Îmi pare rău, fiindcă aşteptam cu nerăbdare să fiu împreună cu voi doi (dacă pricepi aluzia). O să duc lipsa cactuşilor plini de ţepi şi a încântătoarei arşiţe. Iartă-mă, poate data viitoare. Spune-i Lindei c-o să-i telefonez în următoarele zile, să mai sporovăim, asta dacă-mi găsesc timp. Voi nu puteţi veni aici o zi, sau, şi mai bine, o noapte?

După ce mi-am călcat cuvântul în felul acesta, s-ar cuveni să-ţi spun ce m-a pus pe jeratec. Un specialist în biologie marină de talia ta va socoti probabil că problema nu merită atâta atenţie – cosmologia nu cântăreşte prea greu în lumea enzimelor şi a soluţiilor titrate, cred eu – dar noi, care lucrăm în cadrul grupului pentru teoria gravitaţiei, ne simţim în preajma unei adevărate revoluţii. Ori poate că ea s-a petrecut deja.

E vorba de o problemă care nu le dă pace de multă vreme astrofizicienilor. Dacă există o anumită cantitate de materie în Univers, atunci el are o geometrie închisă – ceea ce înseamnă că expansiunea va înceta şi va începe contractarea determinată de atracţia gravitaţională. Prin urmare, cercetătorii din domeniul nostru se întreabă de câtva timp dacă există suficientă materie în Univers pentru definitivarea geometriei. Până în prezent, măsurătorile directe asupra materiei din Universul nostru au fost neconcludente.

Simpla numărătoare a stelelor luminoase din Univers indică o cantitate redusă de materie, insuficientă pentru a include spaţiul-timp. Există însă fără îndoială multă masă sub formă de praf, stele stinse şi găuri negre.

Suntem foarte siguri că majoritatea galaxiilor au în centrul lor mari găuri negre. Asta explică în parte lipsa de materie pentru definitivarea Universului nostru. Datele obţinute recent arată modul în care sunt grupate galaxiile îndepărtate. Aceşti ciorchini la scară galactică sugerează că în Univers există mari fluctuaţii în ceea ce priveşte densitatea materiei. Dacă galaxiile s-ar aduna undeva în Universul nostru, iar densitatea lor ar creşte îndeajuns, atunci geometria lor locală spaţiu-timp s-ar putea înfăşură în jurul ei însăşi, la fel

cum ar putea fi închis Universul nostru.

Acum posedăm numeroase dovezi pentru a da crezare vechii idei a lui Tommy Gold – potrivit căreia *există* părţi ale Universului nostru care au suficiente grupări de galaxii pentru a-şi forma propria geometrie închisă. Nouă nu ne-ar apărea mult diferite – doar mici zone radiind o lumină roşie slabă. Roşul provine de la materia care continuă să cadă în acele aglomerări. Ceea ce uimeşte este că toate aceste fluctuaţii locale în densitate pot fi considerate drept universuri *independente.* Timpul necesar pentru formarea unui univers separat nu depinde de mărimea lui. Probabil e egal cu rădăcina pătrată a lui *gn* în care g este constanta gravitaţională, iar *n,* densitatea regiunii care se contractă. Deci e independentă de mărimea microuniversului. Un univers mic se închide la fel de repede ca şi unul mare. Asta înseamnă că toate universurile, indiferent de dimensiuni, au aceeaşi vârstă. (Simpla definire a timpului în cadrul acestei ecuaţii te-ar împinge să pui mâna pe pahar dacă nu ai fi matematician – ba chiar şi dacă ai fi.)

Pe scurt, s-ar putea să existe universuri închise înăuntrul Universului nostru. În realitate, ar fi o coincidenţă extraordinară dacă el ar fi cel mai mare dintre toate. S-ar putea să reprezentăm o aglomerare locală în alt univers. Ţii minte un desen animat mai vechi, în care un peştişor era înghiţit de unul mai mare, la rândul lui înghiţit de altul şi mai mare, şi aşa mai departe, la infinit? Ei, bine, s-ar putea să fim unul dintre aceşti peşti.

De câteva săptămâni lucrez în problema obţinerii de informaţii despre – sau de la – aceste universuri aflate în interiorul Universului nostru. Evident, lumina nu

poate trece dintr-unul în celălalt. Lucru valabil şi pentru materie. Asta înseamnă geometrie închisă. Singura excepţie o constituie un anumit tip de particulă care nu se supune restricţiilor stabilite de teoria lui Einstein. Există câţiva candidaţi pentru asta, însă Thorne (marele nostru bătrân) nu vrea să cadă într-o asemenea capcană. Ar fi prea greu de ieşit, aşa zice el.

Eu cred că răspunsul ni-l vor da tahionii. Ei pot scăpa din „universurile” mai mici conţinute de al nostru. De aceea, recenta descoperire a tahionilor are o importanţă enormă pentru cosmologie. E greu să detectezi tahioni, aşa că nu ştim prea multe despre ei. Ei ne oferă o legătură directă în spaţiu-timpurile închise din interiorul propriului nostru Univers, motiv pentru care lucrez cu atâta îndârjire. Nici nu-ţi închipui cât ne-am chinuit ca să ne putem continua munca, mai ales dacă ţinem seama de greva din sectorul alimentar şi de marele incendiu din Los Angeles. Judecând după situaţia actuală din lume, probabil că nimeni nu se va sinchisi. Tocmai ăsta-i farmecul vieţii şi lumii universitare.

Iartă-mă pentru detaliile astea care nu te-au luminat prea mult, probabil, dar subiectul este extraordinar de important pentru mine şi m-am lăsat purtată de val. Oricum ar fi, îmi pare rău că nu pot veni la Baja. Sper să vă revăd curând pe amândoi.

Cu dragoste,
Cathy

Pentru o clipă, citind această scrisoare cu accente personale, Peterson avu o senzaţie de vinovăţie. Consiliul ajunsese să folosească în mod curent astfel

de metode pentru a evita lezarea intereselor unor ţări recalcitrante care nu înţelegeau necesitatea de a se acţiona neîntârziat. Dar el rămânea un domn, iar un domn nu-şi bagă nasul în corespondenţa altuia. Rezervele lui se risipiră, deoarece îl interesau mai mult implicaţiile conţinutului decât numele semnatarei. Subuniversuri? Incredibil. Peisajul creat de oamenii de ştiinţă devenea din ce în ce mai puţin real.

Peterson se rezemă de spătar şi urmări îndelung defilarea zonelor pustii din Canada. Da, probabil că aşa stăteau lucrurile. De câteva zeci de ani, imaginea lumii, aşa cum era descrisă de oamenii de ştiinţă, devenise ciudată, detaşată şi incredibilă. Prin urmare, era mult mai uşor să ignori decât să încerci a înţelege. Problemele se complicau peste măsură. De ce să-ţi mai baţi capul? Deschide televizorul, iubito! Bravo!

12.

3 DECEMBRIE 1962

Cooper întinse foile cu pătrăţele roşii pe masa din laborator, formând astfel o linie continuă. Se trase înapoi, mişcându-se pe vârfurile picioarelor, ca un sprinter gata să ţâşnească înainte, şi-şi admiră opera. Zumzetul aparatelor din încăpere crea un fond pentru speranţa care plutea în aer.

— Asta e, spuse încet Cooper. Sunt în ordine.

— Cele mai bune date pe care le-am obţinut? îl întrebă Gordon.

— Cele mai bune pe care le voi obţine eu, zise cu hotărâre Cooper, încruntându-se, detectând ceva anume în vocea lui Gordon. Se răsuci pe călcâie, cu mâinile în şolduri. Fără întreruperi. Trei ore în cap.

— Par bune şi clare, recunoscu Gordon pe un ton împăciuitor. Precise.

— Da, întări Cooper. Vorbesc serios. Dacă ar fi apărut vreo rezonanţă mi-aş fi dat seama.

Gordon îşi plimbă degetul de-a lungul liniilor verzui reprezentând date. Nu apăreau rezonanţe standard.

În interiorul eşantionului lor, răcit la trei grade peste zero absolut în heliul care fierbea, se aflau nuclee de atomi. Fiecare era ca un mic magnet. Aveau tendinţa de a se orienta de-a lungul câmpului magnetic în care Cooper ţinuse eşantionul. Experimentul standard era simplu: se dădea un scurt impuls electromagnetic, iar acesta bascula magneţii nucleari, îndepărtându-i de câmpul magnetic. Cu timpul, nucleele se reorientau

de-a lungul câmpului. Acest proces de relaxare nucleară putea să-i spună cercetătorului multe lucruri despre mediul din interiorul solidului. Era o metodă relativ simplă pentru a detecta trăsăturile microscopice ale structurii complexe a solidului. Pe lângă alte aplicaţii la tranzistori sau detectori de infraroşii pe care le-ar fi putut avea, acest proces îi plăcea lui Gordon pentru claritate şi simplitate. La fel ca şi cercetarea quasarilor sau a particulelor de mare energie, această ramură a fizicii solidelor nu oferea lucruri palpabile, însă era directă şi avea o frumuseţe simplă.

Diagramele pe care le avea acum sub ochi nu erau nici simple, nici frumoase. Ici şi colo apăreau fragmente din ceea ce ar fi trebuit să recepţioneze: curbe de rezonanţă nucleară, omogene şi semnificative. Însă înregistrările, cele mai multe, evidenţiau grupări de linii zimţate reprezentând zgomot electromagnetic, apărând şi dispărând la fel de brusc, după mai puţin de o clipă.

— Aceleaşi spaţieri, murmură Gordon.

— Da, spuse Cooper. Cele de un centimetru, arătă el, şi cele scurte de jumătate de centimetru. Al naibii de regulate.

Cei doi se priviră, apoi reveniră la date. Fiecare dintre ei sperase să obţină alt rezultat. Repetaseră la nesfârşit aceste experimente, eliminând orice sursă posibilă de zgomot. Ruperile zimţate refuzau să dispară.

— E un mesaj nenorocit, mormăi Cooper. Sigur.

Gordon dădu din cap simţindu-se cuprins de oboseală.

— N-avem cum să-l eliminăm, recunoscu el. Sunt aici ore întregi de semnale. Nu poate fi vorba de o

coincidenţă.

— Nu.

— În regulă, spuse Gordon, străduindu-se să pară optimist. Să decodificăm mizeria asta.

REDUCEREA CONŢINUTULUI DE OXIGEN LA VALORI SUB DOUĂ PĂRŢI LA MILION PE O RAZĂ DE CINCIZECI DE KILOMETRI FAŢĂ DE SURSĂ DUPĂ CE ÎNFLORIREA DIATOMEELOR SE MANIFESTĂ AEMRUDYCO PEZQEASKL POLUANŢI MINORI PREZENŢI ÎN DEITRICH POLYXTROPE 174A UNU PATRU ŞAPTE A PENTRU A SE COMBINA ÎNTR-UN LANŢ CRISTALIN CU ERBICIDE SPRINGFIELD AD 45 AD PATRU CINCI SAU ANALAGAN 58 CINCI OPT ORIGINE DU PONT UTILIZĂRI REPETATE ÎN BAZINUL AMAZONIAN DIVERSE LOCURI ALTE LANŢURI MOLECULARE LUNGI SINERGICE POSIBILE ÎN ZONA TROPICALĂ COLOANA OXIGEN SUPUSĂ VITEZĂ DISPERSIE CONVECTIVĂ ALZSURUD OSMA WSUEXIO 829 CMXDROG ETAPA FIXARE VIRUS REZULTĂ ÎNTÂRZIERE TREI SĂPTĂMÂNI DACĂ DENSITATEA AD 45 AD PATRU CINCI SPRINGFIELD DEPĂŞEŞTE 158 PĂRŢI PER MILION APOI INTRĂ ÎN REGIM DE SIMULARE MOLECULARĂ ÎNCEPE SĂ IMITE GAZDA POATE APOI TRANSFORMA STRATUL NEURO AL PLANCTONULUI ÎN PROPRIA SA FORMĂ CHIMICĂ FOLOSIND CONŢINUTUL DE OXIGEN AMBIENTAL PÂNĂ CÂND NIVELUL SCADE LA VALORI FATALE PENTRU MAJORITATEA OCTIRPWAELPO DIN LANŢUL TROFIC SUPERIOR DIN NOU AMMA ACŢIUNEA RAZELOR ULTRAVIOLETE ASUPRA LANŢURILOR PARE SĂ ÎNTÂRZIE RĂSPÂNDIREA ÎN STRATURILE DE SUPRAFAŢĂ ALE OCEANULUI DAR CREŞTEREA CONTINUĂ SPRE INTERIOR ÎN CIUDA CELULELOR CONVECTIVE ÎN FORMARE CARE TIND SĂ

AMESTECE STRATURILE DIN XMC AHSU URGENT MADUDLO 374 NUMAI SEGMENTUL AMZLSOUDP ALYN SUBSTANŢELE MENŢIONATE MAI SUS TREBUIE ÎMPIEDICATE SĂ INTRE ÎN LANŢUL TROFIC AL OCEANULUI AMZSUY REDWPE PRIN INTERZICEREA URMĂTOARELOR SUBSTANŢE CALLANAN B 471 PATRU ŞAPTE UNU MESTOFIT SALEN COMPUS MARIN DE LA ALFA LA DELTA EXPTRM URGENT XYU EFECTUAŢI ANALIZE DE TITRARE ASUPRA COMPONENŢILOR METASTAZABILI PWMXSJR ALSUDNCH

Gordon nu găsi decât după-amiază răgaz să se gândească la mesaj. Toată dimineaţa îi fusese răpită de o prelegere urmată de o şedinţă a comitetului pentru admiterea de absolvenţi. Se primiseră cereri din partea unor studenţi eminenţi de pretutindeni – Chicago, Caltech, Berkeley, Columbia, MIT, Cornell, Princeton, Stanford. Sfintele temple ale înţelepciunii. Câteva cazuri neobişnuite – doi tineri mai ciudaţi din Oklahoma, care păreau promiţători, şi un tip discret şi dotat din Long Beach State – au fost reţinute pentru studiu. Era clar că prestigiul La Jollei creştea rapid. Într-un fel, cauza era goana neîncetată şi impetuoasă declanşată de lansarea Sputnik-ului. Gordon se lăsa purtat de acelaşi val şi ştia asta; trăia în vremuri potrivite cercetării ştiinţifice. Îl mira totuşi numărul mare de studenţi atraşi de fizică. Unii dintre ei păreau să facă parte din aceeaşi categorie cu cei care urmau dreptul sau medicina – nu fiindcă era un domeniu fascinant, ci pentru că promitea să ofere salarii mari. Gordon se întrebă dacă şi pe Cooper îl animau asemenea gânduri; omul avea sclipiri amintind de flacăra pasiunii, dar pasiunea lui se ascundea sub o

faţadă de detaşare, o aură de siguranţă fizică. Până şi existenţa mesajului i se părea lui Cooper puţin ciudată, dar în fond acceptabilă, o acţiune stranie ce avea să fie explicată curând. Gordon nu reuşea să-şi dea seama dacă era atitudine căutată sau seninătate autentică; oricum, se simţea descumpănit. Se obişnuise cu un stil mai înfocat. Îi invidia pe fizicienii care făcuseră marile descoperiri pe vremea avântului mecanicii cuantice, atunci când nucleul fusese învins pentru prima oară. Eckart şi Lieberman, membrii mai vârstnici ai Catedrei, povesteau uneori despre acele timpuri. Înainte de anii patruzeci, o diplomă în fizică reprezenta o bază solidă pentru o carieră în domeniul electricităţii. Punct. Bomba atomică adusese o schimbare a opticii. În avalanşa de arme sofisticate, de noi domenii de studiu, de bugete mari şi orizonturi tot mai largi, faţă de fizicieni se născuse dintr-odată un interes naţional. În anii ce urmaseră Hiroshimei, orice articol de ziar care se referea la vreun fizician îl numea în mod invariabil „strălucit specialist în fizică nucleară”, ca şi cum n-ar fi existat atâtea domenii. Fizica se dezvolta. Şi cu toate acestea, fizicienii erau relativ prost plătiţi; Gordon îşi aminti de un profesor vizitator de la Columbia care împrumutase bani pentru a participa la „mesele chinezeşti”, în fiecare vineri, pe care le iniţiaseră Lee şi Yang. Participanţii se întâlneau la unul dintre restaurantele chinezeşti de mare ţinută, care se aflau în preajma campusului, şi de obicei acolo erau anunţate pentru prima oară noile rezultate obţinute. Participarea reprezenta o idee bună pentru cel ce voia să fie informat. Prin urmare, acel profesor reuşise să împrumute banii trebuincioşi şi-i restituise în decurs de o săptămână. Zilele acelea i se păreau de mult uitate

lui Gordon, deşi fără îndoială că rămăseseră bine întipărite în mintea fizicienilor mai bătrâni, gândi el. Unii, precum Lakin, de pildă, trăiau un soi de nelinişte, de aşteptare, de parcă băşica prea umflată avea să pocnească în curând. Publicul orbit, a cărui atenţie nu zăbovea mult timp asupra unui singur lucru, va fi atras de superabundenţa de automobile elegante şi de rulote în stil ranch, şi va uita de ştiinţă. Ecuaţia uşor de rezolvat – ştiinţă egal inginerie egal bunuri pentru consumatori – se va complica. Fizica rămăsese mai multă vreme în partea de jos a buclei S decât chimia – primul război mondial fusese perioada ei de glorie – iar acum se bucura de un impuls ascendent. Dar trebuia să urmeze un palier plat. Trebuia ca bucla în formă de S să coboare.

Lui Gordon îi veniră în minte toate acestea în timp ce ieşi pe coridor şi urcă scările spre biroul lui Lakin. Jurnalul de laborator era completat minuţios şi verificase de mai multe ori exactitatea decodificării mesajului. Cu toate astea, îl bătea gândul să se întoarcă fără să mai discute cu Lakin.

Nici nu intră bine în subiect, când Lakin îl întrerupse:

— Zău, Gordon, eram încredinţat că ai rezolvat deja problema.

— Isaac, asta e realitatea.

— Ba nu. Bărbatul bine făcut se ridică de la birou şi începu să păşească prin cameră. Am cercetat în detaliu experimentul tău. Ţi-am citit notiţele – mi-a arătat Cooper unde le ţii.

Gordon se încruntă.

— De ce nu mi le-ai cerut mie?

— Erai la curs. Şi ca să fiu sincer, voiam să văd notiţele luate de Cooper, scrise cu mâna lui.

— De ce?

— Recunoşti că nu ai notat singur toate datele.

— Nu, sigur că nu. Trebuie să facă şi el ceva pentru teza de doctorat.

— Da, şi e în întârziere. A rămas mult în urmă. Lakin se opri şi făcu unul din gesturile care-l caracterizau, lăsându-şi capul uşor în jos şi ridicându-şi sprâncenele pentru a-l fixa pe Gordon, ca şi cum ar fi privit peste ramele unor ochelari inexistenţi. Gordon se gândi că asta era o căutătură menită să comunice totuşi ceva de nedovedit, dar evident, un mesaj mut între colegi.

— În nici un caz nu le falsifică, dacă la asta te referi, spuse el foarte clar, făcând un efort să nu-i tremure glasul.

— De unde ştii?

— Datele pe care le-am înregistrat eu concordă cu sintaxa din restul mesajului.

— Ar putea fi un efect calculat, pus la cale cumva de Cooper. Lakin se întoarse spre fereastră, cu mâinile împreunate la spate, vocea lui trădând o vagă ezitare.

— Fii *serios,* Isaac.

Lakin se repezi la el:

— Foarte *bine.* Atunci să-mi spui *tu* ce se petrece.

— Avem un efect, dar nici o explicaţie. Asta se întâmplă. Nimic altceva. Vântură prin aer pagina cu decodificarea mesajului, parcă tăind razele de soare ce pătrundeau pe fereastră.

— Bun, suntem de acord. Lakin zâmbi. Un efect foarte straniu. Ceva face spinii nucleari să se relaxeze, *bang,* pur şi simplu. Rezonanţă spontană.

— Asta-i o prostie. Gordon chiar îşi închipuise că fuseseră de acord asupra acestui subiect, iar acum Lakin pusese din nou aceeaşi placă.

— E o prezentare simplă a ceea ce ştim.
— Şi cum explici *asta*? se interesă el, fluturând din nou mesajul.
— Nu-l explic. Lakin ridică ostentativ din umeri. În locul tău, nici n-aş mai aduce vorba de el.
— Până când îl vom înţelege...
— Ba nu. Am înţeles destul. Suficient pentru a putea vorbi în public despre rezonanţa spontană.
Lakin începu să prezinte un rezumat tehnic, urmărind ideile pe degete, cu mişcări precise. Gordon îşi dădu seama că-l interogase minuţios pe Cooper. Lakin ştia cum să prezinte datele, ce cantităţi să treacă în diagrame, ce figuri puteau crea impresia unei lucrări bine închegate şi convingătoare. „Rezonanţa spontană” avea să devină un articol interesant. Ba nu, incitant. După ce Lakin termină de schiţat argumentele ştiinţifice, Gordon spuse calm:
— Jumătate de adevăr tot minciună se cheamă, să ştii.
Lakin făcu o faţă lungă.
— Te-am păsuit destul, Gordon. Luni de zile. A sosit momentul să recunoşti adevărul.
— Îhî. Şi care-i adevărul?
— Tehnicile folosite de tine sunt greşite.
— Cum asta?
— Nu ştiu. Dădu din umeri, plecându-şi capul şi ridicând iar din sprâncene. Nu pot să stau tot timpul în laboratorul tău.
— Am reuşit să punem cap la cap semnalele de rezonanţă...
— Deci par să spună ceva. Lakin zâmbi îngăduitor. Ar putea comunica *orice,* Gordon, dacă le aranjezi în mod convenabil. Uite... Îţi aminteşti, din astronomie, pe unul

Lowell?

— Da, răspunse bănuitor Gordon.

— El a „descoperit” canalele de pe Marte. Le-a văzut ani de zile, decenii întregi. După aceea au început să le vadă şi alţii. Lowell a cerut să i se construiască un observator în deşert. Era bogat. Omul avea timp şi vedere bună.

— Da, dar... începu Gordon.

— Singura greşeală era că pornea de la o concluzie falsă. Viaţa inteligentă se afla pe partea *lui* de telescop, nu pe cea îndreptată spre Marte. Mintea lui – şi aici Lakin îşi duse arătătorul la tâmplă – a perceput o licărire de imagine şi apoi a impus ordine în ea. Propria lui inteligenţă l-a tras pe sfoară.

— Da, da, mormăi fără chef Gordon.

Nu putea găsi un contraargument. Lakin se pricepea mai bine decât el la astfel de lucruri, ştia mai multe poveşti şi avea un dar înnăscut de a le folosi în favoarea lui.

— Sugerez să nu devenim şi noi ca el.

— Publicăm chestia cu rezonanţa spontană, spuse Gordon, încercând să se gândească.

— Da. Săptămâna asta trebuie să finalizăm propunerea către FNS Putem scoate în evidenţă materialul despre rezonanţa spontană. Îl scriu eu după notiţe, în aşa fel încât să folosim acelaşi manuscris şi pentru un articol în *Physical Review Letters.*

— Şi ce rost are să-l trimiţi la PRL? întrebă Gordon, neştiind totuşi ce atitudine să adopte.

— În propunerea către FNS putem include lucrarea în pagina de bibliografie drept „trimisă la PRL”. Asta îi conferă o notă aparte, arată că e vorba de o lucrare de cea mai bună calitate. De fapt...

Îşi ţuguie buzele, adâncit în gânduri, şi privind peste rama ochelarilor imaginari continuă:

— ...de ce n-am zice „în curs de apariţie în *PRL*”? Sunt sigur c-o vor accepta, iar „în curs de apariţie” atârnă mai greu în balanţă.

— Nu-i adevărat.

— Va fi în curând. Lakin se aşeză la birou şi se apleacă peste el cu mâinile împreunate. Îţi spun sincer: fără ceva interesant şi nou, finanţarea e în pericol.

Gordon îl privi fix pentru o clipă. Lakin se ridică şi-şi reluă mersul agitat.

— Nu, era doar o idee, desigur. Vom spune „trimisă”, şi asta va convinge. Dădu ocol biroului cu paşi măsuraţi, gândindu-se. Se opri în faţa tablei pe care schiţase datele generale. Un efect foarte straniu şi o recunoaştere a meritelor descoperitorului – adică tu.

— Isaac, începu Gordon cântărindu-şi atent cuvintele, n-am de gând să abandonez subiectul.

— Foarte bine, aprobă Lakin luându-l de braţ. Acordă-i toată atenţia. Sunt sigur că problema lui Cooper se va rezolva de la sine. Trebuie să fixezi data examenului pentru candidatura la doctorat, să ştii.

Gordon încuviinţă absent. Pentru a începe un program complet de cercetare în vederea elaborării tezei, trebuia ca studentul să treacă un examen care dura două ore. Cooper va avea nevoie de o perioadă de pregătire; se inhiba teribil când se afla faţă în faţă cu mai mult de doi membri ai Catedrei, o stare foarte des întâlnită printre studenţi.

— Mă bucur c-am rezolvat şi treaba asta, murmură Lakin. Luni o să-ţi arăt o ciornă a lucrării pentru PRL. Până una-alta – aruncă o privire la ceas – începe Colocviul.

Gordon încercă să se concentreze asupra colocviului dar, ca un făcut, esenţa discuţiilor îi scăpa mereu. La numai câteva şiruri de scaune mai în faţă, Murray Gell-Mann explica schema „modului de pliere în opt” pentru înţelegerea particulelor de bază ale materiei. Gordon ştia că ar trebui să asculte cu atenţie, întrucât se referea la o chestiune fundamentală. Specialiştii în teoria particulelor afirmau deja că Gell-Mann va primi Premiul Nobel pentru lucrare. Se încruntă şi se aplecă uşor în faţă, privind concentrat la ecuaţiile lui Gell-Mann. Cineva din public puse o întrebare ce exprima scepticism şi Gell-Mann se întoarse, netulburat şi calm ca întotdeauna, pentru a risipi îndoielile. Cei prezenţi urmăriră cu interes schimbul de păreri. Gordon îşi aminti ultimul an de studenţie la Columbia, când începuse să participe la colocviile Catedrei de Fizică. Observase o trăsătură definitorie a întâlnirilor săptămânale despre care nimeni nu avea obiceiul să vorbească. Oricine putea pune întrebări şi când se întâmpla asta, întreaga atenţie a auditoriului se îndrepta asupra lui. Dacă avea loc un dialog între lector şi curios, cu atât mai bine. Iar cel care-l prindea pe vorbitor cu vreo greşeală era recompensat de către oamenii din jur cu zâmbete şi înclinări aprobatoare din cap. Totul era limpede, dar şi mai limpede se vedea că nimeni din public nu se pregătea pentru colocvii, nimeni nu studia înainte de a participa la ele.

Tema se anunţa cu o săptămână înainte. Gordon începea să se documenteze asupra subiectului şi-şi nota câte ceva. Consulta lucrările, acordând atenţie deosebită secţiunii de concluzii, în care autorul făcea de obicei unele speculaţii, aruncând idei ca „picate din

cer” şi uneori atacându-i indirect pe competitorii din domeniul său. În asemenea cazuri, citea şi lucrările lor. Asta îi sugera întotdeauna câteva întrebări potrivite. Câteodată, ele, deşi aparent nevinovate, reuşeau să zdruncine serios ideile vorbitorului. Intervenţia dădea naştere unui murmur de interes în rândul auditoriului şi unor priviri întrebătoare adresate lui Gordon. Dacă era bine exprimată, până şi o întrebare simplă lăsa impresia unei înţelegeri profunde. Gordon începuse prin a-şi striga întrebările din ultimele rânduri ale sălii. După câteva săptămâni se mutase mai în faţă. Profesorii titulari ai Catedrei se aşezau invariabil în primele două rânduri şi curând ajunse puţin în spatele lor. Luaseră obiceiul de a se întoarce pe scaune pentru a-l vedea când punea întrebări. După alte câteva săptămâni, se afla în primul rând. În vreme ce-şi ocupau locurile, profesorii începuseră să-l salute din cap. În preajma Crăciunului, Gordon ajunsese să fie cunoscut de majoritatea membrilor Catedrei. De atunci încercase mereu un uşor sentiment de vinovăţie dar, la urma-urmei, nu făcuse altceva decât să dovedească o preocupare vie şi constantă. Dacă îi aducea vreun folos, cu atât mai bine. În acea perioadă se dădea în vânt după fizică şi matematică, fiind mai interesat să vadă un lector scoţând un iepuraş analitic dintr-o pălărie matematică decât să meargă la vreun spectacol de pe Broadway. Odată îşi petrecuse o săptămână întreagă încercând să dea de capăt Ultimei teoreme a lui Fermat şi chiulise de la prelegeri pentru a face calcule nesfârşite.

Prin anul 1650, Pierre de Fermat mâzgălise ecuaţia $x^n + y^n = z^n$ pe manşeta unui exemplar din *Aritmetica* lui Diophantus. Fermat scrisese: „Dacă *x, y* şi z ar fi

numere întregi pozitive, nu ar exista soluţii ale ecuaţiei pentru *n* mai mare decât doi. Demonstraţia ar fi prea lungă pentru a fi făcută pe marginea foii.” În cele trei sute de ani ce trecuseră, nimeni nu reuşise să dovedească asta. Încercase oare Fermat să-i descurajeze pe matematicieni? Poate că dovada nici nu exista. Cel capabil să rezolve enigma printr-o demonstraţie matematică avea să devină faimos. Gordon se zbătuse să găsească răspuns dar apoi, rămânând în urmă cu programa, renunţase. Jurase însă că într-o bună zi va reveni asupra problemei.

Ultima teoremă avea o serie de frumuseţi matematice, dar nu prin asta îl atrăgea. Îi plăcea să rezolve probleme pur şi simplu pentru că ele existau. Majoritatea oamenilor de ştiinţă îi semănau: erau jucători de şah şi rezolvau enigme încă din copilărie. După credinţa lui, acestea, la care se adăuga ambiţia, erau trăsături comune tuturor oamenilor de ştiinţă. Gordon se gândi o clipă cât de mult se deosebeau de Lakin, în ciuda interesului lor pentru ştiinţă – şi se ridică în capul oaselor. Mişcarea neaşteptată îi făcu pe mulţi să se întoarcă spre el. Gordon derulă prin minte discuţia avută cu Lakin şi-şi aminti cum fuseseră trecute cu vederea vorbele lui despre mesaj, întâi printr-o eschivă în legătură cu Cooper, apoi prin povestea despre Lowell, urmată de presupusa renunţare la ideea de „în curs de publicare”. Lakin obţinea publicarea aşa cum dorea, cu Gordon şi Cooper pe post de coautori, iar Gordon nu se alegea decât cu transcrierea mesajului.

Gell-Mann descria, în stilul lui precis, o piramidă de particule aranjate în funcţie de masă, de spin şi de alte numere cuantice. Lui Gordon toate acestea i se păreau

un talmeş-balmeş de neînţeles. Băgă mâna în buzunarul vestei – întotdeauna purta haină la colocvii, dacă nu chiar şi cravată – şi scoase mesajul. Publicul venit să-l audă pe Gell-Mann era foarte numeros, deoarece prelegerea reprezenta atracţia anului. Gordon avu impresia că toată lumea îl urmăreşte strecurându-se prin pădurea de picioare până să ajungă pe interval. Ieşi din sală puţin derutat, strângând în mână mesajul făcut sul. Mulţi îl priviră cu interes în timp ce ieşea pe uşa laterală.

— Are vreun înţeles? îl întrebă Gordon bănuitor pe bărbatul cu păr nisipiu aşezat în faţa lui la birou.

— Da, aşa se pare.

— Partea de chimie se susţine?

Michael Ramsey îşi privi palmele.

— Sigur, atât cât pot înţelege. Denumirile astea industriale, Springfield AD 45, Du Pont Analagan 58, nu-mi spun nimic. Poate că deocamdată sunt în fază de proiect.

— Dar referirile la ocean şi la reacţia asta de combinare...

Ramsey ridică din umeri.

— Cine ştie? Când e vorba de multe molecule cu lanţ lung bâjbâim ca orbii. Să nu ne credem vrăjitori doar pentru că producem haine de ploaie din plastic.

— Ascultă, am venit la Catedra de Chimie să mă ajutaţi să înţeleg mesajul ăsta. Cine ar putea şti mai multe?

Ramsey se rezemă de spătarul scaunului reglabil şi-l privi nelămurit printre gene pe Gordon, încercând evident să cântărească situaţia. După o vreme, spuse încet:

— De unde ai obţinut informaţiile astea?
Gordon se foi neliniştit pe scaun.
— Le-am... Uite, dar s-o ţii pentru tine.
— Da, sigur.
— Am recepţionat nişte... Nişte... semnale ciudate în cadrul unui experiment. Semnale pe care, de fapt, n-ar trebui să le primesc.
Ramsey îl privi din nou atent.
— Îhî.
— Ei, ştiu, mesajul nu-i prea clar. Doar fragmente de propoziţii.
— Dar ce, te-aşteptai la mai mult?
— Să mă aştept? De unde?
— De la un mesaj interceptat, prins întâmplător de vreo staţie de ascultare din Turcia.
Ramsey zâmbi destul de bine dispus şi pielea din jurul ochilor albaştri se încreţi.
Gordon îşi prinse un colţ de la gulerul cămăşii între degete, deschise gura să spună ceva, apoi renunţă.
— Hai, lasă, continuă Ramsey, destul de satisfăcut de propria sa isteţime care-l ajutase să detecteze legenda strigătoare la cer. Ştiu şi eu câte ceva despre operaţiuni strict secrete. Sunt destui care se apucă de asemenea chestii. Guvernul n-are oameni calificaţi pentru a intercepta mesajele, şi atunci apelează la un consultant din afară.
— Nu lucrez pentru o instituţie guvernamentală. În afară de FNS, vreau să zic.
— Bineînţeles, nici n-am spus aşa ceva. Dar ştiu de colectivul acela pe care-l are Ministerul Apărării, acum îmi scapă numele lui... Ba nu, Jason. Au fost cooptaţi o grămadă de băieţi deştepţi. Hal Lewis de la Santa Barbara, Rosenbluth de aici, toţi oameni bine pregătiţi.

N-ai contribuit şi tu la lucrarea de reactualizare a ICBM pentru Ministerul Apărării?

— N-aş putea afirma c-am lucrat, răspunse Gordon cu încetineală calculată. *Ceea ce e absolut adevărat,* gândi el.

— Ha, ha. Bună chestie. Nu poţi *afirma,* dar asta nu înseamnă că *n-ai lucrat.* Cum zicea maiorul Daley? „A rămâne cu mâinile curate nu-i totuna cu a face baie.” Doar n-o să-ţi cer acum să-mi divulgi secrete.

Gordon se trezi din nou trăgându-se de guler şi descoperi că nasturele răsucit abia se mai ţinea într-un fir. Când era la New York, mama trebuia să-i coasă nasturele de la gulerul cămăşii cam o dată pe săptămână. În ultima vreme făcea tot mai rar gestul ăsta, însă astăzi...

— Mă surprinde totuşi că pe sovietici îi interesează asemenea lucruri, mormăi gânditor Ramsey. Cutele din jurul ochilor se destinseră, iar Ramsey redeveni modelul specialistului în chimia organică experimentală care cugetă la o problemă. N-au avansat prea mult în direcţia asta. De fapt, la ultima întâlnire de la Moscova, la care am participat, puteam să jur că-s cu mult în urma noastră. Planurile lor cincinale impun folosirea de îngrăşăminte. Dar n-au nimic atât de complex.

— Atunci de ce apar numele producătorilor americani şi englezi? întrebă Gordon apăsat, aplecându-se puţin în faţă. Dupont şi Springfield. Şi chestia asta – „origine, utilizări repetate în bazinul amazonian, diverse locuri” şi aşa mai departe.

— Da, recunoscu Ramsey, pare ciudat. Sper să nu se refere la Cuba. E singura ţară din America de Sud unde ruşii îşi fac de cap.

— Hm.
Gordon se încruntă şi clătină din cap.
Ramsey îl privi cercetător.
— A, poate înţelegem altfel. O fi vorba de vreo acţiune de-a lui Castro prin zona Amazonului? Ajutoare ilegale pentru oamenii din junglă, ca să mai ridice niţel prestigiul gherilelor? Aşa ar mai merge.
— Mi se pare destul de complicat, nu găseşti? Vreau să spun, celelalte porţiuni privind stratul neuro al planctonului, şi aşa mai departe...
— Da, nici eu nu pricep asta. S-ar putea să nu aparţină aceleiaşi transmisii. Ridică privirea spre Gordon. Nu poţi obţine o transcriere mai bună? Cei ce fac interceptări radio...
— Îmi pare rău, dar mai bine nu se poate. Sper că înţelegi, adăugă el cu subînţeles.
Ramsey strânse din buze şi dădu din cap.
— Dacă Ministerul Apărării ar fi interesat, ar folosi informaţiile... Grozav, nu-i aşa? Trebuie să fie ceva cu ele.
Gordon făcu un gest evaziv. Nu îndrăznea să mai adauge nimic. Făcuse un joc subtil lăsându-l pe Ramsey să se autoamăgească cu explicaţia aceea de roman poliţist prost, fără a-i spune de fapt ceva care să semene a minciună gogonată. Venise la Catedra de Chimie pregătit să le ofere fără ocolişuri tot ce avea, dar acum pricepu că nu va ajunge nicăieri. Era mai bine să procedeze în felul acesta.
— Hai că-mi place, spuse Ramsey în loc de concluzie. Lovi cu palma un vraf de lucrări studenţeşti aflate pe birou. Îmi place la nebunie. Ghicitoarea ta e-a naibii de ciudată, iar pe cei de la Apărare sigur o să-i intereseze. Trebuie să conţină ceva important. Crezi c-o să

obţinem vreo finanţare?

Întrebarea îl luă pe nepregătite.

— Ei bine, nu... Nu m-am gândit...

Ramsey încuviinţă din cap.

— Gata, am priceput. Ministerul nu-i dispus să bage bani în orice idee născută din senin. Vor nişte lucrări care să susţină afirmaţiile.

— Un avans, îl ajută Gordon.

— Exact. Nişte date preliminare. Asta-i poate convinge că ideea merită să fie dezvoltată. Făcu o pauză, ca şi cum ar fi evaluat programele la care lucra. Cred că ştiu cum am putea demara. În momentul ăsta nu am timp, înţelegi? Am o puzderie de lucrări pe cap. Calmat, se lăsă pe spătarul scaunului rotativ şi zâmbi. Trimite-mi şi mie o copie şi dă-mi răgazul să mai reflectez, bine? Mă dau în vânt după ghicitori de felul ăsta. Mai pigmentează puţin viaţa. A fost o idee bună să apelezi la mine şi-ţi mulţumesc pentru încredere.

— Iar eu mă bucur că te interesează, bolborosi Gordon. Zâmbi cu un aer distant şi enigmatic.

13.

14 IANUARIE 1963

Intrând pe Pearl Street, trebui să stea aproape tot timpul cu piciorul pe pedala de frână, atent la maşinile din faţa lui care îl mustrau cu luminile sângerii ale stopurilor. De la o zi la alta, circulaţia devenea tot mai anevoioasă. Pentru prima oară de când sosise, pe Gordon îl irita gândul că şi alţii se instalau în oraş, îmbrâncindu-l, înfulecând peisajul şi aglomerând această părticică de paradis. Acum, după ce se stabilise aici, eforturile de dezvoltare şi extindere i se păreau lipsite de noimă. Un zâmbet imperceptibil îi apăru pe chip când îşi dădu brusc seama că, orice ar fi spus, făcea parte din armata celor transplantaţi; California era acum *aici,* iar restul veneau din *alte părţi.* New Yorkul devenise mai curând o noţiune decât un loc situat departe.

Penny nu era acasă. Îi spusese că va întârzia pentru că va trebui să participe la cocteilul dat de Lakin cu prilejul noilor angajări, şi era aproape sigur că ea îl va aştepta cu o cină uşoară. Umblă de colo-colo prin apartament, neştiind ce să facă, simţindu-se aerian şi fără astâmpăr după cele trei pahare de vin alb băute la festivitate. Găsi o cutie de alune şi se apucă să le ronţăie. Lucrările studenţilor de la cursul de compoziţie pe care îl preda Penny erau aruncate una peste alta pe masa din sufragerie, de parcă ea ar fi plecat în goană, fără să mai aibă timp să le strângă. Gordon se

încruntă; nu era stilul ei. Pe lucrări apărea ici şi colo scrisul ei îngrijit şi rotunjit, etichetând unele paragrafe drept „încropeli”, sau „discutabile”, iar prescurtările cu litere mari, de genul PROP FRAGM sau, pur şi simplu, LAC – dezacord între subiect şi predicat, după cum îi explicase ea mai demult – păreau avertismente, nu strigăte furioase. Pe prima pagina a unui eseu pe tema *Kafka şi Hristos,* Penny scrisese: „King Kong a murit ca să ispăşească păcatele noastre?” Gordon se întrebă la ce făcea Penny aluzie.

Se hotărî să iasă pentru a-şi cumpăra vin şi ceva de mâncare. Nu avea de gând s-o aştepte acasă. Când trecu pe lângă uşă, observă o geantă din pânză rezemată de fotoliul tapiţat pe care obişnuia să stea. Trase uşor de şnurul ei, şi aceasta se desfăcu puţin la gură. Înăuntru se afla îmbrăcăminte bărbătească. Se schimbă la faţă.

Cuprins de o energie pe care nu şi-o putu explica, renunţă să se mai suie în Chevrolet şi o porni în schimb pe jos, parcurgând jumătatea de cvartal ce-l despărţea de Plaja Windandsea. Valurile mari şi înspumate se prăbuşeau cu vuiet peste porţiunile de-acum netede ale platoului stâncos ce se prelungea spre mare. Se întrebă cât vor mai rezista stâncile acestea roase neîncetat de marea agitată, care bubuia exploziv deasupra lor. Spre sud, câţiva adolescenţi negri ca nişte indieni stăteau în apropierea clădirii scunde a staţiei de pompare a apei. Priveau rostogolirea valurilor cu un aer pierdut şi nepăsător, iar câţiva dintre ei fumau nişte ţigări scurte. Indiferent ce-i întrebase, Gordon nu reuşise niciodată să smulgă mai mult de trei cuvinte de la ei. *Băştinaşi inabordabili,* se gândi el şi se îndepărtă. Revenind la maşină pe

Nautilus Street, trecu pe sub pinii care străpunseseră trotuarul, făcând betonul să pară că se frânge ca un val îngheţat la atingerea cu trunchiurile rezistente.

Porni pe străzile lăturalnice şi întortocheate din apropierea oceanului. Casele minuscule, ca pentru păpuşi, se îngrămădeau una într-alta. Multe dintre ele erau arătoase dar stridente sau etalau cupole inutile. Tot felul de zorzoane şi zăbrele metalice ţineau la distanţă begoniile vecinilor. Trandafirii foşneau alături de pâlcuri luxuriante de bambuşi. Frânturi lichefiate din toate stilurile arhitectonice păreau să fi fost azvârlite peste aceste case, iar acum se prelingeau, dar nu cedau. Străzile erau drepte şi liniştite, înregimentând talmeş-balmeşul de culturi şi de istorii din care se încropise acest cartier neînsemnat. La Jolla era locul unde totul se îngemăna altfel decât la New York, dovedind o vitalitate stranie şi reţinută. Lui Gordon îi plăcea. Dintr-un impuls de neînţeles, coti pe Camino de la Costa 6005. Acum era un mic altar, locul unde Raymond Chandler trăise şi creasе în anii patruzeci şi cincizeci, cu o curte pavată cu dale de piatră şi cu o grădină încâlcită şi presărată cu bolovani, ce se întindea şi pe dealul din spatele casei. Citise toate romanele lui Chandler imediat după ce-l văzuse pentru prima oară pe Humphrey Bogart în *Somnul de veci;* Penny îi spusese că şi asta era o modalitate de a înţelege mai bine California.

Cumpără mâncare de la Albertson’s şi o cutie cu diverse soiuri de vin dintr-un magazin de băuturi situat lângă Wall Street. Parchetul magazinului păstra arşiţa uscată a zilei, acum domolită. În timp ce Gordon transfera sticlele într-o sacoşă de pânză, vânzătorul mătăhălos şi bronzat îi privi cu ironie detaşată cămaşa

încheiată la toţi nasturii. Când ieşi din magazin, Gordon îl văzu pe Lakin coborând dintr-un automobil Austin-Healey. Se întoarse grăbit şi porni pe Prospect Street; probabil că în lumina crepusculară Lakin nu-l zărise. Lucrarea pe tema rezonanţei spontane fusese inclusă fără probleme în *Physical Review Letters,* aşa cum anticipase Lakin, pentru care întregul episod părea să fi devenit ceva de domeniul trecutului, însă Gordon trăia neliniştea celui care semnează mereu cecuri, dar ştie că de mult nu mai are nici un ban în cont. Depuse sticlele, care se ciocneau una de alta, în portbagajul Chevrolet-ului şi apoi porni pe jos pe lângă Hotelul Valencia. În La Jolla nu-şi făcuseră încă apariţia reclame luminoase şi stridente care să zgârie retina, nici fabrici, nici tripouri, nici coşuri de fum ori cimitire, nici staţii de cale ferată sau restaurante de două parale care să pângărească ambianţa. Valencia îşi anunţa prezenţa printr-o firmă scrisă cu litere modeste. Pe verandă se aflau două femei în floarea vârstei, care jucau canasta şi flecăreau cu multă vioiciune. Amândouă purtau rochii dintr-un material imprimat, cu o croială complicată, având multe pliuri în talie, coliere metalice masive şi etalau cel puţin câte trei inele pe fiecare mână. Cei doi bărbaţi, partenerii lor de joc, păreau bătrâni şi obosiţi. *Probabil că s-au extenuat semnând cecuri,* gândi Gordon şi trecu pe lângă ei, intrând în holul hotelului. Zumzetul discret al conversaţiilor din bar răzbătu până la el. O luă pe lângă şirurile de canapele din trestie împletită, îndreptându-se către sufrageria de la capătul culoarului; de aici îi plăcea să privească în jos, spre mare. Ellen Browning Scripps, care văzuse cât avea de suferit oraşul din pricina poftei nesăţioase după

terenuri, păstrase o peluză netedă şi înverzită în jurul braţului de mare, astfel încât nu numai cei înstăriţi să se poată bucura de priveliştea valurilor uriaşe şi leneşe ce se loveau de stânci. În timp ce le admira, se aprinseră şi câteva reflectoare, făcând şi mai vizibili dinţii înspumaţi care ţâşneau brusc din întunericul mării ca să muşte din ţărm. Puţinele ieşiri ale lui Gordon spre largul Pacificului avuseseră ca punct de pornire plajele în formă de semilună pe care le admira acum. La o oarecare depărtare de ţărm se afla o stâncă pe care putea sta în picioare şi de unde putea să se ridice deasupra scobiturii valurilor. Echilibrul era întotdeauna nesigur, însă îi plăcea să privească spre pământul năpădit de construcţii efemere din stuc, lemn şi var, ca şi cum de la distanţa aceasta găsea o perspectivă mai solidă şi mai tranşantă.

Chandler afirmase că La Jolla era un oraş populat de bătrâni şi de părinţii lor, dar, mai mult sau mai puţin întâmplător, nu se referise la mare şi la brizanţii care mugeau nemilos, punctând valurile lungi, ca nişte propoziţii fără sfârşit, ce devorau neîncetat ţărmul. De parcă o forţă nevăzută venea de dincolo de orizont, tocmai din Asia, cu gând să ştirbească ceva din tihna acestui refugiu de istorie şi geografie americană. Digurile boante încercau să micşoreze efectul distructiv, dar Gordon nu reuşea să înţeleagă cum de mai rezistau. Timpul, doar el avea să macine totul; doar el avea puterea.

Când trecu din nou prin holul hotelului, paharele băute între timp făcuseră ca murmurul ce răzbătea din bar să fie mai viguros. O blondă îi aruncă o privire apreciativă, apoi, dându-şi seama că nu-şi găsise omul, cu chipul din nou placid precum un trotuar muiat de

soare, se afundă în lectura revistei *Life.* Gordon se opri la tutungeria de pe Girard, îşi cumpără un roman într-o ediţie ieftină de treizeci şi cinci de cenţi şi, în timp ce ieşea, îi răsfoi paginile prin dreptul nasului; păstrau întotdeauna mirosul dulceag, ca de humus, al săculeţului de tutun pentru pipă.

Descuie uşa casei şi intră. Pe canapea stătea un bărbat care-şi turna whisky într-un pahar de apă.

— A, Gordon, exclamă Penny cu o voce cântată şi se ridică de lângă necunoscut. El e Clifford Brock.

Bărbatul se ridică. Purta pantaloni kaki şi o cămaşă din lână cu buzunare care se închideau cu un nasture. Era desculţ, iar Gordon văzu o pereche de zori care zăceau lângă geanta din pânză. Clifford Brock era înalt şi solid, şi când faţa i se lumină încet într-un zâmbet, în jurul ochilor îi apărură riduri:

— Încântat să te cunosc. Frumos locşor casa asta.

Gordon îngână un salut.

— Cliff e un bun prieten din liceu, interveni Penny, veselă. El m-a dus atunci la Stockton, să văd cursele.

— Aha, făcu Gordon, ca şi cum asta explica totul.

— Nu vrei nişte whisky? îl îmbie Cliff arătându-i sticla desfăcută de pe măsuţa de cafea, arborând acelaşi zâmbet care parcă nu i se dezlipea de pe chip.

— Nu, nu, mulţumesc. Abia am cumpărat nişte vin.

— Şi eu, spuse Cliff. Pescui de sub măsuţă o butelcă de un galon.

— Am ieşit cu Cliff ca să ia ceva de băut, se grăbi Penny să explice. Fruntea îi era uşor brobonată de sudoare. Gordon aruncă o privire la sticla de vin. Era un vin roşu, Brookside, pe care ei îl foloseau de obicei la gătit.

— Stai puţin până aduc restul din maşină, mormăi

Gordon ca să scape de invitaţia lui Cliff.

Ieşi în aerul răcoros al serii şi aduse înăuntru restul de sticle, punând câteva într-un dulap, iar pe celelalte în frigider. Scoase dopul uneia, cu toate că nu era frapată, şi-şi turnă un pahar. În sufragerie, Penny se apucă să aşeze pe masă cartofi prăjiţi şi mâncare de fasole, ascultându-l în acelaşi timp pe Cliff, care vorbea cu o voce moale şi tărăgănată.

— Ai stat mult la petrecerea lui Lakin? îl întrebă Penny pe Gordon care se instală pe scaunul-balansoar.

— Nu, numai că m-am oprit să cumpăr câte ceva. Vin, mai precis. Petrecerea a fost doar un prilej ca bătrânii să se bată amical pe burtă. Imaginea lui Roger Isaacs sau a lui Herb York bătându-se pe burtă cu un filozof de renume, aşa cum făceau Templierii atunci când trăgeau câte-un chef, nu se prea potrivea, dar Gordon nu încercă să mai repare cele spuse.

— Şi cine a fost? întrebă Penny, cu un interes mai mult de formă. Pe cine vor să mai angajeze?

— Pe un critic marxist, aşa s-a exprimat cineva. N-a vorbit prea limpede şi n-am înţeles mare lucru. Ceva despre capitalismul care ne oprimă şi nu ne îngăduie să ne descătuşăm adevăratele energii creatoare.

— Universităţile sunt recunoscute pentru predilecţia de a angaja comunişti, interveni Cliff, clipind ca o bufniţă surprinsă de lumină.

— Cred că-i mai curând un comunist teoretic, îl temperă Gordon, nedorind să-i susţină punctul de vedere.

— Şi crezi că-l veţi angaja? întrebă Penny, cu intenţia de a menţine discuţia pe acest subiect.

— Eu n-am nici un cuvânt de spus. Cei de la Ştiinţe Umaniste se ocupă de asta. Toată lumea s-a purtat

respectuos, mai puţin Feher. Un tip a zis că în capitalism există exploatarea omului de către om. Feher l-a împuns cu degetul şi a spus: „Da, iar în comunism lucrurile stau exact invers.” Asta a stârnit râsul. Cu toate astea, lui Popkin nu i-a prea picat bine.

— Ca să înveţi ce-i comunismul n-ai decât să mergi în Laos, sugeră Cliff.

— Despre Cuba ce-a zis? insistă Penny.

— Criza rachetelor? Nimic.

— Hm, făcu Penny, triumfătoare. Şi ce-a scris individul până acum?

— Am văzut un teanc de cărţi publicate de el. Una dintre ele se numea *Omul unidimensional,* iar...

— Marcuse. Ăsta e Marcuse, spuse Penny sec.

— Şi ce-i cu el? îngână Cliff, turnându-şi nişte vin roşu în alt pahar.

— Un gânditor destul de bun, recunoscu Penny cu o ridicare din umeri. Am citit cartea. El...

— În Laos afli mai multe despre comunişti, repetă Cliff ridicând butelca de un galon, astfel încât să poată turna rezemând-o de umăr. Facem plinul? îi invită el.

— Fără mine, spuse Gordon ţinându-şi palma peste buza paharului, ca şi cum Cliff chiar ar fi avut intenţia să-i toarne împotriva voinţei lui. Ai fost în Laos?

— Sigur. Cliff bău însetat. Ştiu că marfa asta nu se compară cu a ta – şi făcu un gest cu paharul, iar conţinutul rubiniu se balansă – dar e cu mult mai bun decât ce-a trebuit să înghit acolo, vă spun eu.

— Ce-ai făcut acolo?

Îl privi nelămurit pe Gordon.

— În Forţele Speciale.

Gordon dădu tăcut din cap, uşor neliniştit.

— Şi cum e situaţia acolo? întrebă el moale.

— Căcăcioasă rău.
— Ce părere aveau ofiţerii despre rezolvarea crizei rachetelor din Cuba? întrebă Penny cu seriozitate.
— Bătrânul soldat şi-a meritat solda-n săptămâna aia. Cliff trase o înghiţitură zdravănă de vin.
— Cliff s-a întors definitiv, îi spuse Penny lui Gordon.
— Exact, întări Cliff. Cum mă vezi şi cum te văd. M-au debarcat în El Toro. Ştiam eu că amica mea, Penny, era pe-aici pe undeva, aşa că i-am telefonat babacului ei, iar el mi-a dat adresa. Am luat un autobuz, şi gata. Făcu un gest uşor cu mâna prin aer, ca o schimbare de dispoziţie. Vreau să zic, să nu te superi, amice, sunt doar un vechi prieten. Nimic altceva. Aşa-i, Penny?
Ea dădu afirmativ din cap.
— Cliff m-a dus la balul absolvenţilor.
— Daa, şi ce *grozav* arătai. Îmbrăcată într-o rochie de seară roz. Goneam ca nebunii în maşinuţa mea. Începu brusc să cânte „Când valsez din nou cu tine”, cu o voce piţigăiată şi nesigură. Ce porcărie, domnule! Teresa Brewer.
— Nici mie nu mi-a plăcut. Atâta tevatură la terminarea liceului... spuse acru Gordon.
— Puteam să pun pariu că nu ţi-a plăcut, mormăi Cliff nepăsător. Eşti din est?
— Da.
— Marlon Brando, *Pe chei* şi chestii din astea? Mamă, ce balamuc e acolo.
— Nu-i chiar aşa de rău, făcu Gordon. Fără să-şi dea seama, Cliff detectase precis asemănarea.
O vreme, la fel ca şi Brando, Gordon crescuse porumbei pe acoperiş şi se ducea să le vorbească în sâmbetele când nu avea întâlnire cu vreo fată, ceea ce i se întâmpla destul de frecvent. După câtva timp se

convinsese că plimbările cu fete, sâmbăta seara, nu puteau rămâne preocupările centrale ale vieţii lui de adolescent, şi astfel, curând după aceea, scăpase de porumbei. Oricum erau murdari.

Gordon se scuză şi plecă să mai aducă vin. Când reveni cu un pahar pentru Penny, ea şi Cliff îşi aduceau aminte de vremurile de odinioară. Năravurile intelectualităţii; plecarea la plimbare cu maşina fără acordul părinţilor; *Ora de Varietăţi a lui Ted Mack*; enervanta replică la modă: „treaba mea e să ştiu, iar a ta să afli”; îngheţata Sealtest; serialele *Ozzie şi Harriet; Tata ştie totul;* pieptănăturile cu cârlionţ pe frunte; clasa absolvenţilor care vopsise turnul de apă peste noapte; fete care făceau baloane de gumă la ore şi apoi, gravide, părăseau facultatea încă din primul an; *Micuţa mea Margie;* scârbosul şef de clasă al absolvenţilor; rochii de seară fără spate care erau prinse cu sârmă ca să nu lunece pe corp; hoinari de două parale; insigne ale cercurilor ştiinţifice; Eloise, care-şi distrusese toaleta lunecând în piscină la o petrecere; consumul de băuturi alcoolice în baruri unde vârsta era ignorată; fete ale căror fuste erau atât de strâmte, încât se vedeau silite să se mişte în lateral atunci când voiau să urce în autobuz; incendiul din laboratorul de chimie; şi o sumedenie de alte întâmplări de acelaşi fel pe care Gordon le detestase la vremea aceea, preferând să se îngroape în studiu ca să intre la Columbia, aşa că nu vedea ce motiv ar avea să devină melancolic tocmai acum. Atât Penny cât şi Cliff considerau toate acestea stupide şi lipsite de sens, dar dispreţul lor era încărcat de o nostalgie pe care Gordon nu putea fi în stare să o reînvie.

— Totul sună de parcă ar fi vorba de un club privat,

spuse Gordon degajat, dar vocea îi trădă seriozitatea.
Lui Cliff nu-i scăpă nuanţa de reproş.
— Ne distram şi noi, dom'le. Parcă ştiam că totul se va duce de râpă.
— Lucrurile mi se par suportabile.
— Aşa par, dar te înşeli. Du-te acolo, intră în glod până la gât şi mai discutăm. Asiaticii ne macină, încetul cu încetul. Situaţia din Cuba se află pe primele pagini ale ziarelor, dar numai cubanezii ştiu ce se întâmplă acolo. Îşi termină paharul de vin şi-şi turnă altul.
— Am priceput, spuse Gordon impasibil.
— Cliff, interveni Penny bine dispusă, ia povesteşte-i chestia aceea cu iepurele mort de la ora doamnei Hoskins. Gordon, Cliff a luat într-o zi...
— Nu cred, domnule, spuse Cliff rar, privindu-l pe Gordon de parcă ar fi fost miop, împungând aerul cu degetul fără nici un sens, nici nu-ţi în...
Se auzi telefonul.
Aproape recunoscător, Gordon se ridică şi se duse să răspundă. În timp ce ieşea din cameră, Cliff începu să mormăie ceva cu jumătate de gură către Penny, dar Gordon nu reuşi să priceapă despre ce era vorba.
Duse receptorul la ureche şi printre zgomotele de pe linie auzi vocea mamei:
— Gordon? Tu eşti?
— A, da. Aruncă o privire spre camera de zi şi coborî glasul. Unde eşti?
— Acasă, pe Second Avenue. Unde-ai vrea să fiu?
— Păi... Mă-ntrebam dacă nu cumva...
— Dacă nu cumva m-am întors în California să te văd?
— Nu, nu de asta, şovăi el o fracţiune de secundă,

cât pe ce să i se adreseze cu *mămico,* dar renunţând brusc. Nici nu m-am gândit la aşa ceva, ai înţeles tu greşit.

— E acolo, cu tine? Vocea vibră şi deveni mai neclară, ca şi cum ar fi apărut o defecţiune pe linie.

— Sigur. Sigur că-i aici. Dar ce credeai?

— Nu ştiu ce-ar mai fi de crezut, fiule.

Ştia că ori de câte ori i se adresa cu „fiule” se putea aştepta la o predică.

— Nu trebuia să pleci aşa. Fără să spui o vorbă.

— Ştiu, ştiu. Vocea i se stinse din nou. Verişoara Hazel consideră că am greşit purtându-mă astfel.

— Aveam atâtea de făcut, plănuisem să te plimbăm peste tot, minţi el.

— Am fost atât de... Nu-şi găsi cuvintele.

— Puteam să discutăm... Înţelegi?

— Vom discuta. Acum nu mă simt prea bine, dar sper să pot veni curând la tine.

— Nu prea bine? Ce vrei să spui, mămico, eşti bolnavă?

— Am o uşoară pleurezie, mai nimic. Am azvârlit o groază de bani pe doctori şi pe analize. Acum e mai bine.

— Aha, perfect. Ai grijă de tine.

— E ca infecţia aceea din gât pe care ai avut-o tu, mai ţii minte? Mă pricep la boli, Gordon. Ieri a venit sora ta la masă şi ne-am amintit cum...

Şi, cu vocea ei dintotdeauna, mama începu să treacă în revistă toate evenimentele săptămânii, dând de înţeles că surioara cea rătăcită e pe cale să se îndrepte, fiindcă gătise şi supă de varză şi *kugel ş*i flanken şi limbă cu sos unguresc din stafide, toate la o singură masă. Şi după aceea, „teeatruu”, văzuseră

împreună piesa *Luther* de Osborne („Ce deranj!”). Niciodată nu-l îmboldise pe tata să iasă în oraş să-şi risipească banii câştigaţi cu greu pe asemenea distracţii, dar acum, dorinţa de a-şi recâştiga copiii justifica astfel de mici extravaganţe. Gordon zâmbi cu duioşie în timp ce asculta curgerea molcomă a cuvintelor ce păreau să aparţină unei vieţi anterioare, aflate la trei mii de mile depărtare, şi se întrebă dacă Philip Roth auzise vreodată de Laos.

Şi-o imagină pe mama la capătul firului: la început strângând puternic receptorul. Pe măsură ce vocea i se îndulcea, simţi mâna destinzându-se, iar degetele recăpătându-şi culoarea. La încheierea discuţiei, lui Gordon îi reveni buna dispoziţie. Puse receptorul negru şi greu în stativul montat pe perete, şi abia atunci percepu suspinele reţinute care răzbăteau din camera de zi.

Penny îl strângea în braţe pe Cliff care-şi ţinea palmele căuş în dreptul feţei şi vorbea printre sughiţuri:

— Eu n-am... Traversam orezăria aia, urmărind un grup de soldaţi Pathet Lao din Vietnam, ştiind că se retrag către Câmpia Jars. Eram cu un pluton de soldaţi vietnamezi, eu şi Bernie, îl ştii, Penny, a fost cu noi în clasă şi... Şi unul a deschis focul împotriva noastră, şi atunci am văzut capul lui Bernie zvâcnind... S-a aşezat în noroi şi casca i-a căzut în palme, şi-a întins mâinile spre faţă, a încercat să culeagă ceva din cască şi s-a prăbuşit într-o rână. M-am aruncat la pământ în spatele lui, iar gloanţele au început să zboare pe deasupra noastră. M-am târât până la el, iar în jur apa era înroşită de sânge... Atunci mi-am dat seama. M-am uitat în casca lui şi am priceput că Bernie încercase

să-şi scoată dinăuntru o parte din cap, părul era lipit de metal, probabil că glonţul ricoşase şi, răsucindu-se, îi străpunsese creierul după ce-i sfârtecase falca.

Cliff vorbea coerent acum, rostind cuvintele ceva mai clar, dar continuând să suspine rar, apăsându-şi mâinile pe ochi. Penny îl strânse din nou în braţe şi murmură ceva. Se întinse apoi peste umărul lui şi-l sărută pe obraz, cu un aer trist şi resemnat. Pe Gordon îl străfulgeră chinuitorul gând că demult, pe când erau în liceu, Penny se culcase cu el. Între ei exista o apropiere ce dăinuise.

Cliff ridică ochii şi-l văzu pe Gordon. Ezită o clipă, apoi clătină din cap şi deschise gura să spună ceva. Se smiorcăi.

— Şi a început o ploaie împuţită, reluă el limpede, decis să termine povestea fără a mai lua în seamă prezenţa lui Gordon. N-au putut să ne trimită elicoptere în ajutor. Căcăcioşii ăia de piloţi vietnamezi nu voiau să rişte când se trăgea. Iar noi am rămas ascunşi într-un desiş de bambuşi, unde ne repliasem. Cei din Pathet Lao şi Viet Cong ne încercuiseră. Eu şi Bernie eram consilieri, n-aveam dreptul să dăm ordine; ne repartizaseră la plutonul ăsta fiindcă se gândiseră că nu vom da ochii cu duşmanul. Toată lumea se gândise că odată cu începutul sezonului ploios se vor retrage.

Ridică butelca de vin roşu şi-şi turnă încă un pahar. Penny rămase lângă el, cu palmele încleştate în poală şi cu ochii umezi. Gordon îşi dădu seama, surprins, că încremenise între bucătărie şi camera de zi ţinându-şi mâinile ţepene pe lângă corp. Se îndreptă spre scaunul-balansoar şi se aşeză.

Cliff bău jumătate de pahar şi se şterse la ochi cu

mâneca, apoi suspină. În locul tulburării, care se mai risipise, se instala acum o stare de oboseală, ca şi cum, pe măsură ce vorbea, cuvintele reuşeau să absoarbă şi să alunge amintirile dureroase.

— Ăsta, comandantul de pluton, a început să se dea la mine. Nici nu ştia unde se află, dar el voia să ne retragem chiar în noaptea aia. Apoi, peste orezării s-a lăsat ceaţa. Ţinea să plec cu zece soldaţi vietnamezi în recunoaştere. N-am avut ce face, şi-am pornit cu amărâţii ăia mititei, înarmaţi cu automate M-1, care făceau pe ei de frică. Nici n-am mers o su' de metri că ăluia din frunte i-a intrat prin talpă o ţepuşă ascuţită. A început să urle ca apucat. Duşmanul a deschis focul şi abia am reuşit să ne întoarcem târâş până în desişul de bambuşi.

Cliff se rezemă de spătarul canapelei, îşi petrecu dezinvolt braţul pe după umerii lui Penny şi rămase cu privirea aţintită la butelca de vin.

— Din cauza umezelii au început să ne mucegăiască şosetele. Pielea de pe picioare ni s-a făcut albă. Am încercat să dorm în condiţiile astea, dar mi-era atât de frig la labele picioarelor, că nici nu mi le mai simţeam. Şi când m-am trezit aveam o lipitoare pe limbă.

Rămase o clipă tăcut. Penny deschise uşor gura, dar nu spuse nimic. Gordon îşi dădu seama că se legăna cu scaunul şi îi domoli mişcarea.

— La-nceput, am crezut c-o fi vreo frunză sau altceva. Dar nu puteam scăpa de ea. Unul dintre vietnamezi m-a pus să stau întins, că eu alergam ca turbat şi urlam. Rahatul ăla de comandant de pluton şi-a închipuit imediat că fusesem descoperiţi. Şi vietnamezul mi-a pus cremă de ghete pe limbă şi după aceea a scos lipitoarea din gura mea; o chestie mică şi

păroasă. Am rămas cu gustul de cremă de ghete şi în ziua următoare, de-mi dădea fiori. Batalionul de sprijin i-a alungat pe cei din Viet Cong pe la amiază. Privi spre Gordon. Abia când am ajuns la bază mi-am amintit din nou de Bernie.

Cliff rămase cu ei până târziu şi, pe măsură ce goli sticla de vin dulceag, amintirile despre sarcina lui de consilier pe lângă armata vietnameză deveniră aproape nostalgice. Penny stătea pe canapea cu picioarele strânse sub ea, cu un braţ aşezat pe spătar, pe care uneori îşi rezema capul, afişând o expresie gânditoare. Cu ochii mai mult la Penny, Gordon punea întrebări scurte, aprobând mereu şi murmurând câte ceva, dar fără să fie atent tot timpul la vorbele lui Cliff.

Când să plece, Cliff deveni de o veselie dezlănţuită; se clătina pe picioare şi avea faţa asudată şi uşor congestionată.

Porni nesigur spre Gordon, ridică un deget în aer, clipi şmechereşte şi spuse condescendent:

— Duceţi deţinutul în cea mai adâncă temniţă!

Gordon se încruntă. Nu pricepuse şi era convins că vinul îl zăpăcise pe Cliff.

— Asta-i o glumiţă, sări Penny să-i explice.

— O ce? explodă Gordon iritat.

Cliff dădu din cap, înţelegător.

— Păi, o glumă. Un joc de cuvinte, îi răspunse ea, implorându-l din priviri să se controleze şi să lase seara să se sfârşească într-o atmosferă destinsă. Trebuie să răspunzi la fel.

— Aha... Gordon se simţea înfierbântat şi depăşit. Nu-s în stare...

— E rândul meu. Penny îl bătu pe umăr pe Cliff, cu

intenţia de a-i oferi un sprijin. Ce zici de: „«M-am ales cu o mulţime de chestii de la femeile din Paris», spuse el nepăsător?”

Cliff izbucni într-un hohot gutural de râs şi, bine dispus, îi trase lui Penny o palmă peste fund, apoi porni cu paşi nesiguri spre uşă.

— Gordie, poţi să păstrezi restul de vin.

Penny îl urmă afară, iar Gordon se rezemă de tocul uşii. În lumina palidă a lămpii din faţa intrării, văzu cum Penny îl sărută pe Cliff de rămas bun. Apoi Cliff îi aruncă un zâmbet peste umăr şi se îndepărtă.

Gordon puse sticla cu restul de vin roşu în lada de gunoi şi clăti paharele. Penny strânse la gură punga de cartofi prăjiţi.

— De azi încolo te rog să nu mai vii cu vreunul dintre foştii tăi drăguţi.

Penny se întoarse brusc spre el şi-l fulgeră cu privirea:

— *Poftim?*

— Ai auzit bine.

— De ce?

— Nu-mi place.

— Aha. Şi *de ce* nu-ţi place?

— Acum stai cu mine. Nu vreau să reînvii prieteniile vechi.

— Dumnezeule, dar nu „reînviu” nimic cu Cliff. Era doar în trecere. Nu l-am văzut de ani de zile.

— Nu trebuia să-l săruţi atât.

— Of, Doamne, făcu ea şi-şi dădu ochii peste cap.

Gordon se simţi dintr-o dată ameţit şi nesigur pe el.

Cât băuse? Nu, nu chiar atât de mult, nu asta era cauza.

— Vorbesc serios. Nu mi-a plăcut chestia. O să creadă nu ştiu ce. Depănând amintiri de pe vremea liceului, ţinându-l în braţe...

— Dumnezeule mare, „să creadă nu ştiu ce”? Asta-i o exprimare tipică de licean perpetuu. Uite unde-ai rămas, Gordon.

— I-ai dat tot timpul apă la moară.

— Ei, pe dracu’! Omul ăsta suferă enorm. Eu doar l-am consolat. Am ascultat ce avea de spus. Chiar din clipa când i-am deschis uşa mi-am dat seama că-l roade ceva, ceva de care nici toţi doctorii din armată nu-l pot scăpa. Era cât pe ce să moară acolo, Gordon. Iar Bernie, prietenul lui cel mai bun...

— Da, înţeleg, dar tot nu-mi place.

Constatând că pierde teren, încercă să se agaţe de altceva ca să-şi susţină ideea. Dar *care era* ideea? Când apăruse Cliff, îşi simţise poziţia ameninţată. Dacă mama ar fi putut vedea prin telefon, ar fi ştiut imediat cum să numească felul în care se purtase Penny. Ea ar fi spus...

Se opri, evitând să privească spre chipul ostil şi împietrit al lui Penny, iar ochii îi căzură pe sticla de Brookside care aştepta cu resemnare să fie distrusă, deşi mai avea vin în ea. Îi urmărise pe Penny şi pe Cliff cu ochii mamei, sub influenţa copilăriei lui new-yorkeze. Îşi dădu seama că-i scăpase ceva *esenţial.* Discuţia despre război îl luase pe nepregătite, nu ştiuse cum să reacţioneze, iar acum era ciudat că încerca să se răzbune pe Penny.

— Ascultă, începu el. Iartă-mă, eu... Ridică mâinile încet, în faţă, în spaţiul dintre ei, apoi le lăsă să cadă pe lângă corp. Vreau să mă plimb puţin.

Penny înălţă din umeri. Gordon se strecură afară pe

lângă ea.

În aerul răcoros şi sărat se cernea o ceaţă fină, care înveşmânta coroanele stejarilor bătrâni, cu coaja aspră. Merse prin La Jolla înveşmântată în noapte, şi curând faţa i se îmbrobonă de sudoare.

La două intersecţii depărtare de casă, pe Fern Glen, apariţia unei siluete îl făcu să uite vălmăşagul de gânduri care nu-i dădeau pace. Era Lakin. Omul se uită atent într-o parte şi-n alta, păru mulţumit, apoi se strecură grăbit în automobilul său Austin-Healey. Storurile veneţiene de la o fereastră a casei din care tocmai ieşise Lakin fluturară uşor, lăsând să se vadă un trup de femeie profilat în lumina ce-i venea din spate. Gordon recunoscu locul; aici stăteau două absolvente ale secţiei umaniste. Surâse în barbă când maşina lui Lakin se îndepărtă. Această mică dovadă de slăbiciune umană îi dădu puţin curaj.

Se plimbă îndelung, pe lângă case de vacanţă acum nefolosite, pe pragurile cărora se vedeau ziare îngălbenite, apoi trecu prin dreptul unor reşedinţe uriaşe inundate de lumină. Cliff şi Laos şi cuvintele lui Cliff care acum însemnau lucruri adevărate şi importante, sumbre şi mânjite de noroi – toate aceste gânduri îl rodeau, toate se amestecau cu ceaţa care venea valuri-valuri, cu spusele lui Penny şi cu prezenţa îndepărtată dar inevitabilă a mamei. Pe lângă ele, fizica experimentală părea o jucărie, nimic altceva decât un careu de cuvinte încrucişate. Tăvălugul războiului se rostogolea departe, dincolo de ocean, dar putea ajunge şi pe ţărmul pe care se afla el. Uşor cherchelit, se gândi la cheiul Scripps, care împungea marea în apropierea campusului universitar şi era folosit pentru îmbarcarea soldaţilor, tancurilor şi

muniţiei. Apoi pufni iritat, convins că băutura îl făcea să gândească atât de confuz. Adăpostul sigur oferit de La Jolla nu putea fi ameninţat de o mână de omuleţi alergând bezmetic, îmbrăcaţi în pijamale negre, care încercau să răstoarne guvernul Diem. Era absurd.

Porni înapoi spre casă, gândindu-se la Penny. Era uşor să te laşi tulburat de astfel de ameninţări – Cliff, Laos, Lakin. Valurile nu puteau să spulbere un ţărm peste noapte. În seara asta se convinsese că gândurile negre referitoare la cubanezii care aruncă îngrăşăminte chimice în Atlantic şi ucid toate formele de viaţă de acolo... Da, erau complet nefondate, reprezentând mai curând nălucirile unei minţi bolnave.

14.

22 MARTIE 1963

Gordon deschise ziarul *San Diego Union* şi-l întinse pe masa de lucru din laborator. Regretă imediat că nu se ostenise să caute un exemplar din *Los Angeles Times,* deoarece – în stilul lui vulgar, dedica un spaţiu larg căsătoriei lui Hope Cooke – proaspătă absolventă a colegiului Lawrence – cu Prinţul Palden Thonup Namgyal din Sikkim. Reporterul de la *Union* părea să cadă pe spate la ideea că o tânără americană se mărita cu un bărbat ce avea să devină maharajah dintr-o clipă în alta. Dintre ştirile cu adevărat interesante, una singură avea un articol neînsemnat pe prima pagină: murise Davey Moore. Gordon răsfoi nerăbdător ziarul, ajungând la ultima pagină, cea de sport, şi se mai înmuie găsind acolo o continuare amănunţită. Sugar Ramos îl făcuse KO pe Moore în runda a zecea a meciului pentru centura de campion la categoria pană, disputat la Los Angeles. Lui Gordon îi păru rău că nu reuşise să-şi procure un bilet; orarul încărcat şi programul de cercetare îl făcuseră să amâne de la o zi la alta, până când se vânduseră toate.

Deci Moore murise din cauza unei hemoragii cerebrale, fără să-şi mai recapete cunoştinţa; o nouă victimă a boxului profesionist. Gordon oftă. Citi comentariile uşor de anticipat ale unor oameni cu opinii previzibile, care cereau să se pună capăt acestui sport. Se întrebă dacă nu cumva aveau dreptate.

— Uite ultimele date, spuse Cooper, care se afla lângă el.

Gordon luă foile.

— Alte semnale?

— Da, răspunse fără chef Cooper. Săptămâni la rând am obţinut curbe de rezonanţă bune şi, pe nepusă-masă, *zbang!*

— Le-ai decodificat?

— Sigur. Nu ştiu de ce, dar apar multe repetări.

Gordon îl urmă pe Cooper în sectorul lui, unde se aflau împrăştiate jurnalele de laborator. Se trezi sperând ca rezultatele să fie irelevante, efectul unor simple interferenţe. I-ar veni mai uşor. N-ar mai trebui să-l preocupe mesajele, Cooper şi-ar putea vedea de teza lui, iar Lakin ar fi fericit. În momentele acestea n-avea deloc nevoie să-şi complice viaţa şi sperase că efectul de rezonanţă spontană va dispărea cu totul. Notiţa publicată de ei în *Physical Review Letters* trezise interesul multora şi nici un specialist din domeniu nu criticase lucrarea; poate că era mai bine să lase lucrurile aşa cum picaseră.

Când începu să studieze transcrierea făcută de Cooper cu scrisul lui colţuros, speranţele i se topiră.

TRANSWBPRY 7 DIN CL998 CAMBE19983ZX
AD 18 5 36 DEC 30 29,2
AD 18 5 36 DEC 30 29,2
AD 18 5 36 DEC 30 29,2

Strofele deconcertante formate din litere şi cifre se întindeau pe trei pagini. Apoi se opreau brusc şi mesajul continua astfel:

TREBUIE SĂ APARĂ CA SURSĂ PUNCTUALĂ ÎN SPECTRUL TAHIONIC 263 KEV MAXIM SE POATE VERIFICA PRIN MĂSURĂTORI DE DIRECŢIONALITATE RMN URMEAZĂ ZPASUZC AKSOWLP DESCOMPUNERE ÎN COORDMZALS RECTANGULARE NSMISIE DIN 19BD COORDGHQE1998

După aceea nu mai apărea nimic inteligibil. Gordon privi concentrat datele culese de Cooper.

— Restul materialului pare un vălmăşag. Nu poate fi decodificat. Cooper încuviinţă din cap şi se scărpină la picior, sub blugii tăiaţi la genunchi.

— Doar linii şi puncte, murmură Gordon mai mult către sine. Ciudat.

Cooper dădu din nou din cap. Gordon observase că în ultimul timp Cooper se mulţumea doar să colecteze datele şi nu îndrăznea să-şi exprime părerile. Confruntarea cu Lakin îl învăţase probabil că postura de „nu ştiu, n-am văzut” era mai sigură. Cooper era destul de satisfăcut când obţinea semnale normale de rezonanţă; ele constituiau pietrele de temelie pentru teza lui.

— Chestiile astea de la început, AD şi DEC, continuă Gordon frecându-şi bărbia, reprezintă ceva astronomic...

— Mda, îngână Cooper. Tot ce se poate.

— Da. Ascensiune Dreaptă şi Declinaţie. Astea sunt *coordonate* care fixează un punct în spaţiu.

— Îhî. S-ar putea.

Enervat, Gordon îi aruncă o privire lui Cooper. Prea ţinea lucrurile mai mult pentru sine.

— Uite ce e, aş vrea să studiez problema asta. Continuă să faci măsurători.

Cooper aprobă din cap şi se îndepărtă, evident uşurat la gândul că scăpa de datele care nu-i spuneau nimic. Gordon ieşi din laborator şi urcă două etaje, până la camera 317, biroul lui Bernard Carroway. Bătu, dar nu-i răspunse nimeni. Trecu pe lângă Catedră, băgă capul înăuntru şi întrebă: „Joyce, unde-i Doctorul Carroway?” Printr-o înţelegere nescrisă, personalului de birou i se putea vorbi pe numele mic, în timp ce membrii catedrei aveau titluri ştiinţifice. Gordon se simţea mereu jenat când respecta acest obicei al locului.

— Cel mare sau cel mic? întrebă secretara brunetă, ridicând din sprâncenele care nu stăteau locului nici o clipă.

— Cel mare. Ca masă, nu ca înălţime.

— La seminarul de astrofizică. Ar trebui să fie pe sfârşite.

Se strecură discret în sala de seminar în timp ce John Boyle îşi termina prelegerea; tablele de culoare verde erau acoperite de ecuaţiile diferenţiale din demonstraţia noii teorii a gravitaţiei susţinută de el. Boyle încheie cu o înfloritură, scăpând şi o glumă despre scoţieni. Participanţii începură să vorbească între ei. Bernard Carroway se ridică greoi şi dădu tonul conversaţiei dintre Boyle şi un alt bărbat, pe care Gordon nu-l cunoştea. Se aplecă în faţă şi, dând din cap spre bărbatul cu păr cârlionţat, îl întrebă pe Bob Gould:

— Cine-i tipul?

— Saul Shriffer de la Yale. El şi Frank Drake s-au ocupat de proiectul Ozma, ascultarea semnalelor radio care ar putea proveni de la alte civilizaţii.

— Aha!

Gordon se rezemă de spătar şi-l urmări pe Shriffer discutând aprins cu Boyle despre o problemă tehnică. Chiar şi el însuşi era plin de energie, de parcă ar fi mirosit urma vânatului. Vreme de luni de zile făcuse uitată toată povestea cu mesajele, cedând în faţa indiferenţei lui Lakin şi din cauză că efectul dispăruse la un moment dat. Dar acum revenise, şi era dintr-o dată sigur că trebuie să insiste.

Boyle şi Shriffer se ciondăneau asupra valabilităţii unei aproximări pe care John o făcuse pentru a simplifica o ecuaţie. Gordon îi urmări cu interes. Nu era o discuţie rece şi intelectuală între oameni înţelegători, aşa cum îşi imaginau mereu novicii. Devenise o dispută care se înfierbânta, punctată de ţipete înăbuşite şi gesturi ample. Se certau pe marginea unei idei, dar dincolo de asta se simţea o încleştare între personalităţile lor. Shriffer era cel mai gălăgios. Apăsa tare pe tablă cu creta care se rupea mereu, îşi vântura braţele, ridica din umeri, se încrunta. Scria şi, în acelaşi timp, vorbea repede, respingând până şi ceea ce afirmase el însuşi cu o clipă mai devreme. Făcea greşeli copilăreşti în calcule, reparându-le în timp ce ştergea tabla cu mâna cealaltă. Greşelile flagrante nu contau, el încerca să prindă esenţa problemei. Soluţia exactă putea să apară mai târziu. Scrisul lui grăbit şi dezordonat acoperi curând toată tabla.

Boyle era cu totul altfel. Vorbea fără să ridice glasul, aproape monoton, în contrast cu tonul repezit, percutant, pe care Gordon îşi amintea că-l auzise la cina de la Limehouse. Acesta era eul lui ştiinţific. Vocea îi era uneori atât de moale, încât Gordon trebuia să-şi încordeze auzul ca să-l înţeleagă. Cei din preajmă au fost obligaţi să pună capăt discuţiilor ca să-i audă pe

cei doi – o tactică vicleană pentru a capta atenţia auditoriului. Boyle nu-l întrerupea deloc pe Shriffer. Îşi începea frazele cu „Saul, cred că ar trebui să încercăm asta...” sau „Nu înţelegi ce se va întâmpla dacă...?” O formă de autocontrol. Niciodată nu făcea o afirmaţie pozitivă, convingătoare; era căutătorul de adevăruri care nu se aprinde. Dar, încet-încet, efortul pe care-l făcea pentru a-şi păstra în continuare rolul secundar se arătă inutil. Nu putea dovedi că aproximarea folosită era justificată, deci se vedea constrâns să apere o poziţie deja cucerită. În concluzie, vorbele lui se rezumau la invitaţia adresată lui Shriffer să „demonstreze că e greşit”. Treptat, ridică şi el glasul. Pe chip îi apăru o expresie de încăpăţânare.

Saul afirmă deodată că ştia cum să respingă aproximarea lui John. Ideea lui era să rezolve o problemă-model deosebit de simplă, la care cunoşteau deja răspunsul. Saul efectuă calculele cu rapiditate. Aproximarea dădea rezultatul corect doar pentru un domeniu foarte limitat de condiţii fizice.

— Uite! Vezi? Nu e bine.

John clătină din cap.

— Las-o baltă. Dă rezultate în cazul cel mai interesant. Saul fierbea.

— E o prostie! Ai eliminat din problemă toate lungimile mari de undă.

Cei prezenţi îl contraziseră, clătinând din cap. John câştigase. Întrucât disputata aproximare nu era complet inutilă, devenea acceptabilă. Saul acceptă cam cu jumătate de gură, iar o clipă mai târziu zâmbi şi se apucă să vorbească despre altceva, făcând uitat subiectul discordiei. Nu avea rost să insiste cu încăpăţânare asupra unei probleme dacă se demonstra

altfel. Gordon surâse. Acesta era un exemplu pentru ceea ce concepea el drept Legea Controversei: înflăcărarea e invers proporţională cu numărul de informaţii exacte pe care le-ai avut la dispoziţie.

Se apropie de Carroway şi-i arătă coordonatele conţinute de mesaj:

— Bernard, ai idee unde se află locul ăsta pe cer?

Carroway privi numerele şi clipi nesigur:

— Nu, niciodată nu-mi amintesc asemenea detalii. Saul, tu?

Îi arătă acestuia hârtia.

— Lângă Vega, spuse Saul. O să verific, dacă ţii neapărat.

După prelegerea de Electrodinamică Clasică, Gordon intenţionase să-l caute pe Saul Shriffer, dar când trecu pe la birou să-şi lase notiţele, găsi pe cineva aşteptându-l. Era Ramsey, chimistul.

— Bună, m-am gândit să trec pe la tine să te pun la curent, începu Ramsey. Am studiat puţin ghicitoarea aceea pe care mi-ai arătat-o.

— Zău?

— Cred că e ceva serios. Mai avem mult până să înţelegem bine moleculele cu lanţuri lungi, pricepi, dar chestia asta mă interesează. Partea în care se spune „intră în regim de simulare moleculară începe să imite gazda”... Sună a mecanism de auto-reproducere despre care habar n-avem.

— Asta se întâmplă şi cu formele moleculare cunoscute?

Ramsey căzu pe gânduri.

— Nu. Dar am studiat îngrăşămintele speciale pe care le experimentează câţiva producători şi... Ei bine,

e prematur să mă pronunţ. Am totuşi o bănuială. Am venit doar să-ţi spun că nu te-am uitat. Cu atâtea cursuri şi lucrări zilnice pe cap, înţelegi – te sufocă. Dar, printre picături, o să mă ocup. Poate mă duc să-l sâcâi şi pe Walter Munk în legătură cu problemele de oceanografie. În orice caz... Se ridică mimând un soi de bună ziua. Mulţumesc pentru informaţie. Ar putea fi un punct bun de pornire. *Gratz* din suflet.

— Poftim?

— Gratz, adică *gracias.* E-n spaniolă.

— A, da. Aşa e.

Învăţarea jargonului spaniol, chestiune de mondenitate pentru californieni, i se potrivea ca o mănuşă lui Ramsey. Şi totuşi, sub manierele de vânzător de maşini uzate se ascundea un tip cu o gândire ascuţită. Gordon se bucură că-l preocupase primul mesaj şi nu-l făcuse uitat de tot. Părea să fi început o zi norocoasă; ideile disparate se legau. Da, o zi norocoasă. „După cum mi-a mers până acum, i-aş da un zece plus”, cugetă Gordon şi plecă să-l caute pe Shriffer.

— Am găsit locul de care vorbeai, spuse Saul cu convingere şi arătă cu degetul către un punct de pe harta stelară. E situat foarte aproape de o stea F7 normală, numită Hercules 99.

— Dar nu exact pe stea?

— Nu, însă foarte aproape. Dar de ce te frământă, mă rog? Ce treabă are un specialist în fizica solidelor cu poziţia unei stele?

Gordon îi povesti despre persistenţa semnalelor şi-i arătă ultimele decodificări făcute de Cooper. Saul se aprinse imediat. El şi un savant rus, Kadarski, scriau

împreună o lucrare despre detectarea civilizaţiilor extraterestre. Porniseră de la premisa că semnalele radio erau singurul mijloc de comunicare la îndemână. Iar dacă semnalele recepţionate de Gordon nu puteau fi explicate ca transmisiuni terestre obişnuite, de ce să nu ia în considerare ipoteza originii lor extraterestre, sugeră Saul. Coordonatele îi puneau pe această pistă.

— Vezi, Ascensiunea Dreaptă este de 18 ore, 5 minute, 36 secunde. Iar Hercules 99 e punctul de aici, la 18 ore, 5 minute, 8 secunde, alături. Declinaţia semnalului tău e de 30 de grade şi 29,2 minute. Se potriveşte.

— Da. Dar nu concordă perfect.

— Ba-s al naibii de aproape! Saul vântură din mâini. Câteva secunde diferenţă nu înseamnă *nimic.*

— Dar cum dracu' de ştiu extratereştrii sistemul nostru de măsurători astronomice? mormăi Gordon cu scepticism.

— Cum de ne cunosc *limba?* Ascultând programele noastre vechi de radio, bineînţeles. Uite, paralaxa pentru Hercules 99 este 0,06. Cu alte cuvinte, se află la o depărtare de peste şaisprezece parseci.

— Şi asta ce înseamnă?

— Oho, aproximativ cincizeci şi unu de ani-lumină.

— Atunci cum pot să semnalizeze? Radioul a fost inventat acum vreo şaizeci de ani. Lumina nici n-a avut timp să facă drumul dus-întors, îi trebuie un secol. Deci n-ar putea să răspundă transmisiunilor noastre.

— Adevărat. Saul păru să se dezumfle. Zici că mesajul e mai lung? Se lumină la faţă. Dă-mi şi mie să văd.

După o clipă, împunse cu degetul în mesajul tipărit şi exclamă: Exact! Asta e. Vezi cuvântul?

— Care?

— Tahion. E de origine grecească. Înseamnă „cel iute”, sunt gata să pariez. Vasăzică utilizează o transmisie cu viteză mai mare decât a luminii.

— Ei, asta-i bună.

— Gordon, foloseşte-ţi imaginaţia. Se *potriveşte,* la naiba!

— Nimic nu se poate deplasa mai repede decât lumina.

— Mesajul ăsta spune că da.

— Prostii. Simple vorbe.

— Cum zici tu, dar ce explicaţie îi dai? „Trebuie să apară ca sursă punctuală în spectrul tahionic 263 KEV maxim.” KEV înseamnă kilovolţi. Folosesc tahioni, nu ştiu ce-s ăştia, care au energia de 263 de kilovolţi.

— Cam îndoielnic.

— Dar ce zici de restul mesajului? „Se poate verifica prin direcţionalitate RMN. Măsurătorile urmează.” RMN – Rezonanţă magnetică Nucleară. Apoi nimic clar, alte câteva cuvinte, după care iar apă de ploaie. NSMISIE DIN 19BD COORDGHQE1998 şi aşa mai departe.

— Nu-i totul neclar. Vezi, restul e compus din puncte şi linii.

— Mda. Saul studie înregistrarea. Interesant.

— Ascultă, Saul, îţi mulţumesc, dar...

— Ia stai o clipă! Hercules 99 nu e orice fel de stea, pricepi? Am căutat-o. Intră în clasa de stele despre care credem că ar putea adăposti forme de viaţă.

Gordon strânse din buze şi-l privi bănuitor.

— Exact, e o F7. Cu puţin mai grea decât soarele nostru – cu o masă mai mare, vreau să zic – şi cu o sferă înconjurătoare în care sunt condiţii pentru apariţia vieţii. E o stea binară... Stai, stai aşa, ştiu ce

vrei să spui! continuă Saul cu un aer teatral şi-şi întinse mâinile cu palmele desfăcute spre Gordon, care nu pricepea ce va urma. Stelele binare nu pot avea planete prielnice vieţii, am dreptate?

— Hm, de ce nu?

— Pentru că perturbă planetele. Numai că Hercules 99 *nu are* problema asta. Cele două stele se rotesc complet una faţă de alta abia la 54,7 ani o dată. Sunt foarte depărtate şi în jurul fiecăreia există suficient spaţiu propice dezvoltării vieţii.

— Amândouă sunt de tipul F7?

— Din câte ştim, doar cea mare. Tu n-ai nevoie decât de una, adăugă el moale.

Gordon clătină din cap.

— Saul, îţi rămân îndatorat...

— Gordon, dă-mi mesajul să mă uit la ceva. La linii şi puncte, vreau să zic.

— Sigur, nici o problemă.

— Fă-mi un hatâr. Am impresia că-i o chestie nemaipomenită. Poate că ideile noastre despre comunicaţiile radio şi linia de 21 de centimetri a hidrogenului – pe care le considerăm normale – sunt greşite. Vreau să verific atent mesajul ăsta al tău. Să nu te răzgândeşti. Bine?

— Bine, acceptă Gordon cam fără chef.

A doua zi dimineaţă, când intră în birou târându-şi geanta, Saul îl aştepta. Văzând expresia lui de nerăbdare abia stăpânită şi ochii jucându-i veseli în timp ce-i vorbea, Gordon se lăsă cuprins de gânduri nu tocmai plăcute.

— L-am descifrat, spuse Saul scurt. Mesajul.

— Poftim?

— Punctele şi liniile de la sfârşit, ai uitat? Cele care nu semnificau cuvinte. Nici nu sunt *cuvinte,* ci o imagine!

Gordon îl învrednici cu o privire sceptică şi-şi puse jos geanta.

— Am numărat liniile din transmisia mai lungă. Tu spuneai că reprezintă „zgomote”. Erau 1 537 de linii.

— Şi?

— Eu, Frank Drake şi mulţi alţii ne-am gândit să găsim modalităţi de a transforma semnalele deschis-închis în imagini simple. E clar – aşa transmiţi o grilă rectangulară.

— Partea aceea distorsionată a mesajului? COORD GHQE RECTANGULARE şi aşa mai departe?

— Exact. Pentru a desfăşura o reţea, trebuie să ştii câte linii să iei pe fiecare axă. Am încercat o serie de combinaţii de numere al căror produs să fie 1 537. Toate dădeau rezultate aiurea, *cu excepţia* reţelei de 29 pe 53. Desfăşurarea liniilor în schema asta a dat o imagine. *În plus,* atât 29 cât şi 53 sunt numere prime, lucru firesc, dacă stai să te gândeşti. Pentru a descompune 1 537 ca produs a două numere prime nu există decât o soluţie.

— Mda. Foarte ingenios. Şi asta e imaginea?

Saul îi dădu lui Gordon o foaie de hârtie milimetrică cu un pătrăţel înnegrit pentru fiecare linie din transmisie. Rezultase un grup de curbe complexe care se întrepătrundeau de la dreapta la stânga. Fiecare curbă era compusă din ciorchini de puncte aranjate într-un desen regulat, dar foarte complicat.

— Asta ce e? întrebă Gordon.

— Nu ştiu. Toate problemele practice pe care Frank şi cu mine le-am pregătit până acum dădeau imagini

înfăţişând sisteme solare, în care o planetă ieşea în evidenţă, sau cam aşa ceva. Asta însă nu seamănă cu nimic.

Gordon azvârli desenul pe birou.

— Atunci la ce foloseşte?

— Ei, mama dracului! După ce ne vom da seama ce e, *o să folosească la multe.*

— Păi...

— Ce mai e? Crezi că am greşit?

— Saul, ştiu că ai reputaţia de a gândi – cum se exprima Hermann Kahn? – imposibilul. Dar chestia asta...

— Crezi c-am aranjat totul în mod convenabil?

— Eu? Să *cred* aşa ceva? Saul, *eu* am detectat mesajul. Eu ţi l-am arătat. Dar explicaţia pe care i-o dai... Semnale telegrafice transmise de pe o stea, cu o viteză superioară vitezei luminii! Nici coordonatele nu se potrivesc. O imagine care rezultă din zgomot! Pe de altă parte, imaginea nu e inteligibilă! Fii serios, Saul.

Împurpurându-se la faţă, Saul făcu un pas înapoi, cu mâinile în şolduri.

— Eşti orb, pricepi? Orb.

— Să zicem mai curând... sceptic.

— Gordon, nu mă crezi deloc.

— Să te cred? Recunosc că unele lucruri se leagă cumva. Dar până nu înţelegem imaginea aceea, demonstraţia ta nu se susţine.

— Bine, bine, spuse Saul teatral, lovind cu pumnul în palma deschisă a celeilalte mâini. Aflu eu până la urmă ce semnifică imaginea asta. Va trebui să apelăm la întreaga comunitate universitară pentru rezolvarea enigmei.

— Ce înseamnă asta?

— Trebuie să dăm publicităţii toată treaba.

— Adică să-i consultăm pe toţi?

— Pe cine? Din ce specialitate? Astrofizică? Biologie? Când nu ştii ceva, trebuie să fii receptiv.

— Da, dar... Gordon îşi aminti brusc de Ramsey. Saul, mai am un mesaj.

— Poftim?

— L-am recepţionat cu luni în urmă. Uite. Cotrobăi prin sertarele biroului şi găsi transcrierea. Încearcă-l pe ăsta, e mai cuprinzător.

Saul studie rândurile lungi bătute la maşină.

— Nu pricep.

— Nici eu.

— Eşti sigur că-i decodificat corect?

— La fel de sigur ca şi de interpretarea ta.

— *Rahat,* şi Saul se lăsă greoi pe un scaun. Asta chiar că încurcă lucrurile.

— Aşa mă gândeam şi eu.

— Gordon, e *absurd.*

— Tot aşa e şi imaginea ta.

— Uite ce e, poate că ai primit mesaje care se bat cap în cap. Atunci când prinzi diferite posturi de radio, pe unul asculţi muzică, pe altul sport, pe un al treilea ştiri. Poate că ai un receptor care prinde de toate.

— Hm!

Saul se aplecă în faţă şi-şi prinse capul între palme. Gordon îşi dădu seama că astronomul era obosit. Probabil că stătuse treaz toată noaptea, lucrând la descompunerea imaginii. Îl simţi dintr-odată foarte apropiat. Saul era cunoscut ca adversar al ideii comunicaţiilor interstelare, iar mulţi astronomi îl considerau prea nestăpânit, prea speculativ, prea tânăr şi impulsiv. Ei, şi ce dacă, asta nu însemna că se

înşela.

— Bine, Saul, accept ideea cu imaginea – pentru moment. Nu poate fi chiar o întâmplare. Prin urmare: ce reprezintă? Trebuie să aflăm.

Îi povesti lui Saul despre Ramsey. Asta nu făcea decât să complice lucrurile, dar considera că Saul avea dreptul să ştie.

— Gordon, sunt convins că am dat peste ceva important.

— Şi eu.

— Cred că ar trebui să facem totul public.

— Inclusiv problema de biochimie? Adică primul mesaj?

— Nu... Saul căzu pe gânduri. Nu, doar al doilea mesaj. E mai limpede. Se repetă pe *pagini întregi.* De câte ori ai recepţionat primul semnal?

— O dată.

— Atâta tot?

— Da.

— Atunci să-l lăsăm baltă.

— De ce?

— Ar putea fi o eroare de decodificare.

Gordon îşi aminti de povestea referitoare la Lowell.

— Atunci...

— Ascultă, eu mă pricep mai bine la chestii din astea. Ştiu ce vor spune oamenii. Dacă tulburi apele într-un domeniu, nimeni nu va sări să te ajute.

— Asta ar însemna să ascundem informaţiile recepţionate.

— Exact. Dar nu pe vecie. Până ne lămurim ce reprezintă imaginea.

— Nu-mi place ideea.

— Le dăm problemele pe rând. Saul ridică un deget

în aer. O problemă. Mai târziu, le spunem toată povestea.

— Totuşi nu-mi place.

— Gordon, ascultă. Cred că aşa e mai bine. Vrei să-mi accepţi sfatul?

— Poate.

— Îl iau eu. Îl fac public. Eu sunt cunoscut ca un individ trăsnit care îşi face de lucru cu semnalele radio venite din stele şi alte chestii din astea. Devin o autoritate într-o problemă inexistentă. Dar pot atrage atenţia lumii universitare.

— De acord, numai că...

— Pe rând, Gordon!

— Păi...

— Întâi imaginea şi după aceea şi restul.

— Bine... Gordon avea un curs peste câteva minute. Saul avea talentul de a-i hipnotiza pe interlocutori, capacitatea de a face ca ideile lui să pară plauzibile, ba chiar evidente. Gordon socotea însă că scroafa, chiar dacă-i pui fundă roşie la gât, tot scroafă rămâne. Şi totuşi... Bine. Urcă tu în ring, eu rămân pe margine.

— Hei, *mulţumesc.* Saul clătină brusc din cap. Îţi sunt recunoscător. Serios. Mi-ai dat o *şansă.*

— Da, spuse Gordon.

Dar nu simţea nici urmă de entuziasm.

Văzură *ştirile de seară,* prezentate de Walter Cronkite pe CBS, în timp ce luau masa. Penny făcuse un sufleu, iar Gordon desfăcuse o sticlă de Beaujolais; amândoi se simţeau uşor euforici. Trecuseră în sufragerie să se uite la televizor. Penny îşi scoase bluza, lăsându-şi liberi sânii mici, dar frumoşi, cu sfârcuri bine conturate.

— De unde ştii că transmit reportajul? îl întrebă ea lenevoasă.

— Mi-a telefonat Saul azi după-amiază. A dat un interviu la Boston, în cursul dimineţii. Postul local CBS a făcut filmul, dar l-a preluat reţeaua naţională. Probabil că nu au ştiri mai importante.

Se uită în jur, să se asigure că perdelele erau trase.

— Mda. Aşa se pare.

Era un singur eveniment notabil: submarinul nuclear *Thresher* se scufundase în Atlantic fără să apuce să transmită vreun semnal de avarie. Făcea o imersiune de testare. Autorităţile Marinei declarau că accidentul se datora probabil vreunei defecţiuni care cauzase inundarea treptată. Distrugerea circuitelor electrice provocase căderea sistemului de propulsie, iar submarinul coborâse prea adânc şi în cele din urmă implodase. La bord se aflau o sută douăzeci şi nouă de oameni.

În afară de această ştire deprimantă nu era nimic deosebit. O reluare privind expoziţia *Mona Lisa*, care era prezentată la New York şi Washington, DC. O avanpremieră la lansarea în spaţiu a maiorului L. Gordon Cooper Jr., care urma să petreacă două zile în cosmos, pe orbită circumterestră, în nava *Faith* – ultimul zbor al proiectului Mercury. O declaraţie a Casei Albe că se va continua acordarea de ajutoare Vietnamului de Sud şi că războiul ar fi câştigat până la finele anului 1965, dacă actuala criză politică de acolo nu va stânjeni în mod semnificativ acţiunile militare. Apăruseră câţiva generali care, zâmbind către camere cu gura până la urechi, promiseseră eforturi sporite din partea armatei Vietnamului de Sud şi o operaţiune de curăţire în regiunea deltei. La New York, demersurile

menite să salveze Gara Pennsylvania eşuaseră, iar falnicul edificiu era demolat cu lovituri de berbec pentru a face loc noii arene Madison Square Garden. Clădirea Pan Am, inaugurată cu o lună în urmă, părea să fi devenit emblema degradării peisajului urban. Aflat în faţa camerei de luat vederi, un critic deplângea distrugerea Gării Penn şi declara că sediul Pan Am este o atrocitate arhitecturală care nu face altceva decât să sufoce o zonă deja aglomerată. Gordon era de acord. Criticul încheie cu constatarea încărcată de melancolie că întâlnirile de lângă ceasul hotelului Baltimore, peste drum de Pan Am, nu vor mai avea farmecul de odinioară. Gordon râse în sinea lui, fără să înţeleagă prea bine de ce. Compasiunea făcu brusc loc unui sentiment opus. Nu-şi dăduse niciodată întâlnire cu vreo fată la ceasul de la Baltimore; era un ritual golit de conţinut la care ţineau cei de la Yale şi puştii care se identificau cu personajul principal din romanul *De veghe în lanul de secară.* Nu aparţinea acestei lumi şi nici nu-i aparţinuse vreodată. „Dacă asta înseamnă trecutul, ducă-se-n mă-sa”, bolborosi el în barbă. Penny îi aruncă o privire întrebătoare, dar nu zise nimic. Gordon mormăi nerăbdător. Probabil că vinul îşi făcea efectul.

Apoi apăru chipul lui Saul.

— În această seară vă anunţăm o veste uimitoare, primită de la Universitatea Yale, începu Cronkite. Profesorul Saul Shriffer, astrofizician, afirmă că există posibilitatea ca o serie de experimente recente să fi detectat un mesaj trimis de o civilizaţie extraterestră.

Imaginea se schimbă şi-l văzură pe Saul arătând către un punct de pe o hartă cerească.

— Semnalele par să aibă ca origine steaua Hercules

99, asemănătoare Soarelui nostru. Hercules 99 este situată la o distanţă de cincizeci şi unu de ani-lumină. Un an-lumină reprezintă distanţa...

— I-au dedicat *prea mult* timp, spuse Penny mirată.

— Sst!

— ...Parcursă într-un an, cu viteza de 186 000 de mile pe secundă.

Un prim-plan cu Saul stând alături de un mic telescop.

— Mesajul a fost descoperit în mod neaşteptat, în cursul unui experiment realizat de profesorul Gordon Bernstein...

— Of, Doamne, gemu Gordon.

— ...De la Universitatea California din La Jolla. Experimentul are drept scop determinarea, la temperaturi scăzute, a modului în care se aliniază atomii într-un câmp magnetic. Experimentele Bernstein sunt în plină desfăşurare şi încă nu este sigur că semnalele recepţionate provin de la o civilizaţie extraterestră. Dar profesorul Shriffer, colaborând cu Bernstein – care a descifrat codul semnalelor – declară că doreşte să atragă atenţia comunităţii ştiinţifice.

Un nou prim-plan cu Saul, scriind ecuaţii la tablă.

— Mesajul conţine un element deconcertant. O imagine...

O versiune bine desenată a curbelor care se întrepătrundeau. Saul stătea în faţa desenului, vorbind în microfonul pe care-l ţinea în mână:

— Vă rog să reţineţi: deocamdată nu susţinem ceva anume. Solicităm însă ajutorul comunităţii ştiinţifice pentru a descoperi ce reprezintă acest desen.

Urmară câteva cuvinte despre decodificare, apoi apăru din nou Cronkite.

— Cei câţiva astronomi cărora *CBS News* le-a cerut să-şi exprime părerea s-au arătat sceptici. Cu toate acestea, dacă profesorul Shriffer are dreptate, am putea asista la o mare premieră. Cronkite arboră un zâmbet încurajator. Astfel se prezintă lucrurile astăzi, 12 aprilie...

Gordon închise televizorul, ca să nu-l mai vadă pe Cronkite.

— *La dracu',* exclamă el, încă uimit.

— Mi s-a părut bine făcut, spuse Penny gânditoare.

— *Bine făcut?* Nu trebuia să-mi pomenească numele!

— De ce, nu vrei să-ţi recunoască meritele?

— Recunoaştere? Iisuse!... Gordon trânti cu pumnul în peretele cenuşiu, făcând zidul să duduie. A greşit de la cap la coadă, nu pricepi? Când mi-a spus am simţit un gol în stomac şi, bineînţeles, hop şi numele meu, legat de teoria asta trăsnită!

— Dar sunt măsurătorile *tale...*

— I-am spus să *nu pronunţe* numele meu.

— Stai puţin! Walter Cronkite a amintit de tine, nu Saul.

— Ce-mi pasă mie cine-a spus-o? Acum sunt legat de Saul.

— De ce nu te-au prezentat şi pe tine la TV? întrebă Penny cu naivitate, evident incapabilă să înţeleagă toată tevatura. Au arătat doar o puzderie de imagini cu *Saul.*

Gordon se strâmbă.

— Ăsta-i punctul lui tare. Simplifică ştiinţa la câteva fraze, o suceşte cum îi vine mai bine, o prostituează, aducând-o la nivelul oricui, doar ca să fie sigur că numele lui străluceşte. Cu lumini de neon mari şi ţipătoare. *Prostii.* Numai...

— A tras spuza pe turta lui, nu?

Gordon o privi, încurcat.

— Spuza?... Se opri brusc şi înţelese imediat. Penny credea sincer că se înfuriase deoarece nu-şi văzuse mutra la televizor. Dumnezeule mare! Se simţi dintr-o dată asudat şi roşu la faţă. Începu să-şi descheie cămaşa albastră din poplin şi se gândi ce putea să facă acum. Era inutil să discute cu Penny; ea nu avea cum să priceapă sentimentele unui om de ştiinţă în asemenea momente.

Pufnind, îşi suflecă mânecile cămăşii şi intră în bucătărie, unde se afla telefonul.

— Saul, sunt furios la culme, începu Gordon.

— Ăă...

Gordon şi-l imagină pe Saul căutând vorbele potrivite. Se pricepea la aşa ceva, dar de data asta n-avea să-i slujească la nimic.

— Da, ştiu cum te simţi, Gordon, serios. Am văzut emisiunea pe canalul local şi am fost la fel de surprins ca şi tine. Montajul celor de la Boston era curat, nu se făcea nici o referire la tine, exact aşa cum ai vrut. Imediat după ce-am văzut reportajul lui Cronkite i-am sunat şi mi s-a spus că totul a fost schimbat la postul naţional.

— Dar cum de-au *ştiut* cei de la studioul naţional dacă tu nu le-ai spus?

— Păi, a trebuit să le spun celor de la studioul local. Ca referinţă, pricepi?

— Mi-ai promis că numele meu n-o să apară.

— Am făcut tot ce-am putut, Gordon. Tocmai voiam să te sun.

— Şi de ce n-ai făcut-o? De ce m-ai lăsat să văd fără

să?...

— M-am gândit că n-o să te deranjeze prea mult, mai ales că ni s-a oferit atâta timp de emisie. Vocea lui Saul îşi schimbă tonul. E o chestie *grozavă*, Gordon. Vom fi băgaţi în seamă.

— Da, mare lucru, mormăi Gordon acru.

— Imaginea aceea are să-i trezească pe mulţi. Până la urmă *spargem* noi codul.

— Mai degrabă o să ne spargă *el* pe noi. Saul, ţi-am spus că nu vreau să fiu vârât în chestia asta. Ai promis...

— Nu înţelegi că era nerealist? îl întrerupse Saul, calm şi împăciuitor. Ţi-am făcut pe plac, bineînţeles, dar până la urmă tot se afla.

— Dar *nu* aşa.

— Crede-mă, Gordon, aşa vom reuşi. Altfel nu rezolvai nimic. Fii sincer şi recunoaşte măcar atât.

Gordon inspiră adânc.

— Saul, dacă mă întreabă cineva, o să spun că nu ştiu de unde provin semnalele. Ăsta-i adevărul gol-goluţ.

— Dar nu *tot* adevărul.

— *Tu-mi vorbeşti* de adevăr? Tu, Saul? Tu, care m-ai convins să ascund existenţa primului mesaj?

— Asta era altă problemă. Voiam să lămuresc mai întâi problema...

— Ei, rahat! Ascultă, dacă o să fiu întrebat, o să spun că nu-s de acord cu interpretarea ta.

— O să faci public primul mesaj?

— Păi... Gordon ezită. Nu, nu vreau să stârnesc lucrurile. Se întrebă dacă Ramsey îşi va continua cercetările în cazul în care el va da publicităţii mesajul. La dracu, din câte-şi dădea seama, în mesaj păreau să

existe elemente de securitate naţională. Gordon nu avea chef să fie amestecat în aşa ceva. Nu, era mai bine să lase totul baltă.

— Gordon, îţi înţeleg sentimentele. Vocea lui Saul deveni mai caldă. Îţi cer doar să nu-mi pui piedici. Eu n-o să-ţi stau în cale, dar nici tu să n-o faci.

— Bine...

Pierzându-şi din avânt, Gordon tăcu.

— Zău că-mi pare rău de gafa lui Cronkite şi de menţionarea numelui tău. Bine?

— Eu... Bine, bolborosi Gordon, fără să fie sigur dacă era de acord sau nu.

15.

1998

Gregory Markham stătea cu mâinile la spate. Tâmplele albite îi dădeau un aer distant şi solemn. Zumzetul surd din laborator i se părea un zgomot cald, un bâzâit harnic produs de instrumentele care, fie şi numai prin deficienţele şi slăbiciunile lor, semănau uneori cu muritorii supuşi greşelii atunci când fac ceva din toată inima. În adăpostul tăcut de la Cavendish, laboratorul era o insulă de sunete, solicitând toate resursele umane. Cav inaugurase epoca modernă, folosind lucrările lui Faraday şi Maxwell pentru a crea miracolul electricităţii. Acum, cugetă Markham, în miezul lui rămăseseră doar câţiva oameni care încercau să meargă înapoi, înotând împotriva curentului.

Renfrew păşea printre grupurile de aparate, trecând grăbit de la un punct nevralgic la altul. Văzând clocotul acestui om, Markham surâse. Agitaţia lui era în parte consecinţa prezenţei lui Ian Peterson, care stătea comod pe un scaun şi privea cercetător ecranul osciloscopului pe care apărea semnalul principal. Renfrew era cuprins de neastâmpăr, conştient că, în ciuda aerului aparent calm, lui Peterson nu-i scăpa aproape nimic.

Renfrew se întoarse tropăind către osciloscopul central şi-şi aruncă ochii la vălmăşagul de linii şerpuitoare care materializau zgomotul de fond.

— La naiba! protestă el. Perturbaţiile astea nenorocite nu vor să dispară.

— Ei, nu-i absolut necesar să transmiteţi noile semnale cât mă uit eu, încercă Peterson să-l liniştească. M-am oprit aici doar ca să văd cum merge treaba.

— Nu, nu, protestă Renfrew şi ridică stângaci şi neliniştit din umeri. Markham observă că buzunarele hainei îi erau burduşite cu componente electronice, îndesate la repezeală şi apoi uitate acolo. Ieri totul a decurs bine. Nu văd de ce n-ar merge şi azi. Am transmis porţiunea aceea de date astronomice vreme de trei ore fără întrerupere.

— Vă repet, nu trebuie neapărat, spuse Peterson, mai ales ţinând seama de dificultatea de a transmite ceea ce e cu adevărat important...

— Încerc să-i ajut pe cei care recepţionează, interveni Markham, făcând un pas înainte. Arboră o atitudine de hotărâre neutră, deşi în sinea lui era amuzat de felul în care cei doi păreau să atingă una-două o stare de animozitate, de parcă ar fi căutat-o cu tot dinadinsul. John consideră că i-ar putea ajuta să-şi dea seama când e mai uşor de detectat fasciculul nostru. Coordonatele astronomice...

— Înţeleg perfect, îl întrerupse Peterson. Nu pricep însă *de ce* nu vă dedicaţi momentele mai liniştite materialelor esenţiale.

— De pildă? întrebă imediat Markham.

— Spuneţi-le ce vrem, repetaţi mesajul despre ocean şi...

— *Am făcut asta de ni s-a urât,* izbucni Renfrew. Dar dacă *nu pot* să recepţioneze, ce mama...

— Stai puţin, interveni blând Markham, avem timp

destul să facem şi asta. De acord? Când nivelul de zgomot va scădea, vom transmite prioritar mesajul complet, iar apoi John…

— Cum, nu l-aţi transmis imediat? exclamă Peterson vădit surprins.

— A, nu, nu terminasem celălalt material, explică Renfrew.

— Asta-i bună! Peterson părea enervat; se ridică imediat şi începu să se plimbe agitat încoace şi încolo, în spaţiul îngust dintre dulapurile cenuşii mai înalte de-un stat de om. V-am spus că am găsit biletul... Realmente surprinzător, recunosc.

— Da, aprobă Markham.

Se produsese destul de multă agitaţie când Peterson apăruse de dimineaţă, fluturând hârtia îngălbenită. Dintr-odată, totul li se păruse posibil şi real.

— Păi, continuă Peterson, mă gândeam că n-ar fi rău să încercaţi să... Cum să zic?... Să extindeţi experimentul.

— Să-l extindem? întrebă Renfrew.

— Da. Nu trimiteţi mesajul meu.

— Doamne păzeşte, reuşi să îngaime Markham.

— Dar nu înţelegeţi că… începu Renfrew, însă vocea i se stinse.

— Mă gândeam c-ar fi interesant.

— Sigur. Foarte interesant, zise Markham. Dar va crea un paradox.

— Asta a fost ideea mea, spuse Peterson grăbit.

— Tocmai asta e, că *nu* vrem să dăm naştere unui paradox, îl contrazise Renfrew. Am încurca definitiv *ideea.*

— Ţi-am explicat, îi spuse Markham lui Peterson. Comutatorul care rămâne suspendat între deschis şi

închis, ţi-aminteşti?

— Da, am înţeles perfect, însă...

— Atunci nu mai sugeraţi aberaţii! strigă Renfrew. Dacă vreţi să ajungeţi în trecut şi ştiţi că aţi făcut-o deja, lăsaţi lucrurile aşa cum sunt.

— Ştiţi asta doar pentru că am mers *eu* la banca din La Jolla, preciză Peterson cu un calm glacial. După părerea mea, *eu* am confirmat succesul vostru.

Se lăsă o tăcere stânjenitoare.

— A... da, încercă Markham să repare lucrurile. Trebuia să admită că Peterson avea dreptate. El făcuse acea verificare simplă pe care ar fi trebuit s-o încerce el sau Renfrew. Numai că ei doi erau învăţaţi să conceapă experimente mecanice, în care instrumentele funcţionau fără intervenţia umană. Nici măcar nu le trecuse prin minte ideea de a cere o confirmare. Iar acum Peterson, administratorul care habar n-avea de altceva, dovedise că planul fusese bun şi o făcuse fără să gândească extrem de complicat.

Markham respiră adânc. Uimitor lucru să-ţi dai seama că săvârşeşti ceva nemaiîncercat, ceva ce depăşeşte puterea ta de înţelegere, dar real şi de netăgăduit. Se afirmase în repetate rânduri că, prin ştiinţă, omul şi lumea intrau într-un contact altfel imposibil de realizat. Întâmplările dimineţii şi fila simplă din mâna lui Peterson evidenţiaseră această legătură, dar într-un mod ciudat de diferit. Orice experiment îţi dădea un sentiment de triumf atunci când atingeai un nou nivel de cunoaştere. Însă tahionii nu aveau un înţeles real. Totul se reducea la un anunţ scris pe un petic de hârtie îngălbenită.

— Ian, ştiu ce simţi. Ar fi al naibii de interesant dacă

am omite mesajul tău. Dar nimeni nu ştie ce-ar însemna asta. S-ar putea să ne împiedice să obţinem ce ţi-ai propus, adică să transmitem informaţiile despre ocean.

Renfrew accentuă acest sentiment exclamând „Al naibii de adevărat!” şi se întoarse la aparatele lui.

Peterson închise ochii încet, ca şi cum s-ar fi cufundat în gânduri.

— Ai dreptate. Vezi tu, pentru o clipă mi-am închipuit că am putea găsi o cale pentru a afla mai multe.

— Am putea, îl aprobă Markham. Doar dacă nu urmăm drumuri pe care le înţelegem...

— Aşa e, interveni Peterson. Eliminăm paradoxurile, de acord. Însă mai târziu... Pe chip îi apăru o expresie melancolică.

— Mai târziu, bineînţeles, murmură Markham.

Bizar, reflectă el mai departe, cum jucătorii îşi schimbaseră rolurile. După toate probabilităţile, Peterson era administratorul capabil care, mai întâi de toate, cerea rezultate. Dar acelaşi Peterson voia acum să forţeze parametrii experimentului şi să descopere o nouă fizică. Iar el şi Renfrew, dintr-odată nesiguri de consecinţele pe care le-ar avea un nou paradox, se opuneau acestei dorinţe. Îi asaltau ironiile sorţii.

După o oră, aşa cum se întâmpla adeseori în astfel de cazuri, elementele delicate ale logicii îşi pierduseră din strălucire în faţa detaliilor de neocolit ale experimentului. Curbele de zgomot brăzdau ecranul plat al osciloscopului. În ciuda eforturilor neobosite ale tehnicienilor, defectul de sincronizare nu voia să dispară. Iar dacă nu-l puteau elimina, fasciculul de tahioni avea să fie difuz şi slab, adică inutilizabil.

— Ştii ceva, Ian? murmură Markham, lăsându-se mai comod pe scaunul de laborator, cred că materialul de la Caltech influenţează fasciculul.

Peterson ridică ochii din dosarul având pe copertă o ştampilă pe care, cu litere roşii, scria CONFIDENŢIAL, în perioadele de acalmie lucrase hotărât, citind aproape toate rapoartele pe care le avea în geanta diplomat.

— Zău? Cum aşa?

— Calculele acelea cosmologice reprezintă o treabă bună. Strălucită, de fapt. Roiuri de universuri. Să presupunem însă că cineva dinăuntrul lor transmite semnale. Tahionii pot ieşi de acolo. Nu trebuie decât să treacă prin orizontul evenimenţial al sistemelor microgeometrice izolate. Apoi sunt liberi. Scapă de particularităţile gravitaţionale, iar noi îi recepţionăm.

Peterson se încruntă.

— Microuniversurile astea... sunt alte... alte spaţii populate? Ar putea fi locuite?

— Sigur, răspunse Markham şi surâse. Spusese asta cu încrederea senină a omului care pricepe matematica şi vede soluţiile. Exprima o certitudine liniştitoare care era rezultatul înţelegerii depline a ecuaţiilor de câmp ale lui Einstein, arabescuri de litere greceşti care se înşiruiau fragile pe pagină, ca o pânză de păianjen. Când le vedeai pentru prima oară, păreau imateriale, un şirag unduitor. Dacă însă urmăreai tensorii delicaţi care se contractau, exponenţii împerechindu-se cu indicii, ordonându-se matematic în entităţi clasice concrete – potenţial, masă, forţe vectoriale într-o geometrie sferică – trăiai o experienţă sublimă. Pumnul de fier al realităţii învelit în mănuşa de catifea a matematicii evanescente. Markham descifră pe chipul lui Peterson mirarea ezitantă care-i

cuprindea pe oameni atunci când se străduiau din răsputeri să vizualizeze idei ce depăşeau tridimensionalitatea familiară şi certitudinile euclidiene care le încadrau lumea. Dincolo de ecuaţii existau imensităţi de spaţiu şi pulbere, materie moartă dar violentă, care se supunea voinţei geometrice a gravitaţiei, stele ca nişte gămălii de chibrituri care explodau în noaptea necuprinsă, scânteieri roşiatice care luminau doar un inel subţire de planete aflate la vârsta copilăriei. Matematica făcea posibile toate acestea; imaginile pe care le aveau oamenii în minte erau utile dar stângace, desene ale unei lumi delicate ca mătasea, inimaginabil de constantă şi diversă. După ce înţelegeai cu adevărat, faptul că lumile puteau exista în interiorul altor lumi, că alte universuri se puteau dezvolta în interiorul Universului nostru, nu mai reprezenta o enigmă atât de ermetică. Matematica îţi oferea un sprijin.

— Cred că pot găsi o explicaţie a nivelului anormal de zgomot, spuse Markham. Dacă nu mă înşel, nu e generat termic. Zgomotul provine mai curând de la tahioni. Eşantionul de antimoniură de indiu nu numai că *emite* tahionii, dar îi şi *recepţionează.* Există un zgomot de fond tahionic de care nu am ţinut seama.

— Un zgomot de fond? întrebă Renfrew. De unde?

— Să vedem. Încearcă să foloseşti corelatorul.

Renfrew făcu o serie de reglaje şi se îndepărtă de osciloscop.

— Cred că asta rezolvă lucrurile.

— Ce rezolvă? vru să ştie Peterson.

— Acesta e analizorul sincron de coerenţă, îl lămuri Markham. Elimină zgomotul real din eşantionul de antimoniură – zgomotul undei sonore, mai precis – şi

accentuează semnalele din fondul aleatoriu.

Renfrew rămase cu privirea aţintită la osciloscop. Pe reperele ecranului tremură o undă cu o formă complexă.

— Se pare că avem o serie de impulsuri înlănţuite la intervale regulate, spuse el. Dar semnalul scade treptat. Arătă către o linie fluidă care, pe măsură ce se apropia de marginea din dreapta a ecranului, cobora către nivelul zgomotului.

— E foarte regulată, adevărat, zise Markham. Uite aici un maxim, apoi o pauză, apoi două puncte de maxim apropiate, după aceea nimic, încă patru care se suprapun şi apoi nimic. Ciudat.

— Ce crezi că e? întrebă Peterson.

— Nu e un fond obişnuit, clar, răspunse Renfrew.

— E coerent, deci nu provine dintr-o sursă naturală, preciză Markham.

— Nu. Mai curând... Începu Renfrew.

— Un cod, termină Markham în locul lui. Să notăm, începu să scrie pe o agendă. Afişarea e în timp real?

— Nu, abia l-am conectat ca să iau o mostră de zgomot într-un interval de o sută de microsecunde. Renfrew întinse mâna spre butoanele de reglare. Vrei să fixez un alt interval?

— Aşteaptă să copiez asta.

— De ce nu faceţi o fotografie? întrebă Peterson.

Renfrew îl privi cu subînţeles.

— N-avem film. Trecem printr-o criză, iar laboratoarele nu beneficiază de priorităţi, cred că ştiţi asta.

— Ian, notează-ţi, interveni Markham.

În mai puţin de o oră, rezultatele erau evidente.

Zgomotul era de fapt efectul mai multor semnale, fiecare dintre ele suprapus peste toate celelalte. Când şi când apărea câte un grup de impulsuri mai clare, care erau imediat înghiţite de furtuna de linii încâlcite.

— De ce apar atât de multe semnale concurente? întrebă Peterson.

Markham ridică din umeri şi strâmbă din nas, într-un efort instinctiv de a-şi ridica ochelarii care-i alunecaseră. Gestul îi aduse pe chip o expresie nedorită de dezgust fără margini.

— Presupun că ar putea veni din viitorul îndepărtat, dar ideea cu microuniversul mi se pare la fel de bună.

— N-aş acorda prea mult credit unei noi teorii astrofizice, îl contrazise Renfrew. Indivizii din domeniul ăsta speculează ideile ca nişte agenţi de bursă.

Markham dădu aprobator din cap.

— De acord, se agaţă adeseori de un grăunte de adevăr şi-l intelectualizează până ajunge un soi de balon supradimensionat. Dar de data asta au dreptate. Departe, printre galaxii, există surse inexplicabile de emisie în infraroşu. Aşa ar trebui să arate microuniversurile. Închipui un fel de acoperiş cu degetele mâinilor împreunate şi zâmbi; gestul lui academic preferat. În astfel de momente era o consolare să apelezi la un ritual familiar care să te ajute să depăşeşti greutăţile. John, osciloscopul acela indică un zgomot de o sută de ori mai puternic decât te aşteptai. Îmi place ideea că nu suntem unici şi că există un fond de semnale tahionice. Transmise din alte timpuri, da. Dar şi din microuniversuri.

— Vin şi se duc, remarcă Renfrew. Mai pot totuşi să transmit din când în când.

— Foarte bine, spuse brusc Peterson, care rămăsese

multă vreme tăcut. Continuă tot aşa.

— Sper că cei din 1963 nu au un detector atât de sensibil încât să studieze zgomotul ăsta, zise Renfrew. Dacă se mulţumesc cu semnalele noastre – care ar trebui să se detaşeze din zgomotul de fond când transmitem bine – atunci e perfect.

— Greg, reveni Peterson privind în gol, ar mai fi ceva.

— Da? Ce anume?

— Vorbeşti mereu de universuri mai mici incluse în al nostru şi de faptul că interceptăm mesajele lor tahionice.

— Exact.

— Nu cumva eşti cam egocentric? De unde ştii că nu suntem şi noi, la rândul nostru, un univers de buzunar în universul altora?

Gregory Markham plecă discret de la Cav în primele ore ale după-amiezii. Peterson şi Renfrew reuşeau încă să evite muşcăturile reciproce. În ciuda obiceiului său instinctiv de a se distanţa, Peterson se simţea vădit atras de experiment. Renfrew îi era recunoscător lui Peterson pentru sprijinul acordat, dar insista să obţină mai mult. Dansul complicat pe care-l executau cei doi bărbaţi i se părea amuzant lui Markham, sentiment accentuat şi de faptul că, practic, totul se petrecea fără ca ei să-şi dea seama. Cu obişnuinţele lor de exprimare determinate de apartenenţa la clase sociale diferite, cei doi erau despărţiţi de chiar prima vocală rostită. Dacă Renfrew ar fi rămas fiu de muncitor, s-ar fi înţeles fără probleme cu Peterson, fiindcă fiecare şi-ar fi cunoscut rolul social consfinţit de epocă. Ca unul ce înota în ape academice exotice, Renfrew nu avea puncte de referinţă. Se întâmpla deseori ca

ştiinţa să dea naştere unor asemenea conflicte. Puteai să apari din senin şi să-ţi câştigi locul fără să fi deprins noi particularităţi de comportare socială. Şederea lui Fred Hoyle la Cambridge ilustra cum nu se poate mai bine această idee. Hoyle fusese un astronom de modă veche, „excentricul-căutător-de-adevăr” care propunea teorii controversate şi respingea manierismele reci, raţionale, atunci când nu-i conveneau. S-ar putea ca Renfrew să se dovedească la fel de remarcabil ca şi Hoyle, un somon aparţinând clasei truditorilor, capabil să înoate împotriva curentului până la capăt, dacă experimentul reuşea. În prezent, majoritatea oamenilor de ştiinţă în ascensiune care proveneau din medii obscure îşi păstrau o faţadă neutră, liniştită; se simţeau mai siguri aşa. Renfrew nu aparţinea acestei categorii. Progresele înregistrate de echipele mari de cercetare din ziua de azi depindeau de operaţiuni bine organizate pe scară largă, funcţionând fără incidente, a căror stabilitate impunea prezenţa minimă a elementelor perturbatoare, adică a „relaţiilor interpersonale”, cum se spunea în jargonul tehnic. Renfrew era un solitar cu o gândire mai rigidă. Ciudăţenia era că el se dovedea politicos faţă de majoritatea oamenilor; nu-l stârnea decât etalarea simbolurilor de clasă de către unii ca Peterson. Markham asistase la înrăutăţirea relaţiilor sociale în ultimele decenii, surprinzând diferite aspecte cu prilejul vizitelor sale ocazionale. Timpul părea să întărească legăturile de clasă, spre nedumerirea marxiştilor cu pretenţii, care aveau tendinţa de a pune claie peste grămadă programele guvernamentale. Pentru Markham explicaţia era simplă: în decăderea economică accentuată ce urmase anilor de belşug

adus de exploatarea petrolului din Marea Nordului, oamenii accentuaseră importanţa diferenţelor pentru a-şi menţine viu sentimentul de demnitate personală. Ideea *noi împotriva lor* le punea sângele în mişcare. Era mai uşor să practice acest joc demodat şi întristător decât să dea piept cu viitorul ce părea tot mai sumbru.

Cugetând la acestea, Markham strânse din umeri şi porni pe aleea Coton, întorcându-se spre solemnele turle ale oraşului. Era american şi prin urmare scutit de subtilele ritualuri de clasă, ca un vizitator aflat în posesia unei vize pe o perioadă limitată. În anul petrecut aici se obişnuise cu deosebirile de exprimare; acum, acordurile gramaticale la plural pentru „comitet" sau „guvern" nu-l mai făceau să tresară atunci când ochiul îi aluneca pe hârtie. Recunoştea arcuirea sprâncenelor lui Peterson ca semn de scepticism, precum şi acel „Hram?" sec şi în crescendo drept armă socială bine ascuţită. Sonoritatea graţioasă, şlefuită, a unor cuvinte ca „repaus" sau „programă", pronunţate de Peterson, era mai agreabilă decât gâlgâitul mecanic al administratorilor americani care numeau orice informaţie „intrare", întotdeauna „abordau o problemă", prezentau propunerile numai „pachet", dar nu le „agreau" mereu, şi care „intrau în dialog" cu publicul; dacă te opuneai exprimării lor goale, ţi se spunea că asta era „doar o problemă de semantică".

Markham îşi vârî mai adânc mâinile în buzunarele sacoului şi merse mai departe. De câteva zile îl sâcâia un calcul matematic laborios şi simţea nevoia unei plimbări lungi şi netulburate, care să-l ajute să alunge starea de iritare. Trecu pe lângă un şantier de

construcţii, unde cimpanzei modificaţi lucrau în piatră şi făceau toate operaţiile dificile. Rezultatele obţinute de ingineria genetică în ultimii ani erau remarcabile.

Când se apropie de coada de la o staţie de autobuz, remarcă un amănunt ciudat. Ultimul din rând era un negru cu ochi foarte vioi, mişcându-şi capul de parcă i-ar fi fost tras de sfori nevăzute, şi încălţat cu tenişi. Markham se apropie de el şi bolborosi: „Poliţistu-i după colţ”, apoi îşi văzu de drum. Omul îngheţă. „Hî? Ce?” făcu el şi privi îngrozit în jur. Îl măsură din ochi pe Markham. Ezită, apoi se hotărî: o luă la sănătoasa în direcţia opusă. Markham zâmbi. Tactica standard era să aştepte până se oprea autobuzul şi cei de la coadă deveneau atenţi la urcare. Atunci smulgea poşeta unei femei şi o zbughea cu viteză maximă. Înainte ca mulţimea să se dezmeticească, hoţul se afla deja la câteva intersecţii depărtare. Markham văzuse aceeaşi manevră pe străzile din Los Angeles. Îşi dădu seama, oarecum mâhnit, că n-ar fi recunoscut probabil stratagema dacă omul n-ar fi fost negru.

Ajunsese pe High Street. Ca prin minune, la vederea sacoului american pe care-l purta, cerşetorii întindeau mâinile spre el, dar renunţau imediat ce se uita urât la ei. La intersecţia St. Andrews cu Market se afla frizeria Barrett, având în vitrină un anunţ cam decolorat de soare pe care scria: „Barrett e dispus să-i bărbierească pe toţi cei care nu sunt dispuşi s-o facă singuri.” Markham pufni în râs. Era o glumă pe care o cunoşteau mai ales cei de la Cambridge, o aluzie la viclenia perfect logică a lui Bertrand Russell şi a matematicienilor din secolul trecut. Asta îi reaminti destul de brutal problema care nu-i dădea pace, vălmăşagul de raţionamente pe care-l presupuneau

experimentele lui Renfrew.

Întrebarea evidentă era: „Dar Barrett? Pe sărmanul Barrett cine-l bărbiereşte?” Dacă era dispus să se bărbierească singur şi anunţul era adevărat, atunci *nu* era dispus să se radă. Iar dacă Barrett nu voia să se bărbierească singur, atunci, în conformitate cu anunţul său, *era* dispus s-o facă. Russell formulase acest paradox şi încercase să-l rezolve, inventând ceea ce numise un „metaanunţ” care spunea: „Barrett va fi exclus din categoria celor la care se referă primul anunţ.” Aşa rezolva problema într-un mod foarte elegant pentru Barrett, însă în lumea reală lucrurile nu se clarificau atât de uşor. Sugestia de a nu mai trimite mesajul, făcută de Peterson, îl tulburase pe Markham mai mult decât o arătase. Necazul cu teoria aceasta a tahionilor era că ideea buclei cauzale nu se potrivea cu percepţia noastră despre un timp mişcându-se invariabil înainte. Bucla mică şi precisă, cu vectori care trec dinspre viitor spre trecut şi invers, avea lacune. Nu conţinea fiinţele umane. Scopul fizicii teoretice moderne era să discute despre realitate ca fiind independentă faţă de observator, măcar atâta vreme cât teoria cuantică era lăsată deoparte. Dar, dacă Peterson se afla în bucla cauzală, putea să se răzgândească în orice clipă şi să schimbe totul. Sau schimbarea apăruse deja? Markham rămase locului o clipă şi se uită prin vitrina tulbure la un băiat cu părul blond, care se tundea. Unde era voinţa liberă a omului în ghicitoarea asta?

Ecuaţiile rămâneau mute. Dacă Renfrew reuşea, cum aveau să se schimbe lucrurile din jur? Cutremurat, Markham avu brusc o viziune ameţitoare a lumii în care înflorirea oceanului nu se produsese. El, Renfrew

şi Peterson vor ieşi din Cav şi vor descoperi că nimeni nu va înţelege bâiguielile lor. *Înflorirea oceanului? Am rezolvat-o cu secole în urmă.* Prin urmare, ei vor fi descreieraţii, un ciudat trio trăind o iluzie comună. Şi totuşi, pentru a fi consecvente, ecuaţiile arătau că transmiterea mesajului *nu putea* avea un efect prea mare. Nu putea anula însuşi motivul pentru care se efectuase transmisia prin tahioni. Deci trebuia să existe o imagine conformă cu ea însăşi, în care Renfrew avea ideea iniţială, apoi apela la Consiliul Mondial. Însă...

Cuprins de un fior rece, Markham se scutură, încercând să alunge gândurile sumbre. Avea în faţă ceva mai profund, un tip de fizică deocamdată necunoscută.

Tulburat, mări pasul. Pe terenul spaţios cunoscut sub numele de Parker's Piece se desfăşura lent o partidă de cricket care avea să ţină toată după-amiaza. Matematicianul G.H. Hardy urmărise jocuri ca acesta cu un secol în urmă, se gândi Markham, şi lenevise în după-amiezile lungi la fel cum făcea el acum. Markham înţelegea motivaţia jocului, dar nu şi detaliile. Niciodată nu pricepuse pe deplin jargonul acestui sport – picior pătrat, jucător care serveşte mingea, jucător în linie cu cel care serveşte, punct de acoperire, acoperire scurtă suplimentară – şi încă nu-şi dădea seama când se putea vorbi de un joc frumos. Trecu prin spatele spectatorilor aşezaţi comod pe scaune pliante din pânză şi se întrebă ce-ar fi crezut publicul amator de cricket de atunci despre Anglia de acum. Bănuia că, la fel ca majoritatea oamenilor care trăiesc în prezent, spera ca ziua de mâine să semene cu cea de azi.

Markham coti pe Regent Street şi lăsă în urmă Grădina Botanică Universitară. Dincolo de ea se afla o şcoală pentru băieţi. *Cultivăm normele şi manierele claselor educate,* după cum suna o frază într-o engleză impecabilă.

Intră pe poarta arcuită şi se opri la avizierul şcolii. *Următorii elevi şi-au pierdut obiectele personale. Se vor prezenta la biroul monitorului până joi, 4 iunie.*

Fără „sunt rugaţi”. Fără gingăşii inutile. Pur şi simplu, o invitaţie directă. Markham îşi imagină laconicul schimb de cuvinte: „Regret, înţelegeţi...” „Pedeapsa standard. Cincizeci de rânduri, caligrafic. Până mâine la pauza mare.” Iar elevul va scrie, va tot scrie: *Pe viitor nu voi mai dovedi neglijenţă faţă de bunurile mele.*

Faptul că elevul ar putea apela la recent inventatul aparat de scris după dictare, folosit pentru aproape toate temele şcolare, nu avea importanţă; principiul rămânea atotputernic.

Era ciudat cum dăinuiau obiceiurile chiar şi când toate celelalte – clădiri, politică, glorie – se dezintegrau. Aici găseai o ieşire din timp, prea fragilă pentru a rezista în atmosfera uscată a Californiei. Acum, când vara se instalase pe deplin, manierele pretenţioase ale şcolilor şi colegiilor păreau şi mai demodate, ca o părticică dintr-o epocă pe cale de dispariţie. Îl cuprinse o stare de bună dispoziţie la gândul că scăpase de nesfârşita iarnă aspră şi de primăvara ploioasă.

Simţi cum mintea refuză întrebarea referitoare la tahioni, căutându-şi refugiu în aura confortabilă a trecutului. Ştia că pentru el totul era diferit. Doar englezii puteau înota în această imensitate. În ochii lor,

trecutul rămânea o prezenţă palpabilă, o prelungire vie care descria evenimentele ca un sufleor, cu o şoaptă abia auzită. Americanii îl concepeau ca pe o paranteză în interiorul frazei nesfârşite a prezentului, o remarcă spusă în treacăt, ruptă de restul contextului.

Porni înapoi, către colegii, lăsându-se pătruns de sentimentul imperios al timpului. Luase masa cu Jan şi cu decanii câtorva colegii, iar aceasta fusese experienţa lui supremă în anglofilie. Plăcuţa pe care era gravată data întemeierii strălucea ca argintul viu, iar paharele erau cizelate cu fineţe. În sala cu lambriuri de lemn lustruit, folosită pentru discuţii după cină, ramele aurite încadrau portretele severe ale fondatorilor colegiului. Jan fusese surprinsă să descopere în sufragerie o segregaţie de facto: cei de la Eton la o masă, cei de la Harrow la alta, absolvenţii altor şcoli publice mai puţin faimoase la a treia şi, în sfârşit, absolvenţii şcolilor de stat şi restul lumii la o masă anonimă şi marginală. Unui american aflat într-o asemenea citadelă a educaţiei totul i se părea ciudat, după ce, vreme de decenii, constatase o feroce politică-egalitaristă-cu-orice-preţ în propria lui ţară. Acolo persista o încredere fermă în avantajele moştenite, ba chiar şi în ideea că un asemenea sistem era el însuşi o virtute moştenită. Trecutul nu se lăsa dat la o parte. Puteai fi la curent, puteai şti pe de rost laitmotivele de doi bani în latină ale lui Lady Delicious, şi cu toate acestea rămâneai tăcut şi confortabil în strana corului din capela de la King’s College, ascultându-i pe heruvimii cu gulere încreţite, care încercau să sfărâme vitraliile cu glasurile lor în falset. Părea că, ameţitor, trecutul era încă aproape şi toate se legau, iar percepţia viitorului – ca noţiune tangibilă –

trăia şi în prezent.

Markham se destinse vreme de o clipă, lăsând ideea să se risipească din subconştient. Mersul pe jos era exerciţiul lejer de care avea nevoie mintea lui; aplicase metoda aceasta şi altă dată. Ceva... O parte din realitate care trebuia să rămână independentă faţă de observator...

Ridică privirea. Un nor gălbui şi vălătucit, mişcându-se iute chiar pe deasupra turnurilor, îngrămădea umbre pe zidurile bisericii Great Saint Mary. Clopotele revărsară o cascadă de sunete prin aerul dintr-odată îngheţat; norul părea să absoarbă căldura brizei.

Urmări degetele încârligate ale ceţii care se dizolva în siajul norului. Apoi, pe neaşteptate, surprinse înţelesul ascuns. Miezul problemei era observatorul, acea persoană care trebuia să vadă lucrurile în mod obiectiv. Cine era el? În mecanica cuantică, ecuaţiile în sine nu spuneau nimic despre sensul în care curge timpul. De îndată ce se efectua o măsurătoare, experimentul trebuia să se desfăşoare în continuare ca un proces generator de probabilităţi. Toate ecuaţiile îţi spuneau doar cât de probabil era un eveniment ulterior. În asta consta esenţa cuantică. Ecuaţia lui Schrodinger putea dezvolta lucrurile fie înainte în timp, fie înapoi. Numai atunci când observatorul se amesteca şi efectua o măsurătoare, ceva fixa şi direcţia de curgere a timpului. Dacă atotputernicul observator măsura coordonatele unei particule şi o găsea în poziţia X, atunci el, aflat chiar în actul observării, trebuia să-i dea particulei un mic impuls. Acesta era principiul nedeterminării al lui Heisenberg. Nu se ştia niciodată precis cu ce forţă împinsese

observatorul sărmana particulă, astfel că poziţia ei viitoare era oarecum incertă. Ecuaţia lui Schrodinger descria grupul de puncte probabile în care putea apare particula după aceea. Probabilităţile erau calculate imaginând o undă care se mişcă înainte în timp şi permitea particulei să apară în mai multe locuri diferite din viitor. O undă de probabilitate. Bine cunoscuta imagine din jocul de biliard, în care particula se deplasa cu o certitudine newtoniană către următorul punct, era falsă, înşelătoare. Poziţia cea mai probabilă a particulei era, în realitate, exact aceeaşi ca şi cea propusă de Newton, numai că deveneau posibile şi alte căi. Da, mai puţin probabile, dar posibile. Problema se complica atunci când observatorul mai intervenea o dată şi făcea o a doua măsurătoare. El găsea particula într-un anume loc, nu răspândită într-o puzderie de locuri. De ce? Deoarece întotdeauna observatorul era considerat el însuşi newtonian – un „topometru clasic”, potrivit jargonului tehnic.

Markham zâmbi relaxat când ieşi pe King’s Parade. În această argumentaţie exista o capcană. Observatorul clasic nu exista. Totul pe lumea asta era mecanică cuantică. Totul se mişca potrivit undelor de probabilitate. Prin urmare, cercetătorul cu o masă uriaşă, neatins, se trezea împins înapoi. El primea un impuls incert din partea particulei dislocate, iar asta însemna că şi observatorul era supus legilor mecanicii cuantice. Făcea parte din sistem. Experimentul era mai larg, mai complex, depăşind ideile simple ale trecutului. Acum *totul* făcea parte din experiment. Nimeni nu se putea sustrage. Da, nimic nu te oprea să introduci un al doilea observator, mai mare decât primul, pe care experimentul nu-l afecta, dar asta

muta deja problema cu un pas înainte. Greşeala fundamentală era să consideri *întregul univers* drept „observator”, astfel încât el să fie un sistem suficient lui însuşi. Cu alte cuvinte, însemna că trebuia să rezolvi problema mişcării universului *dintr-odată,* fără a o mai descompune în experimente separate, convenabile.

Esenţa problemei devenea următoarea: de ce particula apărea doar într-un singur loc, de ce alegea una dintre stările posibile şi nu alta? Era ca şi cum universul avea posibilitatea să se dezvolte pe mai multe căi, dar ceva îl făcea să aleagă doar una, specifică.

Markham se opri şi măsură atent înălţimea ameţitoare a bisericii Saint Mary. Un student se uită peste balustradă, un cap colţuros profilat pe cerul de un albastru metalic.

Care era analogia corectă?

Fasciculul de tahioni ridica aceeaşi problemă. Dacă ideile lui erau corecte, atunci exista un fel de undă de probabilitate care se deplasa înainte şi înapoi în timp. Introducerea unui paradox determina unda să parcurgă o buclă, declanşând un soi de frenezie iraţională în sistemul care nu se mai putea decide în ce stare ar trebui să se afle. *Ceva* trebuia să aleagă una dintre stări. Oare aici apărea o analogie, un soi de observator imobil care făcea timpul să se scurgă mai curând înainte decât înapoi?

Dacă exista, atunci paradoxul conţinea un răspuns, într-un fel sau altul, trebuia ca legile fizicii să furnizeze un răspuns. Dar ecuaţiile rămâneau mute, insondabile. Aşa cum se întâmpla întotdeauna, întrebarea de bază la care răspundea matematicianul era *cum,* nu *de ce.*

Oare era necesară intervenţia observatorului imobil? Cine era acesta? Dumnezeu? Tot ce se putea.

Markham clătină din cap, nemulţumit. Ideile i se învârteau prin minte ca un roi de albine, dar nu le putea face să stea locului. Pe neaşteptate mormăi ceva, tăie calea câtorva studenţi pe biciclete şi intră în Bowes & Bowes.

Nu prea avea ce alege: editurile băteau în retragere în faţa marşului triumfător al televiziunii şi activitatea lor era tot mai restrânsă. Îi atrase atenţia o femeie care se ocupa de registre; foarte sexi. La vârsta lui n-ar mai fi avut succes, se gândi cu regret. Ajungea încet la faza în care ambiţiile aproape că depăşeau domeniul de probabilitate a succesului.

Problema tahionilor îl frământă şi în timp ce merse spre casă, traversând Cav şi trecând pe lângă locurile de baie. Pajiştea numită Lamma Land – din motive care-i rămâneau străine – încremenise în după-amiaza caldă şi umedă. Simţea o nemişcare în aer, de parcă anul stătea într-un echilibru stabil pe culmea unui deal, cocoţat acolo ca să scape de strânsoarea iernii, şi avea să coboare de acolo curând. Se întoarse spre sud, către Grantchester, unde se construia reactorul nuclear. După atâtea amânări, cupola care trebuia să acopere miezul fierbinte al reactorului, asemănătoare cu o minge de ping-pong uriaşă, părea că nu va fi terminată niciodată. Poienile din jurul ei erau o oază de pace rurală. Vacile care păşteau la umbra albăstruie a copacilor îşi mişcau cozile într-o parte şi-n cealaltă, alungând muştele. Se auzeau sunete discrete, adormitoare: murmurul porumbeilor sălbatici, zbârnâitul unui avion, bâzâituri şi clipoceli. Aerul era

încărcat cu arome de ciulin, coada şoricelului, rugină şi calapăr. Culorile îl asaltară din iarba înaltă şi moale: galbenul muşeţelului, albastrul zambilei sălbatice, sângeriul scânteiuţei de notorietate literară.

Când ajunse acasă, Jan citea. Făcură dragoste alene în dormitorul de la etaj, umezind cearşafurile. Mai târziu, imaginea femeii de la Bowes & Bowes trecu prin mintea lui semiadormită. În aer plutea un sentiment de împlinire. Ziua se prelungi până aproape de zece seara, parcă ţinând noaptea la distanţă. În timp ce verifica un calcul la lumina scăzută a asfinţitului, Markham îşi aminti că la antipod alţii plăteau aceste zile de vară suportând nopţile cele mai friguroase. *Cresc datoriile noastre,* se gândi el. Şi când citi, mai târziu, despre înflorirea care se extindea, simţi că o nouă datorie devenise scadentă.

16.

8 APRILIE 1963

Mai erau câteva minute până să înceapă şedinţa de Comitet a Senatului Facultăţii şi Gordon tocmai mărise pasul, când Bernard Carroway îi tăie drumul.

— Hei, Gordon, trebuie să discut cu tine. O anume nuanţă din vocea lui Bernard îl făcu să se oprească. Am auzit de proiectul la care lucrezi împreună cu Shriffer. Am văzut şi un fragment din păcăleala aceea la ştirile de seară – m-a sunat unul dintre studenţi să mă anunţe.

Carroway îşi împreună mâinile la spate şi gestul îi conferi un aer marţial.

— Da...Cred că Saul a cam sărit calul...

— Mă bucur că eşti de aceeaşi părere! Bernard deveni dintr-odată foarte jovial. Mi s-a părut cam... Cum să spun? Saul are tendinţa de a exagera în unele cazuri, înţelegi?

Îl fixă pe Gordon, aşteptând o confirmare.

— Da, uneori.

— Nici nu mi-aş putea imagina ceva mai improbabil. Experimente de rezonanţă magnetică nucleară, parcă aşa s-a exprimat, nu? Cam ciudat mod de a comunica.

— Saul consideră că o parte din... ăă... din mesaj reprezintă coordonate astronomice. Îţi aminteşti, atunci când am venit la tine...

— Doar pe asta se bazează? Pe câteva coordonate?

— Nu tocmai. A descompus impulsurile acelea într-o

imagine, recunoscu moale Gordon.

— A, despre ele era vorba? Mie mi se par nişte mâzgăleli de copil.

— Ba nu, există o structură logică. Cât priveşte conţinutul, nu ştim...

— Gordon, părerea mea e că trebuie să fii mai circumspect. Te rog să nu mă înţelegi greşit, îmi plac *unele* lucrări ale lui Shriffer. Dar eu şi alţi colegi astronomi avem impresia că Shriffer se supraapreciază când îşi vâră nasul în radiocomunicaţii. Asta-i bună! Să descoperi mesaje în timpul unor experimente de rezonanţă nucleară! Cred că Shriffer a depăşit binişor măsura.

Bernard dădu din cap cu un aer serios şi-şi privi vârfurile pantofilor. Gordon se întrebă ce atitudine să adopte. Chipul grav al lui Bernard lăsa impresia că nu acceptă să fie contrazis făţiş. În ciuda supraponderalităţii, dovedea o energie agresivă ce părea o provocare aruncată celor care ar fi avut intenţia să-l contrazică. Era scund şi avea un piept bombat care, atunci când nu-şi mai încorda muşchii, se arăta a fi doar un pântece mai înălţat, ridicat cu multă hotărâre. Sub privirea lui Gordon, Carroway apăru drept ceea ce era în realitate: concentrându-şi atenţia asupra păcatelor lui Shriffer, uitase să-şi mai umfle pieptul. Sacoul din stofă înspicată se umflă, cu nasturii gata-gata să plesnească. Lui Gordon i se păru că aude cureaua gemând sub apăsarea bruscă a burţii. Tortura la care îi era supusă îmbrăcămintea dispăru în uitare când, pe negândite, chipul serios al lui Bernard se lumină, devenind o imagine a încântării.

— Dă o notă proastă pentru toată munca noastră, înţelegi? spuse precipitat Bernard şi ridică privirea. O

notă jalnică.

— Chestiunea este că până nu mergem mai adânc...

— În adânc te-a tras vicleanul de Shriffer, Gordon. Bag mâna-n foc că n-a fost ideea ta. Îmi pare rău că acum toată Catedra e vârâtă în cacialmaua asta. Dacă vrei să arăţi că eşti deştept, pune punct aici.

După ce-i făcu această recomandare, Bernard îl salută din cap pe Gordon şi plecă.

Când Gordon intră în laborator, Cooper ridică ochii spre el.

— 'Neaţa, ce mai faci?

Gordon se gândi indispus că oamenii puneau din obişnuinţă întrebarea asta în loc de salut, dar de fapt nu-i interesa câtuşi de puţin starea ta.

— Mă simt ca un rahat pe-o napolitană, mormăi Gordon. Cooper se încruntă, neştiind ce să creadă. Ai văzut emisiunea TV de aseară?

Cooper strânse din buze.

— Da, spuse el ca şi cum asta îi cerea un mare efort.

— N-am vrut să las lucrurile să-mi scape de sub control în halul ăsta, dar Shriffer a pornit-o de unul singur.

— Da, poate c-a realizat ceva.

— Aşa crezi?

— Nu, recunoscu imediat Cooper.

Se aplecă şi reglă un osciloscop, lăsând clar să se vadă că spusese tot ce avea pe suflet. Gordon ridică încet din umeri, de parcă ar fi fost apăsaţi de o mare greutate. Nu va încerca să-l zgândărească pe Cooper în orgoliul lui de creştin, atât de bine disimulat sub haina nepăsării.

— Ai ceva date noi? întrebă Gordon, apoi îşi înfundă

adânc mâinile în buzunarele pantalonilor şi porni prin laborator, inspectând aparatele şi simţind o bucurie secretă la gândul că, măcar în problema asta, ştia foarte bine ce se întâmplă şi ce contează într-adevăr.

— Am obţinut câteva linii bune de rezonanţă. Aşa cum am căzut de acord, am făcut mai departe măsurători.

— Aha, bine. *Vezi că fac doar ce-am convenit. N-o să mă prinzi cu vreun rezultat neaşteptat, nici vorbă, domnule.*

Gordon continuă să umble agitat de colo-colo şi verifică instrumentele. Vasul Dewar plin cu azot scotea pocnete uşoare din cauza temperaturii scăzute, transformatoarele bâzâiau, pompele icneau ca nişte vite înjunghiate. Gordon citi pe sărite din jurnalul de laborator ţinut de Cooper, căutând posibile surse de erori. Scrise din memorie expresiile teoretice simplificate care ar fi trebuit să confirme datele culese de Cooper. Cifrele erau liniştitor de apropiate de valorile teoretice. În comparaţie cu scrisul ordonat şi şcolăresc al lui Cooper, cel răsfirat al lui Gordon părea o agresiune umană mişelească asupra paginilor curate, liniate cu o exactitate impecabilă şi nemiloasă. Cooper scria cu un pix cu vârf fin; Gordon folosea un stilou Parker chiar şi când trebuia să efectueze calcule rapide ca acestea de acum. Prefera alunecarea sprintenă şi elegantă a stiloului, poticnirea lui neaşteptată atunci când i se termina cerneala, precum şi liniile albastre şi generoase pe care le lăsa peniţa pe hârtie. Unul dintre motivele pentru care renunţase la cămăşile albe şi trecuse la cele albastre era speranţa că petele de cerneală de pe buzunarul stâng de la piept vor fi mai puţin vizibile.

Stând în picioare şi lucrând în vălmăşagul de nedescâlcit al experimentului în plină desfăşurare, mâzgălind grăbit pe un carneţel, se calmă. Vreme de o clipă se simţi din nou la Columbia, un fiu al lui Israel rămas credincios lui Newton. Dar verificase până şi ultimele cifre ale lui Cooper şi nu mai avea nimic de făcut. Momentul de graţie trecuse. Se prăbuşise din nou în realitatea lumii.

— Ai terminat sumarul pe care te-am rugat să-l alcătuieşti pentru examenul de candidatură? îl întrebă pe Cooper.

— A, sigur. E aproape gata. O să ţi-l aduc mâine.

— Bine, bine. Ezită un moment, căutând un pretext să mai rămână acolo. Ascultă, eu... N-ai obţinut nimic altceva decât curbe obişnuite de rezonanţă? Nici un?...

— Mesaj? Cooper surâse vag. Nu, n-am nici un mesaj.

Gordon dădu din cap, privi distrat în jur şi plecă.

Nu se întoarse în biroul lui, ci porni pe un drum ocolitor care trecea pe lângă Biblioteca de Ştiinţe Fizice. Sala de lectură se afla la parterul Corpului B şi avea un aer provizoriu, nesigur. În contrast cu respectul sacral faţă de vechile încăperi de la Columbia, la Universitatea California La Jolla (UCLJ) toate dădeau această impresie de efemer, iar acum se zvonise că până şi numele campusului se va schimba. La Jolla urma să devină o anexă a ghiveciului din San Diego. Consiliul municipal făcea caz de economiile bugetare pe seama protecţiei din partea poliţiei şi a pompierilor, dar Gordon vedea în asta doar un nou pas către omogenizarea treptată, către „los-angelizarea” a ceea ce până acum constituise o entitate plăcută. Prin urmare, UCLJ va deveni UCSD şi va dispărea mai mult

decât un nume.

Îşi petrecu o oră frunzărind proaspăt sositele reviste de fizică, apoi căută bibliografia pentru o idee mai veche care-l frământa şi pe care-o lăsase baltă. Găsise aproape tot ce-i trebuia şi îi mai rămăsese o oră până la masa de prânz. Porni cam fără tragere de inimă spre birou, dar nu urcă direct la etajul trei ca să-şi ridice corespondenţa, ci o luă printre clădirile ce adăposteau Catedrele de Fizică şi de Chimie, trecând pe sub pasajul de legătură dintre ele, rezultatul vreunui vis nerod al arhitectului. Reţeaua graţioasă de hexagoane înlănţuite atrăgea privirea, nu avea cum să nege, însă genera un sentiment de disconfort, amintind de proiectul unui cuib de viespi încă inexistente.

N-a fost surprins văzând că uşa biroului era deschisă, fiindcă aşa o lăsa de obicei. În privinţa uşilor, observase o deosebire esenţială în modelul comportamental al profesorilor de ştiinţe umaniste şi al celor de ştiinţe exacte: primii le închideau, descurajând astfel întâlnirile întâmplătoare. Gordon se întrebă dacă acest gest avea o semnificaţie psihologică profundă sau dacă nu cumva – ceea ce părea mai plauzibil – umaniştii apelau la el ca să ascundă faptul că nu se aflau în campus. După câte ştia Gordon, rareori îi puteai găsi. Toţi păreau să lucreze acasă.

Îl văzu pe Isaac Lakin în birou, cu spatele la uşă, studiind eşafodajul de viespar care acoperea cerul.

— Aha, Gordon, murmură el întorcându-se. Te-am căutat.

— Îmi închipui de ce.

Lakin se aşeză pe marginea biroului, iar Gordon rămase în picioare.

— Zău?

— Chestia cu Shriffer.

— Da. Lakin fixă cu privirea lămpile fluorescente de pe tavan şi strâmbă din buze, de parcă s-ar fi gândit ce cuvinte să aleagă.

— A scăpat de sub control, spuse Gordon, anticipând gândurile lui.

— Da, mă tem că aşa e.

— Shriffer a promis că numele meu şi al UCLJ nu vor apărea în reportaj. Singurul scop al interviului era să prezinte desenul.

— Ei, bine, a ieşit cu totul altfel.

— Cum adică?

— Am primit o mulţime de telefoane. Nici tu n-ai fi scăpat dacă stăteai în birou.

— De la cine?

— Colegi. Oameni care lucrează în domeniul rezonanţei nucleare. Toţi vor să ştie ce se petrece. La fel şi eu, dar e de prisos s-o mai spun.

— Păi... Şi Gordon îi prezentă pe scurt cel de-al doilea mesaj şi explică amestecul lui Shriffer. Regret că Saul a dus lucrurile mai departe decât era cazul, dar...

— Cu asta sunt de acord. A sunat şi cel care se ocupă de contractul nostru.

— Şi ce dacă?

— Cum *şi ce dacă?* Adevărat, omul nu are putere să intervină, însă colegii noştri au. Ei vor da verdictul.

— Te mai întreb o dată: Şi ce dacă?

Lakin ridică din umeri.

— Va trebui să respingi concluziile lui Shriffer.

— Poftim? De ce?

— Fiindcă-s false.

— *Nu* sunt sigur.

— N-ar trebui să faci declaraţii pe care nu le poţi

susţine.

— Dacă le resping, tot neadevăr se cheamă.

— Consideri plauzibilă ipoteza lui?

— Nu. Gordon se foi, neliniştit. Sperase că nu va trebui să se pronunţe favorabil sau defavorabil.

— Atunci refuză să o accepţi.

— Nu pot să neg primirea mesajului. L-am recepţionat cum nu se poate mai clar.

Lakin ridică din sprâncene, un semn tipic european de exprimare a dispreţului, de parcă ar fi spus: *Cum să vorbeşti omeneşte cu o asemenea persoană?* Ca răspuns, Gordon îşi ridică pantalonii cu un gest instinctiv şi-şi petrecu degetele mari pe după curea, în dreptul şoldurilor, înălţându-şi în acelaşi timp umerii. În mod absurd, îi reveni brusc în memorie imaginea lui Marlon Brando într-o postură similară, privind printre gene la o brută care tocmai îl enervase. Gordon clipi nehotărât şi încercă să găsească un răspuns.

— Îţi dai seama că tevatura asta cu mesajul va pune sub semnul întrebării efectul de rezonanţă spontană? rosti Lakin rar şi apăsat. Ca să nu mai spun că te va umple de ridicol.

— Se poate.

— Câţiva dintre cei care mi-au telefonat s-au referit exact la problema asta.

— Probabil.

Lakin îl săgetă cu privirea pe Gordon.

— Cred că ar fi bine să mai reflectezi.

— Mai bine să străluceşti decât să reflectezi, murmură Gordon maliţios.

Lakin înlemni.

— Ce vrei să?...

În aceeaşi clipă sună telefonul. Gordon ridică

receptorul şi respiră uşurat. Răspunse mai mult monosilabic.

— Bine. La trei. Biroul 118. După ce închise, îl privi pe Lakin drept în ochi: *San Diego Union.*

— Groaznic ziar.

— De acord. Vor să-mi pună câteva întrebări pentru un articol.

— *Îi primeşti?*

— Sigur că da.

Lakin oftă.

— Şi ce-o să le spui?

— O să le spun că nu ştiu de unde dracu' provine mesajul ăla.

— Mare greşeală. Mare.

După plecarea lui Lakin, Gordon se minună de fraza care-i scăpase fără să vrea: *Mai bine să străluceşti decât să reflectezi.* Unde o mai auzise? Probabil la Penny; suna ca o remarcă a vreunui critic. Oare chiar intenţionase s-o spună? Dorea faima, la fel ca Shriffer? Fusese învăţat să-şi recunoască măcar o parte din vină pentru ceea ce se întâmplase. Cam aşa suna clişeul, nu? Evreii au sentimentul vinovăţiei, mamele lor îi învaţă să se poarte astfel. Însă nu era vorba de vinovăţie, nici gând, cel puţin asta îi spunea intuiţia. Instinctul îl îndemna să creadă că mesajul ascundea ceva *real.* Cercetase domeniul acesta de zeci de ori, dar trebuia totuşi să aibă încredere în propria-i judecată, în datele obţinute. Iar dacă lui Lakin subiectul i se părea ridicol, dacă el lăsa impresia că e un şarlatan, ei bine, ghinionul lui; asta era situaţia.

Îşi vârî din nou degetele sub curea, contemplă gânditor realizările inginereşti ale Californiei şi realiză că se simte bine, al naibii de bine.

După ce reporterul de la *San Diego Union* plecă, Gordon rămase cu un sentiment de încredere, deşi conştientizarea lui îi cerea un oarecare efort. Reporterul îi pusese o serie de întrebări prosteşti, dar aşa ceva era de aşteptat. Gordon evidenţiase incertitudinile; conducerea ziarului dorea răspunsuri limpezi, eventual într-o singură frază memorabilă, la întrebări de dimensiuni cosmice. Pentru Gordon problema se punea altfel: ştiinţa însemna cu totul altceva, răspunsurile erau întotdeauna provizorii, aşteptând mereu confirmarea din partea a noi şi noi experimente. Cei de la *Union* doreau aventură, spectacol şi dovezi suplimentare care să susţină ideea unei universităţi pe cale de a deveni faimoasă. Discuţia era menită să răspundă acestei dorinţe, dar nu reuşise pe deplin.

Tocmai îşi sorta corespondenţa şi punea câteva scrisori în geantă ca să le citească spre seară, când apăru Ramsey.

După câteva banalităţi introductive, dând impresia că îl pasionează prognoza vremii, Ramsey scoase o pagină dintr-un plic şi întrebă:

— Asta e imaginea pe care a arătat-o Shriffer seara trecută?

Gordon o privi lung.

— De unde o ai?

— De la asistentul tău, Cooper.

— Dar *el* de unde-a căpătat-o?

— De la Shriffer, zice el.

— Când?

— Acum câteva săptămâni. Shriffer a venit la el să verifice punctele şi liniile.

— Hmm. Gordon îşi dădu seama că ar fi trebuit să se gândească la asta. Constituia o măsură elementară de prevedere. Bine, n-are prea mare importanţă. Ce-i cu ea?

— Păi, nu cred că înseamnă ceva, dar adevărul e că n-am avut timp să... Uite, vreau să ştiu şi eu, ce face Shriffer ăsta?

— A decodificat al doilea mesaj. E convins că provine de la o stea numită Hercules 99, care...

— Da, da, ştiu. Întrebarea mea e alta. De ce-a apărut el la televiziune?

— Ca să dea de cap imaginii.

— Nu ştie de primul mesaj, cel la care lucrez eu?

— Ba ştie.

— Ei, ce mama dracului, chestia de la televizor e o porcărie! Corect?

Gordon ridică din umeri.

— Eu sunt un agnostic. Nu ştiu ce reprezintă, aşa i-am declarat şi unui reporter.

Ramsey păru îngrijorat.

— Consideri că-i o treabă clară? Vorbesc despre mesajul de care mă ocup.

— Da, e clar.

— Iar Shriffer e doar un bolovan?

— Eu sunt agnostic, repetă Gordon, simţindu-se dintr-odată foarte obosit. Toată lumea îi cerea Adevărul etern şi de neclintit, însă nu putea oferi nimănui aşa ceva.

— Grozav. Ceva din biochimie începe să se lege, pricepi? L-am pus pe unul dintre studenţii mei să facă un mic experiment, de aceea-ţi ziceam. Dar a apărut chestia asta...

— Nu-ţi face griji. După părerea mea, mesajul ar

putea fi apă de ploaie. Ascultă, m-am grăbit şi... Gordon îşi şterse fruntea transpirată. Lucrurile mi-au scăpat din mână. Continuă experimentul, bine?

— Am priceput. De ce te-ai grăbit?

— Din cauza lui Shriffer. Îşi închipuie că a decodificat ceva nemaipomenit şi imediat apare la televizor. N-a fost ideea mea.

— Aha. Da, înţeleg. Acum se schimbă lucrurile. Ramsey părea lămurit. Apoi faţa i se întunecă din nou. Dar ce-i cu primul mesaj?

— Da. Ce vrei să ştii?

— Îl dai publicităţii?

— Nu, şi nici n-am de gând.

— Bun aşa.

— Ai la dispoziţie tot timpul din lume ca să-l studiezi.

— Bine. Ramsey îi întinse mâna de parcă ar fi încheiat nu ştiu ce contract important. Te mai caut eu.

Gordon îi strânse mâna cu un aer solemn.

La început, ideea că jucase teatru faţă de Ramsey îl tulbură, dar mai apoi îşi dădu seama că această reacţie făcea parte din viaţă şi din relaţiile cu oamenii: trebuia să vorbeşti limba lor, să vezi lucrurile din punctul lor de vedere dacă voiai să comunici cu ei cât de cât. Ramsey concepea totul ca pe un joc şi accesul la informaţiile din primul mesaj i se părea un privilegiu, iar Shriffer se comporta ca un traficant. Ei bine, ţinând seama de priorităţile din universul lui Ramsey, lucrurile erau în regulă. În tinereţe, Gordon s-ar fi arătat cinic până la cruzime faţă de cineva care ar fi adoptat o anumită atitudine doar ca să-i convingă pe cei din jur. Acum situaţia se prezenta altfel. De fapt, nu-l minţea pe Ramsey. Nu-i ascundea informaţii. Se mulţumea

doar să prezinte evenimentele în mod selectiv. Clişeele adolescentine despre adevăr, frumuseţe şi *pasăre nu eşti* erau vorbe goale, categorii simpliste. Atunci când trebuie să obţii ceva, vorbeşti pe înţelesul omului. Aşa stăteau lucrurile. Ramsey va continua să experimenteze fără să ceară mai multe detalii decât i se dăduseră şi, cu puţin noroc, se putea întâmpla să descopere ceva.

Tocmai se îndepărta de clădirea care adăpostea Catedra de Fizică, luând-o spre Torrey Pines Road, unde-şi parcase Chevroletul, când zări o siluetă ridicând mâna în semn de salut. Gordon se întoarse şi o recunoscu pe Maria Goeppert Mayer, singura femeie-fizician. Cu câtva timp în urmă suferise un atac de inimă şi acum apărea rareori, umblând ca o fantomă pe coridoare. Avea o semipareză şi vorbea cu greutate. Chipul cu trăsături căzute o făcea să pară tot timpul obosită, dar Gordon reuşi să vadă în ochii ei o inteligenţă vie căreia nu-i scăpa nimic.

— Crezi în re… rezultate? îl întrebă ea.

Gordon ezită. Privirea ei scrutătoare îl făcu să se simtă studiat prin lupa istoriei; femeia aceasta venise din Polonia, traversase războiul, lucrase la separarea izotopilor uraniului pentru Proiectul Manhattan de la Columbia, făcuse cercetări împreună cu Fermi înainte ca el să fie doborât de cancer. Supravieţuise tuturor acestor încercări, dar şi altora: soţul ei, Joe, era un strălucit chimist şi avea un post de profesor la Chicago, în vreme ce ei i se refuzase acordarea unui titlu universitar şi fusese obligată să se mulţumească cu funcţia modestă de cercetător asociat. Gordon se întrebă dacă asta o supărase în timp ce pregătea modelul învelişului nucleului, lucrare care îi adusese

recunoaşterea generală. În comparaţia cu suferinţele ei, necazurile lui erau nimicuri. Îşi muşcă buzele.

— Da. Cred că da. Ceva... Ceva încearcă să ia legătura cu noi. Nu ştiu ce-ar putea fi.

Mayer dădu aprobator din cap. În ciuda corpului anchilozat, gestul exprima o încredere calmă şi senină care îl impresionă pe Gordon. Clipi, incomodat de razele orbitoare ale soarelui, iar strălucirea se transformă în lacrimi calde.

— Bun. Foarte bine, murmură ea împleticit şi se îndepărtă, continuând să-i zâmbească.

Sosi acasă puţin în urma lui Penny şi o găsi schimbându-şi hainele. Azvârli într-un colţ geanta grea în care părea să-şi ducă grijile zilnice.

— Încotro? întrebă el.

— La surf.

— Iisuse, dar se întunecă!

— Valurile nu ţin seama de asta.

Moleşit, se rezemă de perete. Energia ei îl uimea. Îi venea extrem de greu să înţeleagă această latură a Californiei: abordarea fizică directă, impulsivitatea.

— Hai cu mine, spuse ea trăgându-şi nişte bikini franţuzeşti şi un tricou. Îţi arăt eu cum să pluteşti. Poţi face surf pe burtă.

— Păi... mormăi el, evitând să-i spună că abia aşteptase să bea un pahar de vin şi să vadă emisiunea de actualităţi. La urma urmei, se gândi – şi nu-i plăcu deloc ideea – poate avea să apară vreo continuare a reportajului despre Shriffer.

— *Hai odată!*

Stând pe Plaja Windansea, o urmări cum se avântă

pe povârnişul unui val în cădere şi se miră: o fiinţă fragilă, stăpânind o scândură boantă şi ţinând în frâu energia cinetică oarbă a oceanului, suspendată în aer, parcă printr-un miracol al dinamicii newtoniene. Părea un mister fluid şi, cu toate acestea, simţi că n-ar trebui să fie surprins; în fond, nu era vorba decât de legile mecanicii clasice. Tinerii care-şi făceau veacul lângă staţia de pompare ieşiseră cu toţii în larg şi pluteau cu abilitate pe planşele orbitor de albe în contrast cu trupurile lor bronzate, aşteptând rostogolirea perfectă a tonelor de apă. Gordon execută nemiloasele exerciţii fizice până transpiră, forţându-se să creadă că-i aduceau aceeaşi plăcere evidentă pe care o simţeau surferii atunci când despicau valurile. După ce făcu genuflexiunile şi flotările obligatorii, porni să alerge pe nisipul denivelat; respira sacadat şi încerca, oarecum confuz, să descâlcească evenimentele de peste zi. Însă dorinţa nu era de ajuns; ziua nu voia să se lase redusă la o simplă paradigmă. Se opri, suflând din greu în aerul sărat şi simţindu-şi sprâncenele îmbrobonate de sudoare. Penny se ridică în picioare pe planşă şi porni înainte, aproape zburând prin aerul dens, apoi îi făcu semn cu mâna. În spatele ei, oceanul se umflă şi o antrenă într-o mişcare amplă, înclinând-o în faţă. Pendulă, se clătină nesigură, braţele ei bătură aerul şi căzu. Învolburarea înspumată o acoperi. Planşa subţire şi albă se rostogoli nebuneşte spre ţărm, prinsă în strânsoarea momentului cinetic. Apoi, cu părul lipit de cap ca o caschetă de baie, Penny ieşi din apă şi Gordon văzu sclipirea dinţilor ei perfecţi. Râdea.

În timp ce se îmbrăcau, Gordon întrebă:

— Ce mâncăm diseară?

— Ce doreşti.

— Salată de andive, fazan şi la urmă şarlotă.

— Sper că te pricepi să pregăteşti toate astea.

— Bine, dar *tu* ce doreşti?

— Eu ies în oraş. Nu mi-e foame.

— Hm? făcu el aproape mut de uimire. Lui îi *era* foame.

— Mă duc la o întrunire.

— De care?

— O întrunire. Politică, bănuiesc.

— În ce scop? insistă el.

— Susţinerea lui Goldwater.

— Ce?

— Ai auzit de el. Candidează la preşedinţie.

— Glumeşti. Gordon se opri cu un picior ridicat în aer, în vreme ce-şi trăgea şortul. Pricepând apoi cât de comic arăta astfel, îşi continuă mişcarea, ducând-o la bun sfârşit. E un naiv...

— La fel ca Babbitt?

Nu, o aluzie la Sinclair Lewis nu i-ar fi trecut prin minte.

— Nu, să zicem doar naiv.

— Ai citit *Conştiinţa unui conservator?* Spune multe lucruri interesante acolo.

— N-am citit-o. Dar ascultă, când există Kennedy, cu tratatul de interzicere a experienţelor nucleare şi unele idei cu adevărat *noi* în politica externă, Alianţa pentru Progres...

— Plus Golful Porcilor, Zidul Berlinului şi frăţiorul lui cu ochi porcini...

— Hai, fugi de-aici. Goldwater e doar un pion în mâna marilor concerne.

— Se va opune comuniştilor.

Gordon se aşeză pe pat.

— Doar nu vrei să-mi spui că într-adevăr *crezi* asemenea baliverne?

Penny strâmbă din nas, semn că nimic n-o putea face să se răzgândească.

— Cine a trimis soldaţi în Vietnamul de Sud? Ai uitat ce li s-a întâmplat lui Cliff şi Bernie?

— Dacă Goldwater ajunge preşedinte, vom avea acolo milioane ca Bernie şi Cliff.

— Goldwater o să câştige războiul; el nu umblă cu jumătăţi de măsură.

— Penny, în ceea ce priveşte situaţia de acolo, trebuie să *luăm lucrurile aşa cum sunt.* De ce să sprijinim un dictator ca Diem?

— Pe mine mă interesează că acolo mor prieteni de-ai mei.

— Iar măreţul Barry va schimba toate astea?!

— Sigur. Cred că e hotărât. Va pune capăt socialismului de aici.

Gordon se lăsă pe spate şi pufni neîncrezător.

— Penny, ştiu că mă consideri un soi de comunist new-yorkez, dar tot nu înţeleg...

— Am întârziat. Linda m-a invitat la cocteilul în onoarea lui Goldwater şi vreau să mă duc. Mergi şi tu?

— Doamne Dumnezeule, nu.

— Bine, eu plec.

— O studentă la litere susţinătoare a lui Goldwater? Fii serioasă.

— Gordon, ştiu că nu mă încadrez în modelele tale, dar asta te priveşte.

— Iisuse!

— Mă întorc peste câteva ore.

Îşi pieptănă părul pe spate, îşi aranjă pliseurile fustei

şi ieşi din dormitor, călcând apăsat şi hotărât. Încă întins în pat, Gordon o urmări plecând, incapabil să-şi dea seama dacă vorbea serios sau nu. Penny trânti uşa de la intrare atât de tare încât geamurile zăngăniră, iar Gordon înţelese că nu glumea.

Făcuseră o pereche nepotrivită încă de la început. Se întâlniseră la o petrecere fără pretenţii, într-o căsuţă de lângă plajă, pe Prospect Street, la vreo sută de metri de Muzeul de Artă din La Jolla. (Prima dată când intrase în muzeu, Gordon nu observase inscripţia de la intrare şi crezuse că era doar o galerie de artă ca oricare alta, ceva mai răsărită; i se părea o glumă să pună Metropolitanul şi această instituţie în aceeaşi categorie.) Penny îl impresionase imediat prin armonia detaliilor: dinţii frumoşi, pielea scrupulos de curată, părul care nu era niciodată răvăşit. Cu totul altfel decât femeile contradictorii, imateriale pe care le văzuse sau le „întâlnise" la New York – cuvântul era la modă pe atunci – pentru ca apoi să fie atras de ele. Părea luminoasă şi deschisă, capabilă să vorbească sincer şi direct, fără să-şi completeze opiniile cu articole din *New York Times* sau cu idei din ultimul seminar în care se discutaseră numai Lucruri Importante. Era îmbrăcată cu o rochie dintr-un material cu motive florale, cu decolteu pătrat, a cărei croială dreaptă era îndulcită de un şirag de perle rotunde. În lumina scăzută a serii, pielea ei bronzată şi strălucitoare radia o căldură învăluitoare, amintind de pulsaţia unei stele îndepărtate. Gordon aproape dăduse gata o sticlă de vin roşu prost, care atribuise probabil acelei ocazii o aură de mister, deşi Penny se detaşa perfect în vârtejul de siluete din încăperea cufundată în penumbră. Poate

că la lumina zilei nu s-ar fi simţit atraşi unul de altul. Acolo însă, Penny se apropiase de el cu dezinvoltură, aşa cum lui Gordon nu i se mai întâmplase cu altă femeie. Modul simplu în care articula vocalele, tipic pentru California, era ca o mângâiere în comparaţie cu pronunţia rigidă a celor de pe Coasta de Est, iar frazele spuse de ea se rostogoleau cu o perfecţiune firească, pe care o găsea fascinantă. Descoperise autenticitatea, naturaleţea, fervoarea feminină, claritatea ideilor. În plus, avea coapse atletice şi generoase, care se mişcau sub rochie de parcă întregul ei trup ar fi fost gata să evadeze din strânsoarea materialului mătăsos. Gordon nu ştia mai nimic despre femei – bine cunoscuta meteahnă a celor care studiau la Columbia – şi, în timp ce bea şi discuta cu ea, era uimit de propria lui comportare, de fata de lângă el, de ceea ce se petrecea. Se simţea stânjenit, ca în faţa materializării unei năluciri intime. Când plecaseră împreună de acolo într-un Volkswagen care pornise tuşind, departe de petrecerea încă animată, începuse să respire precipitat la gândul încă nerostit – care urma să devină realitate. După aceea, momentele trăite împreună, serile petrecute în restaurante intime, discurile şi cărţile redescoperite păruseră inevitabile. Aceasta era calea firească. Ştiuse dintotdeauna că apropierea de o femeie trebuie să fie învăluită în mister, iar acest lucru se împlinise pe neaşteptate. Nu scăpase prilejul.

Acum, în metaforica trezire la realitatea de a doua zi dimineaţă, descoperea că Penny avea prieteni precum Cliff şi părinţi în Oakland, şi îl susţinea pe Goldwater. Asta este, se gândi, detaliile nu au fost perfecte. Dar poate că, într-un fel sau altul, şi acestea făceau parte

din mister.

17.

15 APRILIE 1963

Gordon luă dejunul la cafeneaua Harry's de pe Girard, încercând în acelaşi timp să-şi revadă notiţele pentru prelegere şi să scrie o serie de probleme ca temă de casă. Îi venea greu să lucreze. Îl deranjau zdrăngănitul veselei şi sunetul metalic al unui radio difuzând melodii ale trio-ului Kingston, care nu-i plăceau deloc. Singura noutate în materie de muzică pop pe care o suporta era „Dominique", o melodie ciudată cântată de o maică belgiană cu o voce ca de înger. Oricum, nu avea chef să se concentreze asupra unor probleme intelectuale. Articolul din *San Diego Union,* care elogia surprinzătoarea declaraţie de presă a lui Saul, era mai prost decât se aşteptase, împingând senzaţionalul până dincolo de limitele bunei-cuviinţe. Câţiva membri ai catedrei îşi exprimaseră deja mirarea.

Conducând maşina pe Torrey Pines, avu timp să treacă în revistă toate acestea, dar nu ajunse la nici o concluzie. Îi atrase atenţia un Cadillac ce făcea slalom prin trafic, cu farurile aprinse în faza lungă. Şoferul era un individ anost, în jur de patruzeci de ani, care purta o pălărie cu borurile întoarse şi avea întipărită pe chip o expresie de uimire. Gordon îşi aminti de o propunere înaintată de Consiliul Naţional al Siguranţei Rutiere pe la sfârşitul anilor cincizeci, cu prilejul unei sărbători naţionale; ideea era de a conduce cu farurile aprinse şi

în timpul zilei, pentru a atrage atenţia celorlalţi participanţi la trafic şi a-i îndemna să conducă prudent. Noutatea prinsese la şoferii adepţi ai dictonului „încet şi sigur”, iar acum, după câţiva ani, încă mai puteau fi întâlniţi unii care mergeau încet şi alandala, cu farurile aprinse inutil în miezul zilei, siguri fiind că viteza mică le conferea şi invulnerabilitate. Asemenea exemple de prostie perpetuată din reflex îl scoteau din sărite.

Cooper era deja în laborator. *Pe măsură ce data examenului de candidatură se apropie, dovedeşte tot mai multă hărnicie,* se gândi Gordon, dar apoi cinismul remarcii îl făcu să se simtă vinovat. Cooper părea sincer preocupat de lucrare, poate şi pentru că misteriosul mesaj fusese scos din teza lui.

— Încerci noile eşantioane? îl întrebă Gordon cu un aer amical, pornit şi din sentimentul de vinovăţie care încă nu se stinsese.

— Da. Obţin rezultate interesante. Cred că impurităţile de indiu pe care le-am adăugat au avut un rol important.

Gordon îl aprobă. Descoperise o metodă de a trata eşantioanele pentru a obţine o concentraţie optimă de impurităţi, iar aceasta era prima confirmare că eforturile de luni de zile aveau să se materializeze.

— Nici un mesaj?

— Nici unul, răspunse Cooper vădit uşurat.

— Hm, bună, mi s-a spus... se auzi o voce.

— Da? făcu Gordon întorcându-se.

Bărbatul purta nişte pantaloni care atârnau pe el şi o haină încheiată la toţi nasturii. Părea să aibă peste cincizeci de ani şi chipul îi era bronzat, ca al persoanelor care muncesc în aer liber.

— 'Mneavoastră sunteţi profesorul Bernstein?

— Da.

Gordon se simţi îndemnat să adauge una dintre glumele pe care le făcea tatăl său – „Da, am această onoare” – dar expresia concentrată a omului îl lămuri că nu era cazul să încerce.

— Eu... Eu sunt Jacob Edwards din San Diego. Am făcut nişte cercetări şi mă gândeam că v-ar interesa.

Pronunţase fiecare frază ca pe o întrebare.

— Ce fel de cercetări?

— Păi, legate de experimentele dumneavoastră şi de mesaj... Lămuriţi-mă, aici primiţi mesajele?

— Da, desigur.

Edwards începu să umble de colo-colo prin laborator, atingând uimit unele aparate.

— Impresionant. De-a dreptul impresionant, spuse el şi privi cu atenţie noile eşantioane aşezate pe masa de lucru.

— Alo, strigă Cooper ridicând ochii de la oscilograf. Atenţie, eşantioanele sunt acoperite cu... Drace!

— Ei, nu-i nimic, şi-aşa eram murdar pe mâini. Aveţi o grămadă de aparatură aici, domnilor. Cu ce o plătiţi?

— Avem o finanţare din partea... Ia staţi puţin, domnule Edwards, cu ce vă pot fi de folos?

— Păi, v-am rezolvat problema, înţelegeţi? Da, serios.

Edwards ignoră căutătura urâtă a lui Cooper.

— Cum asta, domnule Edwards?

— Secretul este *magnetismul.*

— Aha.

— Vor magnetismul soarelui nostru, nu?

— Cine? întrebă Gordon, căutând o soluţie ca să-l îndepărteze pe Edwards de aparatură.

— Tipii care vă trimit scrisori. Vin încoace să ne fure magnetismul, iar magnetismul face Pământul să se

rotească în jurul Soarelui. Am dovedit-o chiar eu.

— Domnule Edwards, nu cred că magnetismul are vreo legătură cu...

— Dar experimentul de aici, zise el netulburat şi bătu uşor cu palma înfăşurările de câmp, foloseşte *magneţi,* adevărat?

Gordon nu avea nici un motiv să nege atâta lucru, înainte să apuce să deschidă gura, Edwards continuă:

— Au fost atraşi de *magnetismul* dumneavoastră, profesore Bernstein. Caută magnetism, şi acum, dacă l-au găsit pe *acesta,* vor veni să-l *ia.*

— Înţeleg.

— Şi vor lua şi magnetismul *Soarelui.* Îşi vântură braţele şi rămase cu privirea ţintă la tavan, de parcă ar fi văzut o nălucă. *Tot magnetismul.* O să cădem în Soare?

— Cred că nu...

— Pot dovedi toate astea, înţelegeţi, spuse Edwards calm, pe un ton care însemna: „Sunt în toate minţile”. Îl aveţi în faţa dumneavoastră pe cel care a descifrat – da, a *descifrat* – secretul magnetismului unificat. Vedeţi? De unde vin toate particulele şi de unde vin mesajele? Am reuşit.

— Iisuse, şopti acru Cooper.

Edwards se răsti la el:

— Ce vrei să zici cu asta, tinere?

— Ia spune-mi, nu se lăsă bătut Cooper, ăştia vin cu farfuriile zburătoare?

Chipul lui Edwards se întunecă.

— Cine ţi-a spus?

— Mă gândeam şi eu.

— Aveţi ceva ce n-aţi declarat ziarelor?

— Nu, interveni Gordon. N-avem nimic.

Edwards împunse cu degetul spre Cooper.

— Atunci de ce a zis?... Aha! înlemni, fixându-l pe Cooper. Doar n-aveţi de gând să vorbiţi cu ziariştii, aşa e?

— N-avem nimic...

— Şi nici despre magnetism, bine?

— Nu ne...

— Păi, n-o ţineţi doar pentru voi! Teoria magnetismului unificat e a *mea,* iar voi, voi ăştia educaţii... Se zbătu să găsească cuvântul dorit, apoi renunţă şi continuă: în universităţile voastre mă vor împiedica să?...

— Nu, nici...

— ...să mă adresez presei ca să prezint varianta *mea.* Şi eu am şcoală, înţelegeţi? Şi...

— Unde aţi studiat? îl întrebă Cooper sarcastic. La Institutul închide Garda înainte de-a Lovi?

— Tu... Edwards se înecă de parcă toate cuvintele veneau şuvoi şi nu le putea separa. Tu...

Cooper se ridică nepăsător. Era musculos şi părea pregătit de luptă.

— Hai, amice. Valea.

— Ce?

— Cară-te.

— N-aveţi dreptul să-mi furaţi ideile!

— Nici n-avem nevoie de ele, spuse Gordon.

— O să vedeţi voi când o să le public în ziare. Vedeţi voi!

— Ieşi, zise Cooper.

— Nici n-o să vă las să-mi vedeţi motorul cu magnetism. Voiam să vi-l arăt...

Gordon îşi puse mâinile în şolduri şi porni spre bărbat, iar Cooper îi blocă drumul, astfel încât singura

ieşire rămăsese uşa laboratorului. Edwards se dădu înapoi, încă perorând. Îi privi furios, chinuindu-se să găsească o ultimă frază pe care să le-o azvârle în obraz, dar imaginaţia îi juca feste. Se întoarse bombănind, ridică din umeri şi ieşi pe coridor.

Gordon şi Cooper se priviră o clipă.

— Una dintre legile naturii spune că jumătate din omenire are o inteligenţă sub media speciei, zise Gordon.

— Într-o distribuţie gaussiană aşa e, îl aprobă Cooper. Destul de trist.

Clătină din cap şi zâmbi, apoi se întoarse la treabă.

Edwards fusese primul, dar nu şi ultimul. Apăreau în ritm constant, mai ales după ce articolul din *San Diego Union* fusese preluat de alte ziare. Unii soseau tocmai din Fresno sau Eugene, dornici să descâlcească enigma mesajelor, fiecare dintre ei fiind sigur că ştia răspunsul înainte de a vedea dovezile. Unii aduseră chiar şi manuscrise în care-şi adunaseră ideile privind universul în general şi câte o teorie ştiinţifică în particular – Einstein era la loc de frunte, revendicând exclusivitatea asupra temei – uneori în legătură cu proiectul lui Gordon. Ideea de a scrie un tratat aşa-zis ştiinţific folosind ca sursă doar un articol confuz dintr-un ziar îl uimea pe Gordon. Unii dintre vizitatori merseseră până acolo încât îşi publicaseră lucrările în tipografii particulare, atât de iubite de amatori. I-au dăruit cu generozitate exemplare groase, legate între coperte înfiorătoare. Toate conţineau o adunătură de termeni ştiinţifici care se înghesuiau în fraze fără sens. Apăreau la tot pasul ecuaţii scoase din mânecă, înfrumuseţate cu simboluri încă nefolosite, de parcă ar

fi fost podoabe noi pentru pomul de Crăciun. Când îşi găsea timp să asculte, Gordon constata că teoriile n-aveau nici cap, nici coadă şi nici vreo legătură cu ceva cunoscut din fizică, întotdeauna încălcau prima lege a modelului ştiinţific: nu puteau fi verificate. Majoritatea acestor trăsniţi părea să creadă că o nouă teorie însemna doar o nouă terminologie. Alături de „energie”, „câmp”, „neutrino” şi alţi termeni consacraţi apăreau „macron”, „superon” sau „flux-forţă” – nici unul definit, dar toţi învăluiţi de aura miraculoasă creată de cel care crede.

Gordon ajunsese să-i recunoască dintr-o privire. Intrau în birou sau în laborator – ori îl căutau acasă – şi în mai puţin de un minut îi putea deosebi de restul oamenilor obişnuiţi. Cei scrântiţi aveau fixaţie la câte-un cuvânt ciudat, care apărea imediat în peroraţia lor. Indivizii susţineau că au rezolvat totul: reuşiseră să cuprindă toate problemele cunoscute într-o lucrare de sinteză. „Teoria unificată” îi dădea imediat de gol. Un alt indiciu era apariţia inexplicabilă a cuvântului „superon”, foarte îndrăgit de aceşti amatori. Când i se întâmplase aşa ceva pentru prima oară, Gordon pufnise în râs, ironizându-l pe trăsnit cu blândeţe, uneori făcând şi câte o glumă. Dar un al treilea semn distinctiv al nebunului era lipsa lui de umor: nu râdea niciodată şi nici nu abandona poziţia rigidă pe care o adoptase. Încercarea directă de a-l ridiculiza îl făcea să-şi dea arama pe faţă. Toţi erau siguri, fără nici o deosebire, că oamenii de ştiinţă îşi puseseră în gând să le fure ideile. Unii îl avertizaseră pe Gordon că ceruseră patentarea lor. (Faptul că poţi patenta o invenţie, nu o idee, nu le trecuse prin cap.) În asemenea cazuri, Gordon încerca să găsească o soluţie

elegantă pentru a scăpa de insistenţele lor. La telefon era uşor: închidea şi gata. Prezenţa nebunilor în persoană ridica însă probleme. Opoziţia faţă de ideile lor deschizătoare de drumuri conducea în mod inevitabil la ameninţarea directă – şi atunci apărea privirea întunecată, decizia luată cu greu de a utiliza arma finală, supremă – că vor apela neîntârziat la sprijinul publicaţiilor. Nu se ştie de ce, dar pentru ei presa era judecătorul suprem al chestiunilor ştiinţifice. Întrucât Gordon ajunsese să fie cunoscut prin intermediul ziarului *San Diego Union,* aceşti oameni credeau că el tremura de teamă la gândul că va fi atacat în aceleaşi pagini sfinte care îl lăudaseră.

În cele din urmă, Gordon a găsit mijloace de apărare. Când era vorba de telefon, închidea repede; atât de repede încât odată, când nu-i recunoscuse vocea şi nu înţelesese mai nimic din cauza paraziţilor de pe linie, îi trântise receptorul în nas chiar şi mamei sale. Cu manuscrisele şi scrisorile ţicniţilor îi era la fel de uşor: le scria câte-un bileţel prin care îi anunţa că ideile erau „interesante” (un termen potrivit, care nu-l angaja cu nimic), dar problemele depăşeau competenţa lui, astfel încât nu putea să emită judecăţi de valoare. Stratagema dădea roade; oamenii nu-i mai răspundeau. Nebunii în persoană îi dădeau cele mai mari dureri de cap. Se obişnuise să fie tăios, chiar nepoliticos, şi aşa scăpa de majoritatea vizitatorilor. În cazul celor insistenţi şi încăpăţânaţi – precum Edwards – Gordon învăţase să împingă conversaţia către alte probleme. După aceea îi conducea uşor spre uşă, dându-le tot soiul de asigurări cu jumătate de glas, dar fără a le promite vreodată că va citi manuscrisul, că va participa la vreo conferinţă sau le va susţine teoria.

Dacă ar fi făcut asta, n-ar mai fi scăpat niciodată. Prin urmare, îi împingea uşurel către uşă, iar ei plecau – cam fără chef uneori, însă plecau.

Un efect secundar al vizitelor trăsniţilor se făcea simţit în remarcile întâmplătoare aruncate de alţi profesori ai Catedrei. La început, manifestaseră un oarecare interes faţă de nebuni. Urmase o perioadă de amuzament, iar Gordon le povestise tuturor anecdote despre teorii ciudate sau despre comportamente şi mai şi. Cu vremea, totuşi, atitudinea lor se schimbase. Unora nu le plăcea imaginea distorsionată a Catedrei reflectată în *San Diego Union.* Curând, în pauza de cafea încetaseră să-l întrebe ce ţicnit îl mai vizitase. Lui Gordon nu-i scăpase această întorsătură a lucrurilor.

18.

24 MAI 1963

San Diego creştea şi se întindea. În loc să copieze harababura din Los Angeles, tânărul oraş de la sud prefera să încurajeze prezenţa funcţionarilor, a industriilor „curate” şi a instituţiilor intelectuale. Cea mai mare dintre acestea era General Atomic, situată la mai puţin de o milă depărtare de universitatea născută recent. Pe culoarele ei puteau fi văzute figuri impozante, care încercau să dea de cap unor probleme dificile cu ajutorul financiar oferit de guvern. Cunoscuţi oameni de ştiinţă de la Berkeley şi Caltech îşi petreceau luni memorabile umplând cu formule tablă după tablă, în vreme ce afară, veveriţele şi iepurii umblau lenevos de colo-colo în căutarea hranei. Animalele făceau parte dintr-un plan menit să evoce tihna, liniştea şi gândirea profundă; asemănarea cu vreun film de desene animate era pur întâmplătoare. Rigidul motiv circular folosit de arhitect în proiectarea birourilor de la General Atomic, cu spaţiul central ocupat de o bibliotecă bine aprovizionată, slujea aceluiaşi scop. Drumurile inelare de acces şi clădirile rotunde aminteau de ideile orientale de împlinire, seninătate, repaus. Holurile curbe aveau rostul de a contribui la apropierea dintre cercetători. În realitate, geometria neiertătoare făcea ca nimeni să nu poată vedea mai mult de zece metri de-a lungul coridorului. Acest lucru tindea să împiedice întâlnirile

întâmplătoare atunci când oamenii de ştiinţă veneau sau plecau: dispăreau fără ca cineva să bage de seamă. Drumurile spre casă sau bibliotecă presupuneau o mişcare radială şi, prin urmare, evitarea oricărui martor. După cum se exprimase Freeman Dyson în vara aceea, „Aici distanţa medie de interacţiune nu e mai mare decât o poartă de fotbal.” Adeseori însă, ea era de ajuns; trăiau vremuri memorabile. Cu numai şase luni mai devreme, *Mariner II* cercetase pentru prima oară planeta Venus. Gell-Mann şi alţii deschideau noi căi în teoria particulelor. În aprilie, J. Robert Oppenheimer fusese declarat câştigător al Premiului Fermi oferit de Comisia pentru Energie Atomică. În ochii multor oameni de ştiinţă, Oppenheimer suferise în locul altora în epoca McCarthy; în 1954 fusese considerat un risc pentru securitatea starului. Se părea că guvernul plătea acum tribut pentru stupiditatea sa de atunci, începuseră să se stingă şi resentimentele faţă de Edward Teller care, pe vremea aceea, nu susţinuse cu tărie cauza lui Oppenheimer.

Senzaţia de deschidere, de început de drum, devenise deja un clişeu răsuflat pe scena politică. În atmosfera creată de administraţia Kennedy totul era propulsat cu forţa presei. Albumul *Prima Familie* al lui Vaughn Meader, care lua în zeflemea clanul Kennedy, s-a vândut peste noapte; publicul simţea că ridiculizarea se făcea cu zâmbetul pe buze. Cu toate acestea, oamenii de ştiinţă formau un grup mai sceptic, majoritatea liberali sau radicali deranjaţi de atitudinea în general aspră a lui Bobby Kennedy, care nesocotea subtilităţile legale privind interceptarea telefoanelor. Dar sprijinul din ce în ce mai substanţial

acordat cercetării ştiinţifice părea să devină o trăsătură permanentă, începând cu goana febrilă declanşată de lansarea *Sputnik*-ului sovietic şi crescând apoi linear. Toată lumea ştia că avântul avea să se domolească, dar nu chiar atât de curând; erau multe de făcut şi puţini oameni capabili de asemenea efort.

Freeman Dyson venise în California cu acordul Institutului pentru Studii Avansate de la Princeton, pentru a lucra la Proiectul Orion. Dyson avea o reputaţie extraordinară ca fizician teoretician şi de aceea fusese invitat să ţină unul dintre ultimele colocvii de primăvară la UCLJ. Gordon era încântat. Avea să conducă ultimul seminar al anului, iar prezenţa lui Dyson, care urma să prezinte câteva idei speculative, putea dezamorsa unele resentimente ale membrilor catedrei faţă de el.

Zvelt şi înzestrat cu umor, Dyson se mişca graţios în faţa tablei de demonstraţii, de parcă ar fi fost într-o transă uşoară, gândindu-se profund la ceea ce avea de spus şi modelând fiecare frază în aşa fel, încât să atingă esenţa problemei. Ceva mai devreme avusese grijă să-l corecteze pe George Feher când acesta îl prezentase drept „doctor”. Dyson nu-şi terminase teza de doctorat şi acum părea chiar mândru de asta, dovedind un orgoliu tipic englezesc pentru faptul că era, măcar prin absenţa titlului, un amator. Dar colocviul lui Dyson nu avea nimic comun cu diletantismul. Diapozitivele lui ordonate prezentau desene clare, unele dintre ele în culori, şi aveau finisajul perfect al aparatelor aerospaţiale, care lui Gordon îi evoca plăcutele culmi ale prosperităţii; pe vremea studenţiei lui la Columbia, schiţele sumare şi

diapozitivele completate cu scris de mână erau lucruri obişnuite.

Dyson descrise anii de muncă la Proiectul Orion, planul de a propulsa o navă cosmică uriaşă folosind energia unor explozii nucleare în lanţ. Detonaţia trebuia să creeze un „front propulsor” care să transfere forţa către navă prin intermediul unor amortizoare. La început, proiectul semăna cu un desen de Rube Goldberg dar, aşa cum îl prezenta Dyson, părea plauzibil. Propulsia nucleară era singura modalitate de a transporta încărcături cu adevărat importante prin sistemul solar. Programul Orion avea la bază principii simple şi apela la o ştiinţă deja certă: fabricarea bombelor eficiente. De ce să nu se folosească această capacitate distructivă pentru ceva util? Dyson considera că un efort serios va duce nu numai la primii paşi ai omului pe Lună în jurul anului 1970 – scopul lui Kennedy – ci chiar la o călătorie până în apropierea planetei Marte. Principiile fuseseră testate în cadrul unor experimente pe scară redusă şi dăduseră roade. Problema nerezolvată era, desigur, prima etapă a zborului: ridicarea navei de pe suprafaţa Pământului cu ajutorul unei serii de explozii nucleare.

— Nu va ploua cu deşeuri radioactive? întrebă unul dintre participanţii la seminar.

Dyson strânse din buze. Era un tip renumit prin concizie, iar trăsăturile lui regulate îi anticipară cuvintele.

— Vor fi mult mai puţine decât cele produse de actualele teste pe care noi şi Uniunea Sovietică le efectuăm în atmosferă. Am calculat că Orion nu va adăuga decât unu la sută din nivelul de radiaţii convenit deja prin tratatele politice.

Spunând acestea, Dyson rămase pe gânduri, de parcă ar fi simţit cum Proiectul Orion îi scapă printre degete. Ziarele publicau zilnic articole despre acordul de interzicere a experienţelor nucleare; la Washington se zvonea că el avea să fie semnat peste câteva luni. Dacă era adevărat, până şi Proiectul Orion va fi abandonat, chiar dacă nivelul de radiaţii se menţinea scăzut. Spre sfârşitul orei de prelegere, după prezentarea ecuaţiilor şi diagramelor, rămaseră toţi cu un gust amar. Istoria va da proiectul la o parte. Într-o bună zi, când se va descoperi o cale sigură de lansare pe orbită cu ajutorul rachetelor chimice, omul se va putea înălţa în cosmos. Dar chiar şi atunci, o mare parte din rămăşiţele rachetei purtătoare va reveni în atmosferă. Probabil că nu exista o modalitate absolut sigură de a folosi în alt scop darul omului de a fabrica bombe. Poate că drumul spre alte planete nu avea cum să fie scurtat.

Aplauzele care salutară concluzia sumbră a lui Dyson se prelungiră. El se înclină discret către public şi zâmbi, dar ochii îi rămaseră trişti.

Gordon susţinu ultimul seminar al anului. Publicul era mai numeros şi mai zgomotos decât la prelegerea lui Dyson. La început, Gordon prezentă detalii despre experiment, istoria descoperirilor în domeniu, diapozitive ale liniilor de rezonanţă normală. Copiase rezultatele convenţionale obţinute de Cooper până în acel moment şi arătă modul în care acestea confirmau teoriile deja cunoscute. Prezentarea era mulţumitoare, dar lipsită de elemente spectaculoase. Gordon avusese de gând să se limiteze la atât – fără referiri la mesaje, fără riscuri – dar ceva îl făcu să scurteze proiecţia

diapozitivelor.

— Există totuşi unele caracteristici neobişnuite. Zgomotul observat în cursul experimentului, de exemplu... murmură el, şi continuă descriind întreruperile înregistrate de Cooper în curbele de rezonanţă, bănuiala că ele aveau o logică, apoi prima decodificare.

Când ajunse la diagrame Gordon folosi proiectorul, schimbând foile transparente pe măsură ce expunerea avansa. Frazele deveniră mai precipitate, cuvintele mai sacadate, de parcă vocea lui se supunea unei forţe interioare de neoprit. Ajunse la descifrarea primului mesaj. Comentă posibilitatea ca ea să fi fost o întâmplare norocoasă, un accident. Murmurul din ce în ce mai susţinut al celor prezenţi îi însoţea vorbele. Descrise eforturile depuse pentru a detecta o sursă locală a zgomotului, eşecul, apoi al doilea mesaj. Nu pomeni de Saul şi de reţeaua de 29 pe 57; se mulţumi să expună datele. Diagrama AD 18 5 36 DEC 30 29,2 umplu ecranul. Abia după aceea aduse în discuţie „rezonanţa spontană”, atribuindu-i lui Isaac Lakin meritul pentru această idee. Descrise impasibil „rezonanţa spontană”, cu o voce calmă şi fără inflexiuni. Aprecie probabilitatea statistică de apariţie a unui asemenea efect dintr-un zgomot întâmplător şi lăsă şirurile de AD 18 5 36 DEC 30 29,2 pe ecran, ca o mărturie mută. Le povesti pe un ton sec şi precis despre încercările de a împiedica apariţia semnalelor din afară, despre creşterea şi stingerea „rezonanţei spontane” – acum zâmbea vag şi folosea expresia cu viclenie, făcând câte o pauză înainte şi după ea, de parcă ar fi încadrat-o în ghilimele – şi porni să se plimbe încoace şi încolo prin faţa tablei de

demonstraţii, cu privirea în podea, încercând să-şi amintească modul cumpănit în care o făcuse Dyson.

Din public se ridică un glas. Mulţi se întoarseră să-l vadă pe cel care încă nu încheiase întrebarea. Era Freeman Dyson.

— Presupun că vă daţi seama ce proporţii a dat Saul Shriffer fenomenului? Mă refer la Hercules 99.

— A, desigur, răspunse Gordon uimit. Nu-l văzuse pe Dyson în mulţime. Eu... Eu nu l-am autorizat să...

— Şi că nimeni de pe Hercules 99 nu putea să răspundă la mesajele posturilor noastre de radio? E prea departe.

— Da, aşa e.

— Deci, dacă sursa mesajului este acolo, putem vorbi de comunicaţii cu o viteză mai mare decât a luminii.

Publicul rămase tăcut.

— Da, spuse Gordon nesigur.

Să sprijine ideea lui Saul? Sau să stea în banca lui?

Dyson clătină din cap.

— Săptămâna trecută am vorbit despre un vis. E plăcut să visezi, dar trebuie să te mai şi trezeşti.

Valul de râsete provocat de această remarcă păru să-l acopere pe Gordon care, fără să-şi dea seama, făcu doi paşi înapoi. Aflat la jumătatea amfiteatrului înalt în formă de semicerc, până şi Dyson rămase surprins în faţa unei asemenea reacţii, apoi zâmbi şi, când îl privi pe Gordon, trăsăturile chipului i se înmuiară, parcă în intenţia de a mai îndulci vorbele tăioase. Câteva persoane din preajma lui Dyson se bătură cu palmele pe genunchi şi se legănară pe scaune, ca şi cum observaţia ar fi descătuşat încordarea prin care trecuseră, iar acum, având un semn din partea lui Dyson, ştiau ce atitudine să

adopte.

— Nu propun... începu Gordon, dar vorbele se pierdură în vacarmul de râsete. Eu nu...

În partea stângă a sălii îl observă pe Isaak Lakin ridicându-se în picioare. Toată lumea îşi îndreptă atenţia spre el. Râsetele se stinseră.

— Aş dori să fac o declaraţie, spuse Lakin cu voce tunătoare. Eu am inventat termenul de rezonanţă spontană pentru a explica unele date neobişnuite. Am făcut-o fără nici un gând ascuns. Consider că experimentele reprezintă *ceva.* Dar chestiunea aceasta cu mesajul... Făcu un gest de respingere. Nu. Nici vorbă. E un nonsens. Mă disociez de el în faţa dumneavoastră. Nu vreau ca numele meu să fie legat de o... de asemenea afirmaţii. Bernstein şi Shriffer pot să facă ce doresc, dar *eu* nu voi fi părtaş la aşa ceva.

Lakin se aşeză cu un aer hotărât. Urmară aplauze.

— Nu mi-am propus să lămuresc semnificaţia mesajului, începu Gordon.

Vocea îi devenise piţigăiată şi-i venea greu să-şi găsească cuvintele. Aruncă o privire spre Dyson. Zâmbind cu gura până la urechi, cineva îi vorbea în şoaptă. Gordon observă că Lakin stătea cu braţele încrucişate la piept şi se uita încruntat către AD şi DEC. Gordon se răsuci şi privi coordonatele care se înălţau uriaşe, neîndurătoare şi ameninţătoare deasupra lui.

— Dar consider că ea există. Ştiu că pare caraghios, totuşi... Rumoarea încă nu se domolise. Tuşi, dar nu reuşi să trezească în el însuşi siguranţa arogantă pe care o dovedise Lakin. Murmurele din sală se înteţiră.

— Hm, Gordon...

Surprins, descoperi că şeful Catedrei se afla alături de el. Profesorul Glyer ridică o mână spre public şi

rumoarea încetă.

— Am epuizat deja timpul ce ni s-a pus la dispoziţie şi mai avem programată o prelegere în acest amfiteatru. Dacă aveţi alte întrebări, puteţi să le puneţi la cafea pe care o veţi servi sus în hol.

Preşedintele dădu tonul unor aplauze anemice, mai mult de complezenţă. Acestea se pierdură în vacarmul general al celor ce ieşeau din amfiteatru.

Cineva trecu prin preajma lui Gordon, vorbind cu un cunoscut:

— Cronkite ar putea să ia asta în serios, dar...

Celălalt râse.

Gordon rămase cu spatele la tablă şi-i privi plecând. Nimeni nu se apropie de el să-l întrebe ceva. În jurul lui Lakin roiau câteva persoane. Dyson apăru alături.

— Îmi pare rău că au interpretat-o aşa, spuse el. N-am vrut să fiu...

— Ştiu, mormăi Gordon. Mi-am dat seama.

— Numai că mi se pare atât de improbabil...

— Shriffer crede... Începu Gordon, dar găsi că era mai bine să abandoneze subiectul. Ce părere aveţi despre restul mesajului?

— Cinstit să fiu, nu cred că se poate vorbi de un mesaj. Nu are înţeles.

Gordon aprobă tăcut.

— Prezentarea în presă nu ţi-a făcut nici un serviciu, sper că ai înţeles asta.

Gordon nu-l contrazise.

— Ei, atunci mergem la cafea?

Dyson se înclină în semn de rămas bun şi se lăsă dus de mulţime. Participanţii la seminar se scurseră spre holul unde se oferea cafea şi dulciuri, iar Gordon simţi că încordarea i se risipeşte, înlocuită de sfârşeala bine

cunoscută de la capătul unei zile de muncă. În timp ce-şi strângea graficele şi desenele, constată că-i tremurau mâinile. *Ar trebui să fac mai multă mişcare,* se gândi el. *Nu mai sunt deloc în formă.* Hotărî brusc să treacă peste timpul destinat cafelei şi discuţiilor. Ducă-se naibii. Ducă-se dracului toată adunătura asta de nemernici.

19.

29 mai 1963

— Mâncaţi, domnule, *s'il vous plaît?* îi întâmpină şeful de sală de la restaurantul situat deasupra golfului.

— Mda... Da.

Îi conduse la o masă de la care aveau o privelişte panoramică a întregului golf La Jolla. Luminate de reflectoare, valurile se spărgeau în stropi înspumaţi.

— Va convin maza?

Gordon aprobă cu o mişcare scurtă, iar Penny îşi dădu ochii peste cap. După ce şeful de sală le înmână uriaşul meniu, Penny remarcă:

— Dumnezeule, ce bine-ar fi dacă ar renunţa la chestia asta cu accentul.

— Se dorit, madame? La dumneavoastra nu place imitat limba? o întrebă Gordon.

— Nu-s prea tare la franceză, dar…

Penny tăcu, fiindcă se apropia chelnerul. Gordon oficie ritualul degustării vinului, alegând unul pe care-l recunoscuse în meniul foarte cuprinzător. Când privi în jur, văzu familia Carroway râzând şi distrându-se la o masă destul de îndepărtată. O atenţionă pe Penny, iar ea înregistră imediat informaţia în statistica pe care o ţineau. Spre deosebire de alte dăţi, nu se duseră la ei să le comunice rezultatul. Trecuseră cinci zile de la încheierea seminarului, dar Gordon avea încă un sentiment de jenă faţă de membrii Catedrei. Ieşirea de acum la restaurantul Deasupra Golfului fusese ideea lui

Penny, pentru a-l ajuta să-şi alunge senzaţia de izolare.

Gordon auzi un zgomot lângă el.

— Acum o deschid, spuse chelnerul făcându-şi de lucru cu sticla. Tre' s-o las să se aerisească.

— Să ce? întrebă Gordon surprins.

— Să ia aer, ştiţi... să se aerisească.

— Aha.

— Da, domnul.

Chelnerul îi aruncă un zâmbet uşor condescendent. După ce acesta plecă, Gordon remarcă:

— Bine că măcar zâmbeşte înţelegător. Toate restaurantele de lux de pe aici sunt la fel?

Penny ridică din umeri.

— Nu avem cultura lumii vechi, la fel ca New Yorkul. Şi nici n-am fost jefuiţi de când am sosit aici.

În mod normal, Gordon ar fi evitat o discuţie despre ce-ar trebui să facă un new-yorkez într-un asemenea caz, dar de această dată nu se putu abţine:

— Nu te lega de lucruri la care nu te pricepi.

Şi, fără să-şi dea seama, începu să vorbească de ziua când se mutase de lângă părinţi ca să locuiască într-un apartament înghesuit, să studieze cu zel şi să simtă pentru prima oară respiraţia adevărată a oraşului. Mama îl însărcinase pe unchiul Herb să-l viziteze din vreme în vreme pentru că, la urma urmei, stătea în acelaşi cartier. Unchiul Herb era un bărbat slab şi fără astâmpăr, care făcea mereu afaceri bune în domeniul confecţiilor.

Faţă de fizică nutrea dispreţul omului înzestrat cu simţ practic.

— Cât eşti plătit? întreba el pe neaşteptate în mijlocul unei discuţii pe altă temă.

— Destul, dacă mă zgârcesc la toate.

Unchiul Herb se încrunta, încercând să aprecieze suma, apoi spunea în mod invariabil:

— Plus toată fizica pe care eşti în stare s-o mănânci, nu? Şi-şi plesnea genunchii cu palmele.

Dar nu era un om obişnuit. Cerea inteligenţă, nu glumă, să apreciezi ce reduceri de preţ trebuie să faci sau cât de vandabile sunt bluzele fără guler. Avea o singură pasiune şi o transformase într-o afacere. Sâmbăta şi duminica de dimineaţă lua metroul până la Washington Park Square, ca să prindă un loc la una dintre mesele de şah din beton de la intersecţia MacDougal Street cu West Fourth. Era un jucător de sfârşit de săptămână. Juca pe un sfert de dolar cu orice amator, reuşind uneori să câştige chiar doi dolari într-o oră. Spre seară se muta la altă masă, mai aproape de luminile străzii. Iarna obişnuia să joace într-una din cafenelele din Village, sorbind zgomotos ceaiul răsuflat, ca să-l ţină cât mai mult şi să nu cheltuiască peste măsură. Singura lui şmecherie era să-i facă pe adversari să-şi închipuie că sunt mai buni decât el. Şi cum orice jucător de şah ajuns la vârsta la care dispune de o monedă de douăzeci şi cinci de cenţi reprezintă un caz de egomanie şahistă, nici nu-i venea greu. Unchiul Herb îi numea *potzer,* jucători slabi care au o părere prea bună despre ei înşişi. Nici stilul lui de joc nu atingea culmea măiestriei. Suferea din punct de vedere strategic, era exploziv, dar plin de capcane menite să-i păcălească pe fraierii care-şi închipuiau că au întrevăzut o deschidere neaşteptată, bună pentru obţinerea unei victorii în câteva mutări. Şmecheriile acestea îi aduceau câştiguri rapide şi un profit maxim pe oră. După părerea Unchiului Herb, lumea se împărţea în două: puţoi şi *mensch.* El era, bineînţeles,

mensch.

— Ştii care-a fost ultimul lucru pe care mi l-a spus când am plecat? întrebă Gordon brusc. Cică „Să nu fii un *potzer* acolo unde te duci.” Şi-apoi mi-a dat zece dolari.

— Ce unchi de treabă, remarcă Penny cu diplomaţie.

— Ţi-aminteşti seminarul de vinerea trecută? Am început să mă simt ca un puţoi.

— De ce? întrebă Penny sincer mirată.

— M-am bazat prea mult pe soliditatea datelor. Dar când te uiţi mai bine... Iisuse, Dyson mi-ar fi dat o şansă, m-ar fi sprijinit dacă povestea ar fi avut vreo noimă. Am încredere în intuiţia lui. Încep să cred că am făcut pe undeva o greşeală prostească, am viciat experimentul atât de grav încât *nimeni* nu poate descoperi ce e în neregulă.

— Ar trebui să te încrezi în *propria ta...*

— Tocmai asta îl caracterizează pe potzer, înţelegi? Incapacitatea de a învăţa din propria-i experienţă. Am înaintat orbeşte...

— Compotul, tomnule, spuse mieros chelnerul.

— Of, *Doamne!*

Gordon izbucnise pe un ton atât de nervos încât chelnerul se dădu un pas înapoi şi aerul de bună dispoziţie îi dispăru de pe chip. Penny pufni în râs, iar asta îl făcu pe chelner să fie şi mai nesigur. Nici Gordon nu-şi putu reţine un zâmbet şi simţi că iritarea i se risipeşte.

Veselia forţată a lui Penny ţinu mai tot timpul cât rămaseră la restaurant. La un moment dat, scoase o carte din poşetă şi insistă ca el să se uite la ea.

— E ultima carte a lui Phil Dick.

Gordon aruncă o privire la coperta sumbră. *Omul din*

castelul înalt.

— N-am timp pentru ea.

— *Găseşte-ţi.* E foarte bună. Pe celelalte le-ai citit, nu?

Gordon ridică din umeri, în semn că preferă să discute despre altceva. Din motive care-i rămâneau nelămurite, voia să mai vorbească despre New York. Făcu un compromis şi povesti conţinutul ultimei scrisori a mamei. Fiinţa aceea aflată departe părea să se fi obişnuit cu ideea că el trăia „într-un păcat de netăgăduit”. Scrisorile ei conţineau însă neclarităţi care-l îngrijorau. Cele trimise la începutul şederii lui în California erau lungi, încărcate de amănunte despre programul ei zilnic, vecini şi praştii şi săgeţi ale vieţii din Manhattan. Acum îi spunea foarte puţin despre ceea ce făcea. Gordon acuza golul lăsat de absenţa acestor detalii, simţea viaţa New York-ului alunecând pe lângă el. Pe vremea aceea fusese tare sigur de sine, iar lumea îi părea mult mai încăpătoare.

— Hai, lasă, Gordon. Nu mai *tânji* atât. Uite, ţi-am adus câteva lucruri.

Descoperi că Penny pusese minuţios la punct o seară distractivă, care să se încheie cu daruri neaşteptate. Scoase un set Cross format dintr-un creion mecanic şi un stilou, o cravată îngustă cu motive western şi un autocolant pentru bara de protecţie a maşinii: Au + H_2O. Gordon îl apucă între degetul mare şi arătător, ţinându-l delicat în aer deasupra mesei, de parcă ar fi ameninţat să contamineze viţelul *piccata.*

— Ce-i cu prostia asta?

— Hai, Gordon. E o simplă glumă.

— Nu mai durează mult şi-o să-mi dai un exemplar din *Conştiinţa unui conservator.* Dumnezeule!

— Nu te mai teme atât de ideile noi.

— *Noi*? Penny, sunt aşa de *prăfuite*...

— Pentru tine sunt noi.

— Uite ce e, Goldwater ne-ar putea fi un vecin cumsecade. „Gard înalt de-ai ridicat, bun vecin ai căpătat”, nu aşa spunea Frost? Poftim, o mică aluzie literară pentru tine, Penny. Dar omul e *simpluţ la minte.*

— Nu chiar aşa de simpluţ ca să dea Cuba pe tavă, spuse Penny, înţepată.

— Poftim?

— Kennedy a semnat *cedarea* ei în octombrie anul trecut. Uite-aşa. Pocni sonor din degete. A fost de acord să nu întreprindă *nimic* în ce priveşte Cuba, cu condiţia ca ruşii să-şi ia rachetele de acolo.

— Prin „nimic” înţelegi un alt Golf al Porcilor.

— Probabil. Dădu din cap cu hotărâre. Poate.

— Kennedy i-a ajutat deja pe destui fascişti. Exilaţii cubanezi, Franco, iar acum pe Diem în Vietnam. Mă gândesc...

— Nu gândeşti deloc, Gordon. Zău. Ai o concepţie tipic estică despre modul în care evoluează lumea, iar ideile astea sunt *greşite* până la ultima. JFK a dat dovadă de slăbiciune în privinţa Cubei şi o să te convingi singur: ruşii le vor da arme şi se vor infiltra pretutindeni, în întreaga Americă de Sud. Ei sunt adevărata *ameninţare,* Gordon. Ce-i poate opri să trimită trupe până şi în Africa, în Congo?

— Vorbe goale.

— E vorbă goală că acum Kennedy ne îngrădeşte libertăţile? Că forţează companiile producătoare de oţel să bată în retragere, când ele de fapt n-au făcut decât să ridice preţurile? Ce s-a întâmplat cu libera

concurenţă?

Gordon ridică o mână.

— Uite ce e, n-am putea încheia un armistiţiu?

— Încerc să te eliberez de ideile tale prăfuite. Voi, cei din est, nu înţelegeţi prea bine cum merg treburile în ţara asta.

— Trebuie să existe la *New York Times* câţiva care pricep şi pentru noi, trânti el sarcastic.

— Democraţii de extremă stângă, care nu...

— Uşurel, uşurel. Ridică din nou mâna către ea. Am crezut că am ajuns la un armistiţiu.

— Da... Bine. Iartă-mă.

Gordon se uită o clipă, nedumerit, la farfuria din faţa lui. Apoi, începând să înţeleagă, întrebă:

— Ce-i asta?

— Salată de anghinare.

— Am comandat eu aşa ceva?

— Te-am auzit cu urechile mele.

— După viţel? Unde mi-era mintea?

— Te asigur că nu ştiu.

— N-am nevoie de ea. O să chem unul dintre chelnerii ăştia ciudaţi.

— Nu-s „ciudaţi”, Gordon. Sunt *homo.*

— Ce? întrebă el nelămurit.

— Ei, asta-i bună! Homosexuali.

— Aha. Gordon încercă sentimentul că fusese dus de nas toată seara. Brusc timorat, îşi lăsă mâna să cadă. Trebuia să-mi fi spus.

— De ce? N-are nici o importanţă. Vreau să zic, îi întâlneşti pretutindeni în La Jolla... N-ai băgat de seamă?

— Nu.

— Majoritatea chelnerilor din *orice* restaurant sunt

homo. E o meserie convenabilă. Călătoresc peste tot şi trăiesc în cele mai bune cercuri. N-au obligaţii familiale, rudele nici nu vor să aibă de a face cu ei, aşa că...

Ridică din umeri. Gordon percepu în gestul acesta o capacitate de înţelegere de care nu făcea paradă, o împăcare deplină cu lumea, calităţi pe care se trezi dintr-odată că le invidiază. Felul în care conversaţia din această seară alunecase de la un subiect la altul îl stânjenea, împiedicându-l să-şi regăsească echilibrul. Îşi dădu seama că încă nu putea s-o surprindă pe Penny cea adevărată, femeia care se ascundea sub atâtea măşti. Comica susţinătoare a lui Goldwater convieţuia alături de studenta de la filologie care, la rândul ei, se îngemăna cu persoana care privea rafinamentele sexuale drept ceva normal.

Îşi aminti cum anul trecut, la o petrecere de la facultate, deschisese uşa de la grupul sanitar şi o găsise stând pe toaletă, cu rochia albastră crescând parcă din bazin, ca o ghirlandă de flori. Amândoi rămăseseră surprinşi; Penny ţinea în mâna ridicată un pătrăţel de hârtie igienică de culoare gălbuie. Tocurile pantofilor ei erau proptite în interstiţiul dintre plăcile de gresie cafenii şi triunghiulare, astfel încât degetele de la picioare stăteau înălţate în aer. Scaunul jos o făcea să pară grea de fund. Între coapsele palide se căsca ovalul fără de sfârşit. Ţesătura întunecată a ciorapilor ascundea mai toată suprafaţa picioarelor, lăsând la vedere doar baretele portjartierului. La început, nehotărârea îl făcuse să rămână cu gura căscată, dar apoi intrase, strângând din buze la gândul că făcuse o gafă. Oglinda de la capătul încăperii reflecta imaginea unui necunoscut uimit. Atras de ea, a

închis uşa.

— Poţi vedea asta şi acasă, a spus ea cu maliţiozitate.

S-a şters cu un calm studiat şi demonstrativ, ignorându-l cu desăvârşire, şi a lăsat hârtia gălbuie să cadă în ochiul de apă din bazin. S-a răsucit pe jumătate pe scaun şi a apăsat pe mânerul ciobit din ceramică. Un gâlgâit a cărat cu sine totul de sub ochii lui curioşi, înainte ca ea să se ridice. Aşa cum stătea în picioare, aranjându-şi rochia, era mai înaltă şi oarecum provocatoare, o apariţie exotică. În refugiul acesta septic, pardosit cu gresie, apărea luminoasă şi hotărâtă, o Penny pe care Gordon nu apucase să o cunoască.

— N-am mai rezistat, a spus el cu o căldură în glas care-i suna chiar şi lui ciudată, mai ales că era neadevărat. Trecu pe lângă ea trăgându-şi fermoarul. Jetul aproape plăcut: o eliberare.

— Am devenit casnici, nu?

Simţind în ce ape se scaldă, Penny îşi arcui buza superioară, rujată, într-o tentativă de zâmbet.

— Aşa cred, răspunse el alene.

Dincolo de uşă colegii lui discutau despre superconductibilitate, în vreme ce soţiile lor făceau observaţii pertinente privind proprietăţile imobiliare din oraş; femeile păreau să surprindă mai bine realitatea, luând-o imediat în posesia lor. Zâmbetul lui Penny deveni mai generos, iar el termină cu un jet scurt, cât pe ce să ude scaunul. Se scutură moale, se aranjă şi şterse stropii rătăciţi cu o bucată de hârtie igienică. Niciodată nu se comportase atât de simplu şi deschis faţă de o femeie, într-o asemenea atmosferă de plenitudine, înconjurat numai de obiecte emailate.

Nedorind să prelungească acest moment de teamă că va deveni stânjenitor, Gordon o sărută fugar şi deschise uşa. Afară, Isaac Lakin stătea rezemat de perete, privind cercetător câteva gravuri de Breughel agăţate pe holul scufundat în penumbră, aşteptând să intre în grupul sanitar.

— O, făcu el când Gordon şi Penny ieşiră împreună. Puneţi ceva la cale. O simplă deducţie.

Lakin îşi mută privirea de la unul la celălalt, de parcă ar fi aflat secretul şi ar fi descoperit o nouă trăsătură a lui Gordon. Ei bine, poate că era adevărat. Poate că amândoi avuseseră o revelaţie.

— Gordon. Penny îl îndemna să revină în prezent. *Toată seara* te-ai purtat ciudat.

Fusese o scurtă izbucnire de nervozitate. Penny din vis era blândă şi feminină; cea din faţa lui, cicălitoare.

— Dacă te supără ceva, de ce nu vrei să *vorbeşti?*

Gordon încuviinţă tăcut. Încărcată de o veselie forţată, ieşirea programată de Penny începuse să-l apese, iar trecerile neaşteptate de la o stare sufletească la alta îl deranjau la fel de mult. În mod obişnuit se considera de neclintit, neafectat de idei trecătoare.

— Azi mi-a telefonat Saul, spuse el rece, parcă fugind de propriile lui gânduri. El şi Frank Drake vor obţine aprobarea de a folosi temporar radiotelescopul principal de la Green Bank, Virginia. Vor să studieze steaua Hercules 99.

— Dacă vor recepţiona semnale, presupunerile tale vor fi demonstrate?

— Exact. Nu are nici un rost, dar... Asta e.

— De ce n-are rost?

— Uite, voiam...

Exasperat, Gordon făcu un semn de lehamite cu mâna. Unul dintre chelneri interpretă gestul drept un semn şi porni spre ei. Grăbit, Gordon îi făcu un alt semn să nu se deranjeze.

— Chiar dacă s-ar accepta întreaga poveste, tahionii şi celelalte... de ce să credem că trebuie să apară semnale radio? De ce *ambele*? *Ideea* de a folosi tahioni e motivată de viteza prea mică a undelor radio.

— Ei, bine că măcar ei fac *ceva.*

— N-ai fost cumva şi tu şefă de galerie în liceu?

— Doamne, ce ticălos poţi fi uneori...

— Luna asta am ratat momentul.

— Ascultă, Saul vrea să te ajute.

— Nu cred că problema se rezolvă în felul ăsta.

— Dar *cum*? Când el respinse întrebarea cu un aer uşor dezgustat, ea insistă: Serios, Gordon, cum?

— Las-o baltă. Asta-i cea mai bună soluţie. Să sperăm că vor uita şi ceilalţi.

— Nu vorbeşti serios.

— Ba da. Dacă ai fi venit la seminarul acela, te-ai fi convins.

Penny îl lăsă o clipă să se mai domolească, apoi murmură:

— Acum o săptămână erai încrezător.

— Asta a fost acum o săptămână.

— Dar măcar puteai lucra.

— Mai sunt două zile până la examenul de candidatură al lui Cooper. Trebuie să-l ajut să se pregătească şi apoi să-l pun pe picioarele lui. Asta-i *sarcina* mea.

Gordon dădu brusc din cap, de parcă faptul că-şi găsise ceva de făcut rezolva toate chestiunile.

— Poate că ar trebui să încerci pe calea sugerată de

Saul.

— N-are rost.

— Cum poţi fi atât de sigur? Rezemându-se de spătarul scaunului din trestie împletită, Penny îşi împreună braţele la piept şi-l fixă cu privirea. Te-ai gândit vreodată la modul rigid în care lucrează oamenii de ştiinţă? Îmi aminteşte de instrucţia militară.

— Rahat.

— Cum v-au învăţat? Notaţi-vă tot ce ştiţi despre o problemă. Exprimaţi-o în câteva ecuaţii. De cele mai multe ori ajunge şi atât. Jonglează cu ecuaţiile şi ai obţinut răspunsul.

— Nu-i chiar aşa de simplu, o contrazise Gordon, clătinând din cap.

În sinea lui trebuia să recunoască, fără să vrea, că într-o oarecare măsură vorbele ei exprimau adevărul. Stabileşte simboluri, făcând din x, y şi z necunoscute şi apoi rearanjează-le. Gândire la comandă. Toţi se obişnuiseră cu metoda asta şi probabil că ea masca unele elemente ale problemei dacă nu erai atent. Dyson, cu toată înţelepciunea lui, se putea înşela amarnic, pur şi simplu fiindcă avea un anumit model de gândire.

— Hai să comandăm o îngheţată de ciocolată, sugeră Penny bine dispusă.

Gordon ridică privirea spre ea. Dorea ca într-un fel sau altul să încheie seara cum se cuvine. Şi-o aminti şezând pe scaunul toaletei şi se simţi învăluit de o căldură ciudată. În acea împrejurare, îndeplinind o funcţie animalică, înveşmântată într-o rochie din voal, avusese un aer în acelaşi timp vulnerabil şi senin. Un aer îndrăzneţ şi straniu de elegant.

— V-aţi siimţiit biine la noi, domnule?

Gordon se uită printre gene la chelner, încercând să descopere dacă era homosexual.

— A, da... Sigur. Făcu o pauză. Mult mai bine decât la Chef Boy-Ardee.

Expresia de pe chipul chelnerului făcea tot atâtea parale cât nota de plată.

20.

31 mai 1963

Examenul de candidatură al lui Albert Cooper porni destul de bine. Gates, specialist în particule de energie înaltă, începu cu o problemă standard.

— Domnule Cooper, să considerăm doi electroni într-o cutie unidimensională. Puteţi scrie funcţia ondulatorie pentru această stare?

Gates zâmbi amical, încercând să dezamorseze încordarea pe care o crea orice examen oral. Candidatul făcea aproape invariabil câte o gafă în prezentare, fiind incapabil să-şi amintească o problemă simplă de fizică doar din cauza agitaţiei pe care nu şi-o putea controla.

Cooper trecu relativ uşor prin partea introductivă a problemei, schiţând cea mai scăzută stare energetică. Apoi se împotmoli. Gordon nu reuşi să-şi dea seama dacă era vorba doar de panică sau de o tactică deliberată de a tărăgăna prezentarea. În ultima vreme, studenţii descoperiseră în tăcerea încruntată sau în tragerea de timp o metodă potrivită pentru a smulge din partea comisiei de examinare unele aluzii salvatoare. Adeseori ea dădea roade. După o clipă de tăcere, Gates spuse:

— Bine, atunci… Componenta spaţială a funcţiei ondulatorii ar trebui să fie simetrică?

Evident, Cooper răspunse:

— A, nu… cred că nu. Spinii ar trebui să fie…

Şi apoi, oprindu-se din când în când, reuşi să treacă mai departe.

Pe măsură ce Gates îl purta pe Cooper printr-o serie de întrebări de rutină, toate menite să descopere dacă studentul cunoştea situaţia generală din domeniul pe care îl aborda în lucrare, Gordon se simţea tot mai neliniştit. Instalaţia de aer condiţionat zumzăia cu o energie inutilă; creta cu care scria Cooper zgâria tabla, scoţând un scrâşnet supărător. Gordon îl privi scurt pe Bernard Carroway, astrofizicianul. Din partea lui nu se putea aştepta la necazuri. Carroway părea plictisit, nerăbdător să termine cu ritualul acesta şi să se întoarcă la calculele lui. Singurul pericol putea veni din partea celui de-al patrulea şi ultimul membru al comisiei: Isaac Lakin. Ca profesor titular în domeniul din care Cooper îşi alesese subiectul tezei, prezenţa lui era inevitabilă.

Gates termină de formulat întrebările simple, iar Carroway, clipind somnoros, îl lăsă pe Lakin să ia cuvântul. Acum e acum, gândi Gordon.

Dar Lakin nu atacă imediat. Îl făcu pe Cooper să vorbească despre partea experimentală, de obicei un teren sigur pentru candidat, pentru că aici se simţea ca acasă. Lakin puse apoi accentul pe bazele teoretice ale efectelor rezonanţei nucleare. Lucrând cu febrilitate, Cooper scrise ecuaţiile demultiplicatoare. Când Lakin atacă mai profund, Cooper încetini ritmul, apoi se opri. Aplica tactica de tărăgănare. Lakin pricepu imediat jocul şi refuză să-i servească lui Cooper vreo aluzie de care să se agaţe. Carroway începu să pară interesat şi, pentru prima oară de la începerea examinării, se ridică de pe scaun. Gordon se întrebă de ce orice student aflat într-un impas atrage în mod deosebit atenţia unei

comisii; era oare vorba de instinctul vânătorului? Ori de îngrijorarea profesorală că studentul, considerat pregătit până nu se dovedea contrariul, trădează dintr-o dată o ignoranţă fatală? Nici unul dintre cele două răspunsuri nu exprima pe deplin adevărul, conchise Gordon.

De-acum Lakin îl hăituia pe Cooper. Îi ceru să formuleze o imagine clară a modelului teoretic şi să descrie ipotezele de lucru. Apoi Lakin făcu ţăndări explicaţiile lui Cooper. Afirmaţiile lui erau confuze, raţionamentele nefundamentate. Neglijase două efecte importante. Gordon rămase împietrit, nedorind să intervină, deoarece încă se agăţa de speranţa că poate Cooper îşi va reveni după ce fusese azvârlit în această furtună dezlănţuită din senin şi va începe să răspundă corect. Dar speranţa se nărui. Gordon îşi aminti de un comentariu scris de Lakin pe o teză, cu câţiva ani în urmă: „Tinere, în această lucrare sunt multe lucruri originale şi corecte. Din nefericire, lucrurile corecte nu sunt originale, iar cele originale nu sunt corecte.”

Carroway intră şi el în joc, punând câteva întrebări tăioase. Cooper păru să facă faţă, apoi reîncepu să bată în retragere, încercând să câştige timp. Dar în cadrul unei examinări de două ore se găseşte timp suficient pentru a detecta slăbiciunile celui examinat. Carroway, cu ochii întredeschişi, ascultă răspunsurile poticnite. Se înviorase în mod evident, iar pe chip i se lăţea o expresie de acreală. Gates se uită printre gene la Cooper, de parcă ar fi încercat să priceapă cum se făcea că un student care până mai adineauri păruse strălucit putea să se încurce atât de rău. Când Cooper îndrăzni să răspundă la o remarcă răutăcioasă a lui Lakin, Gates clătină mustrător din cap.

Gordon se hotărî să intervină. Nu era o idee prea fericită să-ţi aperi studentul în timpul susţinerii examenului de candidatură, tocmai din cauză că efortul sărea în ochi şi dădea de înţeles că şi tu îi recunoşti defectele. Gordon ridică glasul, întrerupând torentul de întrebări al lui Carroway. Arătă că, în timpul ce le-a mai rămas, membrii comisiei ar trebui să ia în discuţie forma şi detaliile experimentului efectuat de Cooper, aspect pe care încă nu-l abordaseră. Reuşi. Gates aprobă. Cooper, care rămăsese proptit cu spatele de tablă, zâmbi vizibil uşurat. Se auzeau acum doar foşnetele firave ale hârtiilor răsfoite şi scârţâind scaunelor incomode în care cei prezenţi îşi căutau o poziţie mai odihnitoare. Starea de mai devreme se risipise. Cooper putea drege lucrurile măcar parţial.

Trecură cinci minute în care totul decurse fără probleme. Cooper descrise dispunerea aparaturii, intrând în detalii referitoare la montaj. Le oferi celor prezenţi eşantioane din rezultatele obţinute la început.

Lakin abia catadicsi să arunce o privire. În schimb, strecură câteva pagini proprii în setul de date şi le dădu lui Cooper.

— Domnule Cooper, în cazul de faţă pe mine nu mă interesează doar rezultatele uşor de interpretat. Sunt sigur că membrii comisiei le vor considera normale. Ceea ce vreau să ştiu e dacă sunt *corecte.*

— Poftiţi? întrebă Cooper pe o voce piţigăiată.

— Ştim cu toţii că în lucrarea dumneavoastră există... particularităţi... ciudate.

— Păi, eu...

— Ne-aţi putea explica aceste lucruri?

Lakin arătă spre pagina lui, care era cu faţa scrisă în sus. Pe ea se vedeau linii care arătau întreruperea

bruscă a curbelor normale de rezonanţă. Gordon le privi şi simţi un gol în stomac.

Restul examinării păru să decurgă foarte rapid. Cooper îşi pierdu o parte din detaşarea calmă de care reuşise să dea dovadă când începuse barajul de întrebări. Acum se grăbea să explice o problemă pe care o cunoştea şi, ajungând la capăt, evita să tragă concluzii. Încerca să ocolească răspunsul care justifica rezultatul. De această dată vădit interesat, Carroway îl întoarse din drum. Intervenţiile lui Gordon nu puteau potoli avalanşa de întrebări. Gates începu să se alăture atitudinii sceptice a lui Carroway, astfel încât Cooper trebuia să se răsucească de la Lakin către Carroway, apoi către Gates, fiind întâmpinat de fiecare dată cu noi şi noi obiecţii.

— Această problemă reprezintă esenţa tezei, spuse Lakin, iar ceilalţi îi dădură dreptate. Trebuie rezolvată. Doar domnul Cooper cunoaşte realitatea.

Toţi cei din încăpere ştiau că discuţia se referea nu numai la corectitudinea montajului electronic al lui Cooper, ci şi la mesaje, la Gordon şi Saul Shriffer. Însă examinarea de faţă reprezenta modalitatea prin care membrii catedrei puteau să-şi exprime părerea profesională în legătură cu subiectul pus în dezbatere, iar bătălia trebuia purtată pe acest teren.

Gordon intenţiona să lase lucrurile să se desfăşoare astfel cât mai îndelung, eventual până la epuizarea celor două ore. În cele din urmă îndrăzni:

— Totul e clar, dar nu ne-am îndepărtat de la subiect? Aţi văzut datele...

— Sigur, reacţionă prompt Lakin. Dar sunt oare corecte?

— Cred că examinarea are *alt* scop decât găsirea

răspunsului la această întrebare. Suntem la un examen de candidatură. Ne ocupăm de *adecvarea* unui subiect – nu de rezultatul final.

Gates dădu aprobator din cap. Apoi, spre surprinderea lui Gordon, Carroway făcu acelaşi gest. Lakin tăcu.

Ca şi cum problema fusese închisă, Gates îi puse lui Cooper o întrebare nevinovată despre partea electronică. Examinarea continuă. Carroway se lăsă moale pe scaun, ţinându-şi ochii aproape închişi şi cufundându-se în propria-i lume interioară, căci licărirea de interes dispăruse. Gordon se gândi îmbufnat la părerea contribuabililor despre funcţionarul public pe jumătate treaz, iar apoi îşi aminti că Bernard Carroway respecta ceea ce teoreticienii numeau un program de lucru normal. Sosea pe la amiază, gata să înlocuiască masa de dimineaţă cu dejunul. Seminariile şi discuţiile cu studenţii se desfăşurau până seara. Abia atunci era gata să înceapă calculele – adică adevărata muncă. Acest examen de la începutul după-amiezii era pentru el doar un exerciţiu de deşteptare.

Adevăratul chin al lui Gordon începu abia după plecarea lui Cooper. Acum îndrumătorul de lucrare trebuia să asculte atent comentariile şi criticile colegilor săi, pentru ca, după toate aparenţele, să ţină seama de ele în viitor, atunci când se va ocupa de teza altui candidat. O confruntare decisivă şi în acelaşi timp subtilă.

Lakin deschise discuţia punând sub semnul întrebării capacitatea lui Cooper de a înţelege problema pe deplin. Adevărat, recunoscu Gordon, Cooper stătea mai prost cu teoria generală. Dar studenţii dedicaţi experimentelor erau prin tradiţie mai preocupaţi de

detaliile muncii de laborator – de „mângâierea aparaturii”, cum obişnuia Gordon să spună, pentru a stârni buna dispoziţie de care era mare nevoie – decât de fineţurile teoretice. Gates înghiţi ideea fără să spună nimic; Carroway se încruntă.

Lakin ridică din umeri, recunoscând că, deocamdată, partida rămânea indecisă. Tăcu o vreme, cât Carroway, apoi Gates îşi exprimară neîncrederea privind rezultatele uneori neconcludente ale lui Cooper în problemele de fizică fundamentală – cei doi electroni din cutie, de exemplu. Gordon se declară de acord. Arătă, totuşi, că de acum înainte Catedra de Fizică putea să ceară studenţilor să aleagă numai cursurile esenţiale şi să spere că aceste cunoştinţe vor fi asimilate. Cooper trecuse deja examenul de calificare cerut de Catedră: trei zile de probleme scrise, urmate de un test oral de două ore. Cunoştinţele lui Cooper despre anumite subiecte erau lacunare, lucru regretabil, desigur. Dar ce putea face această comisie? Gordon promise că-l va obliga pe Cooper să aprofundeze respectivele probleme şi că, de fapt, îl va băga în sperieţi pe student, care va compensa curând aceste lipsuri. Membrii comisiei acceptară răspunsul-şablon, mulţumindu-se să dea din cap.

Până acum Gordon călcase pe un teren destul de solid. De data aceasta însă, Lakin bătu gânditor cu stiloul în tăblia mesei – *toc-toc* – şi încet, aproape moleşit, revizui datele lui Cooper. Adevărata piatră de încercare pentru un experimentator, spuse el, era rezultatul obţinut. Nucleul tezei lui Cooper era efectul de rezonanţă spontană, şi tocmai acest aspect nu reieşea cu claritate.

— Teza este o demonstraţie, nu un vraf de hârtii,

continuă Lakin cu un aer visător.

Gordon îl contracară cât putu mai bine. Da, fenomenul de rezonanţă spontană era important, dar Cooper vizase altceva. Subiectul se referea la un fenomen mult mai convenţional. Comisia ar trebui să considere rezonanţa spontană drept o chestiune secundară care umbrise uneori datele pe care Cooper a încercat să le obţină.

Lakin îl contrazise cu vioiciune. Aduse vorba despre lucrarea publicată în *Physical Review Letters,* care fusese semnată de Lakin, Bernstein şi Cooper. Teza finală trebuia să menţioneze articolul.

— Iar asta înseamnă, desigur – şi aruncă o privire tristă şi ostenită în direcţia lui Gordon – că trebuie să discutăm toată problema... interpretării... care s-a bazat pe aceste... întreruperi... ale curbelor de rezonanţă.

— Nu sunt de acord, răbufni Gordon.

— Comisia trebuie să ţină seama de toate elementele, spuse Lakin calm.

— În realitate, Cooper abordează o problemă standard.

— Nu aşa a fost prezentată.

— Ascultă, Isaac, ce fac *eu* n-are nici o legătură cu *această* teză şi cu această *comisie.*

— Sunt de părere să ne concentrăm mai curând atenţia asupra posibilităţilor experimentului în sine, interveni Gates.

— Exact, bolborosi Carroway, trezit din somnolenţă.

— Cooper nu se va ocupa de... Ăăă... Nu se va ocupa deloc de teoria mesajelor, zise Gordon.

— Dar trebuie, spuse Lakin cu fermitate reţinută.

— De ce? întrebă Gordon.

— Cum putem fi siguri că aparatura electronică funcţionează corect? se vârî şi Gates.

— Corect, reveni Lakin.

— Stai puţin, echipamentele n-au nimic deosebit.

— Cine ne asigură de asta? întrebă Lakin. Există câteva modificări care nu sunt uzuale în experimentele pentru cercetarea rezonanţei. Ele, dacă înţeleg eu precis (Gordon detectă o undă de sarcasm în aceste ultime cuvinte), au fost făcute pentru a se obţine o creştere a sensibilităţii. Dar se limitează doar la *atât*? Nu cumva se obţine şi un efect neprevăzut, ceva care face ca aparatura să recepţioneze efecte *noi* din solidul în chestiune – antimoniura de indiu? Cum putem şti cu siguranţă?

— Bună remarcă, mormăi Gates.

— La ce fel de efect te referi, Isaac? întrebă Carroway sincer uimit.

— Nu ştiu, recunoscu Lakin. Dar asta e problema. *Exact* asta.

— Nu sunt de acord, spuse Gordon.

— Ba nu, Isaac are perfectă dreptate, murmură Carroway.

— Are un grăunte de adevăr, spuse Gates gânditor. Cum putem fi siguri că e un subiect bun de teză dacă nu ştim că echipamentele vor produce exact ceea ce susţine Cooper? Vreau să zic, Isaac are unele îndoieli. Tu, Gordon, consideri că totul e în ordine. Dar eu cred că ar trebui să avem informaţii suplimentare înainte de a trece mai departe.

— Nu acesta e scopul declarat al examinării, puse Gordon lucrurile la punct.

— Ba eu cred că e o întrebare justificată, insistă Carroway.

— Şi eu cred la fel, adăugă Gates.

Lakin aprobă cu o mişcare din cap. Gordon observă că ceilalţi erau jenaţi, nedorind să supună discuţiei chestiunea care zăcea îngropată în mormanul de detalii privind aparatura folosită de Cooper şi de subtilităţi teoretice. Cu toate acestea, Gates, Carroway şi Lakin considerau că ipoteza mesajului era pur şi simplu o prostie. Nu aveau de gând să lase subiectul să le scape din mână. Cooper nu putea să explice toate datele obţinute sau, în orice caz, datele interesante. Atâta vreme cât îndoiala plutea în aer, comisia aceasta nu va aproba teza. Pe de altă parte, nu se punea problema unor teorii care să se bată cap în cap. Cooper era slăbuţ la unele capitole importante. Trebuia să studieze, să-şi dedice mai mult timp manualelor. Niciodată nu fusese un student strălucit la seminarii, iar acum acest lucru ieşea în evidenţă. La el se adăuga chestiunea confuză a mesajelor, şi era de ajuns.

— Propun să-l respingem pe domnul Cooper la această primă încercare de a lua examenul de candidatură, spuse Lakin calm. Are nevoie de pregătire suplimentară. De asemenea, problema rezonanţei spontane – o privire aruncată lui Gordon – trebuie rezolvată.

— Corect, întări Gates.

— Hm, spuse Carroway somnoros, adunându-şi deja hârtiile împrăştiate.

— *Staţi puţin...*

— Gordon, începu Lakin pe un ton amical dar uşor agasat, asta-i părerea majorităţii membrilor comisiei. Vrei să ne dai formularul?

Cu un gest mecanic, Gordon îi înmână formularul de examinare cu antetul Universităţii, pe care membrii

Catedrei puteau semna şi răspunde cu „da” sau „nu” la întrebarea dacă Albert Cooper trecuse. Formularul reveni la Gordon cu trei de *nu.* Rămase cu ochii pironiţi la el, încă debusolat, încă nesigur că totul se terminase. Era prima oară când condusese un student la un asemenea examen, iar acesta căzuse – o întâmplare destul de neobişnuită. Candidatura era considerată un *fleac* de examen, pentru numele lui Dumnezeu. Lui Gordon îi fulgeră prin minte teoria arhicunoscută a revoluţiilor ştiinţifice, în care paradigmele se depăşeau una pe alta, cele vechi înlocuindu-le pe cele noi. Într-un fel, teoria mesajului şi teoria rezonanţei spontane erau paradigme, construite pentru a explica o multitudine de date misterioase. Două paradigme care se gâlceveau pentru o fărâmă de material experimental. Aproape că-i veni să izbucnească în râs.

Abia hârşâitul scaunelor şi foşnetul hârtiilor îl treziră, încă uluit de rezultat, bolborosi câteva cuvinte către fiecare dintre bărbaţii care plecau. Înainte de a ieşi, până şi Lakin îi strânse mâna şi-i spuse pe un ton senin:

— Serios, trebuie să rezolvăm chestia asta, înţelegi?

Privindu-l din spate, Gordon înţelese că pentru Lakin examenul acesta fusese un incident regretabil, în care era implicat un membru tânăr al Catedrei, ce se îndepărtase de la subiect. Lakin abandonase metodele mai subtile de convingere. Nu mai era în stare să vină la Gordon şi să-l îndemne cu blândeţe să renunţe la ideile lui. Acest fel de discuţie nu ar fi dus nicăieri. Nici *nu dăduse* vreun rezultat. Personalităţile lor nu se împăcau, şi poate că acesta reprezenta, la urma urmei, aspectul cel mai important în domeniul cercetării. Crick

şi Watson nu o suferiseră pe Rosalind Franklin, iar asta îi împiedicase să colaboreze la rezolvarea enigmei ADN-ului. Dacă ar fi lucrat alături, ar fi descoperit secretul mai demult. Ştiinţa abunda în conflicte aprinse, dintre care multe blocaseră progresul. Cunoştea exemple de ocazii irosite – dacă Oppenheimer ar fi reuşit să penetreze izolarea din ce în ce mai rigidă a lui Einstein, probabil că împreună ar fi trecut de lucrările din 1939 ale lui Oppenheimer privind stelele neutronice, pentru a analiza problema relativistă generală a materiei deformate. Dar nu se întâmplase aşa, pentru că, într-o oarecare măsură, Einstein încetase să mai asculte vocile altora şi se izolase în propria-i lume de vis a teoriei complete a câmpului unificat...

Gordon îşi dădu seama că rămăsese singur în încăperea sumbră. Un etaj mai jos, Cooper aştepta rezultatul. Profesoratul oferea nenumărate bucurii, dar Gordon se întrebă brusc dacă ele nu erau cumva anulate de asemenea momente nefericite. Îţi petreceai două treimi din timp cu sfertul de clasă care avea o pregătire mai slabă; studenţii cu adevărat buni nu-ţi făceau probleme. Acum trebuia să coboare şi să-l anunţe pe Cooper.

Îşi adună hârtiile şi ieşi. Razele de soare pătrundeau pe ferestrele coridorului ca nişte săgeţi galbene. Zilele erau tot mai lungi. Cursurile se încheiau. Vreme de o clipă, Gordon uită de Cooper, de Lakin şi de mesaje şi se lăsă pătruns de un singur gând: lunga şi binecuvântata vară sosise.

21.

August 1998

În clipa când auzi pietrişul de pe drumul de acces scârţâind sub pneurile automobilului, Marjorie avea totul pregătit. În congelator aştepta gheaţa acumulată cu grijă în orele când energia electrică nu era întreruptă. După o săptămână searbădă, era nerăbdătoare să primească oaspeţi. După cum i-l descrisese John, probabil că Peterson avea să-i displacă; membrii Consiliului erau persoane distante, inabordabile. Vizita unuia dintre aceştia în casa ei aducea cu sine primejdia de a comite vreo gafă socială enormă, dar şi emoţia reparatorie de a cunoaşte o persoană mai importantă decât un profesor universitar de la Cambridge.

John o anunţase cu doar două ore înainte, stratagema clasică a soţilor nechibzuiţi. Din fericire, era ordine în casă, cu toate că bărbaţii oricum nu bagă în seamă astfel de amănunte. Cina îi dădea bătaie de cap. Simţi că s-ar cuveni să-l invite să rămână, măcar din politeţe, deşi cu puţin noroc s-ar putea ca el să refuze. În congelatorul ce funcţiona cu baterii avea carne pentru o friptură. O păstrase pentru o ocazie deosebită, dar nu-i rămăsese timp să o dezgheţe. Ştia că era important să-i facă o impresie bună lui Peterson; John nu-l invitase acasă din amiciţie. Poate un sufleu... Căută prin dulapurile din bucătărie şi găsi o conservă de creveţi. Da, cu asta putea face faţă. Un sufleu de

creveţi, salată şi pâine albă. Apoi căpşuni din grădină şi frişcă. Al naibii de elegant, dacă stai să te gândeşti la situaţia generală. E drept, va epuiza o bună parte din bugetul săptămânal destinat alimentelor, dar ducă-se încolo gândul la economii într-o situaţie de asemenea urgenţă. Aduse din pivniţă o sticlă scumpă de Chablis de California şi o puse în congelatorul minuscul, singura modalitate de a o răci atât cât trebuia până la sosirea oaspetelui. Cu vinul rece, întâlnirea ar arăta mai festivă, se gândi ea. Întrucât John lucra până târziu la laborator, abia dacă-l văzuse în ultimele zile. Marjorie se obişnuise să încropească o masă frugală de seară pentru copii şi pentru sine, păstrând o oală cu supă, doar s-o încălzească la sosirea lui.

Auzi zgomotul portierelor trântite. Marjorie se ridică de pe scaun când cei doi bărbaţi intrară în camera de zi. John părea morocănos ca de obicei, se gândi ea cu afecţiune. Văzându-l la lumina zilei pentru prima oară în acea săptămână, observă cât de obosit arăta. Peterson era atrăgător şi avea un aer elegant, socoti Marjorie, însă buzele prea subţiri îl făceau să apară rigid.

— Soţia mea, Marjorie, spuse John când ea îi întinse mâna lui Peterson. Privirile li se întâlniră în momentul strângerii de mână. Marjorie încercă brusc un sentiment straniu, apoi el îşi dezlipi privirea de la ea şi trecură în cealaltă cameră.

— Sper că nu vă deranjăm prea mult, spuse Peterson. Soţul dumneavoastră m-a asigurat că nu va fi nici o problemă, iar noi mai avem de discutat unele chestiuni.

— Nu, deloc. Mă bucur să primesc oaspeţi din când în

când. Viaţa unei soţii de fizician devine foarte plicticoasă atunci când el are de lucru la un experiment.

— Cred că aveţi dreptate. Îi aruncă o privire pătrunzătoare şi păşi spre fereastră. Aveţi o locuinţă încântătoare.

— Ce să-ţi ofer de băut, Peterson? întrebă John.

— Whisky cu sifon, te rog. Da, încântător. Îmi place mult la ţară. Trandafirii dumneavoastră arată extrem de bine.

Făcu un gest către grădină şi apoi câteva comentarii precise asupra solului.

— Locuiţi la Londra, domnule Peterson, adevărat?

— Da, sigur. Mulţumesc, se adresă el lui John în timp ce luă paharul cu whisky.

— Aveţi şi o casă la ţară pentru sfârşitul de săptămână? întrebă Marjorie.

Înainte ca Peterson să-i răspundă, i se păru că percepe un licăr în ochii lui.

— Nu, din nefericire. Aş fi vrut să am. Dar probabil că nici n-aş avea timp s-o folosesc. Munca mă ţine mereu pe drumuri.

Ea dădu din cap înţelegătoare şi se întoarse spre John:

— Am deja un avans la băutură, dar aş mai vrea o înghiţitură, te rog, John, spuse ea întinzând paharul.

— Sherry, da?

Judecând după modul deliberat nepăsător în care vorbea, Marjorie depistă imediat efortul pe care-l făcea John pentru a se înţelege cu Peterson. Simţise din prima clipă încordarea existentă între cei doi bărbaţi. John traversă camera până la dulap şi spuse pe un ton amuzat şi reţinut:

— Ian are şi sarcina de a se îngriji ca noi să nu bem prea mult, ca să vedem lumea aşa cum e.

Remarca nu-l impresionă vizibil pe Peterson, care murmură:

— Mare fericire că până acum alcoolicilor nu le-a venit ideea de a arunca vina pe Consiliul Mondial pentru fuga lor de realitate.

— Fuga de realitate? interveni Marjorie. Asta nu-i cumva noua teorie terapeutică?

— O boală care se dă drept remediu, pariez, chicoti John.

Peterson se mulţumi să mormăie ceva şi se întoarse spre femeie. Înainte ca el să treacă la alt subiect, lucru ce părea evident, Marjorie întrebă, mai degrabă pentru a-l debusola:

— Ce se ascunde în spatele acestor nori ciudaţi pe care-i vedem zilnic? Am auzit la buletinul de ştiri despre un francez care afirma că sunt de un tip nou, o...

— Nu pot să vă spun, o întrerupse Peterson brusc. Serios că nu ştiu. Am pierdut de mult contactul, înţelegeţi?

„Ce evaziv e, un adevărat artist”, gândi Marjorie.

— Atunci despre Brazilia. Ce ne poate spune Consiliul Mondial despre asta?

— Înflorirea se extinde, iar noi facem tot ce ne stă în putinţă.

Peterson se însufleţi, poate şi pentru că noul subiect era deja de domeniu public.

— Deci a scăpat de sub control? întrebă ea.

— În mare măsură, da. Consiliul identifică problemele şi dirijează cercetarea, integrându-le pe ambele în sfera politică. Imediat ce descoperim punctele

nevralgice care au legătură cu tehnologia, acţionăm asupra lor. Funcţia noastră principală este integrarea ecoprofilelor prin satelit. Studiem datele care pot evidenţia schimbările. Cum apare o chestiune cu implicaţii internaţionale, doar cei din domeniile tehnice se ocupă de...

— ... Rezolvarea lor, termină John, revenind cu paharul de sherry. Psihologia asta pompieristică face extrem de dificilă descifrarea unei enigme, nu găseşti? Fără continuitate în cercetare...

— Oho, John, am mai auzit placa asta de multe ori, spuse Marjorie cu o veselie pe care o simţi puţin falsă. Sunt sigură că domnul Peterson îţi ştie deja părerile.

— Gata, o las mai moale, o aprobă John domolit, de parcă şi-ar fi amintit unde se afla. Voiam să atrag atenţia asupra echipamentului, asta e. Încerc să-l conving pe Ian să pună mâna pe telefon şi să obţină ajutorul celor de la Brookhaven. Îţi trebuie vână, după cum zic americanii şi...

— Mai multă decât am eu, din nefericire, interveni Peterson. Ai o impresie greşită despre putere sau, mai curând, despre influenţa pe care o pot exercita. Cei din domeniul ştiinţific nu prea agreează Consiliul, pentru că mută oamenii de colo-colo ca pe nişte pioni.

— Şi eu am observat asta, spuse Marjorie.

John zâmbi drăgăstos.

— N-are rost să fii primadonă dacă nu ţi se oferă prilejul să cânţi o arie, am dreptate? Se întoarse iar spre Peterson. Voiam doar să spun că unele echipamente sofisticate de la Brookhaven ne-ar ajuta să eliminăm zgomotul. Dacă tu...

Peterson strânse din buze şi spuse repede:

— Ascultă, eu voi exercita presiuni. Ştii cum e:

rapoarte, comisii, comitete de analiză şi câte altele. Dacă nu se întâmplă un miracol, vor trece săptămâni până să se rezolve.

— Dar sunt sigură că puteţi exercita o oarecare..., interveni Marjorie.

— Markham se pricepe cel mai bine la treaba asta, spuse Peterson, întorcându-se către ea. Eu voi pregăti terenul cu telefoane. El poate merge să-i întâlnească pe cei din Washington şi Brookhaven.

— Da, murmură John, da, aşa s-ar rezolva. Greg are multe legături, sper.

— Sigur? întrebă Marjorie, neîncrezătoare. Pare cam, nu ştiu cum să spun...

Peterson zâmbi amuzat.

— Cam trăsnit? Lipsit de gusturi? N-ar fi omul potrivit? Dar e american, să nu uităm asta.

Marjorie râse.

— Da, aşa e. Ian pare mai apropiat.

— Mai previzibil, vrei să spui? o ajută John.

— Asta voiam să spun?

— Cred că e modalitatea pe care o folosim de obicei, spuse Peterson. Nu ne periclitează planurile.

Marjorie rămase uimită de acordul dintre cei doi bărbaţi. Purta o amprentă de straniu şi tristeţe. Ezită o clipă când amândoi, ca la un semnal neauzit, priviră fix în pahare. Fiecare dintre ei îşi înclină paharul, făcând cuburile de gheaţă să se lovească de margini. Marjorie ridică ochii spre camera tăcută, apăsătoare. Lemnul lustruit al mesei din sufragerie reflecta buchetul de flori pe care-l aranjase cu mâna ei, iar în oglindirea neclară vaza părea o mână deschisă care susţinea lumea.

Oare Peterson îi spusese lui John mai devreme vreo

veste proastă? Căută febril o soluţie pentru a risipi această stare.

— John, mai avem sherry?

— Bună idee, spuse el şi se ridică să aducă sticla. Părea iritat. Vorbeai mai devreme, în maşină, despre femeia aceea de la Caltech, se adresă el lui Peterson.

— Catherine Wickham, spuse Peterson cu o voce moale. Are o lucrare despre microuniversuri.

— Materialele pe care i le-ai arătat lui Markham?

— Da. Dacă explică nivelul de zgomot din experimentul tău, atunci sunt importante.

— Deci de aceea ai dat telefonul acela? întrebă John. turnând sherry. Mai vrei unul?

Ridică sticla de whisky.

— Da, te rog. Am luat legătura cu ea şi apoi cu Thorne, tipul care conduce grupul. Femeia vine cu următoarea cursă.

John rămase cu sticla în aer în timp ce turna.

— *Grozav.* Ai vorbit cu cine trebuie.

— Îl cunosc pe cel ce răspunde de contractul lui Thorne.

— Aha. Tăcere. Deci aşa.

— Ei, să n-o plictisim pe soţia ta cu problemele noastre, sugeră Peterson. Aş vrea să văd grădina, dacă nu vă supăraţi. Mai tot timpul mi-l petrec în Londra sau călătorind, şi trebuie să recunosc că e o încântare să văd o casă adevărată.

Când se ridicară, se uită la ea dintr-o parte. Marjorie se întrebă dacă acesta nu era cumva un joc deliberat pentru a-i câştiga simpatia.

— Soţia dumneavoastră vă însoţeşte în călătorii?

— Nu, niciodată.

— Da, presupun că nu poate, din cauza afacerilor.

Cred că-i merge foarte bine.

— Da, îi merge de minune. Lui Sarah îi reuşeşte tot ce începe. Vocea lui nu trăda nici un sentiment.

— Marjorie, o cunoşti pe soţia lui Ian? întrebă John uimit.

Acum se aflau afară, pe terasa de lângă scara care dădea spre peluză. Soarele era încă sus pe cer.

— Nu, nu personal, dar am auzit câte ceva despre ea. Înainte o chema Lady Sarah Lindsay-Stuart-Buttle, înţelegi?

John o privi nelămurit.

— Ei, n-ai de unde să ştii. În fine, acum desenează rochii minunate. Sarah Lindsay. Nu aveţi copii, adevărat, domnule Peterson?

— Nu, n-am.

Traversară peluza. De undeva din dreapta se auzi un cocoş cântând.

— Găinile dumneavoastră? o întrebă Peterson.

— Da, ţinem câteva pentru ouă. Uneori le mai şi mâncăm, cu toate că-mi displace să omor creaturile astea proaste.

— Ce rasă aveţi? Orpington sau Leghorn, presupun, dacă le creşteţi în primul rând pentru ouă.

Marjorie îl privi, surprinsă.

— Vă pricepeţi şi la găini. Da, avem câteva Orpington. Dar Leghorn, nu. Deşi sunt bune ouătoare, totuşi îmi plac mai mult ouăle cu coaja roşie decât celelalte.

— Aveţi dreptate. Iar cele din rasa Leghorn sunt cam năbădăioase. Au tendinţa de a răvăşi o gospodărie mică, aşa ca a dumneavoastră. Dar de Rhode Island? Şi astea fac ouă roşii.

— Am doar câteva puicuţe. Încă n-au început să ouă.

— Aveţi intenţia să le încrucişaţi? După cum a cântat, cocoşul nu pare a fi din Roşu de Rhode Island.

— Mă surprinde ce multe ştiţi despre ele.

Peterson zâmbi.

— Ştiu o mulţime de lucruri cu care uimesc lumea.

Marjorie răspunse cu politeţe zâmbetului, dar încercă să-şi păstreze o anumită răceală în privire. Nu era femeia care să se lase uşor sedusă de cineva. Omul era demn de dispreţ, n-o interesa deloc persoana ei. Flirta cu ea din obişnuinţă, numai pentru că era femeie.

— Vreţi să luaţi masa de seară cu noi, domnule Peterson? întrebă aproape oficial.

— Sunteţi foarte amabilă, doamnă Renfrew. Vă mulţumesc, dar am făcut deja o altă promisiune. De fapt, adăugă el, privindu-şi ceasul, cred că ar trebui să plec. Am o întâlnire cu cineva la şapte şi jumătate, tocmai la Cambridge.

— Regret, dar şi eu trebuie să mă întorc la laborator în seara asta, spuse John.

— A, nu, protestă ea. Urât din partea ta. Se simţea deja uşor cherchelită şi avea chef de tovărăşie. Pe de altă parte, se simţea şi plină de energie, aproape agitată, de parcă ar fi băut prea multă cafea. N-ai mai stat cu mine de-un veac şi aveam de gând să pregătesc un sufleu de creveţi. *Refuz* cu îndârjire să rămân singură şi în seara asta.

— Sună ca o invitaţie ispititoare. John, dacă aş fi în locul tău, n-aş ezita nici o clipă, zise Peterson arborând un zâmbet insinuant, ca de obicei.

John păru stânjenit de această ieşire a lui Marjorie în faţa unui necunoscut.

— Bine, de acord, dacă e atât de important, voi

rămâne la masă. Dar după aceea va trebui probabil să plec pentru câteva ore.

Intrară în casă. Peterson puse paharul pe masă.

— Mulţumesc pentru trataţie. Te anunţ când va trebui să plec din nou în California. Doamnă Renfrew, vă mulţumesc pentru această plăcută ieşire din cotidian.

Marjorie îl lăsă pe John să-l conducă şi-şi turnă încă un pahar în vreme ce ei îşi luau rămas-bun în hol. Era destul de dezamăgită că Peterson nu rămăsese la masă. Probabil că un flirt nevinovat cu el i-ar fi făcut plăcere, deşi omul părea să fie total lipsit de principii şi dezagreabil.

John reveni în cameră frecându-şi mâinile, mulţumit.

— Ei, bine c-am scăpat de el. Mă bucur că n-a putut să rămână, tu nu? Ce părere ai despre el?

— Parcă-i o reptilă, răspunse Marjorie fără să se gândească. Alunecos şi lipicios. Nu m-aş încrede deloc în el. Deşi e foarte atrăgător, desigur.

— Serios? Mie mi se pare foarte comun. M-a surprins că ştiai atâtea despre soţia lui. Niciodată n-ai adus vorba de ea.

— O, cerule, mi-am amintit totul când l-am văzut. John, nu mai ţii minte? A fost un scandal îngrozitor în legătură cu ea şi Prinţul Andrew. Stai să mă gândesc, aveam douăzeci şi cinci de ani, deci trebuie să fi fost prin 1985. Prinţul Andrew e de o vârstă cu mine, iar ea avea – ştiu eu? – aproape treizeci, aşa cred. În sfârşit, mi-aduc aminte că toate discutam despre asta. Noi îi spuneam Randy Andy.

— Eu nu-mi amintesc deloc.

— Ei, *nu se poate.* Toate ziarele vuiau. Nu doar cele de scandal. Apăreau scrisori din partea cititorilor, în

care cereau un comportament mai demn al membrilor Familiei Regale şi chestii din astea. Iar Regina l-a numit pe Peterson ambasador în... Uite că nu mai ştiu exact unde, dar oricum departe. Africa.

— Vrei să spui că erau căsătoriţi pe vremea aceea?

— Păi, *sigur* că erau. Tocmai de aceea a ieşit atâta *tevatură.* A fost o nuntă grandioasă, doar cu un an înainte, a participat toată înalta societate. De fapt, nu a fost numit chiar ambasador. Prim-secretar, înţelegi, sau cam aşa ceva. Da, iar nouă Prinţul Andrew ni se părea un bărbat grozav. O poveste romantică de dragoste. Picătura care a umplut paharul a fost într-o seară, când amândoi au băut cam mult, iar el a dus-o într-o cameră din Palatul Buckingham şi a atârnat de clanţă o plăcuţă cu „Nu deranjaţi” pe care o şterpelise din vreun hotel. Mai apoi, după ce s-a răspândit zvonul, ea le-a declarat reporterilor că dorise dintotdeauna s-o facă în Palat, numai că paturile erau tari şi cu denivelări!

— Doamne Dumnezeule, Marjorie!

Văzând expresia de pe chipul lui, Marjorie chicoti.

— E destul de caraghios, dacă stai să te gândeşti.

— Femeia pare să fie total iresponsabilă. Aproape că mă face să-mi fie milă de Peterson, deşi îndrăznesc să afirm că se merită unul pe altul. Presupun că a rămas cu ea fiindcă l-a ajutat să urce pe scara ierarhică.

— Tot ce se poate. Trebuie să recunosc că pe vremea aceea nu mi-a păsat deloc de el. Faptul că o spusese acum i se părea normal. Asta explica măcar în parte ciudata încordare şi confuzie de mai devreme. Părea un tip interesant, dar poate că impresia ei se datora şi celor trei pahare, în fine, să bag sufleul la cuptor. Vrei să pui masa, iubitule?

— Hmm, da, bolborosi el distrat. Mă gândeam că poate prindem şi ştirile...

Marjorie se întoarse:

— *Ştiri,* asta e. Tu şi Peterson aţi trecut printr-un moment ciudat ceva mai devreme. La ce vă gândeaţi fiecare?

John rămase locului.

— A, da. Avea aceeaşi expresie ca şi după-amiază, când am primit un telefon la laborator. Acum mi-am amintit. Am auzit întâmplător o parte...

Tăcu, căzând pe gânduri.

— Îmi spui şi mie? îl somă Marjorie pe un ton sever. *Despre ce era vorba?*

— Norii. Un raport privind compoziţia lor. Iar când Peterson a ignorat întrebarea ta, mi-am dat seama că e ceva rău.

— Crezi că vor spune ceva la ştiri?

— Dacă şi Peterson îşi ţine gura, mă îndoiesc. Şi totuşi...

Copiii urmăreau ITV. John comută pe BBC 1. Marjorie rămase în picioare lângă uşă, uitându-se la televizor. Nu se difuza decât o emisiune de ştiri pe zi; restul programului consta din emisiuni distractive, în majoritate comedii de situaţie şi din când în când câte un film vechi sau un western. Puţini mai voiau să vizioneze ceva serios.

„...tulburări şi la Londra astăzi, deşi nu s-au înregistrat victime. Grupurile protestatare din Cornwall care au demonstrat în Piaţa Trafalgar au provocat ciocniri cu poliţia. Un purtător de cuvânt al poliţiei a declarat că grupul a încălcat ordinul de a elibera strada şi de a permite reluarea traficului, astfel că autorităţile

s-au văzut obligate să disperseze mulţimea prin folosirea forţei şi să aresteze persoanele care au opus rezistenţă. Hugh Caradoc, lider al Mişcării pentru Independenţă din Cornwall, susţine că demonstraţia s-a desfăşurat într-o atmosferă de ordine şi că poliţia i-a atacat pe manifestanţi, fără a fi provocată.”

Pe ecran apăru un bărbat cu ochi sălbatici, cu pumnul ridicat deasupra capului, târât de doi poliţişti. Prezentatorul făcu o pauză şi păru mai bine dispus.

„Pregătirile pentru încoronare continuă. Regele şi Regina au vizitat astăzi Westminster Abbey şi au fost primiţi de Sfinţia-Sa Reverendul Gerald Hawker, Abatele bisericii. Întrevederea a durat ceva mai puţin de o oră.”

Pe ecran apăru bine cunoscuta faţadă a catedralei Westminster Abbey; sub portalurile impunătoare se iviră două siluete minuscule care făcură semn cu mâna către câţiva trecători, apoi se urcară într-o limuzină cu însemnele regale.

„Invitaţiile pentru ceremonia din luna noiembrie au fost trimise recent şefilor de state din întreaga lume. La grajdurile regale a început pregătirea trăsurii folosită în mod obişnuit cu ocazia încoronărilor. Aceasta va fi complet aurită, costurile fiind estimate la cinci sute de mii de lire sterline. Domnul Alan Harmon, reprezentantul comitatului Huddersfield în Parlament, a declarat astăzi în Camera Comunelor că aceasta este o povară scandaloasă pentru contribuabilii britanici. *Un comunicat primit azi din partea Palatului Regal a*

confirmat că Prinţul David, în vârstă de paisprezece ani, suferă de vărsat de vânt şi se află izolat la infirmeria şcolii Gordonstown. Moştenitorul tronului îşi petrece timpul citind benzi desenate de science fiction. Iar acum vă prezentăm ştirile sportive ale zilei. La sfârşitul partidei, echipa din Kent a totalizat 245 de puncte, faţă de Surrey...”

Marjorie ieşi să pregătească cina. John Renfrew rămase în faţa aparatului, aşteptând rezultatul celor din Yorkshire. Nu mai avea deloc timp pentru a face sport, dar continua să urmărească meciurile de cricket şi ţinea cu Yorkshire.

Marjorie se agita în bucătărie. Era puţin nervoasă. Plicticos joc acest cricket. De ce stătea acolo să se uite la aşa ceva? Ar fi putut s-o ajute sau măcar să vorbească cu ea dacă tot voia să plece din nou. Se gândi să mai bea un pahar de vin şi hotărî că nu era cazul. Mare risipă să-l bea acum, mai ales că avea să-şi petreacă seara singură şi se simţea deja ameţită. Amestecă salata, scoase pâinea şi untul. Sufleul era deja gata. Se întoarse în camera de zi. John se afla tot în faţa televizorului.

— Credeam c-o să aşezi masa măcar, spuse ea tăios. El ridică ochii nelămurit.

— Cum, e gata mâncarea? O pun într-o clipă.

— Nu, nu într-o clipă. Sufleul e făcut şi nu aşteaptă. Fă bine şi pune-o *acum.*

Ieşi ca o furtună din cameră, iar John rămase cu ochii holbaţi după ea. Porni calm către dulap, scoase furculiţe şi şervete şi le întinse pe masă. Marjorie apăru cu sufleul.

— Asta numeşti tu masă aranjată? Unde sunt

şerveţelele de şters pe mâini? Şi cheamă şi copiii. Vreau să-l pun în farfurii înainte să se lase.

Se aşeză la masă.

— Ce s-a întâmplat, scumpo? întrebă el cu un aer nevinovat.

— Cum adică „ce s-a întâmplat”? Nimic, izbucni ea.

— Pari supărată, îndrăzni John.

— Cum naiba să nu fiu iritată! Nu-ţi cer decât să aranjezi masa şi când totul e pregătit, descopăr că tu n-ai făcut nimic. M-am săturat să trebăluiesc toată ziua. Şi la ce *bun*? Fac curat în casă, dar nu mai primim oaspeţi, aşa că tot nu bagă nimeni de seamă. Gătesc ceva deosebit, iar tu mănânci şi fugi la treaba ta. Aş putea la fel de bine să desfac o conservă de fasole, că oricum nu observi ce mănânci. Mi-e silă să-mi petrec singură serile şi chiar jumătate din noapte, dacă-i vorba să spunem lucrurilor pe nume. Se ridică în picioare, înfruntându-l.

— Marjorie, iartă-mă, draga mea. Nu mi-am dat seama... Uite, dacă ţii atât de mult, o să stau acasă în seara asta. Mă gândeam... Vreau să zic, ştiu că te-am neglijat în ultima vreme, dar lucrarea asta înseamnă enorm pentru mine. E vitală, Marjorie, şi n-aş fi putut s-o fac dacă n-aş fi ştiut că mă sprijini. Tu eşti elementul cel mai stabil din viaţa mea. Nu ţi-am spus-o mereu, pentru că sunt sigur că ştii. Mă bizui pe tine. Dacă aş afla că ţi s-a întâmplat ceva rău, nu m-aş mai putea concentra.

Marjorie zâmbi strâmb.

— Mă faci să mă simt vinovată. Te-am trădat, nu? Vrei să păstrez casa curată ca un pahar, să fiu sistemul tău de sprijin, să devin reazemul pentru marele om de ştiinţă şi aşa mai departe. Ei bine, de cele mai multe

ori sunt fericită să fiu toate astea, numai că acum am devenit egoistă. Şi nu-i vorba că eşti plecat mai tot timpul. Azi am avut o zi grea, toate s-au ţinut lanţ. A trebuit să stau la coadă ore în şir, nicăieri nu aveau carne, de vreo două săptămâni nu pot găsi pe nimeni să repare baia, iar astăzi cineva a spart lacătul de la garaj şi a furat o grămadă de scule.

— Serios? De ce n-ai spus mai devreme?

— N-am apucat. Niciodată nu dau de tine la nenorocitul ăla de laborator. Iar Nicky a venit de la şcoală plângând, pentru că domnişoara Crenshaw, tocmai ea, a renunţat la toate şi a plecat la Tristan da Cunha fără să anunţe pe nimeni. Ştii ce devotată îi era Nicky. Mi-am închipuit că guvernul *va pune capăt* emigrării muncitorilor de care avem nevoie. Presupun că domnişoara C. nu a fost considerată necesară. În sfârşit, a trebuit s-o consolez pe Nicky. După aceea ai telefonat tu anunţându-mă că vii cu Peterson acasă. Serios, uneori mă simt ca o minge pasată de colo-colo.

— De ce nu-ţi iei o zi liberă? Du-te la cumpărături în Londra. Cumpără-ţi o rochie. Mergi la teatru.

— Singură?

— Alege-ţi ziua şi-ţi promit că voi veni seara să vedem o piesă împreună. Ce zici de asta? Dar să nu fie vreuna dintre piesele acelea sumbre şi tragice din noul val. Lumea e destul de amărâtă şi fără aşa ceva.

Domolită, Marjorie râse.

— Ei, lucrurile nu-s chiar atât de negre cum le descriu oamenii. Lumea a trecut prin vremuri şi mai cumplite. Gândeşte-te numai la ciumă sau la al doilea război mondial. O să supravieţuim noi. Da, cred că o zi la Londra ar fi o idee bună. Am şi uitat de când nu mi-am mai cumpărat ceva nou. Vai, John, acum mă

simt mai bine. Să ştii, nu-i nevoie să rămâi acasă în seara asta. Sunt convinsă că mori de nerăbdare să te întorci la treabă.

— Ba rămân. Spune-mi mai precis ce s-a furat din garaj. Să ştii că ar cam fi vremea să instalăm un sistem de alarmă. Crezi că e vorba de nomazii aceia de la ferma veche?

— Of, Dumnezeule, se văită ea dintr-odată, John, uită-te la sufleul meu! S-a turtit ca o clătită!

Se aşeză greoi la loc şi rămase cu privirea pironită la cratiţă. Apoi începu să râdă. Hohotele de râs se transformară treptat în suspine. John veni în spatele ei şi, stângaci, o bătu uşor pe umăr.

— Nu te amărî, iubito, repetă el de câteva ori.

În cele din urmă, Marjorie îşi şterse lacrimile şi-şi înălţă capul.

— Asta e, oricum nu mi-e foame. Nu vreau să mănânc nimic. Sunt epuizată. Dar copiii n-au mâncat, cred că trebuie să le fac ceva şi lor.

Dădu să se ridice, dar John o împinse înapoi pe scaun.

— Ba nu, nu faci nimic. O să desfac o cutie cu supă, văd eu. Tu du-te la culcare. Arăţi dărâmată. Nu-ţi mai face atâtea probleme, stau acasă şi mă ocup eu de toate.

— Mulţumesc, John, eşti un scump. Da, ai dreptate, o să mă duc să mă culc.

Îl urmări plecând spre bucătărie şi se ridică cu greutate. Apoi aproape că-i veni din nou să râdă. Cu o oră sau două în urmă simţise nevoie să facă dragoste, tocmai pentru că John era atât de puţin timp acasă. Acum îşi petrecea seara aici, iar ea se simţea atât de extenuată, încât abia de-şi putea ţine ochii deschişi cât

să ajungă la pat. A naibii de minunată viaţă, nu?

22.

Fata sosi punctuală la locul de întâlnire stabilit, zidul mărunt din piatră din faţa colegiului King's. Peterson ezită doar o clipă, căutând fraza care să-i reamintească numele ei. A, da, Laura-at-Bowes.

— Sper că nu te-am făcut să aştepţi, spuse ea, aranjându-şi rochia cu mişcări delicate.

Uimit din nou de frumuseţea ei, Peterson mormăi ceva drept răspuns. Remarcă amuzat că purta o rochie simplă care era copia unui model desenat de Sarah. O copie reuşită. Ar fi înşelat aproape pe oricine.

Impresionată de automobil, un model nou, fabricat după specificaţiile lui, Laura privi mirată lemnul lustruit al bordului şi aprecie impetuozitatea discretă a motorului, dar nu scoase o vorbă. *Încearcă să pară blazată,* îşi zise Peterson. Până şi Sarah, care era răsfăţată cu de toate încă de la vârsta de cinci ani, exclamase încântată când văzuse interiorul maşinii. Dacă se gândea mai bine, singura persoană care nu reacţionase fusese Renfrew. Se întrebă cum să interpreteze asta.

Când intrară în restaurantul aflat la câteva mile de Cambridge, şeful de sală îl recunoscu imediat. Nu acelaşi lucru se întâmplă cu ceilalţi consumatori: doar Laura le atrase atenţia. Urmară gin şi apă tonică, şervete bogate din ţesătură fină, tot tacâmul. Laura privea atentă în jur, de parcă îşi nota impresii pentru a le împărtăşi mai târziu prietenelor ei. Impresionant restaurant, se gândi el, dar din punct de vedere stilistic

era un talmeş-balmeş. La origini un han de ţară tipic englezesc, însă cu unele elemente de eleganţă franţuzească rău asimilate. Cretonul, şemineul mare din piatră – acum, vara, plin cu plante – tavanul cu grinzi aparente, mesele joase şi rotunde din lemn de stejar, toate creau o atmosferă intimă, de soliditate şi confort. Candelabrele şi oglinzile aurite nu se potriveau deloc. Acelaşi lucru se putea spune cu prisosinţă despre televizorul cu ecran plat, pe care se vedea imaginea nu tocmai fericit aleasă a unei curţi franţuzeşti şi câteva siluete îndepărtate umblând pe un câmp – nişte fermieri care strângeau fânul, desigur. Iar bufetul cu forme rotunjite, cu picioare curbate şi aurite, o imitaţie stil Ludovic al XVI-lea, era pur şi simplu o monstruozitate.

— Franţuzisme! exclamă Laura.

— Da, spuse el.

— Mă-ntreb cum sunt *rognons de veau flambés*? Sau *cotes d'agneau à l'ail?*

— Primul fel, probabil bunicel. Cei de-aici sunt tare pricepuţi la flambat. Cât despre al doilea, mai mult ca sigur că e mai curând din berbec tânăr decât din miel. Îmi place cum vorbeşti franceza. Ar putea ţine seama de asta în continuare. Formulă o felicitare lungă în franceză.

— Îmi pare rău, nu mă pricep decât la mâncărurile franţuzeşti.

Peterson râse, încântat să descopere o undă de spirit în spusele ei.

Discutară despre hoţii de cărţi prinşi la Bowes & Bowes; Peterson răspunsese evaziv la majoritatea întrebărilor ei referitoare la activitatea Consiliului.

— De ce nu puneţi un om la uşă care să controleze

genţile?

— Domnul Smythe vrea ca magazinul nostru să rămână unul pentru adevăraţii domni, unde clienţii să nu se simtă bănuiţi de intenţii rele.

Peterson îşi aminti de vremea când studenţii erau siguri că universitatea le va asigura cazarea, când li se oferea sherry la prima lor întâlnire cu îndrumătorul de an şi purtau frac alb la balurile din mai. Acum toate colegiile primeau femei care, dacă doreau, puteau locui cu bărbaţii şi exista chiar şi un colegiu numai pentru homosexuali, iar robele academice nu mai erau obligatorii nicăieri.

Laura continuă să vorbească despre răutatea studenţilor de azi. El dădea din cap aprobator, bănuind că exact astfel de lucruri credea fata că îl preocupau. De fapt, nu se înşela prea rău. Cu toate acestea, pe el îl interesa farmecul, nu părerea ei.

Făcu un efort mintal pentru a suporta situaţia. Semăna cu o problemă bine cunoscută în eternul joc al sexualităţii. Probabil că tocmai previzibilitatea discuţiei explica în mare măsură lipsa lui de atenţie la detalii; trebui să se concentreze ca să poată urmări şirul ideilor ei. Voia să facă film sau poate actorie, punct. Un apartament în Londra, dacă ar fi găsit vreo modalitate de a se muta, corect. Cambridge era plicticos dacă nu-ţi plăceau cumplitele distracţii tipic universitare. Laura simţea că situaţia politică actuală trebuia îndreptată într-un fel sau altul, dar nu avea idee ce anume s-ar putea face. Nimic surprinzător, însă fata era extraordinar de drăguţă şi fiecare gest al ei avea o graţie deosebită.

Laura acceptă toate legumele ce li se aduseră pe farfurii de argint, fiecare în suc propriu. Probabil că nu

mânca prea variat acasă, mai ales după pierderile de recolte înregistrate în Franţa. Se gândi o clipă dacă n-ar fi fost cumva recomandabilă intervenţia Consiliului pentru eliminarea noilor tehnici, dar apoi abandonă subiectul pentru altă dată; nu avea rost să se concentreze asupra unor probleme care aparţineau trecutului.

Simţind pericolul de a deveni total neatent, începu să îndrume discuţia pe un nou făgaş. Îi venea uşor să ocupe o funcţie de stat recent înfiinţată, să arunce câteva nume la întâmplare, pronunţându-le îndeajuns de repede ca să nu fie pe deplin înţelese, dar nici prea rar, astfel ca ea să aibă vreo bănuială că făcea asta în mod deliberat. Apoi strecură o aluzie despre Charles, iar ea căzu imediat în plasă:

— Chiar îl cunoşti pe Rege?

În realitate, cu Charles avea relaţii de serviciu, bazate pe respect, dar nu se sfii să exagereze atât cât totul să rămână credibil. Era convins că fata nici măcar nu observase gestul lui discret prin care mai comandase o jumătate de sticlă de vin. Laura devenea din ce în ce mai volubilă şi surâzătoare. Profită de starea ei pentru a încerca poveşti ceva mai decoltate. La un moment dat, ea îşi acoperi paharul cu palma, spunând că băuse destul. Peterson puse sticla deoparte şi începu să-i povestească detaliile picante ale recentului divorţ al Ducelui de Shropshire. Ajunse repede la scena din sala tribunalului, când fusese adusă ca probă faimoasa fotografie „fără cap”. Lady Pringley jurase că în poză era Ducele, l-ar fi recunoscut dintr-o mie. Judecătorul ceruse să vadă proba. Descoperise că în ea apăreau, fotografiate de aproape, doar organele genitale ale bărbatului, deşi faţa

partenerei sale putea fi identificată cu uşurinţă. Laura râse nestăpânită, iar Peterson rămase convins că nu observase când el îi umpluse paharul.

Continuă să relateze episodul referitor la judecătorul care o întrebase pe Lady Pringley cum de putea fi sigură că era vorba de Duce şi ridică paharul, iar Laura îi imită gestul fără să-şi dea seama. O lăsă întâi să bea vinul şi abia după aceea îi reproduse răspunsul lui Lady Pringley, care produsese o asemenea rumoare, încât judecătorul se văzuse silit să evacueze publicul.

Se rezemă de spătar şi o privi cu atenţie. Totul mergea splendid. Fata renunţase la atitudinea afectată şi provocatoare ba, pentru moment, chiar şi la accentul distins.

— Oho, fugi de-aici, spuse ea, vocalele alunecând anapoda printre diftongii pronunţaţi ca în estul Angliei.

Chelnerul le aduse la masă un cărucior încărcat cu foitaje şi aluaturi franţuzeşti bolnăvicios de fine. După cum se aşteptase, fata o alese pe cea care avea mai multă cremă şi muşcă din ea cu pofta molipsitoare a unei şcolăriţe.

La cafea redeveni serioasă, controlându-şi pronunţia şi insistând ca el să-i vorbească despre politică. Peterson reproduse vorbăria prefăcută a ziarelor ce denunţau iresponsabilitatea corporaţiilor care lansau produse noi şi îndoielnice fără să se gândească la impactul lor social. Se resemnă să ducă până la capăt aceste prelegeri standard şi apoi, fără să-şi dea seama, se trezi gândindu-se cu voce tare la probleme pe care le uitase de multă vreme.

— Nu, nu, ai înţeles greşit, spuse el brusc. Lucrurile au luat o întorsătură nedorită atunci când am început să stimulăm în principal cercetarea relevantă din punct

de vedere social. Am acceptat ideea că ştiinţa era ca orice alt domeniu productiv, unde totul poate fi condus de sus în jos.

— Păi, sigur că se poate, spuse Laura. Dacă sus sunt oamenii potriviţi...

— Nu există oameni potriviţi, o contrazise el cu convingere. Tocmai de aceea eu abia învăţ. Vezi tu, ne-am adresat oamenilor de ştiinţă cei mai importanţi şi le-am cerut să aleagă domeniile cele mai promiţătoare. Apoi le-am sprijinit numai pe acestea, iar pe celelalte le-am dat deoparte, ca „să ne concentrăm eforturile”. Însă adevărata diversitate a ştiinţei vine de jos, nu de la gestionarii inovatori din vârf. Am redus orizontul ştiinţei până când nimeni n-a mai văzut altceva decât problemele îngăduite oficial, înţelepciunea convenţională. Pentru a economisi bani, am sufocat imaginaţia şi talentul.

— Mie mi se pare că avem *prea multă* ştiinţă.

— Prea multe aplicaţii fără a înţelege pe deplin principiile, cu asta sunt de acord. Dacă neglijezi problemele fundamentale, nu obţii decât o generaţie de tehnicieni. Asta e situaţia din prezent.

— Ne trebuie mai multe verificări pentru a detecta efectele secundare neprevăzute...

— Pentru a vedea, ne trebuia o viziune, spuse Peterson cu seriozitate. Abia acum am început să pricep acest aspect. Toată vorbăria asta despre munca „relevantă din punct de vedere social” presupune că orice birocrat va aprecia cel mai bine ceea ce este util şi ce nu. Deci acum problemele i-au depăşit pe oamenii capabili să facă ceva concret, oamenii cu un orizont limitat, şi...

Se opri, uimit de propria-i izbucnire necontrolată.

Fata schimbase, poate chiar în mod fatal, tonul atent pregătit al acestei seri. Probabil că de vină era ziua petrecută aproape în întregime în preajma lui Renfrew. Vreme de o clipă perorase înfocat exact împotriva punctului de vedere care îl adusese atât de rapid în vârful ierarhiei.

Luă o înghiţitură de cafea şi chicoti încălzit.

— Am cam luat-o razna de data asta, nu găseşti? Trebuie să fie din cauza vinului.

Bine jucată, izbucnirea de moment putea să-i slujească pentru a dovedi că lumea îl pasiona, se simţea răspunzător, era un gânditor independent etc. sau orice i-ar fi plăcut fetei să creadă despre el. Continuă să vorbească pentru a consolida această părere.

Luna era sus, deasupra arborilor. O bufniţă fâlfâi, tăcută, traversând peticul de cer de deasupra luminişului, îşi retrase cu delicateţe braţul de sub capul fetei şi se uită la ceas. Trecuse de miezul nopţii. Mama naibii! Se ridică şi începu să se îmbrace. Ea rămăsese întinsă, într-un abandon total, cu picioarele larg desfăcute.

Haina lui era pe jos. Peterson se aplecă să o ia şi în lumina lunii o văzu pe Laura plângând. Of, drace! Nu avea nici un chef să asiste la o scenă.

— Mai bine îmbracă-te, spuse el. S-a făcut târziu.

Fata se încurcă în rochie.

— Ian, începu ea cu glas şoptit, niciodată nu mi s-a întâmplat aşa ceva.

— Ei, asta-i acum, făcu el fără să creadă. Doar nu vrei să-mi spui că erai virgină.

— N-am vrut să spun asta.

Peterson încercă să priceapă:

— Cum niciodată?...

— Eu, nu cu un bărbat... Nu aşa... Niciodată n-am avut...

Vocea i se împletici, iar cuvintele nesigure trădau stânjeneala.

Asta era tot. Nu se oferi să o ajute. Se simţea obosit şi nerăbdător, nu-l tulbura complimentul ei discret. Îşi făcea un punct de onoare din a le satisface pe toate şi nimic mai mult. Dumnezeu îi era martor că fata îl solicitase destul. Cu toate acestea, fusese mai bine decât cu nimfomana japoneză din La Jolla, soţia lui Kiefer. Gândindu-se acum la ea, avu o tresărire de neplăcere. Făcuse ceea ce făcea de obicei – ba chiar mai mult decât atât. Femeia avusese un orgasm după altul, dar păruse nesăţioasă. Percepuse o dorinţă febrilă de a se agăţa de ceva, lucru pe care-l observase la tot mai multe în ultima vreme. Dar asta era treaba lor, nu a lui. Oftă şi alungă această amintire.

Îşi scutură haina, îndepărtând cu mâna firele de iarbă. Laura tăcea, chinuindu-se cu şalul; încerca probabil să refacă funda pe care o avusese la plecarea de acasă. Porni înainte spre ieşirea din luminiş, golit de orice dorinţă de a o mai atinge. Când ea îşi strecură palma în mâna lui, i se păru politicos să nu o îndepărteze; la urma urmei, avea să mai vină în Cambridge. Distrat, se scărpină pe ceafă, unde fusese pişcat de o musculiţă în timp ce se rostogoliseră prin iarbă. Ziua de mâine va fi la fel de lungă. Se îndreptă de umeri. O durere rece se instalase în muşchii de la baza gâtului. Să vedem, întrunirea subcomisiei şi lecturile restante despre Războiul Vacilor Sfinte care încă bântuia în India... Tresări, dându-şi seama că trăia

oarecum în viitor, iar acesta devenise un obicei deja înrădăcinat. Vizitându-l pe Renfrew, fusese cu gândul la masa de seară şi la vin. La restaurant privise părul Laurei şi se gândise cum ar arăta răsfirat pe o faţă de pernă albă. Apoi, imediat după ce făcuseră dragoste, gândurile îi fugiseră la ziua următoare şi la ce mai avea de rezolvat. Hristoase, era ca un măgar care urmăreşte un morcov legat de vârful unei prăjini.

Când ieşiră din pădurea umedă, în lumina lunii, şi îşi aminti că încă se afla la Cambridge, aproape nu-i veni să creadă.

23.

Gregory Markham se miră când Ian Peterson apăru în laborator şi o porni hotărât printre şirurile de aparate electronice. După salutul obişnuit, Greg începu:

— Nu mi-aş fi imaginat că mai ai timp acum pentru eforturi suplimentare ca ăsta.

Peterson privi în jur.

— Eram pe-aici. M-am întâlnit cu Renfrew acum câteva zile şi de atunci încoace am fost ocupat. Voiam să vorbesc cu tine şi s-o cunosc pe femeia asta, Wickham.

— Aha. Am ajuns la concluzia că nu mai trebuie să plec în SUA imediat. Avem...

Pe chipul lui Peterson apăru o expresie de severitate:

— Ţi-am obţinut aprobarea de la FNS şi Brookhaven. Am făcut tot ce mi-a stat în puteri. Cred că eşti de acord să înlături piedicile pe care cei de acolo i le pun în cale lui Renfrew.

— Da *sigur,* dar...

— Foarte bine. Atunci te aştept la zborul de mâine, aşa cum am stabilit.

— Am o serie de teorii interesante pe care aş vrea să le verific, materiale pe care le-a adus Cathy...

— Ia-le cu tine.

Markham oftă. Peterson nu făcea parte din categoria – atât de cunoscută în SUA – de administratori uşor de abordat, care rămân deschişi oricăror sugestii chiar şi după ce s-a luat o hotărâre.

— Bine, asta va întârzia puţin lucrurile, dar...

— Wickham unde e?

— Pe-acolo, pe undeva. A venit ieri şi John îi prezintă aparatura.

Văzură o femeie zveltă, destul de osoasă, care se apropia de ei.

— Tocmai am terminat vizita, îi spuse ea lui Markham. De-a dreptul impresionant. Pe dumneavoastră am impresia că nu v-am cunoscut, continuă ea întorcându-şi ochii mari şi căprui spre Peterson.

— Nu, dar eu am auzit despre dumneavoastră. Ian Peterson.

— Deci dumneavoastră sunteţi cel care m-a adus cu forţa aici.

— Mai mult sau mai puţin. Era nevoie de dumneavoastră.

— Şi-n Pasadena era nevoie de mine, remarcă ea pe un ton serios. Cred că aţi pus pe jăratic pe cineva de sus.

— Voiam să aflu ceva despre aceşti tahioni din subuni versuri, şi aşa mai departe.

— Grozav, sunteţi învăţat să obţineţi ce doriţi al naibii de repede.

— Uneori, da, murmură Peterson calm.

— Ei bine, am discutat cu Greg şi John şi am impresia că zgomotul ar putea avea, cum să zic, o origine cosmică. Poate microuniversuri, poate galaxii Seifert din propriul nostru Univers, dar foarte îndepărtate. Greu de spus. Miezurile quasarilor nu pot produce atât de mult zgomot, asta-i clar. Datele care sunt recepţionate la Caltech şi Kitt Peak par să demonstreze că există multă materie superdensă în universul nostru. Suficientă ca să ne sugereze existenţa

microuniversurilor.

— Suficientă ca să afecteze geometria Universului nostru? interveni Greg. Adică, dincolo de densitatea critică?

— S-ar putea. I se adresă apoi lui Peterson: Dacă densitatea materiei negre este destul de mare, Universul nostru s-ar putea prăbuşi în el însuşi. Cosmosul pulsatoriu.

— Atunci nu vom găsi o soluţie de a elimina zgomotul din experimentul lui Renfrew? întrebă Peterson.

— Probabil că nu. Problema e serioasă pentru John, care încearcă să concentreze un fascicul în ciuda emisiei spontane pe care o provoacă zgomotul tahionic. Dar pentru anul 1963 nu va fi nici o problemă. Ei doar recepţionează; e mult mai uşor.

Peterson îngână un răspuns neutru, menit să pună capăt conversaţiei şi apoi spuse că trebuia să dea nişte telefoane. Se îndepărtă grăbit, cu un aer destul de distrat.

— Ciudat individ, spuse Cathy.

— El e omul care deschide puşculiţa, interveni Markham care stătea rezemat de consola computerului. Fă-i pe plac.

Wickham zâmbi.

— Mă uimeşte că aţi obţinut finanţarea pentru tot ce văd aici. Făcu o mişcare circulară cu mâna. Privirea i se opri cercetătoare la chipul lui. Chiar credeţi că veţi putea schimba trecutul?

— Hm, *cred* că Renfrew a început doar pentru a obţine fonduri, spuse Markham gânditor. Vezi tu, seamănă cu ornarea unui tort cu îngheţată, detaliu fundamental şi în acelaşi timp inutil. Nici prin gând nu

i-a trecut că va da rezultate. Chiar şi mie mi s-a părut o problemă interesantă de fizică, de aceea pe amândoi ne-a mirat interesul pe care l-a manifestat Peterson. Dacă mă gândesc mai bine, John a fost convins încă din prima clipă. Uite, *tu* ai văzut ecuaţiile. Dacă un experiment nu produce o buclă cauzală, atunci e permis. Asta înseamnă „închis” şi „deschis”.

Cathy se aşeză pe un scaun de laborator şi se lăsă pe spate, ridicându-şi picioarele pe consolă. Pielea întinsă a feţei părea subţiată la pometi, uscată şi pergamentoasă, ridată de soare şi oboseală. Sub ochi îi apăruseră umbre albăstrii din cauza neadaptării la noul fus orar.

— Da, dar încălzirea eşantionului, la început... Asta pe de o parte, o chestie simplă. Cu oamenii implicaţi în experiment, totuşi...

— Iar te gândeşti la paradoxuri, spuse Markham înţelegător. Amestecul oamenilor aduce în ecuaţie voinţa umană, iar asta duce la întrebarea: cine e observatorul în acest experiment pseudo-cuantic-mecanic? Şi aşa mai departe.

— Exact.

— Iar acest experiment *dă rezultate.* Aminteşte-ţi de mesajul lui Peterson către bancă.

— Da. Însă transmiterea materialului despre ocean ce succes va avea? Ne trezim într-o bună dimineaţă şi constatăm că înflorirea a dispărut?

— Iar gândim în termeni creatori de paradoxuri. Te rupi de experiment. Ideea clasică a observatorului, ceva de genul ăsta. Vezi tu, evenimentele nu trebuie neapărat să fie cauzale, ci doar consecvente cu ele însele.

Wickham oftă.

— Nu ştiu ce spun despre asta noile ecuaţii de câmp. Uite un exemplar al lucrării mele privind soluţiile cuplate, poate tu...

— Cea care combină supersimetria cuanto-mecanică şi relativitatea generală? Care ţine seama de tahioni?

— Da.

— Ei, atunci merită să arunc o privire. Markham se lumină la faţă.

— În ecuaţii încă se regăsesc o mulţime de noţiuni vechi, măcar atâta pot să-ţi spun. Fiecare eveniment cuantic – adică ipoteza în care avem tahioni într-o buclă de paradox – conduce la un soi de dispersie într-o familie de probabilităţi-eveniment.

— O structură ondulatorie între trecut şi viitor. Comutatorul suspendat între „deschis” şi „închis”.

— Aşa e.

— Deci încă obţinem predicţii probabilistice. Nu certitudini.

— Eu aşa cred. Sau cel puţin formalismul contribuie la asta. Însă ar mai fi ceva... N-am avut timp să mă gândesc mai bine.

— Dacă am avea timp să ne gândim... Markham privi cercetător paginile cu ecuaţii scrise ordonat. Interpretarea lor ridică dificultăţi. Partea matematică e atât de nouă...

— Da, şi al dracului de mult aş fi vrut ca individul ăsta, Peterson, să nu mă fi smuls de la Caltech tocmai acum. Eu şi Thorne ajunsesem aproape... Tresări brusc. Ia ascultă, de unde a auzit Peterson de mine? Tu i-ai spus?

— Nu. Nici nu ştiam că lucrezi la asta.

— Hm! îl privi printre gene, apoi ridică din umeri. Are ceva putere, mi-e clar. Mi se pare arogant ca orice

englez.

Markham o privi stânjenit.

— Nu-mi dau seama...

— Bine, bine, pune asta pe seama oboselii. Avionul a fost supraaglomerat. Iisuse, tare bine era dacă Peterson mai întârzia vreo săptămână.

Markham îl văzu pe Peterson ieşind din camera în care lucra Renfrew şi-i făcu semn lui Cathy. Femeia îşi compuse o expresie blândă, uşor comică. Markham speră în gând ca Peterson să nu bage de seamă.

— Tocmai am vorbit cu personalul meu, începu Peterson, vârându-şi degetele mari prin găicile pantalonilor în timp ce se apropie. I-am pus să identifice oamenii care lucrau în problema R.M.N. la Columbia, Moscova şi La Jolla prin 1963. Biografii şi alte elemente.

— Evident, chestia asta trebuia verificată, spuse Markham. Puteam să bag mâna în foc că Ian va rezolva problema de fizică şi va încerca o cale mai directă.

— Hm! Ridicându-şi uşor sprâncenele, Peterson îi aruncă o privire lui Markham.

— Cu toate câte le stau pe cap, oamenii mei nu prea au timp. N-au descoperit nimic care să sară în ochi, de exemplu articole în publicaţiile ştiinţifice. A apărut ceva despre „rezonanţa spontană”, dar articolul nu a avut nici o continuare; se pare că a fost o alarmă falsă. Nimic însă despre tahioni sau mesaje. Unul dintre ei a dat peste un articolaş din *New Scientist* referitor la mesaje din cosmos, pe care le punea pe seama unui tip pe nume Bernstein, specialist în rezonanţă nucleară. Există şi câteva aluzii la un reportaj TV pe tema vieţii în univers.

— Oamenii dumneavoastră pot face rost de articol?

întrebă Cathy.

— Probabil. S-au pierdut multe în explozia din Central Park, aşa mi s-a comunicat. Arhivele reţelei de televiziune erau în Manhattan, iar programele de ştiri cu o vechime de treizeci şi cinci de ani nu se păstrează în mai multe exemplare. Am pus pe cineva să caute, dar Sir Martin are un program urgent în problema... Se opri brusc.

— Crezi că acest Bernstein a pus biletul la bancă? întrebă Markham.

— Tot ce-i posibil. Dar dacă acesta este singurul efect pe care l-a avut transmisia lui Renfrew, atunci înseamnă că informaţia despre ocean nu a ajuns.

Markham clătină din cap.

— Ai folosit un timp gramatical greşit. Putem continua să transmitem; dacă ajunge un mesaj, atunci pot ajunge şi altele.

— Iarăşi voinţa umană, spuse Cathy.

— Sau lipsa de voinţă, interveni Peterson calm. Eu trebuie să plec la Cambridge, să rezolv câteva chestiuni. Cathy, înainte de asta n-ai putea să-mi prezinţi o informare privind lucrarea ta?

Ea se declară de acord. Markham interveni:

— Renfrew dă o mică petrecere astă seară. Vrea să te invite, înţelegi?

— Să văd... Peterson o privi pe Cathy. Voi încerca să vin. Nu trebuie neapărat să ajung la Londra până mâine dimineaţă.

El şi Cathy Wickham se retraseră în biroul lui Renfrew, pentru a folosi tabla de demonstraţii. Privind prin geamul uşii, Markham îi urmări discutând. Peterson părea captivat de fizica tahionilor şi uitase în mare măsură presupusa lor utilitate. Cele două siluete

păşeau încoace şi încolo prin faţa tablei, Cathy desenând diagrame şi simboluri cu mişcări largi, iar Peterson studiindu-le cu un aer concentrat. Părea să se uite mai mult la ea decât la tablă.

24.

Markham făcu un gest cu mâna în care ţinea paharul cu băutură şi vărsă câteva picături pe una dintre carpetele cenuşii din sufrageria familiei Renfrew. Distrat, încercă să le şteargă cu talpa, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că asta i se întâmplase chiar lui, şi continuă să discute cu Cathy Wickham.

— Ecuaţiile acelea noi ale tale au soluţii ciudate. De acord, există unda de probabilitate pentru buclele cauzale, totuşi...

Vorbea visător şi preocupat, dar în acelaşi timp spera că Jan va sosi cât mai curând. Îi telefonase de la laborator după ce Renfrew îi spusese că această întrunire avea să fie un fel de petrecere de rămas bun în onoarea lui. Renfrew nădăjduia că vor depăşi problema zgomotului cu ajutorul echipamentelor de la Brookhaven şi vor beneficia de abilitatea lui Markham de a-i convinge pe cei de acolo să renunţe la ele.

— Iar ţârâie, nu? constată Renfrew după ce se uită pe fereastră.

Aşa era. Ploaia însoţită de tunete, venită pe neaşteptate, fusese urmată de o atmosferă mohorâtă şi ameninţătoare. Peterson, care venea cu maşina de la Cambridge, trebuise să coboare geamul şi să-şi scoată capul afară ca să vadă poarta. Markham se duse la fereastră şi inspiră aroma grea de pământ reavăn şi frunze umede. Seminţe de platan cu frunzuliţe ca nişte elice coborau în spirală, căzând pe gardurile vii. O lume îmbibată de apă.

Marjorie Renfrew gravita la exteriorul sistemului Peterson-Wickham-Markham, incapabilă să se alăture discuţiei degajate pe teme ştiinţifice. John Renfrew umbla încoace şi încolo prin cameră, împingând farfurioarele cu un centimetru sau doi mai aproape de centrul geometric al măsuţelor. Avea chipul îmbujorat şi părea să fi băut deja prea mult.

Soneria ţârâi. În răpăitul ploii, nici unul dintre ei nu auzise maşina sosind. Parcă uşurată, Marjorie alergă să deschidă uşa. Markham îi auzi vocea răsunând în hol, turuind fără a lăsa oaspetelui nici o şansă să răspundă:

— Ce seară îngrozitoare! Nu-i de-a dreptul cumplită? Intră, n-ai haină de ploaie? Trebuie să ai ca să poţi trăi aici, asta e, mă bucur că te-a găsit Greg. Da, a fost ceva de ultim moment, dar acum sunt înconjurată de oameni de ştiinţă şi zău că am nevoie de cineva cu care să vorbesc.

Văzu şiroaiele de ploaie curgând de pe marginea acoperişului verandei în spatele lui Jan, apoi Marjorie închise uşa, împingând-o cu umărul.

— Bună, scumpo. O sărută iute. Vino să te usuci.

Fără să ia în seamă agitaţia lui Marjorie, Markham o trase pe Jan după el în camera de zi.

— Un foc adevărat! Ce drăguţ! exclamă Jan.

— M-am gândit că va mai înveseli atmosfera, se destăinui Marjorie, dar în realitate e cam deprimant. Te face să simţi că-i toamnă, când de fapt suntem abia în august. Pentru numele lui Dumnezeu, vremea asta parcă a luat-o razna!

— Cunoşti pe toată lumea? o întrebă Greg. Să vedem, uite-o pe Cathy Wickham.

Cathy, care acum stătea pe sofa cu John Renfrew, o salută cu o mişcare din cap.

— O, să fii în California acum, când august a sosit, nu?

— Ian Peterson. Ian, soţia mea, Jan.

Peterson dădu mâna cu ea.

— Ei, cum a mers experimentul? îi întrebă pe cei prezenţi.

— Of, Cerule, nu le da apă la moară, spuse Marjorie grăbită. Speram să putem discuta şi despre altceva dacă tot ai sosit.

— Şi bine şi rău, răspunse Greg fără s-o bage în seamă pe Marjorie. Mult zgomot de fond, dar explicaţiile detaliate ale lui Cathy privind nivelul de zgomot şi spectrul sună convingător, deci cu aparatură electronică mai bună John va uita de necazuri.

— Mă surprinde că Peterson nu poate obţine echipamentele doar cu un simplu telefon, interveni Cathy tăios.

Câţiva întoarseră capetele spre ea. Cathy tăcu şi strânse din dinţi.

— Omnipotenţa mea e supraevaluată, spuse Peterson îngăduitor.

— E impresionant să vezi cum coada ştiinţifică face să se cutremure ditamai dulăul CIA.

— Nu înţeleg la ce vă referiţi.

— Oamenii dumneavoastră ar trebui să pună dosarele la loc aşa cum le-au găsit.

— Serios nu înţeleg la ce vă re...

— Aveţi de gând să vă ascundeţi mereu în spatele frazei ăsteia bine învăţate?

Parcă atinsă de încordarea explozivă, Marjorie se holbă îngrozită la cei doi.

— Jan, nu vrei să bei ceva? izbucni ea disperată, incapabilă să-şi mai controleze vocea.

Răspunsul tăios al lui Peterson acoperi replica discretă a lui Jan:

— Aici, în Anglia, socotim că discernământul şi politeţea caracterizează relaţiile sociale, domnişoară Wickham.

— *Doctore* Wickham, dacă tot trebuie să fim scorţoşi, *domnule* Peterson.

— *Doctore* Wickham, desigur.

Transformase cuvântul într-o insultă. Cathy se îndreptă de spate şi umerii îi deveniră rigizi de furie.

— Cei ca dumneavoastră nu pot vedea într-o femeie decât o târfă lipsită de minte, aşa e?

— Vă asigur că nu acesta e adevărul în ceea ce vă priveşte, răspunse Peterson insinuant. Se întoarse spre Renfrew, care se uita de parcă ar fi vrut să se afle la o mie de kilometri depărtare. Markham sorbi din pahar, privind cu atenţie de la unul la celălalt. Era ceva mai interesant decât discuţiile de doi bani obişnuite la petreceri...

— Ciudat, nu asta a fost impresia pe care am avut-o azi după-amiază, continuă Cathy cu încăpăţânare. Dar încă n-aţi învăţat să acceptaţi cu uşurinţă un refuz, am dreptate?

Peterson strânse piciorul paharului între degete până când încheieturile i se albiră. Se întoarse încet.

— Of, Doamne Dumnezeule, şopti Marjorie, pierită.

— Sunt sigur că ai înţeles greşit cuvintele mele, doctore Wickham, spuse el în cele din urmă. Nici n-aş îndrăzni să abordez subiectul cu o femeie de... condiţia dumneavoastră.

Vreme de câteva momente, toţi împietriră şi nu scoaseră o vorbă. Apoi, cu halba de bere în mână, John Renfrew păşi către şemineu şi rămase în faţa lui, cu

picioarele larg desfăcute. Se încruntă autoritar, amintindu-le tuturor de un mic nobil englez.

— Vă rog, spuse el, e casa mea şi aş dori ca oaspeţii să se comporte politicos.

— Ai dreptate, Renfrew, răspunse prompt Peterson. Îmi cer scuze. Pune-o pe seama provocării pe care n-am putut-o tolera.

Vorbele lui avură efectul de a o face pe Cathy să pară lipsită de tact.

— Iisuse, exclamă ea întristată. John, îmi pare rău că mi-am ieşit din fire tocmai aici, dar te asigur că mi-a făcut plăcere să fiu nepoliticoasă faţă de el...

— *De ajuns,* ridică glasul Renfrew. Gata.

Făcu semn cu halba că incidentul fusese uitat.

— Bine-ai zis, John, aprobă Jan. Apără-ţi drepturile. Şi acum, dacă mi-ai da ceva de băut...

Zâmbind, porni spre el. Cercul se destrămă, încordarea se risipi. Renfrew o luă de cot şi, împreună, traversară camera în direcţia bufetului. Peterson începu să discute cu Marjorie. Greg se aşeză pe sofa alături de Cathy Wickham.

— Ei, cred că am fost numărată în runda asta, spuse ea bine dispusă. Totuşi, dacă mă gândesc mai bine, a meritat.

— Chiar ţi-a făcut avansuri? o întrebă Greg. Eram acolo şi n-am observat absolut nimic.

Jan li se alătură, aşezându-se în echilibru pe marginea sofalei.

— Ai chef de glume? întrebă Cathy râzând. Sigur că a făcut-o.

— Apropierea dă naştere tentaţiei. Dar să te abordeze aşa, direct şi...

— A, nu, a încercat cu multă subtilitate şi prudenţă.

S-a pus la adăpost de un refuz politicos, ca să-şi salveze mândria de mascul. Însă văd că Jan nu aprobă ieşirea mea, nu-i aşa?

— Ca să fiu sinceră, da. După părerea mea, ai creat o situaţie jenantă pentru John şi Marjorie. Adevărul e că am aceeaşi părere despre el, dar...

— Deveniţi fascinante, interveni Greg. Ia să vă aud pe amândouă sfârtecându-l pe bietul om.

— *Bietul* om? E un broscoi alunecos, plin de sine, cu succes, care dispreţuieşte femeile. Ai de gând să-i iei apărarea în faţa a două femele ipocrite?

— Dispreţuieşte femeile? întrebă Greg uimit. Mai curând aş crede că situaţia e pe dos.

Jan şi Cathy schimbară priviri semnificative.

— Ne urăşte pe toate, fără deosebire. Şi nu suportă să fie respins de o fiinţă pe care o consideră inferioară. De ce crezi că a dat de înţeles că aş fi lesbi?

— Chiar eşti?

Ea ridică din umeri.

— Şi-şi, dacă vrei să ştii. Dar prefer femeile. Nu te uita în direcţia lui, dar amicul nostru Ian îşi exercită farmecele asupra scumpei noastre gazde. S-a înroşit ca o şcolăriţă.

Curios, Markham se răsuci pe sofa şi aruncă o privire în cealaltă parte a camerei.

— Doamne, e incredibil! Marjorie nu mi se pare deloc sexi. În plus, cred că ar vorbi tot timpul.

— Uite, acum cine-i ipocrit? Ea e heterosexuală toată ziua. Exact asta-i trebuie lui Peterson ca să-şi vindece orgoliul rănit. Data viitoare va fi rândul lui Jan.

Jan ridică din sprâncene.

— Ei, fii serioasă. Cu Greg de faţă? Oricum, cred că-şi dă seama că nu-mi place în mod deosebit.

— Îţi închipui că-l deranjează asemenea amănunte? Du-te şi vorbeşte cu el, pariez că după cinci minute o să înceapă să-ţi facă avansuri. Atunci o să-ţi dai seama cu cine ai de a face.

— Prefer să mă lipsesc de experienţa asta, spuse Jan clătinând din cap.

— Faceţi din ţânţar armăsar, zise Greg. Nu pot să cred că-i atât de înrăit.

Cathy se strâmbă la el.

— Treaba ta. Eu mă duc să discut cu John despre experiment.

Se ridică şi plecă.

— Ei bine? făcu Greg.

— Ei bine, ce?

— N-ai impresia că a îngroşat gluma în ce-l priveşte pe Peterson? Chiar crezi că s-a dat la ea?

— Sunt sigură. După părerea mea, cel mai mult o supără că a fost smulsă de la rosturile ei de un individ care nu vrea s-o trateze ca pe un om de ştiinţă. Şi nu-i prea plăcut să ştii că ţi-a umblat cineva prin hârtiile personale.

— Of, la naiba! În comparaţie cu restul lumii, Peterson mi se pare foarte raţional. În afara laboratorului Renfrew e şters, Marjorie o toantă, iar Cathy o scorţoasă. Iisuse! Doar eu şi cu tine ce mai suntem normali.

— Ba chiar şi tu eşti cam ciudat, nu se lăsă ea mai prejos. Aveam sentimentul că-ţi place cum se desfăşoară experimentul. De ce e toată lumea atât de prost dispusă?

— Ai dreptate, nimeni nu se simte în apele lui. Nu-i vorba de experiment. În ceea ce mă priveşte, nu prea am chef să zbor spre Washington.

— Nu, ce?
— Of, aşa e, încă n-am apucat să-ţi spun. Stai să-mi mai iau ceva de băut şi-ţi explic.
— Dar ne făceam planuri...
— Ştiu, însă va dura doar câteva zile şi...

Cât timp Jan şi Greg îşi rezolvară treburile de familie, oaspeţii evitară discret să se apropie de sofa. Apoi Markham ascultă câteva clipe torentul conversaţiei în engleza britanică, dominată de vocale lungi şi inflexiuni ascendente.
Din verandă, Cathy anunţă că ploaia se oprise, fenomen ce trecuse neobservat din cauza încordării care plutea în camera de zi. Discuţia dintre Peterson şi Renfrew părea caracterizată de o bună dispoziţie artificială, forţată. Pronunţau cuvintele abrupt, pe un ton cam strident. Intervenţiile repezite ale lui Marjorie se împleteau cu conversaţia lor, în contrapunct, ca o voce singulară într-un cor de păsări. Peterson vorbea despre birocraţia şi eforturile imense şi zadarnice pentru salvarea speciilor de rinoceri din Sumatra şi Java. Consiliul Mondial hotărâse să dirijeze banii destinaţi iniţial eradicării manei din Java către izolarea rinocerilor. Ecoinventarul impunea acest lucru ca parte componentă a planului de stabilizare menit să evite dispariţia speciilor. Dar singura specie supranumerară era cea umană, fără îndoială. Deciziile politice ale Consiliului fuseseră aplaudate de susţinătorii ideii salvării mediului care, din politeţe, nu menţionaseră că – în lipsa aproape totală a resurselor – acest lucru însemna mai puţin pământ şi mai puţini bani la dispoziţia oamenilor.
— Chestiune de opţiune, remarcă Peterson distant,

agitând cu un aer absent lichidul de culoare aurie din pahar.

Ceilalţi încuviinţară cu înţelepciune.

— Nu, lasă, nu te mai gândi la scena dintre Cathy şi Ian, îi spuse Markham lui Marjorie. Nu înseamnă nimic. De la o vreme, *toţi* suntem irascibili.

Stăteau pe terasă, la marginea cercului de lumină palidă ce răzbătea dinăuntru.

— Credeam că oamenii de ştiinţă sunt mai puţin impulsivi, dar să-i văd forfecându-se aşa...

— În primul rând, Peterson nu-i om de ştiinţă. Pe de altă parte, toate chestiile astea cu stăpânirea emoţiilor reprezintă o legendă foarte convenabilă. Când Newton şi Hooke au avut celebra dispută privind întâietatea descoperirii legii pătratelor inverse, sunt sigur că amândoi fierbeau de furie. Dar pe vremea aceea treceau două săptămâni până făceau schimb de scrisori. Newton şi-a găsit timp să-şi gândească răspunsul. A păstrat tonul discuţiei la un nivel elevat, pricepi? Acum însă, dacă un om de ştiinţă scrie vreo amărâtă de scrisoare, o şi publică. Intervalul de interacţiune e foarte redus, iar iritarea atinge cote înalte. Chiar şi aşa...

— Crezi cumva că asta explică starea de iritare specifică epocii? Nu, ar mai fi ceva, un sentiment de... Greg clătină din cap. Of, mama dracului, ar trebui să-mi văd de fizica mea, deşi nici în domeniul ăsta nu ştim multe lucruri fundamentale.

— Serios? De ce?

— Păi, să ne referim la simplul fapt că electronii au masă şi sarcină electrică. La fel şi antiparticulele lor, pozitronii. Poţi vorbi de câmpuri, fluctuaţii în vid şi câte

altele, dar mie îmi place vechea idee a lui Wheeler: au aceeaşi masă deoarece toţi sunt aceeaşi particulă.

Marjorie zâmbi.

— Cum se poate aşa ceva?

— În Univers există doar un electron, înţelegi? Un electron care călătoreşte înapoi în timp seamănă cu o antiparticulă, pozitronul. Prin urmare plimbi un electron înainte şi înapoi în timp. Cu această unică particulă poţi face orice: câini, dinozauri, bolovani şi stele.

— Dar de ce să călătorească înapoi în timp?

— Te referi la coliziunea tahionilor? Habar n-am. Degajarea lui Greg se risipi. După părerea mea, toate fundamentele se clatină. Până şi logica are fisuri. Teoriile se bazează pe imagini ale lumii aşa cum o văd oamenii.

Ridică privirea şi Marjorie îl imită. Constelaţiile atârnau pe cer ca nişte candelabre aprinse. Se auzi bâzâitul surd al unui avion. O lumină verde clipea ritmic în coada lui.

— Prefer lucrurile vechi şi certe, începu ea cu voce nesigură.

— Crezi că arhaismele potolesc foamea? întrebă maliţios Greg. Prostii! Trebuie să mergem înainte. Hai să ne întoarcem înăuntru.

Markham se opri la fereastră şi privi îndelung cerul care se lumina.

— Ajungi să te întrebi din ce fel de nori a căzut apa asta, nu? şopti el gânditor, mai mult pentru sine. Întoarse capul, uitându-se fără ţintă prin curte, apoi tresări: Hei, cine sunt ăia?

John Renfrew veni lângă el şi încercă să distingă ceva în semiîntuneric.

— Cine?... Asta-i bună, umblă la garajul nostru!

Markham se întoarse de la fereastră, gândindu-se la bărbatul pe care-l întâlnise cu câteva zile în urmă în staţia de autobuz.

— Ce ţii acolo?

Uitându-se cercetător la siluetele din beznă care tocmai deschideau larg uşa garajului, Renfrew întârzie răspunsul:

— Scule, lucruri vechi. Eu...

— Mâncare! exclamă Marjorie. Conservele mele sunt depozitate acolo. Şi cutiile cu alimente.

— Asta caută, spuse Markham cu convingere.

— Nomazii de la fermă, murmură Renfrew în barbă. Marjorie, cheamă poliţia.

— Of, Doamne! murmură ea fără să se clintească.

— Hai odată!

John o îmboldi uşor.

— Mă duc eu, zise Jan repede şi alergă în hol.

— Să-i punem pe goană, sugeră Markham.

Fără să stea mult pe gânduri, apucă vătraiul de lângă şemineu.

— Nu, zise Renfrew, poliţia are să...

— Până la sosirea poliţiei tipii ăştia vor fi departe, îl lămuri Markham. Porni grăbit spre uşă şi o deschise. Să mergem!

— Ar putea fi înarmaţi, îl preveni Peterson.

Markham se năpusti afară şi ajunse pe peluză. Renfrew era în spatele lui.

— Hei! se auzi un strigăt din garaj. Scarper!

— Hai! strigă Markham.

Alergă spre hăul întunecat al garajului. Distinse silueta unui bărbat aplecat, încercând să ridice o ladă

din carton. Alţi doi cărau diverse lucruri. Când Markham veni peste ei, avură un moment de ezitare. Ridică vătraiul şi strigă spre cei din casă:

— Hei, John! Ţi-ai luat puşca?

Bărbaţii îngheţară. În clipa următoare, doi dintre ei o zbughiră pe alee. Greg ţâşni înainte şi ajunse între ei şi poartă. Se auzi un şuierat puternic când învârti vătraiul prin aer. Bărbaţii se opriră, apoi se dădură încet înapoi, privind spre gardul viu ce mărginea curtea.

Renfrew se repezi spre cel de-al treilea. Omul făcu un pas lateral şi se strecură pe lângă John. În acelaşi moment, Cathy Wickham coborî scările terasei, iar Renfrew alunecă pe iarba umedă. „Iisuse!”, făcu el. Bărbatul se îndepărtă în goană, privind în spate. Încercând să distingă siluetele întunecate de pe peluză, Cathy Wickham se opri în mijlocul aleii. Bărbatul se ciocni de ea. Se prăbuşiră amândoi pe pavaj.

Markham continua să agite vătraiul în faţă. Hoţii păreau paralizaţi la auzul şuieratului ameninţător. Din cauza întunericului nu-şi puteau da seama cât de aproape era. Nici Markham nu reuşea să aprecieze distanţa. *Armatele neştiutoare se încaieră noaptea,* se gândi el febril. Să atace?

— Prietenul vostru a încasat-o, strigă el limpede.

Ceilalţi se întoarseră să vadă. O fâşie de lumină gălbuie se răsfrânse din cadrul uşii, strălucind umed pe peluză. Profitând de ea, Renfrew îl apucă pe bărbatul căzut şi-l ridică în picioare, spunând:

— Ce cău?...

Markham veni tiptil şi îl lovi puternic pe altul în fluierul piciorului.

— Aoleu! Individul lovit se prăbuşi. Tovarăşul lui îl

văzu pe Markham apărând din întuneric şi se dădu înapoi. Se întoarse brusc şi porni să traverseze peluza în fugă. Markham încercă să-i păstreze pe amândoi în câmpul lui vizual. Doi doborâţi, urma al treilea.

— Fii atent, Greg, ăsta are cuţit! strigă Cathy Wickham.

Bărbatul se întoarse, parcă fascinat de conul de lumină albă ce cădea în centrul peluzei. În mâna lui strălucea ceva metalic.

— Tipule, dă-te la o parte, spuse el cu o voce guturală.

Markham continuă să înainteze spre el.

Vâj, vââj. Şuieratul îi distrase atenţia. Apăru şi Ian Peterson călcând apăsat.

— Lasă-l să se ducă! îi strigă el lui Markham.

— La dracu, nu! răspunse Markham nepăsător.

— N-are rost să te expui...

— I-am prins, insistă Markham.

— Unul încearcă să scape! ţipă Cathy Wickham. Bărbatul care căzuse pe alee se furişa greoi către gard. Când o auzi pe Cathy dându-l de gol, porni să alerge şchiopătând către poartă şi sări peste ea.

— La naiba! exclamă Markham necăjit. Trebuia să-l blocăm.

— Să lăsăm scenele melodramatice, strigă Peterson împăciuitor. Curând va sosi şi poliţia.

Markham aruncă o privire spre Renfrew.

— Eric! răcni cel înarmat. Du-te!

Cei doi bărbaţi se mişcară brusc, înainte ca Markham să poată înţelege semnalul. Prizonierul lui Renfrew se smulse din strânsoare şi goni înapoi spre garaj. Markham porni în urmărirea lui, dar omul dispăru înăuntru. Markham ezită. Nu vedea nimic. Hoţul

reapăru pe neaşteptate, ca o umbră. Markham zări ceva lung în mâna lui. Se dădu înapoi prudent. Îl văzu pe bărbatul înarmat retrăgându-se spre poartă. O manevră elementară ca să-i distragă atenţia. Umbra mai făcu un pas în lumină şi încercă să-l lovească pe Markham în cap cu o greblă. Markham se aplecă şi sări înapoi.

— Iisuse, să vină cineva...

Amândoi bărbaţii alergară în direcţia porţii. Unul dintre ei se întoarse şi aruncă grebla spre Markham care se feri într-o parte, scăpând de lovitură.

— Ticăloşilor! strigă el şi azvârli cu vătraiul după ei.

Zgomotul paşilor se stinse în beznă.

— N-are rost să-i mai urmărim, spuse Renfrew care se afla alături de el.

— Lasă-i în seama poliţiei, Greg, îl aprobă Cathy Wickham.

— Bine, am înţeles, bolborosi el.

Se întoarseră în casă fără chef. După câteva momente de tăcere, toată lumea începu să sporovăiască despre incident. Markham observă că persoanele care rămăseseră înăuntru şi priviseră din cadrul uşii aveau o altă perspectivă asupra detaliilor. Credeau că Renfrew îl doborâse pe unul dintre hoţi, când de fapt omul aşteptase momentul prielnic să scape. *Relativitatea experienţei observatorului,* cugetă Markham. Încă mai gâfâia după atâta alergătură şi se simţea surescitat.

Auziră în depărtare o sirenă tânguindu-se pe două tonuri.

— Poliţia, spuse Peterson precipitat. Târziu, ca de obicei. Uite ce e, eu o s-o şterg înainte de sosirea lor. Nu vreau să-mi petrec restul nopţii aici răspunzând la

întrebări. Oricum, voi doi sunteţi eroii. Mulţumesc pentru trataţie şi rămâneţi cu bine.

Plecă grăbit, iar Markham îl urmări îndepărtându-se. Se gândi că la început reacţionaseră necugetat, închipuindu-şi că intruşii erau hoţi. Nimeni nu ezitase, nimeni nu sugerase că ar putea fi vorba de vreo greşeală, de nişte oameni care nimeriseră la altă casă decât a lor. Cu douăzeci de ani în urmă aşa ar fi gândit. Acum însă...

Ceilalţi, rămaşi în mijlocul camerei de zi, ridicară paharele pentru un toast. Sunetul sirenei se auzea tot mai aproape.

25.

Iulie 1963

Gordon înţelese că va trebui să-şi petreacă foarte multă vreme lucrând cu Cooper. Examenul de candidatură fusese un eşec greu de suportat. Trecuseră câteva săptămâni până ce Cooper îşi recăpătase încrederea în sine. Gordon se văzuse silit în cele din urmă să-l dăscălească părinteşte. Căzuseră de acord asupra unui program. Cooper urma să studieze teoriile fundamentale în fiecare dimineaţă, pregătindu-se astfel să încerce a doua oară. După-amiaza şi seara avea să colecteze date. Până în toamnă va strânge suficientă informaţie pe care să o analizeze în detaliu, iar atunci, sub îndrumarea lui Gordon, se va prezenta din nou la examen, cu mai mult curaj. Cu puţin noroc, la începutul iernii teza va fi aproape terminată.

Cooper ascultase, încuviinţase tăcut, fără comentarii. Uneori părea deprimat. Datele se acumulau normale, fără cusur: nici un semnal.

De fiecare dată când citea însemnările de laborator ale lui Cooper şi vedea curbele cuminţi, liniştitoare, Gordon se simţea descurajat. Se putea ca efectul să apară şi să dispară chiar aşa? De ce? Cum? Sau Cooper dădea deoparte rezonanţele care nu se încadrau în teza lui? Dacă porneai convins că nu cauţi ceva anume, atunci exista posibilitatea să nu găseşti nimic.

Însă Cooper consemna totul în caietele lui, aşa cum

trebuie să procedeze orice experimentator care-şi merită numele. Notaţiile, deşi greu de descifrat, erau mereu complete. Gordon le verifica zilnic, căutând pete albe sau ştersături. Nimic nu părea în neregulă.

Cu toate acestea, îşi aminti de fizicienii din anii treizeci, care bombardaseră diferite substanţe cu neutroni. Îşi montaseră cu mare atenţie contoarele Geiger astfel încât, imediat ce tirul de neutroni se oprea, se închideau şi contoarele, pentru a elimina sursele care puteau introduce erori în experiment. Dacă ar fi lăsat contoarele să funcţioneze în continuare, ar fi descoperit că unele substanţe emiteau particule de energie înaltă multă vreme după aceea; cu alte cuvinte, radioactivitate indusă artificial. Fiind însă precauţi, le scăpase elementul-surpriză şi pierduseră Premiul Nobel.

Numărul din iulie al revistei *Physics Today* avea în secţiunea „Cercetare şi Descoperire” un articol despre rezonanţa spontană. Apăreau şi câteva date preluate din lucrarea publicată în *Physical Review Letters.* Lakin era citat pe larg. Efectul, spunea el, „promite să ne arate un nou tip de interacţiune care poate apărea în cazul compuşilor de tip III-IV, precum antimoniura de indiu, şi probabil în *toţi* compuşii dacă experimentele sunt destul de sensibile pentru a înregistra acest efect.” Nu se făcea nici o menţiune privind corelările evidente între momentele când se înregistrau rezonanţele spontane.

Gordon se hotărî să atace din nou „rezonanţa spontană”. Ideea mesajului i se părea logică – ea măcar conţinea *ceva* – însă riposta colegilor săi nu putea fi ignorată. De acord, poate că nu se înşelau.

Poate că o serie de coincidenţe bizare îl făcuseră să creadă că în anumite intervale existau cuvinte codificate. În acest caz, care *era* explicaţia? Lakin se temea că ideea mesajului va arunca în umbră întreaga problemă. Bine, să admită că Lakin avea dreptate. La fel şi *toţi* ceilalţi. Atunci ce altă explicaţie se putea găsi?

Lucră vreme de câteva săptămâni, căutând soluţii. Teoria care stătea la baza experimentului original al lui Cooper nu era din cale-afară de profundă; Gordon revizui totul, cântări ipotezele, refăcu integralele, verifică fiecare etapă. Se detaşară câteva idei noi. Le studie pe rând, detaliindu-le până la ecuaţiile primare şi la estimările privind ordinul de mărime. Teoria anterioară renunţase la câţiva termeni matematici; îi studie şi pe aceştia, căutând rezolvări în care ei şi-ar fi putut pierde dintr-odată calitatea de elemente neglijabile, dând totul peste cap. Se părea că nimic nu corespundea pretenţiilor lui. Reciti lucrările originale, sperând să găsească pe neaşteptate vreun indiciu. Pake, Koninga, Overhauser, Feher, Clark... Lucrările erau clasice, de neclintit. Nu ofereau nici o scăpare miraculoasă din chingile teoriei arhicunoscute.

Se afla la birou şi, aşteptându-l pe Cooper, urmărea desfăşurarea unui calcul, când sună telefonul.

— Doctor Bernstein? se auzi vocea secretarei de la Catedră.

— Îhâm, răspunse el distrat.

— Profesorul Tulare ar dori să vă vadă.

— Da, desigur. Tulare era actualul preşedinte. Acum, Joyce?

— Acum, dacă vă convine.

Când Joyce îl conduse în încăperea lungă rezervată

pentru primiri, preşedintele citea ceva ce lui Gordon i se păru a fi un dosar de personal. Evenimentele confirmară curând că nu se înşelase.

— Pe scurt, începu Tulare, trebuie să-ţi spun că încadrarea ta... Ăăă... A dat naştere la unele controverse.

— Credeam că e un lucru normal. Vreau să zic...

— În mod obişnuit, aşa este. Catedra se întruneşte doar pentru a lua în discuţie acordarea statutului de definitivat sau promovarea în funcţia de profesor.

— Aha.

— Pentru a urca o treaptă de merit, ca în cazul tău, de la profesor-asistent treapta a II-a la profesor-asistent treapta a III-a, nu e nevoie de votul întregii catedre. De obicei îi consultăm pe cei cu vechime din grupul candidatului, în cazul tău cel de rezonanţă de spin şi de starea solidului, pentru a-şi spune părerea. Mă tem că...

— Lakin şi-a folosit dreptul de veto, da?

Tulare ridică ochii alarmat:

— N-am spus asta.

— Dar aţi avut intenţia.

— Nu voi discuta despre comentariile individuale. Tulare păru neliniştit o clipă, apoi, rezemându-se de spătar, studie vârful creionului de parcă acolo ar fi găsit soluţia salvatoare. Cu toate acestea, îţi dai seama... Evenimentele... din ultimele luni nu au inspirat încredere colegilor de catedră.

— Am bănuit.

Tulare începu să facă o serie de consideraţii privind credibilitatea ştiinţifică şi menţinu discuţia pe un teren sigur, dar confuz. Gordon se mulţumi să asculte, sperând că va învăţa ceva din spusele lui. Tulare nu

era tipul de administrator rigid, îndrăgostit de propria-i voce, iar această predică reprezenta mai curând un mecanism de autoapărare decât o dojană. În ciuda curajului ostentativ de mai devreme, Gordon simţi că încep să i se taie picioarele. Era vorba de ceva grav. O treaptă de merit reprezenta ceva obişnuit; doar cazurile problematice întâmpinau greutăţi. Marea încercare era saltul de la profesor-asistent la profesor-asociat, care însemna deja titularizarea definitivă. Gordon începuse ca profesor-asistent I şi fusese avansat în decurs de un an, ceea ce însemna foarte repede; majoritatea membrilor catedrei stăteau câte doi ani la fiecare treaptă. Imediat ce ajungea asistent III putea fi promovat asociat I, deşi procedura tipică era asistent IV înainte de a sări la titularizare. Acum însă nu va face pasul normal de la II la III la termen. Asta ar putea dăuna şanselor lui când avea să fie discutat şi analizat definitivatul.

Dacă la început avusese o senzaţie de frig la picioare, acum ea i se cuibări şi în piept când Tulare continuă:

— Desigur, trebuie să fii atent la tot ce faci în *orice* domeniu de activitate, Gordon, şi continuă să-i vorbească despre precauţia pe care trebuie să o dovedească fiecare om de ştiinţă, datoria de a ridica la rangul de calitate scepticismul faţă de propriile sale rezultate. Apoi, lucru incredibil, Tulare începu să povestească despre Einstein şi agenda lui, care se încheia cu următoarele cuvinte: „Mă îndoiesc. N-am avut decât două sau trei idei bune toată viaţa.” Sincer înveselit, Tulare lovi cu palma în tăblia biroului, uşurat la gândul că fusese în stare să transforme o discuţie dificilă în ceva hazliu.

— Vezi tu, Gordon, încheie el, nu *orice* idee este cea bună.

Gordon se strădui să zâmbească. Şi el le spusese această anecdotă lui Boyle şi familiei Carroway, care îl ascultaseră şi râseseră. Fără îndoială că o ştiau. Îl trataseră cu îngăduinţă, ca pe un membru mai tânăr al catedrei care trebuie să le fi părut un bufon.

Se ridică. Picioarele îi erau ciudat de nesigure. Descoperi că respira precipitat, dar nu putea descoperi cauza.

Bolborosi ceva şi plecă. Ştia că ar trebui să-l preocupe treapta de merit; dar pentru moment nu se putea gândi decât la cei doi Carroway, la zâmbetele lor şi la nemărginita lui nerozie.

26.

7 IULIE 1963

În timpul verii, ritmul zilelor li se schimbă. Penny începu să doarmă până mai târziu, iar Gordon descoperi că se trezea înaintea ei. Hotărî să respecte cu religiozitate programul de exerciţii fizice din primele ore ale dimineţii, când Plaja Windansea era pustie. Nu-i plăcea să le facă acasă, mai ales dacă Penny se afla prin preajmă. Prefera să coboare pe nisipul alb, spălat de maree, în vreme ce lumina soarelui inunda Muntele Soledad dinspre est. Apoi alerga cât de departe putea pe plajă. Pe măsură ce soarele se înălţa pe cer şi umbrele se micşorau, fiecare golfuleţ devenea o lume aparte. Broboanele sclipitoare de sudoare se răceau în umbra albastră, iar aerul de lângă ocean avea o greutate lichidă, aproape palpabilă. Respira sacadat şi picioarele stabileau un ritm *dum-dum-dum* ale cărui vibraţii le simţea trecându-i prin oase, producând în această atmosferă un zgomot ciudat, ca acela al unor despicături de lemn căzând pe o podea din stejar. Tot astfel alergase şi pe plajele murdare din New Jersey când era puşti. După ce tatăl lui se îmbolnăvise, unchiul Herbert îl ducea deseori acolo. Când Jersey se aglomera în miezul verii, unchiul Herb îl lua la plimbare în automobilul lui, un Studebaker, până în Long Island. Mama vorbea mereu despre cei care locuiau în această zonă, Oamenii Care Aveau Proprietăţi Chiar pe Plajă, de parcă ar fi fost o altă specie. Prima oară când

plecase împreună cu unchiul Herb, Gordon întrebase dacă vor vizita nişte rude, sperând că avea vreo legătură, oricât de firavă, cu acei oameni mitici. Unchiul izbucnise într-un hohot de râs sacadat, lătrător, cum îi era obiceiul, şi răspunsese gâjâit:

— Da, vreau să-l vizitez pe un anume Gatsby, nu ştiai? Lovise cu palma aripa maşinii, producând un sunet metalic, *zdrang.* Tot drumul până acolo Gordon ţinuse mâna scoasă pe fereastra automobilului, iar briza văratică stârnită de viteză îi mângâiase părul de pe braţ. În vara aceea şi părul de pe corp era mai vizibil; Gordon îl comparase cu cel al unchiului Herb şi constatase că făcuse progrese remarcabile în ultimul an. Abia după alţi şase ani a înţeles enigmatica remarcă referitoare la Gatsby. Când citise romanul – ignorând cărţile lui Malamud pe care mama i le oferea insistent – nu-şi mai amintea prea multe lucruri despre casele mari din Long Island, dacă vreuna dintre ele avea o lumină verde la capătul debarcaderului sau alte asemenea amănunte. Ţinea minte că plajele de acolo erau înguste şi stâncoase, o fâşie sărăcăcioasă pe care proprietăţile mari dinspre interior o jinduiau. Nu prea avea ce să facă pe plajă. Copiii construiau castele de nisip pe care părinţii le priveau aprobator din când în când, mijindu-şi ochii peste marginea cărţilor în ediţii ieftine şi ferindu-şi-i de strălucirea ceţoasă, galben-albăstruie a soarelui. Dacă Long Island reprezenta un model, se surprinse el gândind, atunci viaţa celor care nu erau evrei era searbădă. Prin contrast, în vara aceea unchiul Herb îl dusese la meciuri importante de box, lupte adevărate şi crâncene, aşa cum îşi închipuise şi el că va fi viaţa. *Dum-dum,* suna ritmul paşilor, şi Gordon revăzu

pătratul alb al ringului, cele două siluete dansând şi lovind, o directă şi capul aruncat pe spate, arbitrul valsând în jurul celor doi bărbaţi, strigăte şi fluierături şi un miros sărat, înfierbântat, apropiat, emanat de mulţimea parcă lichidă a spectatorilor. „L-ai văzut pe băiatul ăla, Alberts, în rundul cinci”, spusese unchiul Herb la pauză, „parcă avea plumb în picioare. Semăna cu cineva care-şi căuta pe jos nasturele de la cămaşă. Phui!” Iar după verdict: „Ce arbitri! I-au acordat două reprize, ce-or fi având în loc de ochi? N-aş avea curajul să merg la vânătoare cu ei.” *Dum-dum-dum,* mirosul sărat al mulţimii dispăru, iar Gordon continuă să alerge în soarele care se ridica, aroma din nările lui era o briză marină de la mii de mile depărtare de Long Island, lovea cu pumnii în faţă în timpul alergării, lovituri de jos, laterale şi scurte în propriul lor ritm, picioarele se mişcau sincron cu braţele, gâfâia greoi, urmărind un chip inform şi neclar care apoi se materializă, semăna cu Lakin, şi Gordon îşi dădu seama în acelaşi moment că dăduse două dintre cele mai bune lovituri ale sale, o eschivă şi o directă la stomac, apoi o lovitură scurtă, rapidă şi recepţionată în plin, apoi altele şi altele, începu să alunge din minte faţa ceţoasă, dar o mai păstră puţin pentru a o izbi scurt de trei ori, pumnii trecură prin imaginea lăptoasă, capul zvâcni spre spate, o dată, de două ori, de trei ori, *buf-buf-buf,* aşaa, unchiul Herb îl dusese în diverse locuri în vara aceea când tatăl său se agăţa de viaţă, să-l facă pe băiat să se gândească la altceva – Gordon mai execută trei directe în aer fără să ştie în ce loveşte – mintea invadată, daa, de lupte şi plaje şi cărţi în vreme ce tata nu scotea o vorbă, doar zâmbea când îi vorbea cineva, niciodată nu se plângea, se târa

departe de toţi pentru a muri, aşa cum obişnuiau membrii familiei

Bernstein, discret, fără zbucium, fără ca altcineva să răspândească vestea, nu le stătea în obicei Bernsteinilor, *buf-buf-buf,* plaja nisipoasă încălzindu-se acum sub tălpi, sudoarea în ochi, înţepându-l, tulburând contururile dimineţii, iritându-i gâtlejul. Iisuse, ce departe ajunsese! Aici stâncile erau înalte. Alergase cu îndârjire pe lângă cheiul Scripps şi de-a lungul plajei Black, o porţiune lungă şi pustie de sub parcul Torrey Pines. Alergând prin zona aceasta umbrită, îşi şterse sudoarea din ochi şi îşi dădu brusc seama că era cât pe ce să se împiedice de ceva. Gândindu-se că era un câine adormit, făcu un salt, continuă să alerge instinctiv şi privi peste umăr. Un cuplu. Picioare răsfirate. Călcâiele femeii îndreptate spre cer. Albul a patru ochi larg deschişi. *Doamne,* se gândi, dar, într-un anume fel, nu-l deranjase prea mult. Ideea venea logic: plajă pustie, cuplu excitat, frumos răsărit de soare, aromă sărată. Să le lase timp să-şi isprăvească *dum-dum-dum-ul.* Sigur că era mai plăcut să termine alergarea cu imaginea asta în minte decât cu aceea a mutrei albicioase a lui Lakin, socoti Gordon puţin ameţit. Lakin reprezenta o problemă pe care n-o putea rezolva şi probabil, înţelese el, tocmai de aceea parcursese o asemenea distanţă, extenuându-se astfel încât să nu tragă un pumn adevărat într-un chip real. Poate că da, poate că nu. Împărtăşea dispreţul pe care-l afişa unchiul Herb faţă de analizele prea adânci. Doar puţoii aveau obiceiul să-şi facă probleme din pricina unor asemenea întâmplări, daa. Gordon zâmbi, îşi umezi buzele cu limba şi mai azvârli în faţă două directe, despicând aerul atoateiertător.

Saul Shriffer îl căută pe la mijlocul lui august. Îşi terminase observaţiile asupra lui Hercules 99, folosind radiotelescopul de la Green Bank. Rezultatele erau negative. Din bolboroseala interstelară nu se detaşa nici un semnal coerent. Gordon îi sugeră să folosească frecvenţe mai înalte şi benzi mai înguste. Saul îi spuse că încercase câteva. Neavând ce să arate după atâtea eforturi, nu mai putea obţine timp de acces la instrument. Proiectele obişnuite de cercetare deveneau prioritare. Discutară câteva minute despre eventuale soluţii alternative, dar nu găsiră nici una. Grupul de la Cavendish respinsese cererea lui Saul de a folosi mai departe telescopul. Saul îi adresă câteva cuvinte de îmbărbătare, iar Gordon aprobă mecanic. După ce Saul închise, Gordon simţi o decepţie pe care n-o anticipase. Înţelese că, fără a recunoaşte în sinea lui, îşi pusese toate speranţele în ideea radioascultării. În aceeaşi seară, când se întâlni cu Penny să ia masa la Buzzy's, nu aduse vorba de telefon. A doua zi îi trimise o scrisoare lui Saul, rugându-l să nu publice nici un rând despre cercetarea radio. „Să aşteptăm până când apare ceva pozitiv”, îşi motivă el rugămintea. Dar mai mult decât atât, Gordon voia să păstreze discreţia. Poate că totul va dispărea. Poate că va fi dat uitării.

Când ajunseră pe Plaja Scripps, Gordon rămase pe nisip şi o urmări cu privirea pe Penny, care se îndrepta cu surful spre valuri. Cam asta făcea în ultima vreme: stătea, se gândea, îi lăsa pe alţii să se bucure din plin de vară. Lui îi plăcea să alerge pe plajă, deşi ştia că ar trebui să încerce şi el să plutească pe valuri, mai ales că acum avea pe cineva dornic să-l înveţe. Totuşi, ceva

îl reţinea. Se uita lung la doamnele din La Jolla care se bronzau metodic şi ajunsese să recunoască mai multe feluri: cele care munceau în aer liber aveau încheietura din spate a genunchilor albă, în vreme ce obişnuitele plajelor căpătau o nuanţă ciocolatie uniformă, o desăvârşire care se obţinea cu multă răbdare.

Penny ieşi din apele rostogolitoare cu planşa lipită de şold şi cu părul despletit şiroind. Se lăsă jos lângă el, îşi stoarse părul şi aruncă o privire fugară spre chipul lui împietrit într-o expresie hotărâtă.

— Gata, spuse ea decisă, a sosit vremea să te confesezi.

— Să mă confesez cui?

— Lui *bunelu'.* Gordon, vino-ţi în fire. Parcă eşti o momâie, şi nu-ţi stă bine.

Gordon se mândrise dintotdeauna cu abilitatea lui de a spune lucrurilor pe nume; acum descoperea că bâjbâia în căutarea cuvintelor potrivite.

— Vezi tu, m-am uitat prin ziarele şi revistele de la bibliotecă. De astronomie, mai precis. *Mercury, Scientific American, Science News...* Cele mai multe n-au reacţionat deloc, *ignorând* declaraţia de presă a lui Saul. Altele, care o menţionează, nu reproduc desenul. Nici unul nu dă coordonatele lui Hercules.

— Atunci publică-le tu.

— N-ar folosi la nimic, spuse Gordon clătinând din cap.

— De când ai început să te simţi atât de depăşit?

— De la zece, recunoscu Gordon, sperând să schimbe subiectul discuţiei, când am început să-mi dau seama că nu-s Mozart.

— Aha!

— Eram unul dintre miturile americane, prăpăditul de

patruzeci şi patru de kilograme. Ţi-aminteşti de reclamele alea cu Charles Atlas? Când mă duceam la plajă, bătăuşii nu-mi aruncau nisip în ochi, mi-i învineţeau. Se elimina astfel intermediarul.

— Îhî! Penny îl privi atent, cu o expresie concentrată. Ştii că de o lună încoace ăsta e primul lucru pe care mi-l spui despre povestea ta cu Saul?

Gordon ridică din umeri.

— Nu-mi spui nimic din ce se întâmplă!

— Nu vreau să te amestec într-atât, încât oamenii să te întrebe şi pe tine. Asta ca să nu fii obligată să mă aperi în faţa prietenilor. Sau să ai de-a face cu nebuni.

— Gordon, prefer să ştiu ce se petrece. Serios. Dacă va trebui să discut cu cei de la UCLJ, n-am să pot broda nimic credibil.

Gordon ridică iar din umeri.

— Mare scofală! S-ar putea să plec de la UCLJ.

— *Poftim?*

Îi povesti despre promovarea lui ratată.

— Ascultă, conchise el, numirea e întotdeauna cu două tăişuri. Se poate întâmpla să pleci dacă treburile nu merg cum trebuie. Ţi-am explicat asta. Am întors-o pe toate feţele.

— Da, bine, *sigur...* Penny înlemnise cu privirea aţintită spre La Jolla Point. Vreau să spun, până la urmă, dacă nu publici...

— Am publicat, murmură el cu jumătate de gură, încercând să se apere.

— Atunci de ce?

— Neînţelegerea cu Lakin. Nu pot face muncă de cercetare într-un grup în care sunt doi tipi ca Feher şi Schultz, să zicem, şi unul cu care am mereu frecuşuri, Lakin. Personalităţile noastre...

— Credeam că oamenii de ştiinţă se ridică deasupra micilor meschinării. Aşa mi-ai spus cândva.

— Acum e mai mult decât o neînţelegere, nu-ţi dai seama?

— Oo!

— Lakin e cam de modă veche. Sceptic. Îşi închipuie că încerc în mod deliberat să-i fac necazuri. Începu să numere motivele pe degete: îmbătrâneşte şi probabil se simte nesigur. La naiba, *habar n-am.* Dar nu pot lucra într-un grup dominat de un tip ca el, ţi-am mai spus asta.

— Aha. Deci până la urmă am discutat, nu-i aşa? întrebă ea cu o voce în care se simţea o nuanţă de nesiguranţă.

— Of, Doamne!

— Mă bucur că te sfătuieşti cu mine în toate în problemele *tale.*

— Uite ce e... Îşi azvârli braţele în lături cu un gest larg. Nu ştiu ce voi face. Ziceam şi eu aşa.

— Asta înseamnă să plec din La Jolla, din California, unde am trăit toată viaţa? Dacă pui problema aşa, lasă-mi câteva clipe de gândire, bine?

— Da. Sigur.

— Dar mai poţi rămâne aici? E hotărârea ta?

— Da. Vom decide împreună.

— Bun. Cinstit şi pe faţă? Deschis? Fără să-ţi rezervi dreptul de veto?

— Omul şi votul.

— Tocmai de asta mă temeam.

— Atunci *persoana* şi votul.

— Aşa mai merge.

Gordon se întinse şi deschise un număr mototolit din revista *Time,* ridicându-l în dreptul ochilor ca să şi-i

fereascǎ de soare. Încercǎ sǎ alunge soluţiile care-i clocoteau în minte, concentrându-se asupra unui articol din secţiunea ştiinţificǎ. Era vorba despre lansǎrile planificate ale misiunilor Apollo spre Lunǎ. Citi cu o încetinealǎ dureroasǎ; deceniul de lecturǎ a limbajului dens al fizicii îl obligase sǎ piardǎ din vitezǎ. Pe de altǎ parte, îl determinase sǎ fie mai atent la stil. Încetul cu încetul, ajunse sǎ simtǎ cǎ simplitatea degajatǎ din *Time* mai mult ascundea decât dezvǎluia. Tocmai cugeta la acest aspect, când o umbrǎ îl acoperi.

— Mi s-a pǎrut cǎ vǎ recunosc, se auzi o voce guturalǎ de bǎrbat.

Gordon ridicǎ ochii. Lumina orbitoare a soarelui îl sili sǎ strângǎ din pleoape. Era Cliff, în costum de baie, cu un pachet cu şase cutii de bere sub braţ.

Gordon încremeni.

— Credeam cǎ locuieşti în nordul Californiei.

— *Hei,* Cliffie! Penny se rostogolise cu faţa în sus şi-l vǎzuse. Ce faci aici?

Se ridicǎ în capul oaselor. Cliff se lǎsǎ pe vine, mǎsurându-l precaut pe Gordon.

— Mǎ plimbam. E ziua mea liberǎ. Mi-am gǎsit o slujbǎ în Oceanside.

— Şi ne-ai vǎzut? întrebǎ Penny bucuroasǎ. De când eşti aici? Trebuia sǎ mǎ cauţi.

— Da, spuse Gordon sec, ce coincidenţǎ neobişnuitǎ.

— De mai bine de-o sǎptǎmânǎ. De douǎ zile am slujba asta.

Cliff se lǎsǎ jos fǎrǎ sǎ se aşeze, ţinând berea între picioare. Fesele lui se aflau doar la câţiva centimetri deasupra nisipului. Gordon îşi aminti cǎ vǎzuse un japonez stând în poziţia asta ore în şir, undeva într-un

film. Era o atitudine curioasă, ca şi cum Cliff nu dorea să li se alăture pe deplin.

Penny continuă să sporovăiască, dar Gordon n-o asculta. Studie dezinvoltura trupului bronzat şi căută ceva prin minte, ceva care să explice această coincidenţă cam trasă de păr. Nu putea crede în ea, desigur. Cliff ştia că Penny face surfing, iar asta însemna că trebuia să caute plaja cea mai apropiată şi potrivită. Singura chestiune de real interes era dacă şi Penny ştiuse că aşa avea să se întâmple.

Gordon nu reuşi să desluşească nici un semn secret între ei, nici un zâmbet vag şi inexplicabil, nici gesturi, nici note false. Dar asta era – nu se pricepea să recunoască asemenea semne. Şi, pe măsură ce-i urmărea discutând cu o graţie calmă, deveneau tot mai asemănători, cunoscuţi dintr-o mie de filme şi afişe publicitare pentru ţigări. Dar şi foarte stranii. Gordon rămase aşezat, alb ca burta unui peşte în comparaţie cu trupurile lor bronzate, ca un obiect din alabastru murdar şi moale, cu smocuri negre de păr. Se simţi cuprins treptat de un val tulbure, de o senzaţie pe care, oricât s-ar fi străduit, nu o putea defini. Nu-şi dădea seama dacă era vreun joc viclean, bine pus la punct de cei doi, dar dacă era...

Gordon ţâşni brusc în picioare. Penny îl privi fix. Văzând expresia rigidă de pe chipul lui, întredeschise buzele, să-i vorbească. Gordon se zbătu, căutându-şi cuvintele, ceva care să umple hăul dintre acceptare şi bănuială, ceva pur şi simplu potrivit, şi în cele din urmă bolborosi:

— Nu mă băgaţi în seamă.

— Hei, amice, eu...

— Jocuri de creştini.

Simţindu-şi chipul înfierbântat, Gordon flutură o mână în semn de respingere. Replica fusese mai amară decât voise.

— Gordon, ce-i cu tine, zău... începu Penny, însă el se întoarse cu spatele şi începu să alerge cu paşi mărunţi.

Ritmul îl prinse aproape imediat. Auzi vocea lui Penny ridicându-se peste zgomotul valurilor ce se spărgeau, dar era firavă şi se stinse când se îndepărtă. *În regulă,* se gândi el, *n-a fost un final măreţ ca în Gatsby, dar m-a ajutat să scap din situaţia asta, care...*

Fără să mai isprăvească fraza, fără să se mai gândească la ce se întâmplase, alergă spre dealurile din depărtare.

27.

6 august 1963

— Mă gândesc să trec în industrie, îi spuse lui Penny într-o seară, în timpul cinei.

Făcuseră deja schimb de impresii despre ce se petrecuse peste zi, lucru ce devenise un ritual lipsit de profunzime. Gordon refuza să comenteze întâlnirea de pe plajă, respingea ideea de a-l invita pe Cliff la un pahar şi simţea că replierea aceasta va rezolva problema o dată pentru totdeauna. Abia dacă îi trecea prin minte că refuzul lui era cauza conversaţiilor curios de sălcii pe care le avea cu Penny.

— Ce să înţeleg prin asta?

— Să lucrez într-un laborator de cercetare al vreunei companii. GE, Bell Laboratories...

Se lansă într-o tiradă laudativă la adresa avantajului de a munci într-un loc unde rezultatele contau, unde ideile se transformau repede în aparatură. În realitate, nu credea că laboratoarele industriale erau superioare grupurilor universitare, însă posedau o anume aură ispititoare. Acolo lucrurile se desfăşurau mai rapid. Tehnicieni şi asistenţi se găseau din belşug. Salariile erau mai mari. Pe de altă parte, ţinea la artificialitatea inevitabilă a omului de ştiinţă care ştia că dincolo de viaţa universitară putea duce un trai tihnit. Nu doar o *slujbă,* ci şi o *căutare.* Adevărata cercetare, şi încă plătită îndestulător. Probabil şi ceva pe lângă munca de laborator; avea exemplul lui Herb York care oferea

consultanţă în „proiecte de apărare” şi în teorii nebuloase privind dezarmarea. El susţinea că guvernul făcea uneori apel la gândirea ştiinţifică şi limpede.

— Gordon, asta-i o prostie copilărească.

— Ce? Vorbele ei îl debusolară o clipă.

— Tu nu vrei de fapt să lucrezi pentru o companie.

— Ba mă gândesc foarte serios...

— Tu vrei să fii profesor. Să faci cercetare. Să ai studenţi. Să ţii prelegeri. Vorbeşte gura fără tine.

— Zău?

— *Sigur.* Când totu-ţi merge ca lumea, dimineaţa te scoli fredonând, iar seara, când te întorci, faci la fel.

— Supraapreciezi plăcerile slujbei.

— Nu le *supraapreciez* câtuşi de puţin. Văd ce înseamnă profesoratul pentru *tine.*

— Mm!

Pierzându-şi din avânt, recunoscu supărat în sinea lui că Penny îl cunoştea foarte bine.

— Aşa că, în loc să vorbeşti fără rost despre o cale de salvare temporară în industrie, ar trebui *să faci* ceva.

— De exemplu?

— Ceva *deosebit.* Schimbă poziţiile lui x, y şi z. Încearcă...

— Altă cale de atac, termină el fraza.

— Exact. Dacă studiezi problemele din alt unghi... Tăcu brusc, ezită, apoi continuă cu convingere: Gordon, îţi spun eu ce s-a întâmplat acolo cu Cliff. Ţi-aş putea explica în detaliu, ca să te linişteşti, dar nu sunt sigură că o să mă crezi.

— Hm.

— Să ţii minte un lucru, Gordon: nu sunt proprietatea ta. Nici măcar nu suntem căsătoriţi, pentru numele lui Dumnezeu!

— Asta te frământă?

— Pe *mine? Doamne, tu eşti* acela care...

— Păi, dacă-i aşa, poate că ar trebui să discutăm despre asta, să vedem...

— Gordon, stai puţin. La început, când ne-am instalat împreună, am căzut de acord să vedem dacă merge, asta-i tot.

— Sigur. Sigur. Dădu din cap convins, uitând cu totul de mâncare. Eu vreau, dar dacă tu recurgi la jocuri dintr-astea cu Cliff – şi a fost o copilărie, Penny, să aranjezi întâlnirea aceea, o copilărie... Eu sunt gata să discutăm despre asta, înţelegi, hm, să ne...

Penny ridică mâna, cu palma îndreptată spre el.

— Nu, stai o clipă. Două amănunte, Gordon. Le numără pe degete. Unu: n-am aranjat nici o întâlnire. Cliff ne căuta, probabil, dar eu habar n-am avut. Ce dracu', nici măcar n-am ştiut că e în oraş. Doi: Gordon, crezi că dacă ne căsătorim rezolvăm ceva?

— Păi, eu am senzaţia că...

— Pentru că eu nu vreau, Gordon. Nici prin gând nu-mi trece să mă căsătoresc cu tine.

Scăpă din îmbrăţişarea înăbuşitoare de miez de vară a metroului şi ieşi în căldura nu mai puţin sufocantă de pe 116th Street. Intrarea şi ieşirea erau construite relativ recent. Îşi amintea ca prin ceaţă de o arcadă din fier forjat care, prin anii cincizeci, le permitea studenţilor să pătrundă în adâncimile pline de vuiet. Era aşezată între două culoare de trafic rapid, exercitând un bruiaj darwinian şi precis al concentrării mintale asupra altor probleme nepotrivite situaţiei. Studenţii ale căror gânduri erau acaparate până la saturaţie de Einstein sau Mendel şi Hawthorne se

trezeau aici că traiectoriile de deplasare le erau brutal modificate de automobile Hudson, DeSoto şi Ford.

Gordon porni de-a lungul străzii, aruncând o privire la ceas. Refuzase să ţină un seminar pe tema asta, prima întoarcere la Alma Mater de când îşi luase doctoratul; cu toate acestea, nu voia să întârzie la întâlnirea cu Claudia Zinnes. Era o femeie amabilă care scăpase cu greu din Varşovia ocupată de nazişti, dar îşi aminti de nemulţumirea cu care îi privea pe studenţii întârziaţi. Trecu grăbit pe lângă South Field. În stânga lui câţiva studenţi se strânseseră pe scările Bibliotecii Low. Gordon se îndreptă spre clădirea unde se afla catedra de fizică, transpirând de efortul cerut de greutatea valizei diplomat de culoare cafenie. I se păru că recunoaşte un chip familiar într-un grup de studenţi.

— David! Hei, David! strigă el.

Dar bărbatul se întoarse iute şi porni în direcţie opusă. Gordon ridică din umeri. Poate că Selig nu voia să discute cu un fost coleg; întotdeauna se purtase ciudat.

Dacă se gândea mai bine, totul i se părea niţel ciudat, ca o fotografie uşor retuşată a unui prieten. În lumina puternică a zilei de vară, clădirea arăta ceva mai murdară, oamenii şterşi şi palizi, rigolele ceva mai pline cu gunoaie. La o intersecţie mai încolo, un beţiv tândălea pe un prag, sorbind din ceva ţinut într-o pungă de hârtie cenuşie. Gordon mări pasul şi se grăbi să intre. Probabil că stătuse prea mult în California; tot ceea ce nu era proaspăt şi nou i se părea terfelit.

Claudia Zinnes nu se schimbase deloc. Avea aceeaşi privire inteligentă, distantă şi uşor ironică. Gordon îşi petrecu după-amiaza cu ea; îi descrise pe larg experimentele, compară aparatura şi tehnicile lui cu

cele din laboratorul ei. Zinnes ştia de rezonanţa spontană, de Paul Shriffer şi de celelalte. Fenomenul i se părea „interesant”, cuvântul standard care nu angaja pe nimeni cu nimic. Când Gordon o rugă să reproducă experimentul lui Cooper, la început ea respinse ideea. Era ocupată, avea prea mulţi studenţi, timpul de folosire a marilor magneţi nucleari era rezervat, nu aveau bani. Gordon arătă cât de mult semăna o instalaţie de-a ei cu propriul său aranjament din La Jolla; câteva modificări le-ar fi făcut identice. Zinnes se apără spunând că nu poseda un eşantion destul de bun de antimoniură de indiu. El scoase cinci mostre fără cusur, câteva plăcuţe cenuşii: poftim, foloseşte-le cum doreşti. Mirată, femeia ridică din sprâncene. Se trezi redevenind o persoană de existenţa căreia uitase – şcolarul *yid* şi insistent, sâcâindu-şi profesorul ca să obţină o notă mai bună. Claudia Zinnes cunoştea tertipurile acestea la fel de bine ca şi el dar, treptat, insistenţele lui îi treziră interesul. Poate că, la urma-urmei, era ceva cu rezonanţa asta spontană. Cine putea spune, mai ales că acum apele fuseseră tulburate atât de mult? Îl privi cu ochii ei căprui şi calzi şi spuse:

— Nu de asta vrei să fac eu verificările. Nu ca să limpezesc mişmaşul ăsta.

Gordon dădu aprobator din cap: da, spera ca ea să descopere altceva.

— Dar – şi aici un semn de avertisment – să lăsăm curbele să vorbească de la sine.

El zâmbi şi glumi, totuşi cu un sentiment bizar de teamă, retrăind zilele din studenţie, dar până la urmă totul se legă şi dădu roade. Claudia Zinnes trecu de la „probabil” la „când” şi apoi, aparent fără să-şi dea

seama de această tranziţie, făcu o programare la aparatura RMN pentru septembrie şi octombrie. Se interesă de câţiva dintre foştii lui colegi de an, unde erau, ce slujbe aveau. Descoperi că nutrea o afecţiune sinceră faţă de tinerii care-i trecuseră prin mână şi ieşiseră în lume. Când plecă, îl bătu pe braţ şi îndepărtă o scamă de pe haina lui jilavă.

În timp ce traversa South Field, Gordon îşi aminti spaima pe care o trăise de-a lungul celor patru ani lungi şi grei. Columbia era impresionantă. Facultatea se bucura de faimă în întreaga lume, clădirile şi laboratoarele impuneau respect. Niciodată nu bănuise că locul acesta ar putea fi asemuit cu o moară care macină sămânţă vie şi inteligentă, dornică şi capabilă să conecteze circuite, să deseneze diagrame, să învârtă roţile ameţitoare ale industriei. Niciodată nu-i trecuse prin minte că instituţiile puteau să se prăbuşească sau să rămână în picioare din cauza toanelor câtorva indivizi, a câtorva porniri necontrolate. Niciodată. Religiile nu propovăduiesc îndoiala.

Luă un taxi pentru a străbate oraşul. Maşina zdrăngăni şi se hurducă prin gropile de pe străzile lăturalnice, un contrast şocant faţă de bulevardele netede ale Californiei. Se bucura că Penny refuzase să-l însoţească; în cuptorul lunii august oraşul nu era deloc la înălţime.

De când aduseseră vorba despre căsătoria lor, relaţiile dintre ei deveniseră încordate. Poate că o despărţire de scurtă durată ar fi fost benefică. Poate ar fi fost bine să îngăduie subiectului să alunece încet în uitare. Gordon se uită insistent la mulţimea de chipuri

care se perinda afară. Aici se simţea un zumzet pământesc, ce-i amintea de zgomotul pe care îl făcea metroul trecând pe sub Broadway. Duduitul răsunător şi puternic i se părea ciudat de ameninţător, îi sugera că alţi oameni îşi vedeau de viaţa lor, absolut nepăsători la problemele de rezonanţă nucleară sau la californienii enigmatici şi bronzaţi. Obsesiile rămâneau doar ale lui, nu deveneau universale. Îşi dădu seama că de fiecare dată când încerca să se concentreze asupra lui Penny, mintea lui o lua la goană, se refugia în cotloanele sigure ale confuziei pe care o năştea rezonanţa nucleară. Ideea de a fi stăpân pe soarta lui se oprea aici.

Coborî din taxi pe strada pe care crescuse şi lumina confuză a soarelui îl făcu să clipească. Aceleaşi pubele hodorogite care-şi adăugau mirosul la acela al străzii, aceleaşi grilaje, acelaşi magazin de coloniale Grundweiss în colţ. Tinere gospodine cu ochi negri legănându-şi sacoşele, mânându-şi de la spate copiii care sporovăiau fără încetare. Femeile erau îmbrăcate tradiţional şi singura aluzie la emancipare era rujul, care făcea gurile să pară mai senzuale. Bărbaţii grăbiţi, îmbrăcaţi în costume sobre, aveau părul negru tuns scurt.

Când ajunse acasă, mama îl aştepta pe palier, cu braţele larg deschise. Îl sărută pe fiul cel bun. După ce intră în bătrâna cameră de zi, cu vechile ei izuri ciudate, se simţi invadat de amintiri. „Au pătruns în mobilă, în tapiţerie, rămân cu noi până la moarte”, zise ea, ca şi cum efluviile erau nemuritoare. Gordon hotărî să lase totul să curgă fără să intervină. O ascultă cum îşi deşartă rezerva de bârfe păstrate luni de zile, se uită la pozele de la logodna unor rude îndepărtate,

apoi găti pentru el o „masă ca la mama acasă” – ficat tocat mărunt, *kugel* şi *flanken.* Ascultară ritmuri de calypso la anticul aparat Motorola aşezat într-un colţ. Mai târziu coborâră în vizită la familia Grundweiss – „De trei ori mi-a zis: adu-l pe băiat la mine. O să-i dau un măr, cum făceam demult!” – şi merseră după colţ, salutând prieteni, discutând cu seriozitate statistici legate de cutremure, aruncând o minge către un grup de copii care se jucau pe un teren scăldat în lumina verii pe sfârşite. A doua zi, doar din cauza unei aruncări – „Îţi dai seama?” – îl durea mâna.

Rămase încă două zile. Veni şi sora lui, veselă, preocupată, dar ciudat de calmă. Sprâncenele ei negre se arcuiau la fiecare întorsătură a frazei şi orice nouă schimbare de expresie desena paranteze fugare. Veniră în trecere mulţi prieteni. Gordon se duse până pe 70th Street să cumpere vin californian pentru următoarele vizite, însă numai el bău mai mult de un pahar. Totuşi, ceilalţi discutau şi glumeau la fel de animat ca la orice petrecere din La Jolla, dovedind că alcoolul era un stimulent inutil.

Doar mama se dovedi altfel. Epuiză destul de curând veştile despre cunoştinţele din cartier, iar apoi lăsă greul conversaţiei în seama fiicei sau prietenilor lui. Când era singură cu el vorbea puţin. Gordon se lăsă încet aspirat de acest vid. Apartamentul zumzăia de discuţii pe vremea când era un puşti, cu excepţia ultimelor zile de viaţă ale tatei, iar tăcerea de acum îl speria. Îi povesti mamei despre lupta purtată în jurul lucrării lui. Despre Saul Shriffer. (Nu, mama nu văzuse ştirile de la TV, dar auzise. Îi scrisese, nu mai ţinea minte?) Despre rezonanţa spontană. Despre avertismentul dat de Tulare. Şi, în cele din urmă,

despre Penny. Mama nu credea, nu voia, nu putea accepta că o fată, oricare fată, ar respinge un băiat ca fiul ei. Ce era în mintea ei de-i spusese aşa ceva? Răspunsul acesta i se păru neaşteptat de măgulitor; uitase ce bine se pricepeau mamele să întreţină vanitatea fiilor. Îi mărturisi că se obişnuise să creadă că el şi Penny vor stabili o relaţie mai convenţională („respectabilă”, îl corectase mama). Faptul că Penny nu gândea la fel venea ca o surpriză. Deci băiatului ei i se întâmplase ceva. Gordon încercă să-i explice. Mama scoase obişnuitele sunete încurajatoare.

— Probabil, nu ştiu, a fost ceva... Eu şi Penny vrem să rămânem împreună acum, când totul se duce de râpă...

Dar nu asta dorise să spună. Îşi dădu seama că vorbele lui erau false imediat după ce le rostise. Însă mama se agăţă de ele.

— Deci nu ştie să deosebească binele de rău. Crezi că mă surprinde? Am încercat să-ţi spun asta.

Nelămurit, Gordon clătină din cap în timp ce sorbea din ceai. Înţelese că nu avea nici un rost. Era complet răvăşit şi, dintr-odată, nu mai avu chef să discute despre Penny. Reîncepu să vorbească despre fizică. Mama agita linguriţele şi ceainicul cu o energie reînnoită, apoi îi spuse zâmbind:

— Da, bună treabă, asta-ţi lipseşte acum. Arată-i ce-a *pierdut*.

Continuă pe aceeaşi temă mai mult decât avea Gordon chef să asculte. Simţea un imbold, o grabă tot mai mare de a abandona discuţia aceasta confuză despre femei. În atmosfera apăsătoare, asculta vocea monotonă a mamei, dar gândul îi fugea la Claudia Zinnes. Efectuă în minte câteva permutări de cifre şi

aparatură. Tocmai îşi făcea unele planuri, când înţelesul frazelor mamei se lămuri: îşi închipuia că se va despărţi de Penny.

— Poftim? bolborosi el.

Ea se exprimă cât se poate de clar:

— Păi, după ce fata aia te-a *respins*...

Urmă o discuţie aprinsă, care-i aduse aminte de vechile comentarii, ora la care trebuia să se întoarcă acasă de la întâlnirea cu vreo fată, cum să se îmbrace şi toate celelalte lucruri mărunte ce-l determinaseră în cele din urmă să-şi caute o locuinţă numai a lui. Totul sfârşi cu aceeaşi tristă clătinare din cap şi obişnuita replică: „Eşti *fartootst* băiatule, *fartootst*...” Gordon schimbă subiectul şi spuse că vrea să-i telefoneze unchiului Herb.

— E plecat în Massachussetts. A cumpărat un lot de pălării ieftine şi a plecat acolo să le distribuie. Piaţa s-a prăbuşit când Kennedy a refuzat să poarte pălărie, înţelegi, dar unchiul tău e de părere că bărbaţilor din New England le e frig la cap.

Mai făcu un ceai, apoi ieşiră la plimbare. Perioadele de tăcere se îndeseau. Gordon nu făcu nici o încercare să întreţină conversaţia. Mama fierbea din cauza lui Penny, vedea asta, dar se săturase. Putea să mai stea câteva zile, însă prelungirea muţeniei dintre ei era un semn prevestitor de bucluc. Rămase încă o noapte, o duse la teatru pe Broadway şi încunună seara cu clătite flambate à la Henric al VIII-lea. În dimineaţa următoare prinse cursa de opt şi jumătate a companiei United Airlines spre Coasta de Est.

28.

12 august 1963

Cooper se uită neîncrezător.

— Crezi că e de ajuns?

— Pentru moment, da. Cine ştie? ridică Gordon din umeri. Poate chiar pentru vecie.

— Ar trebui să completez măcar unele dintre observaţiile privind câmpul.

— Nu prezintă mare importanţă.

— După ce mi-a făcut comisia, vreau să mă asigur...

— Datele suplimentare nu reprezintă un răspuns. Ai nevoie de lecturi privind problemele de bază, o analiză mai atentă a datelor, chestii dintr-astea. Nu doar cifre care rezultă din laborator.

— Eşti sigur?

— Poţi încheia experimentele chiar de mâine.

— Hm! Bine.

În realitate, Cooper putea să-şi susţină poziţia cu mai multe date. Cu toate acestea, Gordon detesta obiceiul de a efectua măsurători repetate pentru fiecare efect, în primul rând fiindcă imaginaţia era paralizată. După un timp, descoperirile nu făceau decât să confirme aşteptările. Cum putea fi sigur că Albert Cooper culegea datele aşa cum apăreau?

Acesta era un motiv plauzibil pentru a-l îndepărta pe Cooper de lângă instalaţia RMN, dar Gordon o făcu şi cu alt gând. Claudia Zinnes va începe experimentele în septembrie. Dacă ea găsea ceva anormal, Gordon voia

să lucreze în paralel.

Se întoarse acasă flămând. Penny mâncase deja şi urmărea ştirile de la ora 23.

— Vrei să-ţi aduc ceva? strigă el din bucătărie.

— Nu.

— La ce te uiţi?

— Marşul spre Washington.

— Poftim?

— Martin Luther King. Nu-mi spune că n-ai auzit.

Nu prea acorda atenţie ştirilor. Nu mai puse altă întrebare; dacă s-ar lansa într-o discuţie pe teme politice cu ea, n-ar face decât s-o stârnească. De când se întorsese, Penny se purta cu o nepăsare studiată. Acesta era doar un armistiţiu între ei, nu o pace.

— Hei, ridică el glasul în timp ce intra în camera de zi, luminată doar de licărul slab al ecranului televizorului. Iar nu merge maşina de spălat vase.

— Îhî. Penny nici nu întoarse capul.

— Ai dat telefon?

— Nu. *Fă-o şi tu,* măcar o dată.

— Eu i-am chemat ultima oară.

— Ei bine, eu n-am de gând. Mi-e silă. Las-o să stea stricată.

— Tu-ţi petreci mai mult timp cu ea.

— O să se schimbe şi asta.

— Ce?

— N-o să-mi mai rup oasele să fac mâncare.

— Nici până acum nu te-ai omorât.

— De unde ştii? Tu nu ştii nici măcar să topeşti untul.

— Două puncte avans pentru credibilitate, spuse el amuzat. Ştii că mă pricep să gătesc unele chestii.

— Hai, fii serios.

— Serios, spuse el tranşant. O să stau mult în

laborator şi...

— Aplauze puternice şi prelungite.

— Pentru numele lui Dumnezeu!

— N-o să mai stau mult aici, aşa că...

— Nici eu, voi veni doar să dorm.

— Bine măcar că acum *faci totuşi ceva.*

— Ei, rahat, nu de asta eşti tu pornită pe tăvăleală acum.

— Tăvăleală metaforică?

— Tăvăleală de-a binelea, sau nu, habar n-am...

— Credeam că te-ai gândit la o tăvăleală adevărată. Altfel te-ai fi apropiat de mine după ce te-ai întors.

— Aha.

— Nici n-ai băgat de seamă, aşa-i?

— Ba da, răspunse el amar.

— Şi atunci de ce?

— Nu m-am gândit, probabil.

— Ia mai gândeşte-te.

— Ştii că-s ocupat.

— Ai impresia că nu ştiu? Hai, las-o mai moale, Gordon. Ţi-am văzut chipul când ai coborât din avion. Trebuia să mergem să bem ceva la El Cortez, să vedem oraşul. Masă împreună...

— Bine. Ascultă, vreau să mănânc.

— Tu faci de mâncare, eu vreau să aud cuvântarea.

— Bine. Vin?

— Sigur. Şi după?

— După?

— Maică-mea trebuia să mă înveţe s-o spun de-a dreptul. După, când mi-o tragi.

— A, da. O facem şi pe asta.

O făcură. Fără prea mare succes.

Gordon descompuse experimentul lui Cooper în elementele de bază. Apoi îl reconstitui. Verifică ecranarea fiecărui component, căutând orice cale prin care putea pătrunde vreun semnal în circuit. Reasamblase aproape tot când Saul Shriffer apăru neanunţat în laborator.

— Gordon! Am fost la UCLA şi m-am gândit să trec şi pe la tine.

— A, bună, murmură Gordon, ştergându-şi mâinile cu o cârpă unsuroasă.

Un bărbat cu un aparat foto îl urmă pe Saul.

— El e Alex Paturski de la *Life.* Scrie un articol despre exobiologie.

— Aş dori să trag câteva poze, spuse Paturski.

Gordon îngăimă o aprobare şi Paturski aduse imediat ecrane reflectorizante şi restul de aparatură. Saul începu să vorbească despre reacţia la declaraţia lui:

— Cumplit exemplu de minţi închistate. *Nimeni* nu vrea să meargă pe drumul deschis de noi. Nu pot convinge pe nici un astronom să acorde ideii măcar cinci secunde.

Gordon aprobă în sinea lui această atitudine şi hotărî să nu-i spună lui Saul despre Claudia Zinnes. Paturski le dădea roată, apăsând pe butoane şi căutând poziţia ideală:

— Întoarceţi-vă puţin spre partea aceea, bine? iar Saul se lăsa mânat de colo-colo.

Gordon se conformă, regretând că era îmbrăcat doar în jeans şi tricou. Era singura zi când nu purta nelipsiţii pantaloni şi cămaşa din poplin.

— Grozav, domnilor, nemaipomenit, spuse Paturski mulţumit.

Saul examina experimentul vreme de o clipă. Gordon

îi arătă câteva rezultate preliminare pe care tocmai le obţinuse. Sensibilitatea era scăzută, însă curbele reprezentau fără doar şi poate linii clare de rezonanţă.

— Mare păcat. Rezultatele suplimentare ar putea redeschide subiectul, înţelegi? Saul îl măsură. Dă-mi de ştire dacă descoperi ceva, bine?

— Nu-ţi pune mari speranţe.

— Da, cred că ai dreptate. Saul păru puţin abătut. Şi eu am fost convins că e ceva important.

— Poate chiar e.

— Da. Da, sigur, probabil că da, şi se lumină la faţă. Să nu crezi că s-a sfârşit totul. Când se vor stinge ecourile, iar ideea nu-i va mai face pe unii să se îndoaie de râs, ei bine, va deveni un subiect bun de-un articol. Poate ceva pentru *Science* cu titlul „Turnir cu morile de vânt conservatoare”. Asta ar putea avea succes.

— Îhî.

— Ei, eu şi Alex trebuie s-o ştergem. Ne ducem prin Escondido spre Palomar.

— Faci observaţii acolo? întrebă Gordon ca să spună şi el ceva.

— Nu. Nu mă ocup de observaţii, înţelegi? Acum sunt omul cu ideile. Alex vrea să tragă nişte poze, atâta tot. E un loc grozav.

— A, sigur.

Plecară imediat, iar Gordon reuşi să se întoarcă din nou la problemele lui.

În ziua când Gordon puse din nou montajul în funcţiune apărură şi primele probleme ale raportului semnal-zgomot. A doua zi, unde de infiltraţie parazitară perturbară rezultatele. Unul dintre

eşantioanele de antimoniură de indiu se comporta ciudat şi trebui să oprească funcţionarea, să golească repede cuva de răcire şi să extragă eşantionul nesatisfăcător. Asta îi luă câteva ore. Curbele de rezonanţă începură să apară cum se cuvine abia din a treia zi. Erau liniştitor de precise. Corespundeau aproape perfect cu teoria, în limitele de eroare experimentală. *Frumos,* gândi Gordon. *Frumos şi plicticos.* Lăsă instalaţia să funcţioneze toată ziua, vrând într-un fel să fie sigur că partea electronică rămânea stabilizată. Descoperi că se putea ocupa şi de lucruri de rutină – pregătirea lui Cooper; pregătirea notiţelor pentru prelegerile din semestrul următor; tăierea barelor cenuşii şi minuscule de antimoniură de indiu pe fir incandescent, reglarea imersiunii în ulei – ba chiar şi să dea o raită prin laborator pentru a efectua măsurători RMN la intervale de o oră sau două. Curând stabili un program. Simţea că face ceva. Curbele rămâneau normale.

— Profesor Bernstein? întrebă femeia cu un glas piţigăiat care îl zgârie pe nervi. Se întrebă în treacăt dacă era un accent tipic pentru Vestul Mijlociu.

— Da, răspunse el în receptor.

— Sunt Adele Morrison, de la *Senior Scholastic Magazine.* Scriem un articol de fond despre, cum să spun, afirmaţia făcută de dumneavoastră şi profesorul Shriffer. Tratăm subiectul ca exemplu de controversă în ştiinţă. Aş fi vrut să...

— De ce?

— Poftim?

— De ce răscoliţi subiectul? Aş prefera să-l faceţi uitat.

— Domnule profesor Bernstein, ce pot să vă spun?... Profesorul Shriffer a fost deosebit de amabil. A afirmat că cititorii noştri – care sunt elevi în ultimul an de liceu – ar învăţa multe lucruri dintr-un asemenea studiu.

— Eu n-aş fi atât de sigur.

— Vedeţi dumneavoastră, domnule profesor, regret, dar eu nu sunt decât redactor adjunct, nu eu stabilesc politica revistei. Cred că articolul e deja în şpalt. Cuprinde în primul rând interviul acordat de colegul dumneavoastră, profesorul Shriffer.

— Aha.

Tonul vocii mai urcă puţin:

— Mi s-a cerut să aflu dacă mai aveţi ceva de declarat privind, ăă, situaţia actuală a, ăă, controversei. Am putea adăuga asta în şpalt dacă...

— Nu. N-am nimic de declarat.

— Sunteţi sigur? Redactorul mi-a cerut să...

— Sunt sigur. Daţi-i drumul aşa cum e.

— Bine, am înţeles. Avem şi alţi profesori citaţi în articol, iar ei fac comentarii foarte critice. Mă gândeam c-ar fi bine să ştiţi asta.

O clipă se simţi tentat. Putea cere numele lor şi să le audă părerile, apoi să încropească un răspuns. Femeia aştepta, iar din receptor se distingea fâsâitul de fond al liniei interurbane. Clipi. Femeia se pricepuse cum să-l ia; cât pe ce să-l păcălească.

— Nu, pot zice tot ce doresc. Să-şi asume Saul toată răspunderea.

Închise. Elevii din ultimul an de liceu ai acestei mari naţiuni puteau crede orice. El spera doar ca articolul să nu contribuie la creşterea numărului de vizite din partea a tot soiul de descreieraţi.

Soarele dogorâtor calcina totul, aducând cu sine o lâncezeală lipsită de perspectivă. Penny se întoarse de la surfing şi se trânti pe nisip alături de Gordon.

— M-au măturat valurile de prea multe ori. Mai sunt şi brizanţi. M-au supt tot timpul sub val.

— Alergarea e mult mai sigură, remarcă el.

— Şi mai plicticoasă.

— Dar nu lipsită de valoare.

— Poate. O, asta mi-a adus aminte că plec să-mi vizitez părinţii destul de curând. M-aş duce înainte de ore, dar tata e plecat într-o călătorie de afaceri.

— Ce ţi-ai adus aminte?

— Poftim? A, tu ai spus că alergarea nu-i lipsită de valoare şi mi-am adus aminte că semestrul trecut am avut un student care a folosit în mod deliberat cel mai lung cuvânt din limba engleză într-o lucrare pe care i-am corectat-o. E vorba de „floccinaucinihilipilification”. Înseamnă „actul de a aprecia ca lipsit de valoare”.

— Hm. Zău?

— Da, şi a trebuit să caut blestematul ăsta de cuvânt. Nu apare în nici un dicţionar american, dar l-am găsit în Oxford English.

— Şi?

— Ăsta-i dicţionarul pe care mi l-a dăruit tata.

Gordon zâmbi şi se tolăni pe nisip, punându-şi pe faţă un exemplar din *Esquire* ca să nu-l orbească soarele.

— Eşti o doamnă surprinzătoare.

— Ce înseamnă asta?

— E un compliment, crede-mă.

— Ei, şi?

— Ei, ce?

— Vrei să mergi cu mine în Oakland sau nu?
— Despre asta era vorba?
— În ciuda încercărilor tale de a evita subiectul, da.
— Încercări? Penny, ai citit prea mult din Kafka. Da, sigur că merg.
— Când?
— De unde să ştiu? E vorba de călătoria *ta,* părinţii *tăi.*
Ea dădu din cap. Pe chipul ei apăru o expresie stranie, de înfrigurare, apoi dispăru. Gordon ar fi vrut să afle ce simţea Penny, dar nu era în stare să găsească o cale directă de a întreba. Deschise gura pentru a iniţia o abordare stângace, dar se dădu bătut. Călătoria la Oakland făcea oare parte din ritualul cuceririi, ademenirea băiatului acasă pentru a fi văzut? Poate că totuşi era un fenomen tipic doar pe Coasta de Est, nu avea de unde să ştie. După ce-l anunţase că nu vrea să se mărite cu el, iar apoi rămăsese să trăiască alături de el ca şi cum lucrurile vor continua să se desfăşoare astfel, Penny devenise un mister total pentru Gordon. Oftă în sinea lui şi abandonă subiectul.
Citi vreme de câteva minute, apoi spuse:
— Hei, scrie că Tratatul de interzicere a experienţelor atomice se aplică.
— Sigur, mormăi Penny, pe jumătate adormită de soare şi se răsuci. Kennedy l-a semnat cu câteva luni în urmă.
— Mi-a scăpat. Gordon se gândi la Dyson şi la proiectul Orion, un vis ciudat de ademenitor care acum se năruise. Nimeni nu va mai pleca spre cosmos atât de curând; programul spaţial va şontâcăi din cauza folosirii rachetelor cu combustibil lichid. Îşi dădu brusc seama că trăia vremuri tare grăbite. În vechea La Jolla,

de pe timpul lui Chase, soseau mereu noi idei şi oameni. Acelaşi Kennedy care impusese Tratatul şi pusese cruce programului Orion, federaliza Garda Naţională din Alabama, pentru a-l împiedica pe George Wallace s-o folosească împotriva programului de desegregare. Medgar Evers fusese ucis cu câteva luni înainte. Ţara era cuprinsă de sentimentul că lucrurile trebuie să se schimbe.

Gordon azvârli revista deoparte. Se rostogoli, lăsându-se ars de soare şi începu să somnoleze. Briza mării aduse cu sine un miros acru şi respingător de la mormanul de alge ce zăcea pe plajă la oarecare distanţă. Strâmbă din nas. Ducă-se dracului nerăbdarea timpului. *Politica e pentru moment*, spusese Einstein cândva. O *ecuaţie rămâne pentru eternitate.* Dacă trebuia să aleagă, atunci va trece de partea ecuaţiilor.

În aceeaşi seară o scoase pe Penny la masă şi apoi la dans la El Cortez. De obicei nu proceda astfel, dar încordarea stranie şi de durată dintre ei trebuia alungată. Cât mâncară, sporovăiră fără nici o temă. Mai târziu, când li se aduse de băut, Gordon începu:

— Penny, relaţia dintre noi e complicată...

— Ba nu, e complexă, răspunse ea.

El ezită şi protestă moale:

— Da, de acord, însă...

— E o diferenţă, spuse ea tăios.

Replica ei îl irită. Hotărî să-şi ţină gura, şi să lase seara să se desfăşoare banal, ca într-o bine cunoscută ieşire-ocazională-cu-soţioara, care se părea că o mulţumea. Ciudat cum Penny, studenta inteligentă care respingea orice compromis, putea deveni într-o

clipă femeia mulţumită de sine, comună, tipică pentru clasa mijlocie americană. Poate că şi ea făcea parte din această epocă, din lucrurile în schimbare.

Dansară numai pe melodiile lente. Îmbrăcată cu o rochie roz mulată pe corp, Penny se mişca graţios, uşor. El încălţase pantofii negri şi grei pe care-i păstrase de când sosise de la New York şi din când în când pierdea ritmul. Solistul vocal cânta cu timbru de blues: „Oameni, mai staţi, doar o clipă, o clipă. Vrem să cântăm puţin pentru voi.” Pe neaşteptate, Penny îl strânse în braţele ei uimitor de puternice.

— Sam Cooke, îi şopti ea la ureche. Gordon nu reuşi să-şi dea seama ce voia să spună. Dar ideea de a şti cine compusese un anumit cântec pop i se părea, ei bine, uşor neverosimilă.

29.

28 august 1963

Nivelul zgomotului din determinările RMN începuse să sporească. Creştea pe zi ce trece. De obicei, Gordon observa schimbarea la primele recoltări de date de dimineaţa. La început o puse pe seama defectării treptate a unei componente. Verificările repetate ale punctelor nevralgice din circuite nu evidenţiară nimic anormal. Testările făcute la întâmplare nu-l ajutau nici atât. În fiecare zi zgomotul devenea mai pregnant. Gordon se gândi în primul rând că acesta ar putea fi un nou tip de „rezonanţă spontană”. Semnalul era prea neregulat pentru a se putea convinge. Îşi petrecu mai mult timp încercând să reducă raportul semnal/zgomot. Încetul cu încetul, asta ajunse să-i răpească aproape toată ziua de lucru. Începu să vină şi noaptea. Stătea în faţa osciloscopului cuplat la instalaţie şi urmărea curbele de pe ecran. Odată, când avea o întâlnire a doua zi de dimineaţă, rămase peste noapte în laborator şi dormi acolo. Descompunerea Fourier a spectrului de zgomot arătă anumite componente armonice, dar acest detaliu nu lămurea problema. Între timp, crescu şi nivelul de zgomot compensat pe fază.

— Gordon? Claudia Zinnes te deranjează.

— A, bună. Nu mă aşteptam să suni atât de repede.

— Am avut unele întârzieri. Ba una, ba alta. Nimic esenţial, dar voiam să te anunţ că începem în mai

puţin de-o săptămână.

— Bine, sper să...

— Da, sigur.

Vântul bătea dinspre Santa Ana. Uscat şi puternic, se strecura grăbit prin trecătorile montane situate la mică înălţime în preajma coastei, aducând cu sine mângâierea aspră a deşertului. Unii localnici îl numeau vântul roşu Gordon, închis ermetic în laboratorul dotat cu aer condiţionat, rămase puţin surprins când plecă acasă pe înnoptat; aerul care-i răvăşea părul părea consistent şi stratificat.

Îşi aminti de această mângâiere fierbinte şi uscată şi a doua zi, când se îndrepta spre clădirea facultăţii de chimie. Ramsey, nereuşind să-l găsească la birou, lăsase un mesaj la Joyce, secretara catedrei. Gordon trecu printre clădiri, pe podul etajat şi decorat, de formă hexagonală. Pătrunzând pe tărâmul chimiei, simţi o aromă dulceagă acrişoară, prea puternică şi odorată pentru ca sistemul de ventilaţie funcţionând continuu să-l poată alunga. Îl găsi pe Ramsey într-o pădure de baloane şi tuburi, vorbind precipitat şi precis unui student absolvent. În timp ce vorbea, Ramsey titră o soluţie, evidenţiind tranziţiile de culoare, adăugând câte o picătură de substanţă lăptoasă îi momentele cruciale. Gordon găsi un scaun care parcă îl aştepta şi se lăsă greoi pe el. Această junglă de cleme, glisiere şi retorte părea să aibă mai multă viaţă decât un laborator de fizică; susurul pompelor şi ticăitul sincronizatoarelor aminteau de o inimă complicată, ţinând ritmul căutărilor neobosite ale lui Ramsey. Pe perete era atârnată schema unui lanţ molecular gigantic pe care carbonul o parcurgea

descendent până la transformarea în carbohidraţi; o scară făurită de fotoni. Un contor de scintilaţie a lichidelor murmura, făcând un zgomot sacadat printr-o serie de baloane marcate cu izotopi. Gordon se mişcă, găsi un pervaz de care să se sprijine şi răsturnă o capsulă tip Lily. Nu se vărsă nimic. O examină şi găsi un strat de zaţ de cafea, gros ca un adeziv şi punctat de mucegai. Toate lucrurile de aici căpătau viaţă. Îşi imagină brusc acest palat de sticlă ca pe o dezlănţuire de acizi nucleici care reacţionează la atingerea uscată a vântului roşu de afară. În comparaţie cu acest loc, laboratorul lui de RMN părea silenţios. Experimentele erau izolate de pulsul lumii. Pentru biochimist, însă, viaţa colabora la studierea ei însăşi. Chiar şi Ramsey părea mai plin de viaţă, clipind des, sporovăind, şi umblând de colo-colo asemenea unui animal care păşeşte pe potecile acestei jungle a chimiei.

— Iartă-mă, Gordon, trebuia să termin ceva... ascultă, arăţi cam dărâmat. Te-a doborât vremea asta, amice?

Gordon scutură din cap şi se ridică, urmându-l pe Ramsey într-un birou alăturat. Se simţi cuprins de o uşoară ameţeală. *Cred că din cauza aerului de aici,* se gândi el. Aromele, vântul roşu, precum şi somnul superficial şi insuficient din noaptea precedentă.

Ramsey spusese deja câteva fraze până ce Gordon să-şi dea seama despre ce vorbea.

— Poftim? făcu el, auzindu-şi propria voce ca un hârâit uscat.

— Am zis că am găsit toate sugestiile. Orb am fost că nu le-am văzut din capul locului.

— Sugestii?

— La început am căutat doar date preliminare,

înţelegi. Ceva din care să scot vreo bursă, să stârnesc interesul instituţiilor de finanţare. Al celor de la Apărare, bănuiesc. Problema e, Gordon, că chestia asta depăşeşte competenţa Ministerului Apărării. FNS ar trebui s-o abordeze imediat.

— De ce?

— E ceva *ieşit din comun,* de aceea. Rândul acela, „intrând în regim de simulare începe să imite gazda” e punctul de pornire. Am luat o soluţie ca aceea pe care o descrie mesajul. Aluviuni, pesticide, unele metale grele, înţelegi? – cadmiu, nichel, mercur. Am introdus şi câteva molecule cu lanţ lung. L-am pus pe un student în ultimul an să facă amestecul. Un amic de la DuPont mi-a împrumutat câteva dintre mostrele lor experimentale de molecule cu lanţ lung.

— Ai găsit cifrele de identificare pe care le dădea mesajul?

Ramsey se încruntă.

— Nu, tocmai asta-i beleaua. Prietenul ăsta al meu zice că la ei nu există aşa ceva. Iar cei de la Springfield susţin că nici ei n-au un pesticid numit AD 45. Cred că semnalul e denaturat.

— Deci n-ai putut să-l reproduci.

— Nu tocmai, dar cine are nevoie de exactitate? Drăguţele astea de molecule cu lanţ lung sunt *instabile*.

— De unde ştii?

— Uite, am dus şarjele la Scripps. L-am invitat la masă pe Hussinger şi am discutat despre proiect. Mi-a pus la dispoziţie nişte cuve de testare a apei de mare. Sunt clasa-ntâi, temperatură şi salinitate constantă, control permanent, tot dichisul. Lumină solară cât cuprinde. Şi – făcu o pauză, reţinându-şi un zâmbet –

totul s-a întâmplat aşa cum e descris acolo, la naiba. Până la ultimul amănunt.

— Te referi la partea cu înflorirea diatomeelor?

— Sigur, numai că asta e o etapă ulterioară. Ticăloasele astea cu lanţ lung se dezvoltă de groază, ce să-ţi zic. Apa de mare a fost la început normală, suprasaturată cu oxigen. După două luni am început să obţinem cifre bizare pentru coloana de oxigen. Asta este o determinare a rezervei de oxigen dintr-o coloană verticală de apă cam de treizeci de metri înălţime. Apoi planctonul a început să dispară. Crăpa sub ochii noştri, mort de-a binelea sau apăreau forme noi şi ciudate.

— Cum asta?

Ramsey se strâmbă.

— Mesajul tău menţionează „fixare virus”. O chestie fără cap şi coadă, cred eu. Ce-are virusul de-a face cu apa de mare?

— Da, bună întrebare. Nu ştim. Cealaltă frază care era acolo – „poate apoi transforma stratul neuro al planctonului în propria sa formă chimică folosind conţinutul de oxigen ambiental până când nivelul scade la valori fatale pentru majoritatea formelor din lanţul trofic superior” – sună ca şi cum *cineva* ştie, corect?

— Evident.

— Da, fiindcă se potriveşte la fix cu ce-am descoperit.

— Deci consumă oxigenul?

— Şi-ncă cum. Ridică din sprâncene. Se răspândeşte precum ciuma. Amestecul acela transformă planctonul în substanţa însăşi, aşa se pare. De asemenea, dă naştere unor produşi secundari mortali – benzen

clorurat, bifenili policloruraţi, tot felul de porcării. Aruncă-ţi ochii la asta.

O fotografie, scoasă cu o mişcare elegantă dintr-un dosar. Un peşte zvelt cu ochii sticloşi, aşezat pe o dală de beton. Buzele umflate, de culoare verde şi tivite cu filamente de albastru. O rană palidă sub branhii.

— Cancer al buzelor, asimetrii, tumori – Hussinger s-a albit la faţă când a văzut ce s-a întâmplat cu stocul lui de mostre. Vezi tu, de obicei nu-şi face griji când în cuve pătrund agenţi patogeni. Apa de mare e rece şi sărată. Ucide toţi purtătorii de boli, în afară de...

Lui Gordon nu-i scăpă ezitarea.

— În afară de ce?

— Unele virusuri, mi-a spus Hussinger.

— Îhî. „Fixare virus.” Şi peştii ăştia?

— Hussinger a izolat cuvele mele şi le-a închis. Toţi peştii mei au murit.

Cei doi se priviră lung.

— Mă-ntreb cine foloseşte substanţa asta în Amazon spuse Ramsey încet.

— Ruşii? aruncă Gordon o supoziţie cât mai plauzibilă

— Care e avantajul strategic?

— Probabil s-a produs un accident.

— Habar n-am. Încă nu te-ai lămurit de ce recepţionezi semnalele astea pe instalaţia RMN?

— Nu.

— Prostiile pe care le lansează Saul Shriffer...

Gordon făcu un semn de lehamite.

— N-a fost ideea mea. Las-o baltă.

— Dar *asta* n-o putem lăsa baltă, spuse Ramsey fluturând fotografia.

— Nu, nu putem.

— Hussinger vrea s-o publice imediat.

— Daţi-i drumul.

— Eşti sigur că treaba asta la care lucrezi nu ţine de Ministerul Apărării?

— Da, uite, asta ai scos-o *tu.*

— Dar nici n-ai negat.

— Să zicem că n-am vrut să divulg sursa. Ai văzut ce s-a întâmplat când Shriffer a pus mâna pe ea.

— Da. Ramsey îl măsură cu o privire detaşată şi admirativă. Eşti cam viclean.

Afirmaţia i se păru lui Gordon cel puţin nedreaptă.

— *Tu* ai adus vorba de Ministerul Apărării. Eu n-am zis *nici da nici ba.*

— Bine, cum zici. Dar m-ai dus.

Gordon se întrebă dacă Ramsey gândeşte ceva de genul *evreu şmecher ce eşti.* Alungă din minte acest gând. Hristoase, ce nebunie. Începuse să semene cu mama sa, care îşi închipuia că un *goyim* stă mereu la pândă.

— Iartă-mă, începu Gordon. Mă temeam că n-o să vrei să te ocupi de subiect dacă-ţi spun adevărul.

— Ei, asta e. Nu-i nici o problemă. Ce dracu’, m-ai băgat într-o chestie nemaipomenită. Cu adevărat importantă.

Ramsey atinse fotografia cu palma. Amândoi rămaseră pe gânduri, cu ochii pironiţi la ea. Se lăsă tăcere. Buzele peştelui erau umflate ca nişte baloane, iar culorile păreau groaznic de nepotrivite. În liniştea din birou, Gordon auzi zumzetul din laborator. Gâfâitul şi ticăitul regulat continuau, fără să-i ia în seamă pe cei doi – ritmuri, forţe, voci. Acizii nucleici se căutau unul pe altul în capilarele vaselor. Prin aer fulgeră un miros înţepător. Peste ei coborî o lumină albăstruie. *Tic-tac, tic-tac.*

Stând cu mâna aşezată leneş pe suportul unui telescop de la Palomar, Saul Shriffer privea cu o siguranţă nepăsătoare de pe coperta revistei *Life.* Articolul din interior era intitulat EXOBIOLOG ÎN LUPTĂ. Apăreau şi alte fotografii cu Saul scrutând o imagine a planetei Venus, Saul examinând un model al lui Marte, Saul la consola de control a radiotelescopului de la Green Bank. Un paragraf se referea la mesajul RMN. Saul se afla alături de magneţi, iar Gordon undeva în fundal. Gordon avea privirea aţintită printre polii magneţilor, evident fără să facă nimic. Saul ţinea mâna deasupra unor fire gata să regleze ceva. Semnalele RMN erau descrise drept „controversate" şi „puternic contestate de majoritatea astronomilor". Saul era citat: „în acest domeniu trebuie să rişti. Uneori pierzi. Alteori reuşeşti."

— Gordon, numele tău apare *o singură dată.* Atâta tot, spuse Penny.

— Nu uita că articolul e despre Saul.

— Dar tocmai de aceea a ajuns în revistă. Se foloseşte de...

— Succesul meu, remarcă el batjocoritor.

— Nu chiar, însă...

Gordon azvârli desenul pe biroul lui Ramsey.

— Ţi-am dat vreun exemplar din ăsta?

Ramsey îl ridică şi-l privi concentrat.

— Nu. Ce e?

— O altă porţiune din semnal.

— A, da, îmi amintesc. S-a dat la TV.

— Exact. Shriffer l-a arătat.

Ramsey studie curbele care se întrepătrundeau.

— În momentul acela mi s-a părut că nu are nici un înţeles. Dar...

— Dar?

— Păi, mie mi se pare ca un soi de lanţ molecular. Punctele astea...

— Cele pe care le-am legat între ele?

— Da, aşa cred. Tu ai desenat-o?

— Nu. Saul a decodificat-o dintr-o secvenţă codificată. Ce părere ai?

— Poate că nu-i un grup de curbe. Punctele ar putea fi molecule. Sau atomi. Azot, hidrogen, fosfor.

— Ca în ADN.

— Da, dar ăsta nu-i ADN. E mai complicat.

— Mai complicat sau mai complex?

— Ei, na, nu ştiu. Ce importanţă are?

— Crezi că are vreo legătură cu moleculele acelea cu lanţ lung?

— S-ar putea.

— Sau cu numele acelea. DuPont şi Spring cum le zice.

— DuPont Analagan 58. Springfield AD 45.

— Ar putea fi una dintre astea?

— Produsele astea nu există, ţi-am spus doar.

— Bine, bine. Dar ar putea fi aşa ceva?

— Poate. Uite ce e, ce-ar fi să încerc să descifrez chestia asta?

— Cum?

— Păi, încercând să atribui atomi locurilor din lanţ. Să vedem ce iese.

— Aşa cum au făcut Crick şi Watson când au obţinut ADN-ul?

— Da, cam aşa ceva.

— Grozav. Poate că astfel vei descoperi câte ceva

din...

— Nu te îmbăta cu apă rece. Ascultă, experimentul e cel mai important. Pierderea de oxigen, peştele. Eu şi Hussinger avem de gând să publicăm asta neîntârziat.

— Foarte bine.

— Nu te deranjează?

— Pe mine? De ce?

— Hussinger crede că ar trebui să-l publicăm împreună. Dar dacă tu şi cu mine vrem să facem o lucrare despre mesaj şi conţinutul lui, Hussinger consideră că asta-i altă treabă...

— Aha, pricep. Gordon se lăsă pe spate cu scaunul. Se simţea terminat.

— Vreau să-ţi spun că nu sunt de acord cu el în privinţa asta, dar...

— Fii serios, nu mă supăr. Nici nu-mi pasă. Pentru numele lui Dumnezeu, publică-l.

— Chiar nu te deranjează?

— Am spus doar să te ocupi tu. Iar tu ai făcut-o şi ai descoperit ceva. Bravo ţie.

— Chestia asta cu Hussinger n-a fost ideea mea.

— Ştiu.

— Bine, mulţumesc. Serios. O să studiez imaginea cu lanţul pe care mi-ai dat-o.

— Dacă e un lanţ.

— Aşa e. Dar poate o publicăm. Împreună.

— Bine. De acord.

Curbele de rezonanţă rămaseră normale. Cu toate acestea, nivelul zgomotului continuă să crească. Gordon îşi petrecu mai mult timp în laborator, încercând să suprime semnalele incoerente. Îşi terminase de pregătit mai toate notiţele pentru

prelegerile cursului de Electromagnetism Clasic, astfel că era liber să se ocupe de cercetare. Abandonă prepararea de eşantioane ca să-şi rezerve mai mult timp pentru a lucra la instalaţia RMN. Cooper încă digera datele pe care le obţinuse până în prezent. Dar zgomotul refuza să dispară.

30.

1998

Ian Peterson trânti uşa biroului şi traversă cu paşi grei şi apăsaţi camera pardosită cu plăci late din lemn. Situat nu departe de Naval Row, biroul avea un aspect de vechime şi respectabilitate, dar uneori ar fi preferat să se lipsească de lemnăria purtând patina vremii şi să aibă în schimb o instalaţie modernă de aer condiţionat. Revenit de la o dezbatere care ţinuse toată dimineaţa, aruncă un teanc de documente pe birou. Avea o senzaţie de uscăciune şi de înfundare a sinusurilor. Aşa i se întâmpla invariabil la fiecare discuţie. În timpul întrunirii simţise cum i se strecoară în minte o pâclă fină care îl izola de cea mai mare parte a detaliilor plicticoase şi a disputelor. După atâţia ani de experienţă, cunoştea fenomenul; extenuare din cauza atâtor discuţii, atâtor exprimări savante, atâtor experţi care se puneau la adăpost în dosul unor judecăţi impersonale prudent formulate.

Alungă senzaţia de indispoziţie şi dădu câteva comenzi computerului Sek aflat pe masă. În primul rând, o listă a apelurilor telefonice primite, aranjate în ordinea priorităţii. Când alcătuise listele, Peterson selectase atent numele, astfel încât computerul care răspundea la apeluri să-l poată alerta în caz de nevoie. Lista se schimba săptămânal, pe măsură ce Peterson trecea de la o problemă la alta. Oamenii cu care lucrase cândva la vreun proiect aveau supărătoarea

predispoziţie de a-şi închipui că puteau să-l sune, chiar după luni sau ani de zile, pentru a discuta elemente secundare ce apăruseră între timp.

În al doilea rând, informări la care i se dădea termen să răspundă.

În al treilea rând, mesaje personale. În privinţa asta nu primise nimic în afara unui anunţ de la Sarah în legătură cu nenorocita de petrecere pe care voia să o dea.

În al patrulea rând, noi subiecte de interes, reduse la rezumate. La urmă, probleme minore neconfidenţiale. Azi nu avea timp de aşa ceva. Trecu în revistă categoria Unu.

Hanschman, lamentându-se probabil în legătură cu metalele. Atribuindu-i un simbol format din trei litere, Peterson scăpă de problemă, pasând-o unui subordonat. Nord-africanul Ellehlouh, solicitând cu disperare ajutoare pentru zonele recent lovite de secetă. Dirijă această cerere către Opuktu, funcţionarul însărcinat să hotărască unde vor fi efectuate livrările de cereale şi de melasă; să simtă şi el ce înseamnă răspunderea. Apel de la Kiefer, tipul din La Jolla, clasificat drept urgent. Peterson ridică receptorul şi formă numărul. Ocupat. Apăsă pe butonul de repetare a formării numărului şi rosti: „Doctor Kiefer”, astfel încât banda să poată adăuga aceste cuvinte la mesajul: „Domnul Peterson, de la Consiliul Mondial încearcă să ia legătura de urgenţă cu...”, iar aparatul să formeze numărul lui Kiefer la intervale de douăzeci de secunde.

Peterson reveni la rapoarte şi chipul i se lumină. Tastă comenzile ca să intre în fişierul cu propriile sale rapoarte dictate de dimineaţă, în drum spre birou.

Până acum nu mai încercase să folosească sistemul.

— eşti sigur – a, da, a cum/acum văd lumina aprinzându-se pentru numele/numele lui Dumnezeu chiar nu poate scrie nimic

ortografic/ortografic există desigur spaţiu pentru încă o literă în regulă uite şi paragraful/paragraful aşa trebuie apăsat/apăsat butonul constat/constat că nu există o ăă tastă de opţiuni contextuale, clar

Rezumat pentru Sir Martin privind Propunerea Coriolis Comitetul aprobă amplasarea/amplasarea of a-m-p-l-a-s-a-r-e-a sistemului în Curentul Golfului considerând-o logică sper că voi obţine cifrele acelea de rentabilitate pentru largul coastelor Atlanticului în zona Miami pauză da. Există un curent stabilizat off butonul special pentru ortografie. Cred că s-t-a-b-i-l-i-z-a-t, gata, un curent stabilizat şi continuu de patru noduri. Aceşti curenţi rotesc palele gigantice ale turbinelor producând energie suficientă pentru toată Florida. Turbinele sunt uriaşe, având diametrul de cinci sute de metri. Cu toate acestea, aş parafraza discuţia tehnică afirmând că ele reprezintă în esenţă cunoştinţe din epoca victoriană. Mari şi simple. Carcasa lor plutitoare are lungimea de trei sute patruzeci şi cinci metri şi se află submerse asta se scrie submerse la douăzeci şi cinci de metri sub suprafaţa apei. E suficient pentru ca navele să poată naviga în siguranţă prin zonă. În unele locuri cablurile de ancorare trebuie să coboare până la două mile adâncime. E un element nesemnificativ în comparaţie cu cablurile care trebuie să transporte energia electrică spre uscat, dar tehnicienii susţin că nu vor apărea efecte secundare dăunătoare. Studiile noastre arată că următorul

candidat – gazele naturale obţinute din iarbă de mare şi conversia energiei termice a oceanului – se plasează cu mult în urma proiectului Coriolis. Numele, după cum sunt convins că ştiţi, dar eu habar n-aveam, derivă de la un matematician francez care a demonstrat de ce curenţii marini urmează anumite trasee. E vorba de efectul rotaţiei Pământului. Dificultăţile sunt evidente. Cele patru sute de turbine ar putea încetini Curentul Golfului, iar fenomenul e riscant. Probabil că structura vremii pentru cea mai mare parte a Oceanului Atlantic se bazează pe acest curent care trece prin apropierea Statelor Unite şi Canadei, apoi descrie un arc de cerc spre larg pentru ca după aceea să revină spre Caraibe sper că aşa se scrie, da, sigur. O simulare numerică desfăşurată pe omni pe computerul OMNI arată un efect măsurabil de unu la sută. Aproape lipsit de periculozitate, dacă judecăm în funcţie de situaţia actuală.

Se apreciază că reacţiile politice negative vor fi minime. Livrarea a circa 40 de megawaţi în zonă va reduce la tăcere criticile privind interzicerea pescuitului, vreau să cred. Prin urmare, recomand aprobarea de urgenţă. Cu deosebit respect al dumneavoastră etcetera.

Peterson zâmbi satisfăcut. Uimitor. Aparatul găsea cel mai probabil omonim. Corectă raportul şi-l trimise lui Sir Martin, prin labirintul electronic. Nimicurile şi banalităţile rezultate din întrunirea Comitetului erau destinate consilierilor săi; Sir Martin îşi drămuia timpul pentru a lua hotărâri, o fragilă echilibristică realizată la adăpost de vâltoarea fluxului informaţional. Îl învăţase pe Peterson o mulţime de lucruri, până şi subtilităţi,

cum ar fi modul de a se exprima în cadrul unei întruniri a comitetului când oponenţii stau la pândă să prindă o eroare. Sir Martin obişnuia să se oprească şi să respire la mijlocul frazei, apoi trecea grăbit peste punct, intrând cu o propoziţie sau chiar două în următoarea frază. Nimeni nu ştia când să-l întrerupă fără a-l jigni.

Peterson ceru computerului Sek o actualizare. Află că apelul pentru Kiefer se lovea de bâzâitul nepăsător al semnalului ocupat şi că doi subordonaţi lăsaseră mesaje înregistrate de care avea să se ocupe mai târziu.

Se rezemă de spătarul scaunului şi examină pereţii biroului. Da, o adevărată expoziţie. Diplome pentru rezultate birocratice notabile, scrise pe hârtie imitând papirusul. Fotografii în care apărea el însuşi alături de diverşi lozincarzi de notorietate publică, strângându-şi bibliile la piept. Oameni învăţaţi să conducă, zâmbind la obiectivul aparatului foto.

Întrunirea de comitet din această dimineaţă se bucurase de prezenţa multor oameni din aceste categorii, alături de chimişti şi numeroşi meteorologi. Rapoartele lor pe tema distribuţiei norilor erau neliniştitoare, dar confuze. Norii constituiau un alt exemplu de „funcţie biologică hibridă”, un termen bun la toate care făcea trimitere la inter-relaţii încă nestudiate. Evident că mişcarea turbionară a vântului circumpolar, care se deplasase către ecuator în anii din urmă, culegea ceva din regiunea învecinată înfloririi. Agenţii biologici necunoscuţi care erau transportaţi de vânt provocaseră ofilirea germenilor de cereale din soiul *Green Revolution.* Cu toate că produceau recolte superioare cantitativ, plantele *Green Revolution* prezentau o deficienţă comună. Dacă vreuna dintre ele

se îmbolnăvea, sufereau toate. Nu se ştia cât de devastator ar putea fi efectul norilor cu tentă gălbuie. În ciclul biologic pătrunsese ceva ciudat, dar cercetarea încă nu reuşise să dezlege şarada.

Întrunirea fusese marcată de nehotărâre. Biologii belgieni se luaseră la harţă cu câţiva dezastrologi îndesaţi, deşi nici unii nici alţii nu aveau dovezi de necontestat.

În vreme ce răsfoi câteva rapoarte se întrebă ce însemna asta. Inventarieri, evaluări, calcule estimative, adevăruri privind gradul de mărime. Unele erau în caractere chirilice, stângace şi stridente, în volutele scrisului arab, în şerpuirile ca de furnică ale ideogramelor asiatice sau în literele pătrăţoase şi mecanice ale englezei moderne. Un tratat asupra *Erdwissenschaft* transforma omul într-o neînsemnată pacoste statistică, într-o insectă zburând razant la suprafaţa unei lumi reduse la substantive şi cifre. Uneori rămânea fascinat în faţa confluenţei de inteligenţe din cadrul Consiliului Mondial, a forţei enciclopedice pe care o posedau acestea. Voci, un vacarm întreg. Energia explozivă a germanilor, de exemplu; logica austeră şi ţinută în frâu a celor din *la belle France;* japonezii, asfixiaţi acum de propriile excese industriale; americanii, bizar de trişti, încă puternici, dar asemeni unor boxeri trecuţi de prima tinereţe, care lansează atacuri asupra unor parteneri de antrenament inexistenţi; brazilieni, păşind acum nesiguri pe arena mondială, orbiţi de reflectoare şi clipind nervoşi. Cu câţiva ani în urmă făcuse o călătorie în Etiopia împreună cu un grup zgomotos de futurologi din întreaga lume şi văzuse cum se izbeau calculele lor de realitatea vie. În trecători stâncoase şi prăfuite

zărise oameni atacând şi distrugând muşuroaie de furnici pentru a pune mâna pe fărâmele de recoltă depozitate acolo. Femei goale puşcă, având pielea de culoarea noroiului şi cu sâni atârnându-le ca nişte saci dezumflaţi, se căţărau în copaci pentru a rupe mugurii verzi din care să facă supă. Copiii adunau plante precum iarba neagră mediteraneană pentru ca, mestecând-o, să obţină un dram de apă. Arborii erau lipsiţi de coajă, cu rădăcinile roase. În apropierea surselor de apă sălcie zăceau schelete calcinându-se la soare.

Metodologii din domeniul previziunilor păliseră şi se grăbiseră să dispară.

Când era mic obişnuia să urmărească programele TV produse de *National Geographic* şi ajunsese să considere animalele aproape mitice din Africa drept prieteni îndepărtaţi, jucându-se la orizontul lumii. Lei, mari şi lenevoşi. Girafe, cu gâtul ţeapăn, alergând în salturi spre depărtări. Le iubise visător, ca orice alt băiat. Acum ele dispăruseră aproape toate. În Africa primise o lecţie memorabilă. Curând, pe planetă nu vor exista animale mai mari decât omul, dar şi acestea vor deveni cliente ale omului, ca făpturi ţinute pe lângă casă. În absenţa uriaşilor, omenirea va rămâne singură, trăind alături de şobolani şi gândaci de bucătărie. Ba chiar mai rău, se va înstrăina de sine. Acest subiect confuz nu-i preocupase încă pe futurologi. Aflaţi în faţa unor munţi de unt, ei sporovăiau despre foametea din alte locuri şi făceau schimb de reţete. Îşi iubeau teoriile mai mult decât iubeau lumea. Forrester, zdrăngănindu-şi fantazările numerice de parcă ar fi fost bilele unui rozariu; Heilbroner, mânând lumea spre puşcărie astfel încât

fiecare să fie sigur că va avea ce mânca; Tinbergen, care considera că o criză dură ne va menţine în formă; Kosolaptov, al cărui marxism optimist stătea aşteptând răbdător ca plugul istoriei să răstoarne capitalismul, ca şi cum sărăcia lumii ar fi fost un guturai, nu o boală cronică; adversarii săi, urmaşi ai lui Kahn, manifestând o încredere oarbă în ideea că o serie de războaie şi puţină foamete ar contribui la creşterea venitului pe cap de locuitor; discipolul lui Schumacher, cu credinţa lui temătoare că, la urma urmei, cartelurile deţinătoare ale produselor hidrocarbonate vor hotărî că industria casnică e cea mai bună; şi Remuloto, partizan al Celei de-a Treia Revoluţii Industriale, care vedea salvarea în sateliţi.

Surâzând, Peterson îşi aminti că Ministerul de Interne american efectuase în 1937 o prognoză exhaustivă a tendinţelor mondiale şi nu reuşise să anticipeze energia atomică, radarul, computerele, antibioticele şi cel de-al doilea război mondial. Şi cu toate acestea, toată lumea îşi vedea de treabă în continuare, de extrapolări lineare simpliste care reprezentau, în ciuda nenumăratelor computere menite să prelucreze cifrele, doar noi modalităţi de etalare a stupidităţii într-o costisitoare paradă a modei. Şi toate erau încărcate de sfaturi şi reţete. Manifestaţi mai multă înţelegere faţă de aproapele vostru şi o vom duce cu toţii mai bine. Pentru a supravieţui, Omul trebuie să fie mai răbdător, să prefere soluţii raţionale pe termen lung pentru problemele globale şi să lase deoparte vechile şi nesuferitele dorinţe iraţionale de a rezolva chestiuni locale pe termen scurt. Trăiau cu toţii un vis lockean privind viitorul, dorind o lege naturală care să stabilească simultan drepturile şi obligaţiile umane. O

lege nescrisă, dar posibil de atins pe calea raţiunii. O mitologie a răbdării stoice ar rezolva problemele, ne-ar scoate la liman. Dar cine avea aşa ceva de oferit? Încrederea, veche de secole, în puterile tehnologiei se destrămase, făcând loc astrologiei şi altor pseudoştiinţe şi mai dăunătoare. Urmaşii lui Jefferson secătuiau libertăţile de orice conţinut şi lăsau posterităţii un morman de gunoaie nefolositoare. *Au revoir, Etats-Unis!* Lasă-ţi viziunea confuză la uşă. Peterson aruncă o privire la singurul lucru de pe perete care nu-şi afla locul aici, un extras vechi de secole:

Natura-i toată Artă, necunoscută-n veci;
Hazardu-nseamnă Ţinta pe care n-o-nţelegi;
Contrastu-i Armonia ce s-o pricepi nu poţi;
Iar Rău-i rupt din Bine, dacă atent socoţi;
Şi chiar de Umilinţa Trufie ni se pare,
Un lucru este sigur; în Adevăr există tot ce vedem sub soare.

Când sună telefonul simţi nevoia să râdă.

— Alo, Ian? Vocea lui Kiefer suna slab şi piţigăiat.

— Mă bucur să te aud, spuse el cu amiciţie artificială.

— Nu cred c-o să mai fii la fel de bucuros şi peste câteva clipe.

— Serios?

Kiefer nu răspunsese pe tonul glumeţ şi jovial cu care începeau de obicei discuţiile la un asemenea nivel.

— Am descoperit procesul care stă la baza înfloririi diatomeelor.

— Bravo, înseamnă că putem interveni.

— Da, tot ce se poate. Din nefericire, ne scapă de sub control. Procesul intră într-o fază în care poate

prelua aspectul planctonului şi transforma acest material în moleculele originale de pesticid.

Peterson rămase nemişcat şi se gândi.

— Ca o mişcare religioasă, spuse el doar ca să nu tacă.

— Poftim?

— Transformă păgânii direct în apostoli.

— Da, cam aşa ceva. Problema e că de aceea se extinde atât de repede. N-am mai pomenit aşa ceva. A băgat în răcori pe majoritatea celor din laboratoare.

— Nu pot găsi un... antidot?

— Cu timpul, poate. Nenorocirea e că *nu avem* prea mult timp la dispoziţie. Asistăm la o dezvoltare exponenţială.

— Cât timp mai avem?

— Câteva luni. Câteva luni până trece şi în celelalte oceane.

— Iisuse!

— Da. Ascultă, nu ştiu ce influenţă ai tu asupra celor de acolo, dar aş dori ca rezultatul acesta să fie prezentat până la cel mai înalt nivel.

— O să fac asta, sigur.

— Bine. Am un raport tehnic în LogEx. Ţi-l transmit codificat, de acord?

— Da. Gata, îl şi recepţionez.

Sir Martin înţelese imediat legătura. Transferul de vapori de la suprafaţa oceanului către formaţiunile noroase era foarte redus. Dar se putea presupune că impurităţile puteau transforma învelişul celular al microorganismelor vii. În acest caz, dacă avea timp la dispoziţie, o cantitate neglijabilă de substanţă se putea răspândi într-un nor întreg. Transportul se făcea mai

uşor. Bineînţeles că era mult mai rapid decât contactul de la interfaţa biologică, având loc la suprafaţa dintre zona de înflorire şi marea vie.

Peterson păşi prin crepusculul ce domnea în restaurant. Mai curând se autointitula restaurant; nu reuşi să vadă decât oameni şezând pe podea. Fumul de tămâie i se strecură în nări şi simţi că-i vine să strănute.

— Ian! Aici sunt!

Vocea Laurei venise de undeva din partea stângă. Îşi găsi drumul pe pipăite până reuşi s-o distingă, stând pe perne şi bând ceva cu aspect lăptos printr-un pai. În încăpere pluteau acordurile unei melodii orientale. Ştiuse încă de când plecase că era o greşeală să întâlnească o fată cu care terminase deja, numai pentru că ea trecea printr-un soi de criză. Veştile primite din California şi agitaţia pe care acestea o declanşaseră îl ţinuseră legat de birou toată noaptea. Specialiştii erau aproape isterici. Câţiva lideri refuzară să înţeleagă primejdia pe motiv că oamenii din domeniul tehnic mai trăseseră semnale de alarmă şi cu alte ocazii şi până la urmă se dovedise că se înşelaseră. De această dată însă Peterson nu era chiar atât de sigur că se recomanda o atitudine uşuratică.

— Bună. Aş fi preferat să te întâlnesc la clubul meu. Nu te supăra, nu mă deranjează locul ăsta, dar...

— A, nu, Ian, voiam să te întâlnesc într-un loc pe care să-l ştiu *eu.* Nu vreun club cu pretenţii.

— E chiar foarte plăcut acolo, nu-i deloc cu pretenţii. Putem merge să mâncăm ceva uşor la cină.

— Voiam să-ţi arăt unde lucrez.

— Munceşti aici? privi el în jur, nevenindu-i să

creadă.

— E ziua mea liberă, desigur. Dar e o slujbă, şi o încercare de a fi independentă!

— Aha. Independentă.

— Da, e exact ce mi-ai spus tu să fac. Nu-ţi aminteşti? Am plecat de lângă părinţi. Mi-am dat demisia de la Bowes & Bowes şi am venit la Londra. Şi mi-am luat o slujbă. Săptămâna viitoare încep orele de actorie.

— O, foarte bine.

Din semiobscuritate apăru un chelner.

— Vreţi să comandaţi, domnule?

— A, da. Whisky. Şi ceva de mâncare, cred.

— Au nişte curry grozav.

— Atunci, carne de vacă.

— Regret, domnule, nu avem mâncăruri cu carne.

— N-aveţi *carne?*

— Ian, ăsta e un restaurant vegetarian. Legumele sunt gustoase. Fac aprovizionarea în fiecare zi. Te rog să încerci măcar.

— Of, Iisuse! Atunci, un biryani. Cu ouă.

— Ian, vreau să-ţi spun totul despre fuga mea de acasă, de lângă părinţi şi ce planuri am. Şi-aş vrea sfatul tău în ce priveşte actoria, sunt sigură că ştii multă lume care se pricepe la asta.

— Nu tocmai. Eu lucrez într-o instituţie guvernamentală, nu uita.

— Vai, nu se poate să nu cunoşti pe cineva, sunt sigură. Numai să te gândeşti puţin...

Şi, când se porni să turuie, Peterson pricepu că făcuse într-adevăr o mare greşeală acceptând întâlnirea. Crezuse că avea nevoie de o schimbare după încordarea de la sediul Consiliului, iar telefonul

Laurei venise exact în momentul când putea fi ispitit. Îngăduise ca această clipă de slăbiciune să-i domine raţiunea. Acum se vedea silit să mănânce o chestie îngrozitoare într-un restaurant ţinut pe întuneric ca să nu se bage de seamă mizeria şi în plus mai trebuia să se lase zorit de vânzătoarea asta. Peterson se strâmbă, sigur că într-o asemenea lumină ea nu-i va observa expresia feţei. În fine, cel puţin va lua masa; combustibil pentru ceea ce va urma în mod sigur. Şi mai simţea nevoia să stea departe de Sir Martin.

— Locuieşti prin apropiere? întrebă el.

— Da, în Banbury Road. Regret, dar e o cămăruţă minusculă.

— Nu mă deranjează, fii sigură. Profitând de întuneric, zâmbi.

31.

Markham îşi desfăşură documentele de lucru pe îngusta policioară pliantă fixată de spătarul fotoliului din faţă. Îngrămădit lângă fereastră îl aşteptau câteva ore plictisitoare de traversare a Atlanticului. Adnotările dense, încărcate de promisiuni şi ecuaţiile scrise de Cathy Wickham păreau să-i joace în faţa ochilor, iar coeficienţii tensorilor parcă-l îndemnau să le răsucească într-o parte sau alta.

— Masa, domnule, murmură profesional însoţitorul de bord cu o expresie impenetrabilă pe chip.

Acest vestigiu de politeţe era un pretext pentru a da o idee de eleganţă gestului de a trânti nepăsător pachetul din carton pe policioară. Markham desfăcu marginile înţepenite ale capacului. Printre hârtii se revărsară câteva pacheţele. Erau unităţi modulare de alimente uşor de desfăcut care ajunseseră de-acum arhicunoscute. Despachetă unul şi descoperi banala friptură de pui cu consistenţă de cauciuc. Muşcă din ea fără chef. Păstoasă. Uşor acrişoară. Singurul detaliu care salva situaţia era absenţa ambalajului din plastic, gândi el. Bombardamentele executate cu câţiva ani în urmă împotriva terenurilor petrolifere saudite puseseră brusc capăt abundenţei de materiale plastice ieftine şi readuseseră în actualitate modestele ambalaje din carton. Suprafaţa cenuşie şi moale a pachetului îi readuse în minte imagini din copilărie, când hidrocarburile încă nu dominau lumea. Elementul umanizator al cutiilor din hârtie era conferit de simplul

fapt că ele acceptau atingerea unui stilou, puteau transmite mesaje; luciul rece a materialului plastic respingea până şi ideea unei urme lăsate de utilizatorii temporari. Fără să se grăbească, îşi notă noile ecuaţii ale câmpului pe cutia cu mâncare. Elegantele simboluri epsilon şi delta mărşăluiră cu o ţinută falnică, trecând peste inscripţia scrisă cu litere de-o şchioapă: UNITED AIRLINES. Mestecă distrat. Timpul trecea. Descoperi o modalitate de a separa tensorii în câteva ecuaţii restrânse. Cu trăsături hotărâte de peniţă separă componentele de câmp. Efectuă câteva calcule ca să se verifice. Ceilalţi pasageri se mişcau la periferia câmpului vizual. După o vreme, pe întăriturile cutiei apărură cruciş cele cinci ecuaţii noi. Presupuse că trei dintre ele erau prieteni vechi: ecuaţiile lui Einstein, cu modificări pentru luarea în calcul a efectelor cuantice când scara de lungime devenea suficient de mică. Acestea erau bine cunoscute. Celelalte două păreau să sugereze ceva în plus. Un înţeles mai profund al efectelor cuantice adăuga un termen proaspăt aici, un vălmăşag de tensori dincolo. Se părea că nu exista nici o soluţie pentru a simplifica şi mai mult sistemul. Încruntându-se, Markham bătu uşor cu stiloul în ecuaţii.

— Ia te uită, exclamă bărbatul de lângă el.

Markham aruncă o privire pe fereastră. În faţa lor atârna un nor imens de un galben sulfuros şi vârstat cu dungi portocalii.

— E prima oară când văd aşa ceva, spuse omul agitându-se.

Markham se întrebă dacă pilotul va zbura direct prin el. După câteva secunde, crâmpeie din nor împâcliră fereastra şi Markham îşi dădu seama că deja traversau

un segment din masa gălbuie care se afla în faţa lor. Acceleraţia suplimentară îl apăsă în fotoliu; avionul se înclina pe spate pentru a se înălţa.

— Domnilor, chiar în faţa noastră se găseşte unul dintre norii despre care am auzit vorbindu-se. Vom zbura pe deasupra lui, pentru a-l vedea mai bine.

Această explicaţie i se păru cusută cu aţă albă lui Markham. Piloţii nu schimbau altitudinea de zbor de florile mărului. Norul părea să aibă greutate şi era mai compact decât cumuluşii, pufoşi şi albi, din jur. Prin calota lui treceau firişoare încolăcite de albastru-intens, dându-i un profil care amintea de un dom.

Markham bodogăni ceva şi se întoarse la calcule. Copie noile ecuaţii de pe cutia de carton şi le studie, încercând să alunge din minte ţiuitul acut şi supărător al motoarelor. Un inginer îi spusese demult că noua generaţie de motoare superrapide produceau un zgomot de nivel insuportabil. Cei de la Rockwell International depăşiseră mult costurile de producţie pentru a micşora nivelul maxim de zgomot. Fuseseră necesare şase luni de eforturi pentru a masca ţiuitul cu o pătură liniştitoare de sunete joase, astfel încât plătitorii de bilete transportaţi în pântecul aeronavei să rămână toropiţi şi satisfăcuţi în îmbrăţişarea metalică. Ei bine, soluţia tehnică nu-l ajuta deloc. Dintotdeauna fusese sensibil la zgomote. Găsi antifoanele în buzunarul scaunului din faţă şi le fixă pe urechi. Îl învălui o perdea de linişte. Singura rămăşiţă din urletul motoarelor era acum trepidaţia pe care o simţea în tălpi, făcându-i dinţii să vibreze.

Îşi petrecu o oră testând noile ecuaţii. Ele dădeau soluţii rezonabile unor probleme de cazuri limită de

care avea cunoştinţă. Neglijând efectele gravitaţiei, obţinu ecuaţiile standard ale teoriei relativiste a particulelor.

Opera lui Einstein ieşea lesne la suprafaţă, din doar câteva mişcări fluide ale peniţei. Însă când abordă direct ecuaţiile lui Wickham, fără să mai calce pe un teren familiar, ele deveniră opace.

Privi printre gene la scrisul mărunt, îndesat. Dacă ar tăia-o de-a dreptul prin ghemul ăsta de termeni de aici şi i-ar abandona – ba nu, nu mergea. Rezolvarea presupunea mai mult decât o simplă răsucire nemiloasă a elementelor ecuaţiei. Trebuia să dovedească abilitate şi fineţe pentru a aluneca mai departe şi a folosi inerţia. Dincolo de logică apăreau întrebări de ordin estetic. Noile creaţii din domeniul fizicii îţi ofereau la început o structurare logică, mult mai elegantă. În al doilea rând, de îndată ce o înţelegeai, structura era nu numai elegantă ci şi mai simplă. În al treilea rând, din structură rezultau consecinţele care erau mai complexe decât până atunci. Capcana omniprezentă când căutai o cale nebătută era inversarea etapelor. Îi venea greu să-i explice acest lucru unui filozof; în arta matematicii exista ceva care-ţi scăpa dacă nu erai atent. Platon fusese un mare filozof, iar el hotărâse după voinţa lui ca planetele să se mişte în grupuri de cercuri, toate adunate laolaltă pentru a da orbitele observate. Dar aşa cum constatase Ptolemeu, legile necesare pentru a obţine acele cercuri suprapuse erau înspăimântător de complexe. Asta ar însemna legi complexe care să conducă la consecinţe simple, o cale greşită de abordare. Aşa se face că din truda lui Ptolemeu s-a născut o teorie care scârţâia şi gemea, sfere cristaline

care se roteau neîncetat, rotiţe dinţate şi roţi şi pinioane care zbârnâiau în interiorul unei maşinării infernale.

Pe de altă parte, teoria lui Einstein era, în mod logic, mai elegantă decât cea a lui Newton. Subtilă, dar simplă. Consecinţele ei erau mai greu de dedus, prin urmare calea aleasă era corectă. Concentrându-se, Markham se scarpină în barbă. Dacă ţineai seama de asta, puteai lăsa deoparte multe modalităţi de abordare înainte de a te apuca de treabă, ştiind că până la urmă ele vor da greş. Aici nu se punea problema de a alege între frumuseţe şi adevăr. Trebuia să le scoţi pe amândouă la lumină. În artă, eleganţa era un cuvânt terfelit, folosit în diverse accepţiuni de fiecare generaţie de critici. În fizică totuşi existau unele învăţăminte delicate care trebuie însuşite din experienţa mileniilor trecute. Teoriile deveneau mult mai elegante dacă puteau fi transferate matematic, prin alte cadre de referinţă, altor observatori. O teorie care rămânea neschimbată în condiţiile celei mai generale transformări era şi cea mai abilă, cea mai apropiată de o formă universală. Simetria SU(3) a lui Gell-Mann aranjase particulele după grade universale. Grupul Lorentz; isospinul; catalogul proprietăţilor numite Straneitate, Culoare şi Farmec – toate transformau Numărul transparent în Obiectul concret. Aşadar, pentru a trece dincolo de Einstein, trebuiau urmate căile simetriei.

Markham scrise grăbit ecuaţiile pe un carneţel cu pagini gălbui, căutând în continuare. Avusese intenţia de a-şi petrece timpul de zbor stabilindu-şi tactica de abordare a FNS, dar politica era impură şi neplăcută în comparaţie cu actul ştiinţific. Încercă diferite căi de

atac, răsucind notaţia concentrată a tensorului şi furişând o privire în labirintul matematicii. Avea un principiu director: naturii păreau să-i placă ecuaţiile exprimate în forme diferenţiale covariant. Pentru a găsi expresiile corecte...

Revizui ecuaţiile care controlau tahionii într-un spaţiu-timp plat, efectuând exerciţiul drept caz limită. Dădu aprobator din cap. Apăreau bine cunoscutele ecuaţii cuantic-mecanice ale undei. Ştia încotro duc toate. Tahionii puteau provoca o undă de probabilitate care să se reflecte înainte şi înapoi în timp. Ecuaţiile precizau cum se va deplasa această funcţie ondulatorie, din trecut spre viitor, dinspre viitor spre trecut, ca un călător debusolat. Apariţia unui paradox indica faptul că unda nu avea sfârşit, ci forma mai curând o undă staţionară, la fel ca încreţirea apei în jurul unui dig de larg, unde concavitatea valurilor şi crestele lor se modificau, dar reveneau mereu, o ordonare impusă de luciul de suprafaţă al mării agitate. Singura cale de a rezolva paradoxul era să intervină, să întrerupă ritmul, asemenea unei nave care taie concavitatea valurilor, lăsând în urmă o învălmăşire de ape. Nava era de fapt clasicul observator. Acum însă, Markham adăugă termenii lui Wickham, făcând ecuaţiile simetrice în condiţiile interschimbului de tahioni. Scotoci prin valiză în căutarea unei lucrări de Gott, pe care i-o dăduse Cathy. O găsi: *O Cosmologie Tahionică a Materiei şi Antimateriei Simetrice faţă de Timp.* O porţiune din domeniu pentru a prinde gustul, într-adevăr. Dar soluţiile lui Gott apăreau clare, luminoase, puse în pagină. Tot acolo se regăseau şi forţele Wheeler-Feynman, amestecând soluţiile tahionice avansate şi

întârziate împreună cu sume non-euclidiene. Markham se şterse la ochi. În gogoaşa lui de linişte, stătea nemişcat, doar ochii îi alergau pe pagină, iar imaginaţia făcea salturi înainte pentru a afla cum se vor desfăşura şi plia ecuaţiile care vor revela noi efecte.

Undele rămâneau neclintite, într-o derută mută. Dar nava, clasicul observator, nu mai avea nici un rol. Concepţia bine cunoscută din mecanica cuantică recomanda ca restul Universului să aibă rolul de observator, pentru ca *el* să oblige undele să se deformeze. Prin folosirea acestor noi termeni, precum tensorul, nu mai exista posibilitatea de a da înapoi, nu apărea nici o cale de a permite Universului ca întreg să devină un punct stabil din care să poată fi măsurate toate lucrurile. Nu, Universul era ferm cuprins în teorie. Câmpul tahionic lega fiecare fragment de materie de oricare alt fragment. Fixarea altor particule în reţea nu făcea decât să înrăutăţească situaţia. Din câte îşi amintea Markham, vechii specialişti în teoria cuantică, începând cu Heisenberg şi Bohr, permiseseră inserţia unei doze de metafizică în concepţia lor. Funcţia ondulatorie se deforma, iar acesta era un adevăr ireductibil. Probabilitatea de a ajunge la o anumită soluţie era proporţională cu amplitudinea acelei soluţii în interiorul undei globale, astfel că, în cele din urmă, se obţinea doar o evaluare statistică a ceea ce putea rezulta dintr-un experiment. Dar în cazul tahionilor această cochetare cu metafizica trebuia să dispară. Termenii lui Wickham...

O mişcare bruscă îi reţinu atenţia. Cu ochii sticloşi, un pasager din rândul de peste interval se agăţa de un însoţitor de zbor. Chipul îi era contorsionat de durere.

Gura încordată, buzele lipsite de sânge, dinţii cafenii. Pete stacojii îi acopereau obrajii. Markham îşi scoase antifoanele de pe urechi. Urletul strident îl făcu să tresară. Însoţitorul de bord îl forţă pe bărbat la podea în mijlocul intervalului şi-i imobiliză braţele care se vânturau nebuneşte.

— Nu... pot...respira!

Un alt însoţitor murmură ceva liniştitor. Bărbatul se cutremură, cuprins de un acces al crizei iar ochii i se rostogoliră în orbite. Doi însoţitori îl transportară pe bărbat pe lângă Markham. Simţi un miros acru venind dinspre omul suferind şi strâmbă din nas, ridicându-şi în acelaşi timp şi ochelarii. În lumina parcă de email văzu bărbatul chinuindu-se să respire. Îşi puse la loc antifoanele.

Se reîntoarse la liniştea mormântală, conştient doar de uruitul constant şi liniştitor al motoarelor. Fără maxime şi minime de sunet, lumea căpăta consistenţă, putând fi pipăită cu vârful degetelor, aidoma unui burete îmbibat cu un lichid, ca şi cum clasicul eter al lui Maxwell ar fi fost o realitate. Markham se linişti o vreme, amintindu-şi cât de mult ţinea la această stare. Concentrarea asupra unei probleme complicate te putea înălţa până ce ajungeai să ai o imagine a ansamblului, rămânând în acelaşi timp izolat. Multe lucruri nu puteau fi văzute decât de la distanţă, încă din copilărie căutase acel sentiment de libertate, de distanţare calmă faţă de agitaţia plină de compromisuri a lumii. Se slujise de umorul lui implicit pentru a-i îndepărta pe oameni, da, ţinându-i la o distanţă sigură de locul pe care-l ocupa. Uneori până şi pe Jan. Trebuia să-ţi născoceşti un limbaj lucid în care să te adresezi lumii, pentru a depăşi asprimile

experienţei, pentru a înlocui suferinţa, durerea şi deznădejdea extremă cu – ba nu, nu cu certitudine, ci cu o ignoranţă pe care să o poţi îndura. Ignoranţa profundă, totuşi una de un anume fel, care-şi cunoştea limitele. Limitele erau cruciale. Scripeţii lui Galileo alunecând de-a lungul foaierelor italiene din marmură, glisarea lor lină supunându-se braţului sigur al inerţiei – acestea erau momente memorabile pentru lume. Aristotel înţelesese intuitiv îngrozitorul adevăr că frecarea era stăpână, iar toate lucrurile se opreau gemând. *Aceasta* era *lumea omului.* Doar jocul copilăresc al planurilor infinite şi al corpurilor lipsite de frecare, realitatea lipsită de perspectivă, aruncau o plasă de ordine consolatoare, traiectorii infinite, viaţă în armonie. Era obligatoriu să evadezi din această lume de mucava, să te retragi, înveşmântând zborul liberator al fanteziei în haina respectabilă a deducţiei. Dar atunci când lucrările apăreau deghizate ca rezumate, suferind de afectare şi rigiditate prusacă, nu însemna că nu făcuseşi călătoria până în acel loc depărtat, cel despre care vorbeai atât de rar.

Uimit de tăcerea din jur, se opri, apoi continuă.

Se întrebă distrat dacă prima lui idee era corectă: aceste noi ecuaţii Wickham nu permiteau ieşirea din paradox, pentru că întregul Univers era inclus în experiment. Ca urmare, la iniţierea unei unde staţionare, se transmiteau tahioni înainte şi înapoi în timp, desigur, dar trebuia, de asemenea, ca ei să fie dispersaţi cu viteze superluminice pretutindeni în Univers. Într-o clipă, fiecare părticică de materie din Univers ar afla de paradox. Întreaga structură a spaţiu-timpului ar deveni instantaneu ţesută într-o singură bucată. Acesta era noul element pe care-l

aduceau tahionii; până la descoperirea lor, fizicienii presupuneau că perturbările din metrica spaţiu-timp trebuie să se propage cu viteza luminii. Markham îşi dădu seama că aşternând pe hârtie formulările matematice ale acestor idei stătuse mai tot timpul aplecat în faţă. Acum îşi simţi spatele străpuns de înţepături ca de cuţit înroşit în foc. Săgetată de o durere moleşitoare, mâna cu care scrisese refuza să-l asculte. Se lăsă pe spate rezemându-se de spătarul fotoliului. Uitându-se pe geam, văzu întinderea mării de culoare cenuşiu-albăstruie, ca ardezia, semănând cu o tablă uriaşă destinată ecuaţiilor nepăsătoare ale lui Dumnezeu. O navă de transport lăsa în urmă un siaj, argintiu în razele soarelui, care se curba din cauza curenţilor. Avionul cobora către Aeroportul International Dulles, descriind o parabolă lungă şi lină.

Simţind o oboseală plăcută, Markham zâmbi. Cum te ajungeau problemele din urmă, luându-te cu ele, fără să se sinchisească de curenţi... Oare exista vreo cale de rezolvare a paradoxului? Intuitiv ştia că acesta era miezul fizicii, modalitatea de a arăta dacă se putea ajunge în trecut cu precizie. Biletul laconic din seiful băncii dovedea că ceva ce se întâmplase, dar ce anume?

Incomodat, sătul de fotoliul îngust şi îngrămădit, Markham se răsuci căutându-şi o poziţie mai odihnitoare. Călătoria cu avionul începea să devină din nou accesibilă doar bogaţilor, numai că de astă dată fără luxul ostentativ. Îşi sili mintea să lase aceste amintiri trecătoare şi să se întoarcă la neiertătoarea lume reală. Problema nu era rezolvată, dar mai avea timp.

Oare e determinabil paradoxul? se întrebă.

Matematicianul german Godel arătase că până şi sistemele aritmetice simple conţineau elemente adevărate, dar imposibil de demonstrat. În realitate, nici măcar nu se putea demonstra că aritmetica în sine era consecventă – mai precis, că nu conţinea paradoxuri. Godel silise aritmetica să se descrie pe sine în propriul ei limbaj. O făcuse prizonieră într-un spaţiu închis, lipsind-o până şi de posibilitatea de a se defini pe sine în relaţie cu lucrurile din afara ei. Şi acest lucru s-a întâmplat cu aritmetica, cel mai simplu sistem logic cunoscut! Darmite Universul, cu tahioni traversându-l în toate direcţiile, constituind ţesătura spaţiu-timpului. Cum ar putea toate notaţiile din lume să surprindă uriaşa ţesătură în categoriile bine cunoscute de da/nu, adevărat/fals, trecut/viitor? Înfierbântat peste măsură, Markham încercă să se calmeze. Turaţia motoarelor se schimbă şi avionul se înclină spre pământ.

Problema care continua să-i rămână nelămurită era dacă Renfrew trebuia să trimită acel mesaj şi să creeze un paradox. Tahionii erau produşi prin coliziunile naturale dintre particulele de mare energie – aşa fuseseră de fapt descoperiţi. Cum se făcea că aceşti tahioni naturali nu dădeau naştere unor paradoxuri? Se încruntă. Avionul se înclină şi mai mult, dându-i impresia că atârnă deasupra buzei unui puţ, cu picioarele legănându-se în gol. *Tahioni naturali...* Răspunsul trebuia să fie că era necesar un impuls minim pentru a declanşa un paradox. Un anume volum minim de spaţiu-timp trebuia să fie uşor tulburat şi atunci perturbarea se propaga spre exterior cu o amplitudine suficientă pentru a avea importanţă. Puteai schimba trecutul după dorinţă, bineînţeles,

atâta vreme cât nu provocai paradoxuri care să aibă amplitudine mare. De îndată ce se depăşea pragul, unda de tahioni va avea o influenţă semnificativă asupra întregului Univers. Dar dacă aşa stăteau lucrurile, cum puteai spune că se petrecuse ceva? Care era dovada? Cum rezolva Universul un paradox, ce cale alegea? Oamenii de ştiinţă ştiau că ajunseseră în trecut – Peterson o dovedise. Dar ce altceva se mai putea întâmpla?

Pe neaşteptate, avu o revelaţie. Dacă Universul era un sistem legat în întregul său fără prezenţa mitică a clasicului observator care să deformeze funcţia ondulatorie, atunci funcţia ondulatorie *nu trebuia* nicidecum să fie deformată. Ea...

O zguduitură şi o răsucire. Markham privi uimit pe fereastră şi văzu pământul schimbându-şi brusc direcţia. În faţă se zăreau dealurile verzi şi nepăsătoare din Maryland. Un pâlc de copaci defilă cu viteză pe sub aripile avionului. Din cabină răzbătea un vacarm de voci. Ţipete. Un bâzâit sfredelitor. Avionul trecu razant pe deasupra pădurii. Copacii se vedeau precis, exact, având claritatea ideilor bune. Îi urmări cu privirea săgetând prin dreptul ferestrei în vreme ce avionul devenea uşor, aerian, o ţesătură fragilă din fire de păianjen care cobora odată cu el, materie mută atrasă de geometria curbă a gravitaţiei. *Hârrr.* În lumina care cădea pieziş, trunchiurile copacilor se transformară în beţe decolorate, fiecare având la capăt câte o minge verde care exploda. Copaci şi arbori trecură pe lângă avion din ce în ce mai repede, tot mai grăbiţi, iar Markham se gândi la un univers cu o singură funcţie ondulatorie, care trece în noile stări de existenţă în timp ce în interiorul său se formează un

paradox asemenea miezului unei idei.

— Dacă funcţia ondulatorie nu se deformează...

Nenumărate lumi se aflau în faţa lui, altele rămâneau în urmă. Se auzi un zgomot pătrunzător şi înţelese brusc ceea ce ar fi trebuit să fie.

32.

Peterson se trezi cu greutate. Rămase cu ochii închişi. Trupul îi spunea să nu facă nici o mişcare, dar el nu-şi putea aminti de ce. În jurul lui se iscară foşnete, sunete confuze de voci, iar undeva, departe, zgomote metalice. Deschise ochii o fracţiune de secundă, văzu pereţii albi, o stinghie cromată. Un vârtej ameţitor. Acum reuşi să-şi aducă aminte unde se afla. Îşi pipăi corpul cu mişcări precaute. O senzaţie surdă de moliciune. O durere rece răspândindu-se peste tot. Stinghia de la marginea patului îi apăru neclară, lipsită de contur. Îşi rostogoli capul într-o parte şi în alta, se strâmbă de durere şi văzu o sticlă suspendată deasupra lui. Încercă să urmărească traseul tuburilor cu privirea, dar nu reuşi. În nas avea vârât ceva. Tubul lipit cu leucoplast de braţ îl înţepă când se mişcă. Se strădui să o cheme pe soră. Vocea lui sună ca un croncănit.

Însă sora îl auzise. În câmpul lui vizual apăru o faţă rotundă cu ochelari şi o calotă albă.

— Ne-am trezit, nu-i aşa? Foarte bine. O să vă faceţi bine.

— Frig...

Închise ochii. Simţi cum sora aranjează pături peste el. I se scoase tubul din nas.

— Puteţi ţine termometrul în gură? întrebă sora cu o voce precisă şi clară. Sau încercăm la capătul celălalt?

O privi printre gene, dându-şi seama că o urăşte.

— Gură...

Limba i se păru enormă şi parcă îmblănită. Ceva rece i se strecură printre buze. Simţi degete reci strângându-l uşor de încheietură.

— Ei, v-aţi revenit destul de bine. Sunteţi unul dintre puţinii fericiţi. V-am administrat Infalaithin-G înainte ca infecţia să vă doboare.

Se încruntă:

— Mai sunt şi alţii?

— A, sigur, spuse ea pe un ton vesel. Nici nu reuşim să facem faţă. Nu mai avem paturi libere. Îi duc direct la Urgenţă. Curând o să fie plin şi acolo, pariez. Dumneavoastră aveţi o rezervă separată, dar să-i auziţi cum gem şi se tânguie în Salonul E. Şaizeci de paturi, atâtea sunt acolo. Toate cazurile de ingerare a alimentelor contaminate, ca şi dumneavoastră. Cum vă spuneam, sunteţi unul dintre norocoşi. Acum ar cam fi vremea să mâncaţi ceva.

— Mâncare? spuse el îngrozit. Amintirea ultimei cine cu Laura îl făcu să se simtă cuprins de un val de greaţă. Soră!

— Vreţi să vărsaţi?

Vocea îi era la fel de veselă ca şi până atunci. Cu mişcări iscusite îi aşeză sub bărbie un vas de forma unui rinichi şi îi sprijini capul. Vomă convulsiv. Pe bărbie îi rămaseră dâre verzui şi băloase iar în gură simţi un gust amar. Avea o durere cumplită de stomac.

— Nu mai aveţi nimic în stomac, vedeţi? Staţi liniştit şi nu vă agitaţi deloc.

— Ai spus mâncare, hârâi el acuzator.

Ea râse bine dispusă.

— Da, aşa am spus, dar nu m-am referit la *alimente.* E vremea să vă schimb flaconul de alimentare intravenoasă, atâta tot.

Peterson închise ochii din nou. Îi plesnea capul. O auzi pe soră trebăluind. Uşa se închise brusc. De departe, prin geamurile duble, auzi zumzetul traficului londonez. Unde se afla? La Spitalul Guy’s? Acum putea să-şi amintească mai limpede. Totul i se întâmplase fulgerător. În drum spre casă se simţise foarte bine. După un somn de o oră se trezise cu o senzaţie de uşoară greaţă şi coborâse din pat. Paralizia neiertătoare îl cuprinsese după ce făcuse câţiva paşi. Îşi aminti cum zăcea ghemuit pe podeaua dormitorului, incapabil să strige, abia îndrăznind să respire. Bineînţeles că Sarah era plecată. Presupuse că ar fi putut să moară dacă şi menajera ar fi avut liber în noaptea aceea.

Când se trezi din nou, se simţi mai lucid. Sângele îi pulsa în tâmple, iar durerea de cap era difuză. Sună după soră. De astă dată veni alta, o tânără de origine indiană, îşi dădu seama că starea i se ameliorase când descoperi că încearcă să măsoare sânii surorii, ascunşi de uniforma albă şi scrobită.

— Cum vă simţiţi acum, domnule Peterson? întrebă ea cu o voce cântată, aplecându-se deasupra lui.

— Mai bine. Ce oră e?

— Cinci şi jumătate.

— Aş vrea să mi se înapoieze ceasul. Şi mi-e foame. Aş putea înghiţi ceva foarte uşor.

— Să văd ce aveţi voie, spuse ea şi părăsi discret încăperea.

Se zbătu să se ridice în capul oaselor. Sora reveni aducând un radio şi un plic.

— Domnule Peterson, aţi avut o vizitatoare, îl lămuri ea. N-a vrut să rămână, dar a lăsat astea. Puteţi mânca o supă. Va sosi imediat.

Recunoscu scrisul mare, graţios, cu bucle largi şi înflorituri de pe plic şi desfăcu biletul.

Ian,
Ce plictiseală îngrozitoare pentru tine. Nu suport spitalele, aşa că n-o să te vizitez, dar m-am gândit că ţi-ar folosi acest radio. Eu plec la Cannes vineri. Sper să te văd până atunci. Dacă nu, sună-mă. Voi reveni acasă miercuri seară. Pa.

Sarah.

Îl mototoli şi-l azvârli în coşul de gunoi. Deschise radioul, unul mic şi simpatic, cu baterii. Toate posturile păreau să difuzeze numai muzică. Se uită instinctiv la mână şi constată că nu avea ceas. Ce oră spusese sora că era? Stomacul scoase un gâlgâit puternic. Trei semnale sonore întrerupseră programul muzical.

„Aici Radio BBC 4”, se auzi vocea unei crainice, „iată ştirile de la ora 6. Vă prezentăm principalele ştiri pe scurt. Cincizeci de persoane şi-au pierdut viaţa în cursul violentelor tulburări stradale de la Paris. O aeronavă United Airlines ce zbura de la Londra la Washington s-a prăbuşit azi-dimineaţă. Toţi pasagerii de la bord au murit. Zona de înflorire ce se întinde în Oceanul Atlantic a avansat cu câteva mile într-o singură zi. Consiliul Mondial a aprobat un Plan Energetic în ciuda veto-ului exprimat de ţările OPEC. Căderea liniilor electrice vreme de şase ore a dus astăzi la închiderea unor întreprinderi din Midlands. Meciul Test programat pentru astăzi la terenurile de cricket de la Lord's a fost amânat întrucât zece membri ai echipei Australiei au fost spitalizaţi cu diagnosticul de toxiinfecţie alimentară. Starea vremii mâine: pe

alocuri însorită, sunt posibile furtuni.” Urmă o scurtă pauză. „Studenţilor care demonstrează în capitala Franţei li s-au alăturat astăzi muncitori care...”

Peterson nu mai ascultă. Se simţea imaterial şi nesigur. Sora sosi aducând o tavă. Îi făcu semn să o lase pe măsuţa de lângă pat. Una dintre veşti îl tulburase şi nu-şi putea da seama de ce. Trebuie să fi fost cea despre înflorire. Şi totuşi nu simţi nici o reacţie când recapitulă ştirea în gând.

„ Zborul 347, de la Londra la Washington DC, United Airlines, a intrat după amiază într-un front de turbulenţă în momentul în care se apropia de aeroportul Dulles şi s-a prăbuşit. Mesajele pilotului au fost distorsionate. Se pare că atât pilotul cât şi copilotul au suferit tulburări în clipele dinaintea prăbuşirii. Unii martori oculari au declarat că avionul a explodat când s-a lovit de copaci. Nu există supravieţuitori. Acest din urmă accident, care face parte dintr-o serie de dezastre aeriene, a...”

Iisuse! îi transpirară palmele. Apăsă pe butonul soneriei să cheme sora. Aceasta nu veni imediat. Ţinând degetul în continuare pe buton, strigă:

— Soră!

Ea sosi în goană, lăsând uşa deschisă.

— Ce s-a mai întâmplat? Uitaţi, nici nu v-aţi atins de supă.

— Las-o dracului. În ce zi suntem? E cumva miercuri?

— Da. Dar sunteţi cumva?...

— Vreau un telefon. De ce nu am telefon aici?

— A fost scos ca să nu fiţi deranjat.

— Bine, acum adu-l înapoi.

— Nu ştiu dacă am voie s-o fac...

— Ce se întâmplă? se repezi o altă asistentă în rezervă.

— Soră, domnul Peterson cere un telefon la pat.

— Oo, n-avem nevoie de aşa ceva. N-am vrea să fiţi deranjat.

— Acum sunt, strigă el. Adu-mi telefonul!

— Liniştiţi-vă, domnule Peterson, nu putem hotărî...

— Ia ascultă, târfă proastă, spuse el apăsat şi încordat, vreau un telefon imediat, altfel o să cer să fiţi concediate!

Se lăsă o tăcere stânjenitoare, iar cele două femei ieşiră din cameră cu spatele către uşă, privindu-l cu suspiciune. El se lăsă la loc pe pernă, tremurând. Prin uşa pe care surorile o uitaseră întredeschisă auzi gemete.

La foarte scurt timp, un salariat aduse un telefon şi-l cuplă la reţea. Peterson luă o înghiţitură de apă şi se chinui să alunge senzaţia de vomă. Formă numărul secretarei.

33.

25 SEPTEMBRIE 1963

Gordon mergea pe hol, întorcându-se la laborator, când auzi remarca. Doi profesori plini discutau cu voci scăzute.

— ...şi aşa cum spunea şi Pauli, nici măcar nu are greşeli! tocmai încheia unul dintre ei când Gordon se apropie. Îl văzuseră şi tăcuseră aproape instantaneu. Gordon ştia povestea. Pauli fusese un faimos fizician din prima jumătate a secolului, înzestrat cu un spirit critic deosebit de ascuţit. Referindu-se odată la o lucrare ştiinţifică, remarcase: „Lucrarea asta e atât de proastă, încât nici măcar nu conţine greşeli.” Ceea ce însemna că începea şi se sfârşea fără să afirme nimic; era atât de prost formulată încât nu putea fi testată. Gordon îşi dădu imediat seama că cei doi discutau despre el. Articolul din revista *Life* dăduse roade. Când ajunse la capătul holului mai auzi murmurul conversaţiei şi un hohot nestăvilit de râs.

Penny aduse acasă un număr din *National Inquirer* şi-l lăsă la vedere, pentru ca Gordon să-l citească la întoarcerea acasă. Pe prima pagină se lăfăia un titlu: APEL NUCLEAR DIN SPAŢIUL EXTRATERESTRU, iar dedesubt, *Oameni de ştiinţă importanţi intră în legătură cu alte lumi.* Apăreau şi două fotografii cu Saul şi Gordon, făcute, evident, de reporterul de la *Life.* Gordon o aruncă la coş fără să o citească.

La începutul anului universitar se organiză o petrecere cu participarea membrilor catedrei de fizică pentru a marca inaugurarea noii clădiri a Institutului de Geofizică. Asistenţii sterilizaseră havuzul unei fântâni arteziene de pe peluza din faţa clădirii. Hugh Bradner şi Harold Urey îl umplură cu un amestec tare de vodcă şi sucuri de fructe. Gordon azvârlise invitaţia, laolaltă cu informările obişnuite despre anul universitar, dar Penny o descoperise şi insistase să meargă împreună. El ar fi dorit să se mai odihnească, însă îndemnurile ei sâcâitoare îl făcură să îmbrace cea mai comodă jachetă pe care o avea şi, pentru prima oară la o astfel de ocazie, nu-şi mai luă cravata. În California asemenea detalii treceau neobservate. Penny îşi puse o pălărie cafenie din pai, cu boruri largi şi moi: „Pentru impresie", preciză ea. Îşi putea ascunde o parte a feţei sub ea. Această aură de mister reaprinse interesul lui Gordon. Îşi dădu seama că uitase mai de toate în ultimele săptămâni, înhămându-se la pregătirea prelegerilor şi petrecându-şi majoritatea timpului în preajma instalaţiei RMN. Descoperirea îl cutremură. Savoarea începuturilor se pierdea încet. Frecuşurile dintre ei făceau ca iluziile să se şteargă.

Discută cu câţiva profesori de la Catedra de Fizică, dar nu reuşi să atingă subiecte interesante. Penny descoperi câţiva tipi specializaţi în literatură, însă Gordon nu-şi găsea locul, umblând de la un grup la altul. Cei de la Catedra de Engleză păreau deja chercheliţi şi citau din poeţi moderni şi din filme vechi. Apăruseră oameni degajaţi şi inteligenţi pe care nu-i văzuse niciodată, bărbaţi atrăgători, blonzi şi insuportabil de siguri de sine, tipul de persoane care

aveau frigiderele doldora de iaurt şi şampanie. Zări în mulţime un profesor vizitator de la Berkeley, înalt şi bine îmbrăcat, care câştigase Premiul Nobel cu câţiva ani în urmă. Gordon îl mai întâlnise. Îşi croi loc prin semicercul de persoane strânse în jurul acestui bărbat şi când privirea posesorului Premiului Nobel ajunse la el, îl salută din cap. Gordon rămase nemişcat, cu paharul din plastic în mână, având un zâmbet îngheţat pe chip. Ochii bărbatului reveniră asupra lui. Nici o tresărire, nici un licăr de recunoaştere. Cu faţa îmbujorată, Gordon se retrase de lângă grupul care discuta animat. *Probabil că nu m-a recunoscut,* se gândi el în timp ce se îndepărta. Îşi mai luă un pahar de vodcă. *Pe de altă parte, poate că da.*

— Bună pileala, nu? îl abordă un bărbat care apăru pe neaşteptate lângă el. Încearcă să spui „spectroscopie” de trei ori, da’ repede. Gordon îşi dădu silinţa, dar nu reuşi. Află că bărbatul se numea Book şi, într-adevăr, chiar arăta livresc. Era de la General Atomic şi se dovedi mult mai prietenos decât universitarii. Se aşezară sub o inscripţie care spunea apăsat: DACĂ POŢI CITI ASTA, MULŢUMEŞTE PROFESORILOR. Frivolitatea lui Book nu reuşi să alunge indispoziţia lui Gordon. Vodca începu totuşi să mai şteargă ceva din nesuferita concreteţe a lumii. Reuşi să priceapă motivul pentru care neevreii beau atât de mult. Book plecă fără să spună unde, iar Gordon intră în vorbă cu un fizician aflat în vizită, specialist în fizica particulelor, Steingruber. Amândoi apreciară cum se cuvine vodka, iar asta îi apropie. Începură să discute pe eterna temă: femeile. Gordon făcu o serie de afirmaţii despre Penny. Lucru curios pe care nu îl înţelegea aproape deloc, Gordon inversă rolurile, astfel

încât Penny era începătoarea în ale sexului, iniţiată de el, bărbatul din New York, trecut prin toate. Steingruber acceptă afirmaţia ca pe ceva normal. Gordon ajunse să creadă că Steingruber era un tip grozav, capabil să privească direct în sufletul omului. Mai băură împreună câte un pahar de vodcă. Steingruber arătă către o blondă aflată la mică distanţă de ei şi întrebă:

— Ce părere ai de aia de colo?

Gordon privi printre gene şi rosti sentenţios:

— Cam slăbuţă. Da.

Steingruber îl fulgeră cu privirea.

— E soţia mea.

Într-o clipă, până ce Gordon reuşi să bâiguie o scuză, omul se îndepărtă.

Apăru apoi şi Lakin, zâmbind amical. Era însoţit de Bernard Carroway.

— Am auzit că repeţi experimentul lui Cooper, spuse Lakin fără nici o introducere.

— De la cine ai auzit asta?

— Am constatat singur.

Gordon nu se grăbi să răspundă. Luă o înghiţitură din pahar şi descoperi că îl golise. Abia după aceea ridică ochii spre Lakin.

— Du-te-n mă-ta, spuse el foarte apăsat, plecând.

O găsi pe Penny într-un grup strâns în jurul lui Marcuse.

— Proaspăt numitul rezident comunist? întrebă Gordon când se făcură prezentările.

Spre uimirea lui, Marcuse izbucni în râs. Replica lui Gordon nu i se păru la fel de amuzantă unei absolvente care stătea alături. Află că numele ei era Angela şi că revoluţia nu avea să fie adusă de oameni la petreceri;

cu atât se alese Gordon din toată conversaţia, ori mai curând atât îşi mai putea aminti. O luă de mână pe Penny şi se îndepărtară.

Într-un colţ retras îl văzu pe Jonas Salk. Se gândi dacă era cazul să-l abordeze sau nu. Poate că va afla părerea lui Salk despre Sabin – care dintre ei descoperise vaccinul? O întrebare interesantă, desigur.

— O parabolă a ştiinţei, murmură Gordon către sine.

— Poftim? întrebă Penny.

Se răzgândi şi o conduse spre un grup de fizicieni. Un gând care nu-i dădea pace îl sfătuia să-şi ţină gura, aşa că o lăsă pe Penny să vorbească şi în locul lui. Oamenii din jur păreau incoerenţi şi aerieni. Încercă să descopere dacă asta era din cauza lui sau a lor. Eterna problemă a relativităţii. Poate că Marcuse ştia şi răspunsul. Un francez îl întrebă pe Gordon de experimente, iar el încercă să prezinte pe scurt ce părere avea. Asta se dovedi extrem de dificil. Ciudata împleticire a limbii dispăruse, dar rămânea problema a ceea ce considera el drept adevăr. Francezul îl întrebă despre Saul. Gordon ocoli subiectul. Încercă să menţină discuţia concentrată asupra rezultatelor experimentului său.

— Aşa cum spunea Newton, „nu avansez nici o ipoteză” – cel puţin deocamdată. Cere-mi doar date. Plecă să mai caute vodcă, însă havuzul se golise. Întristat, luă ultimele pişcoturi şi sandvişuri pe care le mai găsi. Când se întoarse, Penny stătea departe de francez şi privea lung către La Jolla şi la sclipirea catifelată a mării. Francezii vorbeau în limba lor. Penny părea furioasă. O trase de mână, iar ea îl urmă, privind totuşi înapoi.

Penny insistă ca ea să conducă până acasă, deşi

Gordon nu pricepea motivele ei. În timp ce treceau pe lângă cluburile de pe plajă şi casele răspândite pe mal, Penny spuse cu o vehemenţă neaşteptată:

— Ce *ticăloşi!*

— Cum? Ce tot vorbeşti acolo?

Ea se strâmbă.

— După ce-ai plecat, au zis că eşti un încurcă-lume.

— Ţi-au spus ţie asta? întrebă Gordon încruntându-se.

— Nu, caraghiosule. Au început să converseze în franceză. Bănuiau că nici un american nu-i în stare să înveţe o limbă străină.

— Aha.

— Au susţinut că eşti un impostor. Un escroc.

— Oo.

— Au zis că toată lumea te consideră aşa.

— Toată lumea?

— Da, mormăi ea pe un ton acru.

34.

7 OCTOMBRIE 1963

Apăru brusc, în plin zgomot. Cu o clipă înainte, ecranul osciloscopului arătase ecouri parazite, iar Gordon îşi făcea de lucru cu un nou filtru de bandă, un circuit pe care îl făcuse chiar el pentru reducerea zgomotului. Apoi, dintr-odată, curbele RMN începură să se deformeze şi să se modifice. Rămase cu privirea pironită la ecran, neîndrăznind să facă o mişcare. Era ora 23.

Duse mâna la gură, parcă dorind să mascheze un strigăt. Liniile continuară să danseze pe ecran. Îi trecu prin minte că ar putea avea halucinaţii. Îşi muşcă degetul. Nu, liniile discontinui nu dispărură. Cu mişcări rapide, controlându-şi agitaţia şi dorind să fie precis, începu să noteze datele.

ACŢIUNEA RAZTUYP ULTRAVIOANRK ASUTYN LANŢURILOR PARE SĂ ÎNTÂRZIE DIFUZIA ÎN STRATURILE DE WKTRNM ÎNSĂ CREŞTEREA

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

AD 18 5 FGDUEL 30 29,2

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

EFECTELE ENZIMEI DIATOMICE A INHIBAT LANŢUL REŢELEI B REPRODU ÎNCERCARE DE A VĂ CONTACTĂ CU FASCICUL TAHIONIC ARTGPRMY LE SURSA PUNCT PUTEŢI VERIFICA AD 18 5 3MCDU DEC 30 29,2 YERUASRLGN DGRUTNYO CAMBRIFHR CAMBRIDG

ÎNFLORIREA DIATOMEICĂ ATRFT ASANRTM DEC 30 29,2 ACEST LUCRU NU ÎNCALCĂ NICI UN POSTULAT FORMULAT DE WHEELER-FEYNMANN ATÂTA VREME CÂT FEEDEBACK DIN BUCLA CAUZALĂ PERMITE CONTINUAREA EXPERIMENTULUI IMPERATIV CA VOI SĂ REALIZAŢI EXP PENTRU A VERIFICA LANŢUL MOLECULAR XCEUDUR 18 5 DEC 30 29,2 DIFERENŢA DE TIMP AUSMP

— Claudia, tu eşti? Era prima oară că i se adresa pe numele mic.

— Da, da, Gordon, tu eşti?

— Exact. Am lucrat paralel cu voi. Seara trecută aţi fost acolo?

— Poftim?

— Aţi lucrat aseară?

— Eu... nu, n-am... studentul meu a făcut câteva măsurători. Cred că a terminat pe la ora 6.

— La dracu’!

— Poftim? Iartă-mă, n-am prea auzit bine...

— Nimic, îmi pare rău. Eu, ăă... am lucrat aseară până pe la ora 23 şi am recepţionat nişte efecte anormale de rezonanţă.

— Înţeleg. Ei, asta însemna că aici era ora 2 noaptea.

— Da. Sigur.

— Cât a ţinut efectul?

— Mai bine de două ore.

— Bine, stai puţin să mă gândesc, studentul trebuie să sosească; e abia trecut de opt. Gordon, o să fii treaz la 5 dimineaţa?

— A, sigur. Aşteptam să mă suni tu.

— Ai dormit?

— Nu. Voiam să văd dacă mai apare... efectul.

— Gordon, tu culcă-te. O să discut cu studentul. Astăzi vom face câteva experimente. Dar tu dormi puţin.

— Bine, sigur.

— Îţi promit că facem noi măsurătorile. Dar odihneşte-te, bine?

— Da. Bine. Asta-i tot ce voiam să ştiu.

— Gordon, doamna Evelstein mi-a adus revista *Life.* De ce nu mi-ai spus şi mie? Numele fiului meu apare acolo mare cât viaţa – cât *Life!* – iar el nu scoate o vorbă. Asta a fost acum câteva săptămâni şi...

— Mamă, îmi pare rău că nu ţi-am spus. Eu...

— Şi nici de articolul din *National Inquirer,* şi pe ăsta mi l-a arătat. Numai că nu prea mi-a plăcut ce scria.

Respiră greoi în receptor. Cât era ceasul? Hristoase, ora 17. Oare ce recepţiona grupul lui Zinnes?

— Ascultă, mamă, dormeam şi...

— Dormeai? La ora asta?

— Am lucrat toată noaptea.

— N-ar trebui, o să te distrugi.

— N-am nimic.

— Dar voiam să-ţi spun despre articolul din *Life,* a fost aşa o surpriză...

— Mamă, vreau să mai dorm. Sunt terminat.

— Bine, cum vrei. Doream să-ţi mai aud vocea, Gordon. Nu ţi-am mai auzit-o de mult.

— Ştiu, mamă. Uite, îţi promit că te sun eu peste câteva zile.

— Bine, Gordon.

Închise şi se culcă la loc.

Grupul lui Zinnes nu descoperi nimic. Nici Gordon nu reuşi să mai prindă semnalul. Continuă să verifice

toată săptămâna. Vineri avu loc un seminar al catedrei pe tema fizicii plasmei, susţinut de Norman Rostoker. Gordon se duse şi se aşeză în fundul sălii. Primul diapozitiv proiectat de Rostoker suna:

Cele şapte faze ale programului de fuziune termonucleară

I. Entuziasm
II. Derută
III. Dezamăgire
IV. Identificarea vinovaţilor
V. Pedepsirea nevinovaţilor
VI. Recompense pentru cei neimplicaţi
VII. Îngroparea cadavrelor/împrăştierea cenuşii

Publicul râse. Gordon nu făcu excepţie. Se întrebă în ce etapă se găsea. Ba nu, mesajul, în întregul lui, nu era un proiect de cercetare comandat, ci o descoperire. Faptul că era singura persoană din lume care credea în el nu avea nici o importanţă. „Identificarea vinovaţilor” părea totuşi să i se potrivească. Se gândi la asta o clipă apoi, în timpul prezentării făcute de Rostoker, adormi.

Răspunse invitaţiei telefonice şi-l găsi pe Ramsey în laborator. Chimistul descompusese lanţul întreţesut într-o configuraţie plauzibilă. Fosfor, hidrogen, oxigen, carbon. Ceva destul de inteligibil. În plus, acestea formau o clasă asemănătoare pesticidelor. Mai complexe, desigur – dar erau descendente lineare de netăgăduit. Încă somnoros după seminar, Gordon zâmbi.

— Bună treabă, murmură el.

Ramsey exulta. La plecare, trecu prin pădurea de sticlărie din laborator. Începuse să iubească ritmurile de aici.

Biologii de alături aveau cuşti cu animale pentru testele lor şi, păşind pe lângă ele, Gordon simţi o bucurie greu de explicat. Pe un cărucior de pe hol văzu câteva tăvi. În ele se aflau mormane de hamsteri cafenii, goliţi de intestine, semănând cu nişte cartofi crăpaţi. Viaţa în serviciul vieţii. Se îndepărtă grăbit.

Telefonul sună la ora şase, în timp ce-şi punea în geantă câteva hârtii şi cărţi pe care să le consulte în timpul weekend-ului. Clădirea catedrei de fizică era pustie şi sunetul avu ecou.

— Gordon, Claudia Zinnes la telefon.

— A, bună. Ai?...

— Am obţinut ceva. Întreruperi. Începu să le descrie.

— Păi, îmi faci un serviciu? Încearcă să le descompui în structuri. Adică, ştiu că-i târziu şi e, în fine, e ora 9 la tine, dar dacă vrei...

— Cred c-am priceput.

— Vezi dacă se potrivesc codului Morse, spuse el dintr-o suflare.

Ea râse tăcut.

— Voi vedea, Gordon.

Gordon o rugă să-i telefoneze acasă şi-i dădu numărul.

— Ţi-am spus de săptămâna *trecută,* îi reaminti Penny. Plecăm cu Air Cal spre Oakland sâmbătă dimineaţă la 10, de la Lindbergh.

— Uitasem.

— Ei, asta-i. Dar te-am *anunţat.*

— Penny, am avut o mulţime de lucruri pe cap săptămâna asta. M-am gândit la atâtea...

— O să te gândeşti şi-n Oakland.

— Nu, nu le pot spune părinţilor tăi că noi...

Sună telefonul.

— Claudia?

— Gordon? Am verificat şi, şi ai avut dreptate.

Se simţi cuprins brusc de un val de ameţeală.

— Şi ce zice?

— Coordonatele acelea astronomice despre care mi-ai spus. Apar pe pagini întregi.

— Grozav. Extraordinar.

— Ce reprezintă, Gordon?

— Nu ştiu.

Mai discutară câteva clipe. Claudia voia să continue experimentul. Puterea semnalului era variabilă, la intervale neregulate. Gordon ascultă, dădu din cap, aprobă. Dar mintea nu-i stătea la detalii. O senzaţie ciudată începu să urce dinspre picioare spre piept. Puse jos receptorul după ce-i ură Claudiei noapte bună şi simţi un fior pe ceafă. Era adevărat. Mai tot timpul lăsase loc pentru eventualitatea că e un puţoi, că experimentul era greşit, că găsea noduri în papură, după cum îi spusese odată Penny în glumă. Dar acum era sigur: *cineva încerca să ia legătura cu el.*

— Gordon? Gordon, cine-a fost?

— Zinnes. De la New York. Ridică ochii, uimit. Au descoperit şi ei.

Ea îl sărută şi făcură câţiva paşi de dans împreună. Nu era un puţoi. Gordon se învârti prin camera de zi urlând de bucurie. După câteva clipe se simţi ameţit şi se aşeză. *Renunţăm la o ipoteză şi o notăm ca realitate.* Dar ce trebuia să facă în continuare?

— Penny, ai dreptate, mergem în Oklahoma.

35.

1998

Vacarmul conversaţiei îl întâmpină pe Peterson de cum deschise uşa principală. Văzu lume vorbind cu însufleţire începând din holul de la intrare şi până în salon. Hohote de râs ici şi colo, clinchet de pahare, învăluirea dulceagă a noilor ritmuri latine.

Se opri doar o clipă. Fără să privească nici în stânga nici în dreapta, porni hotărât pe holul pardosit cu plăci de marmură albă şi neagră şi urcă scara largă şi curbată, în general, era adevărat că oamenii nu încearcă să te oprească dacă treci repede pe lângă ei şi nu laşi pe nimeni să te privească în ochi. La urma urmei, prezenţa lui acolo era perfect justificabilă; casa îi aparţinea. Orice oaspete va presupune că el şi Sarah organizaseră petrecerea asta blestemată de care el însă uitase şi acum avea de rezolvat o treabă personală la etaj.

Păşi pe covorul gros fără să facă zgomot şi traversă palierul. O geană de lumină se strecura pe sub uşa băii din hol, reflectându-se în podea; probabil că era cineva înăuntru. Cât el va sta în dormitor, se va elibera, numai că trebuia să ţină seama de vânturarea oamenilor încoace şi încolo atunci când va pleca. Va fi silit să iasă tot pe unde intrase; ca să ajungă la uşa din dos care se deschidea din bucătărie ar fi silit să treacă prin mijlocul petrecerii.

Închise uşa dormitorului şi se duse la dulapul de

haine. Un şir de pardesie ascundea cu totul cele două valize care n-ar fi fost observate decât la o curăţenie de primăvară. Le scoase afară. Cam grele, dar se va descurca el. Le aşeză lângă uşă şi privi lung în jur. De cealaltă parte a încăperii, cele trei ferestre în stil georgian dădeau către o serie de acoperişuri înclinate. La mai toate clădirile se vedeau ferestre slab luminate; era ora reducerii iluminatului casnic, îşi reaminti el. Raţionalizare plină de zel, se întrebă el, sau oamenii părăsiseră deja oraşul? N-avea importanţă – nu intenţiona să-şi mai bată capul cu asemenea lucruri de acum încolo. Între ferestre se aflau oglinzi înalte de un stat de om, încadrate de catifea gri care, la rândul ei, era tivită cu negru; ultima idee neroadă a lui Sarah. Peterson ezită o clipă, apoi se studie în oglindă, încă puţin tras la faţă, o paloare în jurul ochilor, dar în mare măsură înzdrăvenit. Îi convinsese pe cei de la spital să-l externeze de îndată ce se simţise în stare să meargă. Se dusese direct la birou. Consiliul se afla în plină criză de stat şi nimeni nu observă când el şterse câteva documente din fişiere, dând ordine de ultim moment la telefon şi transmiţând o serie de instrucţiuni către avocatul său. Sir Martin îl convocă la o discuţie de evaluare a situaţiei şi în cursul ei Peterson constată că pregătirile pe care le făcuse nu erau premature. Era limpede că norii transportau pretutindeni material din înflorire. Forma conţinută de nori se deosebea puţin de cea din ocean, dar ambele aveau acelaşi efect asupra stratului nervos pe care Kiefer îl descoperise cu numai câteva zile în urmă. Datele lui Kiefer erau de mare ajutor, însă măsurile de contracarare încă trebuie studiate de laboratoare. Norii îşi azvârleau otrava oriunde ploua. Plantele terestre

rezistau în general în faţa mecanismului, dar nu întotdeauna. Celuloza din plante rămânea neatinsă, dar porţiunile mai complexe erau vulnerabile. Testele efectuate în regim de urgenţă puseseră în evidenţă o metodă de purificare a unor plante, pentru a întrerupe procesul înainte ca materialul să se poată difuza prin coajă. Spălarea cerealelor în anumite soluţii părea o metodă aplicabilă şi promitea un procent de reuşită de şaptezeci la sută. Peterson zâmbi strâmb când îşi aminti vorbele Laurei: „O, legumele şi restul sunt foarte proaspete. Cele mai bune. Le aduc de la ţară în fiecare zi.” Da, şi de acolo s-a ales cu suferinţa asta blestemată. În tubul digestiv uman substanţa făcea zob tot soiul de procese metabolice – adeseori în mod fatal, dacă nu se aplica un tratament.

Nimeni nu ştia care ar putea fi efectele secundare mai delicate asupra lanţului trofic. Biologii făcuseră unele prognoze foarte sumbre.

În plus, norii răspândeau rapid înflorirea. În Atlanticul de Nord apăruseră deja primele pete roşietice.

Cu un avânt uimitor, Sir Martin dirija resursele Consiliului, dar până şi el părea îngrijorat. Se confruntau cu un proces în dezvoltare exponenţială şi nimeni nu putea spune precis unde se va opri efectul.

Peterson privi camera pentru ultima oară. Fiecare trăsătură a ei fusese croită potrivit obiceiurilor lui, începând cu stelajul pentru pantofi ca un acordeon şi terminând cu biblioteca aranjată cu mult gust, în care disimulase centrul personal de comunicaţii. Păcat să-l lase aici, chiar aşa. Problema era că trebuia să plece înainte de a începe Marea Fugă şi să găsească totuşi un motiv plauzibil pentru a absenta de la Consiliu vreme de câteva zile. Recuperarea la un spital din

mediul rural ar fi o scuză perfectă.

Sir Martin îl privise lung şi cercetător când îşi anunţase plecarea, dar acesta era un risc inevitabil. Cei doi bărbaţi se înţelegeau probabil foarte bine unul pe altul. Mare păcat că lucrurile nu se rezolvaseră mai bine între ei, se gândi Peterson şi întredeschise uşa dormitorului.

Văzu spatele cuiva care cobora scările după ce făcuse o tură până la closet. Aşteptă până când bărbatul dispăru dincolo de foaierul placat cu marmură. Deschise uşa cu umărul şi cără valizele până la capul scărilor. Hristoase, ce grele erau. Nici prin cap nu-i trecuse că s-ar fi putut îmbolnăvi în timpul mutării.

Coborî scările lovind uşor valizele de colţul fiecărei trepte, încordându-şi braţele şi străduindu-se să-şi menţină echilibrul înainte de a încerca să facă următorul pas. Trebuia să fie atent unde punea piciorul. Scara i se păru imens de lungă. Începu să gâfâie. Muzica se iscă brusc, încărcată de alămuri, asurzindu-l şi împiedicându-l să se concentreze. Trase cu coada ochiului şi percepu o mişcare. Un bărbat şi o femeie se apropiau dinspre salon. Coborî grăbit ultimele trei trepte şi fu cât pe-aci să alunece pe podeaua lustruită.

— Ian! Doamne, ia te uită ce călător! Sarah spunea că eşti internat în spital, dacă-mi amintesc bine.

Luă rapid hotărârea. Un zâmbet, asta era soluţia.

— Încă sunt internat, să-ţi spun drept, începu el şi păşi către colţ, unde se afla o cămăruţă de serviciu. Trebuia să dea valizele la o parte ca să nu le mai vadă şi alte persoane care ar fi putut apărea.

— Numai că se aglomerează, şi de aceea m-am gândit să ies de acolo. Mă duc la un sanatoriu din afara

oraşului ca să mă refac, înţelegeţi?

— A, sigur, spuse bărbatul. Spitalele orăşeneşti sunt cele mai proaste. Vrei să te ajut să cari valizele?

— Nu, nu-i nevoie. Sunt doar câteva obiecte de îmbrăcăminte. Le împinsese în cămăruţă, iar acum închise uşa cu un gest hotărât.

— Ascultă, noi căutăm un colţişor unde, înţelegi, să fim singuri câteva minute. Femeia îl privi plină de speranţă. Era una dintre prietenele lui Sarah, din tagma celor pe care nu ţi le mai aminteşti de la o întâlnire la alta. Ea se întoarse, vrând să arate către etaj şi gândindu-se fără îndoială că Peterson nu prea avea imaginaţie şi-i trebuia un plan al casei. Ochii ei rămaseră fixaţi la uşa dormitorului lui, care stătea deschisă:

— O, aceea ar fi perfectă! Are şi încuietoare, nu?

Peterson simţi o furie rece crescând în el.

— Aş sugera mai curând...

— Nu cred c-o să stăm mult. Nu te superi, aşa-i? Ba da, te deranjează. Lasă, Jeremy. Femeia puse un picior pe treapta de mai jos şi privi la bărbatul care o însoţea, lăsându-l pe el să-l convingă pe Peterson.

— Ţi-aş rămâne foarte îndatorat dacă mi-ai da o mână de ajutor, Ian.

Peterson se simţi cuprins brusc de o stare de fierbinţeală şi slăbiciune. Trebuia să termine cu mascarada asta, să scape. Reacţionase instinctiv la ideea ca un străin să folosească dormitorul lui pentru hârjoneală, însă acum îşi dădea seama că gestul era total lipsit de sens. La urma urmelor, abia spusese adio acestui loc.

— Da, înţeleg, duceţi-vă. Nu mă deranjează deloc. Reuşi să rostească aceste vorbe pe un ton aproape

vesel.

Cei doi îi mulţumiră şi urcară scările cu o încetineală care lui Peterson i se păru calculată. Aruncă o privire către salon şi respiră adânc de câteva ori. Putea lua valizele şi să dispară fără a mai da naştere altor comentarii doar dacă...

Sarah. Sarah îl zărise în timp ce trecea pe lângă un grup de persoane aflate la o şuetă. Ea îl trase de mânecă pe un bărbat şi făcu semn din cap către Peterson. Traversară pătratele pardoselii foaierului ca două piese de şah care avansează. Calul şi regina atacă, se gândi el. Observă ca prin vis că Sarah purta una dintre rochiile create de ea însăşi, dintr-un imprimeu cu scene din junglă şi având pe cap o eşarfă asortată care atârna cochet în partea stângă. Peterson privi la bărbatul care era cu ea şi se simţi trecut de răcori. Era Prinţul Andrew. Iisuse, doar n-o lua iar de la început?! În fine, acum nu mai avea nici o importanţă.

— Ian! Ai şi ieşit? *Squisito!* exclamă Sarah, luându-l de mână.

— Am trecut pe acasă să-mi iau câteva lucruri. Mă transferă undeva la ţară. Îi întinse mâna lui Andrew. Bună seara, domnule.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Ian, nu-i nevoie să mi te adresezi cu „domnule”.

— Andy ne invită la Balul încoronării – cel *mic.* Nu-i frumos din partea lui?

— Da, foarte. Ce mai face fratele tău, Andrew?

— Oh, nu l-am mai văzut de-o săptămână. E mereu ocupat. Mă bucur că n-am soarta asta. Oricum, i se potriveşte mai bine decât oricăruia dintre noi.

— Oho, sunt sigură că şi tu ai face faţă cu multă strălucire, îl măguli Sarah.

Andrew scutură moale din cap.

— Ba nu, mă îndoiesc. M-am întrebat deseori dacă a fost simplu noroc faptul că moştenitorul este aşa cum este sau dacă nu cumva a devenit astfel pentru că *este* moştenitor.

Peterson îşi reprimă starea de nelinişte, făcând un gest cu mâinile şi se strădui să spună ceva potrivit ocaziei. Oare conversaţia asta era reală sau trăia un vis?

— Îşi ia misiunea în serios, spuse el calm. De fiecare dată când m-am consultat cu el, a înţeles problemele foarte just.

— Are totuşi şi simţul umorului, să ştii, răspunse Andrew, de parcă şi-ar fi cerut scuze pentru seriozitatea fratelui său. Clipi şiret.

Peterson înţelese că Andrew era beat, dar numai în măsura în care un membru al familiei regale nu putea da naştere comentariilor răutăcioase. Asta însemna că era beat binişor. Sarah îl trase de mânecă pe Peterson, invitându-l la petrecere. Stătu în cumpănă câteva clipe, apoi îi urmă pe cei doi. Nu voia ca altcineva să-şi dea seama de greutatea sau dimensiunile valizelor pe care le avea de cărat. Mai bine să-i ducă pe Sarah şi pe Andrew înapoi în mijlocul oamenilor şi să se strecoare afară mai târziu. Se lăsă plimbat de Sarah pentru a fi prezentat câtorva oameni pe care el îi intui ca potenţial utili carierei ei. Se mulţumi să zâmbească, să salute din cap şi vorbi foarte puţin. Încetul cu încetul pricepu că toţi cei prezenţi erau, într-un fel sau altul, ameţiţi – beţi, drogaţi sau pur şi simplu isterizaţi de prea multă energie dezlănţuită. Şi, cum era de aşteptat, discuţiile erau din cale afară de superficiale şi banale. Se aşteptase la o canonadă de întrebări despre

înflorire sau despre nori, dar absolut nimeni nu era interesat de aşa ceva. Se trezi contemplându-i de la distanţă. Eleganţi şi ignoranţi ca nişte lebede. Şi cu toate acestea ştia că unii dintre ei aveau îndoieli. De aceea trăi din nou senzaţia de irealitate.

Îi trebui mai bine de-o oră până să prindă momentul potrivit. Voia să fie absolut sigur că Andrew nu va zări bagajele, aşa că aşteptă până când Sarah se agăţă de braţul lui şi începu să-i spună una dintre scandaloasele ei poveşti. Atunci Peterson se strecură printre câteva grupuri care discutau înfocat, dând impresia că se află printre oameni, dar în realitate fără să audă ce se vorbea şi fiind atent să vadă numai dacă cineva important putea să-l vadă ieşind. La momentul potrivit, fugi în hol. Scoase valizele.

Când se întoarse, văzu cum pe uşa deschisă a dormitorului său apare o siluetă cu chipul congestionat şi cu ochii adormiţi. Înainte ca femeia să apuce să-i facă semn cu mâna, deschise uşa de la ieşire şi o luă la goană. Nu era plecarea fără incidente pe care şi-o imaginase, dar nu era nici o catastrofă. Cambridge era aproape şi după aceea, Slavă Cerului, se putea odihni.

36.

Marjorie stătea pe scaun în micuţa casă închiriată de familia Markham şi o privea pe Jan. Venise animată de gândul că va fi sprijinul dezinteresat şi eficient pentru prietena neconsolată aflată în suferinţă, dar descoperise că rolurile aproape se inversaseră. Jan împacheta totul într-o ordine desăvârşită. Marjorie se oferise să facă ea treaba asta. Simţea că Jan ar trebui să aibă libertatea de a se trânti cu faţa în jos pe pat şi să plângă cu chipul ascuns în pernă. Însă Jan refuzase să fie ajutată zicând că dacă nu-şi împachetează singură lucrurile, n-o să şi le poată găsi mai târziu. Marjorie se oferi să pregătească ceaiul. Ceaiul dulce şi tare avea un efect liniştitor. Dar Jan nu voise nici ceai. Continua să-şi vadă de treabă. Uşor jignită, Marjorie se gândi că Jan era în stare să înceapă să fredoneze o melodie în timp ce trebăluia. Speră ca Jan să-i ofere măcar ceva de băut. Se agăţă brusc de ideea asta. Doamne, şi era abia dimineaţă.

— Chiar nu pot să fac *nimic?* întrebă ea cu disperare în voce.

Jan se opri şi-şi dădu la o parte o şuviţă de păr ce-i căzuse peste ochi.

— Păi, dacă mă gândesc mai bine, ai putea împacheta hainele lui Greg. Ce-ar fi să iei cutia asta mare şi să te duci sus? Doar hainele şi pantofii. O să încerc să le vând la un magazin de vechituri de pe Petty Cury. A, să verifici şi dulapul de pe hol. Cred că pardesiul lui e acolo. Iar halatul de casă e pe uşa de la

baie. Zâmbi strâmb. De fapt, mai bine uită-te prin toate camerele. N-am reuşit să-l dezvăţ de obiceiul de a-şi lăsa hainele la întâmplare.

Marjorie rămase cu ochii ţintă la ea, nevenindu-i să creadă. Se străduise din răsputeri să nu menţioneze numele lui Greg.

— Cum de poţi fi atât de *calmă*? nu mai răbdă ea.

Jan rămase puţin pe gânduri.

— Poate pentru că am prea multe de făcut. Încă n-am avut vreme să fac o criză. Nu-ţi face griji, Marjorie, vine şi asta mai devreme sau mai târziu. Cred că deocamdată n-am realizat ce s-a întâmplat.

Marjorie observă că Jan îşi strângea lucrurile într-un ritual foarte strict. Întâi fustele, împăturite atent pe lungime şi apoi la coapsă. Ciorapii în ghemuri mici, ordonate. Întinse bluzele cu mişcări precise, cu mânecile într-un paralelism rigid cu piepţii. Încheie nasturii începând de la guler până la talie, iar degetele dovedeau siguranţă. Mânecile împăturite peste piepţi. Puse totul la dungă şi netezi încreţiturile cu pricepere. Ţesăturile moi căpătară forme rectangulare, devenind pachete. Jan le alinie în valiză, îndreptând colţurile. Capacul se închise precis şi elegant.

— N-ai vrea să stai cu noi până-ţi găseşti bilete la avion? Cred că n-ar fi bine să rămâi singură aici.

— N-o să păţesc nimic. Plec la Londra să stau la coadă pentru bilete. Există unele dovezi că în avionul cu care călătorea Greg a pătruns o formă virulentă din materia componentă a norului – se crede că asta s-a întâmplat cu pilotul. Nimeni nu ştie precis, bineînţeles. Dar asta înseamnă că liniile aeriene vor programa foarte puţine zboruri până când Consiliul va anula decizia de limitare a traversărilor Atlanticului. Au

anulat toate cursele care ar putea avea ruta prin zona norilor denşi. Jan ridică din umeri.

— Eşti sigură că vrei să mergi acasă? În California?

— E mai bine aşa. Pe chipul lui Jan apăru o expresie ce-i trăda extenuarea. Aici n-am nici un rost.

— Cred totuşi că ar fi bine să stai cu noi o vreme. Copiii sunt acasă – şcolile s-au închis, după cum ştii – iar noi am putea merge la picnic şi...

— Nu, iartă-mă, dar nu vreau. Oricum, îţi mulţumesc. Jan ridică în braţe cutia cu haine. Rămase cu privirea la conţinutul ei. Sper să mă descurc.

Renfrew păşea nervos prin laborator, lovind cu pumnul în palma deschisă a celeilalte mâini. La fel de indispus, asistentul său, Jason, stătea rezemat de un dulap cenuşiu şi privea fix în podea.

— Unde-i George? întrebă Renfrew răstit.

— Acasă, e bolnav.

— Păi, cred că n-are importanţă. Oricum nu putem face mare lucru. Lua-le-ar dracu de pene de curent. Şi încă n-am reuşit să dau de Peterson. Secretara lui spune că e bolnav. Tocmai acum şi-a găsit şi ăsta să se îmbolnăvească!

Continuă să umble de colo-colo. Pompele de amorsare stăteau tăcute. Luminat doar de un tub fluorescent din tavan, laboratorul era cufundat în penumbră. Ultimele raze de soare ale zilei pătrundeau timide.

— Dumnezeule, Markham ar fi trebuit să se întoarcă mâine, iar noi am fi avut sprijinul celor de Brookhaven. Acum cine-o să mai intervină pentru noi?

— Data trecută când a fost aici, domnul Peterson a zis că e gata să ne ajute.

— N-am încredere în individul ăsta. De-aş putea măcar să iau legătura cu el, la naiba!

Se duse la ţâşnitoarea de apă şi apăsă pe buton. Nu se întâmplă nimic. O lovi cu piciorul.

— Nu mi-am închipuit vreodată că o să trăiesc să văd raţionalizarea apei în Anglia, spuse el, şi plouă de rupe. „Doar apă, apă peste tot, şi noi n-aveam ce bea.” Mi-amintesc că am învăţat asta la şcoală. „Făpturi slinoase colcăiau / Pe apa lipicioasă.” Da. Pufni. Curând or să se-nroşească şi stâncile de la Dover.

— De ce nu pleci acasă? îi sugeră Jason. Eu mai rămân pe-aici, în caz că ne caută cineva de la Londra.

— Acasă? spuse Renfrew fără convingere.

Demult, Marjorie era prima persoană la ajutorul căreia apela în momente de încordare. Prezenţa ei maternă şi optimismul ei direct reprezentaseră mereu un reazem de nădejde. Acum, însă, era dificil de abordat şi tot timpul agitată. Bănuia că bea prea mult. Făcuse doar o aluzie odată, iar ei îi sărise ţandăra, aşa încât nu mai adusese vorba de asta. La fel şi copiii. De aproape o lună nu-i mai văzuse decât pe fugă. Se sculau târziu, pentru că nu mai mergeau la şcoală, şi nu-i mai vedea nici măcar la micul dejun. Da, probabil că ar trebui să meargă acasă. N-ar strica o încercare de a se simţi din nou o familie.

Când ieşi din laborator, constată că cineva tăiase lanţul şi-i furase bicicleta.

Când ajunse acasă se înserase de-a binelea şi era întuneric. Ostenit de drum şi plouat, se opri pe terasă să-şi scuture haina. Răsuci cheia în broască, dar pe dinăuntru era pus lanţul de siguranţă. Zgudui uşa, dar nu veni nimeni să-i deschidă. Apăsă pe butonul

soneriei, dar în aceeaşi clipă îşi dădu seama că din casă nu răzbătea nici un fir de lumină aşa că soneria n-avea cum să funcţioneze. Ridicându-şi gulerul hainei, ieşi de sub adăpostul oferit de terasă şi o luă prin băltoace spre uşa din spate. Şi uşa de la bucătărie era încuiată. Apropiindu-se de fereastră şi aruncând o privire înăuntru, o văzu pe Marjorie stând la masă la lumina unei lumânări care pâlpâia. Bătu în geam. Ea tresări şi începu să urle. Lumânarea se stinse şi se auzi o bufnitură.

— Marjorie! răcni el. Marjorie! Sunt eu, John!

Dupăituri. Lanţul de la uşă zăngăni. Marjorie deschise uşa din dos.

— Să nu mai faci asta, se plânse ea. Doamne, cât p-aci să-mi plesnească inima. Acum nu mai găsesc nenorocita aia de lumânare. A căzut pe podea. Marjorie încuie uşa în urma lui şi adăugă: O să aduc alta.

O auzi cum cotrobăie pe întuneric, trântind uşile dulapurilor. Simţi sub tălpi un scrâşnet; păreau a fi cioburi de sticlă. Adulmecă un miros de whisky. *Marjorie nu obişnuia să bea whisky.* Un chibrit sclipi portocaliu; lumina palidă a lumânării proiectă umbrele lor pe pereţii bucătăriei.

— De ce Dumnezeu nu foloseşti mai multe lumânări? o întrebă el.

— Fiindcă poţi fi sigur că lumânările vor fi următoarele articole care nu se vor mai găsi în ţara asta.

— Copiii unde sunt?

— Slavă Cerului, John, sunt la *fratele* meu. Dar *ţi-am spus* asta. Se plictiseau p-aici şi stăteau cu degetul în gură, aşa că m-am gândit că s-ar distra mai bine dacă ar fi cu verii lor. Pot da o mână de ajutor la culegerea

recoltei. Asta dacă ploaia n-o distruge *de tot.*

Se apleca să strângă cioburile de pe podea. El dădu să întrebe dacă era ceva de mâncare, apoi, plin de tact, reformulă întrebarea:

— Tu ai mâncat deja?

— Nu, răspunse ea, chicotind. În schimb mi-am băut cina. Am scăpat de-o grijă.

Chicotitul îi aminti lui John de vremurile când Marjorie era jucăuşă. Simţi un imbold de neînţeles şi-i strânse mâinile.

— La naiba! Sări ca ars şi-şi supse degetul mare, în care-i intrase un ciob.

— Ce bleg eşti, spuse ea fără urmă de milă. Doar ai văzut ce făceam. Aruncă bucăţile de sticlă la gunoi şi curăţă podeaua cu un burete.

— N-aveai obiceiul să bei whisky, spuse el fără s-o slăbească din ochi.

— Are efect mai rapid. Ştiu la ce te gândeşti. Te temi c-o să devin alcoolică. Numai că *eu ştiu* când să mă opresc. Beau atât cât să văd lumea mai frumoasă.

— Dar de mâncare ai?

— Serveşte-te, spuse ea ridicând nepăsătoare din umeri. Poţi să desfaci o cutie de fasole şi s-o încălzeşti la aragaz. Vezi că e şi nişte brânză în cămară.

— Să ştii că nu mă amuză să vin pe ploaia asta acasă, unde-i frig şi întuneric şi nici mâncare să nu găsesc.

— Nu înţeleg cu ce-s eu vinovată că-i frig şi întuneric. Ce-ai vrea să fac, să ard mobila? Şi după atâta amar de timp, e prima oară că vii acasă atât de devreme; dacă nu m-ai anunţat, cum să te aştept cu masa pusă? John, habar n-ai cât de greu e să faci cumpărături în vremurile astea. Trebuie să stai la coadă ore în şir –

serios – şi nici măcar n-ai ce cumpăra mai de doamne-ajută.

— Nu ştiu, Marjorie. Înainte găseai soluţii. Ar trebui s-o ducem mai bine decât mulţi alţii. Am putea tăia o găină, şi mai e grădina de legume.

— Doamne, John, uneori dai impresia că n-ai mai trecut pe acasă de luni de zile. Găinile ne-au fost furate de câteva *săptămâni.* Toate. Sunt sigură că ţi-am spus. Cât despre legume, crezi că am de gând să umblu prin noroi până la glezne ca să caut vreun cartof rătăcit? E sfârşit de *septembrie.* Acum grădina a ajuns o mocirlă.

Luminile se aprinseră pe neaşteptate. Motorul frigiderului porni să uruie. John şi Marjorie clipiră ca doi oameni rămaşi faţă în faţă, fără contururile neclare date de lumina lumânărilor. Se lăsă linişte. John se foi neliniştit.

— A murit mama lui Heather, rupse ea tăcerea. Măcar a murit în patul ei. Nu ca Greg Markham. Doamne, ce lovitură. Mi-e greu să cred că nu mai e. Părea atât de... de *viu.* Iar Heather şi James şi-au pierdut slujbele, ştii?

— Nu vreau să mai aud veşti proaste, mormăi el morocănos şi dispăru în cămară.

37.

Marjorie spera că John se va întoarce mai devreme. Toată săptămâna lucrase până după miezul nopţii. Îşi trecu o mână prin păr şi se uită lung la pahar. Mai bine nu. Băuse deja trei. Oare aşa deveneai alcoolic? Se ridică brusc şi deschise radioul şi casetofonul stereo, cu volumul la maxim. Camera vui de cacofonia ameţitoare de sunete şi ritmuri, o orchestră de jazz luându-se la întrecere cu un trio de cântăreţi latino-americani, dând impresia de viaţă tumultuoasă. Trecu din cameră în cameră şi aprinse toate luminile. Ducă-se dracului economia de energie. Nervii încordaţi stăteau să-i plesnească şi lucrurile păreau să danseze în faţa ochilor ei. La urma urmelor, de ce să rămână trează? îşi luă paharul şi porni ţintă spre bar.

După ce făcu numai câţiva paşi, percepu un zgomot înfundat şi se opri. Încuiată în cămară, Lottie lătra furioasă. Avu un moment de ezitare, apoi închise aparatul de radio şi casetofonul. De data asta auzi clar soneria de la intrare. Rămase nemişcată în mijlocul camerei. *Cine să fie?...* Soneria răsună iarăşi. Apoi o bătaie în uşă. Ce nătângă e! Ca şi cum un nomad ar bate la uşă. Probabil că era vreun prieten. Da, Slavă Cerului, cineva cu care să stea de vorbă, să-şi petreacă seara. Alergă în hol şi aprinse lumina de pe terasă. Prin geamul din stânga uşii desluşi silueta unui bărbat. O cuprinse din nou panica. De departe se auzi vuietul unui tunet. Respiră adânc, apoi se rezemă de uşă şi strigă, încercând să fie cât mai calmă:

— Cine e?
— Ian Peterson.
Rămase o clipă cu privirea pironită la uşă, de parcă şi-ar fi pierdut capul. Dădu încet la o parte lanţul şi cele două zăvoare şi întredeschise uşa. Peterson avea părul răvăşit, haina boţită şi nu purta cravată. Îi veni să intre în pământ de ruşine când îşi dădu seama că şi ea arată ca o sperietoare, cu părul încâlcit, ţinând în mână un pahar gol şi fiind îmbrăcată, Doamne Dumnezeule, cu o rochie de plajă lălâie din cauza căldurii insuportabile. Îşi netezi rochia cu o mână lipicioasă şi o duse pe cealaltă la spate, încercând să ascundă paharul.
— O, domnule Peterson, îmi pare rău, dar John nu-i acasă. În seara asta a rămas la laborator.
— Zău? Speram să-l prind acasă.
— Păi, puteţi intra dacă vreţi...
O rafală puternică de vânt mătură curtea şi aruncă frunze pe umerii lui Peterson.
— Vai! exclamă Marjorie. Peterson făcu un pas înăuntru, parcă suflat de vânt. Ea trânti uşa.
— Mamă, ce s-a stârnit vântul, adăugă ea.
— Vine furtuna.
— Cum aţi călătorit?
— Greu. De fapt, am zăcut câteva zile într-un hotel nu departe de aici. După ce m-am înzdrăvenit, am hotărât să vin încoace să văd dacă John mai are ceva noutăţi.
— Păi, nu prea cred, domnule Peterson. A...
— Ian. Te rog.
— Bine, Ian, John se chinuie să facă rost de combustibil pentru electromotorul de la laborator. Zice că nu se mai poate bizui pe reţeaua naţională de

distribuţie. Şi asta-i ia mult timp. Continuă să transmită, de asta sunt sigură.

Peterson aprobă din cap.

— Foarte bine. Cred că mai mult de-atât nici nu se poate face. Surâse. Nici eu n-am crezut decât pe jumătate în proiectul ăsta, înţelegi?

— Dar se mai poate? Vreau să zic...

— Cred că nu înţelegem procesul în totalitate. Trebuie să admit că ideea m-a atras în primul rând fiindcă reprezenta un pas nou în ştiinţă. Un ultim capriciu de-al meu, presupun. Ca jocul de cărţi pe Titanic. În ultimele zile am găsit răgazul să meditez la aspectul acesta. Am plecat din Londra socotind că m-am însănătoşit, dar boala m-a doborât din nou. Am încercat să mă internez într-un spital, dar nu m-au primit. N-aveau locuri. Aşa c-am stat într-un hotel, trecând cu bine prin ultimele faze ale bolii. Nu mănânc, ăsta-i singurul tratament. Şi-atunci m-am gândit la experiment ca să uit de orice altceva.

— Doamne! Vino să stai jos! şi îl văzu cât era de palid şi slăbit când ajunse în lumină. Ochii îi erau adânciţi în orbite. Şi boala asta a fost...

— Da, chestia adusă de nori. Chiar după eliminarea ei din organism, rămân unele disfuncţionalităţi metabolice.

— Noi mâncăm alimente conservate. Cei de la radio spun că e cel mai bine.

Peterson se strâmbă.

— Da, ce altceva să zică? înseamnă că încă nu au substanţe să salveze recolta de anul acesta. Am telefonat computerului meu astăzi şi am aflat câteva amănunte care nu cred că vor fi făcute publice.

— E atât de grav?

— Grav? De-a dreptul catastrofal. Se lăsă obosit pe canapea. Indiferent ce planuri s-ar face, realitatea pare ciudat de, cum să zic, ireală.

— Credeam că *nu ne aştepta* aşa ceva.

Peterson clipi de parcă ar fi încercat să se orienteze.

— Da, aşa e, am vrut... Previziuni nesfârşite... atât de matematice... În nici un caz astfel... Clătină din cap. Te-aş sfătui să mănânci cât mai puţin cu putinţă. Am o bănuială, şi la fel şi experţii, lua-i-ar naiba cu ştiinţa lor, că efectele acestei substanţe vor modifica viaţa noastră din temelii. Nu avem medicamente care să ajute la eliminarea ei şi... unii sunt de părere că biosfera va fi modificată definitiv.

— Da, da, spuse ea cu îngrijorare în glas, simţind un fior în tot corpul. Dacă nici voi n-aţi reuşit...

Peterson păru să alunge starea depresivă de care se lăsase cuprins.

— Să nu mai vorbim despre asta, ce zici, Marjorie? Pot să-ţi spun Marjorie?

— Sigur.

— Tu cum te mai simţi?

— Ca să spun drept, niţel cherchelită. Stând singură aici, mi-am făcut tot felul de griji şi am băut câteva pahare. Mi s-au cam urcat la cap.

— Păi, poate că asta-i cea mai bună soluţie. Pot să beau şi eu un pahar? Poate te-ajung din urmă.

— Te rog. Te descurci singur? Nici nu mai ştiu ce avem. Eu beau Pernod.

Marjorie îl urmări traversând camera. Cât rămase cu spatele la ea, avu curajul să-l privească. Ajungând la bar, se aplecă uşor în faţă, înclinând sticlele ca să le poată vedea etichetele. Ea îşi sprijini capul pe un braţ. Îl simţi venind înapoi, oprindu-se lângă ea şi

îngenunchind.

— Sigur te simţi bine, Marjorie?

Nu îndrăzni să-l privească în ochi. Ştia că va roşi. Se uită la ceasul de aur, la încheietura subţire, la părul negru de pe dosul mâinii palide. Se simţi incapabilă să facă vreo mişcare. Rămase cu ochii pironiţi la mâna lui.

— Marjorie, ce e?

— Iartă-mă, Ian. Mi-e groaznic de cald.

— Să deschid o fereastră. Într-adevăr, e foarte zăpuşeală aici.

Mâna dispăru din câmpul ei vizual şi imediat simţi un val de aer rece mângâindu-i fruntea jilavă.

— O, e mai bine aşa. Mulţumesc.

Se rezemă de spătar şi reuşi să-l privească. La urma urmei, nu era mare lucru de capul lui. Atrăgător, dar nu din cale-afară. Îi zâmbi.

— Iartă-mă. În seara asta nu mă simt în apele mele. Chestia cu norii, apoi Greg Markham şi... În fine, totul pare atât de lipsit de sens. Şi totuşi ne... ne bucurăm că trăim... Îmi pare rău, cred că vorbesc fără noimă, aşa e? Poate fiindcă ne simţim atât de neputincioşi. Simt nevoia *să fac* ceva.

— Vorbeşti cu mult bun simţ, Marjorie.

Un trăsnet bubui în apropiere, clătinând casa din temelii.

— Iisuse, cât pe-aci! exclamă ea, şi apoi rămase surprinsă de propria-i reacţie. N-ar trebui să se lase atât de uşor pradă emoţiilor. Se simţi cuprinsă de un val de jenă. Mă-ntreb dacă ploaia aduce alte organisme din acelea.

— E probabil.

— Am auzit despre o femeie din vecini care ţine un azil pentru pisici. Le-a dat toate alimentele conservate

pe care le avea, considerând că mâncarea specială pentru pisici e contaminată. Cred că are să moară de foame.

— O nebună. Luă o înghiţitură bună din pahar.

— Ai auzit despre încoronare? Au anulat pregătirile.

— Doamne, zise el sarcastic, bănuiesc că întreaga ţară va protesta din cauza asta.

Marjorie zâmbi. Un fulger, urmat de bubuitul cumplit al tunetului. Marjorie sări înspăimântată. Se priviră şi, pe neaşteptate, izbucniră amândoi în râs.

— Câtă vreme îl auzi, te poţi considera în siguranţă, spuse el. Înseamnă că deja a lovit în altă parte.

Marjorie se simţi dintr-odată foarte bine. Se bucura că Peterson era cu ea, alungând singurătatea şi teama.

— Ţi-e foame? N-ai vrea să mănânci ceva?

— Nu, nu mi-e. Stai liniştită. Nu mai face pe gazda. Dacă o să vreau ceva, îmi iau singur. Îi zâmbi vag.

Era cumva vreun înţeles ascuns în vorbele lui? Sigur e învăţat să obţină tot ce vrea. În seara asta, însă, era mai nehotărât, mai...

— Mă bucur c-ai venit pe-aici, spuse Marjorie. M-am simţit tare singură în ultima vreme; copiii sunt plecaţi şi John lucrează până noaptea târziu...

— Da, îmi imaginez... Nu-şi termină vorbele. Luminile se stinseră în acompaniamentul dramatic al unui tunet puternic.

— Acum *chiar* mă bucur că eşti aici. Dacă eram singură mă apuca groaza, gândindu-mă că cineva a tăiat firele cu cine ştie ce intenţie.

— O, sunt sigur că-i doar o pană de curent. Vreo reţea ruptă de vânt, probabil.

— În ultima vreme numai de pene am avut parte. Mă duc să aduc nişte lumânări din bucătărie.

Traversă camera pe întuneric, ocolind mobila cu priceperea celui care cunoaşte locul fiecărui lucru. Ajunsă în bucătărie, bâjbâi prin dulap după lumânări şi chibrituri. Aprinse instinctiv trei şi le fixă într-un candelabru.

Ceasul mecanic de pe raft scoase un *tic,* urmat de un zornăit al rotiţelor dinţate în mişcare. Se întoarse şi-l văzu pe Ian în uşă. El păşi înăuntru. Ceasul scoase un hârâit ca şi cum s-ar fi agăţat un pinion.

— A, l-am găsit în garaj când făceam ordine, explică ea. Dacă se întrerupe mereu curentul, un ceas mecanic e mai sigur. *Tic.* Scoate sunetul acela ciudat, dar asta e.

— Poate c-ar trebui uns.

— Dar l-am uns, înţelegi? Ar trebui reparat. Cu toate astea, merge destul de bine.

Ian se rezemă de bufet şi o privi punând chibriturile la locul lor. Ea observă că, în umbrele aruncate de flacăra lumânării, rafturile din scânduri de pin ieşeau în evidenţă. Toate obiectele din cameră se unduiau şi se vălureau, cu excepţia rafturilor care rămâneau drepte. *Tic.*

— Interesant cum, în ciuda a tot ce se întâmplă în jurul nostru, ţinem atât de mult să ştim ce oră e.

— Da.

— De parcă am avea promisiuni de îndeplinit.

— Da.

Tăcerea se prelungi, parcă nesfârşită. Marjorie se gândi ce să spună. *Tic.* Acum rafturile păreau mai consistente decât pereţii. Ceasul stătea cuibărit între borcanele de murături.

Marjorie îl privi pe Ian. În lumina scăzută, ochii lui erau foarte întunecaţi. Se rezemă de dulap simţind că

starea de agitaţie aproape dispăruse. Se gândi că ar trebui să ducă lumânările în camera de zi, dar pentru moment i se păru mai nimerit să rămână aici, să nu se grăbească.

Ian traversă bucătăria. Marjorie se întrebă ca prin vis dacă el voia să ia o lumânare. *Tic-tac.*

El întinse mâna şi o mângâie pe obraz.

Nici unul dintre ei nu tresări. Marjorie simţi o căldură. Respiră slab. Trase încet aer în piept şi avu senzaţia că asta durează o veşnicie.

Foarte încet, el se aplecă şi o sărută. O atingere uşoară, aproape imaterială.

Ea se rezemă moale de dulap. *Tic-tac.* Expiră. În tăcerea care domnea, Marjorie se întrebă dacă el îi putea auzi respiraţia. Îl urmări cum ridică o lumânare. Ian îşi lăsă mâna uşor pe umărul ei. O conduse afară din bucătărie, departe de rafturi şi de ceas, spre camera de zi.

38.

12 OCTOMBRIE 1963

Vocea lui Penny răzbătu până la el:

— Cum îţi povesteam...

— Ă? A, da, zi mai departe.

— Hai, lasă, n-ai fost deloc atent.

Trase de volan şi Thunderbird-ul pe care-l închiriaseră se înscrise în curbă. Zona Golfului se afla jos, spre dreapta lor, dar sclipirile apei erau neclare din cauza ceţii.

— Profesorul cel distrat.

— Bine, bine. Dar alunecă în propria-i nesiguranţă, în timp ce ea intră în curbele în ac de păr de la Grizzly Peak aflate deasupra campusului Berkeley şi apoi continuă spre Skyline. Gordon aruncă o privire la peisajul din Oakland, punctele verzi ale insulelor din golful albastru-cenuşiu, şi la San Francisco, aflat într-o singurătate de alabastru. Trecură în mare viteză pe lângă pâlcuri de pini şi de eucalipţi, copacii profilându-se ca o reţea de negru şi verde, având în fundal dealurile cafenii. Penny coborâse plafonul maşinii. Aerul răcoros făcea părul să-i fluture ca o coamă.

— Muntele Tamalfuji! strigă ea, arătând către un vârf nu prea înalt şi teşit, aşezat la nord faţă de golf.

Scrâşnind din cauciucuri şi gemând din cutia de viteze, automobilul coborî pe drumul spre Broadway Terrace. Mirosul de mosc al pădurii îi învălui curând.

Ieşiră dintre dealurile împădurite şi trecură ca fulgerul pe lângă un grup de case, care le apărură ca o defilare de culori. Pe măsură ce se apropiau de casa părinţilor lui Penny, traficul se rărea. Evident, un cartier elegant cu un nume pe măsură: Piedmont. Gordon se gândi la Long Island, la Gatsby şi la automobile decapotabile de culoare galbenă.

Părinţii ei se dovediră a fi nişte oameni obişnuiţi, prin nimic memorabili. Gordon nu-şi dădu seama dacă asta era din cauza lui, sau aşa fuseseră dintotdeauna. Gândurile îi fugeau mereu la experiment şi la mesaje, şi căuta o metodă încă neîncercată pentru a ridica vălul de mister. *Atacă problema dintr-un unghi diferit,* îl sfătuise Penny mai demult. Vorbele astea nu-i ieşeau din minte. Constată că poate să poarte o conversaţie, să zâmbească şi să joace rolul de oaspete, fără ca de fapt să participe cu totul conştient la ceea ce se petrecea în jurul lui. Tatăl lui Penny era solid şi părea seriozitatea întruchipată, un bărbat care ştia cum să facă bani mulţi din puţini. Avea tâmplele albite ca orice părinte şi siguranţa celui ce-şi petrece mult timp în aer liber. Mama lui Penny părea o fiinţă senină, iubitoare de cluburi şi de acţiuni caritabile, o gospodină pedantă. Gordon avu senzaţia că-i mai întâlnise undeva, dar nu-şi amintea unde, aşa cum se întâmplă cu personajele unor filme ale căror titluri nu-ţi vin pe buze orice ai face.

Fuseseră invitaţi să stea în casa mare. Gordon insistă asupra unui motel de pe University Avenue – ca să fie exact în mijlocul oraşului, spusese el, deşi în realitate voia să evite situaţia jenantă de a fi întrebat dacă vor să împartă aceeaşi cameră în castelul părinţilor. Încă nu era pregătit pentru aşa ceva, cel puţin nu în acel

sfârşit de săptămână.

Tatăl ei auzise de chestia cu Saul, desigur, şi avea chef să discute pe această temă. Gordon îi spuse doar atât cât să nu se arate nepoliticos, dar apoi schimbă subiectul, vorbind despre munca la catedră, UCLJ şi probleme tot mai îndepărtate de ceea ce fusese întrebat. Tatăl ei – „Jack”, spusese el cu o strângere de mână caldă şi deschisă, „spune-mi simplu Jack” – cumpărase câteva cărţi de astronomie ca să se iniţieze în domeniu. Această pasiune se dovedi un subiect care le umplu timpul, astfel că Gordon stătu liniştit în vreme ce Jack îl delectă cu date despre stele şi cu uimirea obligatorie faţă de măreţia Universului. Jack avea o gândire cercetătoare, foarte ageră. Punea întrebări pline de tâlc. Gordon simţi curând că propriile cunoştinţe de astronomie erau cam subţirele. În timp ce femeile găteau şi flecăreau în bucătărie, Gordon se chinuia să explice ciclul carbonului, exploziile de supernove şi enigmele aglomerărilor globulare. Se strădui să-şi amintească frânturi din cursuri pe jumătate învăţate. Jack îl prinse cu câteva inexactităţi, iar Gordon începu să se simtă stânjenit. Asta îl făcu să-şi aducă aminte de examenul lui Cooper.

În cele din urmă băură o bere înainte de masa de prânz şi Jack trecu la alte subiecte. Linus Pauling primise recent Premiul Nobel pentru Pace: Ce părere avea Gordon despre asta? Nu era prima oară când cineva era laureat a două Premii Nobel? Nu, îl lămuri Gordon, Madame Curie primise unul pentru fizică şi altul pentru chimie. Gordon se temea că acest lucru va da naştere la o discuţie pe teme politice. Era aproape sigur că Jack făcea parte din mişcarea a cărei deviză era „dezarmament egal München”, condusă pe plan

local de William Knowland de la ziarul *Tribune* din Oakland. Însă Jack ocoli cu abilitate subiectul şi-l invită la un prânz compus din supă aburindă şi friptură de vacă bine rumenită. Palisandrii acopereau o parte din peisajul ce putea fi văzut din sufragerie. Restul ferestrelor ofereau o privelişte completă a golfului, oraşului şi dealurilor. Friptura era perfectă.

— Ai văzut? îi spuse Penny. Ajax ştie chiar înaintea ta ce ai de gând să faci.

Gordon o urmări. Calul masiv tremură, fornăi, clipi. Ea îl făcu pe Ajax să treacă de la poziţia de repaus direct la galop mărunt. Ajax porni înainte, săltând uşor şi pufnind, cu urechile ciulite. Folosind doar presiunea pulpelor, Penny putea determina animalul să se întoarcă şi să meargă în lateral. Îl mână pe Ajax cu pricepere, dând ocol ţarcului.

Gordon se propti moale de gardul din stinghii. *Atacă problema dintr-un unghi diferit.* În regulă, Ramsey rezolvase cu succes partea de chimie. Dar acesta era doar un fragment, nu toată şarada. Singurele date pe care le mai avea erau bine cunoscutele AD 18 5 36 DEC 30 29,5, o turuială care nu-i sugera nimic. Trebuia să însemne *ceva.*

— Gordon! Plec cu Ajax pe traseu. Vrei să vii şi tu?

— A, sigur. Dar nu călare.

— Hai.

El clătină din cap, gândindu-se la altceva. Din precedenta oră de antrenament nu-şi amintea decât modul de a evita lovitura de copită. Când păşeai în spatele calului trebuia să stai foarte aproape de crupa lui, astfel încât animalul să-şi dea seama că nu are suficient loc pentru a administra o lovitură sănătoasă.

Mângâierea cozii făcea animalul să priceapă că nu reprezentai o ţintă potrivită asupra căreia să-şi verse necazurile mărunte, şi atunci îi dispărea cheful de a lovi. Toate astea i se păreau îndoielnice lui Gordon. În ultimă instanţă era vorba de un animal incapabil de asemenea capacitate de înţelegere.

Porni pe jos de-a lungul taluzului care se afla deasupra drumului. AD 18 5 36 DEC 30-29,5. Se aflau acum sub buza dealurilor din Oakland. În depărtare se zărea peisajul cafeniu şi denivelat al Comitatului Contra Costa. Arborii de sequoia şi pinii din jur răspândeau o aromă uscată şi persistentă pe care n-o putea numi. 263 MAXIMA KEV SURSA PUNCTULUI ÎN SPECTRUL TAHIONIC. Norişori de colb se înălţau din sol, parcă venind în întâmpinarea paşilor apăsaţi. Era spre sfârşitul după-amiezii. Prin dârele de praf stârnite de copitele lui Ajax fulgerau umbre albăstrii. Jack îi explicase lui Gordon că Penny venea în fiecare zi pe acest drum când era în liceu. Gordon se gândi să glumească, făcând o apropiere freudiană între adolescente şi călărie. După ce aruncă o privire spre Penny, socoti că era mai bine să tacă. SE POATE VERIFICA PRIN RMN. Această ambianţă cabalină nu aducea nicicum cu miuţa pe terenuri prăfuite, singurul sport pe care-l practicase în copilărie. Tropot de copite, imagini ale lui Gary Cooper sau Ida Lupino, un glissando princiar printre sequoia impunători: seninătate. Gordon se simţi greoi şi nelalocul său. Cutreiera pădurea încălţat cu pantofii negri de oraş pe care mama i-i cumpărase de la magazinul Macy’s, nepotriviţi pentru acest continent necunoscut lui. Aici se simţea împresurat de o naturaleţe care i se părea străină. AD 18 5 36 DEC 30 29,5, AD 18 5 36 DEC 30

29,5. Da, întocmai.

În aceeaşi noapte, când făcu dragoste cu Penny în camera lor de la motel, i se păru schimbată. Coapsele i se întăriseră. Desenul unghiular al oaselor părea să i se adreseze prin veşmântul subţire al cărnii. Era robustă, ca o femeie din vest, obişnuită să-şi petreacă ziua călare. Ştia că anghinara creşte în tufe, nu pe scoarţa copacilor. Putea găti la foc de tabără. Descoperi că sânii îi erau tari, cu sfârcurile pronunţate, rozalii şi moi, care se întăreau când le săruta. Estul rămânea tot Est, iar restul se numea Vest.

Duminică dimineaţa, când soarele era deja sus pe cer, Jack îi luă pe amândoi să le arate o plantaţie de nuci în care investise ceva bani. În livezile cu nuci din apropiere de Alamo se afla o maşină de scuturat arbori care huruia şi vâjâia. Braţul ei mecanic zgâlţâia trunchiurile copacilor, producând o avalanşă de nuci care cădeau ca din cer. Câţiva oameni conduceau o altă maşinărie pe aleile dintre copaci, ambalând motorul la maxim. Era urmată de o maşină de cules. Nucile erau încă în cojile lor de culoare verde cu pete maronii, iar maşina de cules le aduna, lăsând în urmă rămurele, ţărână şi ramuri rupte. Jack îi explică lui Gordon că prin acest procedeu îşi va recupera cheltuielile în foarte scurt timp. Un transportor căra nucile către o reţea de site şi perii din sârmă unde erau decojite. Un cuptor cu gaz natural ardea imediat cojile care nu se desprindeau.

— Asta va revoluţiona industria, afirmă cu mândrie Jack.

Gordon se uita cercetător la maşinile duduind şi la

echipele de muncitori care se ocupau de funcţionarea lor. Lucrau chiar şi duminica; era vremea culesului. Plantaţiile de nuci erau o încântare în comparaţie cu vegetaţia sărăcăcioasă, deşertică, a sudului Californiei. Şirurile umbroase de copaci verzi îi amintiră de nordul statului New York. Cu toate astea, braţul zdrăngănitor care strangula copacii ca să-şi dea ofranda de nuci îl tulbura: un vest necunoscut, robotizat.

— Mi-ai putea împrumuta după-amiază câteva din cărţile tale de astronomie? îl întrebă brusc pe Jack.

Jack aprobă tăcut, reuşind să-şi ascundă surprinderea cu un zâmbet jenat. Penny îşi dădu ochii peste cap şi se strâmbă: *Nu vrei să laşi munca nici măcar la sfârşit de săptămână?* Gordon ridică din umeri, puţin intimidat de condamnarea ei mută. Îşi dădu seama că Penny voia ca acest sfârşit de săptămână să lămurească, într-un fel, situaţia. Se aştepta probabil ca între el şi Jack să se stabilească brusc o relaţie de camaraderie. Ei, poate că aşa se va întâmpla, dacă se va ivi ocazia potrivită. Dar nu acum. Gordon ştia că traversa momente de derută, fiind preocupat doar de problema lui. Însă faptul că ştia nu schimba cu nimic lucrurile. De fiecare dată când încerca să se apropie de părinţii lui Penny, descoperea că le ghiceşte greşit intenţiile. Era pe deplin conştient că se culca cu fiica lor. *Se regula cu shiksa, da.* Acesta era modul tipic californian de a vedea relaţiile? Să pretinzi politicos că nu ştii cine cu cine se culcă? Presupuse că aşa stăteau lucrurile şi totuşi avea un sentiment de jenă.

Maşina de scuturat copacii mormăia şi se zguduia, punând capăt meditaţiei lui. Rămăsese cu mâinile la spate, poza obişnuită de conferenţiar, şi privea fix la

un bulgăre de pământ. Ridică ochii către ceilalţi, care porniseră spre maşină. Penny îi aruncă tatălui ei o privire resemnată şi mohorâtă, făcând un semn către Gordon: semnale doar de ei ştiute.

Prin anexele cărţilor lui Jack nu găsi nici o referire la Hercules. Le frunzări pe toate, căutând ceva despre constelaţii. Erau hărţi stelare, vederi în funcţie de anotimpuri pentru Ursa Mare, Orion şi Crucea Sudului. Curioşii care crescuseră sub luminile oraşului aveau nevoie de un ghid simplu al stelelor. Gordon nu făcea excepţie. Studie liniile care legau punctele reprezentând stelele, încercând să înţeleagă de ce unora li se păruseră a arăta ca vânători, lebede sau tauri. Un pasaj îi atrase totuşi atenţia.

Soarele nostru se află în mişcare, la fel ca toate stelele. Noi ne rotim în jurul centrului galaxiei cu viteza de aproximativ o sută cincizeci de mile pe secundă. Pe lângă aceasta, soarele se deplasează cu aproximativ douăsprezece mile pe secundă către un punct din apropierea stelei Vega, din aglomerarea Hercules. Peste multe mii de ani constelaţiile vor avea o înfăţişare diferită din cauza deplasărilor stelelor una faţă de alta. În figura 8, constelaţia...

Penny îl conduse cu maşina până la campusul Berkeley. Agrease ideea de a face o nouă plimbare prin acele locuri, chiar dacă asta însemna că stă mai puţin cu părinţii. Atitudinea ei se schimbă atunci când constată că Gordon nu voia deloc să se plimbe prin campus, îndreptându-se în schimb glonţ către biblioteca amplasată în clădirea din imediata apropiere

a turnului clopotniţei. Gordon refuză să urce cu liftul până în vârf pentru a admira peisajul. Îşi luă la revedere de la ea şi intră.

Dacă nu ţinem seama de rotaţia în jurul centrului galactic, mişcarea soarelui poate fi descrisă în mod adecvat ca o distribuţie de cosinus de 9. Ne îndepărtăm de antapexul solar şi ne îndreptăm spre apexul solar. Întrucât poziţia apexului solar reprezintă media a numeroase deplasări stelare locale, există incertitudini semnificative. AD poate fi specificat doar la 18 ore, 5 minute ± 1 minut; DECLINAŢIA la 30 de grade, ± 40 minute.

Gordon privi printre gene la propoziţiile neclare şi făcu o serie de calcule în gând. Aerul umed al bibliotecii impunea o tăcere grea şi solemnă. Găsi un exemplar uzat din *Astrophysical Quantities* şi verifică din nou coordonatele.

Apex solar
AD18 5(±1) DEC 30 ±40

Îşi scoase un creion din buzunarul cămăşii şi mâzgăli, fără să bage în seamă căutătura dispreţuitoare a unui bibliotecar.

AD 18 5 36 DEC 30 29,2

Apoi ieşi în aerul răcoros al după-amiezii de toamnă.

În avionul Air Cal către San Diego, Gordon îi spuse lui Penny:

— Coordonatele din mesaj se potrivesc cu apexul solar, acesta este punctul. În limitele incertitudinilor din măsurătorile actuale, vreau să zic.

— Asta-i rostul semnelor de minus şi plus suprapuse? întrebă Penny neîncrezătoare.

— Exact. Aşa e.

— Nu pricep.

— Aceasta e direcţia în care se deplasează Soarele – şi odată cu el şi Pământul.

— Păi, *oy veh!*

— Poftim?

— Asta-i ceea ce spui tu. Arată surprinderea. *Oy veh.*

— Ba nu, înseamnă – în fine, consternarea. Oricum, n-am zis aşa ceva.

— Ba da.

— Ba nu.

— Bine, bine. Şi ce înseamnă toate astea?

— N-am nici cea mai vagă idee, minţi el.

39.

14 OCTOMBRIE 1963

— Gordon, Claudia Zinnes la telefon. Voiam să te anunţ că săptămâna asta ne-a scăpat efectul anormal. Tu l-ai recepţionat?

— N-am lucrat. Îmi pare rău.

— Ei, oricum ar fi fost o pierdere de timp. Semnalul ăsta ciudat s-a stins pur şi simplu.

— Aşa e, când apare, când dispare.
— O să încercăm în continuare.
— Foarte bine. Şi eu o să fac la fel.

Gordon îşi petrecu după-amiaza studiind hărţi stelare şi determinând mişcarea punctului din sistemul Hercules. Acesta se afla sub linia orizontului mai toată ziua. Dacă erau tahioni – termen al cărui înţeles îi scăpa – trebuia atunci să se deplaseze în linie dreaptă, unind instalaţia RMN de Hercules. Când Pământul se situa între el şi Hercules, particulele erau probabil absorbite. Asta însemna că pentru a recepţiona un semnal, trebuia să acţioneze instalaţia când Hercules era deasupra orizontului.

— Claudia?
— Da, da, nu ţi-am telefonat până acum fiindcă n-am văzut...
— Ştiu, ştiu. Ascultă, coordonatele astea pe care le avem amândoi sunt din constelaţia Hercules. Cred că am avea mai multe şanse dacă am efectua observaţiile doar în anumite intervale ale zilei, să zicem... Ai un creion la îndemână? Eu am calculat că între 6 seara şi...

Cu toate acestea, nici Columbia nici La Jolla nu reuşiră să recepţioneze efectul la orele calculate de el. *Oare existau şi alte interferenţe?* Asta ar complica şi mai rău lucrurile, dar care era cauza? Gordon reveni şi verifică orele la care el şi Cooper înregistraseră semnalele. Majoritatea corespundeau cu momentele când Hercules era vizibil. În unele cazuri, totuşi, nu se consemnase ora la care se făcuseră observaţiile. Alte

notaţii păreau să se potrivească orelor când Hercules se găsea clar sub linia orizontului. Gordon apreciase dintotdeauna Lama lui Occam: *Entităţile nu trebuie să fie multiplicate mai mult decât este nevoie.* Cu alte cuvinte, teoria cea mai simplă care explica datele era cea mai bună. Teoria interferenţei era simplă, dar trebuia să ţină seama de momentele când Hercules se afla sub linia orizontului. Poate punctele acelea erau greşeli, poate nu. Decât să tragă concluzii, era preferabil să încerce în continuare şi să aştepte ca datele însele să lămurească problema.

De câteva săptămâni Gordon preda cursul de Electricitate Clasică şi Magnetism folosind manualul Jackson standard. Era pe sfârşite cu notiţele pentru prelegeri şi rămăsese în urmă cu corectarea seturilor de probleme pe care le dăduse studenţilor. Pe capul lui căzuse o adevărată avalanşă de sarcini: şedinţe de comitet; ore de consultaţie cu studenţii; revizuirea lucrării lui Cooper şi analiza ei; aranjarea seminariilor. Judecând după modul de rezolvare a problemelor încredinţate, studenţii din primul an al cursurilor postuniversitare îşi făceau datoria cum se cuvine. Burnett şi More se dovedeau incisivi. Cei de la mijlocul plutonului – Sweedler, Coon şi îndeosebi Littenberg – promiteau. Mai erau gemenii din Oklahoma care aveau rezultate inconstante şi supărătorul obicei de a-l pune la încercare. Poate că în ultima vreme era cam sensibil, însă ei...

— Hei, n-ai o clipă liberă?

Gordon ridică ochii de pe lucrarea pe care tocmai o corecta. Era Ramsey.

— Sigur.

— Uite ce e, vreau să discut cu tine despre conferinţa de presă pe care o voi ţine împreună cu Hussinger.

— Conferinţă de presă?

— Da, avem, ăă, dorim să anunţăm concluziile la care am ajuns. Mi se par deosebite.

Ramsey rămăsese calm în cadrul uşii, fără să se agite cum îi era obiceiul.

— Păi, foarte bine. De acord.

— Voiam să folosim desfăşurarea în lanţ pe care am creat-o. Cea pe care ne gândisem s-o publicăm împreună, înţelegi?

— E chiar necesar să foloseşti asta?

— Dă cazului mai multă credibilitate.

— Şi cum vei explica provenienţa ei?

Ramsey se întristă.

— Da, tocmai aici e clenciul, nu? Dacă afirm că provine din experimentul tău, unii or să creadă că ideea e un rahat.

— Regret, dar aşa e.

— Şi totuşi, uite... Ramsey îşi azvârli braţele în lături. Dacă vor vedea structura, se vor convinge.

— Ba nu, spuse Gordon hotărât, clătinând din cap. Sunt sigur că vei fi crezut doar pe baza experimentelor. Nu-i nevoie să mă amesteci şi pe mine în chestia asta.

Ramsey îl privi neîncrezător.

— Şi totuşi e o lucrare bună.

— N-o băga în seamă, spuse Gordon zâmbind. Şi ignoră-mă şi *pe mine.*

— Sigur, dacă aşa vrei tu. Bineînţeles, spuse Ramsey şi plecă.

Pentru Gordon, discuţia cu Ramsey fusese amuzantă,

având o vagă legătură cu lumea reală. Pentru Ramsey şi Hussinger, publicarea lucrării în premieră reprezenta pasul crucial. Iar organizarea unei conferinţe de presă consacra lucrarea în mod indubitabil. Ramsey ştia însă că n-ar fi obţinut nimic fără Gordon şi gândul acesta nu-i dădea pace. Procedura corectă era să obţină întâi consimţământul lui Gordon pentru publicarea separată, iar apoi să-i adreseze calde mulţumiri la sfârşitul lucrării. În aceeaşi seară, Gordon îi povesti lui Penny despre discuţia avută cu Ramsey şi despre lumina stranie în care îi apărea acum procesul. Se obţinuse rezultatul care demonstra că ştiinţa merită eforturi; laudele veneau ca o plăcere secundară, trecătoare. Unii deveneau oameni de ştiinţă din dorinţa de a dezlega enigme, nu pentru că voiau să câştige premii. Penny aprobă şi spuse că acum îl înţelegea ceva mai bine pe Lakin. Omul depăşise vârsta când mai putea face vreo descoperire fundamentală; după patruzeci de ani capacitatea de creaţie scade. Prin urmare, Lakin se agăţa acum de foştii lauri, semnele vizibile ale realizărilor sale de tinereţe. Gordon se declară de acord.

— Da, spuse el, Lakin e o componentă fără valoare proprie în domeniul real.

Aceasta era o glumă inteligibilă doar pentru fizicieni şi Penny n-o pricepu, dar Gordon râse, lucru pe care nu-l mai făcuse de zile întregi.

— Hei, tot aici eşti? întrebă Cooper din uşa laboratorului.

Gordon ridică ochii de pe ecranul osciloscopului.

— Da, încerc să obţin date suplimentare.

— Mamă, ce târziu s-a făcut. Am avut o întâlnire cu o

fată şi, trecând pe aici să-mi iau nişte cărţi, am văzut lumina aprinsă. Eşti aici de când am plecat eu la masă?

— Da. Eu am mâncat ceva de la un automat.

— Brr, proastă idee.

— Aşa e, spuse Gordon şi-şi îndreptă din nou atenţia către echipament.

Cooper se apropie şi observă hârtiile cu urmele de rezonanţă împrăştiate pe o masă de laborator.

— Seamănă cu rezultatele pe care le-am obţinut eu.

— Da, se apropie.

— Iar foloseşti antimoniură de indiu? Să ştii că Lakin m-a întrebat de ce lucrezi atât de mult la instalaţia de aici. Voia să ştie cu ce te ocupi.

— De ce nu vine să mă întrebe pe mine?

— Uite ce e, eu nu vreau să mă bag în... spuse Cooper ridicând din umeri.

— Ştiu.

După ce mai făcu o serie de comentarii neutre, Cooper plecă. Gordon se achitase de toate obligaţiile obişnuite pe care le avusese în cursul săptămânii, iar serile şi le petrecuse adunând date, ascultând şi aşteptând. Printre urme apăreau defecte aleatorii de sincronizare, marcate cu galben, dar nici un semnal. Totul se degrada în zgomot. Pompele tuşeau, aparatura electronică scotea din când în când câte un pocnet. *Tahioni,* se gândi el. Particule mai rapide decât lumina. Nu pricepea. Deschisese subiectul cu Wong, fizicianul specialist în particule, şi primise un răspuns convenţional: tahionii încălcau legile relativităţii generalizate şi oricum nu se obţinuseră dovezi privind existenţa lor. Tahioni traversând Universul în mai puţin timp decât îi trebuia lui Gordon ca să recepţioneze un foton din lumina palidă şi diluată din laborator –

lucrurile astea sfidau raţiunea.
Apoi recepţionă câteva variaţii care întrerupseră liniile de rezonanţă. Gordon pusese la punct o modalitate mai rapidă pentru copierea curbelor şi reuşi să extragă aproape imediat porţiunile codificate în Morse.

AMENINŢĂ OCEANUL

După alte câteva clipe, apăru o nouă serie de întreruperi:

LABORATORUL CAMBRIDGE CAVENDISH

Şi apoi o babilonie de zgomote. Gordon dădu din cap, satisfăcut. Se simţea în largul lui lucrând singur, ca un pustnic. Penny se arătase nemulţumită de orele suplimentare de laborator pe care le făcea, dar asta era o chestiune secundară. Ea nu putea înţelege că uneori trebuie să insişti, că lumea ţi se deschide numai dacă nu te dai bătut.
După ce ecranul se limpezi, Gordon făcu o pauză. Umblă pe coridoarele tăcute din clădirea catedrei de fizică, încercând să alunge senzaţia de somn. În faţa laboratorului lui Grundkind se afla o coală mare de hârtie de imprimantă pe care un student scrisese dezamăgit:

Un experiment poate fi considerat reuşit dacă nu trebuie aruncate mai mult de 50% din datele obţinute pentru a se ajunge la concordanţa cu teoria.

Gordon zâmbi. Publicul considera ştiinţa un lucru

sigur, absolut, ca un cont la o bancă serioasă, neştiind că o eroare minoră poate conduce la rezultate aberante. Sub observaţia mâzgălită se aflau şi câteva contribuţii ale altor studenţi:

Mama natură e o târfă.

Probabilitatea apariţiei unui anumit eveniment e invers proporţională cu dorinţa noastră.

Dacă te învârţi prea mult în jurul unei chestiuni, sigur nu vei ajunge la nici un rezultat.

O curbă oarecare valorează cât o mie de cuvinte savante şi înşelătoare.

Nici o analiză nu e complet inutilă – ea poate servi oricând drept exemplu negativ.

Experienţa acumulată este direct proporţională cu echipamentul distrus.

Luă o bară magnetizată Hershey şi se întoarse în laborator.

— Iisuse, îi spuse Penny a doua zi dimineaţă, arăţi de parcă ai fi fost scos dintr-o ladă de vechituri.

— Da, da. Am curs peste o oră. Ce-ai de mâncare prin cămară?

— Mâncare! Ce mama dracului să avem în cămară decât mâncare?

— După cum te exprimi tu mereu, las-o baltă.

— Atunci, fulgi de cereale.

— *Mi-e foame.*

— Bun, mănâncă două castroane.

— Ascultă, a trebuit să lucrez.

— Faptul că n-ai fost promovat te-a cam zdruncinat, nu?

— Asta-i o tâmpenie.
— Tâmpenie, cum zici tu.
— Trebuie să mă lămuresc.
— Tipa aceea, Zinnes. Exact ce-ţi lipsea.
— Da, pentru a avea o confirmare. Dar noi nu *înţelegem* asta.
Gordon căută cutia de fulgi. Puse conţinutul într-un castron şi azvârli pachetul la gunoi. La fundul coşului văzu o sticlă de vin roşu de aproape doi litri.
— Rămâi acolo peste noapte?
— Îhî.
— Am primit o scrisoare de la maică-mea.
— Aha.
— Au impresia că eşti de pe altă lume.
— N-au greşit prea mult.
— Puteai măcar să încerci.
— Am încercat să fiu nepăsător şi distant.
— Nepăsător şi cu capul în nori.
— N-am ştiut că era atât de important.
— Nici nu era. Dar mă gândeam şi eu.
— Uite ce e, o să mai apară ocazii.
— Ţi-a telefonat cineva.
— Voiam să zic, poate de Ziua Recunoştinţei.
— Mda.
— N-am văzut mare lucru din San Francisco.
— Era de la New York.
Gordon rămase cu lingura în aer.
— Poftim?
— Telefonul. I-am dat numărul tău de la birou.
— N-am prea stat în birou. Cine era?
— N-a spus.
— Şi nu te-a interesat?
— Nu.

— Data viitoare să întrebi.
— Să trăiţi, am înţeles.
— Las-o dracului!

San Diego Union prezenta cu litere de-o şchioapă: RĂSTURNAREA REGIMULUI ÎN VIETNAM. Gordon se uită la fotografiile înfăţişând cadavrele de pe străzi şi se gândi la Cliff. Ziarul afirma fără echivoc că avusese loc o lovitură de stat. Cineva îl capturase pe Ngo Dinh Diem şi-l împuşcase în cap, şi cu asta basta. Administraţia Kennedy susţinea că nu are nici un amestec în evenimente, îşi exprima dezacordul faţă de un asemenea act. Pe de altă parte, Administraţia considera că astfel se creau premisele pentru un progres real în desfăşurarea războiului de acolo. *Poate că aşa stau lucrurile,* gândi Gordon confuz şi aruncă ziarul în coşul de gunoi din laborator.

Claudia Zinnes recepţionase câte ceva din aceleaşi fragmente. Nivelul zgomotului de fond creştea şi scădea. Gordon se întrebă dacă apăruse între timp şi vreun alt efect legat de vizibilitatea constelaţiei Hercules. Poate că transmiterea fasciculului de tahioni era imprecisă, ceea ce ar explica apariţia şi dispariţia semnalului. Pe lângă bănuieli şi presupuneri, acestea erau ideile care-l frământau. În timpul lungilor seri de veghe, osciloscopul le evidenţiase ca pe nişte piese dintr-un joc de puzzle, potrivind marginile. Bănuiala lui se baza pe coordonatele apexului solar şi conducea la o concluzie greu de crezut în privinţa mesajelor. Încercă să se ferească de concluzii pripite. La urma urmelor, se putea foarte bine găsi şi o altă explicaţie. Pe de altă parte, Wong menţionase argumentul

cauzalităţii când respinsese ideea tahionilor, deci exista măcar o legătură simplă. Lama lui Occam nu părea să fie de prea mare ajutor în situaţia de faţă. Fenomenul acesta avea ceva care-i amintea de Alice în Ţara Minunilor. Asta însemna, îşi reaminti el, că era chiar mai important să ţină seama de fapte, cifre şi date de nezdruncinat. *Daţi-mi un grup de numere verificate şi voi stăpâni lumea,* cugetă Gordon şi izbucni în râs.

Aţipise. Scutură din cap şi dădu să se frece la ochi. Înainte de a-şi duce la bun sfârşit gestul, îşi luă mâinile de pe faţă şi privi lung la imprimanta cu tambur.

Linii zimţate. Curbele uniforme ale rezonanţelor erau fracturate de întreruperi care apăreau brusc.

Desfăşură înapoi ruloul de hârtie. Dacă pierduse punctul de început...

Dar nu; era acolo. Începu să decodifice.

NEURONI I AJ SCRIE CITEZ MESAJ PRIMIT LA JOLLA ÎNCHEIAT CITATUL PE HÂRTIE DEPUNE-L ÎN CAMERA BLINDATĂ A BĂNCII SAN DIEGO FEDERAL SAVINGS PE NUMELE LUI IAN PETERSON TREBUIE PLĂTITĂ GARANŢIE DE PĂSTRARE PENTRU TREIZECI ŞI ŞASE ANI TRIMIT ASTA PENTRU A VERIFICA RECEPŢIONAREA TRANSBUTWEOY CARE REZULTĂ DIN WEQOUNS DINOFLAGELATE ŞI PLANCTON AHXNDUROPLFM

Funcţionarul îl măsură cu o privire curioasă.

— Da, e adevărat, avem locuri în camera blindată. Dar până la sfârşitul secolului?!... Ridică din sprâncene.

— Oferiţi aşa ceva, nu?

— Da, dar...

— Într-o reclamă.

— Sigur. Cu toate acestea, intenţia...

— Anunţul pe care l-aţi dat zice că pot obţine o casetă în camera blindată dacă am un cont minim de douăzeci şi cinci de dolari, corect?

— Într-adevăr. Dar după cum începusem să vă spun, am făcut-o ca ofertă *iniţială,* ca să încurajăm clienţii să-şi deschidă conturi. Firma nu doreşte ca onorata clientelă să le reţină pe vecie, doar pe baza...

— Anunţul nu prevede condiţiile de care vorbiţi dumneavoastră.

— Cred că nu aveţi...

— Ba am dreptate şi o ştiţi foarte bine. Vreţi să mă duc la director? Sunteţi angajat de puţină vreme aici, nu-i aşa?

Chipul funcţionarului nu trădă nici unul dintre gândurile care-i treceau prin minte.

— Da... Se pare că aţi sesizat un aspect pe care noi nu l-am prevăzut...

Gordon zâmbi satisfăcut. Scoase hârtia galbenă dintr-un plic şi o puse pe birou.

40.

3 NOIEMBRIE 1963

— Alo!

— Gordon? Gordon, tu eşti?

— A, unchiul Herb. Gordon ezită şi privi mirat către receptorul telefonului din biroul său, ca şi cum vocea unchiului nu-şi găsea locul aici.

— Munceşti atât de mult încât nu mai poţi merge acasă nici noaptea?

— Păi, fac nişte experimente, înţelegi?

— Aşa mi-a zis şi fata.

Gordon zâmbi. Nu *doamna,* cum spunea el de obicei. Nu, Penny era o fată. Iar mama sigur îi povestise unchiului Herb ce fel de fată.

— Îţi telefonez în legătură cu mama ta.

— Poftim? De ce?

— E *krank.*

— Cum? *Cronk?*

— *Krank.* Bolnavă. De câtva timp e suferindă.

— Când am fost eu acolo nu era.

— Ba da, era şi când ai vizitat-o. Dar de dragul tău n-a scos o vorbă.

— Dumnezeule mare! Ce are?

— Ceva la pancreas, se pare. Nimeni nu ştie sigur. Doctorii ăştia niciodată nu spun ceva precis.

— A pomenit ceva de o pleurezie, dar demult...

— Aşa e. Atunci a început suferinţa.

— Şi cât de grav e?

— Cunoşti doctorii, încă nu se pronunţă. Dar cred c-ar trebui să vii acasă.

— Ascultă, unchiule Herb, nu pot chiar acum.

— A început să întrebe de tine.

— De ce nu mi-a telefonat *ea?*

— O ştii doar, şi cu cearta dintre voi...

— N-am avut nici o ceartă serioasă.

— Gordon, n-o să-l poţi păcăli pe unchiul tău.

— Nu, serios, nu consider că ne-am certat.

— Dar ea aşa crede. Tot asta e şi părerea mea, deşi ştiu că nu ţii seama de sfaturile unui bătrânel caraghios.

— Uite ce e, nu eşti deloc caraghios. Eu...

— Vino s-o vezi.

— Unchiule Herb, am o *slujbă.* Cursuri de predat. Şi experimentele pe care le fac acum sunt foarte importante.

— Să ştii că maică-ta n-o să-ţi telefoneze, dar...

— M-aş duce dacă aş putea, şi-o s-o fac, imediat ce...

— Gordon, pentru ea e important.

— Acum unde e?

— În spital, unde în altă parte?

— Pentru ce?

— Nişte analize, recunoscu el.

— Bine, înţeleg, dar zău că nu pot pleca acum. Curând. Da, o să vin curând.

— Gordon, eu cred că acum e momentul.

— Nu, unchiule Herb, îmi dau seama cum te simţi. Îţi promit că o să vin. Curând.

— Ce înseamnă curând?

— Te sun eu. Te înştiinţez cât de repede pot.

— Cum zici tu. Curând. În ultima vreme n-am mai avut veşti de la tine.

— Aşa e, ştiu. Curând. Curând.

Îi telefonă mamei, să-i explice. Vocea ei era pierită şi piţigăiată, anemică din pricina distanţei. Părea, totuşi, în toane bune. Doctorii erau foarte drăguţi, o tratau cu atenţie. Nu, n-avea probleme cu notele de plată pentru spitalizare, Gordon nu trebuia să-şi facă griji din pricina asta. Nu puse mare preţ pe ideea venirii lui în vizită. Gordon era profesor, avea studenţi, de ce să cheltuiască atâţia bani doar pentru câteva zile alături de ea? Să vină de Ziua Recunoştinţei, asta însemna destul de curând, era mai bine aşa. Unchiul Herb îşi făcea mai multe probleme decât trebuia, atâta tot. Gordon spuse brusc:

— Transmite-i din partea mea că încerc să nu fiu un puţoi pe aici. Lucrarea mea a ajuns într-un punct crucial.

Mama rămase fără replică vreme de câteva secunde. *Potzer* nu era un cuvânt prea cuviincios, semăna prea mult cu *putzer.* Dar lăsă de la ea.

— O să înţeleagă el.

— Aşa o să fac, Gordon. Da, mai întâi termină-ţi lucrarea.

Universitatea organizase conferinţa de presă pentru Ramsey şi Hussinger. Erau prezenţi o echipă de la postul local de televiziune al CBS, formată din trei persoane, ziaristul care ţinea rubrica *O Universitate pe drumul măreţiei,* precum şi câţiva oameni de la *San Diego Union* şi *Los Angeles Times.* Cei doi proiectară diapozitive cu rezultate, fotografii ale lui Hussinger stând lângă cuvele de testare, diagrame privind deteriorarea ecosistemelor oceanului planetar. Publicul

a fost impresionat. Ramsey făcu faţă cu succes întrebărilor. Hussinger – un bărbat supraponderal, pe cale de a cheli şi având ochi negri şi vioi – vorbi cu ardoare, fără să facă economie de cuvinte. Un reporter îl întrebă pe Ramsey ce-l făcea să ajungă la concluzia că se puteau produce lucruri atât de groaznice din cauze destul de neclare. Ramsey evită un răspuns direct şi tranşant. Îi aruncă o privire lui Gordon şi apoi se referi vag la presupuneri care vin din senin. Oamenilor cunoscuţi sau cu care lucrezi le scapă câte o aluzie, iar tu pui ideile cap la cap, totul desfăşurându-se fără să-ţi dai seama de unde provine scânteia iniţială. „Aha”, făcu reporterul, „mai lucrează cineva de la UCLJ la ceva asemănător?” Ramsey păru neliniştit.

— Deocamdată nu pot face nici o afirmaţie în acest sens, mormăi el.

Gordon se strecură afară neobservat, înainte de încheierea conferinţei. Aerul părea încărcat de fum. Respiră adânc, simţi o ameţeală şi tuşi gutural. Razele de soare aveau o înfăţişare apoasă, tremurătoare.

Hercules cobora acum sub linia orizontului în jurul orei nouă seara, astfel încât Gordon putea opri instalaţia destul de devreme. Cu toate astea, mai avea de lucru cu decodificările, mai ales dacă descoperea întreruperi în curbele RMN. Vreme de aproape o săptămână se întoarse acasă la ore acceptabile. Pe urmă nivelul zgomotului porni să crească din nou. Recepţionă semnale sporadice. Hercules era pe cer de la mijlocul dimineţii şi până la căderea deplină a întunericului. Îşi petrecu timpul notându-şi date. Apoi, după ora nouă seara, îşi pregătea prelegerile şi corecta

lucrările. Începu să rămână la birou din ce în ce mai târziu. O dată chiar dormi acolo peste noapte.

Penny ridică ochii surprinsă când Gordon intră pe uşa din faţă.
— Ia te uită la el! Ai rămas fără curent?
— Nu. Am terminat mai devreme, asta-i tot.
— Doamne, arăţi groaznic!
— Puţin obosit.
— Vrei un pahar de vin?
— În nici un caz Brookside, dacă asta-i ceea ce bei.
— Nu, e Krug.
— Ce căuta sticla aceea de Brookside pe-aici?
— Era pentru gătit.
— Aha.
Îşi luă nişte vin şi fulgi de porumb şi se aşeză la masa din bucătărie. Penny corecta lucrări de control. Din difuzorul radioului dat tare se auzea muzică. *Nu-s prea bun la istorie.* Gordon se încruntă. *Nu ştiu nici biologie*.
— Iisuse, închide-l!
Habar n-am ce-i rigla de calcul. Penny îşi aplecă urechea să audă mai bine.
— Asta-i unul dintre cântecele mele preferate, Gordon.

Dar ştiu sigur că tot te iubesc...

Se ridică brusc şi cu un gest furios închise aparatul.
— O grămadă de prostii habar-n-am-iste.
— E un cântec frumos.
Gordon râse sec.
— Dumnezeule, *ce-i cu tine ?*
— Nu-mi place muzica de rahat urlând la un

asemenea volum.

— *Cred mai curând* că te simţi tras pe sfoară de Ramsey şi Hussinger.

— Nu, nici vorbă de-aşa ceva.

— De ce, mă rog? I-ai lăsat să se bucure de toate onorurile.

— Le meritau.

— Dar n-a fost ideea *lor.*

— Pot s-o utilizeze. Chestia la care lucrez e cu mult mai importantă decât asta.

— *Dacă* îţi reuşeşte.

— Îmi va reuşi. Recepţionez mai bine semnalele.

— Şi despre ce vorbesc?

— Chestii de biochimie. Date suplimentare despre tahioni.

— Şi asta-i bine? Vreau să zic, la ce-ţi pot folosi?

— Sunt sigur că totul se va lega dacă voi avea date suficiente. Trebuie să găsesc o relaţie limpede care să confirme supoziţiile, bănuielile mele, şi atunci totul se va închega.

— Şi de la ce supoziţii porneşti?

Gordon clătină mut din cap.

— Hai, Gordon. Uite, mie poţi să-mi spui.

— Ba nu. Nimănui. Nu spun o vorbă până nu sunt sigur. Descoperirea îmi va aparţine în întregime. Nu vreau să răsufle nimic înainte de a clarifica totul fără nici un dubiu.

— Doamne, Gordon, eu sunt *Penny.* Mă mai ţii minte?

— Potoleşte-te, nu spun nimănui.

— La toţi dracii, te-ai scrântit de tot, să ştii.

— Dacă nu-ţi convine, poţi să mă laşi în pace.

— Da, asta-i, poate c-am s-o fac, Gordon. Tot ce se poate.

Descoperi curând că moţăia ziua în amiaza mare. Aflat în faţa osciloscopului, scutura din cap să se trezească, parcă speriat de vreun zgomot şi temându-se că pierduse date importante.

Îşi predă ca prin vis cursul de Electricitate Clasică şi Magnetism. Rătăcea de la o tablă de demonstraţii la alta, mâzgălind formule cu un scris pe care şi-l închipuia lizibil ca o tipăritură. Vorbea stând cu faţa la studenţi, dar lăsa impresia că purta o dispută internă cu sine însuşi. Uneori, după câte o prelegere, înainte de a pleca, arunca o privire peste umăr la table şi rămânea uimit văzând liniile încâlcite şi scrijeliturile aproape de nerecunoscut.

Lakin evita să discute cu Gordon alte probleme în afara celor legate de lucrările obişnuite de laborator. Tot astfel şi Cooper, care rămânea în biroul mic şi nu-l căuta decât rareori pe Gordon, chiar dacă se încurca într-o problemă specifică. Gordon îşi rări vizitele la Catedra de Fizică de la etajul trei. Secretarele îl căutau direct în laborator. Îşi aducea prânzul într-o sacoşă şi mânca acolo, ocupându-se de aparatura RMN, luptându-se cu problemele semnal/zgomot care apăreau mereu, urmărind liniile galbene şi tremurătoare ale curbelor de rezonanţă.

— Doctor Bernstein?

— Poftim?

Gordon aţipise în faţa osciloscopului. Privi imediat către liniile de rezonanţă. Erau neschimbate. Bun; nu-i scăpase nimic. Abia după aceea ridică ochii spre bărbatul zvelt care stătea în pragul uşii laboratorului.

— Sunt de la UPI. Redactez un articol general despre

rezultatele obţinute de Ramsey-Hussinger. Au dat naştere unei îngrijorări extraordinare, înţelegeţi? M-am gândit să aflu partea de contribuţie a altor membri ai facultăţii la...

— Şi de ce aţi venit la mine?

— Nu mi-a scăpat amănuntul că în cursul conferinţei de presă profesorul Ramsey s-a uitat tot timpul la dumneavoastră. M-am întrebat dacă nu cumva dumneavoastră sunteţi una dintre „celelalte surse” de care a amintit recent profesorul Ramsey...

— Când a afirmat aşa ceva?

— Chiar ieri, într-un interviu pe care mi l-a acordat.

— Drace.

— Cum să interpretez asta, doctore? Păreţi destul de îngrijorat.

— Nu, nicidecum. Vă rog să înţelegeţi, n-am nimic de declarat.

— Sunteţi sigur, doctore?

— V-am spus că n-am nimic de declarat. Acum vă rog să plecaţi.

Bărbatul rămase cu gura căscată. Gordon împunse cu degetul mare către uşă.

— Afară, am spus. *Poftiţi afară.*

Gordon lucră în fiecare zi, adunând treptat fragmente de propoziţii. Apăreau în secvenţe neconsecutive. Informaţiile tehnice erau repetitive, probabil pentru ca, în ciuda erorilor de emisie şi recepţie, să fie percepute corect. *Dar de ce ?* se întrebă Gordon. *Materialul se potriveşte cu supoziţiile mele. Însă trebuie să existe o explicaţie chiar în text.* O explicaţie raţională, prezentată cu claritate. Într-o seară avu un vis în care unchiul Herb îl urmărea jucând şah în Washington

Square. Unchiul se încrunta ori de câte ori Gordon muta piesele de pe un câmp pe altul şi zicea mereu cu o voce dezaprobatoare:

— Doamne păzeşte să nu existe o explicaţie raţională.

În dimineaţa zilei de luni, 5 noiembrie, ajunse târziu la birou. Se angrenase într-o ceartă fără rost cu Penny din cauza unor probleme casnice minore. Deschisese aparatul de radio pentru a face uitat incidentul. Vestea cea mai importantă din buletinul de ştiri era că Maria Goeppert Mayer de la UCLJ primise Premiul Nobel pentru Fizică. Gordon rămase atât de uimit de această veste încât îşi aduse aminte în ultimul moment să cotească atunci când ajunse în partea superioară a Torrey Pines Road. Auzi claxonul strident al unui automobil Lincoln, iar şoferul – un bărbat cu pălărie care conducea cu farurile aprinse – îl fulgeră cu privirea. Mayer primise premiul pentru modelul învelişurilor nucleului. Îl împărţea cu Eugene Wigner de la Princeton şi cu Hans Jensen, un german care prezentase modelul învelişurilor aproape simultan cu Maria.

În aceeaşi după-amiază, universitatea organiză o conferinţă de presă. Maria Mayer se dovedi sfioasă şi calmă în faţa avalanşei de întrebări. Gordon se duse să asiste şi el. Majoritatea întrebărilor erau stupide, dar aşa ceva era de aşteptat. Femeia plină de bun simţ care-l oprise pentru a se interesa de rezultatele obţinute de el, pe vremea când restul membrilor catedrei îl ignorau, era acum laureata Premiului Nobel. Lui Gordon îi trebui câtva timp să se obişnuiască cu gândul. Avu deodată sentimentul că lucrurile

convergeau în acest loc şi moment. Cercetările făcute aici erau importante. Se gândi la familia Carroway şi enigma quasarilor, la succesiunea de particule a lui Gell-Mann, la viziunile lui Dyson, la Marcuse şi la Maria Mayer şi la vestea că Jonas Salk urma să vină pentru a construi un institut. La Jolla devenea un punct de reper. Era recunoscător că se afla aici.

41.

6 NOIEMBRIE 1963

Intensitatea semnalului crescu brusc. Acum apăreau paragrafe întregi referitoare la teoria Wheeler-Feynmann. Gordon o sună pe Claudia Zinnes pentru a vedea dacă grupul de la Columbia obţinuse aceleaşi rezultate.

— Nu, de cinci zile n-am obţinut nimic, îi răspunse ea. Întâi ni s-a defectat echipamentul. Apoi studentul care se ocupa de problemă a contractat o gripă – am avut o epidemie pe-aici. Cred că omul era extenuat. Perioadele pe care ni le-ai indicat însemnau zece-douăsprezece ore de laborator, Gordon.

— Vrei să spui că n-ai obţinut *nici* un rezultat?

— În zilele despre care ţi-am spus, nimic.

— N-ai putea să lucrezi chiar tu o vreme?

— Aşa o să fac, începând de mâine. Ştii doar că am şi alte lucruri de făcut.

— Da, sigur. Vreau să am o confirmare a datelor mele, asta-i tot.

— Acum *avem,* Gordon. Mă refer la efect.

— Nu efectul e important. Claudia, încearcă să revezi semnalele acelea. Gândeşte-te la semnificaţia lor.

— Gordon, consider că deocamdată nu ştim destul ca să...

— Sigur, în principiu sunt de acord. Majoritatea datelor mele sunt confuze. Fragmente. Frânturi de

fraze. Formule. Dar dau senzaţia de coerenţă.

Vocea ei căpătă claritatea şi precizia profesională pe care şi le amintea din perioada studiilor:

— Întâi datele, Gordon. După aceea, ne putem lansa în teoretizări.

— Da, ai dreptate. Ştia că nu era cazul să o contrazică în problema filozofiei fizicii experimentale. Avea păreri destul de rigide.

— Îţi promit că voi începe chiar de mâine.

— Bine, dar până atunci semnalul s-ar putea pierde. Vreau să zic...

— Nu mai comenta, Gordon. Mâine o luăm de la capăt.

Mesajul apăru trei ore mai târziu, la scurt timp după prânz, marţi, 6 noiembrie. Nume, date. Înflorirea în continuă extindere. Frazele care descriau fenomenul erau concise, încordate. Unele porţiuni erau distorsionate. Unele litere lipseau. Un pasaj lung relata, totuşi, cum începuseră experimentele şi cine le condusese. Aceste fraze erau mai lungi, mai destinse şi aproape amicale în exprimare, de parcă cel ce le transmitea exprima tot ce-i venea în minte.

ACUM CĂ MARKHAM A MURIT ŞI PROSTUL DE RENFREW CONTINUĂ PLANUL NOSTRU NU MAI ARE NICI UN VIITOR DAR NICI TRECUT PRESUPUN CĂ LIMBAJUL NU POATE EXPRIMA O ASEMENEA IDEE ÎNSĂ CHESTIA TREBUIA SĂ FI DAT ROADE DACĂ...

Interveni o demodulare datorată zgomotului. Pasajul cel lung dispăru şi nu mai reveni. Reapărură informaţiile seci din biologie. Din nou lipseau cuvinte.

Zgomotul creştea ca o mare stârnită de furtună. În ultimele propoziţii sacadate se strecura un sentiment nedeclarat de deznădejde.

Penny văzu altceva pe chipul lui Gordon când acesta intră în bucătărie. Sprâncenele lui arcuite exprimau o întrebare.

— L-am primit astăzi. Rămase el însuşi surprins de felul detaşat, sec în care vorbise.

— Ai primit ce?

— Răspunsul, pentru numele lui Dumnezeu.

— Aha. *Zău?*

Gordon îi dădu o copie xerox după jurnalul de laborator.

— Deci e exact cum ai crezut?

— Evident.

Acum dădea dovadă de o siguranţă mută. Nu se simţea îndemnat să spună neapărat ceva despre rezultat, încordarea trecuse şi nici nu apărea vreo umbră din exaltarea nebună pe care o anticipase. Faptele existau pur şi simplu acolo, pe hârtie, şi ele puteau vorbi de la sine.

— Dumnezeule, Gordon!

— Da. Într-adevăr, Dumnezeule mare.

Se lăsă un moment de tăcere. Ea aşeză pagina pe masa de bucătărie şi se apucă din nou de dezosat puiul.

— Ei, cu asta ţi-ai asigurat promovarea.

— Bineînţeles că da, ce naiba, spuse Gordon cu oarecare satisfacţie.

— Şi poate – Penny îl măsură din ochi – poate că o să merite să rămân cu tine.

Fraza începuse bine, dar se încheiase pe un ton uşor

amar. Iritat, Gordon se strâmbă.

— Nici tu nu mi-ai făcut viaţa prea uşoară.

— Mai există şi *limite,* Gordon.

— Îhî.

— Doar nu sunt soţioara aia gata să rabde orice.

— Da, ai spus-o foarte limpede cu câtva timp în urmă.

Ea pufni, strânse din buze atât de tare încât păliră şi-şi şterse mâinile cu un prosop de hârtie. Întinse mâna şi porni aparatul de radio. Acesta începu să difuzeze un cântec de Chubby Checker. Gordon făcu un pas şi-l închise. Penny îl privi fără să scoată o vorbă. Gordon ridică pagina xeroxată şi o puse în buzunarul hainei după ce o împături atent.

— Cred c-o să mă duc să citesc, spuse el.

— Chiar te rog, răspunse ea.

În tot cursul după-amiezii de 7 noiembrie, nivelul zgomotului crescu. Acoperi mai tot timpul semnalul. Ici şi colo, Gordon descifră câteva cuvinte şi chiar un AD 18 5 36 DEC 30 29,2 foarte clar, dar nimic altceva. Acum coordonatele spuneau ceva. Oamenii din viitor aveau o idee precisă asupra locului de pe cer în care se află cei din trecut. Apexul solar era o medie a mişcării soarelui. Peste treizeci şi cinci de ani, Pământul se va găsi într-un loc din preajma mişcării medii. Urmărind zgomotul instabil, Gordon se simţi oarecum relaxat. Toate fragmentele formau un întreg. Zinnes putea confirma măcar o parte dintre ele. Problema care se punea acum era cum să prezinte datele, cum să alcătuiască o lucrare inatacabilă care să nu poată fi respinsă printr-un simplu gest. O lucrare curajoasă în *Physical Review?* Acesta ar fi modalitatea

standard de abordare. Perioada de aşteptare până la publicarea în *Phys Rev* era, totuşi, de cel puţin nouă luni. O putea publica în *Physical Review Letters,* fără să se întindă la vorbă. Cum să concentreze toate detaliile experimentale, plus mesajele? Gordon zâmbi mâhnit. Era în posesia unor rezultate nemaipomenite şi tremura, neştiind cum să le prezinte. Ca în lumea spectacolului.

Penny aduse cuţite şi furculiţe la masă; Gordon veni cu farfuriile. Printre şipcile jaluzelelor se strecurau raze de soare. Penny se mişca graţioasă prin această lumină, având o expresie gânditoare.

Amândoi flămânzi, mâncară o vreme în tăcere.

— Astăzi m-am gândit la experimentele tale, începu ea şovăitor.

— Da?

— Nu le înţeleg. Să concepi timpul în felul ăsta...

— Nici eu nu văd cum ar putea fi exprimat mai inteligibil. E, totuşi, o *realitate.*

— Iar realitatea e suverană.

— Da, sigur. Eu am senzaţia că îl concepem greşit. Spaţiu-timpul nu trebuie să funcţioneze aşa cum îşi închipuie fizicienii.

Ea dădu din cap şi-şi plimbă cartofii prin farfurie, încă gânditoare.

— Thomas Wolfe. „Timpul, timpul întunecat, timpul secret, curgând etern ca un fluviu.” Ţin minte asta din *Năvodul şi stânca.*

— N-am citit romanul.

— Tot gândindu-mă la tine, azi am căutat un poem de Dobson. Scoase o hârtie dintre cărţi şi i-o dădu.

Tu spui că trece timpul ? Vai, greşim!

El stă pe loc; iar noi, trecând, murim.

Gordon râse.

— Da, ceva de genul ăsta. Tăie înveselit o bucată dintr-un cârnat.

— Crezi că oamenii de teapa lui Lakin vor continua să-ţi pună la îndoială lucrarea?

Mestecând fără să se grăbească, Gordon răspunse:

— Ei bine, sper s-o facă în înţelesul bun al cuvântului, în ştiinţă, orice rezultat trebuie să reziste oricând criticilor. Rezultatele trebuie verificate şi regândite.

— Nu, voiam să spun...

— Înţeleg, dacă vor încerca să-mi reteze orice avânt. Aşa sper. Zâmbi. Cu cât vor împinge lucrurile mai departe decât o admite scepticismul ştiinţific tradiţional, cu atât vor avea mai mult de pierdut.

— Păi, sper să n-o facă.

— De ce?

— Pentru că – vocea i se frânse – asta te va răni, iar eu nu mai sunt în stare să suport consecinţele.

— Scumpa mea...

— Nu mai pot. Toată vara şi toamna ai fost încordat la culme. Iar când încerc să trec peste starea asta, nu reuşesc să comunic cu tine şi atunci încep să mă răstesc şi...

— Scumpo...

— Situaţia a ajuns atât de *delicată.* Nici nu...

— Of, Doamne, ştiu. Aşa mă apucă uneori.

— Şi pe mine..., spuse ea încet.

— Începe să mă preocupe o problemă, iar restul, oamenii, lucrurile, par să-mi stea în cale.

— E şi vina mea. Vreau prea multe de la relaţia asta, de la noi, şi nu reuşesc.

— Am scos ghearele unul la altul.

— Da, recunoscu ea oftând.

— Eu cred că fizica n-o să mai fie ceva chiar atât de rău de acum încolo.

— Aşa trag şi eu nădejde. Aceste ultime zile au fost totuşi cu totul altfel. Mai bune. M-am simţit ca acum un an, serios. Tu eşti mai destins, eu nu te mai sâcâi mereu să... Simt că ne putem împăca. E pentru prima oară după atâta vreme.

— Da, şi eu la fel, spuse el zâmbind încurajator.

Continuară să mănânce într-o tăcere tihnită. În lumina aurie şi parcă umedă a soarelui, Penny îşi agită paharul cu vin alb şi rămase cu privirea în tavan, gândindu-se. Gordon înţelese că încheiaseră un pact nerostit.

Având ochii înceţoşaţi, Penny începu să surâdă. Mai sorbi o gură din vinul chihlimbariu şi vârî furculiţa într-un cârnăcior. Ţinându-l ridicat zâmbi cu un subînţeles numai de ea ştiut, îl învârti într-o parte şi în alta, privindu-l cercetător.

— A ta e mai mare, spuse ea fără drept de replică.

Gordon încuviinţă cu un aer solemn.

— Se poate. Asta cât are, treizeci de centimetri? Da, cred că-l depăşesc.

— În chestiuni de genul ăsta, se preferă incii ca unitate de măsură. Aşa se obişnuieşte.

— Ai dreptate.

— Nu fiindcă aş fi puristă, sper că mă-nţelegi.

— A, nu, nici nu mi-a trecut prin minte aşa ceva.

Când se trezi, descoperi că îi amorţise braţul. Dădu delicat la o parte capul lui Penny de pe biceps şi rămase nemişcat, simţind cum amorţeala dispare. Noaptea coborâse cu arome tomnatice. Se ridică încet

în capul oaselor, iar Penny se ghemui mai aproape de el, murmurând în somn. Gordon studie nodurile rotunjite ale spinării ei curbate, deluşoare noduroase presărate pe întinderea netedă a pielii. Se gândi la timpul care curgea şi se încolăcea în jurul lui însuşi, neasemuindu-se cu nici un fluviu, iar ochii lui urmăriră spatele ei care se îngusta în talie. După aceea urma lărgimea coapselor, un complex de suprafeţe netede care coborau spre rotunjimea coaptă de mai jos, unde pielea bronzată se decolora ajungând de un alb pur şi uimitor. Moţăind, Penny îl înştiinţase că Lawrence îşi numise mădularul drept un stâlp din sânge, o exprimare care ei i se păruse grotescă. Dar pe de altă parte, adăugase ea, cam acesta era adevărul, nu? „Facem totul ca să aflăm *la petite mort”,* murmurase ea şi adormise. Gordon ştia că Penny avusese dreptate când vorbise de încordarea dintre ei. Acum se stingea încetul cu încetul. Înţelese că o iubise tot timpul, dar atâtea lucruri îi stătuseră în cale...

Auzi o sirenă undeva departe. Ceva neînţeles îl făcu să se dezlipească încet de Penny. Făcu doi paşi pe podeaua rece, către fereastră. În strălucirea albicioasă a neonului, văzu oameni mergând pe bulevardul La Jolla. Un poliţist pe motocicletă trecu în viteză prin dreptul lui. Punând ghete înalte, căşti cu forme rotunjite şi ochelari, poliţiştii de aici arătau ca nişte militari, iar chipurile pătrăţoase le erau impenetrabile şi reci, făcându-i să semene cu actorii dintr-un film de anticipaţie, un film alb-negru de mâna a doua. Cei din New York erau mai umani, purtând uniforme uzate, care aveau o culoare albăstruie familiară. Sirena porni să urle ascuţit. O maşină de poliţie fulgeră prin faţa lui. Clădiri, palmieri, oameni care întorseseră capetele,

magazine şi firme luminoase – toate pulsară în roşu ca răspuns la lumina ce se rotea isteric pe capota maşinii în viteză. Din vitrinele magazinelor ricoşară sclipiri roşiatice. Haosul mătură totul cu un vaier, gura lui mecanică prevestind nelinişte sufletească. Moartea doppleriană a acestui urlet îi tulbură pe pietoni, dând paşilor lor o energie sporită. Oamenii întoarseră capetele să caute crima sau incendiul care atrăseseră maşina pornită în goană nebună. Gordon se gândi la mesajele din care răzbătea o firavă undă de deznădejde. O sirenă. Apăruse împestriţată de atingeri uşoare, impulsuri, lumină reflectată din unde aleatorii, viziuni licărind dincolo de un fluviu lat. Trebuia să i se răspundă. Din raţiuni ştiinţifice, desigur, dar şi din alte motive.

— Hm, ai treabă?

Era Cooper.

— Nu, intră.

Gordon împinse către colţul biroului maldărul de lucrări pe care îl corecta. Apoi se rezemă de spătarul scaunului şi-şi puse picioarele peste ele. Îşi împreună mâinile pe după gât, ţinându-şi coatele depărtate şi surâse larg.

— Cu ce-ţi pot fi de folos?

— Păi, peste trei săptămâni urmează să dau din nou examenul, sper că n-ai uitat. Ce-o să spun despre întreruperile acelea? Ultima oară, Lakin şi ceilalţi s-au năpustit asupra mea ca o haită de lupi înfometaţi.

— Aşa e. Dac-aş fi în locul tău, aş trece peste asta.

— Dar *nu pot.* O să mă sfâşie din nou.

— Am eu grijă să nu se întâmple aşa.

— Aud? Cum asta?

— Am o mică lucrare proprie de prezentat cam în aceeaşi perioadă.

— Păi, nu-ş’ ce să zic... E superfluu să spun c-aş vrea să scap de Lakin. Ai văzut cum...

— De ce foloseşti cuvântul ăsta? De ce nu spui „inutil” sau „de prisos”?

— Păi, vezi tu, ăsta-i limbajul în fizică.

— Da, „limbajul în fizică”. Avem un adevărat jargon ca ăsta. Uneori mă întreb dacă nu cumva încurcă lucrurile în loc să le limpezească.

Cooper îi aruncă o privire ciudată lui Gordon.

— Aşa cred şi eu.

— Nu mai fi aşa de speriat, spuse Gordon bine dispus. Ai ajuns teafăr acasă. Te scot eu din încurcătură.

— Hm, bine. Cooper făcu câţiva paşi nesiguri spre uşă. Dacă aşa zici...

— Ne vedem pe baricade, spuse Gordon în loc de rămas-bun.

Parcursese deja un sfert din prima ciornă a lucrării pe care o pregătise pentru *Science* când auzi un ciocănit în uşă. Alesese *Science* pentru că era o revistă importantă şi de prestigiu şi reuşea să tipărească lucrările foarte repede. Admiteau articole lungi, astfel că putea să-şi prezinte lucrarea în întregime, aşezând dovezile într-o stivă atât de impunătoare încât nimeni n-ar fi fost în stare s-o dărâme. Discutase deja cu Claudia Zinnes. Ea urma să publice o scrisoare pe aceeaşi temă, confirmând unele dintre observaţiile lui.

— Bună ziua. Putem intra? Erau fraţii gemeni din primul an postuniversitar.

— Da, dar vedeţi voi, sunt cam ocupat.

— Sunteţi în orele de program.
— Chiar aşa? A, da. Bine, ce doriţi?
— Aţi notat greşit unele lucrări de-ale noastre, spuse unu dintre ei.
Afirmaţia făcută pe un ton neutru îl luă prin surprindere pe Gordon. Era obişnuit cu mai mult respect din partea studenţilor.
— Zău? încercă el să pară tare pe poziţie.
— Da, uitaţi-vă.
Unul dintre ei începu să scrie repede pe tabla de demonstraţii a lui Gordon, acoperind câteva notaţii făcute de el ca să-l ajute în schiţarea lucrării. Gordon încercă să urmărească prezentarea.
— Fii atent la chestiile pe care le-am scris acolo.
Tânărul se încruntă la rândurile lui Gordon, care-l deranjau.
— Am înţeles, spuse el înţelegător şi începu să scrie pe lângă relaţiile deja existente.
Gordon îşi încordă atenţia asupra frazelor mitraliate, privind funcţiile Bessel şi condiţiile limită referitoare la câmpul electric. Îi trebuiră cinci minute să rezolve nelămurirea lor. Dar în acest răstimp nu reuşi să fie sigur căruia dintre gemeni i se adresa. Practic, erau copii la indigo. Imediat ce unul termina, celălalt contraataca, având o nouă obiecţie, formulată de obicei în câteva cuvinte enigmatice. Lui Gordon gemenii i se părură deosebit de obositori. După alte zece minute, cât îl interogară despre ultima lucrare şi despre veniturile pe care le obţinea un cercetător asistent, Gordon scăpă de ei prefăcându-se că are o durere de cap. Această prefăcătorie, precum şi priviri repetate la ceasul de la mână, îi făcu să iasă pe uşă. În timp ce o închidea în urma lor, auzi o voce:

— Staţi o clipă, doctore Bernstein!
Gordon deschise fără chef. Reporterul de la UPI pătrunse înăuntru.
— Ştiu că nu vreţi să fiţi deranjat, domnule profesor.
— Aşa e. Şi-atunci de ce mă deranjaţi?
— Pentru că recent profesorul Ramsey mi-a destăinuit totul. De aceea.
— Ce-a destăinuit?
— Despre dumneavoastră şi moleculele cu lanţ lung. Şi, în primul rând, de unde aveţi imaginile. Ştiu totul, până la amănunt.
Omul îl privi zâmbitor.
— Ce v-a spus Ramsey?
— O parte am dedus-o. Nu s-a priceput să ascundă lipsurile lucrării lui. Ramsey nu prea ştie să mintă.
— Nu vă pot contrazice.
— N-a vrut să-mi spună totul. Dar eu mi-am amintit de afacerea în care aţi fost amestecat cu câtva timp în urmă.
— Saul Shriffer, spuse Gordon brusc la capătul puterilor.
— Da, de el e vorba. Eu am făcut deducţii. L-am vizitat pe Ramsey ca să adun material şi deodată l-am plesnit cu întrebarea-cheie.
— Iar el a gângurit ca un prunc nevinovat.
— Aţi ghicit.
Gordon se lăsă moale pe fotoliu. Rămase aşa, prăbuşit, privind uimit la reporterul de la United Press International.
— Ce părere aveţi? întrebă el. Îşi scoase un blocnotes. Vreţi să-mi spuneţi şi mie, domnule profesor?
— Nu prea-mi place să fiu pus la zid.

— Vă rog să mă iertaţi dacă v-am jignit cumva, domnule profesor. Nici nu mi-am propus aşa ceva. Am făcut unele cercetări şi...

— În regulă, am simţit asta.

— Oricum va ieşi la iveală într-o bună zi, să ştiţi. Până acum, chestia prezentată de Ramsey-Hussinger nu s-a bucurat de un interes real din partea presei, să ştiţi. Dar va căpăta importanţă. Rolul dumneavoastră va fi de nepreţuit.

Gordon începu să râdă slab, ca prin vis.

— Va fi de nepreţuit... spuse el şi râse iarăşi. Bărbatul se încruntă.

— Ei bine, până la urmă tot o să-mi povestiţi, nu?

Gordon simţi cum oboseala de care uitase i se strecoară din nou în vine.

— Cred... cred că da, oftă el.

42.

Gordon nu se aşteptase ca lumina să fie atât de orbitoare. Podiumul era mărginit de şiruri de reflectoare pe ambele laturi pentru ca faţa să-i apară lipsită de umbre. Ochiul unei camere TV privea drept spre el, un ciclop care refuza să clipească. În public se aflau câţiva chimişti şi aproape toţi membrii Catedrei de Fizică. Desenatorul catedrei trudise până la miezul nopţii pentru a termina diagramele. Gordon considera că oamenii îl ajutaseră enorm în pregătirea acestei apariţii la TV. Începuse să înţeleagă acum că ostilitatea pe care o simţise în purtarea lor nu era decât o iluzie, rodul propriilor lui îndoieli. Ultimele câteva zile îi provocaseră o mare surpriză. Membrii catedrei îl primiseră cu aplauze la intrarea în sală, ascultaseră concentraţi prezentarea datelor şi-i vizitaseră laboratorul.

Privi în jur, căutând-o din ochi pe Penny. Era acolo – în spate, îmbrăcată cu o rochie roz. Surâse delicat, ca răspuns la semnul făcut de el cu mâna. Reporterii vorbeau în şoaptă între ei şi-şi căutau scaune. Echipa TV era pregătită, iar o femeie având un microfon în mână dădu indicaţii de ultim moment. Gordon numără persoanele din public. De necrezut, veniseră mai multe decât la conferinţa de presă organizată de Maria Mayer după primirea Premiului Nobel. Explicabil, conferinţa de astăzi beneficiase de o zi sau două de pregătire în plus. Reporterul de la UPI îşi publicase articolul – preluat apoi de diverse alte agenţii de presă – iar după

aceea Universitatea preluase iniţiativa, punând pe picioare tot acest spectacol.

Simţindu-şi degetele umede de emoţie, Gordon îşi răsfoi notiţele. Realitatea era că nu dorise atâta fast. Toată această agitaţie i se părea nepotrivită – ştiinţa târâtă în faţa publicului, făcându-şi loc cu coatele în programul de ştiri de la ora 6, ştiinţa ca marfă. Ecoul avea să fie imens. În cele din urmă nu va rămâne decât articolul din *Science,* unde rezultatele corespund testelor efectuate şi unde nici un fel de prejudecăţi faţă de el nu mai pot înclina talerul balanţei într-o parte sau alta.

— Doctore Bernstein, putem începe.

Îşi mai şterse o dată fruntea.

— În regulă, daţi-i drumul.

Se aprinse o luminiţă verde. Gordon privi drept spre cameră şi încercă să zâmbească.

43.

1998

Peterson băgă maşina în garajul construit din cărămidă şi-şi scoase valizele din portbagaj. Respirând precipitat, le aşeză afară, pe cărarea care ducea spre clădirea fermei. Uşile garajului se închiseră cu un *clanţ* liniştitor. Dinspre Marea Nordului bătea un vânt tăios, măturând această zonă de câmpie din estul Angliei fără să întâlnească obstacole. Îşi ridică gulerul scurtei din piele de oaie.

Casa rămase neclintită. Probabil că nimeni nu auzise torsul discret al motorului. Se hotărî să facă o plimbare prin împrejurimi ca să vadă cum stăteau lucrurile şi să-şi dezmorţească picioarele. Îi vâjâia capul. Avea nevoie de aer curat. Sentimentul de prăbuşire îl luase din nou pe nepregătite în timpul nopţii petrecute într-un hotel din Cambridge. Dormise toată dimineaţa şi coborâse aşteptându-se să-i fie servit prânzul. Dar hotelul era pustiu. La fel şi străzile orăşelului. Percepuse semne de activitate la câteva case din împrejurimi: dâre de fum ieşind pe coşuri şi licărul roşiatic al lămpilor. Dar nu oprise să întrebe ce se întâmplase. Plecase din Cambridge, care părea mohorât şi părăsit, traversând câmpia mocirloasă şi tristă.

Îşi frecă mâinile, mai mult în semn de satisfacţie decât pentru a şi le încălzi. Pentru scurtă vreme, când

boala îl doborâse din nou în afara Londrei, crezuse că nu va reuşi să ajungă până aici. Drumurile fuseseră sufocate de călători, iar în următoarea zi, la nord de Cambridge, straniu de pustii. La nord de Bury St. Edmunds văzuse camioane răsturnate şi ferme în flăcări. În apropiere de Stowmarket, o bandă de indivizi încercase să-l oprească. Erau înarmaţi cu topoare şi săpăligi. Trecuse cu viteză direct printre ei, făcând ca trupurile lor să zboare în lături ca nişte popice.

Însă aici, ferma stătea tăcută sub norii cenuşii care se rostogoleau deasupra Angliei. Şirurile de copaci desfrunziţi marcau limitele proprietăţii. În învălmăşeala de crengi golaşe atârnau nişte forme rotunjite şi negre: cuiburi de ciori profilate pe cer. Simţindu-se nesigur pe picioare, păşi greoi pe câmpul dinspre apus, umplându-şi ghetele cu noroi negru şi lipicios. Spre dreapta lui, scoţând aburi pe nări, câteva vaci stăteau răbdătoare lângă o poartă, aşteptând să fie mânate acasă, la grajdul lor. Recolta fusese strânsă în urmă cu două săptămâni – se îngrijise el să dea ordine. Acum, loturile se întindeau largi şi pustiite. N-aveau decât să rămână aşa; mai era vreme.

Ocoli, luând-o prin lotul de sfeclă de zahăr către casa veche din piatră. Înşela pe oricine, părând în paragină. Singurul element vizibil de noutate era sera acoperită cu geam, care ieşea în afară spre sud. Foile de sticlă aveau armătură din fire de metal, deci erau destul de rezistente. Când începuse lucrările cu ani în urmă, se gândise la un sistem în întregime subteran, izolat cu desăvârşire. Sera avea apă filtrată şi îngrăşăminte. Rezervoarele de apă îngropate sub lotul dinspre nord conţineau provizii pentru un an întreg. Sera putea produce vreme îndelungată cantităţi îndestulătoare de

legume. Aceste legume, precum şi rezervele îngropate sub casă şi hambar aveau să-i asigure traiul fără să simtă lipsuri.

Făcuse totul angajând mână de lucru, desigur, folosind muncitori din oraşe îndepărtate. Preferase să umple uriaşul buncăr cu cărbune din Cambridge în loc să-l aducă din Dereham, care era situat mai aproape. Minele de pe câmp şi de-a lungul singurului drum de acces – putând fi armate la comandă sau printr-un sistem de detecţie – fuseseră instalate de un mercenar pe care-l angajase. După aceea, Peterson se îngrijise ca, la scurt timp, omul să fie trimis într-o misiune în Pacific de unde nu se mai întorsese. Sistemele de supraveghere electronică presărate pe întreaga întindere a fermei le adusese chiar el din California şi-i plătise unui tehnician din Londra să le instaleze. Prin urmare, nimeni nu cunoştea anvergura transformărilor suferite de fermă.

Doar unchiul lui ştia totul, iar el era un caracter tăcut şi închis. Cu toate acestea, avea să se dovedească o tovărăşie tare obositoare. Regretă vreme de o clipă că nu o adusese pe Sarah. Dar ea s-ar fi simţit încorsetată şi nervoasă în acest loc şi n-ar fi îndurat monotonia zilelor nesfârşite. Dintre toate femeile pe care le avusese în ultimul an, Marjorie Renfrew era singura care s-ar fi adaptat la viaţa de aici. Ea se pricepea la rosturile unei ferme şi se dovedise neaşteptat de pătimaşă. Simţise ce-i trebuia lui Peterson atunci când acesta o vizitase doar cu o seară în urmă şi-i răspunsese cu pasiune, fără să ezite. În afară de asta, totuşi, nu-şi putea imagina că ar fi în stare să trăiască alături de ea mai mult de o săptămână. Ar vorbi tot timpul, s-ar agita de colo-colo fără astâmpăr,

criticându-l sau dădăcindu-l.

Nu, singurii tovarăşi pe care şi-i putea închipui în încercările viitoare erau bărbaţi. Gândul îi fugi la Greg Markham. Greg era o persoană de care puteai fi sigur că nu ţi-ar fi stat în cale sau te-ar fi împuşcat pe la spate la vânătoare de căprioare şi nici n-ar fi luat-o la sănătoasa la vederea unei vipere. Un om care conversa inteligent şi ştia când să devină o tovărăşie mută. Înzestrat cu judecată şi cu o viziune de ansamblu.

Şi totuşi avea să-i fie greu fără o femeie. Ar fi trebuit probabil să dedice mai mult timp acestei probleme, ignorând mulţimea de fiinţe fluşturatice care o înconjurau pe Sarah. Indiferent cum s-ar zbate lumea să iasă din actuala mizerie, atitudinea faţă de viaţă se va schimba oricum, din cauza dificultăţilor. Nu va mai exista ceea ce reprezentanţii ştiinţelor sociale numeau „sexualitate neîngrădită”, care pentru Peterson însemna doar să obţină ce considera că se află la îndemâna oricui. Femei, femei de toate felurile şi formele, pentru toate gusturile. Ca persoane, ele se deosebeau unele de altele, desigur, însă ca şansă de a atinge o latură a vieţii care trecea de efemeritatea intelectului, ele erau extraordinar de asemănătoare, surori care exercitau aceeaşi vrajă. Încercase să-şi explice propria atitudine în termenii vreunei teorii psihologice, dar renunţase, convins că simplul adevăr al vieţii trecea dincolo de toate acele categorii. Ideile comode nu reuşeau să dea un răspuns. Nu era vorba de impunerea propriului egoism sau de o agresiune disimulată. Nu era vorba nici de o scuză inteligentă pentru propensiuni homosexuale – încercase şi asta în tinereţe şi descoperise că rămăsese cu un gust sălciu,

Slavă Cerului. Era ceva ce depăşea nivelul analitic, realizabil prin sporovăială. Femeile făceau parte din acel vid lumesc pe care-l căutase dintotdeauna, o modalitate de a rămâne senzual, dar nu de a se lăsa prostit de pofte.

De aceea, în anul care trecuse, le încercase pe toate, urmărind fiecare posibilitate. Îşi dăduse seama cu mult timp în urmă că urma să se întâmple ceva grav. Plăpânda piramidă în vârful căreia se afla chiar şi el avea să se năruie. Se bucurase de tot ceea ce va deveni de domeniul trecutului: femei şi restul, iar acum nu avea nimic de regretat. Când călătoreşti pe Titanic, n-are rost să faci pe timonierul.

Cu o oarecare nepăsare se întrebă câţi dintre futurologi reuşiseră să se retragă la vreme. Bănui că puţini. Scenariile lor diafane se refereau rareori la reacţiile individuale, în cursul unei călătorii de documentare în nordul Africii de care Peterson îşi amintea cu claritate, stânjeniţi, oamenii aceştia îşi mutaseră privirea în altă parte. În comparaţie cu mişcarea tumultuoasă a marilor naţiuni, reacţiile personale reprezentau un detaliu supărător.

— V-aţi întors, cinstite domn!

Peterson se răsuci brusc pe călcâie. Se apropia un bărbat împingând o bicicletă. Era din sat, remarcă el imediat. Pantaloni de lucru, haină decolorată de soare, cizme înalte.

— Da, m-am întors acasă pentru vecie.

— Aha, bine-aţi făcut. E un loc sigur în zilele astea, păi nu? V-am adus şuncă şi carne uscată de vacă, de aia am venit încoace.

— A, foarte bine. Peterson primi cutiile de carton. Le treci în cont, ca de obicei, da? Se strădui să-şi păstreze

vocea cât de neutră posibil.

— Păi, tocmai voiam să vorbesc cu cei de-aici, spuse el, arătând din cap către fermă, despre chestia asta.

— Poţi discuta şi cu mine.

— De acord. Nu vă supăraţi, după cum merg lucrurile, aş prefera plata la zi, sper că mă-nţelegeţi.

— Păi nu văd nici un motiv să nu fiu de acord. Noi...

— Şi-aş vrea plata în mărfuri, dacă nu vă e cu supărare.

— Bunuri?

— Banii nu mai sunt buni la nimic acum, nu? Mă gândeam că poate-mi plătiţi cu legume. Aş prefera, dacă-i vorba, legume conservate.

— Aha! Peterson încercă să-şi facă o părere despre bărbatul pe al cărui chip rămăsese întipărit un zâmbet ce avea şi alte interpretări decât amiciţie nevinovată. Păi, cred că se poate face şi aşa. Dar să ştii că nu avem prea multe conserve.

— Am prefera în felul ăsta, domnule.

Oare simţea o undă de disperare în vocea omului?

— Să văd ce pot face.

— Foarte bine, domnule.

Bărbatul schiţă un gest, atingându-şi o şuviţă de păr, ca şi cum Peterson ar fi fost stăpânul, iar el servitorul. Peterson rămase neclintit, urmărindu-l pe bărbat urcându-se pe bicicletă şi îndepărtându-se. Percepuse în gestul lui ceva vecin cu parodia, ceea ce dădea întregii conversaţii un cu totul alt înţeles. Încruntându-se, porni spre casă.

Trecu prin spatele gardului viu, evitând să meargă prin grădină, şi traversă curtea fermei. Din poiată răzbăteau cotcodăcelile găinilor sătule ce se pregăteau de culcare. Ajuns în prag, îşi curăţă tălpile pe

ştergătorul din fier, apoi îşi aruncă ghetele într-un colţ de după uşă. Încălţă nişte pantofi de casă şi-şi agăţă haina în cuier.

În bucătăria mare era cald şi lumină. Instalase aparatură modernă, însă lăsase neatinse plăcile din piatră ale podelei, roase până la luciu de secole de folosinţă, şemineul uriaş şi bancheta veche cu braţe şi spătar înalt, făcută din lemn de stejar. Unchiul şi mătuşa stăteau de o parte şi de alta a focului, aşezaţi pe scaune confortabile cu spătar înalt, la fel de muţi şi de neclintiţi ca nişte grătare pentru buşteni. Aflat în locul său obişnuit din capul mesei, ceainicul mare, cu forme rotunjite, era acoperit cu o învelitoare din mătase. Roland, omul bun la toate de la fermă, aşeză pe masă farfuria cu plăcintă de ovăz, rotocoalele de unt dulce şi o farfurioară cu gem de căpşuni fără să scoată o vorbă.

Se duse spre foc să-şi încălzească mâinile. Văzându-l, mătuşa tresări:

— Dumnezeule, a sosit Ian!

Se aplecă în faţă şi-l bătu pe soţul ei pe genunchi.

— Henry! Ia te uită cine a venit. E Ian, a venit să ne vadă. Nu-i drăguţ din partea lui?

— Dot, a venit să locuiască aici, răspunse unchiul fără să se enerveze.

— Zău? făcu ea uimită. Aha. Atunci unde-i fetiţa ta cea frumoasă, Ian? Unde-i Angela?

— Sarah, o corectă el maşinal. A rămas la Londra.

— Hm! Frumoasă fată, dar cam fluşturatică. În fine, haideţi la ceai, zise el, dându-şi la o parte pledul de pe genunchi.

Roland se apropie şi o ridică pe scaunul de lângă ceainic. Se aşezară cu toţii la masă. Roland era un

bărbat solid cu mişcări lenevoase. Petrecuse mai bine de douăzeci de ani alături de această familie.

— Uite, Roland, Ian a venit în vizită.

Peterson oftă. Mătuşa lui era senilă de ani de zile; doar soţul şi Roland mai aveau vreo continuitate în mintea ei.

— Ian a venit să locuiască cu noi, repetă unchiul.

— Unde sunt copiii? întrebă ea. Iar întârzie.

Nimeni nu se deranjă să-i reîmprospăteze memoria spunându-i că ambii ei fii se înecaseră într-un accident de navigaţie în urmă cu vreo cincisprezece ani. Aşteptară cu toţii terminarea ritualului ceaiului.

— Ei, o să începem fără ei.

Ridică ceainicul greu şi turnă ceaiul tare şi aburind în ceştile albe cu dungi albastre.

Mâncară în tăcere. La început ezitant, lovind sacadat în ferestre, apoi din ce în ce mai apăsat, se porni şi ploaia care îi ameninţase mai toată ziua. De undeva se auzi slab mugetul îndurerat al vacilor tulburate de ropotul picăturilor căzând pe acoperişul grajdului.

— Plouă, spuse unchiul neîntrebat.

Nu primi nici un răspuns. Lui Peterson îi plăcea tăcerea celor de aici. Iar când vorbeau, vocalele pronunţate moale parcă-i picurau un balsam în urechi, atât erau de liniştitoare şi de dulci. Avusese ca doică o femeie din Suffolk.

Îşi isprăvi ceaiul şi plecă în bibliotecă. Pipăi paharul greu, cizelat cu migală, şi decise să nu bea nimic. Zgomotul ritmic al ploii era atenuat de jaluzelele grele din lemn de stejar. Fuseseră bine confecţionate, ascunzând o structură din oţel. Transformase locul acesta într-o adevărată fortăreaţă. Putea rezista unui asediu îndelungat. Grajdurile şi hambarul aveau

zidurile dublate şi erau legate de casă prin tuneluri. Toate uşile erau duble, cu zăvoare solide. Fiecare cameră era o armurărie în miniatură. Mângâie o puşcă aflată pe peretele bibliotecii. Îi verifică magazia; era unsă şi încărcată, aşa cum dăduse poruncă.

Îşi alese o ţigară de foi şi se lăsă pe fotoliul preferat, cel îmbrăcat în piele. Ridică o carte care îl aşteptase, un roman de Maugham. Începu să citească. Sosi şi Roland pentru a aprinde focul. Pocnetul sec al lemnelor care ardeau părea să alunge senzaţia de frig. Mai târziu îşi va face vreme să revadă rezervele de provizii şi să alcătuiască un plan de regim alimentar. Pentru moment cel puţin, nu va consuma apă din afară. Nu va face nici o deplasare în sat. Se aşeză mai confortabil pe fotoliu, conştient că mai sunt de făcut multe lucruri, dar nesimţindu-se în stare să le rezolve pe loc. Îl dureau toate oasele şi din când în când îl fulgera câte-un acces de slăbiciune. Aici era încă Peterson de la Conacul Peters şi se lăsă inundat de acest sentiment care aducea cu sine o tihnă interioară. Nu spusese oare Russell că nici un om nu se simte cu adevărat în largul lui atunci când e departe de mediul în care şi-a petrecut copilăria? Era o doză de adevăr în vorbele astea. Însă bărbatul din sat, întâlnit cu scurt timp în urmă... Peterson se încruntă. Nu puteau risca mâncând şunca; totul era afectat de substanţa răspândită de nori, cel puţin pentru o vreme. Săteanul probabil ştia. Iar în dosul vorbelor mieroase, „da, domnule” se ascundea o ameninţare directă. Venise să încheie un tratat de neagresiune, nu să schimbe şuncă pe legume. Le va da nişte conserve şi va avea pacea asigurată.

Peterson se foi neliniştit pe fotoliu. Se gândi că

fusese în mişcare toată viaţa. Trecuse din rolul de nobil de ţară, prin Cambridge, ajungând în guvern. Folosise fiecare nivel atins şi apoi se mişcase mai departe. Sarah, bănui el, reprezenta ultima dovadă de netăgăduit a acestei mişcări, ca să nu mai vorbească de Consiliu. Toate îl ajutaseră într-un fel sau altul. Chiar şi guvernul urmase în mare aceeaşi strategie. Economia modernă şi statul bunăstării sociale contractau datorii mari în contul viitorului.

Acum se afla într-un loc pe care nu-l putea părăsi. Trebuia să depindă de cei din jurul lui. Oarecum ruşinat, îşi dădu brusc seama că acest mic grup de oameni de la conac şi din sat erau oameni liberi, la fel ca şi el. De îndată ce societatea îşi dădea duhul, ce se alegea de ordinea care asigurase pacea şi siguranţa conacului Peters? Scăldat în lumina zilei pe ducă, Peterson rămase pe gânduri, bătând încet cu degetul în braţul fotoliului. Încercă să reînceapă lectura de unde rămăsese, dar acum ea nu mai prezenta nici un interes pentru el. Privind pe fereastră, văzu câmpurile culese care se întindeau până spre linia orizontului. Vântul dinspre nord tulbură desenul precis al coroanelor copacilor. Se lăsa întunericul. Din şemineu se auzi un pocnet.

44.

22 NOIEMBRIE 1963

Înainte de a trece la comentarii, Gordon scrise ecuaţia. Creta gălbuie scoase un scârţâit.

— Prin urmare, observăm că dacă integrăm ecuaţiile lui Maxwell în funcţie de volum, fluxul...

Agitaţia din fundul clasei îi reţinu atenţia. Se întoarse pe călcâie. Temătoare, o secretară a catedrei îi făcu un semn cu mâna.

— Da, vă rog?

— Doctore Bernstein, regret din suflet să vă deranjez, dar am ascultat la radio că Preşedintele a fost împuşcat. Spusese totul dintr-o suflare. Ca răspuns la vorbele ei, studenţii începură să se agite. M-am gândit... că doriţi să fiţi informat, încheie ea în semn de scuză.

Gordon rămase nemişcat. Prin minte i se învârtejiră o mulţime de gânduri. Apoi îşi aminti unde se afla şi, hotărât, le alungă pe toate. Trebuia să-şi termine prelegerea.

— Foarte bine ai făcut. Mulţumesc. Studie chipurile studenţilor care priveau spre ea. Ţinând seama cât de mult material avem de parcurs în acest semestru, consider... Până vom afla şi alte detalii, propun să continuăm.

— Unde s-a întâmplat? întrebă precipitat unul dintre gemeni.

— La Dallas, răspunse secretara moale.

— Sper că-l vor pune pe Goldwater în loc, spuse tânărul cu o vehemenţă neaşteptată.

— Linişte, linişte, interveni Gordon cu calm. Noi nu putem face nimic, clar? Propun să mergem înainte.

Spunând acestea, reveni la ecuaţie. Parcurse aproape toată discuţia introductivă privind vectorul Poynting, neluând în seamă zumzetul şoaptelor din spatele lui. Se lăsă cuprins de ritmul comentariilor. Împunsăturile făcute cu creta marcau punctele de legătură unul după altul. Ecuaţiile îşi etalară frumuseţile. Gordon invocă undele electromagnetice şi le înzestră cu forţă şi inerţie. Vorbi despre cutii matematice imaginare debordând de lumină, al căror flux era menţinut într-un echilibru precis prin puterea nevăzută a ecuaţiilor diferenţiale parţiale.

Apoi, în fundul amfiteatrului se stârni din nou agitaţie. Unii studenţi plecau. Gordon aşeză creta la locul ei.

— Presupun că în aceste condiţii nu vă puteţi concentra, recunoscu el. Vom relua problema data viitoare.

Ridicându-se să plece, unul dintre fraţi îi spuse celuilalt:

— Lyndon Johnson. Iisuse, s-ar putea să ne alegem cu *el.*

Gordon se îndreptă spre biroul său şi-şi puse deoparte notiţele de prelegere. Era obosit, dar socoti că s-ar cuveni să caute un televizor şi să vadă ce s-a întâmplat. Săptămâna trecută fusese un adevărat balamuc din pricina interviurilor acordate, a răspunsurilor la întrebările provocatoare ale fizicienilor şi a uimitoarei doze de atenţie din partea reţelelor de televiziune. Toată tevatura asta îl obosise peste

măsură de mult.

Îşi aduse aminte că centrul studenţesc de lângă plaja Scripps avea un televizor. Drumul cu maşina până acolo îi luă doar câteva clipe. Pe stradă păreau să fie mai puţini oameni decât de obicei.

Studenţii erau aşezaţi pe trei rânduri în jurul aparatului. Intră şi rămase lângă uşă auzindu-l pe Walter Cronkite: „Repet, deocamdată nu avem ştiri sigure de la Parkland Memorial Hospital în legătură cu starea Preşedintelui. Un preot care tocmai a părăsit sala de operaţii a fost auzit afirmând că Preşedintele era pe moarte. Cu toate acestea, încă nu s-a dat un comunicat oficial. Preotul a recunoscut că a dat Preşedintelui ultima împărtăşanie."

Gordon îl întrebă pe un student aflat lângă el:

— Ce s-a întâmplat?

— S-a anunţat că un tip urcat pe clădirea unei şcoli a tras în el.

Cronkite primi o hârtie de la cineva care nu apăru în cadru.

— Guvernatorul John Connally primeşte îngrijiri medicale în sala de operaţii alături de Preşedinte. Doctorii care se ocupă de guvernator au afirmat doar că se află în stare gravă. Se ştie, de asemenea, că vicepreşedintele Johnson este în spital. Aşteaptă într-o mică rezervă situată pe acelaşi coridor cu sala de operaţii. Serviciul Secret a înconjurat complet zona cu ajutorul poliţiei din Dallas.

Gordon observă câţiva studenţi de la cursul lui adunaţi în apropiere. Când Cronkite făcu o pauză, şi ascultă un aparat minuscul pe care-l duse la ureche, grupul păstră o linişte desăvârşită. Prin uşile glisante care dădeau spre terasa pardosită cu lemn, Gordon

văzu valurile spărgându-se, albindu-se de spumă şi alunecând pe plajă. Lumea continua să existe, păstrându-şi netulburată ritmul propriu. Doar în acest mic refugiu, licărul colorat al ecranului părea să se opună.

Cronkite aruncă o privire departe de cameră, apoi din nou către telespectatori.

— Poliţia din Dallas a comunicat numele bărbatului suspectat a fi autorul atentatului. Se numeşte Lee Oswald. Este angajat al Depozitului de Carte Şcolară aflat în clădire. De aici au fost trase focurile de armă – se afirmă că s-a folosit o puşcă, dar ştirea nu este confirmată încă. Poliţia din Dallas nu a mai dat publicităţii alte informaţii, în prezent, în jurul clădirii se află mulţi poliţişti şi ne este foarte greu să obţinem date suplimentare. Cu toate acestea, avem o echipă de reporteri la locul faptei şi mi s-a comunicat că se pregăteşte instalarea unei camere de televiziune.

În sală se făcuse zăpuşeală. Razele soarelui pătrundeau prin uşa din sticlă. Cineva îşi aprinse o ţigară. Rotocoalele de fum se ridicau leneş, formând straturi albăstrui, în timp ce Cronkite, aşteptând noi ştiri, începuse să se repete. Gordon respira mai precipitat, ca şi cum aerul greu nu voia să intre de bună voie în plămâni. Lumina deveni păstoasă, sinuoasă. Mulţimea din jurul lui se lăsă cuprinsă de acelaşi sentiment şi se tălăzui, neliniştită, o holdă de trupuri bătută de un vânt ciudat.

— Persoane aflate în Dealey Piaza afirmă că au fost trase două gloanţe în convoiul prezidenţial. Alţii susţin că e vorba de trei sau chiar de patru împuşcături. Unul dintre reporterii noştri de la faţa locului a declarat că detunăturile s-au auzit de la o fereastră situată la

etajul şase al clădirii Depozitului de Carte Şcolară…

Pe ecran apăru brusc o imagine înfăţişând un peisaj dezolant de toamnă, în alb şi negru. Pe trotuarul din faţa unei clădiri din cărămidă se îngrămădeau grupuri de oameni. Arborii se detaşau net, contrastând puternic cu cerul strălucitor. Camera se roti, dând o imagine panoramică a pieţii deschise, arse de soare. Străzile erau blocate de automobile. Oamenii se buluceau de colo-colo fără rost.

— Ceea ce vedeţi este locul în care a avut loc atentatul, continuă Cronkite. Nu avem ştiri sigure despre starea Preşedintelui. O infirmieră aflată pe coridor a declarat că doctorii care se ocupă de Preşedinte au efectuat o traheotomie – adică o operaţie de degajare a traheei, pentru a permite Preşedintelui să respire. Acest lucru pare să confirme afirmaţiile potrivit cărora Domnul Kennedy a fost împuşcat în ceafă.

Lui Gordon i se făcu greaţă. Îşi şterse broboanele de transpiraţie de pe frunte. Era singurul din cameră care avea pe el haină şi cravată. Aerul părea mătăsos, umed. Senzaţia stranie pe care o avusese cu câteva clipe mai devreme se risipi încet.

— Se afirmă că Doamna Kennedy a fost văzută în faţa sălii de operaţii. Nu putem preciza ce înseamnă acest lucru. Cronkite purta o cămaşă cu mânecă scurtă. Părea nesigur şi neliniştit.

— Revenim la Dealey Piaza – Din nou grupuri de oameni, clădirea din cărămidă, poliţişti pretutindeni. – Da, Poliţia a anunţat că Oswald a fost scos din zonă sub pază severă. Nu i-am văzut pe poliţişti părăsind clădirea Depozitului de Carte Şcolară, sau cel puţin nu au folosit intrarea de la stradă. Bănuim că au ieşit prin

spate. Oswald s-a aflat în interiorul clădirii încă din momentul reţinerii sale, la câteva clipe după atentat. Aşteptaţi, o clipă, vă rog... Mulţimea de pe ecran se dădu la o parte. În faţa unui şir dublu de poliţişti apărură bărbaţi în pardesie şi cu pălării pe cap, împingând mulţimea înapoi. Încă o persoană părăseşte clădirea Depozitului, sub protecţia poliţiei. Echipa noastră de transmisie de la faţa locului afirmă că ar fi vorba de o altă persoană implicată în atentat, în capturarea suspectului, Lee Oswald. Cred că acum pot să-i văd chipul...

Încadrat de şirurile de poliţişti păşea un adolescent. Privea în jur la îmbulzeala de trupuri şi părea ameţit.

Purta o jachetă cafenie din piele şi blue jeans. Avea mai bine de un metru optzeci şi se uita în jur peste capetele poliţiştilor. Îşi rotea ochii în toate direcţiile, vrând parcă să vadă totul. Avea părul castaniu şi purta ochelari care reflectau razele orbitoare ale soarelui. Când văzu camera de televiziune încetă să mai privească în jur. O siluetă ţâşni în prim-plan ţinând un microfon în mână. Poliţiştii se grăbiră să-l blocheze. Se auzi ca prin vis:

— Am dori, dacă se poate, o declaraţie...

Un poliţist în civil aflat în fruntea grupului clătină din cap:

— Nici un fel de declaraţii decât după...

— Hei, ia stai puţin!

Vocea puternică, tunătoare a tânărului îi făcu pe toţi să încremenească. Poliţistul în civil, rămas cu mâna ridicată către cameră, se uită peste umăr.

— Voi poliţiştii, m-aţi sâcâit destul, spuse băiatul.

Îşi făcu loc în faţă cu umerii. Poliţiştii cedară şi îşi concentrară forţele ca să ţină mulţimea la distanţă.

Tânărul ajunse la cel în civil.
— Ascultă, ce se întâmplă, sunt în stare de arest?
— Păi, nu, te afli sub protecţie poliţienească...
— În regulă, mi-am dat seama că-i aşa. Vezi chestia asta? Ce e, nu cumva o cameră de televiziune? Băieţi, nu trebuie să mă apăraţi de *atâta lucru.*
— Ba nu, ascultă, Hayes, vrem să te scoatem de pe strada asta. S-ar putea...
— V-am spus că tipul ăla era singur acolo, sus. Nu trebuie să-mi fac griji din pricina *altuia.* Şi vreau să vorbesc celor de la televiziune, fiindcă sunt un cetăţean liber.
— Eşti minor, începu şovăitor poliţistul în civil, iar noi trebuie să te...
— Nu-mi servi mie prostii dintr-astea. Uite...
Întinse mâna peste capul lui şi apucă microfonul.
— Vezi? Nu mi s-a întâmplat nimic.
Oamenii aflaţi mai aproape începură să aplaude. Poliţistul în civil aruncă priviri înfrigurate în jur şi spuse:
— Nu vrem să dai în..., începu el, dar cineva îl întrerupse:
— Ce s-a întâmplat acolo sus?
— L-ai văzut pe tipul care-a tras? întrebă altul.
— Am văzut totul, domnule. L-am lăsat lat, cu mâna mea. Privi direct în ochiul camerei. Mă numesc Bob Hayes şi am văzut totul, asta vreau să vă spun. Bob Hayes din Thomas Jefferson High.
— Câte gloanţe au fost trase? se auzi vocea cuiva care nu apăru în imagine, încercând să-l determine pe Hayes să nu piardă şirul relatării.
— Trei. Mergeam pe hol când am auzit prima împuşcătură. Tipul de jos îşi lua prânzul şi m-a trimis să-i aduc nişte reviste pe care le aveau depozitate

acolo sus. Mă duceam să le caut şi atunci am auzit o bubuitură puternică.

Se opri, vădit încântat de situaţia în care se afla.

— Zău? se miră cineva.

— Mi-am dat seama imediat că era o puşcă. Aşa că am deschis uşa camerei de unde venise zgomotul. Am văzut nişte oase de pui pe o farfurie de carton, probabil că cineva mâncase acolo. După aceea l-am văzut pe tipul ăla ghemuit, ţinând puşca aţintită pe fereastră. O proptise de pervaz, ca s-o sprijine. Stătea întins pe nişte cartoane.

— Acela era Oswald?

— Aşa zic poliţiştii că-l chema. Eu unul n-am stat să-l mai întreb. Hayes rânji. Cineva izbucni în râs. Am pornit-o spre individ şi deodată, *bum,* trăsese din nou. Am auzit de afară nişte ţipete. N-am dat nici o importanţă strigătelor, m-am repezit drept la el. Am plonjat peste o ladă şi l-am strivit sub mine. Exact atunci a plecat şi cel de-al treilea glonţ, când l-am trăsnit. Joc fotbal american şi mă pricep să iau suflarea cuiva.

— I-ai luat puşca?

Hayes zâmbi cu gura până la urechi.

— Ce naiba? L-am făcut terci de pervazul ferestrei. Apoi m-am lăsat niţel pe spate ca să-mi fac loc şi i-am tras una ţeapănă în tâmplă. Abia atunci a dat drumul la puşcă. Aşa că l-am mai lovit o dată, iar el a dat ochii peste cap. O încasase în plin, domnule.

— Şi-a pierdut cunoştinţa?

— Ba bine că nu. Am făcut o treabă bună, amice.

— După aceea a sosit poliţia, nu?

— Da, după ce tipul a dat în primire, m-am uitat pe fereastră. Am văzut o mulţime de poliţişti privind în sus

la mine. Le-am făcut semn cu mâna şi le-am strigat unde mă aflam. Au ajuns sus într-o clipită.

— Ai reuşit să vezi Lincolnul Preşedintelui îndepărtându-se în viteză?

— N-aveam habar că era Preşedintele. Credeam doar că e traficul aglomerat. Sau vreun fel de paradă, aşa m-am gândit. De Ziua Recunoştinţei, sau ceva de genu’ ăsta, 'nţelegi? Am venit aici fiindcă m-a trimis domnul Aiken, profesorul nostru de fizică.

Mulţimea din jurul lui Hayes amuţise cu totul. Băiatul era un actor înnăscut şi privea zâmbind direct spre cameră, făcând jocul dorit de public. Reporterul care nu se vedea continuă seria întrebărilor:

— Îţi dai seama că probabil ai zădărnicit un atentat la viaţa...

— Daa, tocmai asta mă uimeşte. Grozavă chestie. Dar, vedeţi dumneavoastră, n-am ştiut de vizită. Nici măcar n-am avut habar că se află în oraş. Dac-aş fi aflat, mă duceam şi eu în stradă să-l văd pe el şi pe Jackie.

— Îl mai văzuseşi vreodată pe Oswald? N-ai avut nici un indiciu că e înarmat şi?...

— Uitaţi care-i treaba, cum v-am spus, eu am urcat să iau nişte reviste. Domnul Aiken a organizat o sesiune specială de două zile cu subiecte suplimentare faţă de programa la fizică. Voia să citească un material publicat într-o revistă, *Senior Scholastic.* Domnul Aiken m-a trimis azi după amiază aici să le aduc la şcoală. Era vorba de ceva, cum să vă spun, aha, semnale din viitor şi...

— Împuşcăturile – câte dintre ele şi-au atins ţinta?

— Care ţintă?

— Preşedintele!

— Ei, na, de un’ să ştiu? Omul a apucat să tragă două. Înainte de a trage a treia oară l-am pocnit eu zdravăn.

Hayes zâmbi larg şi privi triumfător în jur. Poliţistul în civil îl trase de mânecă.

— Cred că e de ajuns, domnule Hayes, spuse el, schimbând tactica. Va avea loc o conferinţă de presă mai târziu.

— A, da, spuse Hayes amabil. Pentru moment îşi mai pierduse din avânt. Era însă fascinat de faptul că devenise centrul atenţiei tuturor. Da, o să povestesc mai târziu.

Urmară alte întrebări răstite. Apoi poliţiştii se mişcară iute, făcându-i loc lui Hayes. Se auziră declanşatoarele aparatelor de fotografiat. Strigăte cerând eliberarea drumului. Un uruit provocat de pornirea unei motociclete. Imagini fulgurante de bărbaţi în pardesie, cu feţe impenetrabile, împingând mulţimea la o parte.

Gordon clipi nedumerit şi vreme de o clipă avu o senzaţie de ameţeală. *Senior Scholastic.* Camera de distracţii păru să danseze în lumina palidă, densă.

Apoi Cronkite luă din nou cuvântul, vorbind cu o voce gâtuită de emoţie. La Parkland Memorial Hospital tocmai se încheiase o scurtă conferinţă de presă, exact în momentele cât Hayes vorbise oamenilor şi reporterilor. Malcolm Kilduff, secretarul Preşedintelui pentru relaţiile cu presa, descrisese rana provocată. Un glonţ intrase prin partea inferioară a gâtului Preşedintelui. Trecuse prin gât şi cauzase o rană mică la ieşire. Rana de intrare era mai mare şi sângera profund. Preşedintelui i se administraseră intravenos câteva flacoane de sânge din grupa O cu Rh negativ, precum şi trei sute de miligrame de hidrocortizon. Încă

de la început, doctorii introduseseră un tub pentru a degaja căile respiratorii ale Preşedintelui. Încercarea dăduse greş. Chirurgul-şef, Michael Cosgrove, hotărâse realizarea unei traheotomii. Operaţia durase cinci minute. Prin intermediul unui cateter în piciorul drept, s-a procedat la alimentarea cu soluţie lactată Ringer – o soluţie salină modificată. Preşedintele începuse să respire normal, deşi era încă în comă. Privea cu ochii larg deschişi, direct către lampa fluorescentă care strălucea orbitor deasupra patului. Printr-o nară s-a introdus un tub care a fost fixat în partea posterioară a traheei, pentru drenarea oricăror surse de convulsii stomacale. Tuburi toracale bilaterale au fost introduse în ambele spaţii pleurale pentru drenarea ţesuturilor distruse şi pentru prevenirea colapsului plămânilor. Pulsul Preşedintelui era slab, dar regulat. Mai întâi a fost tratată rana provocată de ieşirea glonţului, întrucât Preşedintele era culcat pe spate. Trei doctori au rostogolit apoi trupul pe o parte. Rana de intrare se căsca de cel puţin două ori mai mare decât cea de ieşire, şi constituia principala cauză a pierderii de sânge. A fost tratată fără probleme. În momentul conferinţei de presă ţinute de Kilduff, Kennedy încă se afla în Camera de gardă numărul unu de la Parkland. Starea lui părea stabilizată. Nu exista nici un indiciu privitor la afecţiuni cerebrale. Plămânul drept era atins. Gâtlejul sfârtecat. Concluzia era că, în cazul evitării oricăror complicaţii, Preşedintele avea să supravieţuiască.

Doamna Kennedy nu fusese atinsă. Guvernatorul Connally era în stare gravă. Vicepreşedintele nu fusese atins. Doctorii de gardă nu puteau preciza câte focuri se trăseseră. Era limpede, totuşi, că Preşedintele

fusese lovit doar de un singur glonţ.

Grupul aflat în faţa televizorului murmură şi se agită. Senzaţia de ameţeală şi de arşiţă apăsătoare se mai domolise. Obiectele nu se mai legănau ca şi cum ar fi fost refractate, văzute sub apă. Gordon îşi făcu loc cu umerii printre studenţii îngrămădiţi unul într-altul. În jur se vehiculau tot soiul de speculaţii. Împinse uşa glisantă ce dădea spre terasa din lemn şi ieşi afară. Fără să stea mult pe gânduri, sări peste balustradă, ajungând în parcare. Îşi scoase echipamentul de sport din portbagajul automobilului. Se schimbă în grupul sanitar care nu era departe. În şort şi pantofi de sport, arăta la fel de tânăr ca oricare dintre tinerii îngrămădiţi în sala de distracţii, aşteptând noi veşti. Trăi un sentiment aerian de libertate şi o forţă vibrantă, greu de stăvilit, aproape plăcută. Acum nu voia să se gândească la altceva.

Porni în alergare pe nisipul neted, îmbibat cu apă. Dinspre mare venea o adiere de vânt care-i sufla şuviţe de păr în ochi. Alergă cu capul în pământ, urmărind cum picioarele atingeau nisipul în ritm constant. La fiecare apăsare a călcâiului, pe nisip apărea un cerculeţ mai deschis la culoare, acolo unde apa dispărea vreme de o clipă. Pas după pas, plaja devenea mai tare, susţinându-l mai bine, apoi rămânea în urmă, dizolvându-se într-o culoare cenuşie greu de distins. Pe deasupra trecu un elicopter scoţând un zgomot surd.

Ocoli oraşul şi traversă golfuleţele în formă de semilună îndreptându-se spre sud, până ajunse la Nautilus Street. Penny corecta nişte lucrări. Îi comunică ştirile. Ea voi să deschidă radioul, să afle mai multe, iar

el o smulse din casă. Îl însoţi destul de îmbufnată. Păşiră pe plajă şi porniră spre sud fără să-şi vorbească. Cu chipul înnourat, Penny nu-şi găsea astâmpărul. Briza ştergea partea superioară a berbecilor şi desfăşura din fiecare câte o flamură de spumă. Privindu-i, Gordon şi-i imagină pe toţi traversând Pacificul, aduşi de vânturi şi maree. Pe măsură ce berbecii se apropiau de ţărm, fundul mării se înălţa sub ei, parcă încetinindu-i şi adâncindu-i. Venind către mal, fiecare val se mişca mai repede la partea superioară decât la cea inferioară, ceea ce-l făcea să se prăbuşească în faţă, energia căpătată în drumul parcurs de dincolo de Asia bolborosea învolburată.

Penny îl strigă. Se năpustea deja în apa puţin adâncă. El o urmă. Era prima oară că încerca, dar nu asta conta, înotară până dincolo de zona turbulentă şi aşteptară sosirea următorului val mare. Acesta apăru cu o încetineală impresionantă. Înălţându-se, linia albastră mai închisă se îngroşă, iar Gordon îl privi calculând momentul când se va sparge. Porni înainte înot, lovind apa repede cu braţele şi picioarele. Penny i-o luase înainte. Simţi cum ceva îl ridică şi văzu cum pânza de apă din faţa lui se îndepărtează. Urmă un zgomot şuierat şi porni să se mişte mai repede. Îşi azvârli braţele în lături şi se înclină pe stânga. Stropii de apă îi împăienjeniră ochii. Clipi încercând să vadă. Tăie faţa valului, prins într-un zid de apă care se rostogolea şi se învârtejea alergând către ţărm.

45.

1998

John Renfrew lucrase toată noaptea. Pusese în funcţiune sursa suplimentară de energie şi nici de-al naibii n-avea de gând să încheie decât atunci când avea să i se termine combustibilul. Dacă se oprea nu era sigur că va reuşi să pornească din nou generatorul. Mai bine să continue şi să vadă ce se va întâmpla. În cazul ăsta n-avea să simtă nici un regret.

Se strâmbă. Să vadă ce *se va întâmpla?* Sau ce *se întâmplase?* Ori *s-ar putea întâmpla?* Limbajul oamenilor nu se ridica la înălţimea celui din fizică. Nu exista nici un timp al verbului *a fi* care să reflecte înţelesul sinuos al timpului. Era imposibil să faci limbajul să se rotească pe pivotul fizicii sau să aplici un moment de torsiune care să facă paradoxurile să se dizolve într-un ciclu ordonat, învârtindu-se la nesfârşit.

Îi lăsase pe tehnicieni să plece acasă. Era nevoie de ei acolo. Afară, pe aleea Coton, nu se zărea nici o bicicletă, nici o mişcare. Familiile erau fie la casele lor, îngrijindu-şi suferinzii, fie fugiseră departe, la ţară. Simţi săgetarea dizenteriei care-l lovise în cursul serii. Se contaminase cu substanţele periculoase conţinute de nor, bănui el. Băuse câteva sticle de suc de fructe pe care le găsise depozitate la bufetul cu autoservire şi mâncase alimente conservate. Rămăsese aici singur vreme de două zile, fără să-şi găsească răgazul de a merge până acasă pentru a-şi schimba măcar hainele.

Lumea pe care o cunoştea devenea o amintire, măcar atât îi era limpede atunci când privea pe ferestrele laboratorului. Încă din zori, în depărtare începuse să se înalţe pe cer o trâmbă de fum negru unsuros; evident că nimeni nu încerca să stingă incendiul.

Acordă aparatul cu mare atenţie. *Pac-pac. Pac-pac.* Nivelul zgomotului tahionic rămase constant. Transmisese noul mesaj despre procesul învelişului nervos vreme de zile întregi, amestecându-l cu monotonia grupurilor AD şi DEC. De la Londra, Peterson îi comunicase prin telefon alte aspecte legate de biologie. Vocea lui trădase încordarea şi graba. Mesajul, atât cât putea pricepe Renfrew, conţinea şi explicaţii. Dacă grupul californian avea dreptate, prin mecanismul de inseminare al norilor, infestarea se putea răspândi cu o iuţeală ameţitoare.

Renfrew bătu răbdător pe tasta aparatului Morse, sperând că reglase corect focalizarea. Era al naibii de greu să ştii dacă fasciculul bătea unde trebuia. O mică eroare în direcţionarea fasciculului îl plasa greşit faţă de x şi, prin urmare, greşit faţă de t. Reuşise să transmită corect o dată, aflaseră asta de la mesajul din cutia de valori închiriată pe numele lui Peterson. Dar cum să verifice acum dacă bobinele emiţătoare de impulsuri erau sincronizate la microsecundă sau dacă nu cumva domeniile de interferenţă propagau fasciculul cu un grad spre stânga? Nu se putea încrede decât în calibrarea făcută cu ochii în care parcă cineva îi turnase nisip. Se simţea plutind în derivă într-o lume în care *t* însemna timp, iar ceaiul aducea a saramură, *x* reprezenta spaţiul, iar *x* pentru necunoscute plutea în aer prin faţa ochilor ca un semn pieritor.

Tresări. Scaunul laboratorului îl înţepa în fese.

Pierduse din stratul de grăsime; sigur slăbise. Trebuie să mai luăm puţin balast, da.

Pac-pac-pac. Continuă să transmită cadenţe în Morse. *Pac-pac.*

Poate că pierderea în greutate explica de ce se încovoia şi se prelungea încăperea. Iisuse Hristoase, era la capătul puterilor. Simţi crescând în sine un val de furie difuză. Bătuse chestii de biologie, coordonate şi multe alte mărunţişuri, toate impersonale şi – acum era sigur de asta – în ultimă analiză inutile până la ultima. O plictiseală de moarte, asta era. Întinse mâna şi luă pasajul de identificare pe care-l transmisese cu regularitate şi începu să emită din nou. Dar de astă dată adăugă câteva comentarii proprii: începuturile experimentului, ideile lui Markham, Peterson, ticălosul cu chip impenetrabil şi altele, până ajunse la accidentul aviatic în care murise Markham. Avea un sentiment de uşurare spunând totul, exprimând ideile, aşa cum îi veneau în minte, în limbajul Morse. Povesti în fraze normale, nu în stilul prescurtat şi telegrafic pe care îl adoptase pentru concentrarea informaţiilor referitoare la problemele de biologie. Povestind astfel, se simţea de-a dreptul eliberat. Tot chinul ăsta blestemat fusese inutil, fasciculul se prăbuşea oricum în vreun hău cosmic nebănuit de adânc, aşa că de ce nu s-ar distra în ultimele clipe? *Tap-tap.* Iată istoria întregii mele vieţi, amice, scrisă pe vârful unui ac. *Tap-tap.* În van. *Tap-tap.*

Dar după o vreme avântul i se stinse şi se opri. Umerii i se prăbuşiră a neputinţă.

Ecranul osciloscopului se vălurí şi nivelul zgomotului tahionic crescu. Renfrew privi atent. *Tap-tap.* Dintr-un impuls neînţeles, închise comutatorul aparatului de

emisie. Trecutul ducă-se naibii, măcar pentru o clipă. Urmări vălmăşagul de curbe arcuindu-se şi intersectându-se, parcă dansând. Pe scurte perioade de timp zgomotul făcea loc acestor şerpuituri care dansau pe ecran. Semnale, neîndoielnic. Mai era cineva care transmitea.

Semnale regulate de formă ondulatorie, spaţiate uniform. Renfrew le copie.

ÎNCERCARE DE CONTACT DIN 2349 ÎN TAH

Şi iarăşi o neclaritate provocată de zgomot, care înghiţi totul.

Engleză? Cineva emitea în engleză. Din anul 2349? Probabil. Sau poate cu tahionii în domeniul de 234,9 kilovolţi. Ori poate era o întâmplare norocoasă, o glumă.

Renfrew sorbi zgomotos din cafeaua rece. Cu câteva zile în urmă îşi construise un termos şi-l uitase pe undeva. Speră ca apa să fi fost nepoluată. Cafeaua nu avea mirosul de blană de câine cu care se obişnuise; aducea mai mult a pământ pârjolit. Ridică din umeri şi o bău fără să-i mai acorde importanţă.

Îşi pipăi fruntea. Transpirase. Avea febră. Percepu un murmur îndepărtat ajungând până la el. Voci? Se duse să se uite, rămânând surprins de starea de epuizare, de durerea difuză din încheieturi şi coapse. Ar trebui să facă mai multă mişcare, gândi el maşinal, iar apoi pufni în râs. Sunete de paşi târşâiţi. Oare îl auziseră? Se năpusti pe coridor. Dar nu văzu pe nimeni, doar şuierul vântului. Doar atât şi scrâşnetul propriilor tălpi pe podeaua aspră de beton.

Se întoarse şi rămase cu privirea aţintită la

osciloscop. Simţea o arsură în gât. Încercă să gândească limpede şi calm la cele spuse de Markham cu mult timp în urmă. Microuniversurile nu erau asemenea unor găuri negre, cel puţin nu în înţelesul că în interiorul lor toată materia era comprimată la densităţi infinite. Densitatea lor medie era, mai curând, o cifră destul de normală, deşi ceva mai mare decât a Universului nostru. Ele se formaseră în clipele de început ale Universului şi rămăseseră izolate pentru totdeauna, trăindu-şi micro-vieţile în interiorul unei geometrii pliate. Noile ecuaţii de câmp ale lui Wickham arătau clar că ele existau undeva, între roiurile de galaxii. *Un x şi-un t ce nu se pot privi,* îi veni un gând, *Doar eu şi tu ce le putem zări.* Iată şi o înfloritură literară, demnă de ultima ediţie din *Times.* Chiar ultima apariţie.

Se aşeză brusc, simţindu-se cuprins de un val de ameţeală. O durere crescândă îndărătul ochilor. Materia era înghiţită în reţeaua spaţiu-timpului, a geometriilor diferenţiale. G înmulţit cu n. Câte-un tahion se putea desprinde dintre noduri, ca o pasăre phoenix liberă, având zborul programat de semnele şi şerpuirile desenate de Markham şi Wickham. Renfrew începu să tremure pe măsură ce frigul îl învăluia.

Un alt grup de semnale. Le scrise nesigur pe un bloc notes. Scârţâitul peniţei rupse tăcerea.

2IRE SPOREŞTE STRUCTURA REZONANTEI PRIN ACORDAREA LA BANDA LATERALĂ PURTĂTOARE

Apoi marea de zgomote în care undele se pierdură. Toate acestea însemnau ceva pentru cineva, dar cine era acela? Unde? Când? Şi mai departe:

AMSK WEDLRUF XZSOPRDHTU CA WTEU WERHRTU

Limbaj nepotrivit? Un cod de dincolo de galaxie, din cealaltă parte a Universului? Acest aparat deschidea posibilitatea comunicării cu orice loc, din orice timp, instantaneu. Vorbeşte stelelor. Adresează-te fiinţelor comprimate în interiorul unui punct din spaţiu. Unei telegrame din Andromeda i-ar trebui mai puţin timp decât uneia trimise de la Londra pentru a fi recepţionată. Tahionii cădeau ca o ploaie în laborator, prin Renfrew, aducând veşti. Totul era în puterea lor, doar să aibă timp...

Clătină din cap. Orice formă şi structură era erodată de suprapunerea a nenumărate voci, alcătuind un cor. Toată lumea vorbea simultan şi nimeni nu putea înţelege.

Pompele de vid tuşiră. Tahioni de mărimea 10 la puterea minus 13 centimetri traversau ca fulgerul universuri întregi, prin 10 la puterea 28 centimetri de materie care se răcea, într-un interval mai scurt decât le trebuia ochilor lui Renfrew să absoarbă un foton din lumina tulbure a laboratorului. Toate distanţele şi timpurile erau întreţesute unele cu altele, singularităţile înglobând materia creaţiei. Orizonturile evenimenţiale se ondulau, iar lumile se încolăceau în alte lumi. În camera aceasta se auzeau voci, voci crescând în intensitate, cerând, atingând...

Renfrew se ridică şi, fără să vrea, se agăţă de suportul osciloscopului, căutând un punct de sprijin. Iisuse, ce febră avea. Îl cuprinsese în ghearele ei, îşi trecea degetele arzătoare prin mintea lui.

ÎNCERCARE DE CONTACTARE DIN 2349.

Orice încercare de a atinge trecutul era acum inutilă, pricepu el strângând din pleoape şi deschizând din nou ochii. Camera se înclină, apoi reveni la normal. Acum, când Markham dispăruse şi Wickham, femeia asta, nu apăruse de zile întregi, nu mai avea nici o speranţă să înţeleagă ce se întâmplase. Cauzalitatea, cu braţul ei neîndurător, va câştiga partida. Liniştitoarea lume umană a timpului curgător va continua să existe etern, ca un sfinx care nu-şi trădează nici unul dintre secrete. Bunici, într-o serie infinită, vor continua să-şi trăiască tihniţi viaţa, la adăpost de intenţiile lui Renfrew.

ÎNCERCARE DE CONTACTARE, apăru brusc pe monitorul osciloscopului.

Dar dacă nu avea idee unde şi în ce timp erau, nu exista nici o speranţă să dea un răspuns.

Salut, 2349. Te salut, oriunde ai fi. Ne aflăm în 1998, un x şi un *t* în memoria ta. Salutări. ÎNCERCARE DE CONTACTARE.

Renfrew zâmbi cu ironie amară. Se auzeau şoapte efemere, introducând în indiu cuvinte dulci despre ziua de mâine. Cineva îşi făcea simţită existenţa. Cineva care aducea speranţa.

În încăpere se făcuse frig. Renfrew se zgribuli mai aproape de instrumente, transpirând, privind atent la jerbele de unde. Se simţea ca un naufragiat pe o insulă din Mările Sudului, urmărind cu privirea aeroplanele trasând linii impunătoare pe cer, dar incapabil să se facă auzit până la ele. *Sunt aici.* Alo, 2349. Salut.

Tocmai încerca o modificare a corelatorului de semnal când luminile clipiră scurt şi se stinseră. Se lăsă o beznă deplină. Generatorul aflat undeva departe

zăngăni apoi, treptat, se făcu linişte.

Îi trebui mult timp până să dibuiască drumul de ieşire spre lumină. Era o după amiază cenuşie, posomorâtă, dar nu băgă de seamă; îi era suficient că ajunsese afară.

Dinspre Cambridge nu se auzea nici un sunet. Adierea slabă aducea cu ea un iz acru. Nu zări nici o pasăre. Nici un avion.

Porni pe jos spre sud, către Grantchester. Aruncă o privire peste umăr la linia joasă a clădirilor Cav şi, în lumina difuză, ridică o mână în semn de rămas-bun. Se gândi la universurile cuibărite unul într-altul, foiţe de ceapă una peste alta. Lăsându-se uşor pe călcâie şi, puţin ameţit, privi printre gene spre nori, altădată imagini nevinovate.

Dincolo de pătura de nori se afla galaxia, un roi uriaş de lumini colorate, rotindu-se cu o încetineală maiestuoasă în noaptea de necuprins. Apoi îşi îndreptă privirea spre poteca bine cunoscută şi denivelată şi simţi că i se ridică o piatră mare de pe suflet. Trecuse prea multă vreme de când se lăsase fascinat doar de trecut. Asta îl făcuse să fie nepăsător la această lume reală care-l înconjura. Acum ştia, fără să-şi dea seama de unde şi cum, că ea dispăruse pentru totdeauna. Dar în loc să fie disperat, se simţea liber, exaltat.

Marjorie îl aştepta, fără îndoială, înspăimântată să tot stea singură. Îşi aminti de conservele ei aşezate pe rafturile imposibil de drepte şi zâmbi. O vreme se puteau hrăni cu legume conservate. Vor mânca puţin, aşa cum făceau înainte de a avea copii. Va trebui ca în curând să meargă la ţară ca să-i aducă acasă pe Johnny şi pe Nicky, desigur.

Gâfâind uşor, simţind cum mintea i se limpezeşte,

porni pe drumul pustiu. Dacă se gândea mai bine, avea o mulţime de lucruri de făcut.

46.

28 OCTOMBRIE 1974

Gordon porni de la hotel luând-o pe Connecticut Avenue. Recepţia avea să fie cu bufet rece, aşa scria pe invitaţie, aşa că dormise până la unsprezece. Învăţase cu mult timp în urmă că în cazul scurtelor călătorii pe Coasta de Est era preferabil să nu se încreadă în mitul fuselor orare şi să-şi păstreze ritmul după care trăise în Vest. Acesta se potriveşte invariabil necesităţilor oricărui vizitator din provincie, fiindcă asemenea ocazii reprezentau scuze pentru a zăbovi la un aperitiv stropit cu sosuri extravagante, servit într-un restaurant de lux, urmat de revelaţii de genul „acum, că nu ne aflăm la birou, pot să spun ce gândesc”, exprimate cu entuziasm la câteva ceşti de cafea, iar apoi, prăbuşirea în pat mult după miezul nopţii. Trezirea abia la zece de a doua zi nu-l făcea să ajungă la FNS sau la AEC cu mult după membrii consiliului de conducere, pentru că el nu trebuia să mai piardă timpul cu micul dejun.

Cutreieră prin grădina zoologică; îi era oricum în drum. Ochii galbeni ai felinelor îl urmăriră, parcă apreciind ce s-ar întâmpla dacă gratiile de metal ar dispare brusc. Cimpanzeii se legănau cu mişcări largi ca de pendulă pe barele nesfârşite ale universului lor concentrat. Aici, lumea naturală era un loc izolat, împresurat de zgomotele înfundate ale claxoanelor şi siluetele dominatoare, pătrăţoase ale clădirilor din

piatră cenuşie şi anostă. Gordon savură opulenţa umedă şi lipicioasă a brizei care se strecura până aici tocmai dinspre fluviul Potomac. Accepta cu bucuria călătorului atingerea anotimpurilor, semne de punctuaţie la frazele prelungi ale lunilor, o bine venită evadare din monotona perfecţiune a Californiei.

Venise prima oară aici cu părinţii. Drumul turistului de atunci era acum un amalgam confuz de amintiri stârnite dintr-un ungher al preadolescenţei, acea perioadă din viaţă despre care credea că reprezintă epoca de aur a fiecăruia. Îşi aminti că rămăsese uimit de zvelteţea şi strălucirea curată a Casei Albe şi a monumentului închinat lui Washington. Mulţi ani după aceea rămăsese convins că la edificiile solemne se refereau cântecele intonate în şcoala primară despre „America” şi măreţiile ei din alabastru. „Ţara începe, de fapt, la Washington” îi spusese mama, neuitând să adauge pedagogicul „DC”, astfel încât fiul să nu confunde vreodată oraşul cu statul. Iar Gordon, dus de mână prin lista de altare istorice, înţelesese ce voia să-i spună mama. Dincolo de centrul oraşului cu aspect franţuzit se afla un parc sălbăticit, un tărâm care amintea de Jefferson prin copacii care mărgineau bulevardele. De atunci încoace, Washington-ul rămăsese o cale de intrare într-o uriaşă republică unde recoltele creşteau sub un soare al albilor. Acolo, bărbaţii blonzi conduceau automobile rapide de culoare galbenă, care lăsau în urmă trâmbe de praf pe drumurile largi, în goana lor turbată de la un târg de ţară la altul, femeile câştigau premii pentru dulceaţa de căpşuni, iar bărbaţii sorbeau bere slabă şi sărutau fetele care păreau copii fidele ale lui Doris Day. Privise cu ochi miraţi la *Spirit of St. Louis* care, ca un fluture

paralizat, era agăţat de tavanul de la Smithsonian Institute şi se întrebase cum se făcea că un oraş cunoscut pentru maşinile de dezghiocat porumb – „fără un colegiu bun”, strâmbase mama din nas – putea da din aripi şi ţâşni spre înalturi.

Gordon îşi vârî mai adânc mâinile în buzunare ca să şi le încălzească şi continuă să păşească. Colţurile gurii i se destinseră într-un zâmbet delicat. Învăţase multe despre pământurile întinse de dincolo de Washington, majoritatea de la Penny. Micile jigniri reciproce fuseseră date uitării după evenimentele din 1963 şi amândoi regăsiseră chimia durabilă care îi atrăsese pe o orbită comună. Relaţia dintre ei nu era un punct geometric, ci mai curând un mic soare care aprinsese în fiecare o pasiune pe care Gordon o simţea mai profundă decât tot ce i se întâmplase până atunci. Se căsătoriseră la sfârşitul anului 1964. Tatăl ei, acum pur şi simplu Jack, organizase o nuntă impresionantă, sclipitoare, cu râuri de şampanie. Penny purtase tradiţionala rochie albă de mireasă. Se strâmbase de fiecare dată când cineva adusese vorba de fecioria ei. În aceeaşi iarnă îl urmase la Washington, în perioada cât el îşi prezentase lucrarea la FNS pentru a obţine finanţarea următoarelor experimente. Discursul lui se bucură de succes, iar Penny se îndrăgosti de National Gallery, vizitând-o zilnic pentru a admira tablourile lui Vermeer. Mâncaseră scoici în compania unor personalităţi de la FNS şi se plimbaseră pe jos de la domul Congresului până la Monumentul Lincoln. Nici nu băgau în seamă umezeala rece şi pătrunzătoare; făcea parte din peisaj. Totul părea să fie consonant cu restul.

Gordon verifică adresa şi constată că mai avea de

mers o intersecţie. Contrastele Washington-ului îl intrigaseră dintotdeauna. Această stradă aglomerată clocotea de propria ei importanţă şi totuşi era intersectată de străzi înguste cu magazine mici, case în paragină şi băcănii pe colţ. În pragul acestora stăteau rezemaţi negri bătrâni care priveau cu ochi mari la agitaţia aducătoare de venituri şi taxe. Gordon făcu semn cu mâna către unul dintre ei şi dând colţul străzii descoperi o curte de dimensiuni uriaşe. Era în stilul auster francez al anilor cincizeci, numit Clasic Guvernamental, cu copaci tunşi în formă de con stând drepţi ca nişte santinele la colţurile tăioase şi precis desenate. Tufişurile înregimentate într-o ordine perfectă atrăgeau ochiul, fie că voia sau nu, către perspectiva nemiloasă.

Ei bine, aceasta era arhitectura, chiar dacă părea butucănoasă şi plină de sine. Se lăsă uşor pe călcâie şi privi în sus. Faţadele placate cu granit duceau către cerul calm. Îşi scoase mâinile din buzunare şi-şi ridică şuviţele căzute peste ochi. Părul i se rărise deja în creştetul capului, semn de netăgăduit că, după patruzeci de ani, calviţia tatei îl urmărea ca o umbră.

În faţa lui se afla o serie de trei uşi din sticlă. Spaţiile dintre ele păreau să slujească drept ecluze, menţinând în interior o căldură uscată. Văzu mesele drapate elegant în olandă. În centrul foaierului mochetat stăteau grupuri de bărbaţi îmbrăcaţi în costume. Gordon traversă ultima dintre ecluze şi pătrunse în rumoarea discuţiilor. Draperiile groase atenuau zgomotul, creând în jur atmosfera solemnă pe care o poţi găsi în casele mortuare. În stânga era o ceată de recepţionere. Una se desprinse de grup şi veni spre el. Purta o rochie lungă de culoare crem pe care Gordon

ar fi luat-o drept rochie de seară dacă n-ar fi fost amiază. Ea îi ceru numele.

— O, făcu ea, privindu-l cu ochi rotunzi şi se îndreptă spre una dintre mesele bogat împodobite. Reveni cu un ecuson, nu unul obişnuit, din plastic, ci din lemn, arătând ca o ramă solidă în care se odihnea o plăcuţă albă cu numele lui scris caligrafic. I-l fixă în piept.

— Vrem ca oaspeţii noştri să arate la înălţime astăzi, spuse ea cu un aer serios şi abstract, apoi îndepărtă o scamă imaginară de pe mâneca hainei lui. Gordon se arătă mişcat de atenţia ce i se acorda şi o iertă pentru eficienţa sclipitoare. Alţi bărbaţi, îmbrăcaţi în costume, majoritatea în negrul caracteristic funcţionarilor superiori, populară foaierul. Recepţionerele îi întâmpinau cu ecusoane – plastic, băgă el de seamă – indicaţii asupra locului rezervat la masă şi legitimaţii de intrare, într-un colţ, o secretară îl ajuta pe un bătrânel fragil, cu părul alb, să-şi dezbrace paltonul imens şi greu. Bărbatul păşi cu mişcări delicate, ezitante, iar Gordon îl recunoscu drept Jules Chardaman, savant în fizică nucleară care descoperise o particulă sau ceva de genul ăsta şi primise un Premiu Nobel pentru osteneala sa. *Socoteam c-a murit,* se gândi Gordon.

— Gordon! Am încercat să te găsesc seara trecută, auzi o voce puternică şi vioaie în spatele lui.

Se întoarse, avu un moment de ezitare şi-i întinse mâna lui Saul Shriffer.

— Am sosit târziu şi m-am dus să mă plimb.

— În oraşul ăsta?

— Nu mi s-a părut primejdios.

Saul clătină din cap.

— Probabil că pe visători nu-i jefuieşte nimeni.

— Sau poate că n-arăt destul de prosper.

Saul răspunse cu un zâmbet cunoscut pe plan naţional:

— Ba nu, arăţi grozav. Apropo, ce-ţi mai face nevasta? E cu tine?

— A, bine. E-n vizită la părinţi, să se fălească puţin cu copiii. Vine-n dimineaţa asta cu avionul. Aruncă o privire la ceas. Ar cam trebui să sosească.

— Grozav, tare-aş vrea s-o revăd. Ce-ai zice să luăm masa în seara asta?

— Regret, avem ceva programat.

Gordon îşi dădu seama că dăduse răspunsul mult prea prompt şi adăugă:

— Poate mâine, dacă vrei. Cât mai stai în oraş?

— Trebuie s-o şterg spre New York la amiază. Te prind eu data viitoare.

— De acord.

Fără să-şi dea seama, Saul strânse din buze, ca şi cum n-ar fi ştiut cum să-şi formuleze următoarea replică:

— Ţi-aminteşti, părţile acelea din mesaj, pe care le-ai ţinut pentru tine...

Gordon se strădui să nu-şi trădeze gândurile.

— Doar numele, atât. Am declarat că s-au pierdut din cauza zgomotului. Ceea ce-i parţial adevărat.

— Da. Saul îi studie chipul. Ascultă, după ce-a trecut atâta vreme, am impresia – uite, ar arunca o lumină cu totul nouă asupra întregii chestiuni.

— Ba nu. Fii serios, Saul, doar am mai discutat aspectul ăsta.

— Asta a fost *cu ani* în urmă. Nu înţeleg de ce...

— Nu-s sigur că am recepţionat corect numele. Câte-o literă ici şi colo şi-ai răstălmăcit totul.

— Înţelege, Gordon...

— Las-o baltă. N-am de gând să dau publicităţii porţiunile de care nu-s sigur. Gordon zâmbi ca să facă uitată răceala din vocea lui. Mai sunt şi alte motive, dar n-aş vrea să intru în amănunte.

Saul ridică din umeri fără să se supere şi-şi pipăi mustaţa pe care şi-o lăsase recent.

— Bine, bine. Mă gândisem să încerc, sperând că te prind într-o pasă mai bună. Cum îţi merg experimentele?

— Încă ne chinuim cu sensibilitatea. Ştii cum e.

— Recepţionezi semnale?

— N-aş putea zice. Ecourile parazitare sunt cumplite.

— Ar trebui să descoperi ceva, se încruntă Saul.

— O, asta-i sigur.

— Nu, mă refeream la ce-ai recepţionat în '67. Trebuie să recunosc, ai avut un mesaj limpede. Numai că n-a fost într-un cod sau limbaj cunoscut.

— Universu-i mare.

— Crezi că veneau de departe?

— Ascultă, n-aş putea face decât pure speculaţii. Dar era un semnal puternic, precis focalizat. Am putut dovedi că a durat trei zile şi apoi s-a oprit fiindcă Pământul a trecut printr-un fascicul tahionic. Aş îndrăzni să afirm că ne-am aşezat în calea reţelei de comunicaţii a altcuiva.

— Hmm. Saul rămase puţin pe gânduri. Dac-am putea fi siguri că mesajele acelea pe care nu le-am putut decodifica nu veneau din partea unui emiţător uman, ştii, de undeva din viitor...

Gordon surâse. Saul devenise unul dintre numele cele mai mari din ştiinţă, cel puţin în ochii publicului. Lucrările de popularizare scrise de el ocupau locuri de

frunte în listele de vânzări, serialele lui de televiziune erau difuzate la ore de maximă audienţă.

— Adică am avea o dovadă privind tehnologia extraterestră, încheie Gordon în locul lui Saul.

— Sigur. Merită să-ncercăm, nu?

— Poate că da.

Uşile masive din bronz de la un capăt al foaierului se deschiseră brusc. Grupurile porniră calm spre sala de recepţii. Gordon observase că oamenii se mişcau mai totdeauna de parcă ar fi fost componente ale unui proces de difuzie, iar cei de faţă nu constituiau o excepţie. Pe mulţi îi cunoştea – Chet Manahan, un tip metodic, specialist în fizica stării solidului, care întotdeauna purta vestă asortată cu cravata, vorbea cinci limbi străine şi făcea tot posibilul să te anunţe asta încă de la începutul discuţiei; Sidney Roman, un bărbat negricios, slab, cu trăsături delicate, ale cărui ecuaţii conduceau la concluzii scandaloase prin exactitate, dintre care unele se dovediseră corecte; Louisa Schwartz care, în ciuda numelui, avea o piele orbitor de albă şi o minte în care stocase tot ce exista în astrofizică, inclusiv majoritatea bârfelor ce nici nu puteau fi puse în scris; George Maklin, cu chipul îmbujorat şi zgomotos, cu umeri musculoşi, care efectua experimente riscante în domeniul heliului lichid, măsurând orice inerţie cât de mică; Douglas Karp, cu o purtare de ţar faţă de studenţii din ultimul an, care trudeau scoţând două lucrări pe lună pe tema structurii solidelor diverse, ceea ce-i permitea să ţină prelegeri în şcolile de pe însorita coastă mediteraneană; Brian Nantes, înzestrat cu o energie debordantă care în lucrările lui se transforma în mod inexplicabil în ecuaţii precise, laconice, din care lipseau

comentarii sau contestări ale rezultatelor obţinute de contemporani de-ai săi, însoţindu-şi textul cu un rezumat care numai că nu afirma de-a dreptul că nivelul prezentării depăşea capacitatea de înţelegere a cititorului – şi mulţi alţii, unii întâlniţi întâmplător la conferinţe, alţii cărora li se opusese în cadrul unor întruniri înfierbântate la APS, majoritatea figuri confuze pe care le asocia cu două iniţiale trecute la sfârşitul unor lucrări interesante sau cunoscute la un prânz simplu dat de catedră înainte de începerea unui seminar sau văzuţi cum se bucurau de aplauze politicoase la o întrunire după ce aceştia îngăimaseră în faţa microfonului o lucrare pe care fuseseră invitaţi să o prezinte. Saul se contopi cu această mulţime, descriind de zor un plan menit să descopere extratereştri cu ajutorul ţiuiturilor şi sinuozităţilor din spectrul tahionic. Gordon avea să facă observaţiile, înţelegi? Iar Saul va studia datele şi va decide ce semnificaţie aveau.

Gordon se strecură pieziş, lăsând un grup de specialişti în teoria particulelor care vorbeau precipitaţi să se interpună între el şi Saul. Bufetul rece se afla drept în faţa lui. De regulă, oamenii de ştiinţă nu-şi iroseau timpul stând politicos departe de mesele unde se puteau servi după voia inimii. Gordon îşi puse friptură de vacă pe o felie de pâine şi reuşi să se retragă ţinând în mână un sandviş respectabil. Luă o muşcătură. Aroma înţepătoare a ridichii îi curăţă sinusurile, făcându-l să lăcrimeze. Punch-ul era alcătuit dintr-o şampanie specială diluată cu suc de portocală care avea un gust astringent.

În jurul lui Schriffer se formase un semicerc de oameni care îi aprobau spusele. Era ciudat să vezi cum

alergau oamenii din lumea ştiinţei după celebritate astfel încât apariţia în cadrul emisiunilor lui Johnny Carson avea un efect mai puternic asupra celor din FNS decât publicarea unei serii de lucrări strălucite în *Physical Review.*

Şi totuşi, în cele din urmă, doar încăpăţânarea celor din mass-media îl ajutase să reuşească, se gândi Gordon. La încheierea conferinţei de presă ţinută de Ramsey şi Hussinger, Gordon simţise fierbinţeala apăsătoare cuprinzându-l şi părând că învăluie tot ce-l înconjura. Mai târziu, pe 22 noiembrie, urmărindu-l pe Cronkite vorbind sumbru în faţa camerelor de luat vederi, trăise aceeaşi senzaţie. Oare aceasta era semnătura unui paradox adevărat, inevitabil? Asta se întâmplase când viitorul se modificase în mod radical? Nu avea cum să fie sigur, sau cel puţin aşa stăteau lucrurile pentru moment.

Cercetase statistici privind fenomene atmosferice, evaluări ale razelor cosmice, ale zgomotelor radio şi ale influenţei exercitate de lumina stelară şi nu descoperise nimic. Deocamdată nu se proiectaseră instrumente capabile să măsoare efectul. Gordon bănuia că avusese o percepţie subiectivă a clipei în care se întâmplase totul. Poate pentru că se afla aproape de locul spre care se îndreptau paradoxurile? Sau poate fiindcă era deja pe fază, cum s-ar fi exprimat Penny, adică acordat pe aceeaşi lungime de undă? Nu va şti niciodată.

O persoană în trecere îl salută din cap.

— O zi mare, spuse Isaak Lakin protocolar şi-şi continuă drumul. Gordon aprobă. Remarca era voit ambiguă. Lakin devenise director la FNS, coordonând părinteşte lucrările legate de rezonanţa magnetică.

Detecţia tahionilor, domeniul mult controversat în care lucra Gordon, era condus de altcineva. Acum Lakin îşi datora faima faptului că fusese coautor la lucrarea pe tema „rezonanţei spontane”, publicată în PRL. Renumele acesta îl înălţase, la fel de plăcut, pe poziţia actuală.

Celălalt coautor, Cooper, avusese şi el parte de un succes remarcabil. După ce fusese despuiată de efectele rezonanţei spontane, teza lui trecuse prin faţa comitetului cu o viteză uimitoare. Cooper se grăbise să plece în Penn State, răsuflând uşurat. Acolo, făcând o lucrare de postdoctorat întru totul respectabilă pe tema spinului electronului, ajunsese să primească un post universitar. Fără să-şi facă probleme prea mari, chinuia diferiţi compuşi din grupa a III-a şi a IV-a pentru a ceda din coeficienţii de transport. Gordon îl întâlnise la câteva întruniri, ciocniseră câte-un pahar şi discutaseră oarecum rezervaţi.

Prinse din zbor o bârfă privind reînvierea ideii navei Orion şi despre altă lucrare a lui Dyson. Apoi, în timp ce-şi făcea un nou sandviş şi vorbea cu un reporter, îl abordă un specialist în fizica particulelor. Acesta voia să discute planurile pentru un nou accelerator care putea produce o cascadă de tahioni. Energia necesară era imensă. Gordon îl ascultă politicos. În clipa când pe faţă începu să-i apară un zâmbet sceptic trădându-i adevăratele păreri, se sili să adopte o expresie de respect colegial. Tipii care lucrau în domeniul energiilor înalte se străduiau să producă tahioni, dar majoritatea observatorilor din afară considerau că efortul era prematur. Aveau nevoie de baze teoretice mai bune. Gordon condusese câteva seminarii pe această temă şi devenise insensibil la propunerile noi, care necesitau

investiţii uriaşe. Fizicienii din domeniul particulelor păreau dependenţi de imensele lor acceleratoare. Cel care are doar un ciocan pentru a lucra, descoperă că la fiecare nouă problemă trebuie şi un cui.

Gordon dădu aprobator din cap, privi superior, sorbi din şampanie şi vorbi cu zgârcenie. Deşi dovezile în favoarea tahionilor deveniseră acum copleşitoare, ele nu erau în deplin acord cu programul standard actual din fizică. Tahionii reprezentau ceva mai mult decât o nouă specie de particule. Nu puteau fi puşi alături de mezoni, hyperoni şi kaoni. Până în prezent, dovedind instinct contabil, oamenii de ştiinţă descompuseseră lumea într-o zoologie comodă. Celelalte particule, mai simple, prezentau diferenţe minore. Ele se armonizau cu Universul la fel ca piesele de remi aruncate într-un săculeţ, completând ţesătura lui, dar fără s-o modifice. Tahionii erau altfel. Ei făceau posibilă apariţia unor noi teorii, scoţând de la naftalină întrebările cosmologice prin simpla lor existenţă, înţelesurile erau cercetate temeinic.

Pe lângă toate acestea, trebuia să se ţină seama de mesaje. Ele încetaseră în 1963, înainte ca Zinnes să poată furniza o confirmare mai convingătoare. Unii fizicieni le considerau reale. Alţii, permanent circumspecţi în faţa fenomenelor cu apariţie sporadică, socoteau că acestea trebuie să fi fost o eroare accidentală. Situaţia avea multe lucruri în comun cu detectarea de către Joe Weber a undelor gravitaţionale, în 1969. Experimente ulterioare, efectuate de alţi cercetători, nu puseseră în evidenţă asemenea unde. Asta însemna oare că Weber se înşelase, ori undele apăreau ca erupţii întâmplătoare? Puteau trece decenii întregi până când o nouă

răbufnire avea să clarifice problema. Gordon discutase cu Weber, iar bărbatul uscăţiv, cu o coamă de păr argintiu, păruse să privească totul ca pe un soi de comedie de neevitat. De obicei, în ştiinţă nu-ţi poţi converti adversarii, spusese el; trebuie să le supravieţuieşti. Weber mai nutrea speranţe; Gordon simţea că propriul caz avea să rămână pe vecie neverificabil.

Noua teorie avansată de Tanninger deschidea drumul, desigur. Dovedind o originalitate ieşită din comun, el plasase tahionii în teoria generală a relativităţii. Vechea întrebare care se ridica în mecanica cuantică, referitoare la cine era observatorul, fusese rezolvată în cele din urmă. Tahionii reprezentau un nou tip de fenomen ondulatoriu, undele cauzalităţii descriind bucle între trecut şi viitor, iar paradoxurile pe care le puteau produce conduceau la un nou tip de fizică. Esenţa paradoxului era posibilitatea apariţiei unor rezultate reciproc contradictorii, iar Tanninger asemănase bucla cauzală cu undele mecanic-cuantice. Diferenţa consta în modul de interpretare a rezultatelor experimentului. În viziunea lui Tanninger, un tip de funcţie ondulatorie, asemănătoare cu vechea funcţie cuantică, dădea diferitele rezultate ale buclei paradoxale. Însă noua funcţie ondulatorie nu descria probabilităţile – ea vorbea de universuri diferite. Când se stabilea o buclă, Universul se despărţea în două noi Universuri. Dacă bucla era simplă, de genul ucide-ţi-bunicul, atunci va rezulta un Univers în care bunicul trăia, iar nepotul dispărea. Acesta din urmă apărea într-un alt Univers, după ce călătorise înapoi în timp, unde îşi împuşca bunicul şi-şi trăia viaţa, traversând anii care erau pentru totdeauna modificaţi

prin actul său. Nimeni din fiecare dintre cele două Universuri nu considera că lumea era paradoxală.

Toate acestea apăreau din utilizarea tahionilor pentru a produce tipul de buclă temporală cu undă staţionară, în absenţa tahionilor, nu se producea nici o despărţire în Universuri diferite. Prin urmare, lumea viitoare care-i transmisese mesaje lui Gordon era dispărută, de neatins. Cele două lumi se separaseră la un moment dat, în toamna anului 1963; Gordon era sigur de asta. Un anume eveniment făcuse ca experimentul lui Renfrew să devină imposibil sau inutil. Cauza fusese, probabil, conferinţa de presă Ramsey-Hussinger, sau plasarea mesajului în caseta de valori, ori afacerea Kennedy. Da, unul dintre acele evenimente. Dar care dintre ele?

Păşi prin mulţime, salutând prieteni, lăsându-şi gândurile în voie. Îşi reaminti că o fiinţă umană care mănâncă şi se mişcă eliberează 200 de waţi de căldură corporală, încăperea aceasta reţinea mai toată energia, îmbrobonându-i fruntea cu sudoare sâcâitoare. Mărul lui Adam se împiedică în nodul cravatei.

— Gordon! auzi o voce cristalină detaşându-se din vuietul molcom al discuţiilor. Se întoarse. Marsha îşi croia drum prin mulţime. Se aplecă şi o sărută. Avea în mână o valijoară cu strictul necesar, pe care o legăna fără să bage de seamă de fiecare dată când se răsucea să salute pe câte cineva cunoscut. Îi povesti despre traficul aglomerat de la intrarea în oraş după sosirea cu un avion de la La Guardia, arcuindu-şi expresiv sprâncenele pentru a da mai multă greutate vreunui cuvânt sau descriind cu gesturi largi ciocniri evitate în ultima clipă. Perspectiva celor câteva zile de libertate,

departe de copii, îi dădea un aer vesel, expansiv, molipsitor pentru Gordon. Îşi dădu seama că, pe măsură ce această recepţie sclipitoare devenea tot mai înfierbântată, devenise sumbru, iar Marsha îi alungase proasta dispoziţie într-o clipită. Atunci când se afla departe de ea, îşi amintea cel mai bine această poftă debordantă de viaţă.

— O, Doamne, uite-l şi pe Lakin, spuse ea, dându-şi ochii peste cap, mimând panica. S-o luăm în direcţie opusă, nu vreau să-mi încep seara discutând cu *el.* Loialitate de soţie.

Îl târî după ea către salata de creveţi, prin preajma căreia Gordon trecuse nepăsător, urmând, probabil, o axiomă nutriţională dobândită genetic. În drum, Marsha atrase după sine pe câţiva dintre prietenii comuni, formând astfel o barieră protectoare împotriva lui Lakin, îl lămuri ea. Făcu toate astea cu o exagerare comică, stârnind chicote chiar din partea celor mai sobri. Un chelner îşi croi drum spre ei şi le oferi pahare de şampanie.

— Mm, pariez că nu găseşti aşa ceva în bolul de colo, spuse Marsha sorbind şi ţuguindu-şi buzele în semn de aprobare. Chelnerul ezită, apoi îi dădu dreptate:

— Preşedintele mi-a spus să scot câte ceva din stocul special – zise, apoi plecă, parcă temându-se că dezvăluise prea multe.

Marsha părea să polarizeze mediul, observă Gordon, atrăgând din toate colţurile încăperii prieteni care formară un nor în jurul lor. Astfel apăru şi Carroway care, bine dispus, dădu mâna cu ei. Gordon se lăsa învăluit de energia ei. Nu reuşise niciodată să se simtă atât de relaxat în prezenţa lui Penny, îşi aduse el aminte, şi probabil că acest lucru trebuia să-i spună

ceva de la bun început. În iarna anului 1968, când erau în toiul ultimelor confruntări pregătite cu minuţie, el şi Penny veniseră la Washington. Oraşul părea acoperit de un voal. Din curenţii mereu schimbători ai Potomacului se înălţa ceaţa. În cursul acelei călătorii evitase să participe la recepţiile fizicienilor, îşi reaminti el, în primul rând pentru că Penny le găsea plicticoase, iar el n-avea cum să anticipeze clipa în care ea se va vârî în vreo controversă pe teme politice sau, şi mai rău, va cădea într-o tăcere îmbufnată. Existau domenii asupra cărora conveniseră să nu discute, iar cu timpul, aria acestora se lărgise. Fiecare avea de plătit poliţe celuilalt – *eşti un colecţionar de nedreptăţi,* îl acuzase Penny odată – dar, ca un făcut, perioadele bune dintre cele rele radiau o energie crescută. Dispoziţia lui Gordon fusese oscilantă în perioada 1967-1968, el nedorind să accepte recomandările făcute de Penny în spirit freudian, dar nici nu descoperi o altă ieşire. *Nu ţi se pare că sare în ochi ostilitatea ta faţă de analiză?* îl întrebase ea cu o altă ocazie, iar Gordon înţelesese că aşa stăteau lucrurile; simţea că limbajul mecanic, sforăitor, era o trădare, o capcană. Psihologia se transformase, urmând modelul ştiinţelor grele, având fizica drept strălucit exemplu. Însă ca model fusese luat vechiul mecanism de ceas newtonian. În fizica modernă nu se putea vorbi despre o lume mecanică, independentă de observator, de vreun angrenaj intangibil sau de o modalitate de a descrie un sistem fără a interveni în structura lui. Intuiţia îl avertiza că nici o asemenea analiză exterioară nu reuşea să surprindă ceea ce era în frecare şi se încingea între ei doi. Şi astfel, în zilele de sfârşit ale anului 1968 nucleul lui personal fisionase, iar un an mai târziu a cunoscut-o

pe Marsha Gould din Bronx, Marsha cea scundă şi brunetă, şi o paradigmă inevitabilă îşi găsise rezolvarea. Trecând în revistă aceste întâmplări, zâmbi către Marsha care radia lângă el.

Prin ferestrele dinspre apus ale încăperii se strecură o lumină care amintea de arama bătută. Tocmai soseau mărimile de la instituţiile finanţatoare, târziu ca de obicei. Gordon salută, strânse mâini, spuse vorbele de rigoare care se obişnuiesc în asemenea ocazii. În grupul format în jurul Marshei apăru şi Ramsey, care fuma o ţigară subţire de foi. Gordon îl întâmpină clipind conspirativ către el. Apoi auzi:

— Voiam să vă cunosc, şi vă cer scuze dacă am dat pur şi simplu buzna neinvitat. Prizonier al propriilor sale amintiri, Gordon zâmbi fără prea multă tragere de inimă, dar apoi băgă de seamă ecusonul scris cu mâna proprie de către tânăr: *Gregory Markham.* Îngheţă cu mâna întinsă în aer. Sporovăiala din jur se stinse şi simţi literalmente cum îi bubuie inima în piept. Spuse prosteşte:

— Eu, da, înţeleg.

— Mi-am susţinut teza de licenţă în fizica plasmei, însă am citit lucrările lui Tanninger şi pe-ale dumneavoastră, desigur, şi, cum să vă spun, cred că în aceste domenii se află adevărata fizică. Mă refer la un grup întreg de consecinţe cosmologice, nu sunteţi de aceeaşi părere? Mie mi se pare...

Iar Markham, pe care Gordon îl vedea acum şi era doar cu zece ani mai tânăr decât el, se îndepărtă, schiţându-şi ideile pe care le avea în legătură cu lucrarea lui Tanninger. Markham propunea câteva noţiuni interesante privind soluţiile nonlineare, idei pe care Gordon nu le mai auzise. În ciuda uimirii, se trezi

urmărind cu interes prezentarea aspectelor tehnice. Se vedea că Markham pricepea cum se cuvine domeniul. Faptul că Tanninger folosise o nouă metodă de calcul pentru formele diferenţiale exterioare făcuse ideile sale mai greu de abordat pentru generaţiile de fizicieni mai vârstnici, dar pentru Markham acest aspect nu constituia o problemă; el nu se lăsa încurcat de notaţiile butucănoase, frecvent acceptate. Invocate şi vizualizate în minte, imaginile esenţiale privind curbele paradoxale care coborau cu o logică eliptică în planul realităţii fizice erau stăpânite de Markham. Gordon constată că devenea tot mai nerăbdător; tânjea să stea jos undeva, să-şi noteze grăbit câteva argumente care-i veniseră în minte şi să lase simbolurile matematice să vorbească în numele lui. Dar exact în acea clipă îl întrerupse un aghiotant purtând mănuşi albe, care-i salută respectuos, dar ferm şi spuse:

— Doctor Bernstein, doamnă Bernstein, am avea nevoie de prezenţa dumneavoastră.

Markham ridică din umeri, surâse puţin stânjenit şi dispăru aproape imediat în mulţime. Gordon îşi reveni din visare şi-şi controlă ţinuta, apoi o luă pe Marsha de braţ. Aghiotantul le făcu loc luând-o înainte. Gordon simţi un îndemn interior să strige după Markham, să-l găsească şi să-l invite la masă în aceeaşi seară, din dorinţa de a nu-l pierde. Ceva însă îl opri. Se întrebă dacă acest eveniment în sine, această întâlnire întâmplătoare, n-ar putea fi cumva amănuntul care definea paradoxurile – dar nu, era imposibil, ruptura se produsese în 1963, desigur. Markham de acum nu era omul care va efectua calcule şi va da sugestii în acel îndepărtat Cambridge. Bărbatul pe care abia îl cunoscuse nu va muri într-un accident aviatic. Viitorul

va fi diferit.

Pe chip îi apăru pentru o clipă o expresie de uimire şi porni cu mişcări mecanice.

Se întâlniră cu Ministrul Sănătăţii, Educaţiei şi Protecţiei Sociale, un bărbat cu nasul ascuţit şi gura strânsă cu buzele uşor ţuguiate, aceste trăsături ale feţei formând parcă un semn de întrebare. Aghiotantul îi conduse pe toţi într-un lift mic în care trebuiră să stea jenant de aproape unul de altul – *fiecare în interiorul spaţiului său personal*, remarcă distrat Gordon – iar Ministrul rosti vesel câteva observaţii monosilabice, toate având strălucirea exprimării scriitoriceşti. Gordon îşi aminti că această întâlnire particulară cu membrii Cabinetului avea un caracter preponderent politic. Uşile liftului se deschiseră spre un coridor populat de bărbaţi încremeniţi pe locurile lor. Câţiva dintre ei îi măsurară din cap până în picioare fără să se ferească, apoi privirile le redeveniră neutre şi oamenii îşi întoarseră capetele ca la comandă spre zonele avute în consemn. Însărcinaţi cu securitatea, presupuse Gordon. Ministrul îi conduse printr-un coridor îngust şi ajunseră într-o încăpere mai spaţioasă. O femeie scundă, îmbrăcată de parcă s-ar fi pregătit să meargă la operă, se apropie de ei cu pas vioi. Amintea de acele femei care-şi duc mâinile la şiragul de perle şi respiră adânc înainte de a spune ceva. În timp ce Gordon îşi imagina gestul, ea făcu exact cum îşi închipuise el, şi spuse:

— Amfiteatrul e deja plin, nici nu ne-a trecut prin minte că vor veni atâţia şi încă atât de devreme. Domnule Ministru, cred că nu are rost să rămâneţi aici, mai ales că majoritatea şi-au ocupat deja locurile.

Ministrul porni spre sală. Marsha îl bătu pe Gordon pe

umăr şi întinse mâna spre guler.

— Ţi-ai strâns prea tare cravata. Arăţi de parcă ai vrea să te strangulezi.

Lărgi nodul cu degete agile şi-i aranjă cravata. Concentrându-se asupra gestului, Marsha îşi muşcă uşor buza de jos, apăsând cu dinţii până când pielea roşiatică păli sub stratul fin de ruj. Gordon îşi aduse aminte de felul în care se albea nisipul sub tălpile lui când alerga pe plajă.

— Veniţi. Veniţi, vă rog, îi îndemnă doamna cu perle.

Traversară o porţiune triunghiulară şi pardosită sobru cu marmură, ajungând brusc pe o scenă. Siluete scăldate în lumina reflectoarelor se mişcau de colo-colo. Se auzi hârşâitul scaunelor. Un alt aghiotant purtând mănuşi absurd de albe o luă pe Marsha de braţ. Îi conduse pe amândoi în zona luminată orbitor, către trei şiruri de scaune, majoritatea deja ocupate. Marsha se aşeză la capătul primului rând, iar Gordon alături de ea. Aghiotantul se îngriji ca Marsha să nu se aşeze în gol. Gordon se lăsă greoi pe scaun. Aghiotantul dispăru. Marsha purta o rochie destul de scurtă, la modă. Lui Gordon îi reţinură atenţia eforturile ei de a trage tivul rochiei peste rotunjimea genunchilor. Se simţi cuprins de sentimentul plăcut al proprietarului, ştiind că rotunjimile coapselor, ascunse de ochii publicului erau, puteau fi ale lui chiar în seara asta, doar cu preţul unui gest mut.

Îşi miji ochii ca să vadă dincolo de cercul de lumină, în spaţiul semirotund de dincolo de scenă se întrezăreau o mulţime de chipuri. Oamenii se agitau nerăbdători – nu pentru el, ştia asta – iar din stânga, o cameră de televiziune privea cu o fixitate ciclopică spre podiumul gol. Un inginer de sunet făcu o probă de

microfon.

Gordon privi cercetător spre chipurile pe care le putea distinge. Oare Markham era prezent? Căută prin memorie combinaţia potrivită de trăsături. Rămase uimit că, în ciuda prea mult lăudatei lor individualităţi, oamenii semănau atât de mult între ei, şi că ochiul reuşea, totuşi, să separe similitudinile pentru a surprinde detaliile neînsemnate care îi deosebeau pe cei cunoscuţi de necunoscuţi. O persoană îi atrase atenţia. Îşi încordă privirea pentru a străpunge cercul orbitor. Nu, era Shriffer. Gordon se întrebă amuzat ce ar crede Saul dacă ar şti că Markham se afla la doar câţiva metri mai încolo, o legătură inocentă cu lumea pierdută a mesajelor. Gordon hotărâse să nu divulge acum acele nume îndepărtate. Ele ar ajunge în presă şi ar crea confuzie, fără a dovedi nimic.

Nu numai hotărârea de a păstra secretă identitatea acelor oameni îl făcuse să amâne publicarea datelor complete.

Mai tot ce interpretase drept zgomot în cursul experimentelor lui de început reprezenta de fapt semnale indescifrabile. Mesajele acelea alergau înapoi în timp dintr-un viitor nebănuit. Nu erau absorbite aproape deloc de materia din Univers care avea o distribuţie cu o densitate destul de scăzută. Dar în vreme ce mesajele se deplasau spre trecut, ceea ce pentru oameni era un univers în expansiune, tahionilor le apărea un univers în contracţie. Galaxiile se apropiau una de alta, strângându-se într-un volum tot mai redus. Această materie îngroşată absorbea mai bine tahionii. Pe măsură ce tahionii curgeau înapoi, spre ceea ce pentru ei apărea ca univers în implozie, ei erau absorbiţi în cantităţi sporite. Şi atunci, în ultima

fracţiune de secundă dinainte de a fi comprimat la un punct, Universul aspira toţi tahionii din fiecare punct al propriului său viitor. Atunci când erau integrate din nou în timp, determinările pe care le făcuse Gordon privind fluxul de tahioni arătau că energia absorbită de la tahioni era suficientă pentru a încălzi masa comprimată. Această energie alimenta expansiunea Universului. Prin urmare, pentru ochiul uman, Universul exploda dintr-un singur punct din cauza a ceea ce *se va întâmpla,* nu a ceea ce se întâmplase deja. Originea şi destinul se întrepătrundeau. Şarpele îşi înghiţea coada.

Gordon voia să fie absolut sigur înainte de a-şi prezenta concluziile despre flux. Era convins că o asemenea lucrare n-ar fi bine primită.

Lumea nu dorea paradoxuri. Mintea umană refuza să accepte ideea că uriaşele mişcări ale timpului erau bucle imposibil de perceput. Opoziţia comunităţii ştiinţifice faţă de mesaje avea la bază acest simplu adevăr, era sigur de asta. Animalele evoluaseră în aşa fel încât legile naturii li se păreau inteligibile; aceasta era o trăsătură certă a dorinţei de supravieţuire. Legile îl modelaseră pe om, iar nu invers. Cortexului nu-i plăcea un univers care se deplasa în mod fundamental atât înainte cât şi înapoi.

De aceea nu avea de gând să pângărească problema cu câteva nume incomplete, doar pentru a-l proiecta din nou pe Shriffer în centrul atenţiei. Probabil că-i va spune lui Markham, tot aşa cum, în mod inevitabil, va publica apelurile slabe pe care le recepţionase din Eridani Epsilon, situată la o depărtare de unsprezece ani-lumină. Erau voci dintr-un viitor fără dată, care prezentau detalii legate de operaţiuni de întreţinere

ale unor nave. În acestea nu apăreau paradoxuri decât dacă informaţiile ar fi afectat avântul actual spre dezvoltarea sistemelor rachetă sau ar fi subminat, printr-o mişcare contrară, proiectele de construcţie a unei staţii spaţiale. Oricând era posibilă o asemenea răsturnare, se gândi el. Iar în acest caz, Universul se va diviza din nou. Fluviul se va bifurca. Dar poate că atunci când toate acestea aveau să fie înţelese, iar ecuaţiile lui Tanninger vor pătrunde în miezul enigmei, se va şti dacă paradoxurile trebuie evitate sau nu. La urma urmei, paradoxurile nu provocau daune reale. Era ca şi cum ai fi avut un frate geamăn brunet dincolo de oglindă, întru totul identic, mai puţin faptul că se dovedea stângaci. Iar natura tahionilor făcea cu totul improbabilă apariţia vreunui paradox accidental. O navă spaţială care transmite spre Pământ ar folosi fascicule înguste. Câmpurile de franje n-ar atinge nici măcar din întâmplare Pământul aflat în mişcare prin spaţiu, rotindu-se neîncetat în jurul propriei sale axe, n-ar putea intersecta gavota sa în jurul galaxiei.

Ramsey apăru în câmpul vizual al lui Gordon readucându-l la acest moment de iluminare. Ramsey îşi stinse ţigara subţire de foi care se răsuci ca o insectă muribundă. Omul era agitat. Deodată se auzi o izbucnire de muzică înregistrată. *Trăiască şeful.* Toţi cei prezenţi pe scenă se ridicară, cu toate că persoana zâmbitoare, ridicând mâna prevenitor, care intră din partea dreaptă, era un funcţionar. Cu o căldură destinată mai mult reprezentanţilor mass-media, Preşedintele Scranton strânse mâna Ministrului şi adresă întregii scene un zâmbet generalizat. Fără să vrea, Gordon simţi o ardoare neînţeleasă. Preşedintele se deplasă cu o siguranţă lejeră, răspunzând uralelor şi

aşezându-se în cele din urmă alături de Ministru. Scranton îl discreditase pe Robert Kennedy, târându-l într-o încâlceală de interceptări ale convorbirilor în sânul Partidului Democrat şi apoi folosind serviciile de informaţii şi FBI-ul împotriva republicanilor. La vremea respectivă, Gordon acceptase cu greu acuzaţiile, mai ales că vicepreşedintele Goldwater făcuse câteva aluzii revelatoare. Dar privind retrospectiv, era bine că scăpaseră de ideea dinastiei Kennedy şi, odată cu ea, de spectrul Preşedinţiei Imperiale.

Ministrul era acum pe podium, făcând mecanic prezentările şi alunecând în protocolul de rigoare al administraţiei. Gordon se aplecă spre Marsha şi şopti:

— Doamne, nu mi-am pregătit cuvântarea.

— Povesteşte-le despre viitor, spuse ea veselă.

— Viitorul acela e doar un vis, mormăi el. Ea îi răspunse laconic:

— Memoria care funcţionează doar pentru trecut nu-i prea grozavă.

Gordon îi surâse. Marsha întâlnise cuvântul în cărţile citite copiilor, un rând din scena timpului răsturnat, văzut prin oglindă, Regina Albă. Gordon clătină din cap şi se rezemă de spătar.

Ministrul îşi terminase de citit cuvântarea pregătită iar acum îl prezenta pe Preşedinte în aplauzele tuturor. Scranton citi decretul legat de Ramsey şi Hussinger. Cei doi bărbaţi se apropiară cu stângăcie, reuşind să se încurce unul pe altul. Preşedintele le înmâna cele două plachete în ropote de aplauze. Ramsey aruncă o privire la placheta primită şi, în hohotele spectatorilor, o schimbă cu aceea a lui Hussinger. Urmară aplauze politicoase şi se aşezară. Ministrul făcu un pas în faţă, răsfoind un teanc de hârtii, şi-i înmână câteva

Preşedintelui. Următorul premiu era oferit pentru o realizare în domeniul geneticii, despre care Gordon nu auzise nimic. Laureatul era o femeie durdulie cu aspect de nemţoaică; aceasta îşi răsfiră câteva pagini în faţa ei şi se întoarse către spectatori, evident pregătită să prezinte un lung istoric al lucrării ei. Scranton îi aruncă Ministrului o privire din colţul ochilor, apoi se retrase şi se aşeză. Mai trecuse prin asemenea situaţii.

Gordon încercă să se concentreze asupra spuselor ei, dar îşi pierdu din interes când femeia se lansă într-un salut adresat celorlalţi cercetători din domeniu care, din păcate, nu puteau fi recompensaţi astăzi în această atmosferă atât de distinsă.

Gordon îşi făcu de lucru întrebându-se ce să spună. Nu va mai avea prilejul să-l întâlnească pe Preşedinte şi nici să fie ascultat de o persoană atât de influentă ca Ministrul. Poate că dacă ar fi încercat să comunice o parte din semnificaţia lucrării lui... Ochii îi fugiră către public.

Avu brusc sentimentul că timpul era *aici,* nu o relaţie între evenimente, ci o prezenţă *palpabilă.* Ce comoditate specific umană să concepi timpul drept inamovibil, o povară de care nu poţi scăpa. Convins de asta, omul putea renunţa la ideea de a înota contra acestui fluviu de secunde şi să se lase pur şi simplu purtat de curent, încetând să se mai izbească de suprafaţa netedă a timpului ca o insectă care se năpusteşte mereu către o floare de lumină. Doar dacă...

Îl privi pe Ramsey care-şi citea placheta, ignorând retorica geneticienei, şi-şi aminti de valurile înspumate de la La Jolla, venind tocmai din Asia ca să se spargă de ţărmul dezgolit. Gordon scutură din cap, fără să-şi

dea seama de ce îşi întinsese degetele după mâna Marshei. O strângere care-l încălzi.

Se gândi la acel viitor deviat, la numele celor care încercaseră să transmită un semnal către bezna tot mai adâncă a istoriei ca s-o rescrie altfel. Îţi trebuia curaj să trimiţi speranţe efemere prin întuneric, sclipiri fosforescente prin catifeaua infinită care înghite totul. Vor avea nevoie de curaj; catastrofa de care vorbeau mesajele putea cuprinde întreaga lume.

Urmară aplauze firave şi politicoase. Preşedintele îi dădu femeii corpolente placheta – cecul avea să-i fie trimis mai târziu, după câte ştia Gordon – şi se aşeză. Apoi Scranton privi din dosul ochelarilor şi începu să citească, pronunţând pătrăţos vocalele, după cum era obiceiul în Pennsylvania, brevetul acordat lui Gordon Bernstein.

— ...pentru investigaţii în rezonanţa nucleară magnetică, acestea producând un efect nou şi uimitor...

Gordon îşi aminti că Einstein primise Premiul Nobel pentru efectul fotoelectric, care era considerat destul de sigur prin 1921, iar nu pentru teoria relativităţii, controversată la vremea respectivă. Rămânea într-o bună companie.

— ...despre care, într-o serie de experimente definitive din 1963 şi 1964, doctor Bernstein a arătat că puteau fi explicate doar prin prezenţa unui nou tip de particulă. Această ciudată particulă, ta... tah...

Preşedintele se împletici în pronunţie. Din mulţime se auziră râsete de aprobare. Ceva sclipi în memoria lui Gordon şi începu să privească cercetător chipurile de dincolo de cercul de lumină. Acel râs. Era al cuiva cunoscut?

— ...tahionul, se poate deplasa mai repede decât lumina. Acest lucru presupune...

Cocul strâns, bărbia ridicată aproape sfidător. În rândul al treilea era mama. Purta o jachetă de culoare închisă şi venise să asiste la acest eveniment, să-şi vadă fiul pe celebra scenă a istoriei.

— ...că particulele pot călători înapoi în timp. Consecinţele ce decurg din această particularitate sunt de importanţă fundamentală în multe domenii ale ştiinţei moderne, începând cu cosmologia şi...

Ţinându-şi pumnii strânşi, Gordon se ridică pe jumătate de pe scaun. Energia plină de mândrie pe care o radia, ţinându-şi capul întors către fluviul de cuvinte...

— ...terminând cu structura particulelor subnucleare. Aceasta dă o dimensiune uriaşă...

Dar, în curgerea grăbită şi încâlcită a evenimentelor din lunile de după noiembrie 1963, mama murise în Bellevue, înainte de a apuca s-o revadă.

— ...care prevesteşte legătura tot mai strânsă...

Femeia din rândul trei era probabil o secretară în vârstă, convocată pentru a-l vedea pe Preşedinte. Şi totuşi, ceva în privirea ei alertă... Încăperea se undui, lumina se estompă, formând cercuri.

— ...dintre microscopic şi macroscopic, o temă...

Obrajii i se umeziră. Gordon privi printre gene încercând să distingă mai clar silueta uscăţivă a Preşedintelui, văzându-l ca o pată mai întunecată în lumina arzătoare a reflectoarelor. Dincolo de el, nu mai puţin reale, erau numele celor de la Cambridge, fiecare o umbră, fiecare cunoscându-i pe ceilalţi, dar nu pe deplin. Siluetele întunecate se îndepărtau, acum imposibil de atins, îndreptându-se fiecare către

destinaţia ei, la fel ca şi el, Ramsey sau Marsha, Lakin şi Penny. Dar toate erau doar siluete. Lumina pătrunzătoare trecea prin ele. Păreau îngheţate. Doar peisajul se schimba, observă Gordon în cele din urmă, refractat graţie unor legi proprii. Timpul şi spaţiul participau şi ele, tărâmuri uriaşe învăluind siluetele, o ţesătură de trecut şi viitor. Nu exista nici o curgere a anilor. Buclele statornice ale cauzalităţii se deplasau atât înainte cât şi înapoi. Peisajul temporal se unduia de valuri, tulburate şi arcuite, o lighioană gigantică din marea întunecată.

Preşedintele încheiase. Gordon se ridică. Păşi mecanic spre tribună.

— Premiul Enrico Fermi pentru...

Nu reuşi să citească dedicaţia de pe brevet. Chipurile apăreau în faţa lui. Ochi. Lumina orbitoare... Începu să vorbească.

Văzu publicul şi se gândi la valurile care treceau prin oameni spărgându-se cu o spumă albă atotcuprinzătoare. Siluetele mărunte simţeau instinctiv curenţii de fund ai valurilor drept paradoxuri, drept enigme, şi auzeau ticăitul timpului fără să ştie precis ce percepeau şi se agăţau de iluziile lor lineare privind trecutul şi viitorul, progresul, naşterile deschizătoare de drum şi decesele ce vor să vină. Cuvintele i se înecară în gâtlej. Continuă să vorbească. Şi se gândi în acelaşi timp la Markham şi la mama şi la toţi aceşti nenumăraţi oameni care nu lăsau speranţele să le scape din mână, şi la strania lor percepţie, ultima lor iluzie că, indiferent cum ar fi trecut zilele prin ei, întotdeauna rămânea pulsul lucrurilor ce vor să vină, senzaţia de acum că timpul totuşi exista.

Ştiinţa se alătură literaturii

Timperfect reprezintă o veritabilă fuziune a ştiinţei cu literatura. Romanul îl consacră pe fizicianul Gregory Benford ca scriitor de valoare remarcabilă prin cucerirea Premiului Memorial John W. Campbell şi a Premiului Nebula al Scriitorilor Americani de Science Fiction pentru cel mai bun roman de science fiction al anului 1980. Unind cultura oamenilor de ştiinţă şi a umaniştilor, el ne propune o incitantă viziune a realităţii sugerate de fizica actuală şi, în acelaşi timp, o portretizare captivantă a unor oameni care se confruntă cu probleme atât ştiinţifice cât şi personale. Benford sugerează paralele între conceptele mai puţin familiare ale fizicii moderne, care sunt centrale în acţiunea romanului, şi bine cunoscutele percepţii şi probleme umane ale personajelor. *Timperfect* oferă simultan perspective ştiinţifice şi umaniste asupra naturii şi realităţii.

Cu multiplele sale linii ale acţiunii şi cu variate puncte de interes, *Timperfect* posedă ceva pentru fiecare gen de cititor, deşi chiar această diversitate înseamnă că mulţi vor considera unele aspecte ale cărţii mai interesante decât altele. În acest roman complex se întrepătrund rezolvarea misterului din cele două intrigi ştiinţifice, vieţile amoroase şi grijile personale ale diferitelor personaje, politica din ştiinţa

contemporană, ameninţarea cu distrugerea din pricina dezastrelor ambientale, re-creării convingătoare a vieţii americane de la începutul anilor şaizeci şi creării la fel de vii a unei Anglii devastate într-un viitor apropiat, cugetării asupra naturii timpului şi spaţiului, încărcate de paradoxuri temporale şi realităţi alternative, multe elemente din fizica modernă şi o undă de misticism.

Timperfect se încadrează în literatura science fiction „hard” în sensul că ştiinţa prezentă în roman este fizica, opusă genului „soft”, care are la bază ştiinţele sociale. Intriga sa pivotează în jurul tahionilor şi a universurilor alternative şi este încărcată de speculaţii privind cauzalitatea, paradoxurile temporale şi natura universului fizic. Mulţi cititori nu vor şti să traseze graniţa dintre ştiinţă şi ficţiune; dat fiind faptul că fizica este teoretică, distincţia nu apare întotdeauna cu claritate. Tahionii fac parte din fizica teoretică actuală, însă existenţa lor nu a fost confirmată experimental. Există aspecte de fizică teoretică în sprijinul conceptului de universuri alternative, prezentat în *Timperfect,* dar Benford acceptă un „salt metafizic” în deznodământul romanului atunci când divizează naraţiunea pentru a descrie două realităţi distincte.

Ştiinţa apare foarte pregnant în roman, întrucât personajele sunt oameni de ştiinţă, iar mediul descris reprezintă subcultura lor. În science fiction apar surprinzător de puţine portretizări convingătoare ale oamenilor de ştiinţă. Adesea, personalitatea lor este doar schiţată, pentru că se pune mai mult accent narativ pe problemele ştiinţifice, acestea fiind punctul central al intrigii. Complicata politică a vieţii reale a oamenilor de ştiinţă şi consecinţele activităţii lor au

fost rareori descrise atât de eficient ca în *Timperfect.* Vieţile particulare ale oamenilor de ştiinţă sunt prezentate cu o minuţie remarcabilă, iar legătura dintre viaţa personală şi cea de la locul de muncă sunt semnificative pentru realismul psihologic şi pentru tema propusă.

În cele două intrigi plasate între 1962 şi 1963, şi 1998 (echidistante faţă de 1980, data publicării romanului), descoperim savanţi la lucru în vremuri „bune” şi „proaste”, angajaţi în cercetare fundamentală determinată de curiozitate. În acţiunea din 1998, această cercetare fundamentală se aplică în mod neaşteptat la o problemă care ameninţă umanitatea şi necesită găsirea unei soluţii imediate. În intriga plasată în anii şaizeci, hotărârea lui Gordon Bernstein de a urmări originea ciudăţeniilor apărute în datele lui, în loc să le facă uitate, ca fiind irelevante faţă de scopul propus (o decizie care ar fi dovedit prudenţă, date fiind presiunile cu care se confruntă) este recompensat printr-o descoperire uimitoare şi prin dobândirea prestigiului ştiinţific. Benford apără în ambele intrigi cercetarea fundamentală de pragmatismul excesiv şi de dirijismul de la vârf privind ierarhia academică sau guvernamentală.

De asemenea, în ambele intrigi descoperim legăturile esenţiale dintre diferitele tipuri de activitate ştiinţifică. Munca experimentatorului Renfrew şi a teoreticianului Markham reprezintă aspecte complementare ale aceleiaşi probleme; atât experimentele de laborator, cât şi cele de concepţie converg spre soluţionarea problemei. Fizicianul Bernstein are nevoie de informaţii de la chimistul Ramsey, o sugestie conceptuală din partea

astronomului Shriffer şi confirmarea din partea unei colege care efectuează lucrări similare la o altă universitate. Chiar şi activitatea individuală impune o diversitate a abordării: Bernstein apelează la intuiţie şi la cercetarea de bibliotecă, dar şi la aptitudini analitice sau la complicate echipamente de laborator pentru a descâlci misterul ciudăţeniilor din datele obţinute. Portretizarea oamenilor de ştiinţă şi descrierea activităţii ştiinţifice contrazic elocvent înclinaţia oricărui cititor de a concepe savanţi stereotipi sau de a simplifica peste măsură natura muncii ştiinţifice.

Valoarea de divertisment a intrigii ştiinţifice se află de regulă în rezolvarea de enigme şi în suspans (cum pot fi adunate laolaltă „indiciile” furnizate de cunoaşterea actuală pentru a se ajunge la soluţionare? Se poate realiza ea la timp pentru evitarea unui dezastru?). *Timperfect* ne oferă aceste elemente, precum şi multe altele, aducându-şi o contribuţie valoroasă la iniţierea ştiinţifică a cititorilor săi. Textura romanului ne prilejuieşte pătrunderea în subcultura ştiinţei – glume, frustrări, rivalităţi şi condiţii de lucru. Ea accentuează umanitatea savanţilor şi dimensiunile subiective ale ştiinţei. Într-o lucrare scrisă în 1987 pentru *Best of Nebula:* despre *Timperfect,* Benford îl numeşte cel mai personal dintre romanele sale, „ţesut din cincisprezece ani de gândire şi experienţă”, incluzând între aceştia anii petrecuţi ca student în La Jolla şi anul postuniversitar de la Cambridge. Atât el, cât şi fratele său geamăn apar în partea din roman care se petrece în La Jolla, iar autorul recunoaşte un grad considerabil de identificare personală cu Greg Markham.

Portretul făcut de Benford lui Markham, aflat în avion

şi rezolvând paradoxuri cu ajutorul ecuaţiilor lui Cathy Wickharr reprezintă o exemplificare surprinzător de convingătoare a teoreticianului la lucru. Încălcând stereotipia manipulării mecanice a cifrelor şi formulelor, matematica lui Markham se apropie de formele artei: „Rezolvarea presupunea mai mult decât o simplă răsucire nemiloasă a elementelor ecuaţiei... Dincolo de standardele logice apăreau chestiuni de ordin estetic... Aici nu se punea problema de a alege între frumuseţe şi adevăr. Trebuia să le scoţi pe amândouă la lumină” (capitolul 31).

Evident, majorităţii scriitorilor le lipseşte experienţa şi perspectiva necesară pentru a crea un roman ştiinţific convingător. La fel de adevărat e că majoritatea oamenilor de ştiinţă nu posedă experienţa şi perspectiva pentru a scrie un roman cu valoare literară. Iar *Timperfect* este interesant nu numai prin ştiinţa oferită, ci şi prin personaje, formă şi imagini. Experienţa lui Marjorie privind descompunerea societăţii în care trăieşte face ca efectele crizei mediului să fie reale pentru noi. Relaţia problematică a lui Gordon cu Penny ne face să simţim realităţile distincte trăite de evreul newyorkez şi neevreul californian. Capitolele romanului alternează între linii directoare ale naraţiunii, ţinându-l pe cititor suspendat între trecut şi viitor şi accentuând sentimentul nostru privind realităţile evident separate care sunt, totuşi, intim legate. Elementele literare, satisfăcătoare prin ele însele, contribuie în diferite moduri la sprijinirea conceptelor ştiinţifice pe care cititorul este invitat să le absoarbă.

Concepţia despre timp mai curând ca peisaj decât ca fluviu în permanentă curgere şi atacul asupra

convingerii noastre potrivit căreia cauza precede efectul nu reprezintă noutăţi în science fiction, unde călătoria în timp şi paradoxurile temporale sunt lucruri obişnuite – însă Benford nu foloseşte doar ciudăţeniile timpului ca vehicul pentru naraţiune. În *Timperfect,* fizica teoretică aruncă o provocare „părerii ciudat de umane” pe care noi o avem despre timp. În loc să pună la punct o suspendare temporară a neîncrederii, Benford îşi convinge cititorul să pătrundă în noua paradigmă a fizicii teoretice actuale. El depăşeşte teoria acceptată, încercând să rezolve paradoxul care apare atunci când viitorul modifică trecutul într-un mod care ar împiedica impulsul original din viitor de a lua legătura cu trecutul. Soluţia lui apelează la un univers alternativ, o linie de demarcaţie între lumi, în care preşedintele John F. Kennedy supravieţuieşte atentatului de la Dallas din 1963. Această realitate distinctă se îndepărtează de cea trăită de cititori şi de personajele anului 1998, îndreptându-se către un viitor diferit – o linie temporală în care există un an 1974 care nu aparţine nici cititorului, nici personajelor din 1998. Această lume va evita dezastrul natural care provoacă moartea lui Greg Markham în linia temporală care duce de la anul trăit 1962 la 1998 din penultimul capitol. În absenţa unei atracţii faţă de experienţa umană, mai toţi cititorii vor ignora acele provocări radicale aruncate la adresa credinţelor noastre tradiţionale precum universurile multiple şi peisajul temporal în care „înainte” şi „după” îşi pierd înţelesul. Noile teorii ştiinţifice sunt pricepute doar de un număr limitat de oameni, şi până şi aceştia se schimbă doar pe plan intelectual. Benford uşurează înţelegerea de către cititor a noii paradigme, sugerând paralele între

adevărurile psihologice despre realităţile multiple şi indeterminate pe care le acceptăm destul de lesne şi fizica actuală, care pare cu totul nefamiliară. Practic vorbind, *Timperfect* leagă ideile despre universurile îndepărtate, de dimensiuni subatomice şi respectiv cosmice, de dimensiunile familiare ale experienţe umane în care se dezvoltă intuiţiile noastre. Intrigile de interes uman explorează realităţi relative, schimbătoare, în aşa fel încât pregătesc cititorul să accepte noile concepţii ale fizicii teoretice.

O imagine elocventă este aceea a rafturilor pe care John Renfrew le face pentru ca Marjorie să-şi poată depozita conservele. Întrucât casa este veche şi se scufundă, rafturile par strâmbe atunci când John le aşază drept faţă de centrul gravitaţional al Pământului. Având de partea sa obiectivitatea nivelei de dulgher, John vorbeşte limpede despre realitatea rafturilor a pereţilor: „Rafturile sunt drepte, iar pereţii sunt înclinaţi” (capitolul 10). Dar indiferent cum rearanjează Marjorie borcanele, rafturile nu par cum trebuie; văzute din cadrul referenţial uman al bucătăriei, până şi John recunoaşte mai târziu: „Acum rafturile stăteau şui; pereţii erau drepţi.” Percepţia noastră privind adevărul depinde de cadrul de referinţă pe care îl adoptăm. Benford nu sugerează că adevărul este cu totul relativ; cadrul de referinţă mai larg este adevărat. Spre sfârşitul romanului, când John lucrează până târziu, Marjorie bea, iar încercarea de seducere desfăşurată de Ian Peterson este în plină desfăşurare, rafturile sunt din nou prezente. Acum, când totul este anapoda atât în mediul fizic dar şi în lumea emoţiilor şi relaţiilor umane, Marjorie observă cum rafturile din lemn de pin ies în evidenţă în umbrele aruncate de

flacăra lumânării. „Obiectele din cameră se unduiau şi se vălureau, cu excepţia rafturilor care rămâneau drepte... acum rafturile păreau mai materiale decât pereţii” (capitolul 37). Adevărul mult mai substanţial este acela perceput în funcţie de un cadru referenţial mai cuprinzător, în cazul de faţă atât cel ştiinţific prin care rafturile au fost făcute, cât şi cel uman, privind relaţia matrimonială care trece dincolo de circumstanţele particulare ce explică vulnerabilitatea lui Marjorie în faţa lui Ian.

În *Timperfect,* dificultatea de a înţelege adevărurile care transcend realitatea imediată ocupă un loc central. Nespecialistul Peterson cugetă la peisajul nepământean al lumii savantului teoretician: „De câteva zeci de ani, imaginea lumii, aşa cum era descrisă de oamenii de ştiinţă, devenise ciudată, detaşată şi incredibilă. Prin urmare era mult mai uşor să ignori decât să încerci a înţelege” (capitolul 11). *Timperfect* îşi îndeamnă cititorii să adopte o atitudine care face posibilă înţelegerea.

Conceptul de „realităţi diferite” din lumea noastră este lesne de acceptat, în sensul că Markham îl trăieşte punând faţă în faţă California şi Anglia anului 1998 (capitolul 15). Conceptul rămâne accesibil chiar şi când se aplică unui individ. Gordon se străduieşte să o identifice pe „adevărata Penny”, ţinând seama de numeroasele faţete ale personalităţii ei care i se par ireconciliabile: vederile politice de dreapta, pasiunea pentru artă, rafinamentele sexuale etalate cu nonşalanţă (capitolul 19). Majoritatea cititorilor de science fiction nu vor fi surprinşi de faptul că totuşi cele două lumi frumos prezentate în detaliu în *Timperfect* par la fel de reale, deşi lumea anului 1962

este „realitate” (adevăr pentru istoria noastră), iar lumea anului 1998, „ficţiune” (proiecţie imaginativă). N-ar mai rămâne deci de făcut decât un pas pentru ca lectorul să accepte cea de-a treia realitate, anul 1974 din capitolul final. Un pas ameţitor, fiindcă acesta nu e anul nostru istoric 1974, însă dacă nu ne miră ideea celor două culturi anglo-saxone văzute ca lumi diferite, dacă trăsături evident ireconciliabile descoperite la aceeaşi persoană par destul de normale şi dacă până şi nivelurile clar diferite ale realităţii istoriei şi ficţiunii apar ca echivalente, de ce am respinge concepţia ştiinţifică privind realităţi distincte dar echivalente?

Conceptele de subuniversuri şi microuniversuri sunt implicite în termenii ştiinţifici şi oglindite în desfăşurarea istoriei personale a personajelor, elocvent fiind cazul lui Gordon Bernstein. În prezentarea lui există un gol, cuprins între 1963 şi 1974, anul din capitolul final. Partea de început a capitolului conţine o serie de referiri la Penny, inclusiv informaţia că cei doi s-au căsătorit în 1964. Ştim că Gordon îşi aşteaptă „soţia”, însă când ea apare, se dovedeşte a fi cu totul altă persoană: Marsha, despre care nu avem habar. Cititorul se întreabă dacă este o indicaţie privind o realitate alternativă – precum aceea în care JFK supravieţuieşte. Dar nici vorbă; Gordon şi Penny au divorţat pur şi simplu, iar el s-a căsătorit cu Marsha – un fel de realitate alternativă concepută în termeni umani. Farmecul lui Penny a reieşit mereu cu pregnanţă şi cititorul a sperat probabil că ea şi Gordon vor trăi fericiţi până la adânci bătrâneţi, dar de fapt Gordon s-a simţit adeseori eclipsat în prezenţa ei. Acum el este revitalizat de exuberanţa Marshei; îl delectează umorul ei, loialitatea ei îl face încrezător.

Suntem tentaţi să ne întrebăm de ce ne pune Benford pe nepusă masă în faţa acestei noi perechi şi a disoluţiei celei dinainte. Ni se spune că neînţelegerile dintre Gordon şi Penny au continuat, astfel că ei au divorţat. Benford se mulţumeşte să ne spună doar atât: „un an mai târziu a cunoscut-o pe Marsha Gould din Bronx. Marsha cea scundă şi brunetă, şi o paradigmă inevitabilă îşi găsise rezolvarea.” Această paradigmă inevitabilă, subuniversul lui Gordon, este lumea evreiască a New Yorkului căreia îi aparţin el şi Marsha şi faţă de care Penny rămâne străină. Penny nu are trăsături ireale sau care să dea de gândit; numai că ea nu aparţine lumii lui Gordon.

Subiectivitatea adevărurilor umane şi gradul de opţiune care decurge de aici în alegerea propriei realităţi reiese cu claritate din viaţa personajelor. În cele din urmă, Gordon renunţă la convieţuirea cu Penny şi alege viaţa alături de Marsha. Tot astfel, John Renfrew abandonează lupta cu timpul cosmic şi cu secretele Universului şi merge acasă la familia sa. N-o face din deznădejde: echipamentele tocmai au recepţionat un mesaj tahionic din anul 2349, care îi redă speranţa în viitor. Deşi este un savant împătimit, în condiţii de încordare pe care le traversează, el îşi alege propriul subunivers, realitatea casnică, în dauna vastităţii misterioase şi înspăimântătoare a Universului.

Deosebit de interesant este „sfârşitul” istoriei lui Greg Markham. El nu are timp pentru a face o alegere finală a unui subunivers personal, întrucât moare pe neaşteptate într-un accident aviatic provocat de dezastrul ecologic din 1998. Cu toate acestea, el reapare ca alter ego mai tânăr în anul alternativ 1974

din capitolul final, o persoană care nu-şi va pierde viaţa în prăbuşirea avionului. Dubla soartă a lui Markham accentuează conceptul de realităţi multiple – mai curând ştiinţifice decât subiective. Moartea lui în 1998 se petrece exact în momentul când face saltul metafizic dincolo de teoria curentă din fizică, către universuri multiple. El concepe ecuaţiile matematice care descriu tahionii în spaţiu-timp ca o undă de probabilitate în termenii mecanicii cuantice. Paradoxul este exprimat ca structură ondulatorie staţionară; problema este cum să o rezolve. Ce anume deformează funcţia ondulatorie într-o stare fizică particulară? În mecanica cuantică, se cunoaşte probabilitatea apariţiei unei stări sau a alteia, dar nu se ştie ce anume determină starea unei particule la un moment dat. „Din câte îşi amintea Markham, vechii specialişti în teoria cuantică, începând cu Heisenberg şi Bohr, permiseseră inserţia unei doze de metafizică în concepţia lor. Funcţia ondulatorie se deforma şi acesta era un adevăr incontestabil... Dar în cazul tahionilor, această cochetare cu metafizica trebuia să dispară” (capitolul 31). Ultimele gânduri înlocuiesc nuanţa de metafizică prin universuri multiple: „Pe neaşteptate, avu o revelaţie. Dacă Universul era un sistem legat în întregul său, fără prezenţa mitică a clasicului observator care să deformeze funcţia ondulatorie, atunci *ea* nu trebuia nicidecum să fie deformată... Markham se gândi la un univers cu o singură funcţie de undă care trece în noi stări de existenţă, în timp ce în interiorul său se formează un paradox asemenea miezului unei idei.”

Markham însuşi se divizează în două stări de existenţă împreună cu lumea lui din cauza paradoxului

impus de mesajul trimis din 1998 către 1962-1963. El moare într-o realitate, dar nu şi în cealaltă. Mesajul creează o lume care nu va suferi dezastrul ecologic ce determină transmiterea mesajului. Teoria tahionică aflată la baza romanului dă credibilitate ideii de transmitere a unor mesaje înapoi în timp – dar paradoxul care rezultă trebuie totuşi să fie rezolvat, atât în termenii concepţiei ştiinţifice a timpului, aşa cum este el prezentat în *Timperfect,* cât şi în termenii naraţiunii.

Momentul descoperirii ştiinţifice conceptuale reprezintă punctul culminant al preocupărilor teoretice ale omului de ştiinţă, iar soluţia de urmat este acceptarea ideii că observatorul clasic, acel om de ştiinţă absolut obiectiv, care nu interacţionează în nici un fel cu ceea ce se observă, este o fiinţă mitică. Limitele în atingerea obiectivităţii ştiinţifice din *Timperfect* sunt accentuate de subiectivismul inevitabil dovedit de personajele aflate în situaţii umane. Gordon o vede pe Penny în funcţie de apartenenţa lui la evreimea new-yorkeză şi, prin urmare, interpretează greşit unele gesturi ale ei, negându-i astfel realitatea. Donjuanismul lui Peterson se confruntă cu lesbianismul, şi fiecare îl priveşte pe celălalt cu ostilitate; conflictul dintre atitudinea superioară a lui Peterson şi cea aparţinând clasei muncitoare, specifică lui Renfrew, afectează colaborarea lor. Diferenţele de personalitate aduc atingere conlucrării dintre Bernstein şi studentul Cooper şi-l determină să reflecteze asupra ocaziilor care se irosesc în ştiinţă, atunci când confruntările dintre oameni fac imposibilă colaborarea eficientă. Din *Timperfect* rezultă foarte clar că ştiinţa este o activitate umană. „Teoriile se bazează pe

imagini ale lumii – aşa cum le văd oamenii”, recunoaşte Markham (capitolul 24). Faptul că subiectivismul este inevitabil în orice cadru de referinţă ales de omul de ştiinţă reprezintă baza afirmaţiei ştiinţifice despre natura spaţiu-timpului.

Deşi savanţii au idealizat mereu obiectivitatea, ei constată acum că, din punct de vedere teoretic, le e imposibil să se rupă de sistemul ale cărui adevăruri speră să le descopere. Heisenberg a inclus observatorul în sistemul mecanic cuantic. Godel a arăta că în orice sistem există adevăruri care nu pot fi dovedite din interiorul său, astfel încât încercările de a stabili asemenea adevăruri lărgesc mereu sistemul care îl conţine pe căutătorul de adevărului. Markham meditează cu melancolie la imposibilitatea de a-şi imagina măcar un observator independent în această problem de dimensiuni cosmice în care tahionii leagă întreaga ţesătură spaţiului-timp într-un sistem unic. Lumea ştiinţei şi a umanităţii dau dovadă acum de un inevitabil subiectivism. Această recunoaştere este cheia descoperirii conceptuale a lui Markham şi e se traduce prin imaginea universurilor multiple care ne invită să ne reorientăm într-o paradigmă foarte diferită de cea tradiţională care presupune o realitate unică, posibil de descoperit prin intermediul ştiinţei obiective.

Cititorii consecvenţi de science fiction se vor simţi ca acasă în prezenţa unor aspecte ale romanului; criza ecologică, legătura dintre trecut şi viitor şi paradoxul temporal rezultat, savanţi muncind pentru a rezolva o enigmă ştiinţifică şi a salva Pământul, şi chiar o anumită doză de teoretizare ştiinţifică. Ceea ce scoate *Timperfect* în evidenţă este combinaţia de trăsături care se găsesc ceva mai rar în literatura science

fiction: portretizarea amănunţită a ştiinţei contemporane, atenţia acordată evoluţiei personajelor şi relaţia dintre abordarea literară şi ştiinţifică a ideilor privind subiectivismul, interconectivitatea şi realităţile multiple. În *Timperfect,* distincţia de obicei clară dintre hard science fiction şi literatura generală nu este atât de netă.

Într-un articol din 15 februarie 1982, publicat în *Isaac Asimov's Science Fiction Magazine,* şi intitulat „De ce există atât de puţină ştiinţă în literatură?”, Benford, căruia îi displace termenul de „postmodern”, îl alege pe acela de „irealism” pentru a descrie genul de literatură generală în care scriitori precum Jorge Luis Borges şi Stanislaw Lem „pun în mod deliberat accentul pe lumea cunoscută, realizând un soi de superrealism care pare deopotrivă recognoscibil şi bizar”. În scrierile lui Borges, el descoperă recunoaşterea faptului că „noţiunile fundamentale aflate la baza realităţii noastre consensuale sunt ele însele stranii, uimitoare, chiar inumane, atunci când le studiem în lumina orbitoare a imaginaţiei literare”. El vede irealismul drept echivalentul literar al experimentului *gedanken* al fizicianului teoretician, o explorare a „ceea ce ar fi sau s-ar cuveni sau ar putea să fie” prin examinarea lumii în „oglinda deformată a posibilităţilor”, şi constată legătura dintre acest gen de literatură şi science fiction.

Spre sfârşitul romanului, ştiinţa şi „irealismul” se contopesc într-o asemenea măsură încât diferenţele dintre realitatea ştiinţifică, obiectivă şi „irealitatea” subiectivă este practic ştearsă. Teoria potrivit căreia un paradox temporal de mărime suficientă declanşează o divizare în universuri alternative a fost

tratată în mod ştiinţific, analitic, metodic. Dar ni se oferă şi experienţa umană trăită în momentul acestei tranziţii în termenii iluziilor umane, subiective, familiare. După ce John Renfrew şi-a petrecut două zile singur în laborator, din ce în ce mai slăbit din pricina modificărilor biochimice din mediul său şi alunecând „într-o lume în care *t* însemna timp, iar ceaiul aducea a saramură, *x* reprezenta spaţiul”, el bâjbâie în căutarea unei explicaţii a percepţiei sale distorsionate: „Poate că pierderea în greutate explica de ce se încovoia şi se prelungea încăperea. Iisuse Hristoase, era la capătul puterilor” (capitolul 45). În acest moment, dovedind încăpăţânare şi dăruire faţă de sarcina asumată, Renfrew, care este lipsit de imaginaţie şi nu se distinge decât prin hotărâre, consideră că întregul exerciţiu e „al naibii de plicticos” şi începe să transmită comentarii personale în propoziţii normale, total deosebite de cele anterioare. S-ar putea afirma că Renfrew este un „om schimbat”. Există explicaţii psihologice perfect acceptabile pentru acţiunile lui, iar unduirea încăperii ar putea fi o iluzie. Însă noi am fost avertizaţi asupra posibilităţii apariţiei unei manifestări obiective a paradoxului temporal, un semn privind divizarea Universului în două. În cazul de faţă, realitatea obiectivă nu poate fi deosebită de cea psihologică.

De vreme ce am acceptat ca plauzibilă ideea că paradoxurile temporale vor schimba în mod repetat realitatea fără a ne preveni, sfârşitul romanului nu ne face capabili să deosebim realitatea de iluzie. Saltul de la Penny la Marsha este explicat fără a se recurge la ideea universurilor alternative, însă ameţitoarea posibilitate ne este menţinută în faţa ochilor. În

mulţimea care asistă la ceremonia în cadrul căreia lui Gordon i se acordă premiul pentru lucrarea privind tahionii, „mama era în rândul al treilea. Purta o jachetă de culoare închisă şi venise să asiste la acest eveniment, să-şi vadă fiul pe grandioasa scenă a istoriei” (capitolul 46). Ultima menţiune la mama se făcea cu două capitole şi, respectiv, unsprezece ani mai devreme. Îi despărţea un continent şi erau înstrăinaţi de conflictul privind-o pe Penny; ea se îmbolnăvise, iar presiunea muncii ştiinţifice îl împiedicase pe Gordon s-o viziteze. Acum prezenţa ei îl tulbură; prin urmare, înstrăinarea a ţinut toţi aceşti ani? Nu: „în curgerea grăbită şi încâlcită a evenimentelor din lunile de după noiembrie 1963, mama murise în Bellevue, înainte de a apuca s-o revadă... Femeia din rândul trei era o secretară în vârstă... Şi totuşi ceva în privirea ei alertă... Încăperea se undui lumina se estompă, formând cercuri.” În puţinele paragrafe dinaintea finalului, prezenţa mamei nu este nici explicată, nici respinsă. Oare ea este o realitate în alt Univers alternativ? Sau este o iluzie născută din gândurile neîmplinite ale lui Gordon?

Cuvântarea Preşedintelui pe tema semnificaţiei lucrării lui Gordon vine în contrapunct cu gândurile acestuia despre mama: „O dimensiune uriaşă... care prevesteşte legătura tot mai strânsă... dintre microscopic şi macroscopic.” *Timperfect* ne arată o legătură similară între dimensiunea umană a lucrurilor şi cea cosmică prin intermediul unei combinaţii de tehnici din „irealismul” literaturii generale şi din „hard” science fiction. În *Timperfect,* contopirea dintre ştiinţă şi literatură apare în deplin acord cu părerea pe care Benford o exprimă în „De ce există atât de puţină

ştiinţă în literatură?”: „Ştiinţa este… asemeni literaturii, un dialog continuu între voci diverse şi conflictuale, în care nici una nu are pe deplin dreptate şi nici una nu greşeşte complet; o conversaţie etern provizorie, personală, vie.”

Fără a lăsa deoparte simţul comun în perceperea realităţii obiective, imaginea centrală a valurilor din *Timperfect* cuprinde toate modurile posibile de a concepe hărţile schimbătoare ale realităţii, aşa cum le alcătuiesc oamenii de ştiinţă sau postmoderniştii, dar şi iluzia subiectivă a psihologului. Ne gândim la valul oceanului pe care Gordon reuşeşte să alunece pentru prima oară după ce JFK supravieţuieşte încercării de asasinat, acest eveniment anunţând divizarea Universului. Mai avem în minte undele care sunt un fel de descriere provizorie a realităţii subatomice din mecanica cuantică. Mai există efectul de unduire şi vibraţie a sclipirilor de conştiinţă care semnifică o viziune nesigură, sugerând astfel iluzia umană. Mai există valurile care sunt caracteristice noii concepţii asupra timpului ca „peisaj temporal care se unduia de valuri” (capitolul 46). Prin profunzime şi cuprindere, această imagine este caracteristică pentru acest roman în care Benford ne arată că, deşi uneori par să fie opuse, sondarea literară a adevărurilor interioare şi cercetarea ştiinţifică a adevărurilor universului fizic nu sunt complet ireductibile.

SUSAN STONE-BLACKBURN

gregory benford

timperfect

premiul nebula